UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 11 15 07 03 011 2

DR
719
R35

Rā'if, Mehmed
Mir'at-ı İstānbūl

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

96

Rāʾif, Mehmed
Mirʾāt-ı İstānbūl

مرآت استانبول

محرری :
مکتب اعدادی حربی شاهانه معلملرندن
قول اغاسی
محمد رائف

ستانبول مردم چشم جهانست
مقر پادشاه انس و جانست

ستانبول جمله عالمدن عبارت بشقه عالمدر
عجم نصف جهان تعبیر ایدرسه‌ده صفاهانه

معارف نظارت جلیله‌سنك ۲۲۰ نومرولی و ۱ محرم سنه ۳۱٦ تاریخلی رخصتنامه‌سنی حائزدر

استانبول
عالم مطبعه‌سی — احمد احسان وشرکاسی
۱۳۱٤

LIBRARY
APR 7 1965
UNIVERSITY OF TORONTO
973514
DR
719
R35

قطعه

« حامیٔ علم وهنر ، شـاه جهان عبدالحمید »
« سایه‌سنده اولدی هر یر مکتب فیض‌عبید »
« یکزبان اولمش دعا ایلر برایا روز وشب »
« عمرینی ، اقبالنی ایتسون جناب حق مزید »

مقدمه

بر انسـان یاشـامقده اولدیغی مملکتك حالنه ولو بر درجه‌یه‌قدر اولسون مطلع
اولمق مجبوریتنده بولنمسی طبیعیدر. ایشته بومجبوریت ایجاباتندندرکه: شمدی‌یه‌قدر
برچوق ارباب قلم منسوب اولدقلری مملکتك ازمنهٔ تاریخیه‌سندن طوتدیره‌رق حال
حاضرده بولندیغی شکل وصورتی معرف کتابلر ورسالهلر تحریریله ابنای نوعنه
بوصورتله‌ده برخدمت کوسترمکدن کیرو طورمامشلردر. عصر حاضرده عالم
اسلامیتك مرکز عالیٔ مدنیتی وصف جلیلنه شایان اولان شهر شهیر استانبول که
(لتفتحن القسطنطینیه فلنعم الامیر امیرها ولنعم الجیش ذلك الجیش) حدیث حکمت
تحدیثیله مظهر تقدیر پیغمبر جلیل العنوان برسواد اعظمدر.

شمدی‌یه‌قدر بوشهر شهیرك حاوی اولدیغی محلاتی وآثار قدیمه وتأسیسات
خیریه‌سندن هرمحله‌سنك محتوی بولندیغی اماکن وسائره‌یی کوستریر مکمل براثره
تصادف اولنه‌مامسی کرچکدن غیرت مخصوصهٔ عاجزانه‌مه تأثیردن کری قالمازایدی.
شوسائقهٔ تأثیردرکه: عاجزلرینی سنین عدیده تشکیل ایدن برمدت مدیده ظرفنده
(استانبول) کلمه‌سی تحتنده داخل اولان هرمحله‌یی برقاچ دفعه‌لر تکرار دور ایله
شاهد مقصوده موافق کشفیات و تحقیقات اجراسنه سوق ایدر ایدی. ایشته
کشفیات وتحقیقات اثری اولمق اوزره عاجزانه شوکتابمك میدانه چیقمه‌سنه موفقیت
حاصل اولدی.

مقصد استانبولی بیلنلره صورتنی احضار وبیلمیانلره تعریف واخبار دیمك
اولمغله تعریف بلدانی حاوی بویولده قلمه آلنمش اولان بواثره دخی تعریفنده
بولندیغی شهر شهیره اضافتله (مرأت استانبول) تسمیه‌سنی استحسان ایتدم.
شواثر ناچیز دلالتیله استانبولده یاشایوب بیومش اولان بر ذاتك کندی
محله‌سنه دائر هنوز واقف اولمدیغی احوال تاریخیه و سائره‌یه آکاه اولدیغی
تقدیرده اثر مذکورك بو اسمله تسمیه‌سنی استکثار ایتمز ظن ایدرم. خصوصیله
اثر مذکوری میدانه کتیرمجه‌یه قدر صرف ایتدیکم امکلری نظر تقدیره آلان
ذواتك تصادف ایده بیلمه‌لری ممکن اوله‌جق خطیئاته نظر عفو واحسان ایله
باقه‌جقلرنده اعتقادم برکمالدر.

کمال فخر ومنتداری ایله شوراسنی دخی عرض واعتراف ایدرم‌که : کرك شو اثر ناچیز مملوکانه‌م وکرك شمدی‌یه قدر تحریرینه خامه‌زن جسارت اولدیغم و بعدما یازه‌جغم آثار کمترانه‌م عصر سعادت شهریارانه‌سی بازار رواج علم وعرفان اولان پادشاه اسلام ظل اله علی الانام افندمز حضرتلرینك خیرات جلیلهٔ عسکر پرورانه‌سنك جزء لایتجزاسی مثابه‌سنده برطاقم شیلردرکه : او سایهٔ همایونده سائر نیجه اقران وامثال چاکرانه‌م کبی بوعبد عاجزده عسکر زاده اوله‌رق قدم زن عالم شهود اولوب او سایهٔ احسانده پرورشیاب مکتب فیوضات اولمش والحالة هذه اوسایه‌ده یاشامقده بولنمشدر .

همان جناب الله متبوع اعظم ولی‌النعم عالم افندمز حضرتلرینك دور دلارای همایونلرینی احسن ادوار علم وعرفان وسانحات حیدرانهٔ ملوکانه‌سنی مدار امن وامان عالمیان بیورسون آمین !

مکتب اعدادیٔ حربیٔ شاهانه معلملرندن
قول اغاسی
محمد رائف

بوغازلر

جهان مدنيتك چشمان اشتياقى ... انظار غبطه فرماسى قارشيسنده بر عروس بهشتى كبى نورلر ، نشوه‌لر ، صافيلكار ايچنده تجلى ايدن « استانبول » شهرشهيرى، ربع مسكونك الك ممتاز ، الك روحنواز برموقعنده كائندر. نظرحكمت ، هرنقطه‌سنده فطرتك قدرت ذى كمالنى ... هر كوشه‌سنده طبيعتك بدايع رقت مثالنى كورر . كوش انتباه هر جهتندن تمدنك غلغله‌ٔ عبرت مآلنى ... هرطرفندن مكمليتك الحان خارقه نشاننى ايشيدير ... فكر ، مناظر علويه‌نك تأثيرات غشى آورانه‌سيله حيرتلر ايچنده قالير . انسان كنديني ، ملكلرك آرامكاهى ... پريلرك سيرانكاهى اولان برفردوس برينده ظن ايدر .

استانبول معارف وصنايعك بازار رواجى اولان «اوروپا» نك منتهاى شرقيسنده تجارت وثروتك واسطهٔ نقلياتى بولنان « آق » و « قره » دكزلرك قلبكاهنى تشكيل ايدن « مرمره » نك شمال ساحلنده‌در .

مرمره دكزى ، وضعيت موقعيه‌سندن طولايى صوك درجه‌ده اهميتى حائزدر . [صناعتك الك مشهور دكانى بولنان] اوروپا ايله [زراعتك الك معمور بستانى اولان] آسيانك آره‌سنده صيقيشوب قالمش برحوض بهشتيدر .

بو ايكى مبارك قطعه‌نك هم آغوش وصال اولمغه خواهشكر بولندقلرى نقطهٔ محشرالبدايعى ، ايكى مشتاق وصالى برى برندن ، فقط يكديكرينك ديدار آبدارينى قولايلقله كوره‌جك ، احوال عمران پرستانه‌لرى منظور اوله‌بيله‌جك صورتده آييره‌رق آره‌لرنده غايت لطيف دلفريب برر دكزى حصوله كتيرمشدر .

قدرت بالغهٔ صمدانيه‌نك انموذج لطافت اولمق اوزره خلق بيورديغى مواقع مذكوره [بوغازلرى] تشكيل ايتمكده‌دركه نظيرلرينى كائناتده بولمق دكل ، خيالخانهٔ ابداعده‌بيله تصور ايتمك احتمالى يوقدر .

دنیانك اڭ مهم ، اڭ اساسلی معبرسیاسی وتجاریسی بولنان بوغازلر ، عمومیت اعتباریله «بحرسیاه» ایله «بحرسفید» ی بری برینه ربط والحاق ایتمکده‌در . بونلردن بری شمالده ودیکری جنوبده اولوب برنجیسی «قره‌دکز» ایله مرمره آره‌سنده‌کی مناسبتی تأسیس ؛ ایکنجیسی‌ده «مرمره» ایله «آق دکز» میاننده بولنان ارتباطی حاصل ایتمشدر .

مناسبتی تأسیس ایدن بوغاز [استانبول بوغازی—قره‌دکز بوغازی] ، ارتباطی حاصل ایلین بوغاز دخی [چناق قلعه بوغازی — آق دکز بوغازی] نامیله یاد اولنمقده‌در .

چناق قلعه بوغازی

چناق قلعه بوغازی ، اهمیت تجاریه‌دن زیاده اهمیت عسکریه‌یی حائزدر. بونقطهٔ نظردن ترقیات عسکریه ایله متناسب اولمق اوزره بر چوق استحکامات جدیده ومتینه ایله تحکیم ایدلمشدر . قابلیت عمرانیه‌سی بالنسبه دون بولندیغندن ایکی طرف ساحلی چیپلاق اوله‌رق سرت قایالرله دکزه طوغری ایلرله‌مشدر . یالکز آناطولی ساحلنده وبوغازك‌همان وسط واولدقجه طار محلنده، اجانبك داردانل [Dardanelle] تسمیه ایتدکاری ، [قلعهٔ سلطانیه — چناق قلعه] قصبه‌سی کائندر . بوندن باشقه کرك آناطولی وکرك روم ایلی ساحللرنده بعض کویلر وارایسه‌ده جمله‌سی ذکره شایان اهمیتدن محرومدر .

بوغازك مرمره ایله التصاق پیدا ایتدیکی نقطه‌ده وآناطولی ساحلنده بولنان «لاپسکی» و «چارداق» موقعلری ، بوحوالینك مواقع مشهوره‌سندندر . حضرت خداوندکار غازی روم ایلی‌یه تجاوز ایده‌رك ادرنه ایله حوالیسنی قبضهٔ تسخیره کچیردیکی زمان عسکرینی «چارداق» دن صالله بیندیرمشلردر . جهانك قوای بحریه‌سنه قارشی برسدمتین اولان چناق قلعه بوغازینه دائر ویردیکمز معلوماتی کافی عد ایدییورز .

استانبول بوغازی

جناب صانع حقیقینك فیوضات ازلیه‌سنه ، قدرت فاطره‌سنه نمونه نمای احتشام اولان استانبول بوغازی ، اوروپا و آسیا قطعه‌لرینی بری برندن تفریق ایتمکده‌در . ایکی طرف ساحلی برنسبت خارقهٔ انحنا ایله امتداد ایده‌رك خیرکی بخش چشم امعان اولمشدر . ساحللرك لطافت بی مثالی حصوله کتیرن تلال سبزجامه‌نك مناظر روحپرورانه‌سی ، جنتدن نشان ویره‌جك درجه‌ده بدایع اتمادر . خیالات شاعرانه‌یه بخش علویت ایده‌جك درجه‌لرده حائز لطافت اولان بو جویبار بهشتی‌یی درآغوش ایلمکه چالیشان طاغلرك سطوح مائله‌سی اکثریتله دیك اولدیغندن وسراپا آغاجلر واورمانجقلرله مستور بولندیغندن حصوله کتیردکلری الواح شاعرانه ، فکری علویتلره ... روحی صفالره ... قلبی رقیق حسلره غرق ایدر . هر قبضهٔ خاکنده نیجه نیجه فیض وبرکت مشهود اولان استانبولك باشلوجه مدار زینتی بوغازدر .

کوکل ، مناظر علویه قارشیسنده انشراحلره کشایشلره مظهر اولور ، صفالره ، نشوه‌لره مستغرق بولنور . طاغلری ، طاشلری سراپا زینتساز طبیعت اولان بو اقالیم دلارانك الڭ لطیف ، الڭ روحپرور اولان بوموقعنه نگران اولمه‌دن استغنا کوستره‌جك برنظر تصور اولنه‌ماز .

حال ومنظره‌یلك فوق العاده‌در . تمدن ومعموریتك فیض وکمالنه شاهد زیبا اولان قریه‌لر ، سرایلر ، قوناقلر ، کوشکلر ساحللرك لطافت ومکملیتنی بر قاتدها تزیید ایتمشدر . مصنع ، مزین کوشکلرك یشیللکلر آره‌سنده عرض ایلدیکی منظره اوقدر شاعرانه‌درکه انسان اوکاشانه‌لری پری یووالری ، حوری حجله‌کاهلری ظن ایدر .

لطیف روزکارلر ، مختلف جهتلردن وزان ایله ، اغاجلرده ، دکزده خفیف خفیف اهتزازلرك ، موجه‌لرڭ حصولنه سبب اولور . نفخهٔ سماوی کبی اطرافه نثار حیات ایدر . ویاخود حیاته نشاط عاشقانه ایله برحیات دیکر ویرر .

بوغازك اناطولی ساحلی قاضی کویندن باشلایوب قره دکز ساحلنده بولنان آناطولی فنارنده نهایت بولور . مذکور موقعلر آره‌سنده‌کی قریه وکویلرڭ مهملری ، حیدر پاشا — اسکدار — قوزغنجق — بکلربکی — چنکل کویی — وانی کویی —

قنديللى — اناطولى حصارى — قاكليجه — چبوقلى — پاشا باغچه‌سى — بكقوز — آناطولى قواغى » در .

روم ايلى ساحلى ايسه استانبول شهرغطبه فرماسندن بدأ ايله «روم‌ايلى‌فنارى» نه‌قدر امتداد ايدركه بو ساحل اوزرنده بولنان مواقع «غلطه‌وبك اوغلى — بشكطاش — قورى چشمه — ارناوود كويى — ببك — روم ايلى حصارى — ميركون — يكى كوى — طرابيه — بيوك دره — روم ايلى‌قواغى» ندن عبارتدر .

هرقريه وموقعك وضعيت طبيعيه‌سنه كوره اهميت وقيمتى تبدل ايدر. بناءً عليه بوغازڭ هرنقطه‌سى باشقه باشقه لطافت فوق‌العاده‌نى حائزدر .

استانبولى جيادت وصافيلكى ايله احيا ايدن شمال وشمال شرقى روزكارلرى بوغازڭ ايكى ساحل سطح مائللرى استقامتنجه هبوب ايتديكندن هرموقعده هوانڭ تأثيرات صحيحه‌سى بردكلدر . بونك ايچون بوغاز ايچنده اوطورانلرڭ بنيه ومزاجلريله متناسب برهوا آرامغه وبوصورتله اومناسبتى‌تأمين ايده‌جك محل‌انتخابنه احتياج ومجبوريتلرى واردر . بونقطه صوڭ درجه‌ده شايان دقت ومزاوار مطالعه‌در .

قره دكزڭ استانبول بوغازندن باشقه مجراسى بولنمديغى جهتله مياه زائده‌سى استانبول‌بوغازندن‌سيلان‌ايتمكده‌در . قره كزه « سقاريه — قيزيل ايرماق — يشيل ايرماق — دون — دينيپر — دينيستر — طونه » كبى غايت بيوك نهرلر ايله بعض كوچوك نهرلر وايرماقلر آقديغندن صولرى دائمى صورتده آرتمقده‌در .

حوضه ، صولرك تجمعنه مساعد اولمديغى ايچون موازنت حصولى ضمننده مياه متراكمه‌نك برجريان تشكيل ايده‌جكى طبيعيدر . آق دكز وآق دكزڭ تشعب ايتديكى « بحر محيط كبير » صولرينڭ اقليم وهوا تأثيراتندن طولايى واقع اولان نقصانى بالنسبه زياده اولديغندن قره دكزدن آق دكزه طوغرى دائمى برجريان موجوددر . بوجريان ، بوغازده‌كى آثاريله وجودينى اثبات ايتمكده‌در .

بوغازڭ آقنديلرى ، بحريون نقطهٔ نظرندن شايان دقتدر . زيرا ، بوغازڭ تشكلات طبيعيه‌سنه كوره جريانڭ شدتى تزايد وياتناقص ايدر . بونكله برابر برونلرڭ‌جريانه مخالفتلرى ، جريان استقامتلرينى‌ده تبديله سببيت ويرمكده‌در .

جريان ، شمالدن جنوبه طوغرى‌در . « قنديللى برونى » استقامت طبيعيه‌سنه قارشى كلديكندن بورادەاستقامتى تبديل ، شدتنى تزييد ايده‌رك «ارناوودكويى» نڭ

شمال ساحلیله مصادمه ایلر . قندیللی آقندیسی شدتلی ومخاطره‌لیدر . « آقندی برونی » تسمیه اولنان آرناوود کویی اوکنده‌کی محلك ریختمنه ، استقامت صولتنه مانع بولندیغی ایچون ، دائمی هجوملر کوسترن جریان ، بالمجبوریه جهت جریانی شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه تحویل ایدر . بوایکی اقندی‌یی مراکب صغیرهٔ بحریه همان اکثریتله ، یدك ایله چکمکده‌در .

آقندی برونندن قورتیلان صولر « وانی کویی » نك جنوبنده‌کی برونه تصادمله ارائهٔ شدت ایدوب « مسقره آقندیسی » نامیله یاد اولنور .

مسقره آقندیسنی حصوله کتیرن جریان ، استقامتنی شمالدن جنوبه تحویل ایده‌رك بکاربکی سرای همایونی اوکنه قدر آچیقدن کیدر . بورادن‌اعتباراً ساحلی تعقیب ایده‌رك « قوزغنجق » و « اسکدار » اوکارندن و « قیز قله‌سی » نك شمالندن کچر . « سرای برونی » اوکنده تبدیل استقامت ایده‌رك مرمره دکزینه داخل‌اولور . سرای برونی اوکنده‌کی شدت جریان شایان اهمیت اولدیغندن « سرای برونی آقندیسی » نامیله یاد اولنمقده‌در .

نهرلرده اولدیغی کبی بوغازده دخی جریانك استقامتنه مقابل « آنافور » تسمیه اولنان برجریان واردر .

بوغازك آنافور صولری ، مراکب صغیرهٔ بحریه‌نك تأمین وتسهیل سیرینی موجب اولدیغندن ، شایان اهمیتدر . بناءً علیه مراکب کبیره دخی آنافورلردن استفاده ایتمکده‌در .

آنافور ، هم اناطولی وهمده روم ایلی ساحلنده موجوددر . روم ایلی ساحلنی تعقیب ایدن آنافورك اک‌مهمی « خلیج » دن بدأ ایده‌رك آقندی برونه قدر دوام ایدنیدر .

اناطولی ساحلنی تعقیب ایدن آنافور ایسه بکاربکی سرای همایونك شمالندن بدأ ایده‌رك مسقره آقندیسنه قدر امتداد ایدر .

بو نقطه‌نك برآز شمالندن تکرار بدأ ایله قندیللی برونه قدر قسماً سریع وقسماً بطی اوله‌رق جریان ایدوب وانی کوی قویینك صاف برحالده بولنمسنه سببیت ویرمکده‌در . بکقوز « ویوك دره » اوکارنده سطح بحرك توسع ایتمسی جریان وآنافورك کسب بطائت ایلمه‌سنه سبب اولمقده‌در . مع‌مافیه « چبوقلی » اسکله‌سنك قربندن اعتباراً قاکلیجه اوکارینه طوغری برجریانك وجودی کورولمکده‌در .

آقینتی و آنافورلرك شدتی هر زمان عین حالده بولنمیوب صولرك كثرت وندرتنه، روزكارلرك جهت‌وصورت وزانلرینه كوره تبدل ایدر . شو حال نظر مطالعه‌یه آلنمیه‌رق آقینتی عین سرعتده فرض اولنسه بیله شدتی حوضه‌لرده تناقص وبورونلرده تزاید ایتمكده‌در . بونك ایچون سرعت جریان قطعی اوله‌رق تعیین ایده‌مامشدر . بناءً علیه ایدیلن تجاریب وتحقیقات نتیجه‌سنده سرعت جریانك ساعتده [۳ : ۸] كیلو متره آره‌سنده متبدل بولندیغی تحقق ایتمشدر . آنافورلرك شدتی ایسه بومقدارك نصفی راده‌سنده‌در . بوحسابات سایه‌سنده قره دكزك بوغازدن كچوب مرمره‌یه قاریشان صولرینك هرثانیه‌ده‌كی مقداری آكلاشلمشدركه اوده [۳۰۰۰۰] اوتوز بیك متره مكعبیدر .

بوغازك ایكی طرف ساحلی یكدیكرینه موازی كبی كورونمكده ایسه‌ده حقیقت بویله دكلدر . بعض یرلرده ساحللر بری برینه تقرب ایتمكده ، بعض یرلرده دخی تباعد ایلمكده‌در . بوكا بناءً ساحلین استقامتلرنجه‌ده مباینت كلیه وقوعه كلمشدر .

غروب شمسه طوغری آقیندی شدتی تسكین ایدر . طلوع شمسده دها زیاده ازالوب وقت ظهره طوغری ایسه اڭ زیاده شدت كسب ایدر .

بوغاز شمالاً روم ایلی واناطولی فنارلرندن بدأ ایده‌رك شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغری ممتد اولوب بیوكدره اوكنده تبدیل استقامت ایلر . بوقسم [۵ , ۵] بش بچق میل امتدادنده‌در . بیوكدره اوكندن انجیر كویی اوكنه قدر [۲,۵] ایكی بچق میل امتدادنده اولان استقامت ، شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه طوغری متوجهدر . مركزی آسیا قطعه‌سنده بولنان دائره‌نك انجیر كویی ایله كوك صو آره‌سنده واقع قوسی همان برنجی خط استقامتنده‌در ؛ طولی [۲,۵] ایكی بچق میلدر .

مركزی قندیللیده اولان و [۱] برمیل طولنده بولنان اوفاق برقوس استقامتی كلیاً تبدیل ایدر . بورادن بدأایله چنكل كویی اوكلرینه طوغری امتداد ایدن استقامت [۱] برمیل طولنده اولوب نصف‌النهاره همان منطبقدر. چنكل كویی اوكندن سرای بورنه قدر ممتد اولان استقامت شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه متوجهدر . [۲,۵] ایكی بچق میل طولنده بولنان بواستقامت بوغازك اڭ مهم قسمنی تشكیل ایتمكده‌در .

بوغاز ، طرفین ساحلرینك عدم‌موازات وانتظامی‌حسبیله باشلیجه اوچ‌حوضه وجوده كتیرمشدر .

برنجی حوضه — شمالده وپوراز طابیه ، غریجه ، فیل برونلری ایله روم ایلی واناطولی فنارلری آره‌سنده‌در که سائر حوضه‌لره نسبتاً غایت آچیقدر . بوغازك الڭ مهم قسمنی تشکیل ایتدیکندن استحکامات متینه وجسیمه ایله تحت تأمینه آلنمشدر .

ایکنجی حوضه — فیل برونی ایله روم ایلی واناطولی قواقلری میاننده‌در . برنجی حوضه نسبتنده اهمیتی حائز بولنمقده‌در .

اوچنجی حوضه — مزار برونی، اموریری، سروی برونی ، طرابیه میاننده واقع اولوب لطافت موقعیه ، نفاست طبیعیه ، جیادت هواسیله شهرتشعاردر . بونقطه‌دن اشاغی اولان قسمی ، یکدیکرینه غایت یقین ایکی دیك یماجلی ساحلك آره‌سنده جریان ایتمکده‌در .

بوغازك طرفین ساحللری هرنه‌قدر بری برینه یقین وطاغلق ایسه‌ده شایان تذکار وادیلری دخی واردر . ازجمله بیوکدره ، بکقوز ، چایرلری‌ایله سلطانیه ، کوکصو ، بالطه‌لیمانی ، استنیه ، صاری یار کبی لطیف وادیلر جالب انظار سه‌ده سنه‌نك هرموسمنده باشقه برلطافت اعجازکارانه ایله تجلی ایتمکده‌درلر که نظر امعانه عرض ایلدکلری مناظر وجد آورانه برچوق فیرچه و قلم اربابنه سرمایهٔ اشتغال ومقال اولمشدر . لطافتی جنت‌المأوادن استعاره ایتمش دینه‌جك قدر رنکین اولان بو بوغاز حقنده نه‌سویلنسه آزدر .

بوغازك طولی [١٥] میل یاخود [٢٧٧٨٠] متر ودر . بومقدار ، اناطولی وروم ایلی فنارلری آره‌سنه موصول خطك وسطندن ابتدا ایله بوغازك بنه‌وسطندن کچه‌رك ، سرای برونده نهایت بولان استقامتك مقدار مساحه‌سیدر . لکن اناطولی وروم ایلی ساحللری مساحه ایدلدیکی تقدیرده بومقدار تحول ایدر . روم ایلی ساحلنك طولی [٣١٠٠٠] واناطولی ساحلنك طولی دخی [٣٨٠٠٠] متر ودر .

بحریون نقطهٔ نظرندن بوغازك طولی ، وسطندن مروری تصور اولنان خطك مقدار طولندن عبارتدر . خط متصور مستقیم اولمیوب منکسردر ؛ هر قسمنك طولی‌ده بر دکلدر . استقامتك عین جهتده بولنماسی ، روزکارلرك تأثیر وجهت وزانلرنجه‌ده اختلاف حصولنه سببیت ویرمکده‌در .

بوغازك وسطنی تعقیب ایدن خط منکسر یدی قسمدر . هر قسمك اهمیت

موقعيه وهوائيه‌سی باشقه اولديغندن بروجه آتی آيری آيری ذكری مناسب كورلمشدر.

برنجی خط — اناطولی ورومايلی فنارلری آره‌سنه وصل اولنان خطك وسطندن بدأ ايده‌رك بيوك دره وامور يری آره‌سنه موصول خطك وسطنده نهايت بولور . پويراز لدوس استقامتنده‌در . هوا هرنقدر پك صاف ايسه‌ده پك ده سرتدر . طولی [٥,٤٥] ميلدر .

ايكنجی خط — مبدائی برنجی خطك نهايت نقطه‌سيدر. كوی باشی آچيقلرينه قدر امتداد ايدر . شمال غربيدن جنوب شرقی‌يه متوجهدر . هواسی برنجی خط قدر سرت دكلدر . حوضه‌سنك اهميتی جهتيله بوغازك الك مقبول قسميدر . [١,٩٥] ميل طولنده‌در .

اوچنجی خط — كوی باشی آچيقلرندن بدأ ايله بالطه ليماننه قدر ممتد اولوب [١,٧] ميل طولنده‌در . برنجی خطه موازی اوله‌رق پويراز لدوسدر .

دردنجی خط — بالطه ليمانندن كوك صو اوكنه قدر امتداد ايدر . يلديز قبله استقامتنده اولديغندن هواسی لطيف وملايمدر و [١,٥] ميل طولنده‌در .

بشنجی خط — كوك صو اوكی ايله قنديللی وببك آره‌سنده‌در . برنجی خطه همان موازی كبيدر . فقط ، هواسنك عدم اطرادی شايان دقتدر. طولی [٠,٦] ميلدر .

آلتنجی خط — بشنجی خطك نهايت نقطه‌سندن باشلايوب چنكل كوبی اوكلرينه واصل اولور . شمال جنوب خطنه جزئی مائلدر . هواسی معتدلدر . اقسام سائره كبی معمور دكل ايسه‌ده عمرانه قابليتی زياده‌در . [١,٤] ميل طولنده‌در .

يدنجی خط — بورادن سرای برونه قدر اولان خط شمال غربيدن جنوب شرقی‌يه متوجهدر .

برنجی خط —	٥,٤٥	
ايكنجی خط —	١,٩	
اوچنجی خط —	١,٦	
دردنجی خط —	١,٥	
بشنجی خط —	٠,٦	
آلتنجی خط —	١,٤	
يدنجی خط —	٢,٩٥	اولوب مجموعی
	١٥,٤٠	ميلدن عبارتدر .

روم ایلی ایله اناطولی حصارلری آره‌سنده واقع اولان محلی [٧٣٠] یدییوز اوتوز مترو اولوب الڭ نهایت [٥٠٠] بشیوز مترویه قدر طارلاشیر . الڭ کنیش محلی اولان امور یری ، بیوك دره چایری آره‌سی‌درکه [٤٣٣٠] درت بیك اوچیوز اوتوز مترودر . سرای برونی اوکنده‌کی وسعتی‌ده [١٥٠٠] بیك بشیوز مترودر . روم ایلی واناطولی قواغی قلعه‌لرنده‌کی عرضی [٠,٥٥] میل یعنی [١٠٠٠] بیك مترودر .

روم ایلی واناطولی فنارلرینك آره‌سی دخی [٣] کیلو مترو وسعتنده‌در . پویراز وغریجه قلعه‌لری بیننده‌کی عرضی [١٦٢٨] بیك التیوز یکرمی سکز مترو یعنی [١,٥] بر بچق کیلو مترودر . اورته کوی ایله بکلر بکی آره‌سی [١٤٠٠] بیك دردیوز مترودر .

الڭ درین محلی [٥٣] اللی اوچ مترو عمقنده اولوب عمق وسطیسی [٢٧] یکرمی یدی مترودر . الڭ صیغ محلی قوری چشمه اوکیدر . هرطرفی وعلی‌الخصوص قویلری پك امین لیماندر .

بوغازڭ محافظه‌سی ایچون اسکیدن الڭ طار محلنده ایکی حصار یاپیلوب بری اناطولی ودیکری روم ایلی حصاری نامیله معروفدرلر . بونلردن اناطولی یاقه‌سنده‌کی وندیکلولردن قالمه اولوب یلدیرم سلطان بایزید خان ثانی حضرتلری طرفندن تعمیر ایدلمشدر . روم ایلی یاقه‌سنده‌کی دخی فاتح استانبول سلطان محمد خان ثانی حضرتلری طرفندن مجدداً بنا اولنمش وکونده التی بیك عمله چالشمق صورتیله قرق کونده ختام بولمشدر . بومحلده قورولمش اولان کوپریلر واسطه‌سیله [دارای] اولاڭ [سیکیتلر] اوزرینه حرکت ایدن [٧٠٠٠٠٠] یدی یوز بیك نفردن عبارت بر اردوسنك آوروپا اوزرینه کچمش اولدیغنه دائر روایات تاریخیه واردر . فن حربك عصر اخیرده‌کی ترقیاتنه مبنی بوکونکی کونده بو حصارلر معطل اولوب بوغازڭ مدخلنده قرشیلقلی ونواصول استحکاملر انشا اولنمشدر .

خلیج

سرای برونندن بدأ ایله شمال غربی‌یه طوغری امتداد ایدن خلیجك شکلی

بوینوزه مشابه اولدیغی جهتله کثرت تجارتندن کنایه اولارق خلیج مذکوره فرانسزلر طرفندن (التون بوینوز—Corne d'Or) نامی ویرلمشدر . اسم قدیمی (خریسون کراس) در .

اشبو خلیج سرای برونندن جسر جدیده قدر [۰,٦] میل وجسرین میانی [۰,٥] میل وبورادن قره اغاجه قدر [۳] میل ایدر . بورادن کاغد خانه وعلی بك دره‌لرینك محل اجتماعی اولان سلحدار اغایه قدر [۱] میل طولنده‌کی قسمی برنهر حالنده‌در . بناءً علی ذلك سرای برونندن سلحدار اغایه قدر تام [٤] میل‌در .

بویی تقریباً [٦] کیلو متره واکی مدخلنده [۱۰۱۰] بیك اون مترو قدر اولوب کوپری‌یه قدر طارلاشه‌رق صکره ایکی کوپری آره‌سنده [۹۰۰] طقوز یوز مترویه قدر توسع ایدر . وبعده کاغد خانه دره‌سنك منصبنه قدر کیتدکجه طارلاشیر وایوب اسکله‌سنك ایلریسنده صویی پك صیغلاشیر .

بو خلیجك شمال شرقی‌یه طوغری دونن منتهاسنه مذکور کاغدخانه دره‌سی دوکیلور .

کاغدخانه دره‌سی

اشبو دره‌نك ایکی طرفنده استانبولك اك کوزل مسیره‌سی اولان وعلی‌الخصوص ایلك بهارده جنتدن نشان ویرن کاغدخانه دره‌سی (استرانجه) طاغلرینك قره دکز سطح مائلی اوزرنده کائن (آق پکارك) جنوب غربیسنده بولنان (چتال اغاج) ك جنوب شرقیسندن بدأ ایله شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه وتا (جندره) بوغازینه قدر جریان ایدر . مذکور دره صولطرفدن (قیوطورلق) موقعنده شمالدن جنوبه جاری اولان (قصر دره) یی اخذ ایدر . بعده ینه صولدن وقصر دره‌یه موازی بولنان (قواقلی کول) دن چیقان قواقلی دره‌یی اخذ ایدر . بعده بو نقطه‌دن اعتباراً اثنای جریانده ینه صولطرفدن شمالدن جنوبه طوغری جاری بر چوق خط اجتماع میاهلردن متشکل بر صویی اخذ ایتدکدنصکره (پتنخور) کوینك غربندن کچر . پتنخورك جنوبنده شمالدن کلان (کوی دره) یی الدقدن

صوكره [پیرغوس یاخود كمر بورغازینك] شمالنده [داود پاشا] دره‌سنی اخذ ایدر . اشبو دره [قورد كمر ، التی قوزی ، اورته ، آیواد ، التی پارمق] ناملریله یاد اولنان بش دره ایله سائر اوفاق شعباتدن حاصل اولمشدر .

داود پاشا دره‌سنك جنوبنده كمر بورغازینك شمالنده ینه صولدن بر اوفاق قولی آلدقدنصكره كمر بورغازینی صولنده وشرقنده براقه‌رق جنوبه طوغری بعده شرقه طوغری جریان ایله صولندن [پاشا] دره‌سنی اخذ ایدر .

اشبو دره [قراكاق یاخود طوبوز] بندن كلان دره ایله دیگر اوچ بیوجك شعبه‌دن متشكلدركه : بوشعبه‌لرك صولده‌كی قولی كوچك بنددن كلور .

پاشا دره‌سنی الدقدنصكره مجراسنده دوام ایده‌رك بورالرده [كوك صو] نامنی اخذ ایدر .

بوموقعـده دخی شمالدن جنوبه جاری بر قولی الدقدنصكره ینه صولدن شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه جاری طابیه صرتندن كلان برخط اجتماع میـاهی آلور . بعده جنوبه طوغری برمدت جریان‌ایتدكدن‌صوكره‌صاغه وصوله طوغری انحنالر تشكیلیله جندره بوغازینه واصل اولور .

جنـدره بوغازنده آیاز آغا طرفندن كلان برقولی آلوركه بوقول بریسی [باغچه كوی] نك جنوبندن وكمرلردن بدأ ایله شمالدن جنوبه جاری [شیطان دره] سیله آیاز آغانك شمال غربی‌سندن كلان آیاز آغا صوینی الەرق آیاز آغا كوینده برلشورلر .

آیاز آغادن صوكره بو ایكی قول برلشـه‌رك جندره بوغازنده كاغدخانه صویله برلشـور . كاغدخانه دره‌ىی جنـدره بوغازندن بدأ ایله غربه طـوغری برقوس تشـكیل ایده‌رك صـاغدن [اوزونجه اووه] دره‌سنی اخذ ایتدیكی نقطـه‌ده غربه طوغری بر دیرسك تشـكیل ایدر . بونقطه‌دن بدأ ایله مذكور دره محدب طرفی شرقه متوجه اولمق اوزره كاغدخانه كوینه قدر برقوس تشـكیل ایده‌رك كاغدخانه كوینـه واصل اولور . بوكویدن بدأ ایله جنوب شرقی‌یه طوغری جریان ایده‌رك [سلاحدار اغا] ده [علی بك] دره‌سیله اجتماع ایده‌رك هرایكیسی خلیج درسعادته منصب اولور . منصبنه قریب محلنده یتـاغندن طوغله وكرمیت اعمالنه الویریشلی چامور چیقاریلوب اطرافنده برطاقم طوغله وكرمیت فابریقه‌لری یاپیلمشدر .

استانبول خلیجنك كوزللكی مشهور اولوب آوروپالك بعض رسامل‌ریله برچوق شعرایه سرمایه اولەگلمشدر .

§

بوغاز ایچنده مقیم اهالینك بر قسمی اغنیای مأمورین ایله اصحاب تجارتك ایلرو کلنلری اولوب برلی اهالینك برقسمی بالقجی وقایقجیلردن عبارتدر . چونکه بوغاز ایچنك صولری مواسم مختلفه‌ده انواع اسماکی حاوی اولوب محال متعدده‌ده دالیانلر واردر .

بالقلر مواسم مختلفه‌ده آولانورلر ایسه‌ده بولندقلری محلی تعیین ایلمك خصوصنده بالقجیلر بیله بررأی قطعی ویره‌مزلر. چونکه بوحیوانلر سیاردرلر.

بالقلرك انواعی چوق ایسه‌ده معلوم اولانلری بروجه آتی اولوب بونلردن بری اولدقچه معلوم اولنلر ذکر اولنمشدر .

[کلیوسده] توریك ، پالاموط ، وپالاموط نوعندن اولان سیوری برون ، التی پارمق ، وفوچوته و [قوری چشمه] ده استردیه و [بکلر بکنده] میدیه کذلك کلیوسده سارداليه و [آقیندی برونده] کفال کثرتله بولنور .

تکر ، پسی ، باربونیه ، استه‌خوز ، تکه ، اسقومری ، لوفر ، ازماریت ، استاورید ، قلنج بالغی ، خمسی ، قیرلنغج ، مس بالغی ، واتوس ، کوپك بالغی نوعندن اولان [رن ، روکن] و [آبی بالغی] ، ارسلان بالغی ، ارکینوس استاوریت ازمانی ، یونس ، [فولیانوس] دنیلان الك جنوار پاموق بالغی ، اسقوریت بالغی ، جامکوز ، مرقجی ، لورك بالغی ، دولکر بالغی ، طاش بالغی ، قیا ، تراخونیا ، استرونکیلوس ، زارغنا ، مرجان ، ییلان بالغی قولیوس ، قولسز اياقسز اولان بوجك ، قوفانه ، لاپین ، چورچور ، کموش ، خروزینا ، قالقان ، قره کوز ، ایلاریا بالقلری بوغازك همان هرطرفنده بولنه‌بیلورلر .

قره دکز بوغازنده دالیانلر

قره دکز بوغازنده بولنان دالیانلر شونلردر. کلیوس ، اوزونیه ، باغلر آلتی ، بیوك لیمان ، صره طاش ، کره‌میدلی دالیان ، اوتوز بر صویی ، تللی طابیه، پازار باشی ، مزار برونی ، چار دالیانی ، کفه‌لی کوی ، استنیه ، فیل برونی ، اموریری ،

بكقوز ، (كل اصدی ، چكمه) ناميله ايكی دانه بكده و (سلستره) ناميله برده فارده واردركه من حيث المجموع اون طقوز عدد داليان موجوددر .

فنار باغچه‌سی

فنارباغچه‌سی نامنده‌كی محل شمال غربيدن جنوب شرقی‌يه طوغری ممتد برشبه جزيره اولوب مرمره دكزينه ناظر برمسيره‌در. اشبو محلك قاضی كوينه قريبتی واستانبوله مجاورتی وباخصوص استانبول ومقری كوی وآطه‌لر جهتنه اولان نظارتی واسع ولطيف اولديغندن وخصوصيله اناطولی شمندوفرينك بوجهته برده شعبه‌سی اوله‌رق آمدوشدی تسهيل ايلديكندن ايام صيفده خلقك تفرجكاهی اولمق اوزره لطيف برمشجره‌در.

آق دكز جهتی آچيق اولديغی وپوراز روزكارلرندن (آرقه‌سنده‌كی اراضينك حالنه نظراً منحطقالديغی جهتله) بردرجه‌يه قدر امين بولنديغی وباخصوص شمس آباد سواحلی اچه مسافه‌لره قدر صيغ و قومسال اوله‌رق امتداد ايتديكی ايچون بورالرده‌كی دكز صولری عادتا صيجاق ديلنه‌جك درجه‌ده‌در . بناءً عليه بورانك دكزی بايو موسمنده پك چوق كسانی جلب ايتمكده‌در .

اشبو جزيره‌جكك منتهاسنده مرمره‌دن استانبوله متوجهاً كلان سفائنك تسهيل حركتی ايچون بردوار (فنار) بولنديغندن «فنارباغچه‌سی» نامی بوندن نشئت ايتمشدر. اشبو جزيره‌نك فنار بولنان منتهاسی ايله (موده برونی) آره‌سی (٠,٨٥) ميل بحری بولوب خطك شمال غربی قسمی (٠,٧٥) ميل طولنده برقوی تشكيل ايدركه (قلامش) كورفزی نامنده‌در . فقط لدوس هوالرده امواج بحر بورالری قارما قاريشيق ايلديكی جهتله شدتلی جنوب روزكارلرنده بوكورفز، لطافت طبيعيه‌سنی غايت شماتت ودهشته تحويل ايدر .

بوكورفزه (قوربغه‌لی دره) نامنده برصو منصب اولورسه‌ده منصبنه امواجك يغديغی قوملرله مذكور دره دائما طولمقده اولديغندن درونده قايق وصندالرك مروری قابل اوله‌مامقده‌در . بوقسه اشبو دره تطهير اولنوبده اوزون چاره

طوغری توسیع وتعمیق ایدیله‌جك اولورسه اطرافنه دیکیله‌جك آغاجلرك ویره‌جكی لطافت [كوك صو] وبلكه [كاغد خانه] دره‌لری كبی مسیره‌لره برنمونه اولوردی .

فنار برونی سرای برونندن [٣,١٨] واستانبول سورینك نارلی قپو جهتنده بحره منتهی اولدیغی نقطه‌دن [٤,٧٥] میل مسافه‌ده كائندر .

فنارباغچه‌سنك قیزیل طوپراق جهتنده لطیف خانه‌لر، كوشكلر، ظریف ومزین باغچه‌لر واردر . باخصوص هواسنك اعتدالی سببیله موسم شتاده دخی بوحوالیده ساكنلر پك چوقدر .

آطه‌لر

اطه‌لر دنیاده مثلی مشهود اولمیان استانبولك برحوض لطافتی حكمنده بولنان مرمره‌نك بركوشه‌سنده زینتساز انظار طبیعت اولمشدر . جیادت هوا ولطافت موقعیه‌سنه نسبتله جهان آشنا اولان اصحاب طبیعت طرفندن نظیرهٔ جنت عنوانی ویرلمشدر .

اطه‌لر شهر امانتنه ملحق برقضا اولوب استانبولك جنوب شرقیسنده كائندر. [قنالی، بورغاس ، هكبه‌لی ، بیوك اطه] نامیله دردی بیوك و مسكون وبشی كوچك غیر مسكون اولمق اوزره طقوز آطه‌دن عبارتدر .

قنالی آطه

قنالی آطه سرای برونندن [١٢٦٠٠] متروددر . جزیرهٔ مذكورەنك شمال غربیسندن جنوب شرقیه طوغری طولی [١٧٠٠] متروددر . جنوب غربیدن

شمال شرقی‌یه طوغری الڭ عریض محلی [۱٤۰۰] متروددر . قنالی اسکله‌سندن مالتپه اسکله‌سی ایسه تقریباً [٦۳۰۰] متروددر .

بورغاس آطه‌سی

بورغاس آطه‌سنڭ شمال شمال‌غربیدن جنوب جنوب شرقی‌یه اولان طولی ایله شرقدن غربه اولان عرضی بری برینه مساوی وبهری [۱۷۵۰] متروددر .

هکبه‌لی آطه

هکبه‌لی آطه‌نڭ شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه اولان طولی [۲٤۵۰] متروددر . شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه اولان عرضی ایسه [۱۳٦۰] متروددر . اشبو اطه‌ده سلطنت سنیه‌نڭ بحریه مکتبی ایله روملرڭ بری تجارته ودیگری پاپاس یتشدیرمکه مخصوص ایکی مکتبی واردر . بحریه مکتبنڭ وقت انشاسنی مبین تاریخ بروجه آتیدر :

بحر دلدن بولدی عینی گوهر تاریخنی
یاپدی ملاحینه عالی قشله باقی محمودخان
۱۲٤٤

بیوك آطه

اشبو آطه پك معموراولوب کوندن کونه ترقی ایتمکده‌در . شرق وشمال‌شرقیدن

غرب وجنوب غربی‌یه اولان طولی [٢٩٠٠] مترودر . آطه‌لرك اك بیوك واك معموری اولوب طوغریدن طوغری‌یه شهر امانتنه ملحق آطه‌لر قائممقاملغنك مرکزیدر . قصبه آطه‌نك شمال شرقیسنده اولوب کوزل ابنیه‌یی ومفرح کوشکلری ومتعدد مسافرخانه وغازینویی حاویدر . آطه‌نك اطرافنده کوزل برآرابه یولی یاپیلمشدر . اوستی چاملرله مستور اولوب هواسی پك لطیف وصاغلامدر . ایکی تپه‌سی اولوب اك مرتفعنك اوستنده [آیا یانی] اسمیله برروم مناستری بولنیورکه نظارتنك کوزللکیله مشهوردر .

کوچك آطه‌لردن [سیوری] و [یاصی] اطه‌لره خیرسز اطه‌لرده دینلور سیوری آطه آخور قپو فنارندن [١٣٣٥٠] مترو مسافه‌ده اولوب طولی وعرضی همان بری برینه مساوی وبهری [٤٠٠] مترو اولان برجزیره‌در .

یاصی آطه ایسه سیوری آطه‌نك [١٧٠٠] مترو جنوب شرقیسنده کائن اولوب طولی [٥٥٠] وعرضی [٣٥٠] مترو اولان برجزیره‌در . بو اطه‌یه انکلیز اطه‌سی دخی دیرلر .

اوچنجیسی [پیتا] جزیره‌سی اولوب بورغاس ایله هکبه‌لی اطه آره‌سنده کائندر . بو جزیره‌نك طولی [٣٥٠] مترو وعرض اعظمیسی دخی [٢٠٠] متروقدردر .

دردنجیسی بیوك آطه‌نك شرقنده بولنان وقارتاله قارشو واصابت ایدن [صدف] و بشنجیسی بیوك اطه‌نك جنوبنده کائن [نیاندروس] اطه‌سیدر . قنالیدن بورغاس اسکله‌سی [٣٣٥٠] مترودر . سیوری اطه‌دن قنالی اطه ایسه [٨٠٠٠] مترودر .

بو اطه‌لرك مسکون اولانلریله درسعادت آره‌سنده صباح و اقشام برقاچ دفعه واپور ایشلر . بو اطه‌لرك هواسی معتدل وغایت صاغلام ولطیف اولوب ضعیف البنیه اولانلره پك ایی کلیر .

قارتال اسکله‌سندن هکبه‌لی اطه [٧٣٠٠] مترو اولوب بیوك آطه ایسه [٤٩٠٠] مترودر .

	سیوری اطه	قنالی اطه	بورغاس	هکبه‌لی	بیوك اطه
اخور قپو فناری	١٣٣٥٠	١٢٢٥٠	١٥٥٠٠	١٧١٥٠	١٨٨٥٠
فنار باغچه‌سی	١٠٨٥٠	٦٩٠٠	١٠١٥٠	١١٦٥٠	١٣٢٠٠
ایاستفانوس فناری	١٣٧٠٠	١٩١٠٠	٢٠٠٠٠	٢٣٨٠٠	٢٦٠٠٠
بوستانجی	١٣٠٠٠	٥٦٥٠	٨١٠٠	٨٣٠٠	٩٠٠٠
مال تپه برونی	١٣٨٥٠	٦٢٥٠	٦٥٠٠	٥٢٠٠	٤٨٠٠

قاضی کوی

قاضی کوی — استانبولك جهت جنوب شرقیسنده کائن برقریه اولوب سرای بروننden تقریباً [٢,٢٥] میل بحری مسافه‌ده‌در . قریهٔ مذکوره وقتیله کوچوك برکوی ایکن فی زماننا برجهتدن قوش دیلی وقلامش کورفزینه قدر ایلروله‌مش ومؤخراً شمال شرقیده کائن وحیدر پاشا قربنده واقع یل دکرمنی نام محل ایله برطاقم اراضیٔ خالیه دخی محله حالنه انتقال ایده‌رك برشهر حالنی آلمشدر .

جنوب شرقیده کائن [قزیل طوپراق] نامنده‌کی محل ایله فنار باغچه‌سی جهتلری استملاك ایدیله‌رك انشا ایدیلان کوشکلر ایله اهالینك کثافتی تزاید ایده ایده ایلروده بورالرك دخی [قاضی قریه] سنه ملحق برر اراضیٔ مسکونه حالنه کیره‌جکی رونما اولمقده‌در .

قاضی قریه‌سی ، شمالدن حیدرپاشا وشمال شرقیدن « چاملیجه » تپه‌لری اتکلری شرقدن « اوزون چایر » وجنوب شرقیدن « قیزیل طوپراق » و فنار حوالیسی ایله محدود اولوب جنوبدن قلامش کورفزی وجنوب غربی ، غرب وشمال غربیدن کاملاً « مرمره » دکزی ایله محاطدر .

قریهٔ مذکوره هواسی معتدل وملایم ونحیف المزاج بولنانلره مساعد اولدیغندن شهرمزك تبدیل هوا محلی اولوب عادتا بیوك برخسته خانه‌سی کبیدر . استانبول جهتدن وباخصوص اسکدارك باغلر باشی طرفلرندن منظره‌سی اطه‌لر ایله برابر اولدیغی حالده اولقدر لطیفدرکه همان امثالی نادر بر [پانوراما] تشکیل ایدر .

قاضی کوینی غایتله شمس آباد اولوب باخصوص دکزه شمسك سمادن ورود ایدن شعاعات مستقیمه‌سی ایله دکزدن انوار منعکسه‌سی اجتماع ایده‌رك کوز یورمقده وکوز قپاقلرینی بری برینه تقریب ایتمکده وبوصورتله کوز اوغشدیرمغه انسانی مجبور قیلمقده‌در . ایچ صقندیسنی موجب اولدیغی ناقابل انکار بولنان شو حال قریهٔ مذکوره‌نك تعمیر قبول ایتمز برمحذوریدر . بوحال قبل الزوال باشلایوب غروبه قدر امتداد ایلر . فقط بعد الغروب بدایت شفقده وقبل الطلوع نهایت فجر ایله وقت ضحاده‌کی مناظر لطیفه‌سی غیر منکردر .

قریهٔ مذکوره‌نك بك چوق کبرا ومتمولین سکنه‌سی اولمق وباخصوص اطراف وجوارنده بك چوق مسیره بولنوب هرجهتده اراضی واسع وسیر وتماشایه

كافى وصالح اولمقله برابر ومرضا ايچون هواسى ودكز حماملرى مساعد بولنمق خصوصى شهرى يوماً فيوماً توسيع وتزيينه سبب اولمقده‌در .

قريهٔ مذكوره‌نك استانبول ايله مواصله‌سنى ادارهٔ مخصوصه واپورلرى تأمين ايلمكده ايسه‌ده اسكدارايله ارتباطى همان يوق دينيله‌جك درجه‌ده مشكلات توليد ايلمكده ومنتظم وسائط نقليه‌نك فقدانى ايله طرق اتصاليه‌نك غير منتظم اولمسى وباخصوص سليميه قشلهٔ همايونى وقره‌جه احمد قبرستانى وحيدر پاشا خسته خانه‌سى ميانده‌كى چپلاق قطعه‌نك مارين وعابرينى صيقه‌جق درجه‌ده روحسز ومديد بولنمه‌سى اسكدار وقاضى قريه‌سى شهرلرينى تجارتجه پك كيرو براقمقده اولديغى جهتله هرايكيسيده الآن تجارتك عدم ترقيسى نقطهٔ نظرندن بر كوى ديمكدر . واقعا اناطولى شمندوفر خطنك مبدئى قاضى كوى و اسكدار آره‌سنده ايسه‌ده تجارتى منحصراً استانبوله عائد اولديغندن بونلر بيطرف قالمقده درلر .

« قاضى كوى » [مه‌غاره] نامنده قوم شجيع طرفندن ٦٧٦ سنه‌سنده‌كه استانبولك تاريخ تأسيسندن ١٧ سنه اقدم ــ تأسيس وبنا اولنه‌رق [خالكدونيا وياخود (پروكراستى)] نامى ويرلمشدر .

قريهٔ مذكوره‌نك قاضى كوى ناميله ياد اولنمسنه سبب سلطان احمد خان اول حضرتلرينك زمان سلطنتلرنده باب السعاده آغاسى اولان عثمان اغانك بنا وانشا ايتديرمش اولديغى جامع شريفك برنده ابتدادن قاضى محمد افندى نامنده بر صاحب خيرك بر مسجدى بولنميدر .

قريهٔ مذكوره برى [چاريقچى] وديكرى [عثمان اغا] و آخرى دخى [جعفر اغا] ناملريله اوچ محله‌يه تقسيم اولنمشدر .

جعفر آغا محله‌سى

بو محله‌ده دارالسعاده آغالرندن جعفر آغانك بنا ايتديرديكى مسجد شريف كائندر . مسجد مذكور بوندن اون بش سنه مقدم وقوعبولان بر حريقده يانمشدر . بانيسى دخى اوراده مدفوندر . اغابكنك وقفندن بر مسجد دها اولوب بوده

برحریقده یانمش و مؤخراً تجدیداً الیوم عدلیه نظارت جلیله‌سی وزنه‌داری سعادتلو حسین افندی طرفندن انشا اولنمشدر .

بونلردن باشقه اسکله جامع شریفی کائندرکه جنتمکان سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلری طرفندن [۱۱۷٤] تاریخ هجریسنده بنا و انشا اولنمشدر . جامع مذکور جنتمکان عبدالمجید خان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده تعمیر وتجدید اولنمش وطاق درکاهنه تاریخ آتی تسطیر قلنمشدر .

اولدی قاضی‌قریه‌سی محسود شهراسکدار
سوبسو احیا بیوردی حکم خان عبدالمجید
اشته ازجمله بنا ایتدیردی محکم کارگیر
بو عبادتخانه‌یی یاقمشدی احراق شدید
هر جهتله دینسه لایقدر امام المساین
ذاتی اولمش جامع مجموع اخلاق حمید
چونکه یاپدیرمش مقدمجه بو والامعبدی
جد اعلاسی اوچنجی مصطفی خان سعید
موج اورر آب گهر آسا درونده صفا
ویردی زینت ساحل بحره بوبنیاد جدید
نور رحمتله‌در ودیواری پردر کعبه‌وش
حج ثوابن لطف ایدر زوارینه رب وحید
ای جماعت بش وقتده ایلیك بویله دعا
اولسون اول محراب عدلك عمر واقبالی مزید
خطبهٔ نام بنامی دمبدم نصرت ایله
رونق اولسون منبر ملکه الی یوم الوعید
سجدهٔ شکر ایلیوب صفوت دیدی تاریخنی
جامع زیبنده یاپدی امر خان عبد المجید

۱۲۷۵

جامع مذکور جوارنده وساحل بحره قریب بر محلده باب السعاده آغاسی محمد آغانك اثر خیری اولان چشمه کائندرکه اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر :

عين الطاف وهمم باب السعاده آغاسی
اول محمد نام وعالی رتبه وحیز انتساب
فی سبیل الله قیلدی نیت اجر جزیل
تشنكانی ایلدی بوخیر نوله فیضیاب
و یر زبان لوله تاریخن عطاشه عارفا
عافیت اولسون ایچ بوچشمه‌دن كل پاك آب

اشبو چشمه الیوم معطلدر .

عثمان آغا محله‌سی

محلهٔ مذكورده عصر سلطان احمد خان اولده باب‌السعاده آغاسی عثمان آغانك اثرخیری اولان جامع شریف كائندر. هرسنه حرمین محترمینه بخور وسائره ارسال اولنمق دأبی موما الیهك اختراعكرده‌سیدر . جامع مذكورك قپوسی اوزرنده منقوش اولان تاریخ حسین وهبی افندینكدر .

دور عدل حضرت سلطان احمد خانده
بندكان خاصنه الطافی بی پایاندر
كیم جنانده قپو آغاسی اول عثمان آغا
صاحب الخیرات عالی جامع الاحساندر
امر سلطان جهانله یاپدی اول بوجامعی
حضرت حقدن اكه بو باعث غفراندر
كعبه وش یاپدی حیاتنده‌اومرحوم سعید
حق قبول ایده بو برطاعتكه رحماندر
باعث و بادیسنه الله رحمت ایلسون
یرلری فضل خدادن جنت رضواندر
نام پاكی بانیٔ خیراتی آناری تمام
دیدیلر تاریخنی بیل جامع عثماندر
١٠٢١

جامع مذکور (١٢٢٨) سنه‌سی جنتمکان سلطان محمود خان عندایده مجدداً بنا وانشا اولنمش ومرور زمان ایله ینه خراب اوله‌رق محترق دخی اولمشدر. نهایت (١٢٩٦) سنه‌سی ینه مجدداً بنا وانشا اولنمشدر. قپوسی اوزرنده الیوم تاریخدن اثر یوقدر. یالکز بسمله‌یی حاوی برلوحه تعلیق اولنمشدر.

آبدست آلمغه مخصوص اولان موصاقلر باب السعاده اغالرندن مصرلی دیکر عثمان آغا طرفندن انشا واجرا قلنمشدر. یقیننده برچشمه دها بنا ایلمش ایسه‌ده الیوم چشمه موجود دکلدر. شوقدر وارکه چشمه اوزرینه موضوع طاشده شو ابیات محرردر:

مصرلی عثمان آغا خیره مائل
چو یابدی حق ایچون بو چشمه‌ساری
لجوب نوش ایلیان هرتشنه جانه
جنانده آب کوثر ویره باری
١٠٣٠

درون جامعده‌کی چنار اغاجنی [١٢٩٨] ده امام وخطیبی بولنان السید محمد عاصم افندینك غرس ایتمش اولدیغی، دیواره موضوع تاریخلی طاشدن اکلاشیلیور.

جامعك جوارنده وجاده اوزرنده معطل برچشمه کائندرکه صدر اسبق سوره‌لی علی پاشا طرفندن خیرات ایدلمشدر. اوزرنده منقوش اولان ابیات بروجه آتیدر:

آصف جم شیم علی پاشا
یاوری اوله حضرت باری
بویله برآب سیمکون بولدی
ایلیوب کشت دشت وکهساری
رونق افزا اولوب بونو چشمه
ایلدی تشنه دلدن اکداری
چونکه قورومشدی چشمه‌لر اخر
طالرین طوتوب ایلردی زاری
ایلدی استفاضه هر چشمه

حصه‌دار اولدی وسعی مقداری
کویده جوش ایتدی یر یر آب زلال
کیم چکر شورهٔ مأ آباری
بو اثرك اجرینی آخرتده خدا
ایده ضیف نعیم دیداری
دیدی عطشان خطاب ایدوب تاریخ
ایلدك عین کوثری جاری
١١٣٥

چاریقچی محله‌سی

بومحله‌ده شایان تذکار برشی یوقدر . یالکز ١٢٦١ تاریخنده رضا پاشا حضرتلرینك کانی بولنان عباس افندی طرفندن خیرات ایدلمش برچشمه واردرکه اوزرنده [بسملهٔ شریف ایله وجعلنا من المأ کل شئ حی] آیت کریمه‌سی محکوکدر .
قریهٔ مذکوره‌ده [١٣٠٤] سنهٔ هجریه‌سنده موره خاندانندن جلال بکك کریمه‌سی واسبق بحریه ناظری موره‌لی ابراهیم پاشانك کلینی علیه خانمك آثار خیریه‌سندن اولان ذکور ملکیه رشدیه‌سی ایله یوغورتجیدن موده‌یه کیدن جاده اوزرنده [وندیك میخناریست] نامنده‌کی ارمنی مکتبی و [سن ژوزف] عنوانلی فرانسز مکتبی کائندر .
قزیل طوپراغه کیدن طریق اوزرنده [محمود بابا] نامنده بر زیارتکاه واردر . سنك مزارنده یازیلی اولان تاریخ شودر . [واصل سرمنزل جذبهٔ الهی قاضی قریه‌سی عثمان اغا جامع شریفی امامی السید محمود افندی قدس سره‌نك قبریدر ١٢٦٦] . یوغورتجی چشمه‌سنده [١٣٠٤] ده حاصرجی باشینك حرمی طرفندن بنا وانشا اولنمش [حمیدیه] تکیه‌سی ایله طریقت رفاعیه‌یه منسوب عبدالباقی درکاهی کائندر .
قریهٔ مذکوره‌ده برباب عسکری قره‌غولخانه‌سی و [حلیلهٔ محمودیه] مکتبی ایله

روملرك [آيا فتحيه] وارمنيلرك جعفراغا محله سنده [سرپ طغادر] نامندكی معبدلريله ينه ارمنيلرك قتوليك معبدی كائندر .

قيزيل طوپراق

قزيل طوپراق قاضی قريه سنك شرق و جنوب شرقيسنده برصيفيه اولوب منتظم كوشكلر ومزين باغچه‌لرله مستور در . فلوقسرا علت مدهشه سی باغلرينی محوايلمش اولديغندن باغلر ترلا وباغچه حالنه تبدل ايتمشدر .

موقع مذكورده اناطولی شمندوفر خطنك [ستاسيونی] بولنديغندن بوواسطه ايله حيدر پاشا واستانبوله متصلدر .

صيفيه‌لر شو صوك زمانلرده پك تزايد ايلديكندن برمحله حالنه كلمك زمانی همان تقرب ايتمش كبيدر . محل مذكورده اولدقچه منتظم وواسع برجامع شريف موجود اولوب اليوم معارف عموميه ناظری دولتلو احمد زهدی پاشا حضرتلری طرفندن بنا وانشا ايتديرلمش وقپوسی اوزرينه تاريخ آتی نقش ايدلمشدر .

امام المسلمين عبدالحميد خان جهانبانك
اولندی سايهٔ شاهانه سنده بواثر اتمام
سمیّ فخر عالم حضرت زهدی افنديك
عماد دينه ويرمشدر اساس زهدی استحكام
ايدردی آرزو برجامعك انشانی دائم
موفق ايلدی اولذات پاكی قادر علام
چيقاردم جاپارك همتيله حقيا تاريخ
بوجامعده نمازقلسون كلوب چق حشره دك اسلام

١٣٠١

بقيده برده مكتب ابتدائيسی واردركه قپوسی اوزرنده كی لوحه‌ده يازيلی اولان ابيات شودر .

ظل حق عبدالحميد خان خلافت پرورك
ملكى فيض آباد عرفان ايلمكدر مطابى
پيرو اولدى اول سليمان زمانك عزمنه
آصفى قيلدى بنا بودار عرفان مكتبى
باش اكر تاريخ مختاره بليغان زمان
مطلب علم وادبدر زهدى پاشا مكتبى
١٣٠٦

قزيل طوپراق ايكى محله يه منقسمدر برى « طوغله جى حاجى مصطفى افندى» وديكرى دخى «زهدى پاشا» محله سيدر .

ارن كويى

ارن كويى قاضى كويندن [بريچق] ساعت قدر مسافه ده وشرق طرفنده كائن بر قريه در. اشبو قريه نك هواسى لطيف اولوب اراضيسى اولقدر منبت ومحصولدار دكل ايسه ده باغلقدر . مرمره ، چامليجه واسكدار جهتنه نظارت كامله سى واردر .

اشبو قريه نك هواجه اولان لطافتى اشتهارينى موجب اولمش ولطيف كوشكلر انشاسنه بدأ اولنمغه باشلانلمشدر . حيدر پاشا — ازميد شمندوفر خطك انشاسى مناسبتيله «ارن كوى» نامى ، جادى بوستانى ايله [نردبان كوى] ميانده كائن انشا ايديلان [ستاسيونه] بالاستراق اعطا قلنمش والآن محل مذكور ارن كوى نامنى آله رق قريهٔ مذكوره نك شهرتى اسقاط ايدلمشدر . اصل ارن كوينك شمندوفر ستاسيونى بوستانجى باشى نامنده كى موقف اولوب بوراسى ساحل بحرده كائندر .

بوستانجى باشنده برايكى خراب اولمش خانه ايله بر كاركير قره غول وجارى بر چشمه وقره غوله متصل بر نمازكاه موجود اولديغى كبى قايش طاغى جهتندن كلان يعنى شمالدن جنوبه طوغرى ممتد وموسم بارانده جارى اولان بردره اوزرنده اوفاق كاركير بر كوپرى واردر . اشبو كوپرى اسكداردن بغداده قدر كيدن الك بيوك اناطولى جاده سى ايچون انشا اولنمش ووقتيله اشبو موقعده بولجيلرك تذكره سى

صوریلوب یوقلانور ایمش. فی زماننا ضبطیه قره‌غولیدر. مذکور کوپری‌یه بوستانجی باشی کوپریسی وجاده‌یه دخی بغداد جاده‌سی دینلور .

ارن کوینك اسکداره قربیتی جهتیله اهالی محصولاتی باخصوص اوزوم محصولنی قره‌دن نقل ایدرلر . ارن کوینك باشلیجه حاصلاتی اوزوم ایسه‌ده فقط اهالیسندن بعضلری بوستانجی باشی جهتنده‌کی سبزه باغچه‌لرنده باغچوانلق ایدرلر . هله زراعت یوق حکمنده‌در .

ارن کوینك صولری قایش طاغی اتکلرندن کلدیکی جهتله استانبول وجوارنده‌کی قرانك هیچ برینه بوقریه چشمه وحماملری صولری کبی کوزل صولر جاری دکلدر . فقط اصل قایش طاغی صویی دینلان صو قریه‌یه کلیوب محلنده فوچیلره املا ایله اطرافه وعلی الخصوص قاضی کوینه نقل ایدیلور .

ارن کوی باغلری وخصوصیله قایش طاغی سمتلری ریاح شدیده‌یه معروض بولندیغندن میوه حاصل اولماز ومراق ایدولده غرس اشجار ایدنلر اولسه‌ده ینه روزکار میوه‌لری کماله ایرمدن یرلره دوکر . باشلوجه میوه‌سی کراز ، ویشنه و اوزومدر . زیتون یتیشمك احتمالی وار ایسه‌ده مراق اولنمدیغندن بو محصول مفقوددر .

ارن کوینده مدفون ذوات مشهوره

خواجه تحسین افندی — متأخرین علمای عثمانیه‌دن اولوب علوم عقلیه ونقلیه‌یی جامع وشرق وغرب لسانلریله اکثر فنون جدیده‌یه واقف ایدی . ارناوود اولوب چاملق خطه‌سنده فیلات قضاسی قراسندن برنده طوغمش وبدری نیابتده کزدیکندن کوچکلکنده معیتده بولنوب ابتدا آندن تحصیل علم ایتمش وبعده درسعادتده مدرسه نشین استفاضه اولوب مأذون اولدقدنصکره صدر اسبق مرحوم رشید پاشا طرفندن دیکر برقچ ذات ایله برابر اذکیای علمانك ایچنده انتخاب اولنه‌رق اوروپا السنه وفنونی تحصیل ایچون پاریسه کوندرلمش ایدی . برمدت اوراده فنون جدیده‌یی تحصیل ایتدکدنصکره پاریس سفارت سنیه‌سی امامتی مأموریتیله اوراده قالوب معلومات فیه‌سنی دها زیاده توسیع وعلی الخصوص حکمت طبیعیه ،

کیمیا ، هیئت ، علم الارض وسائر فنون ایله توغل ایلمش ایدی . باب عالی قارشوسنده بولنان معطل بر کوچك مکتبی مدرسه ومأوی اتخاذ ایدەرك بقیهٔ عمرینی تدارك ایتمش اولدیغی کتب کثیره ایله آلات فنیه آره سنده مطالعه وتدریس ایله کچیرمشدر . تأهل دخی ایتمیوب دنیاده علمدن باشقه بر شی ایله مشغول اولمامش و [۱۲۹۷] تاریخنده [۷۰] یاشلرنده ایکن [سل الرئه] دن وفات ایدوب ارن کویی قبرستاننه دفن اولنمشدر .

علوم وفنونه دائر برطاقم ترجمه لری حکمت وفلسفه یه دائر تألیفاتی وبرطاقم اشعاری وار ایسه ده کیمسه جمع ونشرینه همت ایده مامشدر . تکلمده افاده سی عسرتلی ایدیسه ده انشا وکتابتی واشعاری پك سلیس وفصیحدر . شوقطعه جمله اشعارندندر .

کتاب عالمك اوراقیدر ابعاد نامحدود
سطور حادثات دهردر اعصار نامعدود
یازلمش دستگاه لوح محفوظ طبیعتده
مجسم لفظ معنیدار درعالمده هر موجود

علی پاشا — عرفی پاشا زاده در . مکتوبئ صدرعالی یه دخول ایله قپودان محمدعلی پاشایه دیوان کاتبی اولدی . بعده آمدی خلفالغنه تعیین بیوریلوب ۱۲۸۵ محرمنده التنجی دائره رئیس وکیلی اوله رق شورای دولته اعضا اولدی . ۱۲۸٦ ده نافعه مستشاری و ۸۸ جمادی الاخرنده ضبطیه مستشاری واوسنه رجبنده روم ایلی پایه سیله ارضروم ورمضاننده طربزون والیسی اولوب ۸۹ ربیع الاولنده عزل ایدلدی . بعده قدس متصرفی اولدی ۸۹ جمادی الاخری اواخرنده شهرامینی و ۹۰ جمادی الاولنده پارس سفیری اولوب ۹۲ رمضاننده عزل ایدلدی . اوسنه نك ذی القعده سنده شورای دولت اعضاسی ومتعاقباً اجرا آت اعضاسی و ۱۲۹٤ ذی الحجه سنده بارتبهٔ وزارت هرسك والیسی وبعدالعودة ۹۵ اوائلنده شورای دولت رئیسی و ۹۷ رجبنده عزل ایله ۱۲۹۹ ده ازمیر والیسی اولوب ۱۳۰۱ ده انفصال ایتمشدر . [۱۳۰٦] اوائلنده بیروت والیسی اولوب ۱۳۰٦ رجبی غره سنده اوراده فوت اولدی . نعشی کتیریلوب ارن کوینه دفن ایدلدی . لسان آشنا ، فطین ومدبر ایدی .

حسيب پاشا — مكتب طبيه يه ١٢٦٦ ده دخول ايله اكمال تحصيل ايدوب آز مدتده بيكباشى و ميرالاى اولمش و بعده ميرلوالقله اردو سرطبيبى اولوب پلونه ده بولنمش وبعدالعوده خاصه اردوسى سرطبابتنده و ١٣٠٣ ده فريق اولهرق صحيه دائره سى رياست ثانيه سنده بولنمش و ١٣١١ جماذى الاولنك يكرمى سكزنده وفات ايدوب ارن كوينده صحراى كبيرده طبيب عاكف پاشايه قبر رفيقى اولمشدر .

طبيب عاكف پاشا — مكتب طبيه دن ايلك چيقانلردن اولوب ١٢٥٩ ده ميرالاى بعده لوا وصكره فريق اولهرق صحيه دائره سى رئيس ثانيسى اولدى ١٣٠٥ ده يتمش يدى ياشنده اولديغى حالده وفات ايدوب ارن كوينه دفن ايدلمشدر . اصفراللون اولوب فن طبده مهارت كامله سى وار ايدى .

مال تپه

مال تپه قريه سى استانبولك جنوب شرقيسنده كائن اولوب لب دريا ده واناطولى شمندوفر خطنك كذرگاهنده در . موقع مذكورك ايلك بهارده هواسى لطيف اولوب قيرلرى پك ذوقليدر . قريۀ مذكوره يه استانبول صولرينك ايولرندن معدود اولان قايش طاغى صويى آقيدلمشدر . بوستانلرى كثرتلى اولديغندن طورفانده سبزه سيله اهاليسى استفاده ايدر .

قريۀ مذكوره يه شمندوفردن ماعدا ادارۀ مخصوصه نك واپورلرى دخى اوغرار . قريۀ مذكوره بحراً فنار بروندن [٤,٧٥] ميل اولوب سراى برونندن [٨,٥] ميل بحرى مسافه ده در .

مال تپه جامع شريفى [١١٤١] تاريخنده قاضيعسكر فيض الله افندى طرفندن بنا وانشا ايتديرلمش وطاق درگاهنه تاريخ آتى تسطير قلنمشدر .

جناب صاحب الخيرات فيض الله افندى كيم
اودر بو جامع پرنورى بنياد ايليان لله

او قاضیعسکر ابن قاضیعسکر ایلدی ایجاد
رجای مغفرت امید اجر ایله عبادتگاه
هر آینده کان اولسون اکر بو قریه اسکانی
بو خیراتی ایدرلردی تمنی هردم وهرگاه
امید اولدرکه اوله مقبول درکاه جناب حق
هر آن محتاج ایدی برمعبده زیرا عباد الله
بحق کعبهٔ علیا ایده بایسنه مولی
ایکی عالمده لطفنده کرم بر وفق خاطرخواه
آلك شاکر بو مصرعدن چیقار یکپاره تاریخی
صلادر جامع عالی یاپیلدی حسبةً لله
١١٤١

اشبو قریه‌ده بولنان چشمه ینه مرحوم مشارالیهك خیراتندن اولوب اوزرنده‌کی تاریخ بروجه آتیدر .

جناب قاضیعسکر یعنی فیض الله افندینك
همیشه مصدر خیر ایده ذاتن حضرت الله
ایدوب بو آب نابی درت طرفدن بی ریا اجرا
که اولدی شو بو لطفی ایله سیراب عباد الله
لبیا تشنکانه بویله اشراب ایتدی تاریخن
بو والا چشمه‌دن آب حیات ایچ فی سبیل الله
١١٤١

حیدر پاشا

حیدر پاشا قاضی کوینه منسوب بل دکرمنی دنیلان بایر اوزرینه مبنی جدید محله ایله قره‌جه احمد وسلیمیه جهتندن کلان بایرك برلشدیکی محلده کائن بر چایر ایله برخط اجتماع میاهدن عبارت برمسیره‌در .

اشبو دره چارائ ختام بولدیغی محلده ایکی قوله تقسیم اولونوب قوللردن بری سید احمد درهسی جهتندن، آخری ایسه بو قوله موازی اولمق اوزره بوقوالك جنوبندن وهر ایکیسیده چاملیجه تپهلری اتکلرندن کلهرك حیدر پاشا درهسنی تشکیل ایدرلر . اشبو درهلرك میاننده شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه ممتد صاغری حیدر پاشا چاری نهایتنده کائن ابراهیم آغا محلهسنه قدر خفیف بر میل ایله کلورکه بواستقامتده منتظم برشوسه حیدر پاشایی طوپخانهلی اوغلنه ربط ایدر.

حیدر پاشا استانبول خلقنك من‌القدیم روز حضرده وقاضی کوی اهالیسنك هر موسمده مسیرهسیدر . اناطولی شمندوفر ستاسیونی دخی بوراده اولدیغندن حیدر پاشا اسکلهسی نامیله ادارهٔ مخصوصهنك برده واپور اسکلهسی واردر .

حیدر پاشا سلطان سلیم خان ثالث دوری وزراسندن اولوب سلیمیه قربنده کائن حیدر پاشا قشلهسنك بانیسیدر . بو قشلهنك موقع وهواسی غایتله کوزل وباغچهلری واسع اولمغله خستهخانه اتخاذ اولنمشدر. مکتب طبیهٔ شاهانهدن چیقان اطبا بوخستهخانهده برمدت معینهده اجرای عملیات ایدرلر .

مزین بر باغچه دروننده بولنان اشبو خستهخانهنك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ رعنا شودر .

اکر عبدالمجید خانك کوریدی رأی شافیسین
خم شرمه بتوب البت قاچردی عقل افلاطون
اوشاهه‌لاعلاج‌عسکراولوردی‌صاغ‌اولوب‌کورسه
رضا پاشانك داراتی دارا وفریدون
غباری خاکپای کیمیای ملك وملتدر
ابقراط دواجونك دکلدر بیلدیکی معجون
اوکراغزا یاپدردی خسته خانه حیدرده
اولوردی رسم ونقش کورسه ثانئ هنر مفتون
بناسی دلکشا غایت زمینی روح بخشادر
هواسی صحتی جلب ایلر امراضی ایدوب بیرون
مرامی خاطر اهل جهادی ایتمهدر تطییب
ایده فتح وظفرله رب ناصر عمرینی افزون
بری ساده بری جوهرله ترتیب ایلیوب‌صفوت
ایکی تاریخه‌درج‌ایتدم شفای‌صدر اولورمضمون

بوفاخر خستەخانه اولدی سیرایت سرتسر صاغلم
جیوشن قیلدی خان عبدالمجید اجلال ایله ممنون

بوراده اناطولی شمندوفرینك مبدأ ستاسیونی واردر. موقف مذکور [۱۳۱۲] سنەسنده وقوعبولان حرکت ارضدن برچوق محلاری قابل تعمیر اولەمیەجق برحاله کلمسنه مبنی بودفعه برطرز حسنەده تجدیداً انشا قلنمش وبالای طاقنه عبارهٔ آتیه حك وتحریر قلنمشدر. [زینت افزای مقام معلای خلافت اسلامیه واریکه پیرای سلطنت سنیهٔ عثمانیه السلطان ابن السلطان الغازی عبدالحمید خان ثانی حضرتلرینك عهد همایون معالی مشحون جناب خلافتپناهیلرنده ساحهٔ آرای وجود اولان مؤسسات نافعهٔ مشکورەیه برضمیمهٔ جلیله اولمق اوزره اشبو موقف بیك اوچیوز اون ایکی سنه هجریەسنده تجدیداً انشا قلنمشدر]
شمندوفر ستاسیونی قارشوسنده سلطان سلیم خان حضرتلرینك دارالسعاده آغاسی خالد آغانك بنا ایتمش اولدیغی چشمه ایله برقاچ یوز کشی استیعابنه کافی واطرافی تیمورپارماقلق ایله محاط برنمازکاه موجوددر. اشبوچشمه زمان عبدالمجید خانیده مجدداً بنا وانشا اولنمش واوزرینه تاریخ آتی نقش ایدلمشدر.

چشمه سار معدلت عبدالمجید خانك خدا
فیض ذاتك قیلدی بادیٔ حیات کائنات
خان سلیم ثالثك دار السعاده آغاسی
خالد اغا نام دریا مکرمت بر پاك ذات
یاپدیروب بوچشمەیی صکره خراب اولمش ایدی
کروبی اول شاه جهان احیایه قیلدی التفات
جویبار شوکت واجلالن اول شاهنشهك
حشرەدك قلسون خدا رشك آور شط وفرات
جوهر تاریخ زیور صوینی بولسه سزا
قلدی خان عبدالمجید اجرا کوزل عین حیات
۱۲۵۵

حیدرپاشا اسکلەسی قربنده کائن کوپرینك اوزرنده محکوك اولان تاریخ رعنابودر.

اشبو نوجسر حمیدی سرتسر ویران ایکن
بولدی الطاف شهنشاهیدن عمران جدید

جسر وکردون پایدار اولدقجه مولا ایلسون
بویله مشفق پادشاهك عمر اقبالك مزید
یازدی فیضی قوللری بر قطعه تاریخ تمام
قیلدی عالی کپری‌یی اعمار شاه عبد الحمید

١٣٠٤

حیدر پاشا ایله قاضی کوی آره‌سنده ساحله قریب معطل چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

شاه عالم حضرت سلطان سلیم الثالثك
طبع پاکی خیره مائل اولدیغیچون دائما
ایلیوب خلقی سیراب بندکان خاصنه
بویله جای دلکشالر اولمه‌ده یر یر بنا
صاحب الخیرات ازانجمله بوزیبا چشمه‌یی
سرو دلجولرله ایتمش جنت آسا جانفزا
چوقدار آغای شاهنشاه ایکن اولدی چراغ
یعنی لادکای او ذات برکزیده احمد اغا
اولدی مالك بومقام دلکشه قیلدی نظر
کیم هواسی راحت افزا آب پاك غمز ادا
صفه یاپدی سرویلر دیکلدی هم صرف ایلدی
کیم تفرج ایلینلر ایده‌لر خیر دعا
کلدی بر مصرعله پرتو جوهرین تاریخ سال
سرولی بو چشمه‌نك حوضی بر دریا کوییا

١٢٠٨

چشمه‌یه متصل اولان نمازکاهده مرکوز طاشك اوزرنده بولنان محکوکات شودر .

هو الباقی
کلما دخل علیها زکریا المحراب

سابقاً چوقدار آغای حضرت شهر یاری صاحب الخیرات والحسنات لادکلی احمد اغا .

١٢٠٨

حیدر پاشا نمازکاهی

دور سلطان مصطفی خان ثالث رجالندن جبه خانه اوجاغی مأموری عمر افندینك روحی ایچون مخدومی محمدافندی طرفندن بنا اولنمشدر. فی الاصل بومحل حدائق سلطانیه‌دن اولوب حیدر پاشانك عهدهٔ تصرفنه کچمش اولمغله الیوم پاشای مشارالیهك اسمیله مشتهردر . یاخود حیدر پاشا نامنك اوراده مدفون بولنان وسنك مزارنده [حیدر بابا] نامی محرر اولان ذاته نسبتله ویرلدیکی ده مرویدر .

ابراهیم آغا چایری مسجدی

بو مسجدك بانیسی ، جنتمکان سلطان مراد خان ثالث حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده باب السعاده اغاسی اولان ابراهیم اغادر . مسجدك تاریخ رقمیسی [٩٨٨] در . موما الیهك قبری دخی آنده‌در . جامعك حوالیسنده بك رعنا برصورتده ایشلنمش طاشدن معمول وابدست المغه مخصوص برصو خزینه‌سی واردرکه اوزرنده [صاحب الخیرات والحسنات شوخی اوسته] عباره‌سی محکوکدر. تاریخی [١١٨٦] در .

جامعك باغچه‌سنده سابقاً باب السعاده اغاسی چولاق احمدده ایله [١١٣٤] تاریخنده وفات ایدن مشایخ قادریه‌دن شیخ مصطفی افندی مدفوندرلر . جامع مذکورك منبرینی دارالسعادة الشریفه اغاسی الحاج بشیر اغانك یدکجیسی اولان الحاج ولی الدین اغا وضع ایلمشدر .

آیریلق چشمه‌سی

بوچشمه‌نك بونام ایله یاد اولنمسنه سبب هرسنه بومحلده صرهٔ همایون قالقه‌جغی زمان دعا اولنوب هرکس احبا ومتعلقاتلرینه وداع ایتدکارندن ایلری کلمشدر . مذکور چشمه‌نك اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

خان محمودك جناب کبریا
ذاتك ایتسون منبع لطف عطا
چشمهٔ پاکی غضنفر اغانك
بولیجق دهرك مروریله فنا
قپو اغاسی کریم خیر خاف
عهد لطفنده کوزل قیلدی بنا
کلدی بر خیر اهلی تاریخن دیدی
پاك احیا ایلدی احمد اغا
۱۱۵٤

مسجدك جوارنده بولنان قره‌غول زمان عبدالمجید خانیده بنا وانشا اولنمش وقپوسی بالاسنه تاریخ آتی تسطیر قلنمشدر .

بو موقعده قراغولخانه بنیاد ایلدی زیبا
شه عسکر نواز عبدالمجید خان کرم آیین
درونده جنود خاص اسکان قیلدیجه
مکین تخت شوکت اوله شاه جهان آمین
مجوهر قیلدی زیور طاق بالاسنه اشبو تاریخك
جنودیچون زهی یاپدی قره‌غولخانه شاه دین
۱۲٦۰

چاره ناظر وبغداد جاده‌سی اوزرنده (۱۱۹۰) تاریخنده اهل خیردن سراج احمد افندینك اولوقت جندیاکده اولان مهارتی وحیواناته اولان زیاده محبتی مناسبتیله ممر ناس بولنان شوجادده حیواناتی صوارمغه مخصوص بیوجك برچشمه

بنا ایتمش واطرافنه‌دخی برچوق چنار اغاجلری غرس ایلمشدرکه الیوم موجوددر . مذکور چشمه سراجلر چشمه‌سی نامیله بنامدر . اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

صاحب الخیر ایتدی اجرا ایکی مأمستقا
نوش ایدن بر کاسه‌سین بولور حیات جاودان
استراحت ایتمکه بی‌تاب اولان ذوار ایچون
طوغریسی محتاج ایدی بربویله طرحه بومکان
ایسته‌ین آلسون وضوء قیلسون نمازایتسون دعا
ایلسون تحصیل غفران خدای مستعان
سرمدا تاریخین اشراب ایت عطاسن ا.ة
صفهٔ نادیده عینان فیها تجریان
۱۱۹۰

حیدرپاشا ایله آیریلق چشمه‌سنده مدفون اولان ذوات مشهوره

ابراهیم منیب افندی

مهردار — دفتردار اسبق یوسف افندی کوله‌سی اولان ارضروم کمرکجیسی حاجی یوسف مخدومیدر . پدری کاورکن غرق اولوب اوچ درت یاشنده یتیم قالدی . پدرینك قپو یولداشی عوض محمد پاشا دائره‌سنده تربیت کوروب صدارتنده خزینه کاتبی اولدی . بعده مکتوبئ صدارت قلمنه کیروب انك دامادی بکر پاشانك ادرنه بستانجی باشی اولمسنده کاتبی وصکره سلیمان وراغب پاشالرك کتخدا وکاتبی اولدی . بو سببله خواجکاندن اولوب جبه‌جیلر کاتبی و ۱۱۸۱ جماذی‌الاولنده صدارت مکتوبجیسی و ۱۱۷۵ محرمنده تذکرهٔ ثانی اولدی . ۷۶ جماذی الاخرنده تذکرهٔ اول اوله‌مامسندن تمارضله عزل

ایدلدی. ٧٩ ده مالیه تذکره‌جیسی ٨٢ ده تذکرهٔ اول و٨٥ ربیع‌الاولنده علاوةً باش محاسبه وکیلی ٨٦ ده اردوده رئیس وکیلی و ٨٧ ده روزنامهٔ اول و ٨٨ ده رئیس الکتاب اولدی . ٨٨ ده روسیه حربنه مرخص اولدقده منفرداً عزیمتدن اباء ایله مرخص ثانی اولدی . عقد صلحاله عودتده کوچك چکمجه‌ده عزل ایدلدی. ١١٨٩ ده دفتر امینی بعده شهر امینی وباش محاسبه‌جی اولمشدر ٩٢ ده روسیه ایله مکالمه‌یه مأمور ایدیلوب نهایت ١١٩٧ ده ینه شهر امینی اولدیسه‌ده نزول اصابتله مفلوج اولدی . درت سنه یتاقده قالوب ١٢٠٠ رمضاننك اوچنده وفات ایتمش وآیریلق چشمه‌سنه دفن ایدلمشدر . هنر ومعرفت صاحبی ومنشی ایدی .

الیاس پاشا — قولچاق — خوتین صول قول اغاسی اولوب ١١٤٥ ده میر۔ میرانلق ایله بابه‌سنجاغی خوتین محافظه‌سی شرطیله توجیه اولندی. ١١٤٩ ده رتبهٔ وزارت ویرلدی. ١١٥٢ ده حرب هنکامنده خوتین مستحفظلرینك قلتندن ناشی اورایی دشمنه تسلیم ایلدی وکندوسیده کمنام اولدی. حیدر پاشاده مدفوندر .

ابراهیم پاشا — ١٢٣٢ ده تولد ایله اندرون همایونه آلنمش و بو صورتله بالتفیض سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینه یاور اولمشدر . بعده موسیقهٔ همایونه ضابط اولدی. ١٢٨٣ ده میرالای وموسیقهٔ همایون قوماندانی وبعده میرلوا اولدی . ١٢٩٦ ربیع‌الاخرنده التمش یاشنده اولدیغی حالده ارتحال ایلمشدر . حیدر پاشاده مدفوندر . فن موسیقیده ماهر ، متواضع وخلوق ایدی .

احمد توفیق پاشا — عسکرلکدن یتیشوب میرالای ومیرلوا وفریق اولدی . ١٢٧٦ ده التنجی اردورئیسی اولمغله اوسنه‌نك رجبنده وزارتله التنجی اردومشیری وبغداد والیسی اولمشدر . ١٢٧٨ رمضاننده انفصال ایلمش و ١٢٨٠ شعباننده انقره والیسی و ٨٤ صفرنده قونیه و ٨٨ جمادی الاخرنده سوریه والیسی اولوب هفته‌سنده عزل ایدلدی. ١٢٩٢ صفرنده دیاربکر والیسی اولدی و ٩٣ ده ینه عزل اولنه‌رق ١٢٩٥ ربیع‌الاولك اون اوچنده ارتحال داربقا ایلدی. حیدر پاشاده مدفوندر . سوء حالی ایشیدلمامشدر .

حافظ احمد كاملى افندى — عن اصل قريملى اولوب صغر سنده اندرون همايونه دخول ايله چاوش اولدى . صداسى كوزل اولمق حسبيله خواننده واصول بند اولەرق مهارتندن كانى خضر آغا واعمى جورجى زاده ايله دمساز اولدى . بوصورتله مؤذن وبراز مدت مرورندەده مؤذن باشى اولەرق تلطيف ايدلدى . دور سلطان عبدالحميد خان اولده امام ثانى ومدرس اولمشدر . ١٢١٠ ده ادرنه پايەسى ويرلمش وجماذىالاولك يديسنده امام اول سلطانى اولمش ومكهٔ مكرمه واستانبول پايەلرينى دخى بوسنەلر ايچندهآلمشدر. ١٢٢٤ ده صدر اناطولى اولوب ايكى سنه صكره امامتدن عزل ايدلمشدر . اوسنه ربيعالاخرنده روم‌ايلى قاضيعسكرى اولدى . ١٢٢٨ ده عزل ايدلدى . ١٢٣٣ ده صدر روم ايلى اولدى . ١٢٣٦ده وفات ايدوب حيدر پاشايه دفن‌ايدلمشدر. امتداد عمرايله رئيس‌العلما دخى‌اولمشدر. ايام صدارتى شديد برطاعونه تصادف ايتمشدر . غايت صافدل ولطائفه مائل سكسانلك برپير ايدى .

الحاج امين محمد افندى — كورجى الاصل اولوب اخسخەليدر . اندرون همايونده مفين اولوب اوراده ايكن خزينهٔ همايون كاتبى اولمش ومدرسەلكله چراغ بيورلمشدر . ١١٩٨ ده غلطه وبعده مدينهٔ منوره منلاسى اولوب ١٢١٣ ده مكه وبعده استانبول واناطولى پايەلريله تلطيف بيورلمشدر . ١٢٢٤ تاريخنده اناطولى قاضيعسكرى اولمش و ١٢٢٦ شعباننك اون اوچنده ارتحال ايلەيوب آيرياق چشمەسنه دفن ايدلمشدر .

ليلا قادين — سلطان عثمان خان ثالث حضرتلرينك باش قادينىدر . ١٢٠٩ تاريخ هجريسنده وفات ايدوب آيرياق چشمەسنه دفن ايدلمشدر .

رفعت قادين — سلطان مصطفى خان ثالث حضرتلرينك دردنجى قادينىدر ١٢١٨ تاريخ هجريسنك رمضاننده وفات ايتمشدر . حيدر پاشاده مدفوندر .

عثمان پاشا — كمركجى — عربكيرليدر . درسعادتده كاوب قپوجى باشى وقصاب باشى وصكره كمركجى اولدى. آرپه امينى وايكى سنه صكره مطبخ امينى دخى اولەرق

قدری بالا ایدلدی . برچوق سنه‌لر قالوب بعده طوبخانه ناظری اولدی . ١٢٣٥ ده مهمات ناظری اولوب برسنه صکره عزل ایله عربکیره کوندرلدی . متعاقباً وزارتله قارص محافظی و ١٢٣٩ ده یوز اویوق وقیصریه متصرفی اولوب ایکی سنه صکره انفصال ایلدی . بعده قارصه کیدوب دها صکره قره‌حصارده مقیم اولدی . ١٢٤٤ ده درسعادته کلدکده بوغاز محافظی اولدی . ١٢٤٥ ده علاوهً تکه سنجاغی ویرلدی . برسنه صکره ساحلخانه‌سنده مقیم اولدی . ١٢٥٥ رجبنك سکزنده وفات ایله حیدر پاشایه دفن ایدلمشدر . مدبر ، صاحب ثروت ایدی .

یاور پاشا — مکتب حربیه‌نك ایلك چیقان ضابطلرندندر . چرکسی‌الاصلدر . قول اغاسی رتبه‌سنه قدر خاصه‌یه منسوب نظامیه طابورلرنده ترفیع ایدوب ١٢٧٠ سنه‌سی محرمنده خاصه پیاده بشنجی الاینك برنجی طابورینه بیکباشی وبوصره‌ده ششخانه طابورلرینك تشکیلنه مأمور اولوب بعدالتشکیل ایکنجی ششخانه‌جی طابورینك بیکباشیلغنه نقل ایدلدی . ازمیر حوالیسنده ظهور ایدن اشقیا تعقیبنه مأمور اولمش و ١٢٧٨ ده بشنجی اردو پیاده برنجی الاینه قائمقام اوله‌رق سنهٔ مذکوره ربیع‌الاولنده ایکنجی اردوی همایون ارکانلغنه تعیین قلنمشدر. مأموراً یکیشهر جوارنده بولندیغی اثناده ١٢٨٥ سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنده عهده‌سنه فریقلق رتبه‌سی توجیهله اوچنجی اردوی همایون ارکانلغنه و ١٢٨٧ سنه‌سنده‌ده خاصه اردوی همایونی ارکانلغیله فرقه قومندانلغنه نقل وتعیین قلنه‌رق طوبخانهٔ عامره فریقلکنه مظهر اولمشدر . ینه اوسنه اچنده رتبهٔ سامیهٔ وزارت ومشیری توجیه واحسان بیورلمش وبالعموم عساکر خاصه ونظامیهٔ شاهانه سرعسکرلکی عهدهٔ حمیت و استیهالنه حواله قلنمشدر . بعدالانفصال ١٢٨٩ ده طوبخانهٔ عامره مشیریتنه وبرقاچ آی صکره بشنجی اردوی همایون مشیرلکنه و ١٢٩٠ ده اطنه ولایتنه والی تعیین بیورلمشدر . بعده مجلس تنظیمات عسکری اعضالغنه مأمور اولمش ومؤخراً مجلس مذکور ریاستنه و ١٢٩١ ده دفعهٔ ثانیه اوله‌رق بشنجی اردوی همایون مشیریتنه وبعده دردنجی اردو مشیرلکنه تحویل مأموریت ایتمشدر . عهده‌سنده ارضروم والیلکی‌ده منضم ایکن خسته‌اوله‌رق درسعادته عودتنده اثنای راهده ارتحال ایدوب نعشی حیدر پاشا قبرستاننه نقل ودفن ایدلمشدر . مرحوم مشار الیه عثمانی ونشان وسائره .... مرصع عثمانی نشانی حائزدر . شهرت عسکریه‌سی حقیقةً بالاتر ایدی .

حسن افندی — کامل پاشا دامادیدر. قلمدن یتیشوب خواجهلك ویرلدی. بر آرالق بندلر بنا امینی و ۲۰۰ شوالنده تشریفاتجی و ۲۰۲ ده وکالةً وقعه نویس وتشریفاتی اولدی ۱۲۴۰ سالندن صکره مطبخ امینی اولەرق ۱۲۱۲ صفری غرەسنده وفات ایلەمش وحیدر پاشایه دفن ایدلمشدر .

ابراهیم صارم پاشا — سلطان عبدالمجید خان دوری صدر اعظملرندندر . ایاصوفیه تربەدارلرندن حافظ موسی افندینك اوغلی اولوب ۱۲۱۶ ده تولد ایتمش ودیوان همایون قلمنه دوام ایله رئیس الکتاب نجیب افندی یه داماد اولمشدر . صکره خواجهلك رتبەسنه وآمدی خلفالغنه نائل اولدی . ۱۲۴۳ شوالنده باش مقاطعەجی اولمش و ٤٥ ده خلیل پاشا سفارتنده سر کاتبی خدماتیله روسیەیه کیدوب کلمشدر . ٤٦ ده کوچك اوقاف محاسبەجیسی و ٤٨ ده تکرار باش مقاطعەجی وآمدیٔ دیوان همایون وکیلی اولدی . ٤٩ ده اقلام سبعه خواجەسی ٥٠ شعبانده بکلکجی وکیلی ٥٣ ده اصالةً بکلکجی وجماذیالاخرندهخارجیهمستشارلغی پایەسیله لوندره سفیری و ٥٤ شوالنده مجلس والا اعضاسی وداخلیهمستشاری و٥٥ ربیعالاخرنده صدارت مستشاری اولوب رجبنك ایکیسنده عزل ایدلدی. مؤخراً ایران سفیری وعودتده صیدا دفترداری اولوب بر سنه صکره عزل ایدلدی . ۲٥۷ ربیع الاولنده مجلس والا اعضاسی وربیع الاخرنده تجارت ناظری وذیالقعدەسنده خارجیه ناظری اولوب ۲٥۹ ده عزل اولنمشدر . ٥۹ رمضاننده مجلس والا اعضاسی و ٦٠ ذیالقعدەسنده ثانیاً لوندره و ٦١ شوالنده پارس سفیری و ٦٢ صفرنده ثانیاً تجارت ناظری وجماذیالاولده علاوةً زراعت ناظری وشعبانده کمرك امینی و ٦٢ ده رتبهٔ بالا ایله ثانیاً صدارت مستشاری و ٦٣ ده بارتبهٔ وزارت مالیه ناظری و ٦٤ ربیع الاولك اوچنده مجلس والا رئیسی وجماذیالاخرنده صدر اعظم اولدی . بعده عزل ایدلدی . اوسنه ذیالقعدەسنده بروسه والیسی اولوب ۲٦۸ ذی الحجەسنده عزل اولدی . ۲٦۹ ده طربزون والیسی اولوب اوسنه ذیالحجەسنده عزل اولندی . ۱۲۷۰ ذیالحجەسنك التیسنده وفات ایتمشدر . حیدر پاشاده مدفوندر . کاتب ، امور سیاسته واقف وهربر ایشه عقلی ایرر حدید وصادق وعفیف برذات ایدی .

تحسین پاشا — مکتب حربیه‌دن نشأت ایلمش و یاور حرب حضرت پادشاهی سلك جلیلنه داخل و سرعسکر اسبق یاور پاشایه داماد اولمشدر . میرالای و بعده میرلوا اوله‌رق ۱۳۰۰ صفرینك اون طقوزنده کنج ایکن فوت اولوب حیدر پاشایه دفن ایدلمشدر . سنك مزارنده اولان تاریخ بروجه آتیدر :

دریغا قیلدی چرخ کینه‌ور تحسین پاشایه
بو یکتا کوهری حیفا که قیلدی خاك ایله یکسان
دوشوب بر درد دار ودشمنی درمان فرسایه
طقوز ییل اولدی بورنج عمان سوز ایله نالان
هنوز قرق یاشنی طولدیرمامشدی ایلدی رحلت
غم هجریله قیلدی جمله خویش‌اوندی کریان
شهیدان ایله حشر اولسون لواء الحمد التنده
حبیبی عشقنه حق ذاتی ایتسون مظهر غفران
خدایا حضرت سبطین اکرمه مرحمت قیل
اوله تحسین پاشانك مقامی روضهٔ رضوان
۱۳۰۳

پرتو محمد بك — مابینجی عزت پاشانك برادری اولوب برچوق وقتلر خضره مأمورینلرنده بولندی ۱۲۶۹ تاریخ هجریسنده ارتحال دار بقا ایدوب قاضی کوینه دفن ایدلمشدر .

جمال الدین محمد افندی — زنی زاده ؛ امام سلطانی زین العابدین افندینك مخدوم شریفیدر . مدرسیندن اولوب ۱۲۵۷ ده ازمیر و برمدت صکره بروسه ملاسی اولوب متعاقباً مکه پایه‌سی و ۶۴ شوالده استانبول پایه‌سی ایله تلطیف بیورلدی . ۶۶ ده ضبطیه مفتیسی و ۶۸ ده مجلس والا اعضالغی اولوب ۶۹ ده طبیه ناظری اولدی . ۷۰ رمضاننده اناطولی پایه‌سیله بکام بیورلمشدر . ۷۳ ذی القعده سنده اناطولی قضعسکری اولوب ۷۴ ربیع الاخرنده روم ایلی پایه‌سنه نائل و ۷۵ ده رئیس الاطبا اولمشدر . ۷۸ ده انفصال ایلدی . ۷۹ ده اولاً و ۸۵ محرمنده ثانیاً و ۹۱ محرمنده ثالثاً و ۹۶ ده رابعاً صدر روم ایلی

اولوب رئیس‌العلما ایکن ۱۳۰۱ رجبنك اون سکزنده ارتحال ایده‌رك حیدر پاشایه دفن ایدلمشدر .

حاکم محمدافندی — استانبوللیدر. قلمدن بالتفیض خواجکاندن اولدی ۱۱۷۳ ده جبه‌جیلر وبرسنه صکره سپاه کاتبی اولوب بعده روزنامهٔ ثانی اولمش و ۷۹ ده انفصال ایتمشدر . براز صکره مالیه تذکره‌جیسی ووقعه نویس وایکی سنه صکره ثانیا جبه‌جیلر کاتبی اولدی . ۸۵ ده ارتحال داربقا ایدوب آیریلق چشمه‌سنده‌کی مقبره‌یه دفن ایدلمشدر. تاریخی واردر . عربی وفارسی‌یه آشنا اولوب شاعرایدی . ۱۱۸۹ ده سودلیجه وایوب آراسی طوکدیکی زمان سویلدیکی تاریخدر :

بوز اوستندن بر کیمسه کلدی دیدی تاریخك
دکز التمش سکزده طوکدی بنده‌کز کچدم .

حسام‌الدین عمر افندی — عاطف زاده — صدوردن جلال افندینك حفیدیدر. ۱۲۱٤ ده تولد ایله ٤٦ ده تحریر مأموری اولدی . ٦٤ ده سلانیك منلاسی اولوب متعاقباً بلاد خمسه ومکه و ٦٦ صفرنده استانبول پایه‌لرینی احراز ایلمشدر. بعده اناطولی پایه‌سیله تلطیف بیوریلوب مجلس معارف اعضاسی اوله‌رق ۲۷٤ صفرنده مجلس معارف رئیسی اولدی . ۷٦ ده اناطولی قاضیعسکرلکی و ۷۸ ده روم ایلی پایه‌سی ویرلدی ۱۲۸۰ ده شیخ‌الاسلام اولدی . اوچ سنه صکره انفصال ایده‌رك ۲۸۵ ده مجلس عالی‌یه مأمور اولدی . ۸۸ ده ارتحال داربقا ایدوب حیدر پاشایه دفن ایدلمشدر . عالم ، خلوق ، حلیم ، ظریف ، تاریخشناس ایدی . مدت حیاتی عالم تجردده کچیرمشدر .

حسن افندی — کامل احمد پاشا دامادیدر . قلمدن یتیشوب خواجه‌لك ویرلدی . برآرالق بنا امینی و ۱۲۰۰ شوالنده تشریفاتچی و ۲۰۲ ده وکالهٔ وقعه‌نویس وتشریفاتی اولدی . ایکی سنه صکره مطبخ امینی اوله‌رق ۱۲۱۲ صفری غره‌سنده وفات ایتمشدر . حیدر پاشایه دفن ایدلدی . پك عاقل وذکی ایدی .

حسن توفيق پاشا — اركان حرب اولەرق مكتب فنون حربيۀ شاهانەدن نشأت ايلمشدر . خاصه اركان حرب رئيسی ايكن ١٣٠٤ رجبندە وفات ايلمش و آيرلق چشمەسنه دفن ايدلمشدر .

خليل حميد پاشا — بوردورليدر . پدری پولاد پاشا كولەسی وخزينەداری وچلاك محمد پاشا قپو كتخداسی كورجی حاجی مصطفی اغادر . كنجلكندە استانبوله كلوب ديوان قلمنه كيرەرك افلاق قپو كتخداسنه كاتب اولدی . رائف اسماعيل پاشا همتيله آمدی قلمنه داخل اولوب مؤخراً آمدجی اولەرق بكلكجی مصطفی رأفت افندی‌يه وكالت ايلدی . صدق واستقامتی حسبيله ٩٣ ده بيوك تذكرەجی وبراز صكره رئيس الكتاب و ٩٤ ده صدارت كتخداسی اولوب ٩٥ ده عزل اولندی . برمدت صكره ترسانه امينی و ٩٦ ده ثانيا كتخدای صدر عالی و ٩٧ ده مع‌الوزاره صدر اعظم اولەرق ١١٩٩ ده بالانفصال جده واليسی اولمش ايسەده برمدت صكره عزل ايدلمش وعزلك يكرمی يدنجی كونی وفات ايلمشدر . حيدر پاشاده مدفوندر . خندەرو ، لطيفەكو ، سخی ، اديب اولوب فنون اقلامده ماهر ايدی . داوود پاشا اسكلەسندە برتكيەسی وباب عالی قربندە برسبيلی واردر .

راسخ محمد افندی — نقشبندی محمد خان افندی خلفاسندندر . ١٢٥٩ ده وفات ايدەرك آيرلق چشمەسنه دفن ايدلمشدر . بر خطاط ماهر ايدی .

حاجی طاهر احمد افندی — استانبولليدر . منجم اولوب علوم رياضيەده شهرت كاملەسی وار ايدی . ١٢٨٠ ده منجم ثانی و ٨٤ محرمندە ازمير پايەسی توجيهيله منجم اول اولدی . ١٢٨٨ رجبندە مجلس معارف رئيس ثانيسی اولوب براز صكره رئيس اول اولدی . مجلسك الغونی متعاقب ١٢٩٤ ده مكه واستانبول واناطولی پايەلرينی دخی اخذ ايلمشدر . ١٢٩٧ شعبانندە وفات ايدوب آيرلق چشمەسنه دفن ايدلمشدر . علوم عقليه ونقليه وباخصوص رياضيەده متبحر ايدی . ادارۀ اموری دخی بولنده اولوب حليم ، وقور ايدی .

اسماعيل رحمى پاشا — تپه دلنلى زاده ولى پاشانك مخدوميدر . تپه دلنلى على پاشانك وفاتنده برادرى سليم پاشا ايله استانبوله كتورلدى . ١٢٤٤ محرمنده قپوجى باشى اولوب حربه مأمور اولدى . بعده ميراخور ثانى اولديسه‌ده اومسندك لغويله باشباقى قولى اولدى . ٦٤ ده ترحاله متصرفى واوسنه وزارتله طربزون وبراز صكره ادرنه و ٦٤ محرمنده يانيه و ٦٨ ذى‌الحجه‌سنده جزائر بحر سفيد و ٧١ ده حلب واليسى اولوب بعدالعزل ٧٣ ربيع‌الاخرنده ادرنه و ٧٤ ده سلستره واليسى اولمش و ٧٥ ده عزل ايدلمشدر . ٧٦ محرمنده سلانيك وبعده كريد و ٧٨ ذى‌الحجه‌سنده ترحاله وبعدالعزل ٨٣ صفرنده قسطمونى وربيع الاولنده بروسه واليسى اولوب بعدالانفصال ٨٦ ده برزرين واليسى و ٨٨ نهايتنده شوراى دولت اعضاسى ومتعاقباً محاكات جزائيه رئيسى اولمشدر . سنه‌مذكوره ذى الحجه‌سنك ابتداسنده اصلاحات قوميسيونى اعضاسى و ٨٩ ده تكرار شوراى دولت اعضاسى اولدى . ١٢٩٢ ربيع الاخرينك يكرمى اوچنده وفات ايدوب حيدر پاشايه دفن ايدلمشدر . ظريف ، معتدل ، سخى هرجهتله ذوقنه مائل برذات ايدى .

عزت احمد پاشا — حقى محمد پاشانك صلبندن ١٢١٣ ده تولد ايلدى . قپوجى باشى ويكى ايل‌ويوده‌سى اولوب سليم پاشا ايله روسيه حربنده بولنه‌رق ميرميران اولدى . ٥٣ جماذى‌الاولنده فريق وانقره‌يه مأمور اولوب اورادن بغداد فريقى وعلى رضا پاشايه داماد اولدى . بعده ازميد و ٥٦ ده اطنه انضماميله جده والى قائمقامى و ٢٥٨ محرمنده‌صيدا واليسى اولوب اوسنه قبريس محافظى و ٥٩ ده ينه آطنه و ٦٠ محرمنده بولى و ٦١ ده وزارتله دياربكر و ٦٢ ذى‌القعده‌سنده ارضروم وبعده سيواس واليسى اوله‌رق ٦٣ ذى‌الحجه‌سنده عزل ايدلدى . ٦٤ ربيع‌الاخرنده يانيه وبر مدت صكره طرابلس غرب واليسى اولدى . ٦٨ شوالنده عزل ايله ٦٩ ده بلغرا ٧١ ده ثانياً يانيه و ٧٢ صفرنده طربزون وجماذى‌الاخرنده شام واليسى و ٧٤ ربيع‌الاخرنده مجلس والا اعضاسى و ٧٥ ده علاوة طربزون واليسى اولوب ٧٧ صفرنده عزل ايدلدى . ٧٨ ربيع‌الاخرنده قونيه واليسى اولوب ٨٤ صفرنده انفصال ايلمش و ٨٥ ده خداوندكار واليسى اوله‌رق ٨٧ محرمنك اواخرنده عزل وتقاعد ايدلمشدر . ١٢٩٣ محرمنك يكرمى دردنده وفات ايدوب حيدر پاشايه دفن ايدلمشدر . امور اداره‌يه واقف ، متقى ، صالح ، سخى ، مكرم برذات ايدى .

عبداه كامل پاشا — عساكر شاهانه‌دن بالفيض ١٢٩٦ شوالك درنده ميرلوا ايكن وفات ايله‌مش وحيدر پاشايه دفن ايدلمشدر . طريقت نقشبنديه منتسب متقى برذات ايدى .

على پاشا — عرفى پاشا زاده‌در . مكتوبئ صدر عاليه دخول ايله قپودان محمد على پاشايه ديوان كاتبى اولدى . بعده آمدى خلفاسندن اولوب ١٢٨٥ محرمنده التنجى دائره رئيس وكيلى اوله‌رق شوراى دولة اعضا اولدى . ٨٦ ده نافعه مستشارى ٨٥ جماذى الاخرنده ضبطيه مستشارى واوسنه رجبنده روم ايلى پايه‌سيله ارضروم ورمضاننده طربزون واليسى اولوب ٨٩ ربيع الاولنده عزل ايدلدى . بعده قدس متصرفى و ٨٩ ده شهر امينى و ٩٠ ده پارس سفيرى اولوب ٨٢ رمضاننده عزل ايدلدى . اوسنه ذى القعده‌سنده شوراى دولت اعضاسى و ١٢٩٤ ده پارتبهٔ وزارت هرسك واليسى وبعدالعودة ٩٥ ده شوراى دولت رئيسى و ٩٧ رجبنده عزل ايله ٩٩ ده ازمير واليسى اولوب ١٣٠١ده انفصال ايتمشدر ١٣٠٦ ده بيروت واليسى اولوب رجبى غره‌سنده اوراده وفات ايله‌مش ونعشى درسعادته نقل ايله ارن كوينه دفن ايدلمشدر . لسان آشنا ، فطين ، ومدبر ايدى .

اسكدار

اسكدار بلده‌سى شهر امانتنه تابع برمتصرفلق اولوب مرمره ساحلنده كائندر . سليميه قشله‌ٔ همايونى قربنده‌كى حرم اسكله‌سندن بدأ ايله جنوب شرقيدن شمال غربى‌يه وكذا جنوب غربيدن شمال شرقى‌يه ممتد برساحل ايله محدوددر .

برنجى ساحل حرم اسكله‌سندن شمسى پاشا عرصه‌سنه قدردر . ايكنجيسى بوعرصه‌دن پاشا ليمانه قدر امتداد ايدر .

بلدهٔ مذكوره داخلاً باغلر باشندن قره‌جه احمده كلان جاده وقره‌جه احمد مزارلغى وسليميه قشلهٔ همايونى ايله محدوددر .

اسكدار شمال شرقيسنده بولنان قوزغنجق قريه‌سيله كرك ساحلا وكرك داخلا

اتصال پیدا ایلمشدر . چاملیجه ، بولغورلی وعلم طاغنه کیدن طریقك مبدئی‌ده اسکداردر .

بلدهٔ مذکوره اساساً ایکی صاغری اوزرینه مبنیدرکه وسطندن کچن خط اجتماع میاه قره‌جه احمددن کلوب احمدیه ایله چارشو بویندن مرور ایدر. استقامتی جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه طوغریدر . اشبو خط اجتماعك صول طرفنده‌کی صاغرینك ایکی سطح مائلی بولنوب بری شماله ، دیکری جنوب غربی‌یه متوجهدر. بناءً علیه برنجی سطح مائلك هواسی معتدل وبعض یرلری سرت ایسه‌ده ایکنجی سطح مائلك هواسی لدوسه قارشو بولندیغندن حاردر . فقط استانبول ومرمره‌یه اولان نظارتی امثالسز درجه‌ده لطیفدر . خط اجتماع مذکورك صول طرفی ، بر طاقم خط اجتماعلر آره‌سنده محصور کوچك صاغریلردن تشکل ایتمشدر ؛ هواسی عمومیتله ایو دکلدر . اصلا پویراز آلماز . لکن بو صاغرینك ساحله موازی اولان قسمنك هواسی هم سرت همده لطیفدر . اولرینك اکثریسی باغچه‌لر واغاجلرله محاطدر . اهالیسی [٥٠٠٠٠] اللی بیك راده‌لرنده اولوب (٣٨) محله‌یه منقسمدر [٧٤] جامع شریفله [٤٧] تکه‌یی ، بر چارشی‌یی ، بر دارالشفایی وبر رشدیٔ عسکری ایله رشدیٔ ملکی واعدادی‌یی وروضهٔ ترقی نامنده برده خصوصی مکتبی واردر .

جوامع شریفه‌سنك الڭ بیوکلری اسکله ، چنیلی جامع ، والدهٔ کبیر ، آیازمه ، والدهٔ عتیق جامع شریفلریله سلیمیه‌ده‌کی سلطان سلیم ثالث جامع شریفیدر . « اسکدار چاتمه‌سی » نامیله ایپکدن غایت کوزل برنوع دوشمه‌لك قماش یاپیلدیغی کبی سائر ایپك قماشلرله یرلی بزلر دخی نسج اولنور .

وقتیله اسکدار [اسکدار لفظی منزلخانه معناسنی مفید بر لفظ فارسیدر] اناطولی ، ایران وعربستانه آمد شد ایدن کاروانلرك سرمنزلی اولمغله خیلی اهمیت تجاریه‌سی وار ایدیسه‌ده بوکون بوتجارتلر بحراً اجرا اولندیغندن اسکدارك تجارتجه اهمیتی قالمیوب او اهمیت استانبوله انتقال ایتمشدر .

چارشیسی یالکز نفس اسکدار ایله جوارینك احتیاجاتنه مخصوصدر . یالکز حیوانات بازاری خیلی ایشلکدر .

اناطولی تیمور یولنك بغداده واورادن هندستانه قدر تمدیدی بو شهرك اسکی اهمیت تجاریه‌سنی یکیدن احیا ایده‌جکی مأمولدر . اسکدارك اوستنده چاملیجه وبولغورلی کبی باغ ، باغچه ، کوشك وصیفیه‌لری حاوی بر طاقم قریه‌لر بولنور .

جنوب غربی جهتنده بر بیوك مزارستان بولنورکه سروی اغاجلریله مملو اولوب ارباب تماشایه اوزاقدن واسع براورمان کبی کورینور .

اسکدار پك اسکی برشهر اولوب اسم قدیمی (خریسوپولیس) یعنی التون شهرایدی . وجه تسمیه‌سنده اختلاف اولوب بر روایتده (اغامنون) ك اوغلو (خریس) طرفندن تأسیس اولنمسی ودیکر بر روایتده ایرانیلر غالبیتلری اثناسنده بو شهرده بر خزینه تأسیسیله بو جوارلرك ویرکولرندن حاصل اولان التونلری اوراده حفظ ایتملری سبب تسمیه اولمشدر .

کونشك غروب اثناسنده بوشهره ویردیکی صاری رنکدن بویله تسمیه ایدلمش اولمسی دخی احتمالدن بعید دکلدر .

بوشهر زمان قدیمده (بیزانس) یعنی اسکی استانبولدن دها بیوك ودها مهم اولوب بعده (بیزانس « قسطنطنیه ») نك بیومسیله (خریسو پولیس) بالطبع ایکنجی درجه‌ده قالمش وکیت کیده بوشهرك محلاتندن عد اولنمغه باشلانمشدر . بعده خریسو پولیس اسمی (اسکوتاری) یعنی اسکداره تحول ایتمشدر . بوایکنجی اسم ایله یاد ایدلمسنك سببی آکلاشیله‌مامشدر . فقط اوراده (سکودار) اسمنده برایمپراطور سرایی بولنمسندن ویاخود مجملرك (اسکی‌دار) دیملرندن نشأت ایلدیکی و بوحال بلدهٔ مذکوره‌نك بونام ایله یاد اولنمه‌سنه سببیت ویردیکی سویلنمکده‌در .

آناطولی طریقی

اسکدارده کائن باغلر باشندن بدأ ایله شرقه طوغری برجاده واردرکه بوجاده قسیقلی ایله بولغورلی کوینه واصل اولور . بورادن یول ایکی‌یه آیریلیر ؛ برقسمی جنوبدن و (لباده) دن کچر ؛ دیکر قسمی ایسه شمالدن کچەرك بر آز ایلروده برنجی یول ایله برلشور . نقطهٔ التحاقدن بدأ ایله شرقه طوغری دوام ایدر . مؤخراً شماله برقول آیریلورکه آیرلدیغی نقطه‌نك راقمی (١٣٤) متره‌دور . بوقول حکیم باشی چفتلکندن بالمرور کوچك صویه واصل اولور . نهایت کوچك صو شعبه‌سنی صولده براقه‌رق (١٣٥) متره راقمنده[*] بولنان (دودوللو) قریه‌سنه واورادن ینه

---

[*] راقم ، طوپوغرافیا اصطلاحاتندن ارتفاع ، یوکسکلك دیمکدر .

شرقه دوام ایله سواری قره‌غولنه قدر کیدر . بعده سلطان چفتلك طریقیله ارمنی کوینه واصل اولورکه مذکور کویك سطح بحردن ارتفاعی [١٥٦] مترودر .
دودوللونك راقمی ١٣٥ مترو اولدیغنه کوره کوك صو قولی آیرلدقدنصکره طریق همان افقی دیمکدر .

چاملیجه

جنت عالم وصفیله تجبیله شایان اولان چاملیجه موقعی ایلك بهار ، صوك بهار کبی جهانی زیب وزینته مستغرق ایدن ایکی موسم لطیفده کسب ایلدیکی حالت روحپرورانه ایله بدایع طراوته دنیانك هیچ برنقطه‌سنده مشهود اوله‌میه‌جق صورتده جلوه‌کاه اولور . چاملیجه اومرأت لطافتنمادرکه نظر هانکی جهته معطوف اولسه اوراده صنایع طبیعی نیجه آثار بدایعی کوریر . برطرفدن مرمره کبی بردریای لطافته طوغری نور نظر اوزانور کیدر . برطرفدن قویلریله ، کورفزلریله هرایکی ساحلنده‌کی نظر ربا یالیلریله زوارنی حیران ایدن بوغاز ایچی کورینور . دیکر جهتدن ایسه لطیف لطیف اغاجلقلره برزمین فیض ونمودار اولان وارتفاعجه بری برندن پك آز فرقلی بولنان طاغلره تصادف اولنور . ایشته انسان او موقع مرتفعدن اطرافنه احالهٔ نظر ایدرسه بدایع طبیعتدن برسرکی قورلمش ظن ایدر .

چیقمسون آدم اولان طشره‌یه اصلا آندن
بیلەلم قدرنی جنت کبیدر استانبول

چاملیجه اسکدارك شرق وشمال شرقیسنده برسلسله اولوب کوچك وبیوك نامیله ایکی‌یه آیرلمشدر . وسطنده قسیقلی دینیلن محل فرحفزا بولنور . بیوك چاملیجه تپه‌سی استانبول جوارنده واقع تپه‌لرك الڭ یوکسکی اولوب راقمی [٢٦٨] مترودر . بکلر بکنك جنوب شرقیسنه دوشدیکندن بوغازه ، مرمره‌یه واستانبوله نظارت کامله‌سی واردر . کوچك چاملیجه‌نك راقمی [١٨٥] مترودر . چاملیجه تپه‌سنك اوزرنده کائن آغاچ ایله سلیمیه قشلهٔ همایوننك غرب طرفنده‌کی قله‌دن مرور ایدن خط قوم قپو و یکی‌قپو اوکنده‌کی صیغ محلی تحدیدایلدیکندن اشبوخطك

جنوبندن کچن سفائن ایچون اصلا تهلکه یوقدر . فقط مذکور تپه‌نك نظارتی افقه قدر ممتد اولدیغی جهتله کوزلری یوردیغندن وناظرینی اوصاندرمق وصیقمغده بولندیغندن اوزرینه چیقوبده اطرافی سیره شتاب اولانلرك چکه‌جکی اذیتی اونوتدیره‌مز .

بیوك چامایجه‌ده فردوس آشیان ابوالفتح غازی سلطان محمدخان حضرتلری طرفندن ۸۸۷ تاریخنده بنا وانشا ایدلمش بر چشمه موجوددر . مذکور چشمه ۱۰۷۱ تاریخنده سلطان محمد خان رابع حضرتلرینك همات شاهانه‌لریله تعمیر ایدلمش وصویی دخی تزیید اولنمشدر . تعمیرینه اوزمان شعراسندن نالی افندی تاریخ آتی‌یی سویلمشدر .

حضرت سلطان محمد جم شکوه
ناصر شرع نبی ظل خدا
غنجه وش طبع شریفی بر سحر
آچدی دولتله بو جای دلکشا
اولدی جاری ، امر عالی پایدیلر
بر مفرح چشمه کیم شاهه سزا
کوثر آسا آبی رشك سلسبیل
حوض فردوس ارم عین شفا
شهریاره نوش جام اولسون مدام
حفظ ایده ذاتن جناب کبریا
اوله جاری تاقیامت آب وش
امر وفرمانی جهانه دائما
نالیدن صوردم دیدی تاریخدر
چشمهٔ عین الحیات جانفزا
۱۰۷۱

مذکور چشمه جنتمکان سلطان محمود خان عدلی زماننده دخی تعمیر قیلنمش واوزرینه تاریخ آتی نقش ایدلمشدر .

قلزم رشد وفطانت داور دریا نوال
منبع جود وعنایت حضرت محمود خان

هر خرابه زاری جود شـفقتی معمور ایدر
هر دلی محزونی ایلر التفـاتی کامران
تشـنکانی قاندرر آب زلال لطفنـه
آقیدوب صولر کبی احسـانی اولشاه زمان
ایشته ازجمله خراب اولمش کوروب بوچشمه‌یی
نصرت و توفیق حقـله ایلدی انشـا همان
ایتدیروب مجراسنی تطهیر صـوین بولدیروب
ایلدکجـه حـکمن اجرا مهر وماه آسمان
غل وغشـدن ایلیوب تطهیر دهری سرتسر
تا بمحشر ایده حـق فرق انامه سـایبان

اشبو موقع لطیفده ۱۲۱۵ تاریخنده یعنی دور سلیم خان ثالثده حرمین‌رتبه‌سنی احراز ایدن بکلی زاده احمد راشد افندی طرفندن دخی برچشمه بنا اولنمشدر . کوچك چاملیجه‌ده سـلطان محمد خان رابع حضرتلری طرفندن خیرات ایدلمش برچشمه موجود در . بناسـنه اوزمان شـعراسندن جوری افندی تاریخ آتی‌یی سویلمشدر .

حضرت سـلطان محمد خان اسـکندر سریر
کیم اودر خورشـید اوج سـلطنت ظل خدا
اول شهنشـاهك بهـار عدلی باغ عالمـه
ویردی رونق خاطری اولسون کشاده دائما
اولدی حالا چاملیجـه مقبول طبع خرمی
بولدی فیض التفـاتن بوفضای خوش هوا
لطفنـه لایق کوروب بو بی معـادل منزلی
ایلدی احیـا اولندی صـفه وچشمه بنـا
یر یوزنده کلشـن جنت کبی زینت بولوب
اولدی شـاهانه مسیره دلکشـا جای صفا
بومقـام چشمه‌نك جوری دیدی تاریخـنی
جنت آباد مفرح عـین آب جان فزا
۱۰٦٤

مذكور چشمه زمان محمود خان عدليده تعمير اولنمش واوزرينه تاريخ آتی تسطير قلنمشدر .

بنده‌سی راسخ ديدی تجديدينه تاريخ تام
ايلدی اجرا بوعين زمزمی محمود خان

١٢٥١

بولغورلی

اسكدارك شرقنده وكوچك چامليجه طاغنك ارقه جهتنده كائن برقريه‌در . اشبو قريه موقعاً مرتفع بولنديغی ايچون هوادادر . سطح بحردن اولان ارتفاعی يعنی راقمی (١٠٠) مترودرقريه‌نك برمسجدی برمكتبی ، شادروانی وبرچشمه‌سی واردر . مسجد زمرهٔ تبرداراندن محمد آغا نامنده‌كی ذات طرفندن انشا ايدلمش ومنبری دخی وزرادن بيرام پاشا طرفندن وضع اولنمشدر . جوارنده بولنان مكتب سلطان محمود خان اولك سلحدارلرندن سليمان اغا نامنده‌كی صاحب الخير اثريدركه ١١٦٤ تاريخ هجريسنده بنا اولنمشدر . قريه‌ده واقع حمام وبولغورلينك اكثر مواقعی عزيز محمود افندی تكيه‌سنك وقفی مسقفاتندندر . اشبو قريه‌نك وسطنده اولدجه واسع برميدانجق ايله برقاج چنار آغاجی واردر . بوميدانجقده اوزری تاريخدن عاری جسيم برچشمه موجوددر . جامعنك درونده مدفون اولان ذاتك سنك مزارنده ابيات آتيه يازيليدر .

الامل طويل والعمر قصير
بنی بونده دعا ايله اكانی
يادينكی كون يارلغاسن حق آنی

٨٩٥

حمام جوارنده بولنان چشمه اوزنده محكوك اولان آيت شودر .

قال الله تعالی
وسقيهم ربهم شراباً طهورا

١٢٩٢

شادروانك ديوارنده ١٢٦٩ تاريخى مسطوردر . مذكور شادروان ١٢٨٩ تاريخنده مجدداً تعمير اولنمش وبرطرفنه‌بيك ايكيوز سكسان طقوز تاريخى نقش ايدلمشدر .

قسيقلى

اسكدار وعلم طاغى جاده‌سنك چنكل كوى وحوض باشندن كلان يول ايله برلشمش اولديغى محل اولوب همان بولغورلى يه قريبدر .

بورا ده موجود اولان مسجد شريفك بانيسى سلطان مرادخان ثالث حضرتلرينك بوستانجى باشيلرندن بولنان عبدالله آغادر .

مومااليه ١٠٠٠ تاريخ هجريسنده وفات ايدوب بومسجدك حظيره‌سنه دفن اولنمشدر . استاوروزده ولنغه‌ده برر جامع شريفى دها واردر .

لباده صوينه كيدن يول اوزرنده برچشمه واردركه اوزرنده [ومن الماء كل شئ حى] آيت كريمه‌سيله الت طرفنده [قرناى حضرت شهرياريدن مرحوم محمد بسيم بكك زوجه‌سى فاطمه نظيره خانم طرفندن ثوابى روح مشاراليهه هديه اولمق اوزره رضاءً لله مجدداً انشا ايتدلمشدر] عباره‌سى محكوكدر .

چشمه‌نك اوست طرفنده برنمازكاه واردر . محرابيه طاشى اوزرنده [انه من سليمان وانه بسم الله الرحمن الرحيم] [كلما دخل عليها زكريا المحراب] آيات كريمه‌لريله الت طرفنده [صاحب الخيرات والحسنات سليمان اغا سر سراجيان حضرت شهريارى] عباره‌سى محكوكدر .

لباده صوى منبعنده مركوز اولان ستونلردن بريسى اوزرنده محكوك اولان عباره شودر .

[اسكدارده والدهٔ عتيق جوارنده عرقيه‌جى محله‌سنده باب السعاده اغاسى اسبق مرحوم جديد يعقوب اغانك بنا وانشا ايتمش اولديغى لباده صوى ١١٨٠] ويانى باشنده‌كى ديكر ستون اوزرنده‌ده عبارهٔ آتيه يازيليدر .

[دار السعادة الشريفه اغاسى عبدالله اغا طرفندن ايكى ماصوره صو دخى علاوه ايديله‌رك صويك مقدارى تزييد ايدلمشدر .]

آلتونی زاده

بکلربکی سرایی آرقه‌سندن بدأ ایله طوبخانه‌لی اوغلنه واوران حیدرپاشایه اینن جاده‌نك اسکداردن بولغورلی‌یه کلان جاده ایله برلشمش اولدیغی اڭ مرتفع محلك اسمیدر .

اشبو محله‌ده شایان تذکار یالکز ۱۲۸۸ تاریخ هجریسنده آلتونی زاده اسماعیل پاشا طرفندن بنا اولنمش بر جامع شریف کائندر . جامعك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

راه حقده خیر ایدوب آلتونی زاده ایلدی
معدن جود سخاسندن نثار سیم وزر
یاپدی بر جامع که اولدی جامع نور مبین
قطعهٔ الماسدن رسمی لطیف وخوبتر
سنك تاریخی مجوهر اولسه شایاندر سنیح
اولدی اسماعیل افندی معبدی خیر الاثر

شمسی پاشا

اسکدارك منتهای غربنده بولنوب برجهتدن بوغازه ودیکر جهتدن مرمره‌یه آخر جهتدن خلیج درسعادت جهتنه نظارت کامله‌سی اولمغله غایت لطیف وهوادار برموقعدر .

بومحله‌ده بولنان جامع شریفك بانیسی جنتمکان سلطان سلیمان خان حضرتلرینك ندما وقرنالرندن شمسی پاشادر . مشار الیهك سلسلهٔ نسبلری خالد بن ولید رضی‌الله تعالی عنه حضرتلرینه پیوسته اولدیغی مرویدر . اصحاب علم ومعارفدن برصاحب هنر اولوب نظم ونثرده قدر وسلاحشورلقده وشکاربازلقده مانندی نادر ایدی .

مشار اليه سلطان سليمان خانه بعده سلطان سليم بن سليمان خانه وبعده سلطان مراد خان حضرتنه مصاحب اولمشدر . كندى اسميله مسمى اولان قصر مشهورى خداوندكار مشار اليه حضرتلرى ايچون بنا ايتدرمشـدر . اومناسبتله قربنده بر جامع وبرمدرسه بناسـنه دخى موفق اولمشـدر . جامعك قپوسى اوزرنده محكوك تاريخ بروجه آتيدر .

شمسى پاشـا ايلدى بوجامعى بنيـاد چون
اومه‌رزكيم اوله مرحومك يرى دارالسـلام
علويا هاتف كورنجه ديديكم تاريخنى
سـجده كاه اولسـون حبيبك امتنه بومقـام
٩٨٨

جامع مذكور بنا اولنديغى اثنـاده ارتحال دار بقا ايلمش وجوارنده تهيه ايديلان تربهٔ مخصوصه‌ده دفن ايدلمشدر . تربه‌ده اولان تاريخ بروجه آتيدر :

تربه سـنى كنار درياده
شمسى انك ايچون ايلدى بنياد
كچركن بوكنار دريادن
آشـنالر دعايله ايده ياد
ياالهى بحق نور نبى
ناردن ايله اول قولك آزاد

وفاتنه { بوكون كوزدن طولاندى شمسى پاشا =٩٨٨
كسوف شـمس المعـارف = ٩٨٨ } مصراعلرى تاريخ واقع اولمشدر
ابيات آتيه مشار اليهك اشعارندندر .

قپوكده قوللركدن كيمدرر ديرسه‌ك سخن پرور
بريسى شـمسى بنده‌كدربرى شـاهم جنابيدر

ابيات آتيه‌يى امراى عجمدن القاص ميرزانك درعليه‌يه التجاسـنده بالبداهه سويلمشدر .

شها قپوكده بندهك اولدي القـاص
قره‌باغك قزل قان ايتدی طمـاس
سـعادت خاتمك كوروب الكده
سليمانسون سـكا رام اولدی خناس
كونش باش اكدوكيچون طپوكه
كسلمز كردننده تيغ الماس
صـفالر كلدی غملر كيتدی شمسی
كوكل آيينه سـنده قالمدی پاس

بوجوارده بولنان برچشمه اوزرنده يازيلی اولان تاريخ بروجه آتيدر .

منبـع الخيرات سـلطان احمد عادل كاودر
تاج بخش خسروان سرمايهٔ امن وامـان
مفخر شهنشهـان اسـكندر نصرت سزا
عالمـه مأ الحيـات لطفـن اروا ايليوب
ايتدی ارواحی سيراب اول شاهنشه كشوركشا
خـيريله مألوفدر اول خسرو ذيشـان كی
اهل بيت عز واقبـالی دخی صبح ومسـا
ايشته سيرايت بو مصفا چشمه‌يی ايتدی روان
مادر عبـدالحميد شهزادهٔ جـود آزما
سال تاريخن كاوب هاتف ديدی رحمی آنك
مادر عبـدالحميد شهزاده‌يه قيـلدی رداء
١١٣١

سـاحل بحره قريب برخراب چشمه‌نك اوزرنده عبـارهٔ آتيه محكوكدر .
(صاحب الخيرات والحسنات مهرشاه سلطان ولد سلطان مصطفی خان)

عدليه جامع شريفى

ساحل بحره قريب اولان اشبو جامع شريفك بانيسى خلد آشيان سلطان محمود خان عدلى حضرتلريدر ١٢٣٢ سنه‌سى شمسى پاشا اسميله مسمى اولان قصر، امر شاهانه‌لريله تجديد اولنديغى صيره‌ده بوجامعك بناسنى فرمان بيورمشلردر. برشرفه‌لى تك‌مناره‌سى‌اولوب‌محفل همايونى واردر. قپوسى‌اوزرنده محكوك اولان‌تاريخ نفيس بروجه آتيدر.

جامع الاحسان وهمت زيب دست سلطنت
غازى سلطان محمود عدلى شان امام المسلمين
اعتبار ايدوب شرف آباده اول شاه جهان
قيلدى بونومعبد عالى ايله اشرفترين
كرچه سلطان مصطفاى ثالثك برمسجدى
وار ايدى بوجاده‌ده اول ليك بى وقف متين
خسرو عالم بنا قيلدقده خدامين دخى
ايلدى وقف همايوندن وظيفه ايله مكين
يازدم اتمامنده واصف مصرع تاريخ تام
قيلدى حقا معبدى تجديد شاه كامين

١٢٣٠

جامعك يانىده‌كى چشمه اوزرنده محكوك اولان تاريخ شودر.

شاه اسكندر سلوك ومابه الفخر ملوك
قطب بى ظن وشكوك اكاه خاقان جليل
يعنى خان غازئ محموده كمال فيض ايله
جمله كارنده اولوب توفيق يزدانى دليل
نيجه آثاره موفق ايلدى ذاتن خدا
ايشته ازجمله برى بوچشمه سارى عديل
رسمى دلجو طرح رعناسى كوزل آبى لذيذ
اوله‌مز عالمده بونوخيره مانند ومثيل

سنده تحریر ایله بر تاریخ اعلا واصفا
قیلدی آب زمزمی محمود خان نامه سلسبیل

١٢٢٩

جامعك اوست طرفنده‌کی قره‌غولخانه جنتمکان سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده بنا وانشا اولنمش وقپوسی بالاسنه تاریخ آتی نقش ایدلمشدر .

حامیٔ عالم امیر المؤمنین عبد المجید
پادشاه مشرق مغرب پناه مسلمین
شمسی پاشاده قره‌غولخانه‌نك ایجادینی
ایلدی الهام اول خاقانه رب العالمین
سویلدم بوطرز نو انشاسنی بنده لبیب
ایکی جوهر دار تاریخ ایله بربیت بهین
پادشاه دادبخش پرکرم صاحب نعم
بوقره غولخانه‌یی یاپدیردی پك بالا متین

١٢٥٨

روم محمد پاشا

بومحله‌ده فاتح سلطان محمدخان وزراسندن اولان روم محمد پاشانك بناکرده‌سی برجامع شریف کائندر . مشارالیه ٨٧٥ سنه‌سنده وفات ایتمش و جامعك اتصالنده‌کی اوفق برمزارستانه دفن ایدلمشدر . اشبوجامعده هدایی حضرتلرینك برشعبه‌سی بازار کیجه‌لری اجرای آیین ایتمکده‌در .

١١٤١ تاریخنده سلطان احمدخان حضرتلری طرفندن برچشمه بنا اولنه‌رق اوزرینه تاریخ آتی نقش ایدلمشدر .

حضرت سلطان احمد خان اسکندر ظفر
پادشاه بحر وبر دار احشم اقلیم سخا

عدل وانصاف ومروت سود لطف ومرحمت
ذاتنه خصیصه‌در باعون وتأیید خدا
اسکداری آب روح افزا ایله احیا ایدوب
ایلدی سکانی مستغرق بحر عطا
بو محلی دختر سعد اختر ذیشانه
قیلدی تعیین اولمه رخشندهٔ اوج علا
نامداش ام کلثوم نور چشم ظل حق
حضرت سلطان والاشان عصمت اتما
بومعلا چشمه ساری یاپدیروب اخلاصله
قیلدی عطشاندن دوام عمرینه جلب دعا
شاکرا دیدم ستایش برله تاریخن انك
آقدی ایچ بوچشمه‌دن مأحیات جان فزا
١١٤١

آیازمه

آیازمه جامعی طوغانجیلردن اسکله‌یه اینن وتقریباً جنوبدن شماله متوجه اولان امیراخور جاده‌سنك صولنده ونظارتی بوغازه، مرمره‌یه اولمق اوزره لطیف وهوادار برموقعده مبنیدر.

جامع مذکور ١١٤٥ تاریخنده جنتمکان سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلری طرفندن بنا وانشا بیورلمشدر. قپوسی بالاسنده محکوك اولان تاریخ شودر. [قد وقع الفراغ من بناء هذا الاثر الجلیل لسنة اربعین وسبعین ومأة والف من هجرة من هو جامع کل خلق جمیل]

جامعك قارشوسنده‌کی چشمه ینه مشارالیه حضرتلرینکدر. مناره‌سی اوچ دفعه صاعقه‌دن منهدم اولمشدر. اورته قپوسی بالاسنده‌کی تاریخ، صدراعظم راغب محمد پاشانکدر.

مقتدای اهل سنت جامع مجموع خیر
قیلدی چون بو معبد زیبایی انشـا بی‌ریا
صدر عصری بنده‌سی راغب دیدی تاریخنی
جامع رعنا بناء شـاه سـلطان مصطفی

١١٧٤

جامع شریفك آلتنده بولنان چشمه پادشاه مشـارالیه حضرتلرینك خیراتیدر اوزرنده منقوش اولان تاریخ بروجه آتیدر .

منبع جود همم سـلطان ممدوح الشـیم
عین الطاف وکـرم شاهنشه ظل خدا
شاه دوران مصطفی خان ابن احمد خان که
آب جودین دهره اجرا ایلدی سرتاپا
ایتدی از جمله بو دلجو چشمه سار خرمی
همتیـله جامع پاکی جوارنده بنـا
مأزرین ایله ذهنی ثبت تاریخه سزا
چشمهٔ آب روان وقف سـلطان مصطفی

جامعك حولیسنده براوفاق قبرستان موجوددر .

قپودان پاشا

بو محـله‌ده حمزه فقیـه نامنـده بر ذاتك بنـاکرده‌سی اولان جامع شریف کائندر . موما الیه ٩٠٥ تاریخنده وفات ایتمش وجامعك محرابی اوکنه دفن ایدلمشـدر . مرور زمان ایله جامع مشرف خراب اولمغله سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینك داماد اکرملری ابراهیم پاشانك دامادی قیمق مصطفی پاشا ١١٤٠ تاریخنده اساسندن مجدداً بنا ایله برمنبر دخی علاوه ایلمشدر . جامع مذکور ١٣٠٦ سـنه‌سی وقوعبولان بر حریقده محترق اولمغله حلواجی قیزی نامیله مشهور شریفه خانم نامنده برصاحبةالخیرات یکیدن بنا واحیا ایلمشـدر . قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

بو والا معبدك بانیٔ اول صاحب الخیرات
اولوب حمزه فقیه قطب زمان اول ذات بی‌همتا
ولکن صکره قیمق مصطفی پاشای دریاجود
کلوب طرز بهین اوزره مکمل ایلدی احیا
حریق خانمانسوز آفت ناکه ظهورندن
دل عاشق کبی یانوب خراب اولمشدی واحیفا
عقبنده جناب ذوالجلال اعمار وترمیمن
شریفه خانمك قیلدی ضمیر پاکنه القا
کمال شفقتندن سعی وهمت ایلدی درحال
خلوص قلب ایله تعمیر ایدوب چون جنت‌المأوی
خدا نائل ایده هر برینی اجر ومثوباته
بحق بیت معمور وبنور کعبة‌العلیا
مبارك بدئنه برتام واکماله کهر برله
بو وجهله ایکی تاریخی رأفت ایلدی املا
خدا وندا ید درکاه پاکنده قیله مقبول
رضای باریچون یاپدی شریفه جامع زیبا
١٣٠٨

جامعك آلتنده واوستنده ایکی مزارلق واردر . آلت طرفده‌کی معطل اولان چشمه سلطان احمد خان حضرتلری طرفندن انشا بیورلمش وموجود اولان دیکر بر چشمه دخی سلطان مصطفی خان طرفندن بنا واحیا اولنمشدر . اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

منبع جود سخا شهزاده سلطان مصطفی
کیم اودر نجل نجیب خسرو کشور سنان
حسبةً لله بو دلجو چشمه‌یی بنیاد ایدوب
ایتدی اجرا عالمه آب زلالی رایکان
ازبر ایتسون صو کبی اوراد دین شهزاده‌نك
بو مصفا چشمه‌دن نوش ایلین دلتشنکان

بر كوزل مصرع ديدم رحمى اكا تاريخ ايچون
ايچ بو آب نابى سلطان مصطفى ايتدى روان

١١٤١

چشمه‌نك يانى باشنده بربيوك صو ترازوسى واردر .

احمد چلبى — آچيق تربه

بو محله‌ده الحاج احمد چلبينك ٩٧٥ تاريخنده بنا ايتديكى مسجد كائندر . كندوسى دخى مسجدك محرابى اوكنده مدفوندر . اخشابدن اوفاق بر مناره‌سى واردر . مقابلنده سلطان محمد خان رابع حضرتلرينك زمان سلطنتلرنده شيخ الاسلام بولنان منقارى زاده يحيى افنديك تربه‌سى موجوددر . مشار اليه ١٠٧٣ ده شيخ الاسلام اولمش واون بر سنه قدر مسند مشيختده بولنوب ١٠٨٨ سنه‌سنده ارتحال داربقا ايتمشدر .

بيت آتى مرحومك اشعارندندر :

كاشكه سوسيدى سوديكمى جمله جهان
هر زمان صحبتمز قصهٔ جانان اولسه

جامعك جوارنده برخانه آلتنده معطل برچشمه واردر .

هدايى دركاهى

اشبو تكيه هدايى عزيز محمود افنديك اثر خيريدركه ١٠٠٧ تاريخنده بنا وانشا اولنمشدر . مشار اليه افتاده افنديدن اخذ نسبت بيورمشلردر سن سعادتلرى طقسان ايكى‌يه بالغ اولمشدر . مراد رابع حضرتلرينك ابتداى جلوسلرنده دأب ديرين آل عثمان اوزره تقليد سيف ، تربهٔ حضرت خالد رضى الله عنهده حضرت شيخك دست شريفلريله واقع اولمشدر .

مناره‌سنده جفته مؤذن اذان اوقور وقتنه سويلنان تاريخ بروجه آتيدر .

زينت جنت عدن وقصور
برياض وحيا من مورود

سأل الخاطر عن صاحبها
هاتف قال الشيخ محمود
١٠٣٧

[شيخ محمود هدايي = ١٠٣٨] تركيبي دخي تاريخ واقع اولمشدر . اوندن زياده اولان رسائلى ايچنده « جامع الفضائل » اك زياده شهرت بولمشدر .

شو بيت اوائل حالنده نظم ايتديكي اشعاردندر .

اللدن كوكلم اول شوخ جهانم
كوكلسز طورر اولدى تنده جانم

تكيه‌يه متصل وملحق قپوجى تكيه‌سى شيخك درويشلرندن خليل پاشانك اثر خيريدر . مستقل تربه‌سى وآلتنده سبيلى واتصالنده مخدومى خليل بكك تربه‌سى كائندر . تكيه‌نك آلتنده‌كى چشمه ١٠٣٢ ده بنا اولنمش وزمان عبدالمجيد خانيده مجدداً تعمير ايديله‌رك اوزرينه شو تاريخ يازلمشدر .

ايلمش عبدالمجيد خان ازل رب مجيد
فيض انوار هدايى ذاتنه بخش كرم
نزد دركاه هداييده بوزيبا چشمه‌يى
يابدى اولكندن اعلا قيلدى اجراى همم
خانقاه ايله برابر ياپديروب بوچشمه‌يى
ايكى خيرى قيلدى ابقا اول خداوند نعم
اوليا ارواحى شاد اولدقچه بوخير ايله
سلطنتله كامران اولسون او شاه محترم
همت اوتادو اقطاب ايله زيور صفحه‌يه
مثلى ناموجود ايكى تاريخ چيقوب يازسون قلم
قطب عالم لطفيدر بوچشمه‌دن ايچ صاف صو
چار جوى فيض اوله شاه جهانه چاريم
١٢٧٢

بو چشمه‌نك قارشوسنده جنت بابا تربه‌سی واردر که رابعه خانم نامنده بر صاحبهٔ الخیرات طرفندن انشا ایدلمش واوزرینه ابیات آتیه تسطیر قلنمشدر .

رابعه خانم اولوب صاحبهٔ خیر وکرم
ایلدی حق یولنه جود سماحت اجرا
یعنی بو جنت افندینك ایدوب تربه‌سنی
صرف نقدیله بنا قیلدی مزارین احیا
شمهٔ خاك عطرناکی ویرر قلبه صفا
مولوی نذری ایله شمسی دیدم تاریخنی
رابعه جنته یاپدیردی مقام علیا

١٢٨٧

درون تربه‌ده مدفون بولنان ذوات هدائی افندینك خلفاسیدر. تربه‌نك طیش قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

دلا تحصیل ایدم دیرسه‌ك اکر ذوق الٓهیدن
نصیب آلور البت کیرن باب هداییدن

دیکر

بومشهور مجمع ارواح اجساد خداییدر
اویله کیر عزیزم تربهٔ پاك هداییدر

سماعخانه قپوسی اوزرنده اولان تاریخ شودر .

شه غازی ولایت عبد المجید خانه
ظهیر اولمش فتوح مملکت ایجره نصرت اقطاب
رصانتله عزیز محمود افندی درکهین انشا
ایدنجه قیلدی فیض روحانیت اقطاب
دعای شوکتیله زیور ایکی جوهرین تاریخ
سزادر اولسه باب خانقاهده زینت اقطاب

شه دین کیم هدایی خانقاهین ایلدی بنیاد
معین اولسون امورنده خدایا همت اقطاب

١٢٧٢

اشاغی قپونك صول جهتنده‌کی چشمه اوزرنده یازیلی اولان عباره شودر .
[قد جری هذا الما المعین لمرضاةالله الملك المبین فی سنه ثلث وثلاثین والف من هجرة سیدالاولین والآخرین صلواة الله علیه وعلی سائر الانبیاء والمرسلین والحمدالله رب العالمین]
بو چشمه‌نك یقیننده بولنان دیکر برچشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

دریای جودی ورحمت اولدمکه جوشه کلدی
خلق جهانه قیلدی بو چشمه ساری اجرا
تعمیر اولندقده دینلدی اکه تاریخ
آب حیاته مانند اولدی بو چشمهٔ والا

ینه بو جوارده بولنان برچشمه‌نك اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

وکیل سلطنت داماد ابراهیم پاشایی
خدا دور ایتمسون ظل ظلیل خان احمددن
کف جودی بوشهر اسکداری ایلیوب سیراب
اهالیسن قیلوب بهره یاب واحیا بحددن
بوموقعده محمد کتخدا پاشای خیر اندیش
بنای چشمه‌یه مأمور اولنجه صدر امجددن
جوار خانقاه حضرت محمود افندیده
بودلجو چشمه اولدی یادکار اول مرد راشددن
هب آثار صداقتدرکه اولدی عاقبت
یاپوب بو چشمه‌یی فیض آلدی نور عزیز هداییدن
خدا شاهنشه ذیشانی حفظ ایتسون دیدهٔ بددن
بقا جوی قدیمی شاکر داعی دیدی تاریخ
کل ایچ عین حیاتی چشمهٔ پاك محمددن

١١٢٦

مشارالیهك جملهٔ اشعارندن نمونه اولمق اوزره برمناجاتندن ایکی بیت بو محله درج ایدلمشدر :

یامن بنی بلا عمد هذه القباب
یامرسل الریاح ویامنشئ السحاب
یامن یری جمیع خفایا الضمائر
یامن قضی وقدر ماشاء فی الکتاب

اسفندیار

بلبان اسکله‌سی جوارنده اسفندیار اسمیله مسمی برکیمسه طرفندن بنا اولنمش برمسجد واردر .

بومسجدده دورسلطان مصطفی خان ثالثده مسجدك امامی یاغجی زاده دینمکله معروف الشیخ السید احمد افندی آیین طریقت سعدیه اجراسنه مبادرت ایلدیکندن الیوم سعدیلر تکیه‌سی نامیله مشتهردر . بانیسنك قبری معلوم دکلدر .

باباده بولنان اوچ یوزلی چشمه اوزرنده محکوك اولان تواریخ بروجه آتیدر :
صاغ وصول جهه‌لر ده برر طغرا واورته جهه‌سنده [وسقیهم ربهم شراباً طهوراً] آیت کریمه‌سیله برده ماشاالله یازیلیدر .

صاغ جهه‌ده

شاهنشه عالمپناه سلطان حمید داد خواه
شهزاده سندن بری آه دنیادن ایتدی ارتحال
الله او نجل امجدك بتون سریر مسندك
شهزاده سلطان احمدك قبرك ایده جنت مثال

اورته جهه‌ده

روحی ایچون کور همتی کیم ما ویرر شفقتی

ایکنجی قادین حضرتی چشمه یاپدی بی مثال
بوطرز طرح دلپذیر کورمش دکل خیال
حق سینه پرور قادینی شاه شرف عنوانی
شهزاده وسلطانی صحتده قیلسون بر کمال

صول جهده

اولسون اوشاه ملك اولدقده تختنده مکین
شهزاد کانیله همین محفوظ حی لایزال
عطشانه اشراب ایلدك تاریخ اتمامن صبیح
مرحوم سلطان احمدك نوچشمه‌سندن مأزلال
١١٩٤

ینه بوجوارده دیکر برچشمه اوزرنده محکوك اولان ابیات شودر .

پیری زاده حضرت عثمان افندی حق بوکیم
صاحب علم وحیادر صاحب ذیل عطا
تشنه دللر آب جوددندن اولور سیراب فیض
ایتدی مأ الحیات اجرا بوسمتده دائما
یاپدی بو سوده معلا چشمه‌یی الله ایچون
اجرین مبرور وموفو ایلسون باری خدا
آب لطفن ایتدی ابنای سبیله سلسبیل
روح پاك والدك شاد ایلیوب صبح و مسا
دریکتا کبی بو ابیاتی احیا بنده‌سی
کلك جوهر دار برله یازدی تاریخك بنا
آب جودین ایلدی اجرا بو دلجو چشمه‌دن
پیری زاده منبع جود وسخا عین عبا
١١٨٧

وینه بوجوارده بولنان برچشمه اوزرنده محکوك اولان ابیات شودر .

جنـاب علی پاشـایه رحمت ایده خدا
روحیچون تشنکانه ایتدی چون ما فدا
تاریخی بك رعنـا اولمش بوچشـمه‌نك
نوش ایدن عطشان آنك خیرایله ایتسون دعا
تعمیرینه همت ایتدی جدی حافظه نائله
جنـاب حق مقامن ایلیه کلزار ماوی

١٢٨٨

اسفندیار مسجدی اتصالنده واسکی حمامده کائن اولوب ١١٣١ ده بنـا اولنمش ابراهیم پاشانك اثر خیری بولنان چشمه اوزرنده محکوك تاریخ شودر .

وزیر اعظم داماد ابراهیم پاشـا کیم
کف جودی آنك بخشنده تردرکان ودریادن
وکیل سـلطنت غیرتکش ناموس دولتـدر
همان دور ایتمیه حق سـایهٔ سـلطان والادن
اوحیدر اکرمك خیراته مجبول اولدیغنـدندر
اوله هر امرده توفیقه مصدر صوب مولادن
مراد ایتـدیکه اهل اسـکداری ایلیه اروا
دعایه مظهر اوله حشرەدك اعـلا وادنادن
خدا سـلطان دورانی خطالردن امین ایتسـون
جهان آسـوده‌در دوزنده مکر وکیل اعدادن
وزیر اعظمیده صدر دولتـده اولوب برجا
دعا الدرسـول اول شـاه جهانه پیر وبرنادن
بو زیبـا چشـمه‌یی برموقعنده ایلدی بنیـاد
که اولماز نظـاره طرح مرغوبن تماشـادن
آقنجه لولەسـندن آب اسـعد دیدی تاریخن
ایچـك صـو داماد ابراهیم پاشـادن

١١٣١

جوارنده تاریخدن عاری معطل برچشمه دها واردر .

﴿ كلفم خاتون ﴾

بو محله‌نك بو نام ایله یاد اولنمسنه سبب جنتمکان سلطان سلیمان خان حضرتلرینك حرم همایونلری جواریلرندن [کلفم] خاتونك اثر خیری اولان جامع شریفك بولنمسندن عبارتدر . جامعه قریب و شهراهه ناظر تربه‌سی ایله اتصالنده برمکتبی واردر . سنك مزارنده [صاحبة الخیرات سعیده شهیده کلفم خاتون فی سنة تسع وستین و تسعمائه ٩٦٩] تاریخی منقوشدر .

مذکور جامع ١١١٧ تاریخنده اوجوارده وقوعبولان برحریقده خراب اولمش ومؤخراً اهالئ حمیتمندان طرفندن طوپلانیلان اعانه ایله تعمیر و ترمیم قلنمش وقپوسی بالاسنه تاریخ آتی نقش ایدلمشدر .

بحمد الله ینه معمور اولدی بو عبادتگاه
بوکلفم جامعی یانمش ایدی برخیلی سال اقدم
نیجه اصحاب خیر همت عرض اشتراك ایتدی
نقود وافره صرف ایلیوب انشا برچوق آدم
سنحا کل کبی تاریخ آچیلدی باغ طبعمده
کلستانه شبیه اولدی یاپیلدی جامع کلفم
١١٢٨

بو محله‌ده موجود اولان چشمه سلطان مصطفی خان حضرتلرینك اثر خیریدر . اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

منبع جود سخا شهزاده سلطان مصطفی
کیم اودر نخل نجیب خسرو کشور کشا
حسبةً لله بودلجو چشمه‌یی بنیاد ایدوب
ایتدی اجرا عالمه آب زلال رایگان
ازبرایتسون صو کبی اورادینی اول شهزاده‌نك
بوصفا چشمه‌دن نوش ایلیه دل تشنگان

برکوزل مصراع دیدم رحمی اکا تاریخ ایچون
ایچ بو آب نابی سلطان مصطفی ایتدی روان

۱۱۳۱

بوجوارده برباب اناث رشدیه‌سی واردر .

صله‌جق

اسکدار اسکله‌سندن بدأ ایله مرمره‌یه طوغری حرم اسکله‌سنه قدر ممتد نصف دائره شکلنده‌کی ساحل قوسنک قیز قله‌سی حذاسنه اصابت ایدن محلیدر . بو محل ایله قیز قله‌سی بینی وصل اولنورسه مرسوم خط طوپخانه‌دن کچر . محل مذکورده تشریفاتجی عاکف بکك بنا ایتمش اولدیغی اتمك یمز تکیه‌سی مسجدی کائندر . مشار الیهك وفاتنه (ختام عمل = ۱۱۸۱) ترکیبی تاریخ واقع اولمشدر . قسیقلی قربنده هدایی محمود افندی درویشلری یاننده مدفوندر .
تکیه‌نك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

شهیر اتمك یمز دیمكله عارف بالله
کیم اسمیدی حسین اول ذات ایدوب بودرکهی احیا
مؤخر محترق اولمشده قالمشدی یری ایواه
کچوب دملر اسحاری خاطره کلمزدی حتی
بوکره شیخ سید مصطفی عاکف افندینك
علو همتی قیلدی مجدد وکارکیر انشا
فیوضات الهی‌یه تجلیکاه اولوب دائم
همان آیین اهل الله اولسون موقع اجرا
شیخ اوچلردن استمداد ایدوب نظم ایلدی تاریخ
شو درکاه بلند اعمار اولندی یمن ایله اعلا

۱۲۷۶

كذلك ١٠٩٤ تاريخنده جنتمكان سلطان مصطفى خان حضرتلرينك سلحدارلرى طرفندن بنا اولنمش برچشمه كائندر . اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر .

اول سلحدارشه خورشيد فر
يعنى كيم صاحب كمال ونيك خو
قودى شهر اسكداره بر اثر
ايلدى بويله ثوابه جستجو
عينى صافى رمز ايدوب كوياكه در
آب صافى نوش ايدرسهك كل برو
تشنكان كربلانك يادينه
خاك روح حسين عشقينه صو
درخميرى حاليله تاريخ ايچون
چشمهٔ ماء مصفادن آقدى صو
١٠٩٤

صلهجقله طوغانجيلر آرهسنده جنتمكان عاتكه سلطان حضرتلرينك بنا بيورمش اولدقلرى چشمهٔ كائندركه اوزرنده مسطور اولان تاريخ شودر .

حضرت سلطان احمد خان غازى كم اودر
جمله اهل حاجتك هب دستكير وهمدمى
اسكدارى ايلدى احيا آب التفات
فيض احسانيله سيراب ايتدى اوجاى خرمى
نور عينى رونق كاشانهسراى دولتى
دختر پاكيزهسى نسوان دهرك كرمى
ايلدى احيا بو زيبا چشمهيى الله ايچون
اولدى خيرى جاريه قيلدى دعاجى عالمى
صو كبى ازبرلدى سعدى كورن تاريخنى
قيلدى اجرا عاتكه سلطان مأزمزمى
١١٣١

احسانیه

سلیمیه قشلهٔ همایونیله قره‌جه احمد بیننده برمحله اولوب مجدد یوللری ومنتظم شوسه‌لری بری برینه عموددر . وقتیله بوراده برسرای بولنوب مؤخراً عرصه‌سی اوزرینه ابنیه انشاسی ایچون طرف پادشاهیدن اهالی‌یه احسان اولنمش اولمغله احسانیه نامنی آلمشدر . محلهٔ مذکوره‌ده‌کی جامع شریفک بانیسی جنتمکان سلطان عثمان خان ثالث حضرتلریدر . ختامنه سویلنان تاریخ بروجه آتیدر .

حضرت سلطان دریا دل رسوم عثمانیان
قیلدی چون تشریف بخت تحت عثمانیه‌یی
قبله‌یه ایتدی توجه ارض قدسه ابتدا
ایلدی اظهار بو اسرار انسانیه‌یی
یایدی بر نو بلدهٔ معمور احسان ایلیوب
قابی اولدی رشحه پاش آثار ربانیه‌یی
بر اثردر تا قیامت خیرجاری بونده کیم
هیچ قپانمز دفتر اعمال رحمانیه‌یی
اولدی جمعیت دکاکین ایله کونا کون رنك
قیلدی جمله غبطه کار اسواق مرجانیه‌یی
حق تعالی ظاهر وباطنده معمور ایلسون
آکدیرر بوخیری هپ شاهان عثمانیه‌یی
رسم عثمانی ایله تاریخ یازدی کلك دل
حق ایچون سلطان عثمن یایدی احسانیه‌یی

١١٦٩

جامع مذکور اوجوارده وقوعبولان برحریقده محترق اولمش ومؤخراً اوقاف طرفندن مجدداً بنا قیلنمشدر . قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

قیلوب عثمان خان ثالث ابتدا انشا
بوجامع اولدی برخیلی زمان یاهو عبادتگاه

تماميله اولوب اون ييل مقدم محترق ناكاه
جماعتى كتيرردى آرايوب هرسو عبادتكاه
بوكره اقچه‌لر صرفيله اوقاف همايوندن
مجدد كاركير انشا اولندى شو عبادتكاه
شيخ احياسنه تكبير ايله تاريخ ايدر انشاد
متين اولدى ينه اعلا ياپيلدى بو عبادتكاه
۱۲۸۷

ديكر قپوسى اوزرنده بر طغرا ايله ۱۲۸۷ رقمى منقوشدر . آبدست آلمغه مخصوص اولان صو خزينه‌سنك موصلقرى ۱۳۰۱ تاريخنده جميل پاشا حضرتلرى طرفندن خيرات ايدلمشدر .

جامعك شادروانى اوزرنده محكوك اولان تاريخ شودر .

حاليا دارالسعاده اغاسى
نامى حافظ نفع جهان
ايلدى بوچشمه‌نك بنيادينى
حسبةً لله ايچون ره روان
هركورن دير بارك‌الله كورمدك
بويله زيبا چشمهٔ كوثر نشان
۱۲٤۰

جامع شريفك قربنده اولان مسجد ينه جنتمكان سلطان عثمان خان ثالث حضرتلرينك آثار خيريه‌سيدر . جامع مذكور ايله برابر بنا اولنمشدر ، دور مصطفى خانيده مسجد مجدداً بنا اولنمش وطاق دركاهنه تاريخ آتى تسطير قيلنمشدر.

صاحب الخيرات عثمان خانك آثارى اولوب
ياپدى احسانيه ناميله محلات جديد
مسجد ايله جامعه بئر مخصوص ياپديلر
فى سبيل‌الله جارى ماء لذات بديد

چون مرور ازمان ایله تعمیره محتاج اولمغین
بیلدی سلطان مصطفی خان ایتدی احیا جدید
بو محلده صاحب الخیره دعا تاریخدر
جامعك تعمیری اولدی جمله یه احسن مسجید
١١٧٩

مسجد مذکور ١٣٠٨ تاریخنده مجدداً تعمیر ایله برده مناره علاوه ایدلمشدر . اورته زقاقده بولنان چشمه اوزرنده (وجعلنا من الماء کل شیء حی ١٢٤٠) آیتی مسطوردر .
ساحل بحره قریب اولان چشمه صاحبة الخیرات والحسنات مرحومه ومغفورلها جنتمکان فردوس آشیان خدیجه سلطان حضرتلری طرفندن بنا بیورلمشدر . چشمه ١٢٨٦ ده مجدداً تعمیر اولنمش واوزرینه ابیات آتیه تسطیر قیلنمشدر .

سلطان خدیجه اول بنیاد ایدوب عزیزم
بو چشمهٔ مزین اولمشیدی خیره میزاب
امرار ازمانیله قالمشیدی خرابه
صالح افندی اهلی یاپدی بعون وهاب
جمی یازلسه لایقدر وکوهرله تاریخ
ایتدی امینه خانم بو عین صافی پرآب
١٢٨٦

ینه بو جوارده بولنان برچشمه اوزره محکوك تاریخ بروجه آتیدر .

حضرت سلطان محمود عدلی دادین کمتری
یعنی عیسی اغا که اول ذات پاکی اسخیا
حالیا دارالسعاده اغاسی عالیجناب
خازن رب کریم معدن جود وعطا
نفع ایچون بو چشمه‌یی یاپدی عمومه بیغرض
حال وشانی مرحمتدر جمله ناسه دائما
کمال صرف همت ایلیوب تکمیل خیر ایتدی
اوله شایان درگاه قبول حضرت مولا

غضنفر آغا ایچون ایدوب بوچشمه‌یی انشا
ویره لطف عمیمندن اکا اجر لایحصی
بحمدالله وجود مصدر آثار خیر اولدی
کیمه توفیق اولور بویله اثر بوچشمهٔ زیبا
الهی دولت واقبال وعمرین بر دوام ایله
یازلسون دفتر خیری مدام اولدقجه بودنیا
دال جمله هاتف غیب سویلدی تاریخنی
چشمهٔ عین‌الحیاتدن ایچ صوینی ایله دعا

١٢٣٨

جاده اوزرنده تاریخدن عاری ومعطل برچشمه دها موجوددر .

اوست زقاقده‌کی چشمه ١٢٠٦ تاریخنده جنتمکان سلطان سلیم خان ثالث حضرتلری طرفندن اجرا وخیرات ایدلمشدر . اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

حضرت والده سلطان همم مشرب کیم
جوشش رأفتیدر منبع عین حیات
یعنی اول والدهٔ حضرت سلطان سلیم
تشنکان همه ایتمه‌ده‌در لطفی روان
ایشته از جمله بوسر چشمهٔ الطافی ایله
سوبسو ایتدی عطا جوی جهانی ریان
هبةاللهه قیلدی هدیه هم اجرنی کیم
مأ جاریسن ایله تا اوله روحی شادان
چون او دوشیزهٔ پاکیزه‌سی بو عالمدن
طفل ایکن اولمشیدی غنچهٔ گلزار جهان
گل کبی آبکه شاداب روان پاکن
کوثر شفقتی ایلدی بویله جویان
روحنه رحمت انك کندوسی هم خان سلیم
طوره‌لر دولت واقبال ایله طوردقجه جهان

وهيا بنده اكا سويلدم ايكى تاريخ
ليك بر تعميه وار مصراع ثانيده عيان
چشمهٔ والده سلطانده كى جوشش جود
اولدى شادابئ روح هبهٔ سلطان
۱۲۰٦

احسانيه‌نك اوست زقاقنده‌كى معطل بر چشمه اورزنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر .

(سلطان سليم خان افندمزك جاريه‌لرندن صاحبة الخيرات مرحومه طفلى كل خانمك روح شريفى ايچون واه رضاسيچون فاتحه ۱۲۲۳)

پادشاهه قيل دعا بوچشمه‌دن آب ايچ روان
جويبار همت اجرا ايلدى سلطان سليم
۱۲۱۷

سليميه

بومحله‌ده كائن جامع شريفك بانيسى جنتمكان سلطان سليم خان ثالث حضرتلريدر . جامع شريفك حين انشاسنده اوزون حسن افندى امين بنا نصب اولنمش انشا آت ودرت سنه‌ده ختام بولمشدر ۱۲۲۰ ده صلات مفروضه اداسنه مباشرت اولنمشدر .

جامعك محفل همايونى وبرر شرفه‌لى چفته مناره‌سى ايله وشادروانى ، موقتخانه‌سى وقارشوسنده برحمام ويقيننده مكتب صبيانى دخى واردر . ختامندن صكره مناره‌لرى قالين اولديغى جهتله طيش طرفندن طراش اولنه‌رق انجلتلمش واوصره‌ده هبوب ايدن شدتلى بر لدوس روزكارندن ۱۲۳۸ ده برى نصفندن وديكرى دخى ديبندن شكست اولمش وجامع شريفى دخى رخنه‌دار ايلمشدر . بوروزكار ايله استانبولده وخارجنده اون اوچ جامعك مناره‌سى دها دوريلمشدر . بعده رخنه‌دار اولان يرلرى اولكندن اعلا تعمير وتجديد اولنمش وقپوسى بالاسنه تاريخ آتى تسطير قلنمشدر .

زیور تاج خلافت شاه عالی منقبت
مقتدای اهل سنت سایهٔ رب رحیم
جامع الخیرات شاهنشاه کرونی نهاد
ایلدی بو معبدی آباد چون قصر نعیم
اسکداری قیلدی احیا چونکه حسن همتی
ایکی تاریخله تزیین اولدی بو معبد نظیم
پایه‌سی اعلا طرح ایله جامع امام‌المتقین
بر مجسم نوردر بو معبد سلطان سلیم

تکیه ۱۲۵۱ تاریخنده ینه پادشاه مشار الیه حضرتلری طرفندن بنا بیورلمش وعهد محمود خانیده‌ده مجدداً تعمیر اولنمشدر . اوك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

ایدوب بو خانقاهی ابتدا سلطان انشا
بنای مختصر مبناسی غایتله مفید اولدی
علی بهجت افندی شیخ ارشاد اولدیلر بونده
مرید فیض اولنلر حضرتندن مستفید اولدی
جمال مولوی مجلایی سرندن اولوب ظاهر
کمال نقشبند اجمال حالندن بدید اولدی
کوچوب انلر کچوب خراب اولمشدی بویرلر
عمارتدن صانیرسك سا کنانی ناامید اولدی
بوکره قیلدی احیا حضرت سلطان محمود خان
یاپیلدی وسعت اوزره هر یری طرز جدید اولدی
زهی قطب خلافت شمس قدرت آسمان رفعت
سراپا جهانه سایهٔ لطفی هوید اولدی
زهی اسکندر معجز اثردر طوردیغی یردن
بر ادنی همتی بیك فتنه‌یه سد سدید اولدی
طوته آفاقی صیت شوکتی تا که بو معبدده
خدایی ذکر حق پیوستهٔ عرض مجید اولدی

بیوردی خدمت انشـایه پرتو بندەسن مأمور
نەدولت بویله کمتر اویله سـلطانه عبید اولدی
بری بداء وبری اتمـامنه تاریخـدر الحق
ایکی مصرع که یازدم دلکشا بیت‌القصید اولدی
بو درکاهی مجـدد یاپدی قطب دین محمود خان
بو زیبـا تکیهٔ بهجت فزا طرح جدید اولدی
١٢٥١

تکیه‌نك آرقه قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

ای اولان منتظر فتح کلیـد اسرار
چشم بیدارینی قیل حلقهٔ باب بهجت
سرمهٔ دیدهٔ حق بین اولیجق خاك دری
کورەسین نەدوکنی فیض جناب بهجت

شیخ بهجت افندی تربەسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

تربهٔ پاك حضرت بهجت
شد نمونەز روضهٔ جنت
در زیارت شود دل اکاه
واقف فیض عالم وحدت
١٢٣٨

درون تربەده رجال دولت علیـەدن ١٢٤٦ ده وفات ایدن خمبره خانهٔ عامره ناظری الحاج احمد افندی مدفوندر .
تکیه‌نك ایچ قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .
یاپلدقده بو جامع خوابده او ذات ظـاهر
یعنی حضرت بهجت ایمش اول قطب ربانی
دیمش صاچلی افندی‌یه قپویه یاز بو تاریخی
بوجامعده اولان طاعت اولور مقبول سبحانی
١٢٥١

تربه اوزرنده مسطور اولان عباره شودر .

[صاحب كرامت الزينيه واللدنيه جامع كمالات المولويه والنقشيه حجة السلوك والارشاد بهجة الاقطاب والاوتاد المرحوم المبرور الشيخ على بهجت افندى قدس سره العالى روح شريفيچون رضاءً لله تعالى الفاتحه]

اوقوای فاتحه خوان خاتمهٔ تاريخك
كوچدى دعوتكه اين جناب بهجت
١٢٣٨

تكيه‌نك صاغ جناحنده كائن اولان چشمه ينه جنتمكان حضرتلرينك آثار خيريه‌سيدر . اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر .

شهريار جم شكوه سلطان اسكندر حشم
تاجدار تيم همم خاقان غازى شه سليم
يابدى همتله بو دلجو چشمه‌سار خرمى
عالمى جوديله سيراب ايتدى اول شاه كريم
ايليوب شوييده آب حيات اسمن عديم
يازدى احيا بويله بر بيت دلارا ايچره مقام
ايكى تاريخ نشاط افزاى طبع مستقيم
پادشاهه قيل دعا بوچشمه‌دن آب ايچ روان
جويبار همت اجرا ايلدى سلطان سليم
١٢١٧

سليميه قشلهٔ همايونى

اشبو قشله فردوس آشيان سلطان سليم خان ثالث حضرتلرينك زمان سلطنتلرنده اخشاب اوله‌رق بنا وانشا قلنمش ودرت قپو كشاده ايدلمشدر . دور محمود خان عدليده برجبهه‌سى كاركير اوله‌رق ياپيلمش وديكر اوچ جبهه‌سى سلطان عبدالمجيد خان حضرتلرينك زمان سلطنتلرنده اكمال اولنمشدر . اشبو قشله مربع

نكلنده اولوب درت كوشه‌سنده درت قله‌سی واردر . دكز جبهه‌سی شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه ممتددر . مقابل جبهه‌سی قره‌جه احمده ناظردر . قپولری اوزرنده وقت انشاسنی مبین اولان تواریخ بروجه آتیدر .

جایگاه اولدی سلیمیه ینه نو عسکره
ایلمشدی خان سلیم اولجه مأوی جندینه
عرض و شان دولتی اكمال قیلدی پادشاه
آنده انشا ایتدیروب نوقشله حالا جندینه
اولدی اولكندن ایكی قات متین وهم وسیع
ایلدی لطفك او شاهنشه دو بالا جندینه
حضرت حقدن امید اولدركه شاه عالمك
سیف نصرتله مسخر اوله دنیا جندینه
عسكر شاهانه دیمك بونلره شایسته‌در
كندیسی تعلیم جنك ایتمكده زیرا جندینه
عسكریدن كورمه‌ده اعلی وادنی احترام
ایتمه‌ده دائم دعا ادنی واعلی جندینه
پادشاهان ذره‌سی اولمز او مهر شوكتك
عسكر منصورینك بابنده اعدا جندینه
عمری اولسون عسكر انجم شماریدن فزون
جند غیبیله ایدوب امداد مولی جندینه
اولسون هیچ لرزهٔ قهرندن اعداسی مصون
كه مصیف اولدقجه عالم كاه مشتا جندینه
بنده‌سی عزت دیدی تاریخ جوهر داریی
ایلدی محمود خان نوقشله احیا جندینه

١٢٤٣

جبخانه جهتنه ناظر اولان قپونك اوزرنده‌كی تاریخ رعنا شودر .

شاه عالم حضرت عبدالمجید خانك خدا

عمرینی اقبالی اجلالی ایتسون زیاد
کائنانه سایه‌سیدر ساحۀ دار الامان
درکه لطف وعطایی عالمه باب مراد
بندکان آسوده دنیا راحت عالم شادمان
کونی جنت کبی بولدی عهد عدلنده عباد
زیور انکشت تدبیری مکین داد حق
اول سلیمان زمانه عالم ایلر انقیاد
طرز نو دلکشله تعمیر ایلیوب بوقشله‌یی
جند خاصك ایلدی تکرار مسرور الفؤاد
باخصوص آچدی بوباب فیض سمت نصرته
آیت انا فتحنادن ایدنجه اجتهاد
دیر لسانی حالی طبتم فادخلوها خالدین
هرکشاد اولدقجه اشبو باب والامداد
درفشان اولدم لبیبابنده بوتاریخ ایله
مژده‌باب فوز ونصرت قشله‌ده اولدی کشاد

۱۲۵۸

نظامیه قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ نفیس شودر .

شاه عسکر پرور شاهنشه عالم زهی
جملهٔ اجنادینی احسان ایله قیلدی عبید
سلك شوکتده اوشهدر عالمك بردانه‌سی
باق یکا نه خلق ایتمش ذاتنی رب وحید
نور عهدی روشن ایتدکجه جهانی کون کبی
وقت اجلالی صباح الخیروش اولدی بدید
کان شوکتده نظیرین کورمدی خلق جهان
جوهر ذات همایونك خدا قیلمش فرید
محترق اولمشدی اقدم یاپدیروب بوقشله‌یی
ایلدی بنیانی ماننده‌ٔ قصر مشید

انده اسکان ایلدکجه عسکر شاهانه‌سنی
مالك حصن ظفر قیلسون اوخاقان مجید
جوهرین تاریخله تزین ایله زیور بانی
یایدی بالا قشله‌یی خاقان دین عبد المجید

۱۲۶۹

حرم اسکله‌سی جهتنه ناظر اولان قپوسی بالاسنده‌کی تاریخ رعنا شودر .

شهریار مشرق ومغرب شهنشاه زمان
ظل مولی آفتاب داد خان عبد المجید
ساحهٔ اقبالنك چاغروب دیر ترحماً
درکه احسانه جود کرم کمتر عبید
عدله انعامنه عرفانته اول داورك
قول اولوردی صاغ اولمش اولسه هارون رشید
عسکر خاص همایونك بووالا قشله‌سن
قیلدی بك اعلادن اعلا رسم دلجوسین مزید
اسکیدن بالا ایدی اما دوبالا ایلدی
اشبو جای دلکش ورعنایی اعمار جدید
سمت فتح ونصرته آچلدی الحق برقپو
پادشاه الهام ایله قیلدی بونو بابی بدید
دائما صحتله عمر سرمد واجلال ایله
سایهٔ شاهانه‌سی تاحشره‌دك اولسون مدید
یازدی بوتاریخ جوهر داریی کلك لبیب
قشلهٔ دلجویی رعنا قیلدی خان عبدالمجید

۱۲۶۹

حرم اسکله‌سنه کیدن جاده اوزرنده بکلك حیوانلری صولامغه مخصوص اولان
چشمه اوزرنده محکوك تاریخ رعنا بروجه آتیدر .

چشمهٔ ماء الحیات سلطنت شاه جهان
عبد المجید خان غازی آبروی کائنات
سایهٔ عدلنده اول ینبوع شان وشوکتك
مستفیض اولمقده هردم مؤمنین ومؤمنات
عسکر شاهانه‌سیله هم بوسمتن خلقنك
ایتدی احیاسین مراد اول شاه کروبی صفات
یاپدیروب بوچشمه‌یی قشله جوارنده اوشه
ایلدی بو جایی الحق روضهٔ جنت سمات
جویبار لطفنی اول رتبه اجرا قیلدی کم
اولدی بوعین عنایت باعث رشك فرات
عسکر شاهانه‌سی ایله اهالی حقنه
شبهه‌سز بوچشمه‌در برکونه فیض التفات
حق ایده جاری‌یدی اقلیمه حکمك اولشهك
بودعادن زمزمه صالدقجه دهره شش جهات
بولدی صویك جوهر تاریخ زیور خامه‌دن
ایتدی جاری پادشه بوسوزه نوعین الحیات

۱۲۵۷

طازیلر آخوری قارشوسنده مجدداً انشا اولنان قشله‌نك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

[زینت افزای مقام معلای خلافت اسلامیه واریکه پیرای سلطنت سنیهٔ عثمانیه سلطان غازی عبد الحمید خان ثانی حضرتلری طرف اشرفندن اشبو قشله مؤسسات ملوکانه‌لرینه علاوةً بنا وانشا اولنمشدر ۱۳۱۱]

حرم اسکله‌سی

اسکدارك جنوبنده ومرمره دکزینه ناظر برمحله‌در . اسکدار سراینك حرم دائره‌سی اسکله‌سی اولمغله بواسمی آلمشدر . وقتیله بومحلده شرف آباد وقواق

ناميله ايكى سراى موجود ايدى. عرصه‌لرى اهالى‌يه احسان ايدلمش وبرچوق ابنيه انشا اولونمه‌سندن طولانى محله حالنى آلمشدر .

بوراده بولنان جامع شريف جنتمكان سلطان محمود خان ثانى حضرتلرينك اثر خيريدر . دكز جهتنه ناظر اولان قپوسى اوزرنده جلى خط ايله [بسم الله السميع العليم] ايله ١٢٤٢ رقمى محكوكدر .

حرم اسكله‌سنده ايكى عدد چشمه موجوددر . بريسى عهد محمود خانيده دفتردار بولنان طاهر افنديك اثر خيريدركه اوزرنده [ومن الماء كل شى حى] آيت كريمه‌سى ايله الت طرفنده [١٢٤٢] رقمى محكوكدر . ديكرى اوزرنده دخى [وسقيهم ربهم شراباً طهوراً] آيت جليله‌سى يازليدر . محله‌سى مكتب زقاقى ناميله ياد اولنور .

بلبل دره‌سى

سلامسزدن اسكداره اينن يولك يوقوش قسمى بتنجه بدأ ايدن محلاتك باش طرفنده برقبرستانك بولنديغى موقعدر .

بومحله‌ده مناره‌سى اخشاب وكنديسى كاركير اولمق اوزره اهالينك اعانه‌سيله ياپيلمش برمسجد كائندر. قپوسى اوزرنده محكوك اولان تاريخ شودر .

جبذا كيم وادئ بلبلده اصحاب كرم
يابديروب بومعبدى الحق لطيف ودلنواز
منزوى بر زاهد حق بينه بكزر . كويا
حقه ال آچمش بو قبرستان ايچون ايلر نياز
شاهراه اوزره ديكلمش عشق ايله ايلر ندا
الصلا يا مؤمنين كل بنله ايله كشف زار
رأفتا اتمامنه يازدم زهى تاريخ تام
عابدا كل جامع فيضيه‌ده ايله نماز

١٣٠٠

بوراده بولنان مكتب قابله حفيظه خانم نامنده برخاتونك اثر خيريدر . مكتبك آلتنده‌كى چشمه اوزرنده محكوك اولان تاريخ شودر .

قابله حفيظه خانمدر سبب
بر وصيتله ياپلدى حاليا
صاغلغنده ترك ايدوب نقد حلال
اشبو دار علميه‌يى عجيب دريا
ايلدكجه طفل كودك بسمله
شاد اوله روح شريفى دائما
چار حرف امداد ايله تاريخ نبيل
سويلدم جوهر كبى بنده اكا
قيل صلا اطفاله بو مصراعله
مكتب پرفيضه كل صبح ومسا

۱۳۰۰

مكتبك ديكر جهتنده‌كى بيوك چشمه اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه اتيدر .

آسمان مرتبه سلطان احمد
هفت اقليمده اولدر خاقان
اسكدارى ايدوب احيا لطفى
آب شيرين ايله قيلدى ريان
قرق چشمه كبى بوشهرى هله
ايلدى چشمه‌لرى آبادان
اولشهك دختر والا اكبرى
قيلدى بو عين دلارايى روان
ايليه حضرت بارى مزداد
اولشهك شوكت و شانن هرآن
بى بدل ديدى بو تاريخى نديم
چشمهٔ پاك خديجه سلطان

۱۱۳۱

مکتبك قارشوسنده‌کی خراب برچشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

کتخدای والده سلطان کیم اول
مفخر الاقران ممدوح الخصال
اسکداری ایلدی شادان دل
چشمه سارایله ایدوب سیراب‌مال
بومحله آبه پك محتاج ایدی
قیلدی اروا ویره اجرین لایزال
دیدی تاریخین ضمیری نوش ایدن
آقدی کل مانند کوثر بوزلال
١١١٣

بومحله‌ده عصادار بابا نامنده اولیاءاللهدن برذات مدفوندر . بلبل دره‌سنده‌کی جیقماز بوستان زقاقنده‌کی معطل چشمه‌نك اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

جناب حضرت سلطان احمد خان کیم اودر
کزین آل عثمان افتخار دودهٔ اجداد
شرف آباده ایتدی اجرا عین مصفادن
بوشهری قیلدی سیراب اول خدیو مکرمت معتاد
جناب بانوی عصمت سرای خاصنه دیدی
بوموقعده معلی چشمه سار پاك ایده ایجاد
ولی نعمتك بویله خیره امر وتبشیری
اوچنجی قادین اول جواری شن ایلدی شاد
الٰهی آب روی سلطنت خاقان ذیشانك
اوله شهزدکانیله حیات دولتی مزداد
تمام اولدقده مأموراً دیدی تاریخنی شاکر
اوچنجی قادین ایتدی چشمهٔ مأزلال ایجاد
١١٣١

چاوش دره‌سی

محلهٔ مذکوره عتیق والده ایله آت پازاری آره‌سنده کائن طولانی برجاده اولوب برجهتی کاملاً بوستاندر . بوراده قالیونلر کاتبی مصطفی افندی طرفندن خیرات ایدلمش برچشمه موجوددر . اوزرنده یازیلی اولان عباره شودر .

[صاحب الخیرات والحسنات قالیونلر کاتبی دره‌لی مرحوم مصطفی روحی ایچون رضاءالله فاتحه ۱۱۹۳]

اوچ یول آغزنده سلطان محمود خان ثانی زماننده صدر اعظم بولنان ابراهیم پاشانك والده‌سی طرفندن بناواحیا ایدلمش یکدیکرینه متصل اوچ چشمه موجوددرکه آجی چشمه نامیله یاد اولنمقده‌در چشمه‌نك اوزرنده برطغرا ایله [بسم الله الشافی] ودها آلت طرفنده [عیناً یشرب بها عبادالله یفجرونها تفجیرا] آیت کریمه‌سیله دها آلت طرفنده تاریخ آتی مسطوردر .

صدر اسبق ابراهیم پاشا والده‌سی اهل خیر
ام کلثوم خانمك مقصدی رضا ایدی همان
سایهٔ شهنشاهده بنیاد ایلدی بو چشمه‌یی
خیر ایله یاد ایلسونلر صو ایچوب لب تشنکان
ده دوشوب دقتله بنده سویلدم تاریخنی
قیلدی ناسه ام کلثوم آب حیوانی روان

۱۲۳۳

چاوش دره‌سنده‌کی تکیه وجامعك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

شکر دون همت حضرت عبدالمجید خانك
مکرم والده‌سی بزم وسری شاد ایدر هرآن
جهانه سرتسر انجو کبی خیراتلری واردر
بریده ایشته بوجامع اولوبن سجدهٔ رحمان
زهی طاعتکه اهل ولایتکم بیت آسا
مطاف اولیادر بی ریا شك ایتمه ای جان

همان خمس اوقاتده اداى امر حق ايله
قعود ايله تحياتن اوقو بويله در فرمان
مؤذنين نعرهٔ الله چاغيرر هردم
اذانلر اوقونور صوت نوادن ايليوب دوران
شب روز مفتوح جمع اهل عبادت كيم
اولور اجرا دمادم بونده بيل احكام چاركان
عطا ولطف نعمتله بتون عالم ميسر اولدى
او نور چشم امت سايه‌سنده جمله‌مز شادان
نقود همت ماليسنى خيراته صرف ايلر
رضا الله ايچوندر بى نهايت ايتديكى احسان
خدا هم ذاتى هم نجل خان عبد المجيدين
قيله هر حالده محفوظ وستر از ديدهٔ عدوان
اوشاهك سايه‌سنده همين دورانوب فرق عبادتدن
سرير سلطنتده مستدام عمر ايده سبحان
اداى فرض ايدوب نامدى صلا تاريخ ايله مختار
ذيشان ايتدى بزم عالى حقا والده سلطان

۱۲۵۷

چنارلى تكيه‌ى يقيننده صالح افندى مسجدى واردر . بانيسى ، والدهٔ عتيق جامى‌سنا اولوركن امين بنا اولان كيمسه‌نك خدمت كتابتده بولنان صالح افنديدر. وفاتنده مسجدينه دفن اولنمشدر . تاريخ وفاتى ۱۰۰۰ در. بومسجد اليوم ناموجود اولوب يالكز مسجدك بولنديغى يرده برقاچ مزار كورولمكده‌در .
چنارلى تكيه‌سنده شيخ محمد افندى مدفوندر. تربه‌نك اوزرنده‌كى تاريخ بروجه آتيدر . [خانقاه قطب العارفين غوث الواصلين چنارجه‌لى حضرت شيخ محمد افندى قدس سره ۱۰۸٤]

قيمقجى تكيه‌سى مسجدى

بوتكيه طريقت خلوتيه‌يه منسوبدر . بانيسى سلطان سليمان خان حضرتلرينك

زمان سلطنتلرنده یکیچری افندیلکنده مستخدم محمد افندیدر . وفاتنه [عزالموت ٩٥٥] ترکیبی تاریخ واقع اولمشدر . قربنده مشایخ صوفیه‌دن اسکندر بابا نامنده‌کی ذات مدفوندر . مسجد الیوم موجود دکلدر . یرنده یالکز اوفاق برتربه کورولمکده‌در .

مسکینلر مسجدی ـ تکیه‌سی

اشبو تکیه‌نك بانیسی فاتح مصر سلطان سلیم خان حضرتلریدر . تاریخ اتمامی ٩٢٠ در منبرینی صهریت شرفنه مظهر اولان محمدامین پاشا وضع ایلمشدر . مسجدك اتمامنه [فضل ربانی ـ ١١٧٢] ترکیبی تاریخ دوشمشدر . بعدالتعمیر طاقنه حك اولنان تاریخ شودر .

شاه همتکار داور کرامت اشتهار
حضرت سلطان محمود ابن سلطان حمید
زهدشاه ملك عرفان داور اقلیم شان
نخبهٔ دوران خدیو کامران شاه مزید
بویله کان مرحمت دارای شفقت کستری
برکتورمشدر جهانه حضرت رب مجید
دست معمار عنایاتیله اول شاهنشهك
قاب عالم اولسه آبادان دکل امر بعید
همتی معمور ایدوب صحن جهانی سوبسو
نجه خیراته موفق اولدی اول شاه رشید
بندکانی دخی دأب وعادتن دربیش ایدوب
هربری برخیرایله عهدنده اولدی مستفید
ایشته از جمله وکیل کنجی کیم علی اغا
اول شهه جلب دعا ایچون قیلوب سعی اکید
ایتدی آبادان بوویران مسکن مسکینلری
قیلدی حقا عاجز وبیکسلره لطف مزید

بونجه دملر در خرابه زار اولوب هرجای
زیر وبالاسنده اولمشدی عمارت نابدید
شدت باد ایله باب وروزنی ایدوب مدید
بربریله کویا ایلر ایدی کفت وشنید
خم اولوب بتون جوانب سالخورده مثال
قورویوب چوکمشدی سقف وبابی ماندقدید
ایتمیوب برکیمسه تعمیره نکاه التفات
قالمشیدی اویله ویران خراب عهد مدید
مظهر توفیق مولا اولوب اول ذات کزین
یاپدی برمحکم بنا مکین که چون کوه جدید
ایلیوب خیر مبراتن جناب حق قبول
سایهٔ شاهیده مسرور ایده بر وفق امید
هیچ سوز اولماز واصفا بوخیره یاز تاریخنی
اولدی دار مسکن مسکینلره انشأ جدید

۱۲۲۵

مسکینلر جوارندهکی موساقلرك وقیونك مع طلومبه تاریخی شودر .
مرغ کوثر خانمك روحی ایچون الفاتحه

۱۳۰۵

کندوسی دخی یاننده موفوندر .
مسکینلر چشمهسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

منبع جود عنایت مقسم آب کرم
حضرت سلطان محمود خان اسکندر وقار
آبروی شان دولت درسپهر سلطنت
قلزم اقطار همت داور کوهر نثار
جود طبعی کشور جانه بحر بی کنار
عالمه برآب فیض جویبار خیر ایدوب
کلشن ملکه صو ویردی اول شه عالیتبار

سوبسو معمور ایدوب دنیایی اول شاه جهان
یاپدی عالمده نیجه آثار خیر ایلیوب
اولدیغیچون نائل خیرات اوشاه کامکار
مسلك شاهانه‌سنه ایلیوب عالم سلوك
خیره میل ایتدی جهانك مشربی بی اختیار
باق وکیل کنز شاهی حافظ سالم اغا
قیلدی بوخیرات دلجویی بنایه ابتدار
جلب ایدوب وقف سلیمیه‌دن آب دلکش
ایلدی بوچشمه‌یی ابنای سبیله یادکار
هیچ سوز اولماز طرحنه بوچشمه سارهمتك
نقش زیبارسمی دلجو آب صافی خوشکوار
شربت قند ایله همطعم اولدیغن کوش ایلیوب
تشنه‌در حالا بو شیرین جویباره قندهار
وارسه بودعوامی انکار ایلیان کلسون بری
ایشته خمار شربتی ایشته بوشیرین جویبار
برمیدر بوماء شیرین ایله هیچ آب حیات
بونده هم صفوت نمایان هم لطافت آشکار
حق بوکیم خیر وآثار ایله شاه عالمه
ایلدی جاب دعا عطشاندن لیل ونهار
طول عمر ایله معمر ایدوب اول شاهنشهی
مظهر توفیق ایده ذاتن جناب کردکار
سایهٔ شاهده حق اول صاحب الخیراتیده
ایلیه دلخواهش اوزره فیضیاب وبهره‌دار
اوقو واصف صوکبی تاریخ جوهر مایه‌سن
کل صوایچ قیل حقه حمد ایشته معلا چشمه‌سار
۱۲۲۶

دیوار دیبنده‌کی سبیل اوزرنده [امام حسن وامام حسین افندیلرمز حضراتی

ومرحومه شریفه خدیجه خاتون وكافهٔ اهل ایمان ارواحیچون والله تعالی رضاسیچون سبیل) عباره‌سی محکوکدر اشبو سبیل الیوم خرابدر .

طاشجیلر جامعی

جامع مذکورك بانیسی اسکدار اسکله‌سنده کائن مهر ماه سلطان جامعنك حین انشاسنده امین‌بنا تعیین اولنان محمد اغادر . موما الیه ٩٥٥ تاریخنده وفات ایدوب جامعنك محرابی اوکنه دفن ایدلمشدر .

بوجامعك یقیننده ایکی دفعه صدارته کچن رستم پاشانك بر چشمه‌سی واردر . اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

صاحب‌الخیر آصف روشن نهاد
حضرت رستم علم خاتم سخا
فی سبیل‌الله بونی ایتدی بنا
سلسبیل ایده خدا اکه جزا
تشنه دللر دیدیلر تاریخنی
چشمهٔ ماء حیات جانفزا
٩٥٢

بوجامعك مقابلنده همت دده دیمکله معروف برذات مدفوندر . مرحوم قبرینی وفاتندن اول حاضر ایلمشدر . والدهٔ عتیقده حجره نشین ایکن وفاتنه هاشمی شو تاریخی سویلمشدر .

قدوهٔ اهل صفا حضرت همت دده کیم
ایتدیروب حال حیاتنده مزارینی بنا
هاشمی داعی دیدی مرقدینك تاریخن
جان ایله مشهد همت دده‌یه ایله دعا
١٠٤١

سليم زاده امتى چلبى دخى بوتاريخى سويلەمشدر .

همت افندى اولدى داربقايه عازم

آنك مرقدى قارشوسنده كوشەيه قريب يرده كذلك ١٠٤١ ده وفات ايدن خواجه ميكائيل بن محمود شيروانى نامندەكى ذات مدفوندر .

قوصره مسجدى

اشبو مسجدك بانيسى قوصره زاده مصطفى دده‌در . (قوصره = سپد) معناسنه‌در . بعد زمان حفيدى متولى اولدقده مسجدى مكمل صورتده تعمير ايليوب بومنظومه‌يى دخى برلوحه ايله ديواره تعليق ايلمشدر .

صانمیکز خالى مصطفى دده‌يى
قبرى انوار صدقيله طولودر
بونده مدفون اولان اول اللهك
قوصره شهرتيله بنام برقوليدر
بيك هم التمش يديده كيتمشدر
داربقايه صانمیکز اولودر
بيك يوز يكرمى بشده بر ولدى
ايتدى تعمير جدى پك اولودر
نظر لطفله اميد ايدوب
فاتحه كيم كچنلرك يولودر

الاجه مناره مسجدى

بومسجدك بانيسى خواجه مراد نامندەكى قپودان اولوب مرقدى وتاريخ وفاتى معلوم دكلدر . مرور ايام ايله مناره‌سى خراب اولدقده سلطان محمود خان اول

حضرتلرینك والده‌لری صالحه سلطان حضرتلری مسجد مذکوری مجدداً بنا واحیا بیورمشلردر . اشبو مسجدك الیوم یالکز خراب برمناره‌سی قالمشدر .

مسجدك مقابلنده برنقشی تکیه‌سی ایله ۱۲۶۷ ده بنا اولنمش برچشمه کائندر . اشبو چشمه الیوم معطلدر .

تکیه‌نك اتصالنده‌کی چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

منبع احسان حسام‌الدین اغا
یعنی سرشاهنجیء عالی سمات
خیره ساعی لطف جاری پرکرم
ایلدی بوچشمه‌یی اجرا او ذات
جویبار فیضی اسقا ایلیوب
خانقاه نقشبندی دوجهات
فکر ایدرکن تاریخنی رشدیا
طولدی طبعمه همان بوواردات
کلدی اون ایکی امام تاریخ دیدی
اولدی جاری چشمهٔ عین‌الحیات

قره‌غول اتصالنده‌کی چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

والده سلطان شه عبدالمجید خانه مدام
عمر نوح احسان ایده نجل شهیله کردکار
کیم سرآغای اثر جویی آنك عبدالغنی
صدق واخلاص ایله اجرای عطایایه بحار
جوش ایدوب نوچشمهٔ رعنا اول کامکار
نائل اجر ومثوبات ایلیوب ذات خدا
برایچن دفع عطش ایدوب قاله بو یادکار
حرف منقوطیله فائق سویلدم تاریخ تام
جمله دهره کوثر جنت بو ماء چشمه ساز
۱۲۶۱

قیز مکتبی اتصالندەکی چشمه اوزرنده محکوك عباره شودر .

[صاحب‌الخیرات عساکر شاهانه باش‌چاوشی اولوب بیك‌یوز یکرمی‌سکز تاریخنده واردایِن محاربەسنده شهیداً وفات ایدن اناطولی والیسی مرحوم الحاج احمد پاشا]

یکی چشمه مسجدی

اشبو مسجدك بانیسی دارالسعادة الشریفه اغاسی محمد اغادر . موما الیه ٩٩٩ سنەسنده وفات ایدوب چهارشنبه بازاری جوارنده کائن تربەسنده مدفوندر . بونك اغالغنه کلنجەیه قدر نظارت اوقاف ومفتش حرمین دیوان قپو اغالرینه منحصر ایکن بونك زماننده قیزلر اغاسنه تخصیص اولنمشدر . مسجدك منبرینی دارالسعاده اغاسی الحاج بشیر اغا وضع ایلەمشدر. موما الیهك اثر خیری اولەرق برده چشمەسی واردر .

دارالشفا

والدهٔ عتیق قرب وجوارنده بولنان دارالشفا سلطان مراد ثالث حضرتلرینك والدەلری وسلطان سلیم خان ثانی‌نك بانوی سرای خلوتلری اولان نوربانو سلطان حضرتلری طرفندن بنا وانشا اولنمشدر .

موقع مذکور سلطان سلیم ثانی زماننده یکیچریلره قشله ومؤخراً مکتب اتخاذ قلنمشدر. دها صکرەلری یعنی‌سلیم ثالث زمانلرنده مهندسخانه وسلطان محمود خان ثانی عهدنده مکتب اعدادی ولزومنه مبنی سواری قشلەسی و ١٢٣٨ تاریخنده برشعبەسی ملکیه رشدیەسی حالنه تحویل وبراز صکره عسکر دبوینه تبدیل ایدلمش ایسەده الیوم بیمارخانه اتخاذ اولنمشدر . منارەسز برمسجدی واردر .

آغا مسجدی

اشبو مسجد باب السعاده آغاسی طرفندن بنا اولنمشدر. کندوسی دخی محرابی اوکنده مدفوندر. مسجدك منبرینی قالین اوغلی دینلمکله معروف الحاج احمد آغا وضع ایلمش و بر مکتب دخی ضم وعلاوه ایتمشدر .

شیخ جامعی

جامع مذکور دواتجی شیخ مصطفی افندی طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . موما الیهك وفاتنه [استراحت ١٠٧٠] لفظی تاریخ واقع اولمشدر .
١٣٠٤ سنه‌سی غازی سلطان عبدالحمید خان ثانی افندمز حضرتلرینك همم شاهانه‌لریله پك دلنشین برصورتده تعمیر اولنمش وابیات آتیه طاق درکاهنه تسطیر قیلنمشدر .

دفتر ارباب خیره ایلدی چون قید نام
پایدیروب بومعبدی وقفیله برذات سعید
صورت حالن امام المسلمینه سویله‌دی
ایلدی انشاسنه اول شاه فرمان اکید
بریره جمع ایتسه‌لر عالمده‌کی خیراتنی
بر معظم شهر اولوب غایت دلارا وسدید
قلب عاشق وش مرور وقت ایله اولدی خراب
اولمز اولمشدی وجودندن اهالی مستفید
حبذا شاهنشه دورانکه سر دار اولوب
آستان شوکتك تقبیل ایچون چرخ عنید
شهرك اولسون بودخی بر مسجد نورلامعی
پایدار ایتسون انی تا حشره‌دك رب المجید
حضرت شاه جهانك بحری پاشا بنده‌سی
قیلمقیچون جلب دعوات ایتمه‌ده سعی مزید
سیم وزر ریزان ایدر باران کبی هرجانبه

بك بيوك ميزاب احسـاندر اوسلطان وحيد
ايليوب انس وملك هر كوشـه‌سنده اعتكاف
قيلسـون اول شـاه فلكجاهه ثنـاياى عديد
سـويلدم تاريخنى بالاى طاقـدن همـا
بو معزز جامعى ياپديردى خان عبدالحميد

يول اوزرنده مزارلغك اتصالنده‌برده چشمه واردر.

﴿ سرچه مسجدى ﴾

طوپخانه‌لى زاده‌لر

بلبل دره‌سى جوارنده وشيخ محله‌سنده كائن اولان اشبو مسجد سرچـه حافظ محمد افندى طرفندن بنا اولنمشدر مومااليهك قبرى معلوم دكلدر . جامع شريفك يانندهطوپخانه‌لى زاده‌لرك ١١٤٠ ده ياپدرمش اولدقلرى چشمه كائندر .

﴿ صالح افندى مسجدى ﴾

بومسجد چاوش دره‌سى نامنده‌كى محلده‌چنارلى تكيه‌سى يقيننده اولوب بانيسى والدهٔ عتيق جامعى بنا اولنوركن امين بنا اولان ذاتك خدمت كتابتنده بولنان صالح افنـديدر . وفاتنـده اورايه دفن‌ايدلمشدر. وفاتى ١٠٠٠ تاريخ هجريسنده وقوعبولمشدر. بومسجدااليوم نا موجود اولوب يالكز مسجدك بولنديغى يرده بر قاچ مزار كورولمكده‌دردر.

﴿ بات پازارى ﴾

اللى قدر دكاندن عبارت اولان اشبو محل روم محمد پاشـاوقفيدر. اسـكله جوارنده‌كى سليمان اغا جامعى بانيسنك مزارنده تاريخ آتى محكوكدر [درالسعاده اغاسى صاحب‌الخيرات والحسنات المرحوم والمغفور سليمان اغاروحيچون وكافهٔ اهل ايمان ارواحيچون رضاءً لله فاتحه : ٩١٤]

چاقرجی حسن پاشا

اشبو محله‌ده ۹۹٦ سنه‌سنده بنا اولنمش حسن پاشا جامع شریفی کائندر. جامعك مقابلنده برحمام وبقیننده برچشمه ایله برمکتب ابتدائی واردر. جامعك محرابی اوكنده سلطان محمد خان ثالث حضرتلرینك وزراسندن اكری غزاسنده برابر بولنان قوجه محمد پاشا مدفوندر.

جامعك احسانیه طرفنه آچیلمش اولان قپوسی قربنده ازمیرلی اولوب مدت مدیده مصر والیلکنده بولنان علی پاشا مدفوندر. سنك مزارنده مسطور اولان تاریخ شودر.

شهید اولدی علی پاشا محلن عدن ایده مولا

۱۱۲۲

چنارلی تکیه مسجدی

اشبو مسجدك بانیسی عتیق والده سلطان جامعی بنا اولنورکن امین بنا اولان ذاتك خدمتنده بولنان صالح افندیدر. فوقانی اوله‌رق بنا اولنمش ووفاتنده کندیسی دخی اورایه دفن ایدلمشدر. وفاتی ۱۰۰۰ تاریخ هجریه‌سنده‌در. اشبو تکیه‌ده شیخ محمد افندی نامنده‌کی ذات مدفوندر. تربه‌نك تاریخی شودر.

[خانقاه قطب العارفین غوث الواصلین جاملیجه‌لی حضرت شیخ محمد افندی قدس سره] : ۱۰۸٤

طوغانجیلر

بو جامع شریفك بانیسی سلطان محمد خان رابع حضرتلرینك کریمهٔ محترمه‌لری خدیجه سلطانك زوجی داماد حسن پاشادر. مشار الیه سلطان سلیمان خان ثانی حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده داماداق شرفنه مظهر اولمشدر.

طوغانجیلر میداننده حضرت نصوحینك مدفون بولندیغی صومعهٔ دلنشین کائندر. قپوسی بالاسنده منقوش اولان تاریخ شودر.

درکه شیخ نصوحیدر ارنلر بومقام

شاه دوران سایه سنده یاپدی رستم بنده سی

اشبو تکیه ۱۲۸۰ سنه سنده و سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده مجدداً تعمیر ایدلمشدر .

درکاهك اتصالنده کی چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر :

آصف اعظم حسن پاشا جناب ذوالکرم
یاپدی بوعینی اولوب توفیق حق اکا رفیق
دیدی تاریخن ضمیری دل دوکوب آب روان
همچو زمزم آقدی بیت حقه بو آب رحیق

بومیدانده یقین وقته قدر پازار قورولمقده ایکن مؤخراً اونجیلر زقاقنه نقل ایدلمشدر . شمدی یالکز بوراده کمور صاتلمقده در . ینه جاده ده دارالسعاده اغاسی بشیر اغانك احیا کرده سی اولان چشمه کائندر . اشبو چشمه ۱۲۸۵ سنه سنده مکمل صورتده تعمیر اولنمشدر .

طوغانجیلر میدانده سلطان محمودخان ثانی حضرتلرینك زوجهٔ عصمتپروری اوچنجی اقبال خانم حضرتلرینك مجدداً تعمیر ایلدیکی طوغانجیلر جامع شریفی کائندرکه قپوسی اوزرنده منقوش اولان تاریخ بروجه آتیدر .

ذات عصمت سیرتی اوچنجی اقبال خانمك
اسمی وش شایسته درخیره بولوب عزوروفاه
یاپدیروب بو جامعی اولکندن اعلارصین
ایلدی شادان بوسمتك خلقنی بی اشتباه
اوله اعمالی حواس خمسهٔ خیرات جود
مؤمنین تابونده قیلدقجه نماز نجکاه
سویلندی بوایکی تاریخ بربیت ایچره باق
ایلدکده خامهٔ زیب نظمنی زیور پناه
یاپدی باق اوچنجی اقبال خانم اعلا معبدی
سعینی شایستهٔ اجر جزیل ایده آله

۱۲۷۵

جامع مذکور یاننده حاجی پاشا تربه سی کائندر . جامعك یاننده برمکتب ابتدائی و آلتنده برچشمه موجوددر . اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه

آتیدر .

حضرت ذیشان علی اغاکه حق
ذاتن ایتمش بزم لطفك زیوری
حسبةً للهایدوب زمزم سبیل
کعبه‌وش معمور قیلدی بو یری
سیرایدرکن اولدی طبعی حافظلك
ایکی تاریخی صوکبی ازبری
رمزایله ویرلوله عطشانه‌ماء
کل ایچـك عین علیدن کوثری

ینه محلهٔ مذکورچارشیسی میداننده منشور مثمنی شکلنده داماد ابراهیم پاشا طرفدن دور احمد خانیده بنا اولنمش ظریف برچشمه موجود اولوب جهاتنده ابیات آتیه محکوکدر .

شه‌دارا حشم شوکتلو احمد خان غازی
که‌دست لطفی همچو ابر نیسان فیض نشاندر
جهانبان مظفر شهریار معدلتپرور
که‌دائم همتی مصروف ترفیه برایادر
قیله اول شهریارك دولت واقبالنی تأیید
وزیرا عظمی داماد ابراهیم پاشادر .
کمال جودواحسانیله‌اول صدرکرمکارك
دلیل روشن مقبول بوآب مصفادر
شرف آباداچوندراصلی اماکیم بو نعمتدن
بوشهر اسکداره کلی حصه پیدادر
هله حقاشهنشاها جهان وصدر ذیشانه
بوجاری خیر پاکوبی بدل توفیق مولادر
خدا ایکیسنکده عمرواقبالك قیله افزون
که‌دست رأفت واحسانلری الطافه مجرادر
ندیما آب جاریسك کورنجه‌سویلدی تاریخ
برمقیم وایه‌مند جود ابراهیم پاشادر
١١٢١

حاجی پاشا حمامنك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر.

شاد اولوب ارکان دولت دیدیلر تاریخنی
حاجی پاشا حسبةلله یاپدی بوگوزل حمامی

٩٩٣

اشبو حمامده حضرت هدایینك یقاندینی قورنه موجوددرکه انجق خستکانه گشاده اولنور. قورنه‌نك بالاسنده شومصراع یازیلیدر.

ادبله گیر عزیزم خلوت پاك هدایدر

میراخور

بومحله‌ده صدر اعظم جغاله زاده سنان پاشانك میراخوری الحاج محمد اغانك بنا کرده‌سی اولان جامع شریف کائندر. بانیسنك قبری معلوم دکلدر. جامعك موصلقلری اوزرنده یازیلی اولان تاریخ شودر:

[صاحب الخیرات والحسنات مرحوم ومغفور خواجکان دیوان همایوندن جنتمکان احمد رضا افندینك ووزیر همایون قلمی خلفاسندن ناجی افندینك حلیله‌سی جنتمکان عایشه صدیقه خانم واقربای تعلقاتلرینك روحلری ایچون الفاتحه ١٢٢٨]

مقابلنده عایشه سلطان حضرتلرینك دارالقراسی واردر. ینه عایشه سلطان حضرتلری نامنه بنا ایدلمش برچشمه موجود اولوب الیوم خراب وصوسزدر. قارشوسنده مهرماه سلطانك کارگیر اوله‌رق بنا بیورمش اولدقلری مکتب کائندر. محلهٔ مذکوره‌ده سقالرچشمه‌سی دینمکله معروف سلطان احمدخان حضرتلرینك ١١٤١ ده بنا وانشا ایتدیردیکی برچشمه ایله ١٢٩٩ ده رستم پاشا طرفندن یاپدیرلمش برمکتب ابتدائی واردر.

دها اشاغیسنده برباب مولوی زاویه‌سی موجود اولوب متعدد حجره‌لری وبر سماعخانه‌سی واردر. الت طرفنده برقاچ مزاری حاوی برتربه ایله بوتربه‌ده مدفون اولان ذواتدن تکیه‌ده ایلك پوست نشین اولان خلیل نعمان دده افندی مدفوندر.

بوراده بولنان چشمه سلطان احمد خان حضرتلری طرفندن بنا واحیا اولنمش و ١٢٢٤ سنه‌سی باش قادین حضرتلری طرفندن تعمیر وتجدید اولنه‌ق اوزرینه

ابیات آتیه نقش ایدلمشدر .

حضرت سلطان احمد خان کردون مایه کیم
عالمی الطاف واحسانیله احیا ایلدی
فاتح ایران وشرواکه جواد طبع ایله
اسکداری آب شیرین ایله اسقا ایلدی
صویی باشندن ایدوب اوخان خاقان کیم
اهل دولت اولصودن چوق چشمه پیدا ایلدی
باش قادین حضرتلری دخی بوزیبا چشمه‌یی
کندی الیله یاپوب بو خیر والا ایلدی
بو محله آب صافیه قتی محتاج ایدی
حقه شکر اولسون بویر عطشانی اروا ایلدی
زروش جاری اولوب بو آب صاف ودلپذیر
تشنکانك دیللرین اشواقله اسقا ایلدی
حق تعالی اوشهك اقبالی افزون ایده
کندیسك لطف جهان خلقنه مأوی ایلدی
چشمه‌نك بانیسنك دخی قیلدی عمرین فزون
کیم خلوص قلب ایله بوخیری انشا ایلدی
سویلدی تاریخ اتمامن انك کلك ندیم
باش قادین بوچشمهٔ والایی اجرا ایلدی

۱۲۲٤

طویغار حمزه

اشبو محله‌ده، بولنان مسجدك بانیسی طویغار لقبیله مشهور حمزه چلبیدر . مرحوم. مسجدینك محرابی اوکنده مدفوندر. منبرینی دور سلطان محمود خان اولده مطبخ امینی الحاج حافظ خلیل افندی وضع ایلمشدر.

بو محله‌ده هدایی عزیز محمود افندی مشایخندن ابراهیم افندی تربه‌سی واردر .

وینه بو محله‌ده بولنان برچشمه اوزرنده یازیلی اولان تاریخ شودر.

[بوچشمه حالا مطبخ عامره امینی الحاج خلیل افندی احیا ایلیوب ق

سبیل‌الله برماصوره صو وقف ایدوب دعا ونیاز ایدر : ١٣١]

مهر ماه سلطان جامعی

اشبو جامع شریفك بانیه‌سی سلطان سلیمان خان حضرتلرینك کریمهٔ محترمه‌لری ورستم پاشانك حلیلهٔ مکرمه‌لری اولان مهرماه سلطان حضرتلریدر.

جامع مذکور ٩٥٤ تاریخ هجریسنده ورستم پاشانك ایلك صدارتنده انشا اولنمشدر. مدرسه‌سی، مکتب وعمارتی وبرر شرفه‌لی ایکی مناره‌سی واردر.

طاق درکاهنده تاریخ آتی محکوکدر

[اسس بنیان هذالمسجد الجامع المشید الارکان صاحب‌الخیرات والحسنات عصمة الملك والدنیا خانم سلطان خصهاالله تعالی بمزیدالاحسان بنت خاقان الخواقین فی‌الخافقین سلطان السلاطین فی‌المشرقین عامر معمورة الارض بالعدل والاحسان‌مؤسس بنیان الامن والامان لاهل‌الایمان السلطان‌ابن‌السلطان‌السلطان سلیمان خان ابن‌السلطان سلیم خان خلد خلافته‌خلودالزمان قدتم بمن‌المنان فی شهر ذی الحجة الحرام من شهور سنة اربع وخمسین وتسعمائة]

مشار الیهانك برجامع شریفی دخی ادرنه قپوسی داخلنده‌در . مشار الیها ٩٩٤ تاریخنده عالم قدسه ارتحال ایدوب سلیمانیه‌ده پدر والالری تربه‌سنده دفین خاك پاك اولمشلردر.

وفاتنه [حدوث موت] ترکیبی تاریخ واقع اولمشدر. زوجی مشار الیه پاشا حضرتلری دخی درت سنه صوکره وفات ایتمش وشهزاده جامعی تربه‌سنده دفن ایدلمشدر. پاشانك دیکر زوجه‌سندن تولد ایدن عثمان بك جامعك صاغ مناره‌سی دیبنده مدفوندر. حکمی نامنده‌کی شاعر وفاتنه‌شو تاریخی سویلمشدر :

میر پاکیزه نسب حضرت عثمان بکك
مرغ روحی ایدیجك باغ جنانه طیران
ایلیوب روحنه صدقیله دعالر حکمی
دیدی تاریخ جنان اولا مقام عثمان

٩٨٤

جامعك ارقه جهتنده طوبخانه‌لی زاده‌لرك ١١٤٠ ده بنا ایتمش اولدقلری چشمه کائندر. جامعك محرابی اوکنده قپودان مشهور سنان پاشای غازی

مدفوندر. مشار اليهك وفاتنه [طالدى رحمت دكزينه قپودان. ٩٦١]مصراعى تاريخ دوشمشدر. طريقت بيراميه‌دن اولوب ابازه شيخى ديمكله معروف اولان صارى بابا زاده السيد عبدالرحيم قيصرى دخى بوراده مد فوندر. تاريخ وفاتى ١٠٤٧ در

جامع مذكورك قربنده كائن بغداى انبارلرى دور سليم خان ثالثده بنا اولنمشدر. مكتبك طاقنده [من علمنى حرفاً فقد صيرنى عبداً] كلام حكمت بيانى مسطوردر. مكتبك التنده تاريخدن عارى برده چشمه واردر

والدهٔ جديد — كره‌ده

والدهٔ جديد جامع شريفنك بانيسى جنتمكان سلطان احمد خان ثالث حضرتلريدركه والده‌لرى كلثوم امةالله سلطان ايچون بنا بيورمشلردر. ايكى مناره‌سى ومحفل همايون، سبيل، چشمه. عمارت ومكتب صبيانى ولوازمات سائره‌سى مكملدر اتمامنه شعرادن بك چوغى تاريخلر سويلمشلر ايسه‌ده آثار ميانده امير بخارى شيخى قرمانى زاده الشيخ احمد افندى اون وجهله تاريخ چيقار اشبو مصنع تاريخى سويلمشدر.

جامع والده سلطان عجب بالا اثر
داراهل اقتدار ومنزل اهل رجا

١١٢٠

مشار اليها والده سلطان ١١٢٧ تاريخنده ادرنه‌ده وفات ايده‌رك نعش شريفلرى استانبوله نقل ايله جامع شريف قربنده وشاهراهه ناظر محل مخصوصه دفن اولندقدن صوكره اطرافى اعلاشيكه‌لرله تزيين اولنمشدر . مشار اليها زوج معظملرى سلطان محمد خان رابع حضرتلرينك واولاد مكرملرى سلطان مصطفى خان ثالث وسلطان احمد خان ثالث حضرتلرينك سلطنتلرينى كورمشدر مشار اليهانك تربه‌سى خارجنده كندى كدخداالقندن نائل وزارت اولوب قائمقام اولان قيصريه‌لى محمد پاشا مدفوندر تاريخ وفاتى ١١٣٥ در .

اشبو جامعك قربنده [قزل مسجد] ديمكله معروف اولان كره‌ده‌لى حاجى مسجدى كائندر . مومااليهك وفاتنه [سكوت اتقيا : ٩٩٨] تركيبى تاريخ واقع

اولمشدر اسكدار قبرستاننده مدفوندر .

داود پاشا

بومحله‌ده قره نشانجى دينمكله معروف اولان داود پاشانك بنا كرده‌سى بولنان جامع شريف كائندر . مشار اليهك وفاتنه [فاضل : ٩١١] تركيبى تاريخ واقع اولمشدر . محله طرفنه كشاده اولان قپو قربنده‌كى مكتب (واردابن) محاربهٔ مشهوره‌سنده شهيد اولان ترك احمدپاشانك اثرخيريدر. جامعمز كور برحريقده يانمش و ١٢٨٥ سنه‌سى يكيدن تعمير اولنمش وطاق دركاهنه تاريخ آتى نقش ايدلمشدر .

يانوب بوجامع داود پاشا امرتعميرى
نيجه‌مدتلراولمشدى دوچارعقدهٔ تأخير
ايدوب الحاج عزيزاغا بويله اعمارينه همت
قلوب اهل ايمانى بوصورتله ايلدى تسرير
سنيحا ايله بوتاريخى تبليغ اهل ايمانه
اولندى معبد داود پاشا يك بجا تعمير

١٢٨٥

اشبو جامعك اصل بانيسى حسن اغا نامنده برذات اولديغى قپونك اوزرنده‌كى تاريخدن آكلاشيليور .

جامع جمله فضائل خان محمودك خدا
دركه اقبالك ايتمش قبلهٔ شاه وگدا
اول امام المسلمينك چون خطيب همتى
منبر دينه شرف ويردى بحق مصطفى
بندكانندن حسن اغا كه ياپمش معبده
جود شاه بايزيد وزيرى داود پاشا
واقف شانيدر الحق همده صاحب بويته

اوله‌سی همتی مقبول درگاه خدا
حق همم تاریخ اتمامن شاذایت حامدا
بومعلا جامعی قیلدی حسن اغابنا

بومحله‌ده پولیس وژندارمه اقامه‌سنه مخصوص برباب قره‌غولخانه ایله برده اتصالنده تاریخدن عاری ودوه‌جی اوغلی نامیله‌یاداولنور برخراب چشمه کائندر. بوراده بیوك حمام نامنده برده حمام واردر .

﴿ احمدیه ﴾

طوغانجیلر قرب وجوارنده بولنان اشبو محله‌ده جنتمکان سلطان احمد خان ثالث زماننده اصحاب خیردن ترسانه امینی احمد اغانك بنا ایتمش اولدیغی جامع شریف ایله مدرسه ، سبیل وکتبخانه وچشمه‌سی کائندر . بوجامعك یاننده بدایتده جوارنده مدفون بولنان [کفجه محمد دده] نام ذاتك برمسجدی وار ایمش . مؤخراً احمد افندی طرفندن کارکیر اوله‌رق یانی باشنه جامع مذکور ایله مدرسه، سبیل ، مکتب ، چشمه ، موقتخانه بنا ایتدیرمش اولدیغندن احمدیه جامعی وجاده‌سی دینلمکده وبورادن طوغانجیلره کیدن جاده‌ده کفجه زقاغی نامیله یاد اولنمقده‌در . موماالیه ١١٤٦ سنه‌سی‌که دور سلطان محمود خان اولده وفات ایتمش وجامع مذکوره دفن ایدلمشدر .
جامعك طاق درکاهنده اولان عربی‌العباره تاریخك تاریخ بیتی بروجه آتیدر.

فلله حسنی احمدابن الامین
قدبنی جامعاللعاکفین مجددا
١١٣٤

احمدیه مدرسه‌سی قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

جناب صاحب‌الخیرات یعنی الحاج احمد کیم
انك نقش نکین اشتهاریدر امین زاده
هزار احسنت اومرد عاقبت اندیش و کاهه
که اولماز زنده‌ده روزه دنیایه دلداده
بیلوب دهرك بی‌بقاسن دائما فکربقا ایلر

بوكوندن حاضر ايلر دخی زادين يوم ميعاده
بويتی علم وفضلی حسبةلله ايدوب تعمير
علمه‌سی ايدن طالبلر ايچون ايتدی آماده
سليماذيل اتمامنده نقش ايتدم بوتاريخی
بودارالزين علمی ايلدی تكميل امين زاده

۱۱۳۳

اشبو مدرسه‌نك ديوارنده چيقمش اولان سروی اغاجی حيرت بخش عقولدر . چشمه‌مرور زمان ايله خراب اولديغندن ۱۲۸۰ سنه‌سی مجدداً تعمير اولنمش واوزرينه عبارۀ آتيه تسطير قيلنمشدر .

[جنتمكان غازی سلطان محمود خان ثانی عليه‌رحمة الباری حضرتلرينك حرم عصمتپاهيلرندن اوچنجی اقبال دولتلو ترپال خانم حضرتلرينك اشبو ماالحياتك منبعندن بدأ ايله مجراسنك مجددحكمنده تعمير واحياسنه همت وبوبابده نائل موفقيت اولمشلردر]مكتبك قپوسی اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر .

احمديه جامعی بانيسی قيلمشدی بنا
بومحله‌ده ايتديروب پاك ورعنا مكتبی
چوق زمانلر قائم اولمشكن كچنده برحريق
هائله ايلدی احراق وامحا مكتبی
بانئ ثانی اولوب عثمان افندی خيرايله
ياپدی بوكره اساسندن پك اعلا مكتبی
جوهرين تاريخنی صبيان اوقورلر برسينح
بومجدد ايتدی انشا بووالا مكتبی

۱۲۸۹

جامع شريفك اتصالنده طريقت رفاعيه‌يه منسوب برخانقاه واردر. چشمه اوزرنده محكوك اولان تاريخ نفيس بروجه آتيدر .

زهی دلجوی زيبا چشمه‌سار روحپرور كيم
عطاش امتی ماألحياتی ايلدی اجرا
زهی خاطركشا عين‌الحيات خوب منظر كيم
آقوب رشك ايلر اكا چشمۀ شهر جهان آرا

هلال عيد اكبر زنجير راه كهكشان برله
آصلسه كفچه آساطاقنه شايسته‌در حقا
بودلكش چشمه‌سارك آب‌وش بانيسنك دائم
زلال طبعنى كرب كدردن پاك ايليه مولا
بومصرعله ديدى هاتف اكا بر بى بدل تاريخ
امين زاده بوعين چشمه سارى ايلدى اجرا

۱۲۲٤

احمديه‌ده‌كى سعدى تكيه‌سى قزلراغاسى اسماعيل اغا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر درون تكيه‌ده فتح افندى نامنده بر ذات مدفوندر .

تكيه‌نك آلتنده دخى برچشمه موجود اولوب اوزرنده [ومن الماء كل شئ حى] آيت كريمه‌سى محكوكدر . تاريخ بناسى ۱۱۱۸ در .

احمديه‌ده‌كى رفاعى تكيه‌سى — بوتكيه‌ده شيخ عطا افندى نامنده برذات مدفوندر تكيه‌نك آلتنده برچشمه موجود اولوب اوزرنده تاريخ آتى منقوشدر.

[صاحب الخيرات والحسنات مرحوم چاوش باشى اسبق خطيب زاده احمد اغا روحى ايچون رضاءً لله تعالى] تاريخ بناسى ۱۱۹٤ در . اشبو تكيه بودفعه مجدداً تعمير وترميم اولنمشدر .

بوراده موجود اولان سبيلك اوزرنده محكوك تاريخ نفيس بروجه آتيدر .

عجبمى تشنه دلار اول شيرين كام دعوى
ضيافت ايلدى عطشانه شهد وشير ايله كذا
ايدوب خيراتنى مبرورايده حق سعينى مشكور
معين اوله هميشه اكا لطف حضرت مولا
كلن دلتشنه‌يه بركوزه‌سى سالم ديدى تاريخ
زلال پاكى نوش ايت بوسبيل امين زاده

۱۱۳۳

سليمان پاشا جامعى

طوغانجيلر ايله احمديه آره‌سنده بولنان اشبو جامع شريفك بانيسى وزير

مشار الیهدرکه سلطان محمدخان رابع حضرتلرینك وزراسندندر. ١٠٩٨ سنه‌سنده وفات ایدوب بو جامع شریفه دفن ایدلمشدر .

سلطان محمود جامعی

احمدیه قربنده اولان اشبو جامع شریفك ابتدا بانیسی هدایی آستانه‌سی مشایخ عظامندن دواتجی زاده محمد افندیدر . پدریله برابر بلبل دره‌سنده کائن شیخ جامعی دینمکله معروف پدری مصطفی افندینك آثار خیریه‌سندن اولان جامعك خارجنده مدفوندرلر. تاریخ وفاتی ١٠٩٠ در. جامع مذکور مرور زمان ایله خرابه مشرف اولدقده جنتمکان سلطان محمود خان اول حضرتلری طرفندن مجدداً بنا اولنمشدر . بناسنه نعمت افندی شو تاریخی سویلمشدرکه طاق درکاهنده محکوکدر :

شهریار ذی‌همم خاقان فرخنده شیم
پادشاه پرکرم سلطان دین محمود خان
کوش ایدنجه بو معلا معبد فیض آورك
انهدامه میلنی اول داور چرخ آستان
بی بدل تجدید و اعمارینه فرمان ایلیوب
ایلدی شیخ دواتی روح پاکن شادمان
اول مقام لامع الانوار زیبا طرحله
اولدی برنو جامع پاکیزه فیض آشیان
اول شهنشاه کرامتکاری بویله توبتو
نیجه آثاره موفق ایده حی و مستعان
یك قلمله یازدی نعمت بنده‌سی تاریخنی
قیلدی احیا بو مزین جامعی محمود خان
١١٦٣

کفجه دده

محله مذکوره احمدیه ایله طوغانجیلر میدانی آره‌سنده طولانی بر صوقاقدر. بو محله‌ده بولنان جامع شریفك بانیسی احمدیه جامع شریفنده مدفون اولان صاحب الخیرات کفجه دده نامنده‌کی ذاتدر. موما الیهك تاریخ وفاتی ٩٤٧ در .

جامع مذکور ۱۳۰۱ تاریخنده پك رعنا برصورتده تعمیر وتجدید اولنمش وقپوسی بالاسنه تاریخ آتی نقش ایدلمشدر .

امام المسلمین سلطان دین عبدالحمید خان،
خدا ذوالمن تخت همایوننده قیلسون پیر
جهان آبادان اولهده عهدنده از جمله
بوجامع دخی اولدی سایه‌سنده حسن صورتگیر
بنای آسمان طوردقجه اول مهر جهانتابك
فروغ رائینی تأیید واستصواب ایده تقدیر
دوشوردی برگوزل مصراعله بی بدل تاریخ
بواعلا معبدی سلطان عالم ایلدی تعمیر

۱۳۰۱

اشبو جامع شریفده طریقت رفاعیه آیینی اجرا اولنور. جامعك اتصالنده بیوجك برچشمه واوزرنده اناث رشدیه مکتبی کائندر.

آغا حمامی

سلطان سلیمان وسلطان احمد خان حضراتنك زمان سلطنتلرنده آق آغالردن دارالسعادة الشریفه اغاسی اولان ملاطیه‌لی اسماعیل اغا کندی نامنه بر چشمه وبرجامع شریف بنا ایتدیرمشدر. قربنده چفته حمامی وباب همایونه قریب برعمارت وتکیه‌سی دخی واردرکه بوخیره اندرون همایون ایچ کیلار اغاسی ایکن موفق اولمشدر,

جامعك تاریخ بناسی [العارف یکفیه الارشاد : ۱۰۴۵] ترکیبی کوستر- مکده‌در. قبری ملاطیه‌در.

بوجوارده اسکندر درکاهی کائندرکه بونی صفایی زاده حاجی محمد افندی نامنده بر اهل خیر تجدیداً بنا ایلمشدر. تربه اتصالنده‌کی چشمه‌اوزرنده یازیلی اولان تاریخ بروجه آتیدر.

خدیو بحر وبر سلطان احمد خان غازینك
غریق لجهٔ خیراتیدر دنیا وما فیها

حق اکا بربویله صد خیرخواهی ایلدی اعطا
مکارم پیشه اول ابراهیم پاشای کرمپرور کیم
صو ایچمك کیدر یاننده بذل مامملك حقـا
عجبمی چوق شیرین لطفی جاری اولسه دنیایه
درد لجوی حقه مقسم ارزاقیدر کویا
بوشهرك داخی آبه احتیاجك ایلیوب ادراك
زلال مرحمتـله ایلدی سکـانی ار وا
خدا سعینی مشکور ایلیوب اول صدر ذیشانی
صفای مشربك کرب کدردن حفظ ایده مولا
عطاسین دهره اشراب ایلدم تاریخین ای‌رحمی
بوعینی آصـفا ابراهیم پاشـا ایلدی اجرا
۱۱۳۱

محله‌یه نسبتله یاد اولنان حمامك ایلروسنده چاوش باشی خطیب زاده احمد افندی نامنه بنـا ایدیلان چشمه اوزرنده بیوجك برسعدی درکاهی واردر.

عادیه — طواشی حسن اغا

مزارستان جوارنده برتکیه موجوددرکه بانیسی حضرت هدایی خلفا-سندن باندرمه‌لی هاشم افندیدر. برمناره‌سی وایکی محرابی ومنبری واردر. اتصالنده شیخ یوسف نظام‌الدین الجلوتی‌حضرتلری مدفوندر. تاریخ‌وفاتی ۱۱۶۵ ده‌در

تکیه‌نك التنده ۱۱۹۷ ده وفات ایدن سلیم دده نام ذات مدفوندر. اشبو تکیه حکیم زاده علی پاشانك صدارت اولاسنده مجدداً یاپیلمش وتاریخ بناسی بحرینك بوبیتی ایله ضبط ایدلمشدر.

دوکس ازیك دهان آید بکوید بحریا تاریخ
مقام جلوتی یی ایلدی احـیا علی پاشـا
۱۱٤٥

اشبو تکیه‌یی ۱۱۶۹ ده چاوش باشیلقدن قائممقام اولان شهلا احمد پاشانك تعمیر وترمیم ایلدیکنه شیخ موما الیهك بوتاریخی مضبوطدر.

طبعمه ملهمدر بوتاریخ ای نظیف
خانقاه دلکشای اولیا

١١٦٩

تکیهٔ مذکوری فراری حسن پاشا زاده عبدالله پاشا دخی تعمیر وتجدید ایلدکده شعرادن نورس افندی تاریخ آتی‌یی سویلمشدر .

کعبهٔ عشاق قیلدی بومقامی صدقله
صدر والا عدل عبدالله پاشای کریم

تکیه‌نك دها ایلروسنده یعنی منزلخانه یقوشنده طریقت رفاعیه‌دن بر درکاه دها واردرکه قپوسی اوزرنده یازیلی اولان تاریخ شودر .

آستانهٔ رفاعی این مقام
سیداحمد پیرهم قطب انام

١١٤٥

بوجوارده بر چشمه اوزرنده یازیلی اولان تاریخ بروجه آتیدر .

منبع جود وعطا ابن الامین احمد اغا
ایتدی بونو چشمه‌یی بنیادهمچو عین نور
اولدی غایتده محلنه مصادف بواثر
کیم اهالی یه صوسزلق ویرمشیدی چوق کدر
انتفاع ایتدکجه آب خوش کوارندن بونك
یاد ایدرلر خیر ایله جمله اناث وذکور
نقش ایدوب آب صفابخشی کلدی طبعمه
تابیان سال بنیا دین ایدەم زیب سطور
لوله‌یی کوردم ندابرله دیدی تاریخنی
آل حسن ایله حسین عشقنه ایچ ماء طهور .

١١٣٣

تکیه‌نك قارشوسنده ٩٨٩ ده بنا اولنمش طواشی حسن اغانك اثر خ[illegible] اولان جامع شریف کاٸندر . موما الیهك وفاتنه [خلد آشیان : ٩٩٥] تاریخ دوشمشدر . کندوسی جامعك محرابی اوکنده مدفوندر .

اشبو جامع شریف ١٣١٠ سنه‌سی خدیجه خانم طرفندن تعمیر وتجدید اولنمش وقپوسی بالاسنه تاریخ آتی نقش ایدلمشدر .

طواشی اول حسن اغای صاحب جود وخیراندیش
مقدم ایلمشیدی بومبارك معبدی انشا
خدیجه خانم اول زاهده وصاحبة الخیرات
خرابه حکمنی کیمش ایکن یتشدی خضر آسا
خلوص قلب وخالص نیت ایله نقد جودندن
ایکنجی دفعه‌ده مانندجنت ایلدی احیا
خدا نائل ایده هربرینی اجر ومثوباته
بحق بیت معمور وبنور کعبة العلیا
کهروش رأفتا نظم ایلدم اتمامنه تاریخ
خدیجه خانم احیا ایلدی بوجامعی بالا

١٣١٠

رفاعی درکاهنك قارشوسنده‌کی خراب بر چشمه اوزرنده [وسقیهم ربهم شرابا طهورا] آیتی ایله التنده [ومن الماء کل شئ حی] آیت کریمه‌سی مسطوردر

آشجی باشی

محلهٔ مذکوره‌ده دورسلطان محمود خان رابعده رئیس الطباخین اولان محمد اغانك بنا واحیا کرده‌سی اولان مسجد کائندر . کندوسی مسجد مذکور خطیره‌سنده مدفوندر .

وفاتنه [ساعت سلامت : ١٠٦٢] ترکیبی تاریخ دوشمشدر .

منبرینی زمان احمد خان ثالثده ینه‌سر اشجیان اولان سلیم اغا وضع ایلمشدر. بونك دخی قبری هند ایلچیسی مزارستاننده‌در . محل مذکورده ١٢٦٣ ده بنا اولنمش برسبیل ایله بری ١٢٠٦ ودیکری ١٢٠٩ ده بنا اولنمش ایکی عدد چشمه واردرکه بانیلری جنتمکان سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینك بانوی سرای خلوتلری اولان فاطمه سلطان حضرتلریدر .

سبیلك اوزرنده محکوك اولان عباره بروجه آتیدر .

[اشجی باشی محلەسی ساکنەلرندن حاجی ذلیخا قادین کندو مالندن اولان وجامع شریف قارشوسنده بولنان طولمبه ایله سبیله بیك بشیوز غروش وقف ایلدم . اوزرینه تراکم ایدن ماهیەدن بهرسنه جامع شریف مذکورده ایکی مولدالنبی قرائت اولنه وتعمیر وترمیمنه صرف اولنه بعده بالاعلام شرعی متولی نصب ایلدم بعدما محلەده ساکن دین قرنداشلرم رضاءلله رؤیت ایده جمله کچمشلریمزك روحلری شاد اوله ۱۲۶۳]

فاطمه سلطان حضرتلرینك احیا کردەلری اولان چشمەنك تاریخی بروجه آتیدر .

جناب والده سلطان خیر آثار نشان کیم
رضا جوی خدا مستغرق احسانیدر اکوان
عنایت منبعی سلطان سلیم مهد علیادر
عمیم جویبار لطفی اولسه بویله بی پایان
فیوضات همدر مقتضای مشرب صافی
خلوصیله ایدر اجرای شکر نعمت یزدان
سبیل حقنده ازجمله ایدوب بوچشمەیی بنیاد
زلال جودی قیلدی تشنکان تمنیٔ ریان
بوجای بهجت افزایی قیلوب جنت کبی شادان
صانورسك سلسبیلك عینن ایتدی سو بسو جویان
ثوابن فاطمه سلطانه اهدا ایلدی تا کیم
کنار آب کوثرده اوله اطرافه فیض افشان
اوحورعینه همدم دختر پاکیزەسی زیرا
هنوز معصوم ایکن ایتمشدی عزم روضهٔ رضوان
روان ایتدی اکا شیر وشکروش ایشته آب صاف
که جوش شفقتیله روح پاکن ایلیه شادان
صوین آب وحیات آسا ایچن اول چشمهٔ فیضك
اولور بویلەدعاسی خیری اجرا ایلیوب شکران
اوجنتده صفاسن بودولتده اوله باقی
خدا سلطان سلیمه ایلیه هم عمر خضر احسان

ایکی تاریخ یازدم دوبسیار بیت دلجوده
صفا ایله آقار صوکبی ازبر ایتمکه شایان
روادر فاطمه سلطان روحنه آب وصاف
بوعینی ایتدی جاری بحرجود والده سلطان

۱۲۰۶

دیکر چشمه‌اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

زیرجامعدن خدایه نقل ایله بوچشمه سار
طرزنو أوزره بنا اولدی نفیس وبی‌مثال
آچیلوب لولهٔ زرین کلدی تاریخ شوکتا
حمدلله نشنکانه آقدی مانند زلال

۱۲۷۲

بومحله‌ده اناثه مخصوص برباب مکتب موجوددر . بوسمت بین العوام قیو باشی نامیله یاد اولنمقده‌در .

قره‌جه احمد

حیدر پاشادن اسکداره کلان ازمید جاده‌سی قسمنك الك مرتفع بر محلنده بولنوب بوجاده‌دن صاغه کیدن باغلر باشی ونوح قپوسی جاده‌سیله اسکداره اینن قسمی بیننده وقبرستان ایچنده برتربهٔ شریفه‌در .

بوذات شریف دولت علیهٔ عثمانیه‌نك اثنای تأسسنده ظهور ایدن اولیاالله زمره‌سندن بولندیغی وایرانده برحکمدار خاندانته منسوب اولدیغی حالده جذبه‌یه مظهر اولنجه ترك دار ودیارله اناطولی‌یه کله‌رك آق حصار قربنده بر محله‌ده توطن ایتمشدر . مناقب وکراماتی مشهور حاجی بکتاشی ولی ایله معاصرایدی قبری محل مذکورده زیارتکاه انامدر ۱۰۲٤ ده وفات ایتمشدر تربه‌نك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

روضهٔ فیض فتوح قره‌جه احمددر
کل ارنلراوقو برفاتحه قیل استمداد
ایلدی زوجه‌سی فهیمه خانم روحی ایچون
مطبخ عامره‌مأموری ضیا بك بنیاد

۱۲۸۳

تربه‌نك قارشوسنده فتحی احمد پاشا جامع شریفی كائندر . قپوسی اوزرنده محكوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

امام اهل قبله حضرت عبدالمجید خانك
شعاع شمع اقبالن فزونتر ایلیه مولا
شهنشاه جهان آرا خدیو عدل پیراكیم
انك دركاه احسان پروندن بندهٔ ادنا
ردوسی حاجی حافظ احمد اغا یعنی بانیسی
ركابدار جناب شهریاری ایدی اسبق پا
موفق اولدیغی وقف جلیله ماتقدمدن
ضمیمه ایلیوب بوموقعی یاپمش ایدی اعلا
بناسی ذاتی اخشاب اولدیغندن خیلی مدتدر
خرابه یوزطوتوب تجلی تجیلی صهر ثالث تا
اساسندن ییقوب یاپدی حجردن نقد همتله
نه بالا جامع النور اولدی الحق هم زهی زیبا
كلوب بش وقتی قیلنجه دیدی تاریخنی شوكت
جناب فتحی پاشا قیلدی باق بوجامعی احیا

۱۲۷۲

زاویه‌یه متصل سبیل اوزرنده محكوك اولان تاریخ شودر .

امین مطبخ عالی بوخیری ایلیوب اجرا
زبان تشنكانی منبع ذكر جمیل ایتدی
سزادر آب جوهرله یازلسه عاصما تاریخ
بومأ زمزمی كل ایچ ضیابك سلسبیل ایتدی

۱۲۸۳

جوارنده بولنان سبیل ایله چشمه شیخ الاسلام خواجه سعدالدین افندینكدر .
سبیله متصل مقبره‌ده [۱۲۸۳] ده وفات ایدن سعدالدین افندی ایله مخدومی
اجرا جمعیق شعبه‌سی رئیسی و خلفای مولویه‌دن السید محمد علاءالدین رشاد بك
و ۱۱۷۳ ده استانبول قاضیسی بولنان فیض الله افندی زاده سعدالدین افندی
مدفوندر . چشمه اوزرنده محكوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

صاحب الخیرات سعدالدین افندیکم اودر
نجل فیض‌الله افندی نخبهٔ انساب وآل
خاندان زاده اصالت کیم علوهمتی
چشمه‌سنده تشنکانی ایلدی آسوده حال
حسبة‌لله بودلجو چشمه‌نك بنیادینه
صویرینه صدق واخلاص ایله قیلدی بذل مال
موقعنده قیلدی برعالی اثرکیم شبهه‌سز
تابمحشر خیرایله مذکوراولوربی قیل وقال
قرة‌العینی زبیده خانمك شاداب ایدوب
روح پاکن روضهٔ جنتده حی لایزال
عمرجد ووالد ذیشانینی ممدود ایدوب
ویرمیه دنیا وعقباده خدارنج وملال
شاکراعطشان اوقورلر صوکبی تاریخنی
کوثرایله ایچ زبیده روحنه آب زلال

۱۱۵٤

سبیل اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

جناب قاضیعسکر ابن قاضیعسکر ذیشان
خجسته منقبت ذات کرمکار بیهمتا
مفیض صاف طینت یعنی فیض‌الله افندیکم
انکله فخر ایدر برجاه‌وصدارت مسندوالا
همیشه مستفیض اولمغله هرکس جوی لطفندن
بواثره قیلدی نجل پاکی دخی زینتساحا
انك مخدوم عالیقدری سعدالدین افندیدر
ره حقده بوآب زمزم آسایی ایلدی اجرا
مخادیم کرامك پاك وممتازی ایدیکم اول
موالیٔ عظامك سرفرازی کامل امرخدا
کلوب بربر اوقورلر شاکرا تاریخ اتمامن
سبیلی یایدی سعدالدین افندی ایچ شفادرما

بلغورلی مسجد

بومحله‌ده بلغورلی مسجد نامنده برمسجد کائندرکه بانیسنك اسمیله مدفنی معلوم دکلدر . مسجدك طاقنده یازیلی اولان تاریخك تاریخ بیتی بودر

قلندی بوسنه تجدید بوزیباعبادتکاه

۱۲۶۸

مسجد مذکور راغب محمد پاشا طرفندن دخی فوقانی اولەرق مجدداً بنا اولنمشدر قربنده بولنان مکتبی محمد آغا نامنده‌کی صاحب‌الخیر بنا وانشا ایلمشدر . قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

حمد بیحد اورمستعان
ایلدی توفیقنی اکا عطا
یعنی اول دارالسعاده آغاسی
صاحب‌الخیراسکی محمد آغا
حسبةلله تعمیر ایلیوب
بومعلم خانه‌یی قیلدی بنا
فی سبیل‌اللّهم یابدی سبیل
تاکه‌رحمت بوله‌اوروزجزا
عون باری ایله‌اولدی‌کم‌تمام
حذف نقطه‌ایله‌دیدم تاریخنی
مکتب عرفان سبیل بئرما

۱۰۹۰

بومحله‌ده بولنان چشمه اوزرنده محکوك اولان ابیات شودر .

کجاشاهان سلطان احمد عالیجناب
کیم اودرسرمایهٔ محسودسلاطین جهان
ایتدی اول شاهنشه‌در یانوال وخیرخواه
آبیاریٔ عنایتله عطاشی کامران
قاعدات البیت اقبالی دخی کندی کبی
کوشش بسیارایله اتمکده خیر بیکران

اول فرشته خصلتی ایتسون همیشه برقرار
سایه سنده خسرو دهرك خدای مستعان
دوشدی یکپاره‌ا کا رحمی بوتاریخ لطیف
چشمه‌سار مأ سلطان بایزید اولدی روان
۱۱۳۱

اولیا خواجه

محلهٔ مذکوره قوش اوغلی یقوشنك الت باشنده اولوب اولیا خواجه محمد افندینك بنا واحیا کرده‌سی اولان مسجدی حاویدر . مسجد مذکور ۱۳۰۳ سنه‌سنده محله‌لی طرفندن مجدداً تعمیر وترمیم اولنمشدر . موما الیه مسجدینك باغچه‌سنده مدفوندر . باغچه‌درونده وبرپارمقلق ایچنده علمدار احمد بابا نامنده دخی برذات شریف واردر . بوراده قسام چشمه‌سی نامیله بنام برچشمه ایله برده اناث ابتدائی مکتبی موجوددر . بومحله‌ده بولنان برچشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

خدای بحروبر سلطان احمد خان عادل کیم
صویك بولدی زمان دولتنده کلزیاض دین
سرور شوق شهر ایمن ایدوب ایام عدلنده
صودیباسیله کویا اسکداری ایلدی تزیین
زلال چشمهٔ شهزاده سیف الدین حقا
حیات تازه بولدی شمدی بومأجورهٔ دیرین
هم اوشهزاده‌نك همده اوشاه عالمك مولی
صفای مشربك حفظ ایلسون اکداردن آمین
عطاش ناسه اشراب ایلدم تاریخین ای رحمی
نه اعلی چشمه آباد ایلدی شهزاده سیف الدین
۱۱۳۱

طابوتجیلر — قیزلر اغاسی

بومحله بر بازاردن وابنیه‌سنك قسم اعظمی دکاندن عبارتدر شیخ ادهم

صندوقی نامنده‌کی ذات طرفندن ۱۲۷٤ سنه‌سنده بنا اولنوب الیوم صندقجی درکاهی دیه معروف اولان وطریقت رفاعیه‌یه‌منسوب بولنان تکیه موجوددر .

و ۱۳۰٦ سنه‌سنده بنا اولنمش برطریقت حسینیه درکاهی‌ده کائندر . اشبو درکاهـده الیوم سنبلی آیینی اجرا اولنمقده‌در . قپوسی اوزرنده یازیلی اولان بیت شودر .

مقـام اولیـادر منبع فیض الهیدر
ادبله‌داخل‌اول‌عاشق‌بودرکاه‌حسینیدر

بوندن باشقه طریقت سعدیه‌یه‌منسوب حلاج درکاهی کائندر . اشبو تکیه‌نك بانیسی عبدالحلیم زاده عبدالحی افندی اولوب کندوسی عزیز محمود افنـدی درویشانندندر . آچیق تربه‌ده‌کی خلیل پاشانك یاپدرمش‌اولدیغی خراب تربه‌ده مدفوندر .

خیرالدین چاوش

بومحله‌ده [۱۲٦۲] سنهٔ هجریه‌سنده محترق اولمش خیرالدین چاوشك جامع شریفی عرصه‌سـیله دارالسعاده آغالرندن عباس اغانك ۱۰۸۰ ده خیراتی اولان چشمه کائندرکه الیوم معطلدر . مرحوم خیرالدین چاوش برتربه درونـنـده مدفون اولوب تربه‌ی اوزرنده یازیلی اولان عباره شودر .

[صاحب‌الخیرات مرحوم خیرالدین‌چاوش روحیچون‌الفاتحه: ۹٦٤] بوراده برانات مکتبی واردرکه حاجی بدل مکتبی نامیله معروفدر اتصـالنده‌کی چشمه اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

لطف حق شوکتلوسلطان‌احمدك‌افزون ایده
آب روی دولتن اجلال بخت محکمن
هرپری صدکونه آثارینه مستغرق ایدوب
خیره تشـویق ایلدی شهزادکان اکرمن
یاپدیروب بوعینی هرتاربه مصفـا مشربی
ایدیجك شهره روان آب حلاوت مقدمن
تشنـکان عالمـه رحمی دیدی تاریخنی
چشمهٔ شهزاده نعمانك آل ایچ کل زمزمن

۱۱۳۱

دباغلر

محلهٔ مذکوره‌ده اوقاق برمیدانده طریقت رفاعیه‌دن جهارشنبه تکیه‌سی ایله دباغلر مسجدی کائندر .

مسجدك بانیسی حاجی فرهاد وبرادری حاجی محمد نامنده‌کی ذواتدر . بونلر عن‌اصل قونیه‌لی‌اولوب‌والدهٔ عتیق جامعنك بناسنده پك چوق خدمتلرده بولنمشلر وجامعك ختامنده بقیهٔ انقاضنی مشار الیها والده سلطاندن استدعا ایدرك بومسجدی بنا ایتدرمشلردر .

٩٩٥ ده وفات ایدوب سیداحمد دره‌سنده دفن ایدلمشدر .

طوپطاشی مکتب رشدیهٔ عسکریسی

مکتب مذکور مقدما تابخانه ایکن صوکره‌لری سواری قشله‌سی اولمش و ١٢٩٢ ده رشدیه‌یه تحویل اولنمشدر . قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

حضرت عبدالعزیز خان معارف پیشه‌نك
ملکك استقبالنی تأمیندر امینه‌سی
آچدی آنکچون سراپا منتظم رشدیه‌لر
نه استانبول ونه‌بغداد قالدی نه سوریه‌سی
نقدووقتی صرف ایدب کل جمع زادی دانش ایت
خرج عالمدر اوجوزدر شمدی وزنی قیه‌سی
خامهٔ ناز وطن حسنی دیدی تاریخنی
فیض سعیك منبعیدر عسکری رشدیه‌سی

١٢٩٢

بوندن باشقه بربدوی تکیه‌سیله مقابلنده والدهٔ عتیق وقفندن اوله‌رق برچشمه موجوددر اوزرنده عبارهٔ آتیه منقوشدر .

[صاحب الخیرات دارالسعاده آغاسی مرحوم ومغفور محمد آغانك آثار جلیله‌سیدر ٩٩٥]

ینه بوجوارده طریقت شعبانیه‌دن نعلچه‌جی خلیل افندی درکاهی کائندر .

درکاه شریفك بانیسی شیخ خلیل افندیدر . بوذات انطالیه‌ده ساکن وهاب

امی نام عزیزك خلیفه‌سیدر . موما الیه صلاح حال ایله معروف ویومیه ایکیشر جزؤ تلاوت قرآن ودلائل الخیرات قرائتنه مداوم وحسن خطـه مالك بر ذات ستوده صفـات ایمش تکیه درونن‌ده‌کی مسجدك منبرینی ۱۱۶۹ ده وفات ایدن عبدالله پاشـا وضع ایلمشـدر . شیخ خلیل افندینك وفاتنه [ختم : ۱۰٤۰] لفظی تاریخ واقع اولمشدر . میدانجق جوارنده بولنان چشمـه اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

شهنشـاه عالی نسب خاقان پرمجدد حسب
سلطـان احمد خان که هب عالم درندن مستفید
اولمشدی چوقدن اسکداراب تشنلکله بیقرار
اول شه بولوب برجویبار یایدی اکاراه مدید
شـاهنشه جودازما اول صودن ایتدکده عطا
بوچشمـه‌یی قیلدی بنـاشهزاده‌سی عبدالحمید
اول داور غازی لقب اولاد وارکانیـله هب
دائم سورو بشوق وطرب اقبالی اولسون پرمزید
کلك ندیم پرهنر تاریخنی بورسمـه‌دی
بوچشمـهٔ شهزاده‌یی والاپدر عبدالحمید

۱۱۳۱

چهارشنبه تکیه‌سنده کائن بر تربه درونن‌ده مدفون بولنان نوری افنـدینك باشی اوجنده‌کی لوحه‌ده مسطور اولان ابیات‌شودر .

عارف بالله دانا مرشـد اکاه دل
مظهر سر رفاعی شیخ نوری کامران
اولا بودرکه والایی بنیـاد ایلدی
آنده اوتوزسنه اولمشدی مقیم وسالکان
مظهر سرخدا آشنـای معرفت
پوست نشین اهل وحدت واقف سر نهان
منبع فیض عمیم قیلمشدی مولا ذاتنی
نیجه یل ارشادله اولدی سرافراز جهان
پیشوای راه حق هم رهنمای عاشـقین
تکیه‌گاه هم‌ذك بکلر انك افتـادکان

خانقاه عالم فانیدن ایتدی رحلتی
ایلیوب تسلیم روحن فردوس آشیان
نقطهٔ توحید حق تاریخ کریمی فوتنه
شیخ محمد نوری بوله قصر عقباده مکان
١٢٧٤

آت بازاری

آت بازاری دینلان محلك بو نام ایله یاد اولنمسی اوفاق بر میدانده حیوان بازاری قورولمه‌سندن ایلری کلمشدر . بو راده اوفاق بر اخشاب مسجد کائندر . اتصالنده بولنان چشمه اوزرنده محکوك اولان ابیات شودر .

منبع جود وکرم قلزم بحر همم
مالك حسن شیم زیورسلك وزرا
صدر رسم کوکبهٔ همنام خلیل الرحمن
که اودر فائده بخشای کروه فقرا
مقسم آب کبی نشر کرمدر کاری
نوله دورنده صویك بولسه جهان سرتاپا
نه عجب اوغلی دخی نائل خیرات اولسه
چونکه اولادده درسر وجود ابا
والد ماجدینه پیرو اولوب الحاصل
یاپدی بو چشمهٔ دلجویی مصاحب پاشا
استرزحقدن اودستور جمیل الشیمی
ایلسون صحت جاویده موفق مولی
دیدی بو مصرع بالا ایله رحمی تاریخ
زمزم سبیل ایتدی جهانه محمد پاشا

١١٣١

وینه لمر التی جامعی دینمکله معروف جامعك التنده بولنان چشمه اوزرنده محکوك ابیات بروجه آتیدر .

جناب حضرت سلطان احمد خان غازیکم
اودر ظل آلهی آب روی سلطنت حقا
محب خیر الحاج بشیر آغای ذیشانك
ایدوب دارالسعاده خدمتیله قدرنی اعلا
دعای خیری استجلاب ایچون شاه جهانتابه
نیجه آثار عظمایه موفق ایلدی مولا
یاپوب بوچشمهٔ پرتوپاکی فی سبیل‌الله
زلال رأفتیله تشنکانی ایلدی اروا
آلهی خیراتنی حسن قبوله ایلیوب شایان
اکا بادیٔ غفران اوله بوخیرات بی همتا
ایچوب بر جامنی شاکردیدی عطشانه تاریخن
بودلجو چشمه‌سارصافدن‌کل زمزم ایچ‌صحا

١١٣١

قارشوسنده محمد آغا نامنده‌برصاحب خیرك صره ایله یاپمش اولدیغی اوچ بیوك چشمه کائندرکه آجی چشمه‌لر نامیله یاد اولنمقده‌در .

بوجوارده کائن بر چشمه اوزرنده محکوك اولان ابیات شودر .

محمد آغا اول کان مروت
بر کیجه بزه سلطان کشور
بنای‌چشمه‌سنه دیدی تاریخ
سبیل اولدی‌جهانه‌مأ کوثر

بومحله‌یه قریب عثمان افندی جامعی واردر . بانیسی آستانه‌نك مشایخندن بولنان هدایی محمود افندیدر . بوراسی هم تکیه وهم‌ده جامعدر اخشابدن اوفاق برمناره‌سی واردر . وفاتنه [شیخ درکاه : ١١٤٠] ترکیبی تاریخ دوشمشدر . مسجدك بناسنه بهشتی نامنده‌کی شاعر بوتاریخی سویلمشدر .

جناب مرشد آکاه دل عثمان افندی کیم
اودر اسرار کنت کنزه مظهر عارف بالله
یاپوب بودلکشاعالی‌مقامی‌سعی ایدوب خیره
ایروب توفیق‌ربانی اولوبدر اکه لطف‌الله

یاپلدی حمدلله قدسیالك كعبـه كاهی هم
مقراهل تقوی عاشقـان حقه منزل كاه
زهی حالت ویرو برجامع برفیض رعنـادر
اولورواقف لدن علمینه بوندن سالكان راه
كلوب بوتكیه‌نك طاقنده قندیل وش شب وروزان
طوروب دوردوامی بوندن كورسه انجم ایله ماه
همیشه بونده طاعتكیر اولان اهل قلوبی حق
وجودین فیضه مستغرق ایده هم سربنه آكاه
بهشتی اختامینه دیدی براهل دل تاریخ
محل طاعـة الابرار رجای اولیـاالله

۱۱۳۳

قاضیعسكر احمد افندی — دواتجیلر

محلهٔ مذكوره‌ده قاضی‌عسكر احمد افندینك ۹۷۰ تاریخنده بنا ایتمش اولدیغی مسجد كائندر. كندیسی بروسه‌ده پدرلری نزدنده مدفوندر وفاتنه شومصراع تاریخ دوشمشدر. [مقر اولسون اكا فردوس اعلا] منبرینی احمدیه جامعنـك بانیسی اولان احمد آغا وضع ایلمشدر.

مسجدك باغچه‌سنده ۱۲۴۵ ده وفات ایدن طریقت قادریه مشایخندن محمد افندی نامنده‌كی ذات مدفوندر. ینه بومحله‌ده [۱۲۶۸] تاریخنده طریقت قادریه مشایخندن احمد كشفی افندینك بنا ایتدیكی تكیه موجوددر. بوندن باشقه ۱۱۱۰ ده بنا اولنمش بربیرامی تكیه‌سیله مصرلی فاطمه خانم حضرتلرینك آثار جلیله‌لرندن اولان نسا خسته‌خانه‌سی موجوددر. قپوسی اوزرنده معـلق اولان لوحـه‌ده [فیه شفاء للناس] آیت كریمه‌سی یازیلیدر. مرحومهٔ مشـار الیها، اثرخیری اولان خسته‌خانه‌نك باغچه‌سنده مدفونه‌در.

كذلك خدیجه سلطان كتخدالرندن محمد آغانك اثر خیری اولان و ۱۱۳۲ ده بنا وانشا ایدلمش بولنان چشمه كائندر. بوچشمه ۱۳۰۷ ده یك رعـنا بر

صورتده تعمیر ایدلمش واوزرینه [وسقیهم ربهم شراباً طهورا] آیت کریمه‌سی حك اولنمشدر.

عراقیه‌جی حاجی محمد آغا — قپو آغاسی

بومحله‌ده عراقیه‌جی حاجی محمداغانك ٩٥٠ده بنا ایتمش اولدیغی مسجد شریف کائندر. موما الیه مسجدینك باغچه‌سنده مدفوندر.
مسجدك منبرینی صدر اعظم داماد ابراهیم پاشانك مهرداری رئیس عبدالله افندی نامنده‌کی ذات وضع ایلمشدر.
ینه بوراده قپو اغاسی یعقوب اغانك وقفندن و ١٠٨٩ ده یاپلمش بر چشمه ایله اوستنده برکتبخانه وارقه‌سنده برباب اناث مکتبی کائندر. کندوسی‌ده مکتبك باغچه‌سنده مدفوندر. سنك مزارنده شوعباره محکوکدر. [جامع شریف بانیسی عراقیه‌جی الحاج محمد آغانك وکافهٔ اهل ایمانك ارواحنه الفاتحه : ٩٥٠]

عراقیه‌جی جعفر آغا

اشبو محله‌ده عراقیه‌جی حاجی جعفر آغانك آزادکرده‌سی اولان جعفر آغا وقفندن ١٠٠٧ تاریخنده بنا اولنمش برمسجد کائندر. کندیسی‌ده ١٠١٢ ده وفات ایدوب مسجدك باغچه‌سنه دفن ایدلمشدر.
بوراده بولنان برچشمه اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر.

حالیا دارالسعاده اغاسی
نام عالیسی سخی نفع جهان
ایلدی بو چشمه‌نك بنیادینی
حسبةلله ایچون راه روان
هرکورن دیربارك‌الله کوردك
بویله زیبا چشمهٔ کوثرفشان
هاتف غیبی دیدی تاریخنی
چشمهٔ آب حیات اولدی روان
١٠٨٠

بومحله‌یه بین‌العوام [کور بقـال] نامی ویرلمکده‌در . بوراده عتیق والده سلطان وقف کاتبی مصطفی افنـدینك خانه‌سی آلتنده کندی اثر خیری اولان چشمه موجوددر . اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

عتیق والده سلطان وقفی کاتبی مرحوم
ایدوب اجرا بوخیری خانه‌سی باینده چون سیلاب
ایدوب رحلت بومصرعله اشراب ایلدم تاریخ
کل ایچ مصطفی‌نك روحی مسعود اوله شاداب
١١٤٨

والدهٔ عتیق جامع شریفی

اسکدار بیوك جاده‌سنك احمدیه‌یه وارمه‌دن شرق طرفندن آیریلان قسمنك یوقاری طرفنده ومرتفع محلده مبنیدر .

بانیسی صاری سلطـان سلیم خان ثانی حضرتلرینـك بانوی سرای خلوتی وسلطان مراد خان ثالثك والده‌سی نور بانو عتیق والده سلطان حضرتلریدر . تاریخ بناسی ٩٩١ در .

مذکور جامع بدایتده برقبه اوزرینه بنـا اولنمش ایسه‌ده مؤخراً پیرعلی نامنده برذات متولی اولدقده ایکی طرفنه ایکیشر قبه دها ضم وعلاوه ایلمشدر مدرسـه ودارالحدیثی که الیوم [شعبـانیه] تکیه‌سی اتخاذ قلنمشـدر. عمـارت ودارالشفا ومکتب، موقتخانه‌سی وبرخراب کتبخانه‌سیله برشرفه‌لی ایکی مناره‌سی وشادروانی وحولیسنده حجره‌لری واردر .

جامعك طاق درکاهنده اولان تاریخ نفیس شودر .

نور بانو اوذات پرعصمت
طرف خیره ایلیوب نیت
ایتدی بومعبد لطیفی بنـا
جذا رأی حسن وزیبـا
اثر خاصیدر بوخیر کزین
اولدی تاریخ زهی بهشت برین
٩٩١

صاحبة‌الخیرات مرحومه ، سلطان سلیم ثانینك ایاصوفیهٔ کبیر قربنده واقع تربه‌ده مدفونه‌در . جامعك محرابی اوکنده [١١٥١] ده وفات ایدن وعبدالقادر کیلانی نسلندن بولنان الشیخ عبدالقادر الحسینی النقشبندی حضرتلریله ١١٨٢ ده وفات ایدن کحال محمد افندی ایله ١١٧٩ ده وفات ایدن ادرنه مولویخانه‌سندن معزول کلیسلی حسین افندی مدفوندر. شیخ عبدالقادر افندی صوك جماعت یرینك صاغ طرفنده محراب ایله مؤذن محفلی قپوسی اتصالنده خضر علیه‌السلامی مشاهده‌یه نائل اولمش اولدیغندن برلوحه اوزرینه آتیده‌کی ابیاتی تحریر ایله اول محله تعلیق ایلمشدر .

حضرت خضرك مقامی اولدی بوعالی مقام
مستجاب الدعوه درایله دعایه اهتمام
حق‌ارنلر قطب الاقطابیله بونده جمع اولوب
هم دخی قرقلریدیلرله کلوب ایکی امام
اشبو جای پرصفاده قیل توجه صدقله
حق مرادین ویره عالمده بوله‌سین احترام
ال دعایه قالدیرنجه جان ودلدن ابتدا
روح پاك مصطفایه ویرصلاتیله سلام
بحریا کل یوز سوروب‌ده بونده قیل عرض نیاز
برمراد ایده سنی دارینده اول رب الانام

مذکور محله‌ده [١٣٠١] ده بنا اولنمش برباب قره غوطخانه ایله ٩٩٩ ده بنا اولنمش قاسم آغا چشمه‌سی واردر . مذکور چشمه عتیق والده سلطانك اوغاد باشیسنك وقفندندر .

کندی اسمنه منسوب عباجی دده زقاغنده [١١١٦] تاریخنده وفات ایدوب تربه‌سی برباغچه داخلنده بولنان عباجی دده نامنده‌کی ذات مدفوندر. بوندن باشقه سلطان حمید اول حضرتلرینك والده‌سی طرفندن بنا ایدلمش برخانقاه نقشیه موجوددرکه تاریخ بناسی ١١٥٧ در .

مراد رئیس

اشبو محله‌ده امرای دریادن غازیٔ مشهور مراد رئیسك ٩٩٧ تاریخنده بنا ایتدیرمش اولدیغی مسجد کائندر . کندیسی عن اصل مغربلی اولوب

۱۰۱۲ ده وفات ایلمش وروودوس جزیره‌سنه دفن ایدلمشدرشعرادن‌شاملی محمد افندی وفاتنه شوتاریخی سویلمشدر. [مراد رئیس توفی ۱۰۱۲]

چنیلی جامع

جامع مذکور سلطان احمد خان اولك زوجهٔ محترمه‌سی اولان [کوسم والده] دینمکله شهیره [ماه پیکر] سلطانك ۱۰۵۰ تاریخنده بنا ایتمش اولدیغی آثار خیریه دندر. جامعك طاق درکاهنده‌کی تاریخ اوزمان شعراسندن همت نامنده‌کی شاعرکدر:

همیشه حضرت والاجناب والده سلطان
خلوص اوزره‌لوجه‌الله‌خیرات ایتمه درشانی
یاپوب بوجامعی آکه‌نیجه‌املاك وقف ایتدی
موفق ایتدی خیراته انی توفیق ربانی
تمام اولنجه دیدی همتا تاریخنی هاتف
بوجامعده اولان طاعت‌اوله‌مقبول سبحانی
۱۰۵۰

جامعك حولی قپوسی اوزرنده‌محکوك‌اولان‌تاریخ‌فوزی نامنده‌کی شاعرکدر.

مادر سلطان ابراهیم خان
حضرت‌سلطان اکرم والده
بوبناء حقی‌یاپدی خیر ایچون
تااوله بیت عبادت عابده
دعوت‌اوله بش وقتده‌رحمته
منزل اوله عابده وزاهده
یاپدی‌مکتب‌چشمه‌حمام‌وسبیل
کیم اکاحق لطف‌هم‌احسان‌ایده
اهل‌خیری‌بونده‌طاعت‌ایده‌نی
داخل‌ایت یارب جنان خالده
فوز یالفظاً ومعناً تاریخی
اولدی‌بیك‌الیده خیرالوالده
۱۰۵۰

استانبولده كائن والده خانى بوجامعك وقفندندر . بوجوارده تاريخدن عارى برچشمه ايله ١١٣٢ ده بنا اولنمش ديكر برچشمه وچفته حمام واناث مكتبى كائندر . كذلك ١١٥١ ده بنا اولنمش امى احمد افنديـنك تكيه‌سى ايله ١٢٠٧ ده بنا اولنمش افغان تكيه‌سى و ١٣٠١ ده انشا اولنمش برباب قره‌غولخانه موجوددر يالدزلى تكيه جامعنك قارشوسنده بولنان طاش مكتب شهيد احمد پاشانك اثر خيريدر قپوسى اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر .

بانئ اولى مرحوم شهيد احمد پاشا
ايلمش ايدى بوطاش مكتبى محكم احيا
يوره‌كى طاش اولسه جور چرخ كردون
دل عاشق كبى قيلمش ايدى حيفا ويران
بك كوزل ايلدى تعميراتى بومردسعيد
قيلدى بونواثرى خيره قرين رب مجيد
رأفتا تاريخنى يازجود على خير خواه
يابدى بومكتبى صبيـانه رضـاءً لله

١٢٩٨

مكتبك التده‌كى چشمه اوزرنده محكوك اولان تاريخ شودر.

[صاحب الخيرات سابقاً دولت عليه‌ده چاوش باشى اولوب ١١٢٠ تاريخنده وردين محاربه‌سنده شهيداً وفات ايدن اناطولى واليسى مرحوم الحاج احمد پاشا خيراتيدر ١١١٦] تكيه‌نك جامعنده اسبق مصرواليسنك حرم عصمتپرولرى شمع نور خانم افندى مدفونه‌دور .

ينه بوجوارده برچشمه اوزرنده عبارهٔ آتيه محكوكدر .

[بوماجارى وچشمه سابقاً مطبخ عامره امينى وحالا خزينه محاسبه‌جيسى الحاج خالد افنديـنك فى سبيل الله خيراتيدر انتفاع ايدن ذواتدن وسائره‌دن دعا رجا ايدر ١١٣٢] .

عزيز محمود افندى يقوشنده برخانه‌يه متصل [كيزليجه اوليا] ناميله بنام برذات مدفوندر . حضرت هدايى حياتنده بومحلدن كچركن بوذاته تعظيم ايتـديكندن اطرافنه برپارماقلق چويرلمشدر . اتصالنده‌يكى چشمه مزارلنى بولنور. بومحله‌ده ارمنيلرك [سورپ قره‌بت] وروملرك « پيرو فيدايليـا » نامنده‌كى معبدلرى كائندر .

نوح قپوسی — پازار باشی

اسکدار جاده‌سنده یکی چشمه‌ده آیریلان بیوك جاده‌نك الك نهایتنده واسکدارك همان الك مرتفع برنقطه‌سنده قره‌جه احمددن باغلر باشنه کیدن جاده اوزرنده کائن برمحلدر . بوموقعك اوك طرفی سیداحمد دره‌سی اولوب قاضی کوینه طوغری نظارت کامله‌سی واردر.

بومحله‌ده «١١٠٩» ده پازار باشی احمد آغا طرفندن کارکیر ومناره‌سی اخشاب اوله‌رق بنا اولنمش بر مسجد موجوددر. موما الیه ١١٢١ ده وفات ایدوب مسجدینه‌دفن ایدلمشدر. بوراده «١١١٦»ده خیرات ایدلمش برچشمه ایله‌شهید ترك احمدپاشانك اثرخیری اولان مکتب کائن اولوب ١٢٩٨ سنه‌سی مجدداً تعمیر اولنمشدر . بوجوارده طریقت جلوتیه‌یه منسوب فنایی تکیه‌سی جامعی کائندر . مذکور تکیه کوتاهیه‌لی الشیخ السید علی افندینکدر موما الیه ١١٢٦ ده وفات ایدوب محل مذکورده واقع تربهٔ مخصوصه‌سنده‌مدفوندر . وفاتنه کلیسلی حسین افندی تاریخ آتی‌یی انشاد وبرلوحه اوزرینه تسطیر ایله تربه‌یه تعلیق ایلمشدر .

مرشد کامل فنایی شیخ علیٔ جلوتی
سالك‌راه حقیقت پیشوای خاص وعام
بوجهان فانینك اصلا نقشنه میل ایتمیوب
ذکرحق ایله‌کذارایلردی وقتی صبح وشام
ماسوادن عزلت ایله ترك الفت ایلیوب
ویرمش ایدی ذاتنه‌زیب وصلاحیله نظام
بزم کثرتدن چکوب ال اولمش ایدی منزوی
سر «موتوا» ایله‌عامل ایدی وحدتده مدام
صرف ایدوب انواع مبروراته‌عمرین روزوشب
نقدو وقتن ایتمدی تضییع بولنجه اختتام
کوشنه‌کلدکده امرارجعی جانك ویروب
عالم قدسی حظیره اولدی معطی المدام
جمله طاعاتی اولوب درکاه عزتده قبول
خوابکاهن ایلیه حق روضهٔ دارالسلام

غیبدن هاتف ایدوب تبشیر تاریخن دیدی
قیلدی السید فنایی دار فردوسی مقام
۱۱۵۸

شیخ موما الیه ۱۱۲۹ سنه‌سی بالطه محمد پاشانك دفعهٔ ثانیه صدارتنده وقوعبولان روسیه محاربه‌سنده سفره عازم اولمغله اثنای محاربه‌ده برابرنده کتوردیکی سنجاق حالا تربه‌سنده باشی اوجنده موضوعدر . « ۱۱۸۰ » سنه‌سی جامعك مناره‌سی یلدیرمدن رخنه‌دار اولمش وسلطان مصطفی خان ثالث حضرتلری طرفندن مجدداً بنا اولنمشدر .

جامعك باغچه‌سنده مصرلی زینب خانم ایله والده‌سی خانم مدفونه‌دورلر . تکیه‌نك قارشوسنده وکوشه باشنده برتربه درونده « عمردده » نامنده برذات مدفوندر سنك مزارنده شو بیت یازیلیدر .

علامتدن مراد بر دعادر
بوکون بکا ایسه یارین سکادر
۹۱۰

۱۱٤۳ ده حاجی دده طرفندن بنا اولنمش برنقشی تکیه‌سی موجوددر . موماالیه ۱۱۷۳ تاریخنده ارتحال داربقا ایدوب تکیه‌سنه دفن ایدلمشدر . مذکور تکیه ۱۳۰۲ ده مجدداً تعمیر اولنمش وقپوسی اوزرینه تاریخ آتی تسطیر قیلنمشدر .

ظل حق عبدالحمیده شو محال
مسجد نقشی فنا اولدی بودم
صاحب العصمت کریم المنقبت
اول خزینه‌دار سلطان امم
بویله برمعبدکه مثلی یوق انك
لوح منقوشاتی غایت منتظم
سیروطواف ایلیور انس وملك
دائما بونده عبادت ملتزم
نوح قپوسنده اهالی بالعموم
اولدیلر مستغرق لطف وکرم

پادشاهم چوق یشا آوازه‌سین
آسمانه رفع ایدرلر صبحدم
ام دنیا جملةً تبریك ایدر
بندهٔ آل عبایی لاجرم
بورده‌کی ارلرقطبدن کشف اولوب
شانه لایق رعایت بولدی هم
شبهه‌یی قطع ایله شان وصدقله
فیضی‌نك اولدی بنامی محترم
باب مسجددن دخولده قیل نیاز
هربری برفیضه مظهر پرهمم
برج اهل‌اللهه قارشو باش کسوب
حاجتك حقدن دیله هیچ چکمه‌غم
صاحب‌الخیراته یارب قیل عطا
دوجهانده چوق سعادت هم‌حشم
لوحه‌یه تاریخ یازار ثابت قلم
بونه اعلامهٔ بیت الحرم

۱۳۰۲

وینه بوجوارده طریقت قادریه‌یه منسوب [قارتال بابا] درکاهی واردر . مذکور درکاه ۱۲۹٦ سنه‌سنده محمد علی پاشا طرفندن مکمل صورتده تعمیر اولنمشدر .

بوراده موجود قره‌غولخانه‌نك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ رعنا بروجه آتیدر .

جناب حق شهنشاه جهان عبدالمجید خانه
ایدوب نوح عمرین احسان ایلسون تاحشره‌دك ابقا
غریق جاه حیرت اوله‌رق دشمنلری یکسر
دل شاهانه سن بحر مسرت ایلیه مولا
مدام آسایش عالمدر افکار همایونی

ازان جمله بوعالی بنـایی قیلدی تمنیٔ انشـا
لبیبـابنـده برنایاب مصرعله دیدم تاریخ
بنـا اولدی پك اعلا بوقره‌غولخـانهٔ زیبـا

١٢٥٨

نوح قیوسی جامعی شریفی ١٣٠٢ سنه‌سنده خزینه‌دار اوسته‌نك همهمات عالیه سیله تعمیر واحیااولنمشدر . جامعك درونـنده بكتاشی شیخلرندن علی بابا ایله فتحی دده نامنده‌كی ذاتلر مدفوندرلر . فتحی دده‌نك سـنك مزارنده ابیـات آتیـه یازیلیدر .

برچراغ داخی واردی عالمه ویردی ضیا
كل مزارك بونده بول بومنزل آل عبـا
بر اثر قودی جهانده پیر فیض‌الله بابا
حیدر سیف درمدن نیاز چیقدی فتحی بابا

١٢٢٨

بریار مقلق ایچنده مدفونه خانمك سنك مزارنده عبارهٔ آتیه یازیلیدر.
[دولتلو عصمتلو خزینه‌دار اوسته حضرتلرینك والدهٔ محترمه‌لری اسبق جریده ناظری سعادتلو محمد سعید افندینك قلفه‌لرندن مرحومه خدیجه خانمك روحیچون فاتحه ١٢٧٤] بومحله‌ده برخانه‌نك التنده حسام‌الدین آغانك اثرخیری اولان چشمه اوزرنده محكوك اولان تاریخ شودر .

منبع احسان حسام‌الدین آغا
یعنی سرشاهنجیٔ عالی جناب
خیره ساعی لطفی جاری پركرم
ایلدی بوچشمه‌یی اجرا اوذات
جویبار فیض استـاد ایلیوب
خانقـاه نقشبند دوجهـان
فكر ایدركن تاریخنی رشـدیا
طولدی طبعمه همان بوواردات
كلدی اون ایكی امام تاریخ دیدی
اولدی جاری چشمهٔ عین الحیات

چشمه‌نك اتصالنده‌كی نقشبندی تكیه‌سنك قپوسی اوزرنده محكوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

شیخ حسین نقشبندی مقتدای اصفیا
نیجه مدت كوشهٔ وحدتده عزلت ایلدی
مرشد كامل ایدی خیلی معارف اهلنی
همتیله محرم سر حقیقت ایلدی
دعوت اولنجه خطاب ارجعیٔ حضرته
روح پاكی عالم لاهوته رحلت ایلدی
دیدی تاریخ ناسه هاتف فوتنك تاریخنی
نقشبندی حاجی دده عزم جنت ایلدی

۱۱۷۳

درون تربه‌ده [۱۱۹۲] ده‌وفات ایدن شیخ محمدفخری افندی ایله ۱۱۷۳ده وفات ایدن شیخ فوزی افندی مدفوندر. ینه‌تربه‌ده پیرثانی شیخ محمدصادق ارزنجانی خلفاسندن مستخلف قرق اغاجلی محمدامین‌افندینك‌خلیفه‌سی برغمه‌وی شیخ حاجی حافظ افندینك وفات تاریخی بروجه آتیدر.

پیشوای سالكان راه تحقیق هدی
پوست پیرای تجلی خانهٔ رشد وكمال
شیخ كامل هادیٔ راه قدیم نقشبند
حضرت حافظ محمدحیدرایتدی‌ارتحال
سربجیب انزوا مشغول ذكرالله ایكن
روحنه بوجایكاه اولدی كذركاه‌وصال
قرق آغاجلی شیخ محمدنام‌ذات‌عارفك
جانشین دركه فیضی ایدی برنیجه سال
ذكرزنبوری‌قولندن‌نشئه‌یاب‌عشق‌اولوب
نوشكام‌شهدوحدا‌ولمشدی‌اول‌شیرین‌حصال
فیض‌روحانیسی‌اولسون‌جلوه‌پیرای‌وجود
جملهٔ اصحابی حقنده الی یوم الزوال
ارتحالنده دیدم تاریخ جوهرداریی
هودیوب‌حافظ‌افندی‌اولدی‌حقیین‌جمال

۱۳۰۷

تنبل حاجی محمد افندی — اتلامه طاشی

اشبو محلەده [١١٣٢] ده بنا اولنمش ومؤخراً یانمش حاجی محمد افندی نامنه منسوب برجامع شریف عرصەسی موجودر.

بومحلەده مطبخ امینی حاجی سلیم اغانك اثر خیری .اولان کتبخانه ایله مکتب موجوددرکه کتبخانەنك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

جناب عمدهٔ ارکان دولت مفخرالاشباه
ستوده منبع لطف ومروت ذات عالیجاه
امین مطبخ شاهنشهی حاجی سلیم اغا
که اوصاف جمیلی تا اولمش زیور افواه
ایدوب علم شریفه عزت اربابنه اکرام
مکمل بر کتبخانه بنا ایلدی لوجه الله
صغارامته مکتب کبارینه کتبخانه
بناسنه موفق اولدی اول صاحب دل اکاه
ایدوب هرحرفی اوراق کتابجه ثواب احسان
دو عالمده مرادین ویره حق صورت دلخواه
دعاکوسی دیدی اتمامنك تاریخنی توفیق
زهی دارالکتب آچدی مکمل ایلیه الله

١١٩٦

مکتب مذکور ملکیه رشدیەسی ایکن ١٣١١ سنەسندەاناث رشدیەسنه تحویل اولنمشدر. قپوسی اوزرنده (خیرکم من تعلم القرآن وعلمه) حدیث شریفی محکوکدر. قپونك طرفیننده ایکی اوفاق چشمه واردر. صول طرفده کینك اوزرنده (وسقیهم ربهم شراباً طهورا) آیت کریمەسیله صاغده کینك اوزرنده (عیناً یشرب بها تسمی سلسبیلا) آیتی محکوکدر. بومحلەده بولنان معطل برچشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

فخر سلاطین جهان آب برخ عثمانیان
شاهنشه کشورستان خان احمد والا جناب
اول مرد روشن مهرمنیردنیایەویردی زیب وفر

ایتدی جهانی سرتسر خیرات ایله پرآب ناب
اولاد وانسابیله هپ سعی خیرات ایلیوب
اولمقده جاری صوکبی دورنده هر کار ثواب
سلطان سلیمانك ام مکارم پروری
آباد ایدوب بوچشمه‌یی قیلدی عطاشن کامیاب
یارب بودلجو چشمه‌سار اولدقجه بویله خوشکوار
دولتله اولسون برقرار اول بانوی عفت مآل
بومصرع بالا ایله رحمی دیدی تاریخنی
سلطان سلیمان والده‌سی ایتدی اجرا آب ناب

۱۱۳۱

جامعك بانیسنك سنك مزارنده یازیلی اولان عباره شودر . [مرحوم حلمی محمد افندی روحی ایچون فاتحه : ۱۱۳۹]

سلیمان آغا

اشبو محله‌ده دواتدار شیخ مصطفی افندینك بناکرده‌سی اولان جامع شریف کائندر . موما الیهك تربه‌سی جامعك درونده اولوب اوزرنده ابیات آتیه مسطوردر.

عالم قدسه کیدوب شیخ مصطفی
ذاکر مولا اولان مرد لاجرم
روح روحانیت ذکری انك
سرحقدن بیخبر بیلمز آنی
مرقدنده اولدی انوار لایحه
کلشن جنتدن آلور رایحه
اولمیامی مسك عنبر فایحه
صور آنی سن عالمه وصالحه

تربه‌نك پنجره‌سی اوزرنده مسطور اولان ابیات بروجه آتیدر.

اغلامقدن یازه‌مز خسن قلم
آه یاشیخ مصطفی هو دیه‌رك

دوشدی یأس وماتمی هر نائحه
ایلدی اشعار تاریخ نایحه
روح پاك مصطفی رافاتحه
١١٦٧

قپوسی اوزرنده [هوالخلاق الباقی] عبارەسی یازیلیدر . جامعك مزارلغنه متصل قپوسی یانندەکی چشمه اوزرنده [ومن الماء کل شیء حی] آیت کریمەسی محکوکدر .

بومحلەده طوپخانەلی زادەلرك برچشمەسی کائندرکه اوزرنده عبارۀ آتیه محکوکدر [طوپخانەلی زادەلرك روحلری ایچون الفاتحه : ١١٤٠]

حاجه حسنا خاتون

بومحلەده حاجه خدیجه حسنا خاتونك اثر خیری اولان جامع شریف کائندر . جامع مذکور ١٣٠٧ سنەسی وقوعبولان قپودان پاشا وسلطان تپەسی حریقنده کاملاً محترق اولمشدر . مرحومەنك تربەسی دخی یانمش ایسەده بودفعه اطرافی کارگیر واوستی آچیق اولەرق بنا اولنمشدر . تربەسنده یازیلی اولان تاریخ بووجه آتیدر .

بنی قیل مغفرت ای رب یزدان
کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان
روحمه برفاتحۀ شریف ایدهاحسان

سلطان تپەسی

سلطان تپەسی دینلان محل ، برتپه اوزرینه مبنی ابنیەلردن متشکل برقطعه اولوب اسکدارك شمال جهتنده بولنور . اشبو تپەنك قسم شمالیسی بوغازه وبوبراز جهتنه ناظر اولدیغندن هواسی غایت سرت و نظارتی فوق العاده در . بوراده ارسلان آغا چشمەسی ایله برنظامیه قرەغولخانەسی برمسجد شریف واتصالنده تاریخدن عاری برنمازگاه موجوددر .

ارسلان آغانك چشمەسی اوزرنده [صاحب الخیرات اولان ارسلان آغانك روحیچون ١٠٥٦] عبارەسی یازیلیدر .

بو محله‌ده بانیسی عبدالباقی افندی اولان برصاحب‌الخیرك جامع شریفی واردرکه قپوسی اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر .

شوریده وارایدی اول زماندن برعبادتگاه
خراب اولمشدی صکره قورقولوردی اندراسندن
اوتوز ییلدر درونده ادای فرض اولنمازدی
جماعت کیرمز اولمشدی اکا خوف وهراسندن
بوکره لطف ایدوب برصاحب خیر همم پیرا
یاپیلدی نوبنو اولدی متین اسکی بناسندن
کوزل انشا ایدلدی رسمی چوق دلنشین اولدی
بو اعلا بر اثردر حسن همت مقتضاسندن
ینه تعمیر اولندی مژده بو معبد اساسندن

١٢٩٢

بو تاریخك الت طرفنده دخی ایلك بناسنده جوری افندینك سویلمش اولدیغی تاریخ منقوشدر .

نیت اخلاص ایله براهل خیر
ایلدی امر رسوله اقتدا
سعی ایدوب بو معبدك بنیادینه
یاپدی یمن ایله قبول ایتسون خدا
خیرباقی اولدی بو جامع دیوب
ایلسونلر قدسیان دائم ندا
حق ویره بانیسنه اجر عظیم
فرضی بش وقتك اولندقجه ادا
فکر ایدوب تاریخنی جوری دیدی
بیت طاعت معبد اهل هدا

١٠٥٤

یقیننده برده مکتبی واردر .

ینه حاجه حسنا خاتون محله‌سنده شیخ الاسلام میرزازاده الشیخ محمد افندی نامنده‌کی ذاتك اثرخیری اولان جامع شریف کائندر . وفاتنه کندی اسمی اولان

[شيخ محمد افندى : ١١٤٧] عبارەسى تاريخ واقع اولمشدر .

جامع شريفده جمعه نمازى ادا اولنمسى ايچون ركاب همايونه تقديم ايله بالاسنه «اذن همايونم اولمشدر» ديو خط همايون كشيده اولنان عرضحالك صورتيله جمعه نمازى ادا اولنمسنه‌ماذونيت شاهانه اولديغنى مشعر برمنظومه برلوحه ايله ديواره تعليق اولنمشدر .

صورت عرضحال

[معرض داعئ خاصلرى بودركه محميهٔ اسكدار حميت عن الاكدار محلاتندن حاجه خاتون محله‌سنده بوداعيلرى دولت عليه‌لرنده برمسجد شريف بناسنه موفق اولوب مسجد مزبورك صلاة جمعه وصلاة عيدين اقامتنه مساعده‌سى اولمغين مسجد مزبورده منبر وضع اولنوب خطبه وصلاة جمعه‌وصلاة عيدين اقامتنه اذن همايونلرينى مفيد خط همايون سعادتمقرونلريله بالاى عرضحالمى تزيين وتشريف اجلال بيورملرى مستدعاى داعئ خاصلريدر باقى فرمان كرامتلو شجاعتلو ديانتلو مهابتلو افنديمكدر .]

الداعى شيخ محمد
عفى عنه

صورت منظومه

ميرزا زاده فاضل رحله
مفتى دهر عالم مله
كوروب بركيجه برمبشره كيم
خبردارين اندەدر جمله
يعنى بوبقعهٔ مباركه‌ده
سيد الخلق صاحب الحله
اولدى بردمده جلوه كراما
نورايله طولدى اولدى برشعله
اول لسان فصيح حق كودن
جريان ايتدى مبحث خله
معنئ خلتى سؤال ايتمش
حالن آلمش اوصاحب الوصله

اولدی خیلی زمان بورؤیا
حالت انگیز اوهادی سبله
عاقبت اولدی اکا اول حالت
وضع مسجد بوبقعه‌یه عله
ایشیدنجه بومعنایی علمی
اول فقیر وحقیر ذوقله
ایلیوب اشبو قصه‌یه ایما
قافیه‌تنک ایکن بلامهله
فیض والهامله دیدی تاریخ
جامع نور مسجد الحله

۱۱٤۳

ینه سلطان تپه‌سنده ضربخانه امینی ایکن ۱۱٦۷ سنه‌سنده صدر اعظم کتخداالغندن میرمیراناق ایله مرعش والیسی اولان عبدالله پاشانك اثر خیری اولان مسجد شریف کائندر. مشار الیه مرعشده مدفوندر.

اشبومسجدی ۱۱٦٦ سنه‌سی مجدداً بنا واحیا ایده‌رك طریق نقشبندیه‌دن حاجی خواجه دینمکله معروف الشیخ السید عبدالله افندی نامنده‌کی ذاته تملیك ایلمشلردر.

بوندن باشقه سلطان تپه قرب وجوارنده موجی باشی محمد اغا طرفندن فوقانی اوله‌رق بنا واحیا اولنمش برمسجد شریف دها واردر. بانیسنك قبری معلوم دکلدر.

چنکانه فرونی

بومحله‌ده قاضی علاألدین افندینك اثر خیری اولان مسجد شریف کائندر. موما الیه ۱۰۰۰ تاریخنده وفات ایدوب مسجدینه دفن ایدلمشدر. منبرینی امام زاده دینمکله معروف مصطفی افندی نامنده‌کی ذات وضع ایلمشدر. قربنده‌کی مکتبی اربه‌جیلر کتخداسی الحاج اسماعیل اغا بنا ایلمشدر. بعد زمان دیاربکرلی سیدفیض‌الله افندی مسجد مذکوری زاویه اتخاذ ایلمشدر. موما الیه ۱۰۵۰ تاریخنده وفات ایدوب اورایه دفن ایدلمشدر.

چنار

چنارقوشنده حاجی خلیل اغانك ١١٩٠ تاریخنده بنا ایتمش اولدیغی چشمه کائندر. مذکور چشمه ١٢٦٠ سنه‌سی چاشنکیر اوسته‌سی نازنین قلفه طرفندن مکمل صورتده تعمیر اولنمش واوزرینه تاریخ آتی نقش ایدلمشدر.

بانیسی اولدی مقدم چشمه‌نك حاجی خلیل
نیجه دم نوش ایلدی عطشان بو آب زمزمی
بر وقت اولدی خراب اول قالمدی صودن اثر
حزنله یاد اولمشیکن اولمدی چوقدنبری
چاشنکیر اوسته‌یی یاد ایتمك ایچون اهل زمین
مهد علیای عدالت ایلدی تعمیرنی
کل بیور ایچ اوقو بر فاتحه اوچ اخلاص ایله
قیله‌سك فردوس علیاده مناسب مسکنی
سویلدی تعمیرینه تاریخنی غایت نظیف
قیلدی جاری نازنین اوسته بو عین زمزمی

١٢٦٠

چشمه‌نك اتصالنده برمکتب ابتدائی ایله [طویغار] لقبیله مشهور حمزه چلبینك بنا ایتمش اولدیغی مسجد شریف کائندر. موما الیه مسجدینك محرابی اوکنده مدفوندر. مسجدك منبرینی دور سلطان محمود خان اولده مطبخ امینی الحاج حافظ خلیل افندی وضع ایلمشدر.

بوراده هدایی عزیز محمود افندی مشایخندن شیخ ابراهیم افندینك تربه‌سی واردر.

طویغار تپه‌سی یکی محله‌نك غربنده وسلامسزك جنوب غربیسنده بر صرت اولوب میلی شمالدن جنوبه طوغری واسکدارك بیوك جاده‌سی جهتنه متوجهدر.

طویغار حمزه‌نك سنك مزارنده بیت آتی یازیلیدر.

حمتی جاری قفدن قفه   حضرت طویغار حمزه بابا

اشبو مسجدده ایین نقشبندیه اجرا اولنور. قپوسی اوزرنده اولان تاریخ بروجه آتیدر .

سلیم افندی اکهدل یاپوب بودرکه فیضی
دکل درکه همان یاپدی قلوب نقشبندانی
عزیزم قلبکی صاف ایت بو بربیت آلهیدر
توجه قیل اکر کورمك دیلرسك روی عرفانی

سلامسز

بو محلهده تاریخدن عاری ومنشورمثمنی شکلنده برچشمه واردرکه اوکنده آثار عتیقهدن دینهجك درجهده جسیم ایکی دیبك طاشی موجوددر . بوراده بولنان قرهغولك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

شهنشاه جهان عبدالمجید خان فلك پایه
ینه قیلدی جنودك نائل الطاف شاهانه
ایدوب ازجمله فرمان بوقرهغولخانه انشاسن
مشیرعسکر خاص رضا پاشای ذیشانه
دیدی حسنی قولك عاجزانه ایکی تام تاریخ
کورنجه چون بناسی همت ایلهایردی پایانه
جنود خاصنه یاپدی بووالاموقعی سلطان
سلامیده یاپیلدی زیب والاقرهغو لخانه
١٢٥٨

سلامی علی افندی

محلهٔ مذکورهده هدایی محمود افندی آستانهسی مشایخندن سلامی الشیخ علی افندینك بنا کردهسی اولان مسجد شریف کائندر . کندیسی دخی ١١٠٤ سنهسنده ترك عالم فانی ایدهرك بومسجد شریف وزاویهٔ منیفنده دفن ایدلمشدر. مسجدك منبرینی داماد محمد پاشا زاده عزت علی پاشا وضع ایلمشدر . محلهنك وسطنی تشکیل ایدن واوفاق برمیداندن عبارت بولنان تکیه ایچی وددکان حجرهلری مرور زمان ایله خراب اولهرق یرلرینه علی التوالی خانهلر بنا وانشا ایدیلهرك شمدیکی حالی بولمشدر . بوتأسیساتندن انجق برجامع شریف ایله شادروان وسلامی حمامی دینمکله معروف بر بیوجك حمام وجاده اوزرنده برده چشمه واردر .

صولاق سنان

اشبو محلهده [٩٥٥] تاریخنده صولاق باشی سنان اغا طرفندن اخشاب اولهرق بنا اولنمش برمسجدشریف کائندر . موما الیهك قبری دخی مسجدندهدر . منبرینی دورسلطان محمود خان اولده احتساب اغالرندن محمداغا وضع ایلمشدر .

مسجد ١٣٠٠ تاریخنده صاعقهدن زدهلنمش وحاجی احمد افندی نامنده برصاحب‌خیر طرفندن یکیدن تعمیر اولنمشدر . اتصالنده سروری ابتدائی مکتبی واردر . [١٢٦٩] ده شکرجی‌زاده حسن بك طرفندن خیرات ایدلمش برچشمه کائن اولوب الیوم خرابدر .

صولاق سنان وطوپغار تپه‌چشمه‌لرینك اوزرنده محکوك اولان تواریخ بروجه آتیدر [بوچشمه‌یی حالا مطبخ عامره امینی الحاج خلیل افندی احیا ایلیوب فی‌سبیل‌الله برماصوره صووقف ایدوب دعا نیاز ایدر ١١٣١]

طوپخانه‌لی اوغلی جاده‌سنك نهایتنده بولنان چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر . [بوچشمه حالا مطبخ عامره امینی الحاج خلیل افندی حالا استانبول آغاسی حاجی مصطفی آغانك مرحوم پدری حافظ افندی روحیچون احیا ایلیوب مجدداً اجرا ایتدیردیکی صودن برماصوره صو تعیین ایدوب دعاده مشترك اولمق نیاز ایدر ١١٣١]

حبذا حاجی خلیل اهل خیر
ایتدی بوعینی خلوصیله بنا
شاد اوله روح حسینیله حسن
نوش ایدنجه تشنگان پر صفا
فوزیا دیر لوله‌سن تاریخنی
آب حیوان ایشته بومجرای ما

١١٠٦

تکیه‌قپوسنده‌کی چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

آب روی اولیا غوث زمان
قطب دوران صاحب علم لدن
اولدی حقا یاپدیروب بوچشمه‌یی
دیدی تاریخن شوری شوق ایله

زبدهٔ حلال رمز مشكلات
شيخ سلامى حضرت اول پاك ذات
فيض بخش تشنكانه كائنات
آقدى حالا چشمهٔ عين الحيات

١٠٨٨

مذكور چشمه‌نك التنده عبارهٔ آتيه محكوكدر . [بوچشمه‌يى تعميره سبب سراى همايونده مرحوم [روى‌دل]خاتونك روحيچون فاتحه ١١٩٨] چشمه‌نك اتصالنده‌كى مسجدك قپوسى اوزرنده‌كى تاريخ بروجه آتيدر .

بودلجو مسجد رعنا خراب اولمشدى سرتاپا
نه‌وقفنده نماقالمش نه‌كيمسه ايلمش احيا
موفق اولدى حاجى مصطفى‌اغا ايدوب همت
ياپيلدى حمدلله اولدى هم اولكندن اعلا
على اغا وصى استقامتدر بناسنده
كوزل‌سعى‌ايلدى بومسجدكاهى‌ياپدى بى‌همتا
جماعت هر وقتده جمع‌اولوب‌كلدكجه لايقدر
ايده تعمير ايدن ذاته دعاى بى رياهدا
بوبيتك مصرع ثانيسنك بردانه‌سى اولدى
سزادر مصرع اولايه هم اولسه اولور زيبا
لبيب آسا دعاكويان اوقورلرازدل اخلاص
نه‌اولور پيدا بووجهله ايكى تاريخ فيض افزا
زعم همتى پاك ايدى حاجى مصطفى مرحوم
بوعالى مسجدى تجديد وتعمير ايلدى حقا

١١٧٦

الجاديه

ايجاديه سمتى قوزغنجق دره‌سنك قسم علياسى صولنده برتپه اوزرند بولنوب‌سلامسزك شرقنده ويكى محله‌نك شمالنده‌در .

بوموقعده بكلر اوغلى باغچه‌سى‌مسيره‌سى ايله اسكدارصو شركتى حوضلرى واردر . تپه اوزرنده‌مبنى‌اولان‌قره‌غولك‌قپوسى‌اوزرنده‌كى تاريخ بروجه آتيدر

پادشاه داد پرور حضرت عبدالمجید
حافظ دین وشریعت حارس کون ومکان
اسکدارك سو بسو هر سمتین احیا ایتمکه
ملهم اولدی چونکه اول ظل جناب مستعان
سمت ایجادیه‌ده محتاج ایدی بو همته
یك کرامت ایتدی بونده شاه اسکندر توان
درفشان اولدی لبیبا خامه بو تاریخ ایله
قیلدی ایجادیه‌ده قره‌غولخانه‌یی شاه جهان

١٢٥٨

پاشا لیمانی

اشبو موقع اسکدارك شمال شرقی جهتنده وقوزغنجق ایله اسکدار میاننده بوبرازه قارشی هوادار بر محل اولوب کندیسنه مخصوص برقایق لیمانی واردر. بوراده « ١١٨٠ » تاریخ هجریسنده سلطان مصطفی خان حضرتلرینك سلحدارلغندن مخرج عبدالرحمن اغانك بنا ایتدیکی جامع شریف کائندر . بیت آتی درون جامعده دیواره تعلیق اولنمش بر لوحه‌ده یازیلیدر .

فهمی هاتفدن دینلدی بی بدل تاریخکم
سجده کاه اولسون رسولك امته بو مکان

١١٨٠

بانیٔ مشار الیه اسکدارده ده‌لر قربنده مدفوندر وفاتنه « عزت بهشت : ١١٨٤ » ترکیبی تاریخ واقع اولمشدر .

جامعه قریب برمحلده یك رعنا برصورتده بنا اولنمش برچشمه ایله سلطان سلیم خان ثالث حضرتلری زماننده بری ١٢١٣ ودیکری ١٢٢٣ ده انشا اولنمش ایکی باب حبوبات انباری موجوددر . قپولری اوزرنده محکوك اولان تواریخ بروجه آتیدر .

داری انم حضرت سلطان سلیم خان — یاپدی یکیدن بویله چوق اثر قیلوب جود
ستر ایتدی نوال کرم خلق جهانی — بالجمله تنك مایه‌لری ایلدی خوشنود
تبریك ایدوب اتمامی غالب دیدی تاریخ — کنز وبرکات اولدی بو انبار جنود

١٢١٣

دیکرینك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

قوت بخشندهٔ عالم قبلهٔ دلسیر مرام خان سلیمی که اودر خسرو فرخنده صفات
ساحل بحرینه ایلدی انبار بنا که اوله جملهٔ اوقاتده موجود اقوات
طاق عالیسنه ثبت ایله سروری تاریخ حق بو انبار بلندی ایده کنز البرکات

١٢١٧

قرننده [٢٤] طاشلی براون دکرمانی ایله ١٢٥٨ سنهٔ هجریسنده بنا اولنمش برعسکری قره‌غولخانه‌سی موجوددر که قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

یم جود کرم بحر همم عبدالمجید خانك
غریق لجهٔ احسانیدر دنیا ومافیها
سزا عماندن برترد یسه‌م احسانی آفاقه
عطا وجودینك اوجی یوق اویله بردریا
خدا حفظ ایلسون ذات همایونك اوخاقانك
بونك امثالنی یاپدرسون نیجه بیك جای مستثنا
یاقیشدیردم لبیبانده برمصرعله تاریخن
بولیمانی قره‌غولخانه احیا ایلدی حالا

١٢٥٨

سنان پاشا

سنان پاشا صلہ‌جق اسکله‌سنك قربنده کائن برمحله اولوب سلیمیه‌نك شمال غربیسنه دوشر . بومحله‌ده موجود اولان جامع شریف فاتح یمن مشهور سنان پاشانك اثر خیریدر ١٠٠٤ سنه‌سی زمان سلطان محمد خان ثالثده وفات ایتمش ودیوان بولنده کائن تربهٔ مخصوصه‌سنه دفن ایدلمشدر . جامعك قپوسی اوکنده آثار عتیقه‌دن عد اولنمغه شایسته بربیوك دیبك واردر .

قواق اسکله‌سی مسجدی

اشبو مسجدك بانیسی سلطان محمد خان رابع عصرنده خزینه دار اولان لالا بشیر اغادر . بناسنه [الخاتمه : ١٠٧٧] ترکیبی تاریخ دوشمشدر منبرینی دارالسعاده اغاسی وشیخ الحرم حاجی بشیر آغا وضع ایلمشدرکه [عزتخانه : ١١٣٣] ترکیبی تاریخ دوشمشدر .

اسكدارده مدفون ذوات مشهوره

شيخ حمدالله
مصطفى دده
دلى عثمان
اسماعيل زهدى
محمد بن عبدالرحمن
مصطفى منيف
احمد نديم
احمد نيلى
عارف حكمت بك
ارناؤد على علوى
كبه جى زاده محمد وصفى
لاز عمر
يعقوب هندى
قيصريه لى خليل پاشا
درى زاده السيد محمد عارف
حسام الدين ـ جلال افندى حفيدى
حسن پاشا ـ يمشجى
بيقلى على پاشا
رسام عمر

سيد فيض الله افندى
امام درويش على
على بن يحيى الصوفى
شيخ عبدالله
حسين حبلى
مولانا حسين اسكدارى
نابى يوسف
احمد صائب پاشا ـ بلبل
ادريس پاشا
ابراهيم پاشا
اسلام پاشا
اسماعيل پاشا ـ باشى دومانلى
اسماعيل صفا پاشا
اسماعيل رائف پاشا
اسماعيل پاشا ـ سيد
اسماعيل پاشا ـ التونى زاده
اسماعيل حقى پاشا
بحرى محمد پاشا
على راتب پاشا
حقى بك.

سلامی علی افندی
عاصم — مترجم قاموس
احمد پاشا — داماد
الحاج احمد پاشا
حامد افندی — خواجه
بسیم محمد پاشا
بشیر اغا
بکتاش اغا
تحسین پاشا
جلال‌الدین محمد افندی
حافظ احمد پاشا
حسن تحسین پاشا
حمدی محمد پاشا
خلیل پاشا
رجب پاشا
سید محمد پاشا
سلیمان پاشا — قوجه
طاهر پاشا
عبدالکریم پاشا
عثمان پاشا
علی پاشا — دلاك

علی پاشا — علو
بهجت مصطفی افندی
توفیق پاشا — رسام
جمیل حسین پاشا
حافظ احمد پاشا
حسن افندی
شریف حسن پاشا
حسنی حسین پاشا
حسین خیری پاشا
حسین خاکی افندی
حمدی محمد پاشا
حسن اغا
حسین سعید افندی
خدیجه اوسته
خلیل پاشا
حافظ خیرالله محمد افندی
خلیل پاشا — رشید پاشا مخدومی
دوریش محمد پاشا
دلاور پاشا
السید دوریش محمد افندی

رستم ابوبکر پاشا
الحاج رشید محمد پاشا
رشدی محمد پاشا
رائف علی افندی
راسخ پاشا
سلیم ساطع پاشا
الحاج احمد پاشا
سری محمد پاشا
سلیم محمد پاشا
سلیمان پاشا — صاری
سلیمان پاشا — عربکیرلی
سلیمان پاشا — ارکان حرب
سیاوش پاشا
ظریف مصطفی پاشا
الیاس افندی ـ حافظ
ادیب محمد امین افندی
شریف پاشا ـ حمال
بشیر اغا کوچك
سنان الدین یوسف پاشا
ابراهیم بابا

عاکف محمد بك
غالب عبدالحلیم پاشا
خانم قادین
کلنوش امةالله سلطان
زیب فر قادین
حاجه عائشه خانم سلطان
امین محمد افندی
عثمان پاشا ـ داماد
عثمان پاشا
احمد افندی ـ بیاض زاده
الحاج عثمان افندی ـ بوسنه‌لی
عثمان افندی ـ چورومل
محمود هدائی
شمعی
راغب محمد پاشا
روح الله محمد افندی
شکری پاشا
صادق محمد افندی
ابراهیم عفت افندی
ابراهیم پاشا ـ چورابسز

ابراهیم حقی پاشا
علی منصوری افندی
موسی کاظم پاشا
روم محمد پاشا
سلطان زاده محمد پاشا
احمد مختار افندی ـ ترشیجی زاده
صنعی زاده سید محمد افندی
یوسف کامل پاشا
حاجی عثمان نوری پاشا

میرزا زاده شیخ محمد افندی
محمد سعید افندی
دری الشیخ محمد افندی
حسام الدین عمر افندی
سعدالدین افندی
سعدالدین محمد افندی
شیخ ابراهیم افندی
غازی یوسف پاشا
شیخ نصوحی

اسکدارده مدفون ذوات مشهوره

شیخ حمد الله — پدرینك اسمی مصطفی در. قبلة الکتاب لقبیله ملقبدر . کندوسی اماسیه‌لی وپدری بخارالیدر. سلطان بایزید خان ولی اماسیه‌ده میر میران ایکن کندولرندن تعلم ایدوب ایام سلطنتلرنده استانبوله دعوت ایتمشلردر. واوق میدانی زاویه‌سنه شیخ نصب بیوردیلر. سلطان بایزید خان حضرتلرینك ارتحالندن صکره برمدت علم طاغی جوارنده اقامت وجلوس سلیمان خانیده ینه استانبوله کلمکله محترم طوتلدی وفاتی ٩٢٦ در .

شیخ مرحوم کمانکش وشناوریده فوق الغایه مشهوراولوب اسکداردن دکزه کیروب باغداش قوردیغی حالده یوزه‌رك طوپقپو سرای همایونه کلور وپادشاهه تعلیم خط ایلر ایمش. آثارندن ٤٧ عدد کبیروصغیر مصحف وبرمشارق و١٠٠٠ عدده بالغ سورهٔ انعام وکهف شریف وسورهٔ نباء جزئی ایله بك چوق طومار وقطعات ومرقعاتی واردر. سلطان بایزید جامعنك محرابی اوزرنده وقبه‌سنده وادرنه قپوسنده اولان تاریخلر وینه ادرنه قپوسنده‌کی کلمهٔ توحید انك اثریدر. وات میدانی باشنده خزینه‌دار فیروز اغا جامعنك تاریخی وداود پاشا تاریخی بونك یادکاریدر. وایاصوفیه کتبخانه‌سنده ٩٠١ تاریخلی مصطفی موقوفدر.

شیخ مرحوم کتبه‌سنده اکثریا بوعباره‌یی یازار ایمش [النصف حق الانصاف وانظر کیف کتب ولم کتب وبم کتب کاتب السلطان بن سلطان بایزید خان بارتعاش یده مع اشتعال رأسه فی اوان شیبه وهوابن بضع وثمانیه من عمره] بعضکره‌ده [کتبه حمد الله المبتلی بانواع البلا] وبعضاً ده [کتبه حمد الله قلیل الجرم وکثیرالجرم یازارمش .

مصطفی دده — ابن الشیخ حمد الله موما الیهك وفاتی ٩٤٦ ده‌در. سلیمانیه جامع شریفنده برمصحفی واردر. بونی‌ده چوق کیمسه تقلیده قالقشمشلر سه‌ده موفق اوله‌مامشلردر.

دلی عثمان — برخطاط خوشنویسدر. عظیم الهیکل برذات ایمش . ١٢١٠ تاریخنده وفات ایتمش واسکدارده شیخ حمدالله جوارینه دفن ایدلمشدر.

اسماعیل زهدی — برخطاط خوشنویسدر. چلبی زاده عاصم افندینك

بو تاریخی عطارد یازدی تا که صفحهٔ چرخه

اوله خطاط اسماعیل زهدی‌یه جنان منزل

تاریخندن اکلاشیلان ١١٤٤ ده وفات ایتمشدر، اسکدارده مسکینلر قربنده مدفوندر.

محمد بن عبدالرحمن — شکرجی زاده برخطاط خوشنویسدر. مغنیسالی اولان پدری شکرجی در سلطان احمد ثالث حضرتلرینك امریله مدینهٔ منوره یه کیده رك اوراده بولنان شیخ مصحفلرندن برینی بالتقلید استنساخ ایله عودت ایتدکده نسخه یی سلطان محمود اوله تقدیم ایلمش ایدی. بومصحف جنتمکان سلطان عبدالعزیز خان دورنده معارف نظارتی طرفندن طبع ایتدیرلدی. شکرجی زاده ١١٦٦ ده وفات ایتمشدر. شیخ حمدالله مرقدی جوارنده مدفوندر.

مصطفی منیف — انطاکیه لیدر. عثمانلی شاعرلرینك مقتدرلرندندر. ١١٥٦ ده مالیه تذکره جیسی ایکن وفات ایتمشدر. حیدر پاشایه کیدن دیکر جهتده کی جاده اوزرنده مدفوندر. حلیم، صابر، سبکروح، درویش مشرب بر ظریف ایدی.

احمد ندیم — تقلیددن عاری اشعار شوخانه سیله عثمانلی شاعرلری ارەسنده برموقع مخصوص طوتمش اولان برنادرهٔ طبیعتدر. محمود پاشا محکمه سنده حاکملك ایتمشدر. مشهور داماد ابراهیم پاشانك کتابجیسی وندیمی اولمشدر. ١١٤٣ ده ارتحال ایلمشدر. قره جه احمد قبرستاننده مدفوندر. دیوانی معروفدر. صحایف اخبار ترجمه سی اولان [منجم باشی تاریخی] دخی جملهٔ آثارندندر.

احمد نیلی — نیلی دانشوران شعرادندر. استانبول قاضیسی اولان میرزا زاده محمد افندینك مخدومیدر. روم ایلی صدری ایکن ١١٥١ ده وفات ایتمشدر. اسکدار قبرستاننده مدفوندر. سنك مزارنده

میرزا زاده احمد نیلی   صحن فردوسی ایلدی مسکن

تاریخی منقوشدر. شو مصراعلری ضروب امثالدن معدوددر.

[کل اولماز باغ عالمده دیکنسز]   [انجامه ایرر موسم کل خارەده قالمز]

[دوری دونمش ساغرك صهباده حالت قالمامش]

[نه دلر بوده اولیدق نه دلربامز اولیدی]

عارف حکمت بك — احمد — سلطان سلیم ثالث دورنده صدوردن بولنان ابراهیم عصمت بکك مخدومیدر. مسند آرای مشیخت اولمشدر. ١٢٧٥ سنه سی ارتحال داربقا ایده رك نوح قپوسی جوارنده جاده اوزرنده مدفوندر. مشایخ اسلام ایچنده نادرالوجود ایدی السنهٔ ثلاثه ده اشعاری واردر.

ارناؤد علی علوی — چنبرلی طاشده سلطان مجید خان والده‌سی سلطان مکتبنك یازی خواجه‌سی ایدی . وفاتی ١٢٧٠ مدفنی اسکدارده‌در.

کبه‌جی زاده محمد وصفی — سلطان محمود خان حضرتلرینك خدمت خطلرنده اولا او، بعده راقم افندی بولنمشدر. وفا ١٢٤٨ مدفنی قره‌جه‌احمد جوارنده‌در.

لاز عمرو صفی — جزایرلی حسن پاشا امریله یازدیغی مصحف شریف بی نظیر حالا مصر قاهره خزینه‌سنده بولندیغی مرویدر. قاسم پاشاده حسن پاشا قشله‌سی درونده‌کی جامعك یازیلری ایله قشله قپولرنده واوجوارده حسن پاشا چشمه‌سنك واناطولی فنارنده سلطان محمود خان حضرتلرینك بنا کرده‌سی اولان چشمه‌نك خطوطی مومااليهکدر. وفاتی ١٢٤٠ مدفنی اسکدارده قره‌جه احمدده‌در.

١٢١٠ ده وفات ایدن عبدالقادر نام خطاط ایله ١٢٢٠ ده وفات ایدن حلمی — عبدالرحمن شیخ حمدالله مرحومك باشی اوجنده مدفوندرلر.

یعقوب هندی — بولقب اکا سلطان احمد خان ثالث حضرتلری طرفندن ویرلمشدر. حافظ عثمان مأذونلرندندر اورته‌ده‌کی قله‌یی جرید ایله آشیروب پسندیدهٔ پهلوانان اولمشدر. ابی ایوب انصاری‌ده یازیلی مدرسه قپوسی داخلنده بر[هو] رسم ایلمشدرکه‌بك کوزلدر وفاتی ١١٩٦ مدفنی اسکدارده خرمنلکده‌در.

قیصریه‌لی خلیل پاشا — دولت عثمانیه صدورعظامندندر. ١٠٤٠ ده وفات ایدوب حضرت هدایی قربنده تهیه ایتدیکی تربه‌سنده دفن ایدلمشدر. دورویش‌نهاد برذات اولوب فاتح جوارنده جامعی وسائر خیراتی واردر. بکلربکی شهید محمد پاشا بونك برادریدر.

دری زاده — السید محمد عارف افندی — دری زاده مصطفی افندینك اوغلیدر. ١١٩٩ ده شیخ الاسلام اولمش وسلطان سلیم خان ثالث دورنده ١٢٠٦ ده ثانیا شیخ الاسلام اولمش ایدی . ١٢١٥ ده وفات ایدوب مسکینلر قربنده پدر وجدینك یاننده مدفوندر.

حسام‌الدین — جلال افندی حفیدی — دور سلطان عبدالعزیز خانیده مشیخت اسلامیه مسندینه نائل اولان متأخرین علمای عثمانیه‌دن اولوب وثیقة الکتاب بو نمش اولان عاطف زاده جلال افندینك طورونیدر. ١٢٨٨ ده وفات ایتمش واسکدارده دفن اولنمشدر. عالم وکاتب برذات اولوب امور عدلیه وسیاسیه‌یه دخی وقوفی وار ایدی .

حسن پاشا — یمشجی — سلطان محمد خان ثالث دورنده مسند صدارته

بچن وزرادن اولوب ارناؤددر. ١٠١٢ تاریخنده وفات ایده‌رك اسكدارده مسكینلرده دفن ایدلمشدر.

بییقلی علی پاشا — عصر سلطان عثمان خان ثالثده مسند صدارته نائل اولمش وزرادن اولوب استانبولیدر. حسن صوته مالك اولمغله دارالسعاده اغاسی بشیر اغایه مؤذن اولمش وبعده سلطان محمود خان اولك خدمتنه كیدوب چوخه‌دار ورکابدار اولدقدن صکره ١١٦٤ تاریخنده سلحدار شهریاری اولمشدی. ١١٦٨ ده حكیم زاده علی پاشانك عزلنده صدارته‌كچمسنه صقالسزلغی مانع اولوب وزارت رتبه‌سیله توقیعیٔ دیوان همایون اولمش واوچ آی صکره نائلی عبدالله پاشا یرینه مسند صدارته نصب اولنمشدر. ایکی آی اوچ كون مقام صدارتده قالدقدن صوکره عزل اولنمش و ١١٦٨ تاریخنده وفات ایدوب اسكدارده سید احمد دره‌سنه دفن ایدلمشدر.

رسام عمر — سكهٔ همایون خدمتیله مستخدم سرای همایونده تعلیم خط غلمان اندرون ایله محترم اولدی. یازدیغی بر مصحف شریفی احمد خان ثانی‌یه هدیه قیلوب بیك التون عطیه ایله مصحف كندوسنه تسلیم وروضهٔ مطهرده نهادهٔ رحلهٔ تعظیم اوزره تكریم اولندی اون الق مصحف یازمشدر. ١١٣٠ ده وفات ایدوب اسكدار مزارستانی وراسنده مدفون اولوب سنك مزاری اولمدیغندن محلی معلوم دكلدر.

سید فیض‌الله افندی سرمد — شكرجی زاده — وفاتی ١٢٠٢ مدفنی اسكدارده پدری یانن‌ده‌در.

امام درویش علی — انباری زاده — وفاتی ١١٢٨ مدفنی اسكدارده مسكینلر جوارنده‌در.

علی بن یحیی الصوفی — ابوالفتح سلطان محمد خان عصرینی كندینه حصر ایدن استادلردندر. بوكاباب همایونك عتبهٔ علیاسنده رسم ایلدیكی [خلدالله عزصاحبه] تاریخی كواهدر. ابوالفتح جامع شریفنك اواسطنده تاریخی وطرفین كتابه‌لری دخی بونك خطی اولوب صول كتابه‌ده علی بن یحیی دیو كندی اسمنی تصریح ایلمشدر . شیخ حمدالله قبر شریفی دائره‌سنده مدفون اولدیغی مرویدر.

شیخ عبدالله — رجال بیرامیه‌دن همت زاده — وفاتی ١١٢٢ مدفنی اسكدارده پدری یاننده‌در.

شكرالله خلیفه — شیخ حمداللهك داماديدر. اوائلده چوبانی ایدی. وفاتی ٩٥٠ مدفنی استادی دائره‌سنده‌در.

حسین حبلی — کاتب سرای سلطانی اولمش ۱۱۵۲ده وفات ایدوب اسکدارده استادلری درویش علی وشریکلری زهدی واسماعیل اغا قبری یاننده دفن ایدلمشدر.

مولانا حسین اسکداری — اسکی والده جامعنك جلی خطلری انکدر ۱۰۲۳ ده وفات ایدوب قره‌جه احمد مقابلنده واقع سدك کوشه‌سنده مدفوندر.

نابی — یوسف — عثمانلی شاعرلرینك الك مشهورلرندندر. رهاوی یعنی اورفه‌لیدر. سلطان محمد خان رابع دورنده استانبوله کله‌رك مصاحب شهریاری مصطفی پاشا دائره‌سنه انتساب ایله انك دیوان کاتبی اولمش ایدی. کندیسنه مرفهاً حج ایتدیرلمسی امر اولنه‌رق پاشا طرفندن مصر والیسنه خطاباً استحصال اولنان خط همایون سایه‌سنده کمال رفاه ایله زیارت حرمین شریفه موفق اولدقدن صوکره درسعادته عودتنده پاشایه کتخدا اولمشدر. برزمان صوکره حلب الشهبایه چکیله‌رك مدت مدیده اقامت ایلمشدر.

بالطه‌جی محمد پاشا حلب والیسی بولندیغی صره‌ده مشارالیهه زیاده‌سیله متوجه اولدیغندن ایکنجی دفعه اوله‌رق صدارته مدعواً استانبوله کلیرکن انی‌ده برابر کتیروب باش محاسبه‌جیلك ایله تلطیف ایتمشدر. حال احتضارده ایکن کندی لساندن صدور ایتدیکی مروی اولان [نابی بحضور آمد عباره‌سنك کوستردیکی ۱۱۲٤ ده پیر اولدیغی حالده ارتحال ایلمشدر. اسکدارده قره‌جه احمد جوارنده مدفوندر. مشار الیهك ذکر اولنان عباره‌یی صورت آتیه‌ده ایراد ایلدیکی دخی روایت اولنور.

چون روح کمین نابی درلجهٔ نور آمد
او تنکیٔ تن وراست درصحن سرور آمد
تحقیق شناسان معنای شهود الغیب
کفتندبی تاریخ [نابی بحضور آمد]

بوقطعه مرحومك سنك مزارینه نه‌اولدیغی آکلاشلمیه‌جق برصورتده یازلمشدر. مشار الیه زماننده مقتدای سخنوران روم ایدی. حتی بالطه‌جی ایله درسعادته ورودنده شاعر مشهور ثابت طرفندن.

بوکلدوب تازه قماش حلب معنایی
کلدی استانبوله شهبندر ملك عرفان

دینلمشدر . نابی کبی مثلی کندیسنك درجۀ شهرتنی کوسترمکده‌در . طبیعتنده‌کی قوت اشعارنده‌کی سلاستدن استدلال اولنور . سلاست ادا جهتیله دورنده حقیقةً تفرد ایتمشدر . مع مافیه زمانمزده ممنونیتله مطالعه اولنه‌میه‌جق پك چوق سوزلری‌ده واردر . آثاری شونلردر . مرتب دیوان ، خیریه ، خیرآباد ، تحفۀ دلکش نابی، ذیل سیرویسی ، تحفة الحرمین ، منشأت .

ادریس پاشا — ١٢٣٧ سنه‌سی طوبجی اوجاغنه کیروب بالتدریج میرلوا اولمشدر . برآرالق بلغراده مأمور اولدی ٧٧ ده مهمات حربیه لواسی و ٧٩ ده فریق اولمشدر . ١٢٥٣ سنه‌سی محرمك اون برنجی کونی وفات ایده‌رك اسکداره دفن ایدلمشدر .

ابراهیم پاشا — بالتفیض باب سرعسکریده طوبجی دائره‌سی رئیس ثانیسی اولدی ١٢٩٢ محرمنك یکرمی طقوزنجی کونی عازم دار عقبا اولدی لسان آشنا مدبر برذات ایدی اسکدارده مدفوندر .

اسلام پاشا — ازاق محافظه‌سنده ایکن اوطرفلرده برقاچ پاره قلعه آلوب اظهار حمیت ایتدی کفه‌ده اوغلی چرکس اغانك ظلمی خبری ویرلمکله بوکا عطف اولنه‌رق عزل ایدلدی ١٠٥٣ سنه‌سی ذی‌القعده‌سنده وفات ایدوب قره‌جه احمده دفن ایدلمشدر . شجیع ، غیور ، متدین ایدی .

اسماعیل پاشا — باشی دومانلی کورد ابراهیم پاشا مخدومیدر . پدری سایه‌سنده قپوجی باشی ومیرمیرانلقله قره حصار متصرفی اولدی ١١١٠ ده وزارتله اینه بختی بعده کفه و ١١١٥ ده قارص وطرابلس شام متصرفی اولوب برمدت صوکره عزل اولندی ١١٢٠ ده وفات ایدوب اسکدارده تونس باغنه دفن ایدلدی .

اسماعیل صفا پاشا — سلحدار علی پاشانك اوکی باباسیدر . اوغلنی سایه‌سنده پاشالقله قبریس متصرفی اولوب ١١٢٨ ده عزل اولنه‌رق برآز صوکره ارتحال داربقا ایلمشدر . اسکدارده مدفون بولنان حاجی اسماعیل اغا بوذات اولملیدر .

اسماعیل رائف پاشا — ملاطیه‌لی ابراهیم پاشانك مخدومی اولوب ١١٣٨ده تولد ایلمشدر . پدرینه کتخدا اولوب وفاتنده درسعادته کله‌رك رتبۀ خواجکان ایله بکام اولدی ١١٧٢ ده سپاهیلر کاتبی وایکی سنه صوکره سلحدار کاتبی اولدی ١١٧٦ ده ضربخانه امینی و ١١٧٩ ده انفصال ایدوب برمدت صوکره روزنامۀ اول اولمش و ٨٢ ده روسیه محاربه‌سنده رئیس اول اوله‌رق درسعادتده

قالمشدر ۱۱۸۸ ده اصالةً رئیس الکتاب وایکی سنه صوکره عزل اولنمش و ۱۱۹۲ ده وزارتله مصر والیسی و ۹۸ ده بلغراد محافظی وبورادن اغریبوز محافظی اولدی ۱۱۹۹ سنه‌سی وفات ایدوب نوح قپوسنه دفن ایدلمشدر . عفیف ، عادل ، کاتب ، منشی ایدی .

اسماعیل پاشا — سید [ایاش مفتی سنك مخدومیدر . بالتفیض قپوجی باشی ومیرمیران اوله‌رق ۱۲۳۶ رمضاننده بولی وویران شهر سنجاقلریله میسوری محافظی اولمغله رتبهٔ وزارت احسان بیورلمش ورعایانك تفتیشنه مأمور اولمشدر . ۱۲۳۹ ده عزل اولنمش و ۱۲٤٤ ده ارتحال داربقا ایله اسکداره دفن ایدلمشدر . مخدومی سلحشور وقپوجی باشی علی بکدر .

التونی زاده اسماعیل پاشا — پدری التونجی اصنافندن اولوب کندیسی دخی نقاش اولمش ایدی ابنیه‌ایشلرنده بولنه‌رق بالتفیض ابنیهٔ میریه‌ده بولندیرلمش وخصوصاً طوله باغچه ساحلسرای همایوننك انشای انشاسنده بنا امینی اولمش ومکافاةً اولی ثانیسی‌ایله دار شورای عسکری اعضالغنه مأمور بیورلمشدر ۱۲۷۷ تاریخنده خدمتندن عفو اولنه‌رق تجارت ایله تزیید ثروت‌وسامان ایلمش وغناسیله زاد آخرتی جمعه بالتشبث اطعام مساکین وانشای خیرات ایله کسب شهرت ایتمش واخلاق حسنه‌سی سایه‌سنده ۹٤ سنه‌سنده رتبهٔ بالا و ۹۵ ده وزارت‌احسان‌بیورلمش ۱۳۰۵ جمادی‌الاولنك ایکیسنده‌ارتحال دارنعیم ایلمشدر. نعشی طوبخانه‌لی اوغلنده کائن کندی جامع شریفنه دفن ایدلمشدر . اولادقجه جبیم برجامع شریفی ، مکتب وحمامی وسائر محلده آثار خیریه‌سی واردر . روسیه محاربه‌سنده‌برایکی طابوری‌اکسا واطعام ایله‌اظهار حمیت ایلمشدر. مرحوم ومغفور صالح ، متقی ، معین فقرا برذات ستوده صفات ایدی .

اسماعیل حق پاشا — عسکریدن اولوب لوا وفریق وصامسون ردیف قوماندانی‌وصوکره دیوان حرب اعضاسی اولمشدر . ۱۳۰۷ ذی‌الحجه‌سنك اون یدیسنده وفات ایده‌رك نعشی قرهجه احمده دفن ایدلمشدر .

بحری محمد پاشا — کلیبولیلیدر اندرون همایونده بالتربیه پیشکیر غلامی وصوکره سرکاتبی اولدی ۱۰۹۸ رمضاننده برتبهٔ میرمیرانی قسطمونی والیسی اولدی ۱۰۹۹ دیوان والیسی اولوب برمدت صوکره عزل وسنه‌اوسنه قره حصار شرقی متصرفی و ۱۱۰۰ ده جارداق محافظی اولدی ۱۱۰۵ ده توقیعی اولدی بعدالعزل جزیه محاسبه‌جیسی اولوب اعتباری متنزل اولمشدر . ۱۱۱۲ ده وفات ایدوب اسکداره دفن ایدلمشدر . شاعرومنشی ایدی .

علی راتب پاشا — مشار الیه میرالای بوشناق ابراهیم بکك صلبندن اولوب ١٢٥١ تاریخنده آستانه‌ده تولد ایتمش ومکتب عرفانی‌ده تحصیل علوم وفنون ایده‌رك ١٢٦٥ ده الیوم سواری قوماندانلغنده بولنان برادرلری میرلوا محمود پاشا ایله برابر سلك عسکری‌یه سلوك ایله‌والد ماجد تاجداری فردوس آشیان عبدالمجید خان و بعده سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینك معیت سنیه‌لرنده یاورلك خدمت مفتخره‌سیله بکام اوله‌رق قطع مراتب عسکریه ایلمش و برمدتده خاقان مرحومك ماپینجیلك خدمت مفتخره‌سنده بولنمشدر ٨١ ده بیکباشیلق رتبه‌سیله باب سرعسکری‌یه لحم قومیسیونی ریاستنه تعیین و٨٣ ده خاصه اردوی همایوننك برنجی طلیعه طابورینك بیکباشیلغنه یرلشه‌رك اثبات اهلیت ایدوب رتبه‌سی قائمقاملغه ترفیع ایله درسعادته کلوب تحصیل اموال ایله بشنجی اردوی همایونه سوق اولنه‌رق ٨٤ ده میرالای رتبه‌سیله اوچنجی اردوی همایونه و ٨٨ ده پرزرین موقعی قوماندانلغنه واندن دیره‌سنجاغی قوماندانلغی ایله متصرفلغنه مؤخراً ثانیه فرقهٔ عسکریه‌سی قوماندانلغنه واورادن نارده موقعی قوماندانلغنه بعده مترووپچه ویکی بازار فرقهٔ عسکریه‌سی قوماندانلغنه واورادن پرشتنه عموم قوماندانلغنه وصربیه‌وقره طاغ محاربانه مأمور بیوریله‌رق ٩٥ سنه‌سی درسعاته جلب اولنه‌رق ژاندارمه تشکیلاتی ریاستنه تعیین بیورلمشدر ١٣٠٣ سنه‌سی حلول اجل موعودیله اللی ایکی یاشنده اولدیغی حالده ارتحال داربقا ایتمش واسکدارده عزیز محمود هدایی افندی تربه‌سی جوارنده مرحوم جنت افندینك تربه‌سی درونده دفن ایدلمشدر .

حقی بك — بقیةالسلف شعرای عصردن اولوب قصیده‌پردازلقده ثانیٔ نفعی دینلمکه سزا ایدی ١٢٣٨ ده میسوری محافظی اسبق اسماعیل پاشا صلبندن تولد ایلمشدر ١٢٥٩ ده اوقاف محاسبه قلمنه چراغ اولنمشدر ١٢٦٧ ده اوقاف مکتوبی قلمنه نقل ایدلمشدر انجق قلمی ترکله جزئی معاشله کچنمش وعسیر فتحنده‌کی قصیده‌سی حسبیله معاشی تزیید اولنمشدر صوکره‌لری کوزلرینه عماطاری اوله‌رق ١٣١٢ سنه‌سی صفرینك یکرمیسنده ارتحال دار بقا ایلدی جاملیجه‌ده سلامی افندی مرقدی جوارنده دفن اولنمشدر . عربی وفارسی وترکی لظم و نثره مقتدر وشعرده نفعی‌یه تقلیده موفق ایدی دیوان اشعاری وبعض آثار تألیفیه‌سی واردر .

سلامی علی افندی — ابتدا بالتحصیل مدرس اولوب بعده خلوتی طریقته انتساب ایله بروسه‌ده برزاویه بنا ایلمشدر ١٠٩٠ ده هدایی محمود افندی تکیه‌سی شیخی اولدی صوکره مشیختی‌رفع اولنه‌رق شیخ خلیله ویرلمشدر ازمدت ظرفنده

بوغاز ایچی ، روم ایلی حصارندن بر نظر

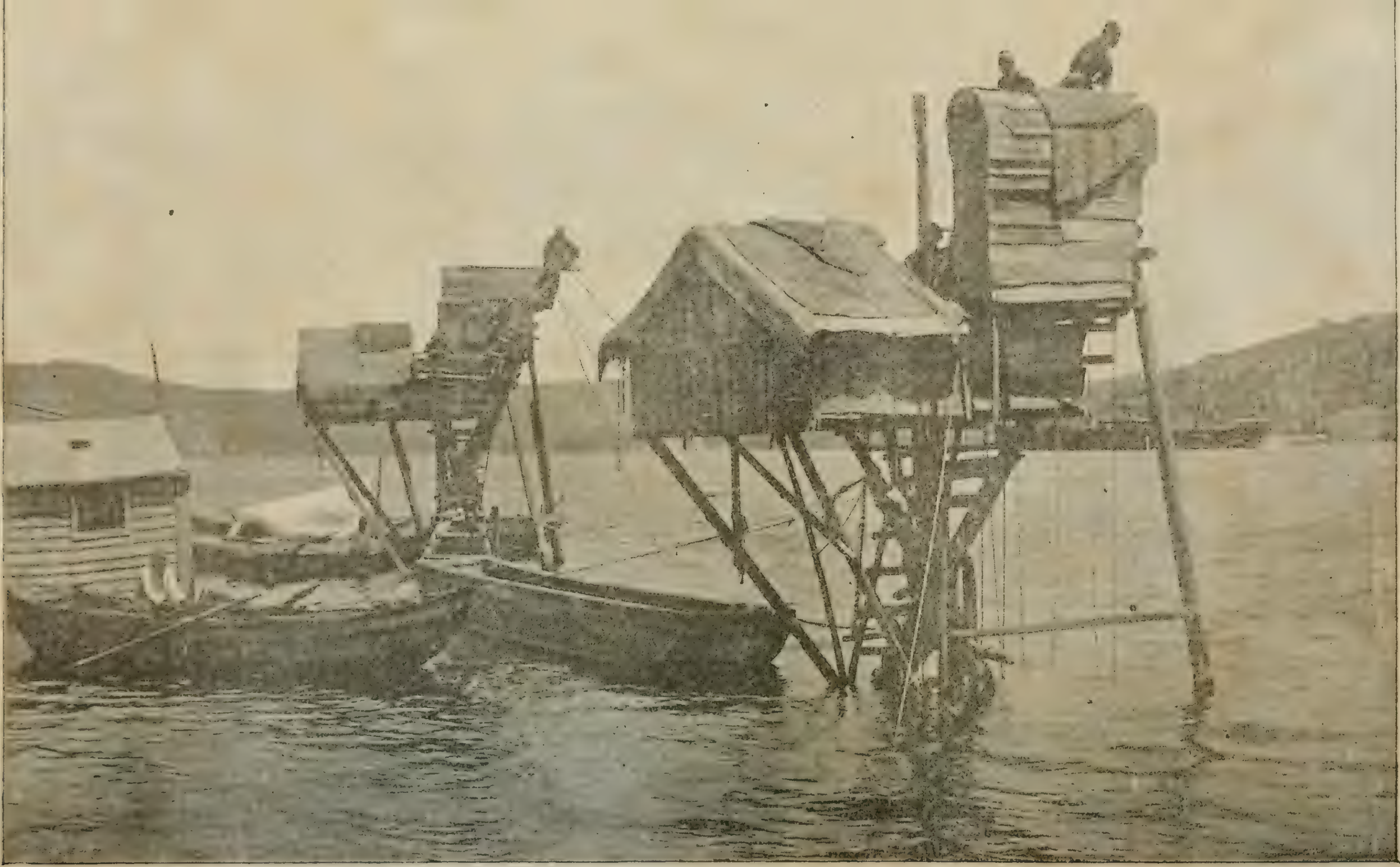

بالق دالیانلری

کاغد خانه

حیدر پاشا

خلیج درسعادت

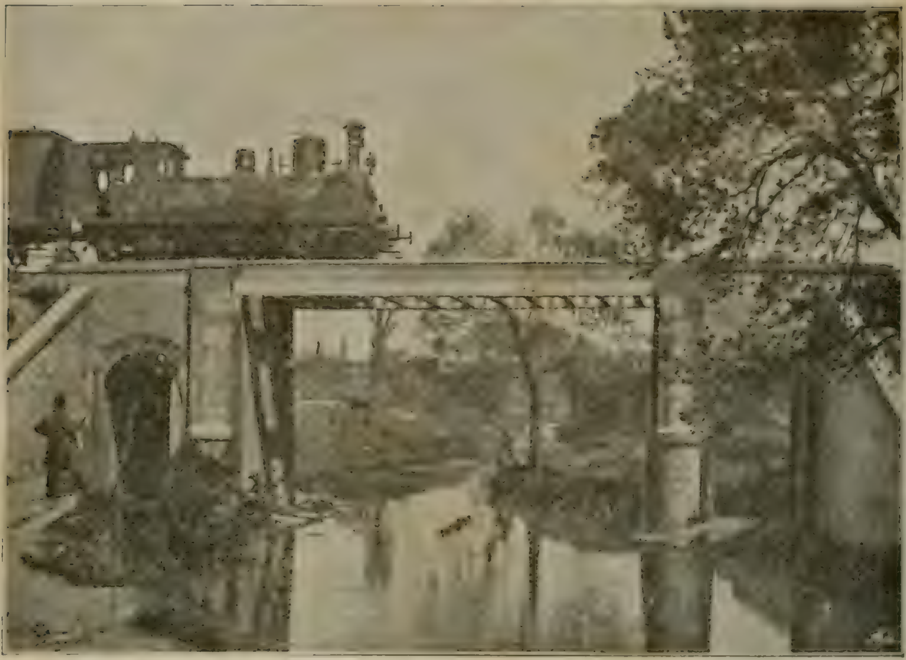

قاضی کوینده قوربغه‌لی دره

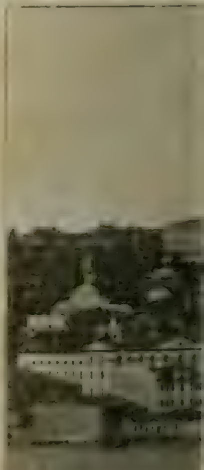

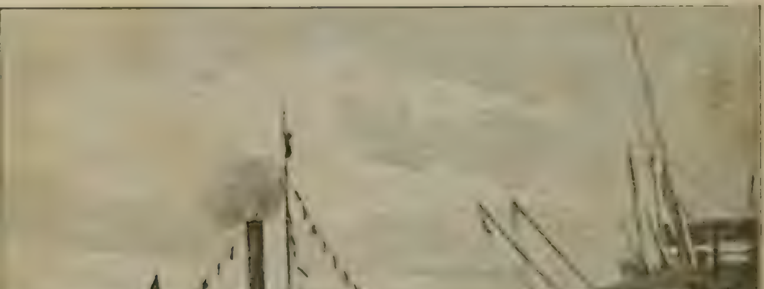

اسکدار اسکله‌سی

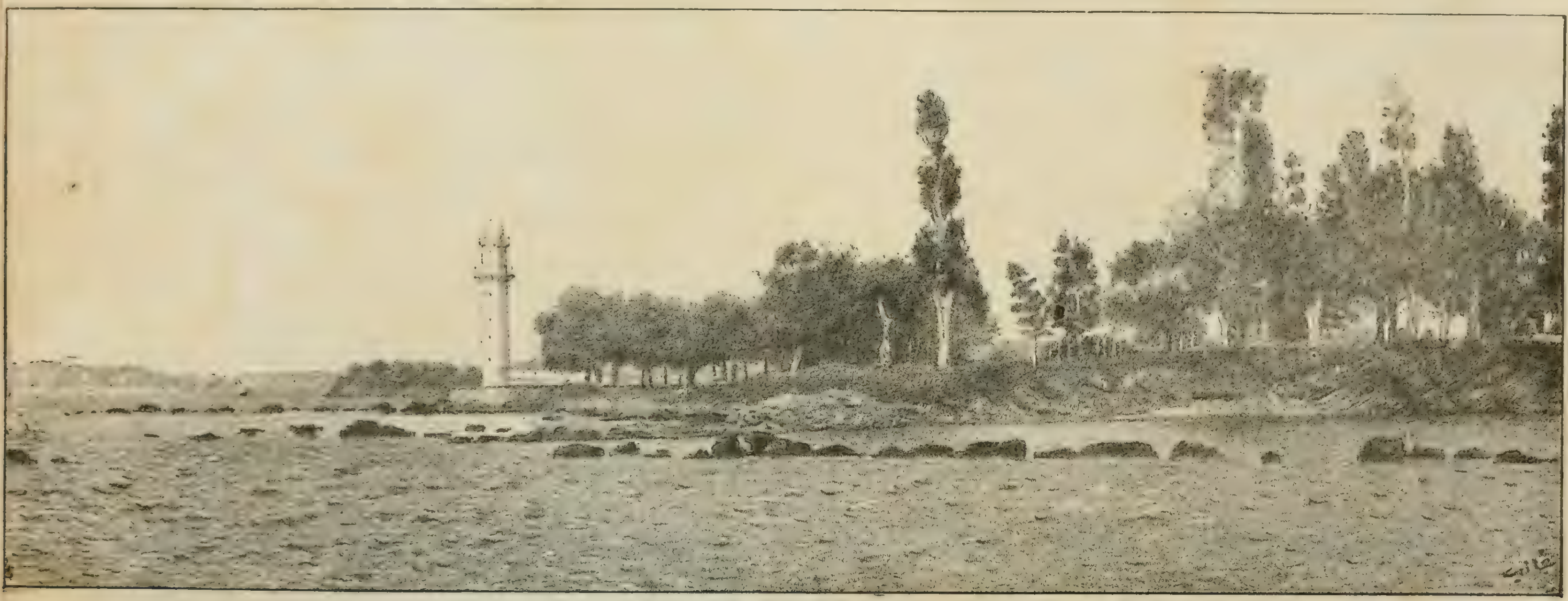

فنارباغچه‌سی

بیوك آطه

هکبه‌لی آطه — بحریه مکتبی

باخط همايون تكرار نصب ايدلدى ١١٠٣ صفرنده ارتحال ايلدى مجذوب نقش ، صاحب شعور ، شديد ، مهيب ايدى باغلر باشنده برتكيه وجامع وبلبل دره‌سى ايله اجى بادمده برجامع وبولغورلى وفستقليده برر زاويه‌سى واردر . هربرينه وظيفه‌لر تعيين ايلمشــدر چاملیجه‌ده برمحلهٔ جديده بنــاايلدى‌كه آلان نامنه منسوبدر .

عاصم — احمد عينتابى] قاموسى ايله برهان قاطعى ترجمــه ايده‌رك عثمانلى اصحاب تحصيلنه ايكى بيوك خدمت ابراز ايلين ذات عاليدركه [مترجم عاصم] عنوانيــله ياد اولنور . [مرح المعــالى فى شرح الامالى] دخى جملهٔ آثارندندر . استادانه اشعارى‌ده واردر . وقعه‌نويس اولمش ايدى . يازديغى تاريخ مطبوعدر . ١٢٣٥ ده وفات ايتمشدر اسكدارده نوح قيوسى جوارنده‌كى قبرستانده مدفوندر كمالى فقر ايله عمر كچيرمشدر . بوراسى اخلافه داغ درون اولدى .

داماد شهريارى احمد پاشا — ميراخور اباظه‌در . بالتفيض كوچوك ميراخور وبعده ٦١ ذى‌الحجه‌سنده بيوك ميراخور اولمشدر ٦٤ سنه‌سى عزل اولندى ايسه‌ده درعقب وزارتله ام‌كلثوم سلطــانى تزوج ايلمشدر ١٦٥ ده بوزجه اطه محافظه‌سنه كوندرلمشدر ١٠٦٦ ده اوراسنى ترك ايله درسعادته كلمش وبراز وقت صوكره ارتحال داربقا ايلمشدر نعشى سليميه‌يه دفن ايدلمشدر .

الحــاج احمد پاشــا — طشره‌ليدر قپوجى باشى بعده ميرميران اولوب قضا. اربعه متصرفى اولدى مدت قليله‌ده انفصال ايتديرلدى ١٢٧٤ سنه‌سى رمضــان شريفنــك اون دردنده ارتحــال داربقا ايدوب هدايى دركاهنه دفن ايدلمشدر .

حامد افندى — خواجه] مترجم قاموس مشهور عاصم افنــدينك اوغلى اولوب متأخرين شعرادن معدوددر. عنتابدن درســاته‌كله‌رك ادبيات عربيــه وفارسيه‌ده‌كى مهارتى حسيله برمدت باب على قارشوسنده واقع بشير اغا جامع شريفنده كتبه‌دن ايستينلره درس ويرمكله مشغول اولدقدن صوكره اسكدارده كوشهٔ عزلتى اختيــار ايتمش اولديغى حالده رعشه‌علتنه دوچار اولوب ١٢٥٨ سنه‌سنده وفات‌ايتمشدر پدرى نزدينه دفن اولنمشدر شوبيت جملهٔ اشعارندندر.

شوق كل صدبرك عذارك ايله حامد
اولمــش هــله بربلبل كوياى محبت

بسیم محمد پاشا — فتحی پاشانك بیوك مخدومیدر كنجلكنده میرلوا اولوب مكتب سر عسكریده تحصیلده ایكن ١٢٦٨ سنه‌سی ارتحال دار بقا ایدوب قره‌جه احمده دفن ایدلمشدر.

بشیر اغا — موره محصلی احمد پاشانك كوله‌سیدر. دائرهٔ همایونه چراغ اولدقده شهزادكاندن سلطان محمود خانه خدمت‌ایتدی. جلوس همایونده١١٤٣ده مصاحب وبرسنه صوكر خزینه‌دار شهریاری اولدی . ١١٥٩ جماذی‌الاولسنك اون اوچنده دارالسعاده اغاسی اولمشدر . ١١٦٥ شعبانده عزل ایله فوت اولمشدر . اسكدارده طوغانجیلره دفن ایدلدی . قلندرخانه جامعنی تجدیداً انشا ایلمشدر. خطاط ایدی .

بكتاش اغا — سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینك مصاحبلرندن اولوب ١٢٠٤ ده وفات ایلمش واسكدارده آیازمه جامعنه دفن ایدلمشدر.

تحسین پاشا — مكتب فنون حربیه‌دن نشأت ایله یاور حرب حضرت پادشاهی ومیر الای ویاور پاشایه داماد اولمشدر. بعده میرلوا اوله‌رق ١٣٠٠ صفرینك اون طقوزنده كنج ایكن وفات ایلمشدر. اسكدارده مدفوندر .

جلالدین محمد افندی — عاطف زاده] عمر وحید افندینك مخدومیدر. مدرس اولوب ١٢١١ جماذی‌الاولنده غلطه منلاسی اولمشدر. ٢٢٢ ده مكه پایه‌سی واو سنه ذی‌القعده‌سنده استانبول پایه‌سی اولدی . ٢٢٩ شوالنك بشنده اناطولی پایه‌سی اولدی بعده مفلوج اوله‌رق چوق زمان خانه‌سنده‌قالمش و١٢٣٧ ده‌وفات ایدوب قره‌جه احمدده عائله‌سی مزارلغنه‌دفن‌ایدلمشدر .

حافظ احمد پاشا — مؤذن زاده] قلبه‌لیدر. سرای همایونده طوغانجی‌باشی اولوب ندیم پادشاهی اولدی ١٠١٦ شوالنك اون سكزنده وزارتله قپودان دریا اولدی. ١٠١٨ ده شام والیسی اولوب ایكی سنه صوكره عزل ایدلدی . بعده عائشه سلطان تزویج اولندی براز صوكره بغداد والیسی‌اولوب بعدالعزل١٠٣٢ ده دیار بكر والیسی اولدی ١٠٣٤ ده صدر اعظم اولمشدر . ١٠٣٦ ده عزل ایله وزیر ثانی اولدی ١٠٥١ ده ثانیاً صدر اعظم‌اولوب‌اوچ آی صوكره‌ارتحال ایلمشدر. قره‌جه احمدده مدفوندر. مدبر، مقتدر، برشاعر ایدی .

حسن تحسین پاشا — قونیه‌ده حافظ محمد افندی مخدومیدر. ١٢٣١ ده تولد ایتمش و ٣٥ ده‌درسعادته كلوب ٤٣ ده فسلی‌الابنه كوكلی نفرقیداولنمشدر. ٤٤ ده محاربه‌ده بولندی ٤٧ ده مكتب حربیه كشادنده داخل‌اولدی ٤٨ ده

يوز باشى ٥٢ ده قول اغاسى ٥٦ ده بيكباشى ٦٠ ده قائممقام ٦٤ ده ميرالاى ٧١ ده لوا اولدى شمنى، بكرش صحوم محاربه‌لرنده بولندى. صوكرخاصه‌اردوسنه مأمور اولدى ٧٨ ده فريقلكله حلب قوماندانى وصوكره كريده مأمور اولدى وبعده دار شورى اعضاسى وصوكره درسعادت قوماندانى اولوب ٩٤ ده بالا - نفصال بعده وزارتله باطوم قوماندانى ٩٩ ده سلانيك والى قائممقامى اولوب ٩٧ ده انفصال ايتدى ١٣٠٧ ده وفات ايدوب اسكداره دفن ايدلدى .

حمدى محمد پاشا — قپودان سيدى على پاشا زاده‌در • صدر اسبق درويش پاشايه داماد ومدرس اولمشدر. ١٢٤٠ ده رتبه‌سى حك اولنمش وبر آرالق بغداد واليسى على رضا پاشايه خزينه‌دار اولمشدر. ٢٥٠ ده خواجكاندن اولوب بعده ازمير محصلى اولمش و ٢٦٠ ده وزارتله قونيه واليسى اولوب ٦٢ ده دياربكر واليسى وبعده ارضروم واليسى اولوب ازمدتده انفصال ايتمشدر. ٦٧ ده سيواس ٦٩ ده ثانياً ديار بكر ٧١ ده بروسه واليسى اولوب ٧٢ ده عزل ٧٤ ده حلب واليسى اولوب ٧٥ ده عزل ايله سنه‌لرجه معزول قالدى ١٢٨٣ ده ارتحال ايدوب قره‌جه احمده دفن اولنمشدر.

خليل پاشا — قره] چورليليدر. بستانجى وخاصكى اوله‌رق ٧٢ محرمنده بستانجى باشى و ٧٤ صفرنده عزل ورجبنده صره امينى بعدالعودة قپوجيلر كتخداسى ٨١ ده ميراخور اول ٨٢ ده وزارت ايله بوزاوق ويانيه انضماميله خوتين محافظى وبلغراد واليسى اولوب بعده قره‌دكز سرعسكرلكى ايله حربده بولندى ٨٥ ده طوترقان محافظى ٨٧ ده مصر واليسى ٨٨ جده واليسى اولوب عزلنى متعاقب ١١٨٩ ده وفات ايدوب اسكدارده تونس باغنده مدفوندر.

رجب پاشا — بستان] هرسكده مايدوناتليدر. ١٠٨٠ استانبوله كله‌رك چاوشباشى صارى سليمان پاشايه انتساب ايلدى وانك ميراخورلغنده شاطرى وصوكره كتخداسى اولدى ١٠٩٥ ده قپوجيلر كتخداسى وبنه اوسنه جماذى الاولنده ميراخور اول اولوب ١٠٩٧ ده افنديسى صدراعظم اولمغله بارتبهٔ وزارت ركاب قائممقامى اولدى ١٠٩٩ محرمنده وفات ايدوب اسكدارده افنديسنك يانينه دفن اولندى .

رفعت محمد پاشا — مأمورين ملكيه‌دن اولوب برخيلى مدت قائممقاملقده

بولنمش ومیر میران اولەدق حلب والی قائممقاملغندن منفصلاً ١٠٩٦ ده جماذی الاخرەسنك یکرمی دردنده وفات ایتمشدر. اسکدارده مدفوندر.

داماد شهریاری سعید محمد پاشا — بروسەلیدر. چاوش باشی ال یناق علی افندینك همشیره زادەسی اولمغله ١٢٣٥ ده غلطه سراینه ٣٨ ده اندرون همایونه داخل اولمشدر. صوکره خزینه کتخداسی قبریسلی علی افندی‌یەامام بعده چوقدار اولدی ٤٢ ده مابینجی اولوب ٤٣ ده باش چوقدار پادشاهی اولدی ٤٧ ده سلحدارلق مقامنك لغونده اومقامه عائد مطالح باش مابینجیلك عنوانیله توديع ایدلدی ٤٨ ده استعفا ایلدی بر قاچ آی دایەسنك خانەسنده اقامت ایدوب صوکره سواری لوالنی احسان بیوریلوب اناطولی‌یه سوق ایدلدی ٥٠ ده فریقاق ایله بوغاز محافظی اولدی ٥١ ده وزارتله مهر ماه سلطان نامزدی ومنصوره مشیری اولدی . متعاقبا جمعیت ولیمه اجرا اولندی ٥٢ ده خاصه ومنصوره مشیرلکریله اناطولی سرعسکرلکی عنوانی احسان بیورلمشدر. ٥٥ ده تجارت ناظری ٥٦ ده قپودان دریا ٥٧ ده ثانیاً تجارت ناظری بعده ایدین والیسی و ٥٨ ده ادرنه وصوکره انقره والیسی اولوب براز زمان صوکرەعزل ایدلدی . ٦٢ رمضاننده مجالس عالیەیه مأموراولوب ٦٣ ده ثانیاً سرعسکر اولوب ٦٤ ده سینوبه کوندرلدی . ٦٦ شوالنده ادرنه وبعده شام والیسی اولوب ٦٧ ده استعفا ایلمشدر. ٧٨ ده صدارت تکلیفنه عفوینی نیازده معاشی اللی بیکه ابلاغ ایدیلەرك تلطیف بیورلدی. ١٢٨٥ سنەسی اخرنده وفات‌ایدوب اسکدارده نصوحی تکیەسنه دفن ایدلمشدر. حسن اداره صاحبی، ادیب، صالح عابد ایدی . یکرمی سنەیه قریب کسوهٔ درویشانه ایله تارك دنیا اولمش معاشنی ارباب احتیاجه صرف ایلمشدر .

سلیمان پاشا — قوجه] ملاطیەلی اسماعیل اغا اقرباسندن اولمغله سرای همایونده بالتربیه رکابدار اولوب ١٠٦٢ ذی‌الحجەسنده وزارتله یکیچری اغاسی اولدی . ٦٣ ده عزل وبرمدت صوکره ملاطیه سنجاغیله کریده کوندرلدی . ٦٤ ده عزل ٦٥ صدز اعظم اولمشدر. ٦٦ ده غزل بعده بوسنەوالیسی اولوب ٦٩ ده استانبول قائممقامی اولوب بعده عزل وبراز صوکره ارضرم والیسی ٨٤ ده ینه قائممقام آستانه اولوب ١٠٨٦ ده عزل ایدلدی . ١٠٩٨ ده وفات ایدوب اسکدارده خانەسی قربنه دفن اولنمشدر. حلیم، سلیم، متقی اولوب طالعی معکوس ایدی .

طاهر پاشا — عساكر شاهانه‌دن بالتفیض میرالای ولوا اولدی . ١٢٦١ ده شامده خسته‌لنمغله درسعادته کتورلدی . وبرمدت خسته قالدی صکره‌ایولشوب فریق اوله‌رق بیروت قوماندانی اولمشدر، ١٢٨٢ ده تقاعد ایلدی . ١٢٩٥ شعبانننك یکرمی آلتیسنده فوت اولدی. اسکدارده هدائی تکیه‌سنه‌دفن‌ایدلمشدر.

عبدالکریم پاشا — اناطولیلیدر. عسکردن بالتفیض‌لواوفریق وحلب‌فرقه‌سی قوماندانی اولدی . صوکره قارص اردوسنه مأمور اولوب محاصره‌ده اظهار فداکاری ایله غلبه چالمغله ٧٢ ربیع‌الاولنده وزارت احسان بیورلدی . بعده عودتله مظهر التفات سنیه‌اولوب ٧٣ ده عربستان‌مشیری واوسنه‌نك‌ذی‌القعده‌سنده اناطولی مشیری اولوب ٧٨ صفرنده عزل ایلدی‌ایسه‌ده جماذی‌الاولنده ضبطیه مشیری اولدی ٧٩ شعباننده عزل ومتقاعد اولدی . اسکدارده ساحلخانه‌لرنده ساکن ایکن ١٢٨٠ رجبنده وفات ایتمکله قره‌جه احمده دفن اولندی . شجیع ایدی. مخدومی خاصه‌ده طابورکاتبی عزیز بکدر. دیکر مخدومی محمود بکدرکه الیوم غائبدر.

عبدی پاشا — چرکسدر. خسرو پاشانك کوله‌لرندن اولوب‌عسکره‌دخول ایدوب ٢٤٧ تاریخنه قدر سرای همایونده بیکباشی و٤٨ ده میرالای و ٥٤ ده میرلوا اولدی . ٥٥ انقره میرلواسی وصوکره فریق اولدی اوچنجی اردویه مأمور اولدی . ویونان محاربانده بولندی. ٧٤جماذی‌الاخرنده‌اشقودره‌متصرفی ٧٨ ده وزارت احسان اولنوب بعده اوچنجی اردو مشیری اولدی . ٢٨٢ ده ایکنجی اردو مشیری و ٨٦ ده‌ینه اوچنجی اردو مشیری اولدی . ایکی سنه صوکره انفصال ایلدی . اوسنه شورای دولت اعضاسی و٨٩ ده شورای دولت محاکات دائره‌سی عدلیه‌یه نقل‌ایله‌اورایه اعضا اولدی . و ٩٠ ده شورای‌دولت اعضاسی براز صوکره تنظیمات عسکریه اعضاسی ٩٢ ده ضبطیه‌مشیری ٩٤ ده عزل ایله اوچنجی اردو مشیری ومناستر والیسی قائممقامی ٩٤ ده یانیه والیسی اولوب از مدتده هبسندن عزل ایلدی ١٢٩٥ ده دارشوری اعضاسی اولدی. ١٢٩٧ رجبنك التیسده وفات ایدوب قره‌جه احمده دفن ایدلمشدر. محاربات واقعه‌ده اظهار لیاقت ایتمش غیورمستقیم ایدی . مخدوملری رؤف پاشا ایله خسرو پاشا حضراتیدر.

عثمان پاشا — کرددر عساکر خاصه‌دن بالتفیض میرلوا و ١٢٦٢ ده‌فریق

اولوب خاصه رئیسی دخی اولدی صوکره ٧١ ده مكهٔ مکرمه‌یه سوق اولنان عسکره قوماندان اولدی . بعده عودتله خاصه ارکانندن اولوب ١٢٩٠ ده متقاعد اولدی ١٢٨٦ ربیع‌الاولك اون بشنده ارتحال دار بقا ایدوب اسکداره دفن ایدلمشدر. شجعاندن ایدی .

علی پاشا — عمر پاشانك كتخداسی اولوب ١١١٤ ده سپاهیلر اغاسی ومتعاقباً صدارت کتخداسی وذی‌الحجه‌ده وزارتله یکیچری اغاسی اولوب ١٥ ده بلغراد بعده طمشوار و ١٧ ده روم ایلی والیسی اولوب ١٨ ده کلدکده اوچ کون صدارت قائممقامی اولوب طمشوار والیسی وجماذی‌الاولنده مصر والیسی وبعده‌العزل ٢١ ده ارضروم والیسی ٢٢ ده ازاغه مأمور اولدی ٢٥ ده طربزونه اعزام اولنوب ٢٦ ده قندیه و ٢٩ ده تکرار مصر والیسی ر ٣٢ ده عزل اولنمش ٣٣ ذی‌الحجه‌سنده وفات ایدوب طوغانجیلرده مدفوندر . مدبر، مقتدر ایدی .

علی پاشا — علو] جزایرلی حسن پاشانك آدملرندندر، میرمیران بعده وزارتله اناطولی والیسی اولدی . اسماعیل حربنده چرخه‌جی اولوب ١٢٠٤ ده اطه قلعه‌سنه معاونته مأمور اولدی . وصوکره ودین والیسی و ١٢٠٨ ده عزل اولنوب چرمن سنجاغی ایله طاغلر اشقیاسنی تأدیبه مأمور اولدی جماذی‌الاخره‌سنده قونیه ایالتی ضمیمهٔ احسان اولندی ١٢٠٩ جماذی‌الاولنده اناطولی والیسی اولدی ١٢١٠ ده دیاربکر والیسی ١٢١٢ ده پاسبان اوغلی اوزرینه کیدن اردوی همایونه مأمور اولدی ١٢١٣ جماذی‌اولنك اوچنده ارتحال داربقا ایدوب قره‌جه احمده دفن ایدلمشدر.

علی پاشا — سید] اسپارته‌لیدر. وزرا وخصوصا علی پاشا دائره‌سنده بولندقدن صوکره قپوجی باشی اولدی . ١٢٣١ ده با رتبهٔ وزات موره والیسی و ٣٤ شوالنده خداوندکار والیسی و ٣٦ ده صدر اعظم اولوب ٣٦ ده عزل اولندی برقاچ کون مرورنده قره دکز سرعسکری وقره‌بزون محافظی وصوکره تکرار موره والیسی اولوب ٣٧ ده عزل ایله اردو معیتنه ویرلدی . انقره سنجاقلری اعطا ایدلدی ٣٨ محرمنده عزل ایدلدی ٢٤٠ ده قونیه والیسی و ١٢٤٢ ده وفات ایتدی . قره‌جه احمدده مدفوندر. صادق ایدی . مخدومی صدوردن عزیز بکدر مصطفی رشید پاشانك انشته‌سیدر.

بهجت مصطفى افندی — صدوردن خیرالله افندینك خفیدی وخواجکاندن محمد امین افندینك مخدومی اولوب ١١٨٨ ده یولد ایلدی . ٢٠٦ ده مدرس ٢١٨ صفرنده رئیس اطباء سلطانی اولدی . ١٢٢١ ده ازمیر منلاسی ٢٢٢ ده جماذی الاولنده سرطبابتدن عزل ایدلدی . ٢٢٦ده مصر منلاسی و ٢٢٧ ده مکه پایه‌سی و ٢٣١ ده استانبول پایه‌سی و ٢٣٢ شوالنده ثانیاً سر اطبا و ٢٣٥ رمضاننده اناطولی پایه‌سی اولدی ٢٣٦ ذالقعده‌سنك غره‌سنده اناطولی قاضیعسکری اولدی ٢٣٧ شوالنده ثالثاً سر اطبا اولدی ٢٣٩ ده روم ایلی پایه‌سی و ٩٤٠ ده اولا و ٤٧ ده ثانیاً روم ایلی قاضیعسکری اولوب ١٢٤٧ ده وفات ایلدی . اسکدارده نصوحی تکیه‌سنه دفن ایدلدی شاعر، متکلم عاقل ایدی . فن طبه دائر بر رساله‌سی واردر.

توفیق پاشا رسام — اندرون همایون وصکره هندسه‌خانه‌دن یتشدی بالتقیض ١٢٥٤ ده میرلوا اولدی. ١٢٧٤ ربیع الاولنده لوالقله ارکان حربیه رئیسی اولدی بعده خاصه فریقی ونهایت دار شورای عسکری اعضاسی اولدی ١٢٨٢ ده وفات ایدوب اسکدارده مؤذن باشی محمد شاکر افندی یاننده مدفون اولمغله بدری اولمسی محتملدر. هنرمند وصبیح الوجه ایدی .

جمیل حسین پاشا — محمد نامق پاشانك مخدومیدر سن صغرنده مکتب حربیه‌ده بالتحصیل خروجنده ضابط اولمشدر. سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینك بدایت جلوس همایونلرنده یاور حرب وسلحشور بلوکی قائمقاملغنه مأمور وصکره اوبلوکك میرالایی اولوب وسر یاور و ١٢٩٣ ده سر قرنا اولدی . و ١٢٨٥ شوالنده سر عسکر بولنان پدریله برلکده عزل ایدلمش ودار شورای عسکری‌یه مأمور ایدلمش ایسه‌ده اندن دخی عزل ایدلمش وبرمدت قالوب صوکره فریق اوله‌رق اردوی همایونلرده بولندی ١٢٩٤ ده ادرنه والیسی اولوب ١٢٩٥ ده عزل ایله بشنجی اردویه کیتدی ١٢٩٧ ده حلبه والی اولوب ١٣٠٠ ذی الحجه‌سنده وزارت ویرلدی ١٣٠٤ ده حجاز والیسی اولوب ١٣٠٥ ده عزل ایله یاور اکرم عنوانی ایله سلاملق رسم عالیسنده بولنمشدر. ١٣٠٧ شوالنك یکرمی التیسنده سنی التمشه قریب ایکن ارتحال ایلمشدر . قره‌جه احمدده دفن اولندی عاقل ومدبر اولوب زیاده ثروته مالك ایدی.

حافظ احمد پاشا — مؤذن زاده قلبه‌لیدر. سرای همایونده طوغانجی باشی

اولوب نديم پادشاهى اولدى ١٠١٦ شوالنك اون سكزنده وزارتله قپودان دريا اولدى ١٠١٨ ده شام واليسى اولوب بعدالعزل ١٠٣٢ ده ديار بكر واليسى اولدى ١٠٣٤ ده صدر اعظم اولمشدر. ١٠٣٦ ده عزل ايله وزير ثانى ايدلدى. ١٠٤١ ربيع‌اولنده ثانياً صدر اعظم اولوب اوچ اى صوكره شهيداً ارتحال ايلمشدر. قره‌جه احمدده مدفوندر. مدبر، مقتدر، شاعر ايدى.

حسن افندى — اسكداريدر. شيخ حمدالله زاده پير ودرويش افنديلرك شاكردى اولوب ١٠٢٣ تاريخ هجريسنده وفات ايلدى. قره‌جه‌احمدده مدفوندر. بر خطاط خوش نويس ايدى.

شريف حسن پاشا — چلبى زاده — روسجق اعيانندن چلبى سليمان اغا مخدوميدر. سردنكچدى اغاسى اولوب قريم كراى ايله چاپوله كيده‌رك خيليجه شجاعت كوستردى. پدرى وفاتنده ميرآخوارى اولوب قپوجى باشى اوله‌رق اثناى مضايقه‌ده محسن زاده‌يه جائزه‌سنى بكنديروب ١١٨٧ جماذى‌الاخره‌سنده وزارتله روسجق محافظى اولدى ٨٨ ده مصالحه‌يى متعاقب وزارتى رفع اولندى كوملجنه وروسجق محافظى اولدى وسنه‌لرجه‌اوتوردى. سلحدار چليك مصطفى پاشا رجاسيله ١٢٠٢ سفرى بدايتنده وزارتى ابقا اولنه‌رق ميسورى محافظى بعده ودين وراحوه محافظى اولدى ١٠٢٤ ده صدر اعظم اولوب ١٠٢٥ ده وفات ايدوب هدائى دركاهنه دفن ايدلمشدر. ذكى، هوشمند، درايتلى ايدى هدائى دركاهنده خيرات كثيره‌سى واردر.

حسنى حسين پاشا — عساكر شاهانه‌دن يتيشوت فريق رتبه‌سنه نائل اولمش واناطولى ديوان حربنه اعضا اولمشيدى ١٣٠٧ ربيع‌الاخرنده ارتحال دار بقا ايلدى قره‌جه احمدده مدفوندر.

حسين خيرى پاشا — ١٢٧٠ ده وفات ايدن شمينلى حاجى حسن اغا مخدوميدر. عساكر شاهانه‌دن لواءلغه قدر چيقمش وصكره متقاعد اولمشدر. ١٢٩٨ صفرينك اون برنده متقاعداً وفات ايتمشدر. اسكدارده ديوار دبنده مدفوندر.

حسين خاكى افندى — قنديه‌لى محمد امين افنديننك مخدوميدر. مصره عزيمتله محمد على پاشانك خدمتنده وبعده كريمه‌سى زينب خانمه انتساب ايله كتخدالق خدمتنده بولنمش وشركت خيريه‌نك بدايت تشكلندن اعتباراً قرق‌سنه

قدر اداره مجلسی ریاستنده و بعضاً مدیرلکنده استخدام اولنه‌رق ۱۳۰٥ تاریخنده رتبهٔ بالایی احراز ایتمش و ۱۳۱۲ شعبانک بشنجی کونی ارتحال ایلمشدر. سنی طقسانی متجاوز اولوب ثروت وفیره صاحبی وامور حسابیه‌یه آشنا ایدی. اسکدارده فنائی درگاهنه دفن ایدلمشدر.

حمدی محمد پاشا — قپودان سیدی پاشا زاده‌در. صدر اسبق درویش پاشایه داماد ومدرس اولمشدر. ۱۲٤۰ ده رتبه‌سی حك اولنمش وبرارالق بغداد والیسی علی رضا پاشایه خزینه‌دار اولمشدر. ۱۲٥۰ ده خواجکاندن اولوب بعده ازمیر محصلی اولمش و ۱۲٦۰ ذی‌الحجه‌سنده وزارتله قونیه والیسی اولوب ٦۱ شوالنده عزل و ٦۲ ذی‌القعده‌سنده دیاربکر والیسی وذی‌الحجه‌سنده ارضروم والیسی اولوب ازمدتده انفصال ایتمشدر. ٦۷ رجبنده سیواس و ٦۹ ده ثانیاً دیار بکر و ۷۱ بروسه والیسی اولوب و ۷۲ محرمنده عزل ایدلمشدر. ۷٤ ده حلب اولوب ۷٥ ده عزل ایله سنه‌لرجه معزول قالدی. ۱۲۸۳ ربیع‌الاولك غره‌سنده وفات ایدوب قره‌جه احمده دفن ایدلمشدر. شیشمان اولوب اقتداری محدود ایسه‌ده ثروت صاحبی اولدی مخدومی محمد پاشادر.

حسن اغا — مهردار بوسنه‌لیدر. عموجه زاده حسین پاشایه مهردارلق ایتمشدر. بعده بالتفیض ۱۱۲۱ ده چاوش باشی اولوب ۱۱۲۲ ده عزل ایدلمش ۱۱۲۹ ده رکاب چاوش باشیسی اولوب ۱۱۳۰ ده صدارت کتخداسی اولمش بعده طوبخانه ناظری اوله‌رق میرآخور اول وکیلی اولوب ۱۱۳۸ ذی‌الحجه‌سنده عرفه کونی وفات ایتدی. مسکنلرده مدفوندر.

حسین سعید افندی — قناح زاده ازمیرلیدر. یکیچری اوجاغی امامی وشیخ القرا اولوب ۱۱٥۹ جمادی‌الاخرنده امام ثانی سلطانی و ۱۱٦۱ صفرینک التیسنده امام اول اولمشدر. ۱۱٦۸ ده انفصال ایدوب بعده دیاربکر منلاسی اولدی. ۱۱٦۸ رجبنك بشنده ارتحال دار بقا ایدوب اسکداره دفن ایدلمشدر.

خدیجه اوسته — دارالسعاده اغاسی کنج بشیر اغانك اوسته‌لرندن اولوب سرای همایونده کتخدا قادین اولدی یحیی قپان جامعنی تجدیداً بنا ایلدی. ۱۱۷۹ ده وفات ایله اسکدارده آیازمه جامعنه دفن ایدلمشدر.

خلیل پاشا — مرعشلیدر. مقتول بکلر بکی محمد پاشانك برادری اولمغله

حرم همایونده بالتربیه طوغانجی باشی اولدی. صکره چاقرجی باشی اولدی. ١٠١٦ ربیع الاولنده یکیچری اغاسی اولدی ١٠١٨ ده قپودان دریا اولوب طرابلس غرب طرفـنه مأمور اولدی ومتغلب سفردائی‌یی دفع ایلدی ١٠٢٦ محرمنده صـدر اعظم اولدی ١٠٢٨ صـفرنده ایران اوزرینـه سردارلغی حسن اداره ایده‌مدیکندن عزل ایدلدی ١٠٢٩ محرمنك اون یدیسنده ثالثاً قپودان اولمش و ١٠٣٠ اوائلنده‌عزل ایدلمش والتی ماه مروروندەرابعاً قپودان اولمش و١٠٣٢ انفصال ایلمشدر ١٠٣٦ ربیع‌الاولنده ثانیاً صدر اعظم اولوب ١٠٣٧ رجبنده عزل ایدلمش وهدائی درکاهنده منزوی قالمشدر. ١٠٣٩ ده ارتحال‌داربقاایدوب اوراده تربه‌ده مدفوندر. معـتدل، ملایم ایدی . مخدوملری محمـود بك‌ایله ابوبکر بك‌در.

حافظ خیرالله محمد افندی — حکیمباشی سعید افندی دائره‌سـنده تربیه اولنوب ١١٧٣ ده مدرس وعصر سـلطان مصطفی خان ثالـثده جراح باشی اوله‌رق صکره سرای همایون اطباسندن و ١١٧٩ جماذی‌الاخره‌سـنده رئیس اطبا اولدی متعاقباً سلانیك منلاسی اولوب ١١٩٩ ده مکه ٢٠٠ ده استانبول پایه‌سی اولوب ٢٠٦ ده اناطولی قاضیعسکری اوله‌رق ٢٠٧ ده عزل ایدلدی. ٢٠٩ رجبنده صدر روم ایلی اولوب بعدالعزل ١٢١٠ رمضاننك‌یکرمی بشنده خانه‌سندن بندیکی ات کوچك پازار قربنده اورکوب افندی دیزکینی طارتدیغی کبی شاخلانوب یانـنده بولنان اون بش قدر چوقدار ضبط ایده‌مامش وارقه‌سی اوستنه دوشوب اکرك اوك قاشی قارنـنه باتمغله فنا حالده مجروح اولمش وسلخ رمضانده وفات ایلمشد. طـبده ماهر ایدی سنی یتمش او چ اولوب اسـکدارده نصوحی تکیه‌سنده مدفوندر.

خلیل پاشا — کوله رشید پاشـانك مخدومی وصدر اسبق ابراهیم حلمی پاشانك حفیدی اولمغله کنجلکنده عسکر ومیرلای اولمش وصکره ملکیه وبر مدت بلا خدمت قالمش وبرادرلق حاجی راشد پاشایه داماد اولوب‌انشته‌سی‌جمیل پاشا یانـنده پارسده بولنمش ونهایت ١٢٩٠ تاریخلرنده ینه میرالایلقله یاور وسر یاور جهانبانی اوله‌رق لوا وفریق اولمش و ١٣٠٠ ده متقاعد اوله‌رق سنه‌لرجه باندرمه‌ده چفتلکنده مقیم اولمش وبرایکی سـنه اول درسـعادته‌کلوب ١٣١٣ سنه‌سی رمضاننك اون سکزنجی کیجه‌سی ارتحال دار بقـا ایدوب جدی ابرهیم پاشا یانـنه دفن ایدلمشدر. نطوق بهادر وکریم ایدی .

درویش محمد پاشا — بوسنه‌لیدر. سرای همایونده بستانجی‌باشی و ۱۰۱۴ رمضاننك طقوزنجی کونی وزارتله قپودان دریا و ۱۰۱۵ محرمنده صدر اعظم اوله‌رق شعبانده وفات ایدوب اسکداره دفن ایدلمشدر. عنود وغیر مقتدر ایدی.

دلاور پاشا — خرواتدر. اندروندن نشأتله چاشنکیر باشی صکره قبریس وبعده وزارتله بغـداد والیسی و ۱۰۲٤ ده دیار بکر و ۱۰۲۷ ده روم ایلی و ۱۰۲۸ ده ثانیاً دیاربکر والیسی و ۱۰۳۰ رمضاننده صدر اعظم اولوب ۱۰۳۱ رجبنده ارتحال دار بقا ایدوب اسکدارده مسکینلرده مدفوندر.

السید درویش محمد افندی — فیض‌الله زاده‌لردن عبدالله افندی مخدومی اولوب ابو اسحق زاده اسعد افندی دامادی ایدی‌مدرس، ازمیر ۱۱۸٦ رجبنده ادرنه منلاسی وبعده مکه پایه‌سی ۱۱۹۹ شوالنـك اون یدیسنده نقیب‌الاشراف رمضاننك یکرمی یدیسنده اسـتانبول قاضیسی اوله‌رق ۱۲۰۰ شـعباننك اون طقوزنده عزل ایدیلوب ۱۲۰۲ جماذی‌الاولنك یکرمی یدیسنده ثانیاً نقیب‌الاشراف وصدر روم ایلی اولوب ۱۲۰٤ جماذی الاولنك یکرمی یدیسنده وفات ایدوب اسکداره دفن ایدلمشدر . زوجه‌سی شـاعره وادیبه وعلماً کندوسـنه فائقه [فطنت] خانمدر.

رستم ابو بکر پاشا — یکیچری اوجاغندن یتیشوب عسـاکر نظامیه‌نك احداثنده سواری، اولمش واز وقـتده میرالای و ۱۲۵٦ ده سواری لواسی اولمشدر. ۱۲۵۸ ده فریق اولوب ذی‌القعده‌سنده انقره والیسی وبعده خاصه اردوسی ارکانندن اولدی . ۱۲۵۹ ده خاصه مجلس رئیسی واوسنه‌نك ذالقعده‌سنده وزارتله اناطولی اردوسی مشیری اولدی ۱۲٦۲ ده انفصال یدوب ٦٦ ده ادرنه والیسی بعده انفصال ایدوب ٦۹ ده سلانیك و ۷۰ ده یمنه والیسی اولوب ۷۲ رجبنده عزل ایدلمش و ۷٦ محرمنده اسکوب والیسی اولوب ۱۲٤۹ رمضانـنده عزل ایدلدی و ۱۲۸۲ رجبنده ارتحال دار بقا ایدوب نصوحی تکیه‌سی‌سنه دفن ایدلمشدر.

الحاج محمد رشید پاشا — ترسانه امراسـندن اولوقت قریم جهتنده طونه قوماندانی اولوب ریاله وپطرونه وبعده لوالقله لیمان رئیسی اولدی . صکره متقاعد اولوب ۱۲۹۷ ربیع‌اولنك سکزنده وفات ایلدی قره‌جه احمده دفن ایدلمشدر.

رشدی محمد پاشا — طوراق پاشانك یکنی عبدالکریم بکزاده مصطفی کامل

بكك مخدوميدر. ١٢٢٨ ده تولد ايلمشدر. مكتوبئ خارجيه‌يه دوام ايله سر خليفه اولدى . وشيخ‌الاسلام مرحوم سعدالدين افندى‌يه داماد اولوب ٨٨ شوالنده معارف تحريرات مديدى و ٨٩ رجبنك اون التيسنده مجلس معارفه اعضا اولدى . ١٢٩٥ ذى‌القعده سنك اون طقوزنده وفات ايلمش وقره‌جه احمده دفن ايدلمشدر.

رائف على افندى — سكهٔ همايون رسامى ايدى . ١١١٩ صفرينك دردنده وفات ايله اسكدارده دفن ايدلدى. خوش نويس برخطاط وهنرور ايدى .

راسخ پاشا — راسخ مصطفى افندى « بازركان باشى زاده مكتوبئ صدر عالئ خلفاسندن اولوب خواجه‌لك رتبه‌سى ويرلدى . وعاطف زاده عمروحيد افنديه داماد اولدى . بعده بالترقى طوپجيلر كاتبى وسرعتجى ناظرى ١٢٠٦ ده تذكرهٔ ثانى ٩ ده تذكرهٔ اول ١١ ده ركاب همايون كتخداسى اولوب ١٢ ده اردوى همايون عودتنده منفصل اولدى ١٣ ده روم ايلى پايه‌سيله روسيه سفيرى اولوب عودتده ينه افنديلكله دفتر امينى اولدى ١٦ ده روم ايلى تيمار وزعامت ناظرى ١٧ ده رئيس‌الكتاب اوله‌رق مصر اردوسيله بالعزيمه ١٢١٩ ده رخصتله استانبوله عودت ايدوب توقيعى وبرسنه صكره دفتر امينى ٢٠ شوالنده روز نامهٔ اول اولوب ١٢٢٨ جماذى الاولنك اون درنده وفات ايدوب اسكدارده خرمنلكده مدفوندر . ٦٠ ياشنده ايدى . نطوق احتشامه مالك ، عاقل ، مؤمن ومستقيم ايدى . مخدومى صدوردن ابراهيم ادهم افنديدر.

سليم ساطع پاشا — عن اصل مناسترليدر. مصره كيدوب امرادن اولدى . بعده سلطنت سنيه خدمتنه عودت ايليوب ميرالاى و ١٢٤٩ ده ميرلوا ومتعاقباً فريق و ١٢٥٤ ده مكتب حربيه ناظرى اولوب دارشورى نظاماتى تنظيم وتسويد ايلدى ١٢٥٦ ذى‌الحجه‌سنده آيدين واليسى اولوب ١٢٥٧ ربيع‌اولنده انفصال ايلدى برمدت صكره وفات ايدوب اسكداره دفن ايدلدى .

الحاج احمد پاشا — طوغانجى » قزل احمد پاشا احفادندن واسفنديار سلاله‌سندن اندرونده بالتفيض چاقرجى باشى اولمشدر. ٩٦٢ رمضاننده بيوك ميراخور و ٦٥ ربيع‌الاخرنده قونيه وبعده روم ايلى بكلر بكى

و ٧١ ده شام و ٧٩ ده ثانياً قونيه وبعده سلطان سليم ثانى ومراد ثالث حضراتنه نديم اولدى . ٩٩٦ ده ارتحال ايلمشدر. سنى يوزى متجاوز ايكن پادشاه حضرتلريله صيد شكاره كيدر طوغانجيليقده غايت ماهر بر ذات ايدى . ٩٤٠ تاريخنده تربه‌سى جوارنده بولنان طوغانجيلر ميدانى يانندەكى حمامى بنا ايلمشدر.

سرى محمد پاشا — حلبلى سلك احمد پاشا مخدوميدر. ١٢٢٩ ده قپوجى باشى اولوب برمدت صكره عزل ايدلدى ١٢٦٠ ده ميرالامرالق ايله وان وبعده قارص ومتصرفى وبعدالعزل يمن دفتردارى اولوب ٦٧ ده وزارتله يمن واليسى اولدى ٦٨ ده عزل و ٧٠ ده ارضروم اردوى همايونى معيتنه مأمور اولدى بعده عودت ايلدى ١٢٧٤ ده وفات ايدوب اسكدارده عتيق والده سلطان جامعنه دفن ايدلدى .

سليم محمد پاشا — خاصكى » سرويليدر. سراى همايونده‌يول خاصكيسى اولوب ١٢٤٢ ده عساكر خاصه‌يه داخل اولمشدر . ١٢٥٣ ده بالتدريج ميرالاى و ٥٤ ده ميرلوا و ٥٦ ده فريق اولوب برالشامده بولنديغى صيره‌ده ٢٥٧ ده عزت پاشا مجروح اولمغله عكا محافظلغيله سرعسكر قائممقامى اولدى ٤٧ ده وزارتله صيدا واليسى ٣٩ ده عزل ٦١ اسكوب واليسى و ٦٤ ده ينه عزل بعده قسمونى واليسى اولوب سنه‌سنده ينه عزل ٦٥ ده قونيه وبعده شهروز ٦٧ ده ثالثاً قونيه و ٦٨ ده اناطولى مشيرى وشوالنده خاصه مشيرى ٧٠ ده باطوم قوماندانى اولدى وشكوتيلى فتح ايلدى بعده عزل ايدلدى ٧١ ده ثانياً خاصه مشيرى ٧٢ ده ارضروم موقع قوماندانلغى علاوه ايدلدى بعدالمصالحه عودت ايتدى . ٧٣ ده انفصال و ٧٤ ده ثالثاً خاصه مشيرى بعده عزل ٧٨ ده ثالثاً قونيه واليسى اولوب ٨٠ ده عزل ٨١ رجبنده مجلس موقت عسكرى‌يه مأمور اولدى . ٨٢ ده دردنجى اردو مشيرلكى ايله اوچنجى اردو قائممقامى اولدى ٨٥ ده عزل ودرسعادته كلدى ١٢٨٩ رجبنده وفات ايتدى . اسكدارده مدفوندر. جسور مقتدر، مستقيم ايدى .

شكوتيلى آلمش وعكايه حرباً دخول ايلمش مسعودالقدم واداره ولايتده وسط برحالده ايدى . [نسته] كلمه‌سى دل پرسنكى اولمغله [نسته سليم پاشا] ديه شهرت بولمشدر.

سليمان پاشا — صارى « هرسكده پرهپوليدر. سراى حلواجيسى اولوب مصاحب دلسز طوشان اغايه كتخدا اولدى . بعده قپوجى باشى اولوب ١٠٨٠ ربيع الاخرنده چاوش باشى و ١٠٨٣ ده صدارت كتخداسى و ٨٧ ده ميراخور اول اولوب مكهٔ مكرمه يه تعميره كوندرلدى . ١٠٩٥ ده وزير ثانى واردو سرعسكرى اولدى . ١٠٩٧ ده صدر اعظم وسردار اكرم اولدى . ١٠٩٨ ذى الحجه سنده درسعادتده وفات ايتمش در. صله جقده جامعى واردر. اورايه دفن ايدلدى .

سليمان پاشا — عربكيرليدر. ميرالاى وميرلوا اولهرق تقاعد ايدلمشيدى ١٢٨٤ ذى القعده سنده وفات ايدوب سليميه ده مدفوندر.

سليمان پاشا — ١٢٤٣ ده تولد ايدوب اركان حرب اولهرق يتيشمش ودار شورىيه اعضا وبعده خاصه اردوسنه ميرلوا اولوب ١٢٨٥ ده وفات ايتدى . اسكدارده طوغانجيلرده مدفوندر.

سياوش پاشا — ابازه در. كوپريلى محمد پاشا كوله سيدر. مفتاح غلامى وصكره اوغلى فاضل احمد پاشايه قپوجيلر كتخداسى وبعده ركاب همايونده قپوجيلر كتخداسى اولوب محمد پاشانك كريمه سى عائشه خانمى تزوج ايله دامادى اولدى . ١٠٩٤ ده سلحدار اغاسى واوسنه جبه جى باشى و ١٠٩٥ ده سپاهيلر اغاسى اولدى . وحجه عزيمت ايلدى . ١٠٩٦ ده ديار بكر واليسى ١٠٩٧ ده بوسنه وبعده حلب واليسى اولوب ١٠٩٨ ده اردوى همايونده بولنمغله صدراعظم سليمان پاشايه سردار وكيلى اولدى. بعده مع الوزاره صدر اعظم نصب بيورلدى . ١٠٩٩ ده حريقده محترقاً وفات ايلمشدر. اسكدارده مدفوندر.

ظريف مصطفى پاشا — خاصه سوارى الاى كاتبلرندن اولوب ازمدتده ميرلوا وفريق اولدى . ١٢٦١ محرمنده دارشورى رئيسى اولوب ٦٢ ده انفصال ايلدى . ٦٣ ده بارتبهٔ ميرميرانى قدس متصرفى اولدى . ٦٤ ده فريقلقله عسكره اعاده ايلدى ٦٥ ده وزارتله قونيه وبعده حلب واليسى اولدى ٦٦ ده ارضروم واليسى و ٧٠ ده اناطولى اردوسى مشيرى اولوب بعدالعزل ٢٧٤ ربيع الاولنده ثانياً دار شورى رئيسى اولدى . ٢٧٦ ده مجلس والااعضاسى اولوب ٧٧ نهايتلرنده انفصال ايلدى . ١٢٧٩ شعبانلنده

وفات ایدوب قره‌جه احمـده دفن ایدلدی . ثروت وافره‌یه مالك وكاتب ایدی .

الیاس افندی حافظ — حكیم باشی بهجت افندینك برادریدر. اندرون همایوندن بالتفیض مدرسلكله چراغ اولمـشدر . ١٢٥٦ ده دوریه منلاسی اولوب ٢٦١ رجبنده مخرج پایه‌سیله صوفیه منلاسی اولمـشدر. بعـده بلاد خمسـه و ٦٦ ذی‌القعده سـنده مكه پایه‌سی اولدی . ٢٧٤ ربیع‌الاخرنده استانبول پایه‌سی وخاصه مفتیسی اولدی ١٢٨١ محرمنـك اون‌بشنده وفات ایتدی. نصوحی تكیه‌سنده مدفوندر. حسن خطه مالك وكتابته آشنا بر ذات ایدی . اندرون همایونده بولندیغی مدتك وقایعنی قلمه آلمشدر .

ادیب محمد امین افندی — علی بك مخدومیدر. بالتفیض خواجكاندن اولوب تشریفاتجی وكیلی اولدی . ١٢٠٢ ده ركاب همایونده وقعـه نویس اولوب ١٢٠٦ده‌تشریفاتجی وتكرار وقعه نویس اولمشدر . ١٢٠٩ ده وقعه نویسلك آخره ویرلدی . ١٢١٦ شباطنده ارتحال ایلدی . نوح قپوسنده مدفوندر. برقاچ سنه‌لك تاریخ یازدی .

شریف پاشا — حمال » بدایت عسكرده حماللقدن نفر اولدی. ٢٤٦ ده میرالای و ٤٩ ده سواری لواسی و ٥٣ ده فریق‌اوله‌رق‌رقه قائممقامی و ٥٦ رجبنده ازمید متصرفی و ٢٦٠ ربیع‌الاخرنده‌وزارتله‌موصل‌والیسی وذی‌القعده‌سنده قونیه وذی‌الحجه‌سنده سیواس والیسی‌اولوب ٦١ شوالنده عزل اولمش ١٢٦٣ ده وفات ایلمشدر. اسكدارده حضرت هدائی‌درگاهنده مدفوندر. محارب وغایت شجیع ایدی .

بشیر اغا ، كوچك — سرای همایونده بالتفیض مصاحب و ١٢٣٤ ده خزینهٔ همایون وكیلی و ١٢٤١ ده خزینه‌دارشهریاری اولدی. بعدالانفصال ١٢٥٨ رمضاننك اون التیسنده وفات ایلدی . اسكدارده ایازمه جامعـنده مدفوندر.

سنان‌الدین یوسف پاشا ـ صدر اسبق رستم پاشـا برادریدر. اندرون همایونده بالتفیض هرسك سنجاغیله چیقدی‌٩٥٥ ده‌قپودان‌دریا اولوب ٩٦١ ده وفات ایلدی . اسكدارده مهرماه سلطان جامعنده مدفوندر . بشكطاشده برجامع ومدرسه انشاسنه باشلاتدیسه‌ده اتمامی ٩٦٣ سالنده‌اولدی‌لطفی پاشاده

دخی برمسجدی واردر. طرابلس غرب بونك زماننده فتح اولندی وفاتنه:

طالدی رحمت دکزینه قپودان

مصراعی تاریخ دوشمشدر.

ابراهیم بابا — بولیلیدر. قیغوسز مشایخندن شیخ عمروصفی مخدومیدر. مظنه‌دن اولوب ۱۲۸۱ ده وفات ایتدی دیوار دیبنده مدفوندر.

عاکف محمد بك — میر میراندن ابو بکر پاشانك مخدومیدر. سنك مزارنده [ابوبکر زاده] محکوکدر. باب عالیدن بالتفیض تشریفاتجی اولدی ۱۱۵۶ ده عزل ایله طشره‌یه کوندرلدی ۵۸ شوالنده کوچك اوقاف محاسه‌جیسی ودور مناصبله ثانیاً تشریفاتجی اولدی ۷۶ ده علاوةً چاوش باشی اولوب ۷۸ ده سواری مقابله‌جیسی اولدی ۱۱۸۰ جماذی‌الاولنده تشریفاتجیلقدن دخی عزل ایدلدی. ۱۱۸۱ ده وفات ایدوب اسکداره دفن ایدلمشدر. صله‌جق مسجدینك بانیسیدر. بر قاچ سنه‌لك بر تاریخ یازدی انشا وکتابتی پارلاق ایدی. حسن حالی واردر.

غالب عبد الحلیم پاشا، ترك — درسعادتلیدر. طوپال عزت واغاحسین ومابینجی حمدی پاشالرله حسین بکه دیوان کاتبی ومهردار اولوب صوکره اقشهر قائممقامی وانقره دفترداری اولدی بعده دور الویه ایله میر میران وطرنوی متصرفلغندن معزول اولمش و ۱۲۹۳ شعبانك یکرمیسنده ارتحال ایدوب اسکدارده مدفوندر. اتراکك شیوه واصطلاحاتنه هوس ایله انشا واشعارینی اکثریا اویولده قوللانوب [قبا ترکجه] بر دیوان یادکار براقمشدر.

خانم قادین — سلطان محمود خان اول حضرتلرینك باش قادینی اولوب ۱۱۸۳ تاریخ هجریسنده وفات ایدوب اسکدارده ایازمه جامعنه دفن ایدلمشدر.

كلنوش امةالله والده سلطان — سلطان محمد خان رابع حضرتلرينك باش خاصكيسى وسلطان مصطفى خان ثانى وسلطان احمد خان ثالث حضرتلرينك والدهٔ محترمه‌لرى اولمغله ١١٠٦ تاريخنده مهد عليا اولمشلردر ١١٢٧ ذى القعده‌سنك طقوزنجى كونى ادرنه‌ده ارتحال ايله نعش مباركى عربه ايله درسعادته نقل اولنه‌رق اسكدارده جامعنه دفن اولنمشدر. سنى يتمش بشه قريب ايدى. خيرات مبراته راغبه واقچه‌لرينى بوبولده صارفه اولوب مكهٔ مكرمه‌ده خاصكيه عمارت وخيراتى باش قادينلغنده وجوده كتورمشدر. مخدوم كبيرى عهدنده غلطه يكى جامعنى انشا وعرب جامعى حواليسنده‌كى ذميلرى اخراج ايده‌رك اورايى احيا ومخدوم صغيرى سلطنتنده اسكدارده‌كى جامعنى بنا ايتمش وحج يولنده وسائره‌ده چشمه‌لر وكوپريلر وسبيللر ياپمشدر.

زيب فر قادين — سلطان سليم خان ثالث حضرتلرينك ايكنجى قادينيدر. ١٢٣٢ تاريخنده ارتحال ايدوب سليميه جامعنه دفن ايدلدى.

حاجه عائشه خانم سلطان — مهره ماه سلطان بن سلطان سليمان اولك كريمه‌سيدر. صدر اسبق احمد پاشايه تزوج ايدلدى ١٠٠٣ ده اوغلى ايله حجه كيدوب بعدالعوده وفات ايتدى هدائى تربه‌سنه دفن ايدلدى. مخدوملرى واردر.

امين محمد افندى — صدرالدين زاده « پدرى كبى هرفنده امام ودرسعام اولدى. رفقاسى اولان اهل سنت ايله حلبه ودياربكره كلدى. و نصوح پاشا كندوسنه معلم نصب ايلدى مدرس اولوب شافعى ايكن تحنف ايلدى بعده صحن پايه‌سيله افتايه مأذون اولدى نصوح پاشانك صدارتنده درسعادته كلوب صحن مدرس وصكره حلب منلاسى ومكه پايه‌سى اولدى ١٠٢٧ ده دارالحديث سلطان احمد خانى ختامنده استانبول پايه‌سيله ايلك مدرس اولمشدر ١٠٣٦ ده وفات ايتدى. اسكدارده مدفوندر. قدوهٔ علماى عرب وعجم اولوب فنون عقليه‌ده وعلوم نقليه‌ده فريد ايدى. تفسير شريفه حاشيه‌سى وهرفندن آثارى واردر. مخدوملرى روح‌الله افنديله نعمةالله وفيض‌الله افنديلردر.

داماد شهريارى عثمان پاشا — سركه « قنيزه‌ليدر. اندرون همايونده بالتفيض ١١٠٦ ده سلحدار شهريارى اولوب اوسنه شعبانده وزارتله شام واليسى اولوب ١١٠٨ ربيع‌الاولنده حلب وبرسنه صكره وان واليسى اولوب بعده كورجستان اوزرينه سردار اولدى وصكره درسعادته كلوب ١١١٠ ده قونيه و ١١ ده ثانياً

وان و ١٣ ده قبريس وبعده اغريبوز و ١٤ ده علائيه واليسى اولوب صكره ١١١٥ ده وزير ثالث اولوب ١٦ ده اغريبوز و ١٧ ده بوسنه واليسى اولوب ٢٠ ده عزل ايدلدى ورقيه خانم بنت فاطمه سلطان تزويج ايدلدى بعده قونيه و ٢٥ ده سلانيك ٢٦ ده بوزجه اطه بعده وان واليسى و ٢٧ ده نشانجى و ٢٨ ده اينه بختى و ٣٠ ده موصل و ٣٢ ده بصره واليسى اولوب زوجه سنك ارتحاليله امةالله سلطان عقد ايداشدر ٣٣ ده سدالبحر ٣٤ ده شهرزور ٣٦ ده قونيه واليسى اولوب ٣٧ ده وفات ايتمش واسكداره دفن ايدلمشدر. عاقل، غيور ايدى. مخدوملرى احمد و محمد بكاردر. سليم بك نامنده كى مخدومى ١١٢١ ده وفات ايدوب اسكداره دفن ايدلمشدر. رقيه خانم سلطاندن حفيده سى [كعبةالله شمسه خانم] ١١٢٤ رجبنده ارتحال دار بقا ايتمشدر.

عثمان پاشا — عساكرشاهانه دن بالتفيض موستارده قوماندان وميرلوا ايكن متقاعد اولمشدر. ١٢٨٩ ربيع الاخرنده ارتحال دار بقا ايدوب نوح قيوسنه دفن ايدلمشدر.

احمد افندى — بياض زاده] حسن افندى مخدوميدر ١٠٤٢ ده تولد ايلدى مدرس، منلا اولوب ١٠٨٦ جماذى الاخرنده استانبول قاضيسى اولدى. ١٠٩١ صفرنده صدر روم ايلى اولدى ١٠٩٤ ربيع الاولنده عزل ايدلدى. ١٠٩٨ جماذى الاخره سنك دردنده قاكليجه ده يالیسنده وفات ايتدى. اسكدارده ديوتجى زاويه سنه دفن ايدلمشدر. فن كلامده ماهر برفاضل ايدى. تأليفاتى اشارات المرام من عبارت الامام سواغ العلوم فقه اكبره شرح كتاب الوصيه سائل تعليقاتى واردر.

الحاج عثمان افندى — بوسنه ليدر. سلطان مصطفى خان ثالث حضرتلرينك حسن خط خواجه سى ايدى كندوسى مدرس اولوب ١١٨١ ده وفات ايدوب ايازمه جامعنه دفن ايدلمشدر.

عثمان افندى — چوروملیدر ١٢٢٣ ده تولد ايله مكتب اعدادئ عسكرى معلمى اولوب مواليدن اولمشدر ١٢٩٦ ربيع الاولنك يكرمى اوچنده وفات ايدوب قره جه احمده دفن ايدلدى. علم صرف ونحوه دائر بركتاب يازمشدر فضلادن معدود ايدى. سنك مزارنده شو وجهله يازيليدر.

[مكتب اعدادئ شاهانه ده اوتوز بش سنه تدريس ايده رك متقاعد

اولان علمای اعلام وقدماء اساتیذهٔ کرامدن چوروملی السید الحاج خواجه عثمان افندی]

محمود هدائی — شیخ سید) مسقط رأسی سیوری حصاریدر . حضرت افتاده‌نك كبار خلفاسندندر. خیلی زمان بروسه‌ده بولندقدن صکره اسکداره کلدی ١٠٠٢ ده سلطان محمد جامعنه واعظ ومحدث ومفسر اولدی ١٠٣٢ ده ارتحال ایلدی . تربه‌سی اسکدارده زیارتکاهدر. اوندن زیاده اولان رسائلی ایچنده [جامع الفضائل] اك زیاده شهرت بولمشدر . اشعار متصوفانه‌سی دخی واردر.

وفاتنه دائر سویلنان تاریخ شودر.

[ترك دنیا ایلدی محمود افندی کوچدی آه]

١٠٣٢

شمعی — تدریس ایله تعیش ایدر متصوف برذات ایدی . علمادن معدوددر. مثنوی شریفه، دیوان حافظه، کلستانه، بوستانه شرحلر یازمشدر. ١٠٠٠ ده وفات ایدوب روم محمد پاشا جامعی قپوسی خارجنده مدفوندر.

راغب محمد پاشا — قباطاشلیدر. پدری چلبی افندینك وکیلخرجی اولوب اندرون همایوندن مفیض اوله‌رق عساکر شاهانه‌یه داخل اولمش وبالتفیض ١٢٥٩ ده روم ایلی اردوسنه میرلوا اولوب ٦١ شعبانده میر میرانلقله روم ایلی متصرفی اولمش و ٦٢ صفرنده وزارتله طربزون والیسی اولوب ربیع‌الاولنده طرابلس غرب والیسی اولوب ذی‌القعده‌نك ایکیسنده انفصال ایلمشدر ٦٥ رجبنك سلخنده بصره والیسی اولوب ٦٦ شوالنده جزایر بحر سفید و ٦٧ شعبانده آیدین وشوالنده خربوت ٦٨ شوالنده کردستان و ٧٠ ذالقعده‌سنده اشقودره و ٧٢ محرمنده‌قسطمونی ٧٣ جماذی‌الاولنده طربزون والیسی اولوب ٧٧ محرمنده عزل اولندی ١٢٨١ ذالقعده‌سی اواسطنده وفات ایدوب اسکدارده هدائی تکیه‌سنه دفن ایدلمشدر.

روح‌الله محمد افندی — صدرالدین زاده محمد امین افندی مخدومیدر. مدرس منلا اولوب ١١٦٩ ذالقعده‌سنده استانبول قاضیسی اولدی ١٠٧٠ ذالقعده‌سنده عزل ایدلدی . منجملکه هوس ایتمسندن ناشی بوفنه واقف بکلکچی وجدی افندی وقونیه ابازه‌سی محمد اغا ایله مراسلانده بولندی ١٠٧١ ده ارتحال

ایدوب اسکداره دفن ایدلمشدر. التمش یاشنده ایدی [روحی] مخلصیله شاعردر دیوانی واردر. فندقلی جامعنه اجزاء شریفه وقف ایلمشدر.

شکری پاشا — ترسانه‌لیدر. بالتفیض قپودان وصکره عزله قپوجی باشی بعده ردوس متصرفی و ١٢٤٩ ده ازمید متصرفلغیله کرسته مأموری وصکره میرلوا وبحریه فریقی اولدی ١٢٥٨ شوالنك یدیسنده وفات ایدوب سید احمد دره‌سنه دفن ایدلدی.

صادق محمد افندی — پدری بلاطه‌جامجی عبدی‌اولوب ١١٥١ ده تولد ایلدی دایسی طبیب قنبور عباسدن طبابتی بالتحصیل ١١٩٤ ده‌یکیشهر منلاسی‌مسعود زاده‌یه کتخدا اولدی ١١٩٧ ده‌مدرس ٢٠٣ ده‌رئیس اطبا ایکی سنه صکره ازمیر منلاسی و ٢٠٧ ده ادرنه منلاسی وایکی سنه صکره مکه پایه‌سی‌اولدی ١٢١١ ده سرطبابتدن عزل ایدلدی ١٢١٤ ده استانبول قضاسی توجیهنده استعفا ایتمکله مالخولیا علتنه‌اوغرامش وبرمدت صکره کندوسنه سکونت کله‌رك‌منزول‌اولمشدر. ١٢١٥ شعبانك‌اوننجی کونی وفات ایلمشدر. نصوحی تکیه‌سنده مدفوندر.

ابراهیم عفت افندی — نصوحی زاده » باب فتواده مستخدم‌اوله‌رق‌وقایع کاتبی اولمش و ١٢٢٧ جماذی‌الاخرنده ماغوسه‌یه کوندرلمشدر. بعده‌محل‌شرعیات کاتبی وبعده مخرج وبلادخمسه‌منلاسی اولوب ١٢٤١ ده‌روسیه‌متارکه‌سنده‌مرخص ثانی اولدی ١٢٤٧ ده مکه پایه‌سی اولمشدر. ١٢٥١ شوالنك یکرمیسنده ارتحال ایدوب نصوحی تکیه‌سنه دفن ایدلمشدر. مستقیم‌وامور سیاسته اکاه برمردفاضل ایدی.

ابراهیم پاشا — چورابسز » قرق سنه قدر طشره‌لرده خدمات‌عسکریه‌ده بولنه‌رق میرلوالقدن متقاعد اولمشدر. ١٣٠٤ ده یوزدرت یاشنده اولدیغی حالده ارتحال دار بقا ایدوب قره‌جه‌احمده دفن اولنمشدر.

ابراهیم حقی پاشا — امرای عسکریه‌دن اولوب یاور حرب پادشاهی اولدی صکره سر یاور اولوب میر لوا وفریق اولدی ١٢٨٤ ده دار شوری اعضاسی اوله‌رق بعده‌متقاعد اولمشدر. ١٢٩٤ محرمنك دردنجی کونی ارتحال ایدوب اسکدارده دیوار دیبنده مدفوندر. آلایدن یتشمه امی وصادق ایدی.

علی منصوری افندی — مصرلیدر. کوپریلی زاده‌مصطفی‌پاشایه تعلقنده انتسابله صدارتنده امامی اولدی وکتبخانه‌ده حافظ کتب ومحدث‌اولو ١١٠٢ ده

سلطان سلیمان ثانی حضرتلرینك والده‌سی صالحه سلطان ایچون سلیمانیه تربه‌سنده قراشیخلغی بوکا احسان بیورلدی ١١٢٨ ده شیخ القرا اولدی ١١٣٤ ده وفات ایتدی اسکدارده خرمنلکده مدفوندر . محدث ، نحوی ایدی . تألیفی بیك بیتلی [الفیه] در.

موسی کاظم پاشا — متأخرین شعرای عثمانیه‌نك سر افرازی اولوب هله مرثیه وهجوده بیماننددر. ارناؤدلقلی‌ه قوینجه قصبه‌سنده ١٢٣٧ تاریخنده دنیایه کلوب پدری حسین بکله برمقدار تحصیلدن صکره دیوان همایون قلمنه بعده مهمه اوطه‌سنه ومالیه مکتوبی قلمنه مداومت ایتمش وبعده کتابتله عساکر خاصه سلکنه داخل اولوب استعداد طبیعیسی حسبیله ازمدتده لوا کتابتنه نائل وبعده صنف حربه داخل اوله‌رق تدریجاً فریقلك رتبهٔ رفیعه‌سنی احرازایتمش وآتش زبانلغی شدتنك بعض تأثیراتنه اوغرامش ایدی اهل بیت جناب نبوی‌یه وفرت محبتی وطریقته انتسابی اولوب اشعارینك برقسم مهمی نعت ومرثیه ومناجاته متعلقدر. قرن حاضر اوائلنده درسعادتده ارتحال ایتمشدر. اسکدارده حضرت هدایده مدفوندر شو قطعه جملهٔ اشعاریندر.

جوش ایدوب باد محبت ایله دریای ازل
اولدی برجوهر شهدنه دورنك اوزره جلی
دیدی صرف هویت کوروب اول رنکاری
برینه نور محمد برینه نور علی

روم محمد پاشا — ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی حضرتلری وزراسندن اولوب محمود پاشانك صدارتی زماننده وزیر ثانی ایدی وصدر مشار الیهه زیاده کین وغرضی اولوب نهایت قرەمان سفری اثناسنده نزد پادشاهیده حقنده سعایت ایدوب ٨٧٢ ده عزلنه سبب اولمش ویرینه کندیسی نصب اولنمش ایدی مدت صدارتی اوچ سنه سوروب زمانی قره‌مان اوغللرینك تنکیلیله کچیرمش واوچ سنه‌نك صدارتدن صکره ٨٧٥ ده عزل اولنه‌رق برمدت صکره وفات ایتمش واسکدارده بنا کرده‌سی اولان جامع شریف حولیسنده دفن اولنمشدر. رومدن دونمه ایدی.

سلطان زاد محمد پاشا — عصر سلطان ابراهیم خانیده مسند صدارت عظمایه کچن وزرادن اولوب نسبی رستم پاشایه وجغاله زاده سنان پاشایه منتهی اولور.

سلطان زاده اولمغله سرای همایونده تربیه اولنه‌رق ١٠٣٠ تاریخنده سلطان عثمان خان خوتین سفرینه عزیمت ایتدکلرنده قپوجی باشیلق ایله طشره‌یه چیقوب شباتی جهتیله [جوان قپوجی باشی] دینمکله شهرت بولمشیدی. استعدی فطریسی وشرف نسبی سائقه‌سیله ازمدت ظرفنده وزیر قبه‌نشین اولوب ١٠٤٧ ده مصر ایالتنه نصب اولنمشدی اوچ سنه خطهٔ مصریه‌یی اداره ایتدکدن صکره درسعادته عودتله ١٠٥١ ده سردارلقله ازاق استخلاصنه مأمور اولوب وصولندن اول دشمن اوراسنی تخلیه ایله چکلمش اولدیغندن بلا حرب داخل اولوب اعادهٔ اسایش ایتمشدی بوموفقیتندن طولایی حسن تدبیرله شهرت بولمسی وزیر اعظم بولنان قره مصطفی پاشانك موجب اندیشه‌سی اولمغله اوزیده قالمسی ایچون فرمان همایون استحصال ایتمشدی ١٠٥٣ ده مأذوناً درسعادته کلوب همان شام ایالتی توجیهیله اعزام اولنمش ومحل مأموریتنه وصولنی متعاقب قره مصطفی پاشا عزل ایدیله‌رك مهر صدارت کندیسنه ارسال بیورلدی ١٠٥٤ ده درسعادته وصول ایله مسند صدارته قعود ایتمشدی . اوصره‌ده مشهور جینجی خواجه صاحب نفوذ اولوب سلفی قره مصطفی پاشا کبی بر وزیر عاقل دسایسنه افتاده اولمغله صاحب ترجمه بونك دسایسندن احترازاً مماشات کارانه حرکتده بولنمغه مجبور اولمش ویالکز کریده بولنان عسکره وقت وزمانیله ارزاق ومهمات یتشدیرمك خصوصنده حسن خدمتله اکتفا ایتمشدی . مع هذا ١٠٥٥ تاریخنده دفتردار صالح پاشانك سعایتیله عزل وسردار-لق نامیله کریده اعزام اولنه‌رق نازك طبع وسفر دریایه غیر متحمل اولمغله کریده وصولنده خسته‌لنوب ١٠٥٦ ده وفات ایتمش ونعشی درسعاده‌ته نقل اولنه‌رق هدایی محمود افندی تربه‌سی جوارینه دفن اولنمشدر. مدت صدارتی ٢٢ آی اولوب وفاتنده قرق یاشلرنده ایدی .

ترشیجی زاده احمد مختار افندی — دور سلطان عبدالعزیز خانیده مقام مشیخت اسلامیه‌یه کچن علمادن اولوب ١٢٨٩ ده مقام مشارالیهه اصعاد اولنمش ویکرمی آیه قریب مدت بومقامده قالدقدن صکره [١٢٩١] تاریخنده وفات ایدوب اسکداره دفن ایدلمشدر.

صنعی زاده سید محمد امین افندی — سلطان محمد خان رابع دورنده مشیخت اسلامیه‌یه کچن علمادن اولوب قضاتدن قره صنع‌الله افندینك اوغلیدر. ١٠٥٦ ده ادرنه ٥٧ ده بروسه پایه‌سیله حلب ومتعاقباً مصر ٥٩ ده استانبول

قاضیسی ١٠٦٤ اناطولی و ٦٥ ده روم ایلی قاضیعسکری اولمش و١٠٧٢ ده مسند فتوایه گچوب اون بر آی قدر بومقامده قالدقدن صکره ٧٣ ده عزل اولنمش و١٠٨٣ ده وفات ایدوب اسکدارده هدایی محمود افندی درگاهی جوارنده دفن اولنمشدر. متشرع ومتقی برذات اولوب انجق امور خارجیه یه وقوفی ووقاری یوغیدی .

یوسف کامل پاشا — عصر جنتمکان سلطان عبدالعزیز خانیده مسند صدارت عظمایه گچن وزرای دولت علیه دن اولوب عن اصلی عربکیرلی اولدیغی حالده عمی کمرگجی عثمان پاشانك دائره سنده تربیه اولنه رق مشار الیهك معیتنده گزدیکی برلرده علمای عصرندن تحصیل علوم ایله السنهٔ ثلاثه ادبیاتنده وشعر وانشاده کسب مهارت ایتمش وبرمدت دیوان همایون قلمنه دوامدن صکره ١٢٤٩ تاریخنده جانب مصره عزیمتله خزینهٔ مصریه کتابتنه وبعده محمد علی پاشا مرحومك معیت دیوانه نصب اولنه رق مشار الیهك توجهنی قزانمش ومتعاقباً یکدن قائمقاملقله سلك عسکری یه دخول ایله بش سنه ظرفنده میر لوالق رتبه سنه نائل اولمش ١٢٦٠ ده مأموراً درسعادته ورودنده عهده سنه میرمیرانلق رتبه سی توجیه اولنه رق مصره عودتنده زینب خانم مرحومه ایله عقد ازدواجی اجرا اولنه رق مشار الیه محمد علی پاشایه داماد اولمش وبراز وقت صعید عصرك احوان مدیریتنده بولندقدن صکره ١٢٦٥ تاریخلرنده درسعادته انتقال ایدوب ازمدت ظرفنده روم ایلی بکلر بکیلکی پایه سیله مجلس والای احکام عدلیه ومجلس معارف اعضالغنه نصب اولنمش و ١٢٦٧ ده عهده سنه وزارت رتبه سی توجیهیله ٦٨ ده تجارت نظارتنه ٦٩ ده مجلس والا اعضالغنه ١٢٧٠ ده ثانیاً تجارت نظارتنه ٧١ ده مجلس عالئ تنظیمات ریاستنه وینه اوسنه مجلس والا ریاستنه تعیین اولندقدن صکره ینه سنهٔ مذکوره ده عزل ایله مجالس عالیه یه مأمور اولمش و ٧٣ ده ثانیا مجلس والا ریاستنه نصب اولنه رق ٧٦ ده بالانفصال برمدت استراحت ومأذوناً مصره سیاحت ایتمش وعودتنده ٧٧ ده ینه مجالس عالیه یه مأمور اولوب ٧٨ ده مجدداً تشکیل اولنان مجلس والای احکام عدلیه ریاستنه نصب اولنان ومأموراً شامده بولنان فؤاد پاشا یرینه وکالته وبعده ریاست مذکوره یه اصالةً نصب اولنمش ١٢٧٩ ده مسند جلیل صدارت عظمایه گچوب بش ای امور دولتی حسن اداره ایتدکدن صکره انفصال ایدوب رابعاً مجلس والای

احکام عدلیه ریاستنه نصب اولنمش و ١٢٨٢ ده مجالس عالیه‌یه مأمور بولنان محمد رشدی پاشا ایله بجایش اولنه‌رق برخیلی وقت بوحالده قالمش و ١٢٩٢ تاریخنده ارتحال ایدوب اسکدارده رفیقهٔ محترمه‌سیله مشترکاً احیا کرده‌لری اولان غربا خسته‌خانه‌سی اتصالنده دفن اولنمشدر. بعض اشعاری ومنشأتی اولوب وفنلونك مشهور تلماق سرکذشتی ترجمه‌سنی دخی برطرز منشیانه‌ده قلمه‌المشدر. کرم واحسانی چوق مدبر ودور اندیش برذات ایدی .

محمد سعید افندی — صدوردن وشیخ نصوحی احفادندن اولوب اسکدارده مدفوندر. بیت آتی منتخب اشعارندندر.

رستم رزم جفایم درد جوشندر بکا
داغ آتشتاب سینه‌م زینت تندر بکا

حاجی عثمان نوری پاشا — نظامیه‌سواری میرالایلرندن احمدشکری بکك مخدومی اولوب ١٢٥٦ سنهٔ هجریه‌سنده درسعادتده تولد ایتمش و١٢٧٤ ده مکتب فنون حربیهٔ شاهانه‌یه داخل اولمشدر ١٢٧٩ سنه‌سنده ارکان حربیه یوز باشیلغی رتبه‌سنه نائلیتله مکتبدن خروج ایلمشدر. ١٢٨٨ سنه‌سنده‌ارکان‌حربیه‌بیکباشیلغی رتبه‌سنه نائلیتله اردو دائره‌سنده بولنان مواقعی کشت وکذارله ١٢٨٩ ده مدانیه — بروسه شمندوفر خطی کشفیاتنده بولنمش و ١٢٩١ سنه‌سنده صربستان اوزرینه سوق اولنان فرقهٔ همایون ارکان حربیه ریاستیله ودینه کوندرلمش و ١٢٩٢ سنه‌سنده ارکان حربیه قائمقاملغی‌رتبه‌سنه‌نائلیتله صربستان حدودی تجاوز ایدیله‌رك زایچر جوارنده وقوعه کلان‌محاربانده حاضر بولنمشدر. مصالحه‌دن صکره شمنی‌یه عودتی متعاقب روسیه ایله اعلان حرب ایدلدیکندن طونه شرق قول اردوسی سواری فرقه‌سی ارکان حربیه ریاستنه تعیین اولنه‌رق هزار غراده کیتمش و ١٢٩٤ ده بالفعل قوماندا ایتمك ارزوسیله پیاده صنفنه نقل ایله خاصه اردوی همایونی پیاده ایکنجی الاینه میرالای تعیین بیورلمشدر . حربك ختامنه قدر لوا خدمتنی ایفا وبیوك وکوچك اون اوچ دفعه محاربه‌ده حاضر بولنمشدر. رسمو وقندیه قوماندانلغنده دخی بولنمشدر. ٩٦ ده خاصه برنجی میرآلایلغنه تعیین ایدیله‌رك سنهٔ مذکوره ظرفنده اولکون مسئله‌سنه مأموراً کیتمش وتکرار استانبوله عودتله ٩٨ ده کوملجنه‌دردیف لوالغنه وینه سنهٔ مذکوره‌ده فریقلق رتبه‌سیله حجاز فرقهٔ همایونی قوماندانلغنه ٩٩ ده

قوماندانلق انضماميله واليلكنه تعيين بيورلمش و ١٣٠١ ده رتبهٔ ساميهٔ مشيري‌يي احراز ايلمشدر ٣٠٤ ده حلب ولايتي واليلكنه تعيين ايدلمش ايسه‌ده وجودينه عارض اولان روماتيزمه خسته‌لغندن طولايي سكز آي صكره بالاستعفا تداوي ايچون بيروتده برمدت اقامتدن صكره ٣٠٥ ده يدنجي اردوي همايون مشيريتي انضماميله عين واليلكنه تعيين بيورلمش وعارضهٔ وجوديه‌سنك اشتدادي حسبيله بالاستعفايه بيروته واورادن درسعادته عزيمت ايلمش ٣٠٨ ده التنجي اردوي همايون مشيريتنه تعيين بيورلمش ايسه‌ده عارضهٔ وجوديه‌سنه مبني بالاستعفا بشنجي اردوي همايون مشيريتنه ٣٠٩ ده سوريه ولايتنه وسنهٔ مذكوره‌ده حجازده ظهور ايدن اغتشاشك رفعي مأموريتيله وپاپور اكرملك عنوانك احسانيله ايكنجي دفعه حجاز ولايتنه ٣١٠ ده ايكنجي دفعه اوله‌رق حلب ولايتنه تعيين بيولمش واورادن سوريه ولايتنه تعيين ايدلمشدر ١٣١٥ سنه‌سي ارتحال دار بقا ايله اسكدارده قره‌جه احمده دفن ايدلمشدر.

ميرزا زاده شيخ محمد افندي — سلطان محمودخان اول دورنده مشيخت اسلاميه‌مسند جليلنه كچن علمادن اولوب ١١٣٦ ده شيخ الاسلام اولان ميرزا مصطفى افنديتك اوغليدر. تحصيل علوم ايله رؤسه نائل اولدقدن صكره فيض الله افندي‌يه داماد اولوب اونك سوقيله ازمير، ادرنه وچوق كچمه‌دن استانبول قاضيسي و ١١٢٥ ده اناطولي قاضيعسكري اولمش ايدي ١١٢٨ ده نقض عهد ايدن اوستريايه قارشي سفر همايون اقتضاسنه دائر انعقاد ايدن مجلسده صدر اعظم شهيد علي پاشايه قارشي معارضه ايتديكندن طولايي اربه‌لي اولان براوادي‌يه تبعيد اولنه‌رق برمدت صكره ميراخور اغانك شفاعتيله عفو ودرسعادته جلب اولنه‌رق روم ايلي پايه‌سيله تلطيف بيوريلوب بعده ايكي دفعه بالفعل روم ايلي قاضي عسكري و ١٢٤٢ ده مفتيء انام اولمش ايسه‌ده ضعف وهرمه دوچار اولديغندن انجق بدي بچق آي كمال استغنا ايله بومقام عاليده قالدقدن صكره ١١٤٣ ده استعفاسي قبول اولنه‌رق قوناغنه چكيلوب ١١٤٦ ده ارتحال ايتمش واسكدارده قره‌جه احمده دفن ايدلمشدر. عالم وعفيف ومتقي برذات ايدي.

ميرزا زاده محمد سعيد افندي — سلطان مصطفى خان دوري مشايخ اسلامندن اولوب ميرزا زاده شيخ محمد افنديتك اوغليدر ١١٢٢ ده تولدايدوب ١١٣٣ ده طريق تدريسه داخل اوله‌رق ١١٤٥ تاريخنده ازمير وبعده بروسه

مكه و ١١٦١ ده استانبول قاضيسى ٧١ده اناطولى‌و ٧٣ده‌روم ايلى قاضيعسكرى ٧٥ ده نقيب‌الاشراف ومكرراً صدر روم ايلى اولوب ١١٨٣ ده مقام مشيخته نصب ايله اوچ بچق سنه امور فتوايى بعدالاداره ضعف ونحافته وهرمنه بناءً استعفايه مجبوراولوب ٨٧ ١١ ده استعفاسى قبول اولنه‌رق برسنه صكره وفات ايتمشدر. قره‌جه احمدده مدفوندر. عفيف، محق برذات ايدى .

درى الشيخ محمد افندى — انقره‌ليدر. مدرس وصدوردن عبدالقادر افندى‌يه داماد اولدى ١٢٦ ده مصر منلاسى ١٢٩ ده مكهٔ مكرمه قاضيسى ١٣٣ محرمنده استانبول قاضيسى ١٣٤ده بعدالعزل ١٣٩ ده‌اناطولى‌قاضيعسكرى اوله‌رق ١٤٠ ده انفصال ايلدى ١٤٣ ربيع‌الاولنده صدر روم ايلى اوله‌رق سنه‌سنده عزل ايدلدى ١٤٧ جماذى‌الاولنده ثانياً صدر روم ايلى‌جماذى‌الاخره‌نك اوچنده شيخ‌الاسلام اولوب ١١٤٨ ذى‌الحجه‌سنده خسته اولمغله انفصال ايده‌رك ١١٤٩ ده وفات ايتدى مسكينلرده مدفوندر. عالم ، فاضل ، منصف ، محق، لطف طبع صاحبى ايدى . مخدومى مصطفى افنديدر . [درى زاده‌لر] بوكا منسوبدر.

حسام‌الدين عمر افندى — عاطف زاده صدوردن جلال افندينك حفيديدر ١٢١٤ ده تولد ايلدى ١٢٤٦ ده تحرير مأمورى‌اولدى ٦٤ده‌سلانيك منلاسى اولوب متعاقباً بلاد خمسه ومكه و ٦٦ ده استانبول پايه‌لرينى احراز ايلمشدر. صكره اناطولى پايه‌سى ومجلس معارف اعضاسى اولوب ٧٤ صفرنده مجلس معارف رئيسى ٧٦ ذى‌القعده‌سنده اناطولى قاضيعسكرى اولدى ١٢٧٨ محرمنده روم ايلى پايه‌سى اولدى ٢٨٠ جماذى‌الاولنك اون برنده شيخ‌الاسلام اولدى ١٢٨٣ ربيع‌الاولنك يكرمى بديسنده انفصال ايلدى ١٢٨٥ جماذى‌الاولنك التيسنده مجالس عاليه‌يه مأمور اولدى . ١٢٨٨ صفرينك يكرمى بشنده وفات ايدوب حيدر پاشايه دفن ايدلمشدر. عالم، خلوق، حليم، ظريف،متواضع وتاريخشناس ايدى مدت حياتى عالم تجردده امرار ايلمشدر.

سعدالدين افندى — فيض‌الله افندى زاده مدرس مصر منلاسى ١١٦٠ محرمنده مكه قاضيسى ١١٦٧ ده استانبول قاضيسى اولدى ١١٦٨ ده عزل اولنوب ١١٧٣ ده وفات ايدوب قره‌جه احمد تربه‌سى يانده مدفوندر .

سعدالدين محمد افندى — مدرسيندن عبدالحميد افندى مخدوميدر ١٢١٣

ده تولد ایلدی مدرس، میری کاتبی ۲٦۰ ذالحجه‌سنده اوقاف مفتشی ٦۳ ده مخرج پایه‌سی بعده مالیه مفتیسی عسکره مکه و ۷۰ رمضاننده استانبول و ۷۲ شعباننده اناطولی پایه‌سی ۷۵ صفرنده مجلس والا مفتیسی اولوب ۷۵ جماذی الا ولنك یکرمی برنده شیخ‌الاسلام اولدی ۸۰ ده عزل ایدلدی ۲۸۳ ده وفات ایدوب قره‌جه احمد تربه‌سی یاننده فیض‌الله زاده سعدالدین افندینك قربنه دفن ایدلدی . نطوق ، مدبر، مقتدر، عارف، محق ایدی مخدومی رشاد ودامادلری نجیب افندیله رشدی بکدر.

شیخ ابراهیم افندی — ۱۰۵۱ تاریخده استانبولده دنیایه کلوب، بعدالتحصیل طریقته انتسابله بعض جوامع شریفه وعظیه‌سی عهده‌سنه احاله‌وبعده اسکدارده عتیق والده سلطان مشیختنه نصب اولنمشیدی ۱۱۱٤ ده وفات ایدوب اسکدار مقبره‌سنه دفن ایدلمشدر. برچوق الهیاتی وسائر اشعاری واردر . شو بیت او جمله‌دندر.

داغ یاقش شرحه چکمش سینه‌سن چاك ایلمش
بویله در عالمده نقش حال مشتاقان عشق

غازی یوسف پاشا — ۱۰۵٤ دن ۱۰۵۵ تاریخنه قدر قپودان پاشالق اتمشدر. بیك اللی بش حزیرانی اواخرنده ۲۰۰ دن متجاوز سفینه‌دن مرکب بردونما ایله کرید اوزرینه کیدوب وقره‌یه عسکری چیقاروب اطه‌نك مقر اداره‌سی اولان حانیه قلعه‌سنی ۵۰ کون قدر بعدالمحاصره ضبطنه موفق اولمشدر. سلیمیه جامعشریفی جوارنده مدفوندر.

حانیه قلعه‌سنك قپوسی اوزرنده منقوش اولان تاریخ بروجه آتیدر.

شرحه چکدم داغ اوردم کوز کوز ایتدم سینه‌می
داغمی سیر ایلسین بیلسون بنم تاریخمی
۱۰۵۵

نصوحی

مشار الیه الحاج محمد افندی ۹۷۷ سنه‌سی قسطمونیده وفات ایدن قسطمونیلی الشیخ شعبان افندی نسلندندر. وامی سنان حضرتلرندن مستخلفدر. وفاتی ۹۷٦ سنه‌سی واقع اولمشدر.

درسعادتده ایلك دفعه اوله‌رق دارالطباعه اسکدارده سلیمیه جوارنده تأسیس اولنمشدر. حتی تاریخ تأسیسنی مبین اوزمان شعراسندن عینی نام ذات تاریخ آتی‌یی سویلمشدر.

مصححِ بنده‌سی عینی دیدی تاریخ مطبوعك
اوچنجی شه سلیم دارالطباعه ایلدی انشا
۱۲۱۷

قیزقله‌سی

سرای برونی ایله اسکدار بیننده واقع اولوب اوروپالیلرجه [طورده لئاندر] نامیله مشهور قیزقله‌سی [لئون عراقیل] نام روم قیصری طرفندن انشا ایتدیرلمشدر. بوقله‌نك بوغازلردن کلان سفائنك مرورینی منع ایچون ایمپراطور [مانوئل]طرفندن انشا ایتدیرلدیکی دخی مرویدر. مذکور قله محترق اولدقدن صکره جنتمکان سلطان محمود خان ثانی حضرتلری جانبندن تکرار وکورینان هیئتده بنا وانشا ایتدیرلمشدر.

قوزغنجق

قریهٔ مذکوره‌نك بواسمله تسمیه‌سنه سبب حضرت فاتحك عصرنده قوزغون بابا نام عزیزك اوراده ساکن اولدیغندن ایلری کلمشدر. اشبو قریه بوغاز ایچنك اناطولی ساحلنده واسکدارك شمال شرقیسنده‌در.

بوغاز ایچی قرای سائره‌سی کبی بونك دخی قسم ساحلیسی یالیلردن متشکل اولوب قسم کلیسی برعمیق خط اجتماع میاه ایله بوخطك جناحیننده‌کی مواقع مرتفعه‌ده بولنور. اشبو خط اجتماع میاه منحنی‌الشکل ایسه‌ده فقط استقامت عمومیه‌سی جنوب شرقیدن شمال غربیه‌در.

قریهٔ مذکوره‌نك واپور اسکله‌سی سرای برونندن ۹و۱ میل مسافه‌ده اولوب خط اجتماع میاهك طولیده تقریباً [۱۰۰۰] بیك متره‌در .

قریهٔ مذکوره‌ده بك چوق اهل اسلام اسکان ایتمدیکندن مسجدو جامع اولمیوب طائفهٔ یهوده منحصر اولدیغندن ایکی عدد حاوره خانه‌ایله روملرك[ایه پانده‌لمنوس] نامیله یاد اولنور برکلیساسی موجوددر. بوندن باشقه ژاندارمه وپولیس اقامه‌سنه

مخصوص برباب قره‌غولخانه ایله بری ١٢٤٧ ودیکری ١٢٢٧ ده بنا اولنمش ایکی عدد چشمه وبرده بری ذکور دیکری اناثه مخصوص ایکی عدد مکتب ابتدائیسی واردر. وارمنیلرك[سترپ کرقور] نامنده برکلیسالری موجوددر.

اسکله قربنده وساحل بحرده کائن چشمه ١٢٤٧ تاریخنده انشا وخیرات ایدلمشدر. اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

هوالشافی

آب ناب ایچ نوش اوله صبح ومسا
صاحب الخیراته قیل خیر دعا

نقاش

قوزغنجقك شمال غربیسنده اولان اشبو موقعده طوپجی وپیاده عسکری اقامه‌سنه مخصوص بر قره‌غول اولوب بر بطاریه طوپ واردر. بوطوپلر جلوس همایون ایله بیراملرده اوقات خمسه‌ده انداخت ایدیلور. بونام ایله تسمیه‌سنه سبب اوست طرفنده‌کی مقبره‌ده [نقاش بابا] نامنده برذاتك تربه‌سی بولندیغندن ایلرو کلمشدر.

مشار الیه جنتمکان سلطان سلیم خان قدیمك چالدیرن مظفریتنی متعاقب تبریز شهرینی فتح واستیلا ایله درسعادته‌عودت بیوردقلری‌اثناده تبریزاهالیسندن درسعادته کتیردکلری ارباب صنایع ومعارف میاننده شیخ مذکور دخی موجود ایدی . اوعصرده مشهور ومتارف بولنان حبیب قرمانیدن انابت برله کسب کمالات ایده‌رك اسمنه منسوب قریه‌ده زراعتله امرار اوقات ایدردی . وفاتنده مذکور قریه‌ده‌کی زاویه‌سی خطیره‌سنه دفن ایدلمشدر.مقامنه کچن مخدومی درویش چلبی عصر قانونی رجالندن اولوب سلطان مشار الیه صید وشکاربهانه‌سیله‌مذکور قریه‌یه کلدکجه حضورلرینه بابا طعامی نامیله‌ماحضر تقدیم ایدرمش حضرت پادشاه کندوسنده کیاست وقابلیت کورمکله معیت سنیه‌لرینه آلمشلر نهایت کوندن کونه ترقی برله دفترداراق رتبهٔ جلیله‌سنه نائل اولمشدر. بوده پدری وبرادری حیدر چلبی نزدینه‌دفن ایدلمشدر.

قره‌غولك قارشیسنده‌کی چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

نامداش فخر عالم زائر بیت حرم
عین اخلاصیله‌اولدی خیر وجودك مظهری

فی سبیل الله بوچشمه‌یی بنیاد ایدوب
سو بسو سیراب و مسرور ایتدی تشنه دللری
عینیا عطشانه بر بر سویلدم تاریخ تام
ال ایچ اجرا ایلدی احمد افندی کوثری
١٢٣٩

بکلر بکی سرای همایونی قربنده وساحل بحره قریب برمحلده مبنی چشمه اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر.

« جنتمکان فردوس آشیان غازی سلطان محمود خان ثانی افندمز حضرتلرینك قادینلرندن دردنجی نوری تاب قادین افندی حضرتلرینك خیراتیدر ١٢٦٢ »

اشبو چشمه الیوم معطلدر.

نقاش مقبره‌سنده مدفون ذوات مشهوره

احمد پاشا — ظریف مصطفی پاشا منسوبانندندر. ملکیه خدماتنه کیروب میر میران و ١٢٩٩ ده بکلر بکی پایه‌سنی الدی شهر امانتنده اعضا وصکره اسکدار دائرهٔ بلدیه‌سی رئیسی ورمزی افندینك وفاتنده شهر اماتی رئیسی اولدی. ١٣٠٨ جماذی الاخرینك یکرمیسنده ارتحال ایدوب نقاشه‌دفن ایدلمشدر. اهل خیر فقط قلیل العلم برذات ایدی.

سرای همایون ارقه‌سنده‌کی دهلیزده کائن چشمه‌نك تاریخی بروجه آتیدر.

آب روی سلطنت خاقان محمود الشیم   یاپدی بو نو چشمهٔ زمزم نهاد اطهری
بسمله ایله نوش ایدن آب شفابخشاسنی   عمری اولدقجه اولور انواع علتدن بری
حلمیا تاریخی جوهرله تحریر ایلدم   خان محمود ایلدی اجرا بو عین کوثری
١٢٤٥   یساری مصطفی عزت

براز دها ایلروده کائن چشمه اوزرنده‌کی تاریخ بروجه آتیدر.

پادشاه پرهمم سلطان محمود الخصال   یاپدی زیبا چشمهٔ دلجو ترلذت رسان
منبی فردوس اعلادر مثال سلسبیل   جزؤ اکسیر حیات اولمش مزاجنده نهان
کوهر تاریخی مرویدر خضردن علمیا   جدول آب حیاتی قیلدی محمود خان روان
١٢٤٥   یساری مصطفی عزت

بوچشمه جوارنده بولنان اوفاق ومعطل برچشمه اوزرنده محکوك اولان عباره شودر. [الحاج یوسف اغا روحنه الفاتحه] ١١٧٧

بكلر بكى

استانبول بوغازينك اناطولى ساحلنده وقوزغنجق ايله چنكل كويى ارهسنده بيوك برقريه اولوب اسكدار متصرفلغنه وطقوزنجى دائرهٔ بلديه يه ملحقدر.

ساحل بوينجه كوزل ياليلرى وچامليجه تپه لرينه طوغرى برسطح مائل تشكيل ايدن طاغ اتكنده متعدد كوشكلرى اولوب ساحلده غايت كوزل بر سراى همايونى وايكى منارهلى دلبر برجامع شريفى، عسكرى خستهخانهسى ورشديه مكتبى واردر. اهاليسى كاملاً اسلامدر. هواسى صاغلام وسرينsee

جامع شريف جوارنده برعمارتخانه، مدرسه، مكتب، كتبخانه، برتربه ايكى عدد چشمه وبر عسكرى قرهغولخانهسى واردر.

جامع شريفك بانيسى جنتمكان عبدالحميدخان اول حضرتلريدركه برمنارهلى اولهرق بنا بيورمشلردر. جنتمكان سلطان محمود خان عدلى حضرتلرى برمناره دها ضم ايله جامع شريف مذكورى تعمير وتوسيع ايدهرك برده موقتخانه علاوه بيورمشلردر.

جامع شريفك اورته قپوسى اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر.

رونق كرسئ شاهى زيور محراب دين
جامع جمله محامد يعنى خان عبدالحميد
اول سهنشاه زمان كيم داوران دهر اولور
پيشگاه محفل دولتمأبنده عبيد
زير والا قبهٔ حفظنده دنيا مستريح
باب دركاه معلاسندن عالم مستفيد
بحر جودندن كنار عالمه چيقدى ينه
بر دلارا بى معادل دريكتاى مزيد
يعنى ياپدى ساحل درياده بونو جامعى
كيم بوطرح دلكشايله جهان ايچره وحيد
اختران عين قناديل ضيا افشانيدر
سيم وزردن مهرومه آويزه در سرخ وسفيد
شمع محرابندن ايلر ماه انوار اقتباس

تحل ایدر هب دودهٔ قندیلنی نجم سعید
صبح صادق کبی آچلدقجه باب وروزنی
پادشـاه عالمی خندان ایده رب مجید
حق تعالی نیجه بویله خیره توفیق ایلیوب
تختکاه سلطنتده ایلسون عمرین مزید
باغ الـهام الهیدن مشـام طبعـمه
بوی بخش اولدی ایکی مصرع مثال مشکبید
هر بری اولدی حساب اولنجه تاریخ تام
اولدیلر الحق عفیفا حسنله بیت القصید
کعبه‌یی یاد ایتدیرر دلجومکان اولدی هله

١١٩٢

معبد مطبوع ونو بنیاد خان عبدالحمید

١١٩٢

پادشـاه مشار الیه حضرتلری جامع مذکوری والده‌لری جنتمکان شرمی رابعه سلطان حضرتلرینك روح پاکی ایچون بنا بیورمش اولدقلری جامعك باب خارجیسی بالاسنده محکوك اولان تاریخدن اکلاشیلیور.

روح عالی کهر والده سلطان ایچون
قصر فردوس کبی حضرت عبدالحمید
یاپدی بوجامع پاکی ایده اجرین ایصال
اوشهك والده‌سی رابعه سـلطانه مجـید

محفل همایون قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ رعنا بروجه آتیدر.

عبادتکاه والا محفل سـلطان عالیشـان
بو طرح پاکله حسن ختامه اولیجق واصل
یازلدی جوهری تاریخ توفیقا بو درکاهـه
سـعادتله شهنشـاهه همایون اوله محفـل

جامع شریفـك جاده‌یه ناظر اولان قپوسی اوزرنده محـکوك تاریخ نامق افندینکدر.

پادشاه هفت کشور مائل آثار خیر
یعنی ظل الله عدل آرای خان عبدالحمید
عصر پرنصرتده اول شاه مکارم گسترك
عالمك الآن لیلی قدر و یومی صبح عید
تخت عالی بخت عثمانی یه جالس اوله لی
خیر و بری تو بنو اولمقده صدقیله مزید
اولدی احیا همت شاهانه ایله بو محل
وادیء هیهات ایکن شهر اولدی معمور و جدید
ایلدی بنیاد بر جامع که انوار خـدا
خارجندن اولمده مشهود احرار و عبید
چونکه ضبط سال برشیء مهمدر لاجرم
ایلدی مکتوبی نامق بنده سی فکر سدید
کلدی بر هاتف بو طرز اوزره دیدی تاریخنی
معبد اسلام نو بنیاد خان عبدالحمید

۱۱۹۲

دکزه ناظر اولان قپونك اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر.

جنتمکان حضرت عبدالحمید خان
ایتسون بقاده دولت بخلیله افتخار
بر پادشاهه ایتمدی خیرالخلف خدا
مخدوم اعظمی کبی شوکتلو شهریار
خیراتی مکمل ایدوب نور دیده سی
اولدی حیات ثانی یه مظهر او تاجدار
چیقدقجه عرشه یارب اذان محمدی
اولسون منار شوکتی دنیاده برقرار
رفع ایلیوب عتیقنی تاریخنی دیدم
محمود خان بو معبده یاپدی ایکی مناز

۱۲۲۶

مکتبك قپوسی بالاسنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

شه‌شاهان دهرعبدالحمیدك حسن الطافی
شوقله ختم ایدنجه بو تعلمكاه قرأنی
طلوع ایتدی درونه مهروش تاریخ جوهردار
منور مكتب نورمشرق انوار فرقانی

مكتبك باب خارجیسنك اوزرنده محكوك اولان ابیات شودر .

مقتدای اهل سنت دادكر
شاه صاحب جود خان عبدالحمید
شهریار فیض بخشا كیم اولور
بروا‌حساندن عالم مستفید
اشته ازجمله مثال لطیفدر
بودلارا جامع خوب وجدید
طرح تقریب سرور ایلردله
قطعهٔ جنت دیسم اولماز بعید
عكس قندیل منارین دیركورن
آیه‌دوشمش بردیزی عقدالفرید
مؤمنینه سجده كاه اولدقجه بو
سایهٔ اقبالك ایت یارب مزید
درج اولوب بربیت جوهرداره
ایكی تاریخ اولدی ای سرمد بدید
راه حقه خیر نیت ایلیوب

١١٩٢

معبد احیا ایتدی حقا خان حمید

١١٩٢

جامعك موقتی اوزرنده محكوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

جناب خان محمود ایتدی احیا والدی زوحی
ایدوب تجدید خیراتن بونوطرز بهین اوزره
موقتخانه‌نك‌ده كلدی وقت وساعتی شمدی
مرجح ایلدی میقات چرخ برطنین اوزره

النجه ارتفاعی مهجهٔ طاق بلندندن
دوزلتدی ساعتن خورشید چرخ چارمین اوزره
مرور ازمنیله محور عالم بوزلمشدی
مجدد ایلدی انشا اساس آهنین اوزره
اوخاقان مرکزین بولدردی الحق رشتهٔ عرش
اوله ممدود یارب ظلی فرق مؤمنین اوزره
گوا کبله مزین ایتدی عزت برج تاریخن
موقتخانه همرسم سپهر اولدی زمین اوزره

١٢٣٦

ساحل بحرده اولان درت یوزلی چشمه جنتمکان سلطان محمود خان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده بنا اولنمشدر . دکزه ناظر اولان جبهه اوزرنده یازیلی اولان ابیات شودر .

ایدوب فرمان اجرا آب شمشیریله خان محمود
حریم بیتنی تطهیر قیلدی حی معبودك
کتوردی زمزمی امر ایلینجه فاتح کعبه
بو بولده سعی مشکور اولدی الحق ابر پرجودك

بو جبهه‌نك متناظری اولان جبهه اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر .

او بحر لطفله اسکندر لب تشنه طارتلسون
ترازوی خردده یوقسه فرقی قلزم ورودك
الهی والدشاه جهانه صحن جنتده
نشیمنگاه اوله سوی کناری حوض موردودك

جامعه متوجه اولان جبهه اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر .

روان والدیچون ایلدی بوچشمه‌یی ایجاد
او شاهنشاهك اولدی اکثری بو خیر موجودك

بو جبهه‌نك متناظری اولان جبهه اوزرنده محکوك تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

بحق مروه یوقدر برسوزم عزت بو تاریخه
صفای بال اوله ایچ زمزمندن خان محمودك

١٢٢٦

استاوروز جامعی

جامع مذکورك بانیسی سربوستیاندن عبدالله اغانام صاحب‌الخیردر. لنغه‌ده وفستقلی نام محلده دخی برمسجدی واردر. مومی‌الیه ۱۰۰۰ تاریخنده وفات ایتمش وفستقلیده‌کی مسجدینه‌دفن ایدلمشدر. جامع مذکور جنتمکان سلطان محمود خان اول عصرنده مکمل صورتده تعمیر اولنمش وبرمحفل همایون دخی احداث وانشا ایدلمشدر ودور عبدالحمید خان اول‌ده کذلك تعمیروترمیم اولنه‌رق وقفی دخی اولجه یکی جامع شریف وقفنه ملحق ایکن والده جامعی وقفنه الحاق ایدیله‌رك وقفی تزیید ایدلمشدر. جامعك قپوسی اوزرنده‌محکوك‌اولان تاریخ‌بروجه آتیدر.

امام اهل‌سنت درقیلان بوجامعی احیا
ایده‌الله تعالی شوکت وداراتی ممدود
قیلمدن ایلمشدی آنی صلاة راه انقیاد
خراب اولدی ولی‌وقفنده‌نقدی‌یوغیدی موجود
قیلوب اموال اوقاف همایونیله آبادان
علاوه‌ایلدی خیراتنه اولشاه صاحب جود
اولنسون بابنه آویزه رفعت جوهر تاریخ
بوزیبا جامعی تجدید قیلدی عدل خان محمود

۱۲۴۸

یساری زاده مصطفی عزت

مذکور جامع دلی عبدالله پاشا دینمکله شهرتکیر حمدالله پاشا طرفندن دخی تعمیر وتوسیع‌اولنمشدر.

کوزل برمناره‌سی واردر ۱۳۱۶ سنه‌سی یکیدن تعمیر ایله‌بك‌رعنا برصورتده تلوین ایدلمشدر.

اسکله باشنده‌کی نمازکاه ایله طرفینی موصلقلی چشمه‌یی رجال دولت سلطان مصطفی خان ثالثدن رتبهٔ وزارتی احراز ایدن یکیشهرلی عثمان افندی بناوانشا ایلمشدر مرحوم زیرکده مدفوندر.

جامع شریف جوارنده بولنان چشمه اوزرنده تاریخ آتی مسطوردر.

پادشاه بحرفیض آب جود ملهمی
قیلدی ارواسو بسو دلتشنکان علی
دالدر تاریخم احیای همایون مشربه
خان محمود ایلدی اجرا بومأزمزمی

۱۱۶۷

بکلربکی ایله چنکل کویی آره‌سنده کائن حوض باشی مسیره‌سی

اشبو محل فرحفزاده تقریبا اون مترو طولنده‌ویدی‌مترو عرضنده برحوض کائن اولوب اطرافی برچوق اشجار سایه‌دار ایله محاط اولدیغندن بوراسیده موسم صیفده زواردن خالی دکلدر.

اشبو موقعده طریقت قادریه‌یه منسوب بردرکاه شریف ایله ۱۲۴۷ ده حاجی خانم طرفندن خیرات ایدلمش برچشمه‌کائن اولوب اوزرنده ابیات آتیه محکوکدر.

نامداش ماه‌کنعان صدراسبق کیم اوذات
زوجه‌سی خانم افندی نقد جودین صرف ایدوب
طیبه‌ده ایچدی اجل جامن خدایه‌ویردی جان
چشمه بنیاد ایلدی نوش ایلسون دلتشنکان
فی‌سبیل‌الله ایتدی بوآب کوثری
جنت فردوسه دوندی ایشته بووالامکان
ضایع ایتمه قطره‌سن عینی دیدم تاریخنی
حاجی خانم زمزمن ایتدی محلندن روان

۱۲۴۷

اشبو جاده اوزرنده درت عدد چشمه موجوداولوب جمله‌سی تاریخدن عاری ومعطلدر یالکز برینک اوزرنده [الحمدلله علی نعمائه] عباره‌سی محکوکدر.

چنکل کویی

استانبول بوغازینک اناطولی ساحلنده‌بولنان قریه‌لرندن اولوب بکلربکی ایله قله‌لی آره‌سنده واقع برقویک انجنده کائندر. ساحل بحرده ودره بوینجه برطاقم تپه‌لر واتکلرنده برچوق یالی وکوشکلری حاوی اولوب هواسی معتدلدر. باغ وباغچه‌لری

دخی چوق اولوب ایواسی پك مشهوردر . اسکدار متصرفلغنه ملحق وقا کلیجه دائرۀ بلدیه‌سنه تابعدر . سبب تسمیه‌سی قریۀ مذکوره‌ده ایلك دفعه اوله‌رق چنکل اوغلی طاهر پاشانك برمسجد شریف بنا ایلمسندن ایلری کلمشدر . نفس چنکل کویی ، یکی محله ، یوقاری محله یمنی سد اوسنی نامیله اوچ محله‌یه تقسیم اولنمشدر.

نفس چنکل کویی

بو محله‌ده حاجی عمرافندی نامنده برذات برمسجد بنا ایتمش ومؤخراً سلطان محمودخان اول حضرتلرینك والده‌لری صالحه سلطان اشبو مسجده برمنبر ایله برطوغله مناره علاوه ایده‌رك تعمیر وتوسیع ایلمشدر .

جامع مذکور بیك ایکیوز طقسان سنه‌سی اوجوارده وقوعبولان برحریقده محترق اولمش و ۱۳۱۲ سنه‌سی قریۀ مذکوره اهالئ حمیتمندانی طرفندن پك دلنشین برصورتده تجدید اولنمشدر . قپوسی یاننده‌کی طاش اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

جامع الحاج عمر ایکی یوز طقسانده یانوب
قالمش ایدی عرصه حالنده همان اون بیل تمام
وقفی بی‌حاصل بویوزدن چاره ناقابل ایدی
حاصلی بکاری‌ده برهمت بوخدمت والسلام
بالاعانه قریه‌جه انشاسنی تصمیم ایدوب
جمله‌ٔ بوامر خیره ایلدك اقدام تام
ایتمیوب لکن کفایت الده‌کی موجودمز
چاره‌سز قالمشکن انشاآت قسما ناتمام
سایۀ لطفنده سلطان حمید الشیمنك
امر اتمامی میسر اولدی بروفق مرام
نام پاکی خطبه زیب منبر دوران اوله
جامع نه‌قبه اولدقجه آلهی بردوام
سویلدی سعدی مع التبشیر تاریخ کهر
لطف حقله بولدی مژده جامع قریه ختام

۱۳۱۲

اتصالنده الحاج عمرافندی مکتب ابتدائیسی واردر . مقابلنده عصر سلطان

محمود خانیده انشا اولنمش برچشمه واردر. اوزرنده [ومن الماء کل شیء حی] آیت کریمه‌سی محکوکدر . اشبو چشمه الیوم معطلدر.

جامع شریف مذکور جوارنده بولنان برچشمه اوزرنده محکوک اولان عباره بروجه آتیدر. [صدر اسبق محمد خسرو پاشا حضرتلرینک سرقواصانی صاحب الخیرات والحسنات احمد اغا ۱۲۷۰]

بوقاریکی محله‌ده بولنان جامع قپو اغاسی احمد اغانک آثار خیریه‌سیدر . جامعک قپوسی اوزرنده محکوک اولان تاریخک تاریخ بیتی بروجه آتیدر.

بیك التمش سکز ذی القعده‌ده
بولدی تمام کلدی هاتفدن ندا

۱۰۶۸

چنکل کوینده بولنان بدوی درکاهی اوزرنده محکوک اولان تاریخ بروجه آتیدر

دختر محصنه اوصاف ابراهیم ادهم
ثانیٔ رابعهٔ یعنی عدویه آکاه
اویله بر صاحبهٔ جود وسخا درویشه
که همه ما ملکن حق یولنه ایتدی تباه
کا یتدی انشا بدوی سلکنه بو خانقهی
ایلدی زوجنی هم پوست نشین لله
اولدی برزاویهٔ زمرهٔ اهل توحید
ذکر ایدوب کل دیه‌لم عشقله یاهو الله
نفی اثباتله دوشدی اکا تاریخ ای شمسی
زوجی شیخ احمده یاپدی عدویه درکاه

۱۲۸۳

درکاهک انشاسی حقنده سویلنمش اولان تاریخ دیگر برلوحه‌یه یازلمش وتکیه‌نک حجرلرندن برینك دیوارینه تعلیق اولنمشدر.

درکاه بدوی نائل درلب
ز کشادی تاریخن صورارسن [فارغب]
کیره‌لم عشقیله کل سلکنه اول شاه نینک
کوره‌لم خدمتنی قرة العینین جانینک
طوت حلقهٔ زنجیرینی فی الجمله ولینک

اورمل نعرۀ کل خاصه‌سی چوق ذکر جلینك
کیه‌لم کسوتی خواجۀ احمد یسوینك
قنالم شربتنه سید احمد بدوینك
ینالم عشقیله نائل اوله‌لم شان خلیله
ایرملم منزله نوش ایلیه‌لم جامی جمیله
عبد مملوك اوله‌لم صدقله بوراه جلیله
رحمی غالبدر ایدر رأفت چوق عبد ذلیله
الهلم همتنی سید احمد بدوینك
بوله‌لم رفعتنی خواجۀ احمد یسوینك
صوفی انکاره دوشوب حیدره طاش اتمه
تیغ توحید ایله اور نفسکه اصلا یواش اتمه
یوق اولان وار اولور البتده بو یولده تلاش ایتمه
ینالم عشقله حمدی ورعی بو یوله قانعه
قنالم شربتنه سید احمد بدوینك
الهلم همتنی خواجۀ احمد یسوینك
سنه بیك ایکیوز سکسان اوچنده
کشادی درکاه عالی بدوی
الطریقة النقشبندیة والقادریة
خلیفۀ حضرت قدوس قدس سره العالیه
١٢٨٣

درون تکیه‌ده بولنان ابدست موصلقلری صوخزینه‌سی اوزرنده عبارۀ آتیه یازیلیدر.[شوکتلو مهابتلو سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینك جاریه‌لرندن مرحومه فلك صو قلفانك خیراتی ١٢٨٦]

تکیه‌نك سماع خانه‌سی محرابی اوزرنده بولنان ایکی عدد لوحه خطاط شهیر سامی بك افندینکدر. بریسنك اوزرنده [الابذکرالله تطمئن القلوب] ودیکری اوزرنده [یاحضرت پیر سید احمد البدوی]یازیلیدر تکیه‌نك باغچه‌سنده بولنان برقبرك طاشی اوزرنده محکوك ابیات بروجه آتیدر.

موت وحیات امر خدا آشکار آلسه کرك بنده‌سنی کردکار
الدی بنم دختر پاکیزه‌می نو جوانم اولدی حقه دلفکار
بر ورم مهلك ایدی ظاهری اردی ارنلردن اکا برکزار
حضرت سید بدوی پیرمز اولسه کرك روز جزاده مدار
بویله اولور اهل عبا بنده‌سی همت پیرانله در هم اعتبار
حقه نیاز ایلیه‌لم روحیچون حضرت زهرایه اولسون همجوار
کیتدی افاقت خانم باق جنته عاشق اولوب هو دیه‌رك آشکار

١٢٨٩

تکیهٔ مذکورك وقفنه غازی سلطان عبدالحمید خان ثانی افندمز حضرتلری شهریه ایکیوز اللی غروش ضم واحسان بیورمشلردر.

ساحل بحره قریب اولان جامع شریف ١٢٣٤ ده قپودان دریا حمدالله پاشا طرفندن بنا وانشا ایدلمشدر. جامعك دیوارنده اصیلی برلوحه‌ده یازیلی اولان تاریخ شودر.

کلوب برقطب تابان مهر ایله امداد تاریخی
قپودان صدر حمدالله پاشا امن ربانی

١٢٣٤

ساحل بحرده کائن قره غولخانه ١٢٥٨ تاریخنده جنتمکان سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده کارکیر اوله‌رق طرز دلنشینده انشا اولنمش وقپوسی اوزینه تاریخ آتیه حك ایدلمشدر.

شاهنشه صاحب کرم عبدالمجید خانك خدا
هرکیجه سن قدرایلسون هرروزنی عیدسعید
لطف وعطا پیرایه‌سی جنت کیدر سایه‌سی
البته ارتار پایه‌سی اولشاهه کیم اولسه عبید
کورهمت شاهانه‌یی بوقوت فرزانه‌یی
یاپدی قره‌غولخانه‌یی جنکل‌کوینده‌بك‌سدید
جوهر کبی تبشیر ایدر تاریخنی کلك لبیب
دلجو قره غولخانه‌یی شاه جهان قیلدی بدید

١٢٥٨

قره غولك يقيننده اولان چشمه اوزرنده عبارهٔ آتيه يازيليدر.

[محمد خسرو پاشا حضرتلرينك قواس باشيسی احمد نام صاحب الخيرك چنكل قريه سنده چقال طاغی نام محلده متصرف اولدقلری ملك باغی درونده مجدد حفر ايلديكی يدی عدد بئرمادن حاصل اولان ماء لذيذ حسبة لله وطلباً لمرضاة الله قريهٔ مزبوره‌ده انشاسنه موفق اولدقلری ايكی عدد چشمه وبرموصلق وبرصواغه جريان ايتديرمش ومتوليسی يدنده اولان وقفيهٔ معمول بهاسی منطوقنجه وضع اولنان يوزبيك غروشك وقايه سيله نماسندن محتاج تعمير وترميم اوله جقلری صو يوللری مصارفنه صرف ومرور ازمنه ايله ماء لذيذ مزبورك منبعندن وياخود فضله سی واردر دينه رك برطمله سی محل آخره نقـل وسرقت اولنمـامق اكر اجتسار ايدن اولورسه دو جهانده مقهور ودوچار ذل وخسار اولسون آمين بدمنوال محرر قريهٔ مزبوره‌ده كائن بالجمله كبير وصغير اسـلام ورعايا طرفلرندن نظارت ودقتله متوليسی طرفندن شايد وقفيهٔ مزبورك خلاف حركت ظهورنده متوليسی مومی اليهـك اولوجهله واقع اولان سوء حركتده ممـانعت اولنمامق اوزه جمله نك منظور ومعلومی اولمق ايچون اشبو طاشه حك واملا وبو محله وضع اولنمشدر ١٢٧٠]

حمام قرينده بولنان چشمه اوزنده محكوك تاريخ بروجه آتيدر.

يوسف پاشـا مكر ايتمش بو موقعـدن كذر
قالسون ديو برنوا ثر صرف ايلمش نقـد روان
منكوحه سی مرحومه يی ياد ايله اول معصومه يی
بوچشمهٔ معلومه يی ايتمش بنـا اول نكته‌دان
برنجـه مدتدن برى غيره نچوب مجرالری
وارلقدن اولمشدی بری مانند بيت شـاعران
عباد زاده پر سخا قيلدی يكی باشـدن بنـا
مجرای ديكردن اكا اسكی صوين ايتدی روان
بونده صغار ايله كبار ايچدكجه صو ليل ونهار
ايتسون دعای بی شمار اصحاب خـيره آن بآن
انجولی نظم ايلدم تاريخ دلجوسـين فطـين
محمود پاشـا خـيريدر بوچشمهٔ آب روان
١٢٧٩

سد اوستى

سد اوستى نام ديكر حسين پاشا محله‌سى نام محلده قپودان دريا حسين پاشا ١٢٠٩ تاريخنده برچشمه ايله يانى باشنده بربيوجك سد انشا ايلمشدر. چشمه‌نك اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر.

اول قپودان كرم انشا حسين پاشاكه حق
بويله برخيراتى موقوف ايلمشدر نطقنه
بومحرمده بوكه فاضل ز تاريخ حسين
چشمه‌دن ماء زلالى ايچ حسينك عشقنه
١٢٠٩

يكى محله

بومحله‌ده شايان تذكار يالكز برچشمه واردر. اوزرنده آبيات آتيه محكوكدر.

بوچشمه‌يى اخلاص ايله بنياد ايدن خانم الى يوم القيامه ياد اوله
نوش ايلدكجه تشنه‌لر بوكوثرى جنتده قدر ورتبه‌سى مزداد اوله
ايچدم صوين عينى ديدم تاريخ تام بو آبدن روح خديجه شاد اوله

قله‌لى قشلهٔ همايونى

اشبو قشله‌نك موقعى بدايتده بوستانجى باشى اوطه‌لرى ناميله ياد اولنوركن جنتمكان سلطان محمود خان ثانى حضرتلرى اخشاب اوله‌رق ١٢٤٤ ده سواريلره مخصوص اولمق اوزره برقشله يابدرديغى كبى قربنده وساحل بحرده قپتان مصطفى پاشانك بنا كرده‌سى اولان مسجدى يكيدن تعمير ايدوك برمناره ايله محفل همايون دخى ضم وعلاوه بيورمشلردر.

جنتمكان بعضاً جمعه نمازينى اوراده ادا ايتدكدن صكره قشلهٔ همايونده كنديلرينه مخصوص اولان دائره‌ده براز اقامت وضابطان ونفراتك تعليم وتعلملرندن بالذات استفساره رغبت بيوريرلر ايمش بعض كره‌ده قشله‌يه يارم ساعت مسافه‌سى اولان تعليمخانه موقعنه عزيمتله اوراده‌كى كوشكده جلوس بيوره‌رق عساكر منصوره‌لرينك

تعلیملرینه نظارت واکثریا بالذات قوماندا ویره‌رك ترقیات عسکریه‌یه اهمیت ویررلر ایمش بعده ایجادیه‌ده بولنان کوشکده اوکیجه بیتوتت بیوررلر ایمش .
مذکور قشله دور عبدالمجید خانیده محترق اولمش وتکرار نصفی کارکیر ونصف دیکری اخشاب اوله‌رق یکیدن یاپیلمش ودول متفقه محاربه‌سنده ینه محترق اولمشدر. بعده جنتمکان سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده کارکیر اوله‌رق برطرز دلنشینده بنا وانشا ایدلمش ودکزه ناظر اولان قپوسی اوزرنده ینه تاریخ آتی نقش ایدلمشدر.

قوله‌لیده قلعه آسا ایتدی انشا بر دها
شاه دوران یاپمش ایدی چون معلا قشله‌یی
صدر وسرعسکر ایکن تاریخنی یازدی فؤاد
قیلدی خان عبدالعزیز بنیاد والا قشله‌یی

١٢٧٧

مذکور قشله‌نك ارقه طرفنده حیوانی صوارمق ایچون غایت جسیم خزینه‌لی پك رعنا برصورتده انشا اولنمش ودرت طرفی قورنه‌لی برچشمه کائندر،
قشله‌نك جبهه‌سی استقامتنده سواری حیواناتنك بارنمسنه مخصوص برمانژی واردرکه قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

شه سوار داور عبدالمجید عادلك
رؤیت ایتسه عدلنی کسری اولوردی چاکری
آت سوروب فرزانه‌یایدی برکوزل تعلیمگاه
اول شهنشاهك رضاجویی اولان سرعسکری
عمرنی اقبالنی اجنا دینی موفور ایدوب
اول مجاهد داورك یزدانم اولسون یاوری
ایتدی رفتار اسب طبعم وادئ سخنده باق
بوایکی تاریخن اولدی کلك صفوت رهبری
پادشه عبدالمجید آتلی‌یه یاپدردی مانژ
حق ایده مقبول اول سلطان عسکرپروری

١٢٦١

مذکور قشله ١٢٨٩ سنهٔ هجریسنده مکتب اعدادیه اتخاذ قلنمش ومحاربهٔ

زاته‌ده خسته‌خانه و ۱۲۹۵ ده ینه مکتبه تحویل اولنمشدر ۱۳۰۶ سنه‌سی اعدادی وطبی شاکردانک موجودی چوغالدیغندن ازدحامی موجب اولمقده ایکن شوکتلو پادشاهمز الغازی عبدالحمید خان ثانی افندمز حضرتلری مذکور قشله خسته‌خانه‌سنک بکلربکنه نقلنی فرمان بیورمشلر وطبی شاهانه طلبه‌سنک اورایه نقللرینی ارزو بیورمشلردر.

اشبو خسته‌خانه‌نک موقعی بدایتده بوغاز ایچی سفائننک مرور وعبورینی تسهیله مخصوص اولمق اوزره انشا اولنمش برقلعه سی ایکن زمان عبدالمجید خانیده اسکی تملی توسیع قلنه‌رق جسیم برخسته خانه انشاقلنمشدر. قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ رعنا بروجه آتیدر.

طبیب چاره ساز همتی عبدالمجید خانك
وجود ملك واجناده ویرر بیك درلو استحکام
اکر کورسیدی سر عسکر رضا پاشایی
حکیم اوغلی اولوردی علت حیرت ایله سرسام
بوخسته‌خانه‌یی اول شهسوار لطف ایدوب بنیاد
سواری قوللرین احیا بیوردی ایلدی انعام
بنانك رفعتدن یا هوانك خاصه‌سندندر
درونی چاره‌سز ایتمز قبول علت واسقام
بری مهمل بری معجم ایکی تاریخ نو بولدی
بوترکیب مقرر خلد ایدوب حق صفوته الهام
بو بالا خسته‌خانه عسکره قصر سرور اولدی
سواری جیشنه عبدالمجیدخان قیلدی چوق اکرام

۱۲۶۱

محل مذکور هرنقدر مکتب اتخاذ قلنمش ایسه‌ده طلابك کوندن کونه تکثری حسبیله ینه استیعابه غیر کافی بولندیغندن مکتب مذکوره برضمیمه ایله برده قربنده برخسته‌خانه انشا قیلنمشدر. ضمیمه اوله‌رق یاپیلان درسخانه‌لرك دکزه ناظر جبهه‌سی اوزرنده منقوش اولان تاریخ بروجه آتیدر.

[زینت افزای مقام معلای خلافت اسلامیه واریکه پیرای سلطنت سنیهٔ عثمانیه السلطان ابن السلطان الغازی عبدالحمید خان حضرتلری طرف

اشرفلرندن اشبو مکتب طبیٔ شاهانه مؤسسات جلیلهٔ شهریاریلرینه علاوةً بیك اوچیوز اونبر سنهٔ هجریه‌سی شوالنده بنا وانشا ایدلمشدر.]

ساحل بحرده اولان جامع شریفك قپوسی اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر.

سلطان جهان قطب زمان محمود خان
بر مثلی نه کلدی نه کلور دورانه
یاپدردی بومعبدی چون قصر بهشت
دوندی بو فضا ساحهٔ رضوانه
بر بیت ایله یازدم ایکی تاریخ کزین
پرتو ایده‌رك حمد وثنا یزدانه
قیلدی قله لی سمتنی جای فردوس
نو جامع زیبا اثر شاهانه

قربنده واقع جنتمکان سلطان محمود خان اولك امریله قاپتق مصطفی پاشا بر چشمه خیرات ایلمش ومذکور چشمه ایچون ١١٣٢ سنه‌سی شیخ الاسلام بولنان چلبی زاده اسماعیل عاصم افندی بیت آتی‌یی سویلمشدر.

دعا گوی کمینه بنده عاصم دیدی تاریخن
بو والا چشمه‌یی یاپدی قپودان مصطفی پاشا
١١٣٧

چشمه الیوم موجود اولمیوب انك یرینه‌شمدیکی حالده احتیاجه کافی طلومبه وموصلقلر قونلمشدر.

وانی کویی

وانی کویی بوغاز ایچنك اناطولی ساحلنده‌وارنبود کوی نام قریه‌نك قارشو سنده کائن [مسقره] افندیسی نام محلده‌کی زرون ایله قندیللی برونی اره‌سنده‌کی ساحل مقعرك قسم جنوبیسی بوینجه امتداد ایلمش یالیلر ایله بش اون یاب خانه‌یی شامل وتقریباً [٦٠٠] متره طولنده‌وفاق برمحله‌در.

قریهٔ مذکوره‌نك ارقه‌سی غایت دیك شیوده اولان ایجادیه تپه‌سنك اتك‌کی ایله محاط اولدیغندن عرضی غایت کوچکدر. ومذکور اتکده‌کی قوری قریهٔ مذکوره‌نك موجب زینتی‌در. مذکور تپه‌نك قله‌لی قشله‌سنه طوغری امتداد

ایدن صاغریسی منتهاسنده حریق‌معان براشارت اولدیغی کبی بر بطاریه‌ده طوپ واردر. مذکوربطاریه‌نك بولندیغی محله حاکم اولان محترق‌انجادیه قصرهمایوننك بولندیغی سطح بحردن تقریباً [۱۳۰] مترو مرتفع مربع‌الشکل سدك اطرافی فستق آغاجلریله مزین اولدیغی کبی بوغاز اوزرینه اولان نظارتی امثالی بولنماز برنظارت شوق افزا وجوده کتوریر، هله ینی کویدن بدءایله‌میرکون‌وحصارلر اوکی وببك قویی ایله دفتردار برونی وچنکل کویی میانه‌سنده‌کی بوغاز قسمی عظمتلو برنهر راکد صورتنده رونمای حیرت اوله‌رق چنکل‌کویندن‌استانبول خلیجنه قدر اولان قسمك منتهای جنوبیسی نفس استانبولك اك کوزل قسمی ایله محاط اولدیغی بوغازك بوقسمده‌کی عرض خلیجه‌ توسع ایلدیکی جهتله بورالری متوسط ولطیف بربحیره صورتنده نظر ربادر.

انجادیه تپه‌سنك جنوب شرقیسی قایش طاغندن شماله طوغری بولنان‌غایت وسیع اراضی‌یه ناظر اولمغله نظرك اوزاقلره قدر امتدادندن حصوله کلان کوز یورغونلغی اراضیٔ مذکوره‌نك قابل انکار اولمیان لطافت طبیعیه‌سی تعدیل ایدرسه‌ده فقط شمال شرقی یعنی پوراز جهتی کوز تپه وبوکا مجاور تپه‌لر ایله نظری بالنسبه مسافهٔ قلیله‌ده تحدید ایتدیکی جهتله عیونه راحت وفکره وسعت ویرر.

وانی کوی قریه‌سی بوغازك خط وسطیسی اوزرنده‌مصادف اولدیغی نقطه‌یه نظراً سرای برونندن تقریباً [۷۰۰۵] کیلو مترو مسافه‌ده کائندر. قریهٔ مذکوره ایله آقندی برونی میانه‌ده‌کی عرض دریا ایسه انجق [۸۰۰] مترو قدردر.

وانی کوینه فی‌الاصل [پاپاس‌باغچه‌سی]اطلاق اولنورمش بعده دور محمد خان رابعده شیخ سلطانی اولان السید محمد وانی‌یه طرف شهنشاهیدن محل مذکور تملیك اولنمغله موما الیه کندوسی ایچون برساحلسرا وبعض خانه‌لر ایله ساحل دریاده حالا موجود اولان جامع شریفی بنا وانشا ایلمشدر. جامع مذکوره‌سلطان‌مصطفی خان ثالث حضرتلری کندی‌خط شریفلریله وجوده کتمش برلوحهٔ عالیه تبرکاً تعلیق ایلمشدر. لوحهٔ مذکورده [والله علی کل شیء قدیر] آیتی یازیلیدر. تاریخی ۱۱۰۱ در. امضاسیده [مشقه‌الفقیر درویش مصطفی] ودها الت طرفنده [هذ خط سلطانی مصطفی خان بن سلطان محمد خان ایدالله

ملكه وسلطنته] عبارەسی یازیلیدر.

جامعك محفل همایونی سلطان محمود خان اول حضرتلرينك هممات شاهانه‌لريله علاوه اولنه‌رق برقاتدها شرف ویرلمشدر.

١١٦٦ سنه‌سی كوچك صو قصری تجدید ایدلديكی صیره‌ده دوانداز محمد پاشا طرفندن اشبو جامع شریفده تعمیر وتجدید اولنمشدر.

وانی افندی دور سلطان محمد خان رابعده وزیر اعظم بولنان كوپریلی محمد پاشا زاده یحیی افندی‌یه‌ده تعلق پیدا ایتمكله رفته رفته اشتهار ایده‌رك حضور همایونده سفرده وحضرده درس اوقوتمغه تعیین اولنمشدر.

شیخ موما الیه نافذ الكلم برذات اولمغله (١٠٧٦) سنه‌سی مولویلرك سماعلرینی وخلوتیلرك تحته تپه‌لرینی منع ایتمش وادرنه قربنده بابا اسكی نام قریه‌ده واقع بكتاش تكیه‌سنی هدم ایتدیرمش و(١٠٨١) تاریخ هجریسنده بلاداسلامیه‌ده شراب فروخت اولنمامسنه دائر اقتضا ایدن محلله‌اوامرعالیه‌اصدارایتدیرتمشدر.

(١٠٩٤) سنه‌سنده نمچه اوزرینه آچیلان سفرده شیخ موما الیه اردو شیخی تعیین اولنمشدی. (١٠٩٦) سنه‌سی كستل نام قریه‌ده وفات ایتمشدر. وفاتی حقنده سویلنان تاریخ وانی كویی جامع شریفنده دیواره تعلیق اولنمش برلوحه اوزرینه تسطیر قیلنمشدر.

كلدی اول ذات عالی همته
بر سر مو دكلو دنیا قیمته
دامتن پوس ایتدی دنیا المدی
منتن دهری دنی نك ذمته
رحمته مركز وجودی نقطه‌سی
محو ایدوب ایردی زلال رحمته
نه مبارك ذات ایدی معلومدر
لاولا نصنده اهل حكمته
آل عثمان پادشاه شوكتی
راه ویرمز هركسه بورفعته
مجلسنده فیلسوف عالمك
طفل ابجد خوان ایدی لاشبهته

ای دریغا شمس علمك غیبتی
بسبتون دنیایی صالدی ظلمته
وانیٔ فاضل رضایی جمعه‌ده
کیتمه‌سی تاریخ رحلت جنته
اوعالیجاه افضالك ملكلر فوتی تاریخن
دیدیلر کرسی یه وانی افندی چیقدی جنتده
۱۰۹۶

مرحوم مشار الیهك [عرایس قرأن] وخلاصة‌التفاسیر] وسائر آثاری موجوددر.

وانی کوینده درت عدد چشمه اولوب بونلرك هپسی‌ده معطلدر. بریسنك اوزرنده محکوك اولان عباره شودر. [جدم مرحوم وانی افندی واقفنك غله‌سندن بنا وانشاسنه موفق اولدیغم چشمهٔ لطیفدر. متولیه‌سی شریفه غزاله خانم ۱۲۲۴] اشبو چشمه‌نك جوارنده ژاندارمه اقامه‌سنه مخصوص برقره‌غولخانه واردر. دیکر برچشمه‌ده محکوك اولان عباره شودر. [صاحب الخیرات سابقاً اناطولی قاضیعسکری حیاتی زاده مرحوم محمد سعید افندی ۱۱۶۹]

جامع مذکورك ساحلنده شرکت خیریه واپورلرینه مخصوص برده واپور اسکله‌سی واردرکه وانی کوی اسکله‌سی دینور.

قندیللی

اشبو قریه‌نك ساحلی بیوك قویه مقابل برخط محدب اولوب اك چیقندیلی محلی قندیللی برونی دنیلان محلدرکه بورادهکی اقندی حقیقةً جالب انظار دقت اوله‌جق درجه‌ده سریع وجاغلایلیدر. فقط قریه‌نك قسم اعظمی وبلکه‌ده کافه‌سی خط محدبك شرق شمال شرقی‌یه ممتد قسمی اوزرنده وروم ایلی طرفنده کائن قبالر نام قبرستانه متوجهلردر. نظارتی روم ایلی حصاری شهیدلك تپه‌سی وقسماً میرکون یکی کوی ایله قاکلیجه‌نك برقسمی واناطولی حصاری وکوکصو آره‌سنه اولدیغندن قریهٔ مذکوره نظارتجه امثالی نادرمواقعندر. وشماله طوغری متوجه بولندیغندن هواسی غایت صاغلام ایسه‌ده پك زیاده سرتدر. نحیف الوجود اولنلرله خسته مزاج بولنانلر اسندیدن بیزار اولورلر فقط دموی وقوی الوجود اولنلر ایچون مناسب برقریه اولدیغی اصلا منکر دکلدر.

قريۀ مذكوره برطرفدن كوچك صودره‌سنه ديكر طرفدن وانى كوينه قدر ممتد ياليلرله وسط خطده متشكل طولانى برهيئت مجتمعۀ مسـاكندن عبارت اولديغندن خريطه‌اوزرنده‌كى شكل عموميسى قنادلرينى آچمش برسينك شكلنده‌در.

قنديللى برونى نام محلك اوزرنده بوغازك شمال وجنوبنه ناظر محلده برفنارى واردر.

قنديللى باغچه ناميله شهرتنه سبب بودركه سلطان مرادخان رابع حضرتلرى روان فتحنه عزيمت ايده‌جكلرى اثناده محل مذكورده برسراى عالى بنا اولنمسنى امر بيورمشلر وغزاى مزبوردن ۱۰۴۲ سنه‌سى عودت شـاهانه‌لرى وقوعبولدقده اوراده بنا قلنمش اولان سراى جديده نقل عقيبنده محمد نام شهزادۀ جوانبختلرى دنيايه كلديكندن يدى كيجه قنديل دونماسى اولمشدر. ايشته بومناسبتله محل مذكور قنديللى ديمكله شهرتكيردر.

دور محمد خان رابعده سراى تجديد اولنديغى صيره‌ده برحـمـام ايله برده چشمه بناسيله محل مذكوره [نوآباد] تسميه اولنمشدر. ساحل بحرده اولان فوقانى جامع شريف سلطان محمود خان اول حضرتلرينك آثار خيريه‌سـندندر. چشمه اوزرنده محكوك اولان تاريخ نفيس شاعر مشهور نعمت افنديكدر.

حضرت سلطان محمودالشيم آثار ايله
ايلدى قنديللى جايكاهن پر ضـيا
نعمتا سكانى اروايه زيبـا طرحله
ياپدى دلكش چشمه اجرا ايلدى آب صفا

۱۱۶۵

حمام قربنده اولان مكتبك بانيسى انا طولى قلمى باش خليفه‌سى بولنان محمد افنديكدر.

مكتبك ميدانده‌كى قيونك بانيه‌سى خديجه خاتوندر. شعرادن جورى افندى مرحومك قيو حقنده سويلمش اولديغى تاريخ بروجه آتيدر.

آب پاكك وصف ايدوب جورى ديدى تاريخنى
چاه زمزم منبع آب حـيات ودلكـشا

۱۰۴۸

دكزه ناظر اولان چشمه‌يى دواتدر محمد پاشا بنا ايلمشدر. مذكور سراى

سلطان محمود خان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده تجدید اولندیغی صیره‌ده تاریخ صاحبی عزت افندی مرحوم تاریخ آتی‌یی سویلمشدر.

یتر بومصرع برجسته عزت ضبط تاریخه
یکیدن شعله بار ساحل اولدی کهنه قندیللی

مذکور سرای مرور زمان ایله خراب اولمغله اوائل دورعبدالحمید خان‌اول ده محلی بالمساحه طالبینه فروخت اولنه‌رق وقف همایونلرینه الحاق بیورمشلردر.

کوچك صوجاده‌سی اوزرنده‌صدراسبق مرحوم قبریسلی محمدپاشاحضرتلرینك ساحلخانه‌لری‌قربنده‌اولان چشمه‌اوزرنده محکوك ابیات بروجه آتیدر.

دفتری شق اول فخر ارباب کرم
یعنی فیض الله افندی منبع جود وعطا
عزت و اقبال عمر و دولتی اولسون مزید
حشره دك باقی ایده خیراتنی رب خدا
مژدهٔ فیض اولدی اتمامنده تاریخی وحید
وارسه عطشانه صلا بوعین زمزم اقدی ما

١١٧٩

مذکور چشمه خراب اولوب یالکز تاریخی حاوی اولان‌طاش دیواره موضوعدر. ینه ساحل بحرده وآقندی قربنده کائن چشمه معطل اولوب اوزرنده تاریخ آتی محکوکدر.

[صاحب الخیرات والحسنات صدر اسبق مرحوم دواتدار محمد پاشا ابن مرحوم اشجی محمد پاشا غفرالله ذنوبهما ولوالدیهما ١١٧٩]

قندیللی‌ده ایکی سلطان سرایی وخیلوجه بیوك‌وکوزل‌صیفیه‌لر ویالیلر واردر. درت عدد کلیسا موجود اولوب اوچی ارمنیلرك وبری روملرکدر [سرب عره کلوس] قتولکلرك [مریم انا] وبکی انشا قلنان [اراکه‌لوس] ارمنیلرك و [خرستوس] نامیله یاد اولنان کلیسا ایسه روملرکدر.

قریهٔ مذکوره یرلی اهالیسنك قسم اعظمنك مدار تعیشی یازمه‌جیلقدر.

﴿ کچوك صو وکوك صو ﴾

کوك صو نامیله مشتهر مسیره کوچك صو وکوك‌صو نامنده‌کی دره‌لرك میاننده

افق ودره‌لرك سوروب كتورديكی شيلردن متشكل اولان كوچك صو چايری ايله بوستانلردن وكوك صوينك بحردن تقريباً بر كيلو متره ايچروسنه قدر اولان ساحلنده‌كی لطيف مشجره‌لر وچايرلردن عبارتدر.

بو واديی محاط اولان اغاجلرك غايتله ديك شيوده اولدقلری كبی برلرينه غايت قريب اولدقلرندن مذكور ايكی دره باخصوص اصل مسيره اولان كوك صو واديسی روزكاردن مصون اولديغندن ايام بهارده حاصل ايلديكی لطافت وخضارت ارباب ذوق وصفايی جالب بر درجه‌ده اولديغی وموسم صيفده وبالخاصه لدوس اسديكی زمانلر حصوله كلان تعديلات ينه بو محلی زواردن خالی براقمامقده وعلی الخصوص موسم صيفده‌كی سيرجيلرك عددی پك چوغه وارمقده‌در.

مذكور دره‌لردن جنوبده كائن كوچك صو جنوب شرقيدن شمال غربی‌يه جاری اولوب طولی تقريباً [٦٠٥] كيلو متره راده‌سنده‌در. بو دره‌يه صولدن ايكی صو دها قاريشوركه بو صورتده باشلوجه اوچ قولدن متشكل بر دره ديمكدر.

كوچك صو وكرك كوك صو شمال شرقيدن جنوب غربی‌يه ممتد اولان عالم طاغنك منسوب اولديغی سلسلهٔ تلالك شمال غربی‌يه متوجه اولان سطح مائللرندن نبعان ايدرلر.

حكيم باشی چفتلكنه منتهی اولوب ايكی طرفی منتظم اغاجلرله مزين و [٢٠٥] كيلو مترو قدری دره بو نجه كيدن شوسه بو صويه بيوك بر لطافت ويرمكده و اغاجلرك تشكيل ايلديكی منظره كوك صو دره‌سنده برچوق محللره نظيره يابار وبعضاً ده تفوق ايدر درجه‌ده ايسه‌ده فقط صوينك ندرتی ومجراسنك قوملرله مستوريتی قايقلرك سيرينه مانع اولديغندن ساحلنده‌كی اراضیٔ منبته، بستان وباغچه‌لره منحصر وحاصل ايلديكی لطافت انظار عموميه‌دن مستوردر. فقط ارباب مراق ايچون شايان تماشا محللردن تشكل ايتمكده‌در.

اشبو نهرك مجراسی تطهيره وسير مراكبه قابل اولديغندن آز همتله بورالری دخی استفاده كاه انام اوله بيلور. كوچك صو دره‌سی كوك صودن بر پايهٔ جبل ايله تفريق اولنمشدركه طولی قصر همايونك ارقه‌سنده‌كی چايرك منتهاسندن باشلايان باير دن اعتباراً عالم طاغی سلسله‌سی تپه‌لرينه قدر [٦] كيلو متره‌در. كوچك صو چايری دنيلان محلك ساحل بحر قسمنده بر قصر همايون واردركه جسامتی قصور سائره‌يه نسبةً اوفاق ايسه‌ده فقط تزيينات معماريه‌سی وبوغاز ايچنك‌طار محللرينه مصادف اولديغی جهتله روم ايلی واناطولی يقاسنك حاصل ايلديكی لطافة مركز انظار اولمسی اهميتنی پك بالايه چيقارمقده‌در.

قصر همایونك ارقەسندە بر جامع شریف ایلە بردە قرەغولخانە موجود اولوب بونلر اوفاق برقوری حالنە تقلب ایلمش برمشجرە ایچروسندە اولمغلە اغاجلر داخلندە منارەسنك رؤیتی کوچك صو وادیسندن پك نظر ربادر . قصرهمایون مذکورك شمالندەکی چشمە اجانبك بیلە نظر دقتنی جالب اولدیغی کبی فطوغرافیالری النوب استانبول آثار معماریەسنی ارائە ایدن مجموعەلرە زینت ویرمکدەدر .

قندیللی طرفندن کلان یول کوچك صودرەسنی اغاج برکوپری ایلە قطع ایدرکە اشبو کوپری ایلە جوارندەکی بوستانلرك عدم نظافتی وباخصوص چیلاقلغی لطافت محلیەیە ایراث خلل ایلدیکی کبی چایرکدە پك ضیق اولمەسنی ایجاب ایلمشدر بوبوستانلرك چایر وباغچە ومشجرەیە تحویلی ایلە مذکور کوپرینك طاشدن ومزین اولمەسی ذوق سلیم اصحابی هرآن وزمان آرزو ایلمکدەدر .

کوکصو درەسی کوچك صوکبی همان برخط مستقیم حالندە اولمیوب منابعندن بدأ ایلە برثلثندن زیادە قسمی جنوب شرقیدن شمال غربی‌یە ووسطی تقریباً برربعی شمال شرقیدن جنوب غربی‌یە وقسم سفلاسی ایسە قسم علیاسنە موازاتاً بحرە جاری اولور . [منصبی جهتندە برقاچ یوز مترەلك قسمی قسم وسطیسنە موازیدر .] بناءً علیە کوکصودرەسی اوچ دفعە قیریلورکە قسم سفلاسی قسم وسطیسنە عمود درلر .

مذکور درەنك علیاسی اوچ خط اجتماعدن متشکل اولوب صاغطرفدن وعموداً قیرلدیغی نقطەدن قسم وسطینە موازاتاً جاری بردرە آلورکە بودرەنك طولی [۲,۵] کیلومترو اولوب کوزتپە جهتندەکی سلسلەیە منسوب التی‌عددخط اجتماع میاهدن متشکلدر .

قسم وسطیسی ایسە [۲] کیلومترومقدارندە اولوب صولدن ایکی قولی واردر . قسم سفلاسنك انجق صاغطرفدن برقولی واردرکە بوقول دستی اعمالاتخانەسنك بولندیغی چایرك بوینجە‌جاریدر

بودرەنك قوللرندن اکثری ایام یبوستدە قوری ایسەلردە ایام مطردە درەنی برصورت مدهشەدە جاری قیلەجق درجەدە اهمیتلی والحاصل کوکصو درەسی وادیسنك منسوب اولدیغی حوضە سطح مائلری سطحاً ایجە کثرتلیدر . بناءً علیە کوکصو ایکی شعبەیە منقسم واون ایکی خط اجتماعدن متشکلدر .

کوچك صویی برکوپری ایلە قطع ایدن طریق کوکصویی دخی منصبی قربندە

بر آغاج كوپری ایله قطع ایدەرك اناطولی حصاری قریەسنه واصل اولور . ساحل بحرە موازاتاً امتداد ایدر . اشبو درەنك قسم سفلاسی اصل مسیرەیی تشكیل ایدركه صولدەكی قسمنده باروتخانه چایری بولندیغی كبی برقرەغولخانه وبردە جامع شریف ایله بردكرمن واردر .

صاغندەكی قسمی ایسه دها واسع برچایر ایله واسعجه برمشجرەدن عبارت اولوب دستی فابریقەلری بورادەدر . هرنقدر ظریف دكاسەدە كوكصو دستیسنك شهرتی واردر . دستیدن باشقەساقصیدخی اعمال اولنور . درەنك صاغ وصولندەكی مسیرەلری بربرینه اخشاب بركوپری ایله مربوطدر .

بوموقعك لطافتنی دەقاچیران دستی كارخانەلرینك پیسلكی ایله بوستانلرك نظافتسزلكی وچپلاقلغیدر .

بوراسی دخی كوچك صووادیسی كبی تطهیر واعمارە غایت مساعد اولوب بعدالاعمار امثالی بولنماز برموقع فرحفزا وبی نظیراولەجغی بی اشتباهدر .

درنك كتیردیكی چامور وانقاضدن دكزجهتی طولمقدە اولدیغندن اناطولی حصارینك درەجهتندەكی دكز سیر مراكبه غیر قابل برحاله كلمش وتطهیرایدلمدیكی تقدیردە غایتله صیغ اولان بومحللرك ایلروده بر [دلتا] حالنی الەجغی كورلمكدەدر .

كوچك صومسیرەسنده ذاتاً قدیمەدن اخشاب برایكی قصر موجود ایكن جنتمكان سلطان محمود خان اول حضرتلری بونزهتكاهه رغبت بیوردقلرندن صدر اعظم وقت اولان دواتدار محمد پاشا محل مزبورك تجدیدینه همت ایدرك ینه اخشاب اولمق اوزرە سكز بوزقرق زراعلق برعرصه اوزرینه برقصربنا قیلمش وبناسنه اوزمان شعراسندن محمد راسخ افندی تاریخ آتی یی سویلمشدر .

شنشهاه معظم پادشاه امجد واكرم
درجودنده عالم مظهر لطف وعطا اولدی
اساس معدلت سلطان محمود خان مهطلعت
خلافت سلطنت ذاتی ایله رونق فزا اولدی
بتون دنیایی معمور ایلدی معمار اقبالی
نیجه خیر وحسناتی هرطرفده رونما اولدی
صفای طبع پاك شهریاری مقتضاسیله
مفرح چوق محل یمن اثرله پرصفا اولدی

ازان جمله كوچك صويه بيوك رغبت اولوب ظاهر
بودفعه اولدخى ملحوظ عين اعتنا اولدى
فرحده مثلى يوق آب وهوادە بى نظير الحق
ندكلو التفات اولسه سزا اندرسزا اولدى
عكوس سبزه زارى بحرى برەايلمش هم حال
اورموج لطافت يم يشل دريا فضا اولدى
ايدر آرام كلبوى چمن هر بر نشيمنده
كشايشكار روزنلر كذركاه صبا اولدى
خصوصا بويله بنيان معلا قصر بى همتا
عديلن كورمش دنيا عجب ساحلسرا اولدى
بوغاز ايچره نيجه نزهتكه شاهانه وار اما
بونوطرح مجسم جملەدن روح آشنا اولدى
زهى ترتيب زيبا منتظم آرامكه رعنا
كه نقشى دلكشى بركاشن بهجت فزا اولدى
نكارشده زراندر زر مذهب لوحەلر يكسر
رسومى جلوه ايلر عشوه آرا دلربا اولدى
قالورمى زنك غم آيينهٔ دلده تماشا ايت
چوراح پرصفا بوجاى خرم غمسزا اولدى
كيرلدن دست نقاش خياله خامهٔ فكرت
بورسم تازه انجق بردوشوب عبرتما اولدى
همايون ايده مولى يمنيله شاه جهانبانه
محانده ياپيلدى بواثر حقا بجا اولدى
بوبيتك مستقلا مصرعين دلپسندندن
ايكى تاريخ غرا زاسخا فيض خدا اولدى
جون احياسى اولوب سلطان محمود خان جمجاهك

١١٦٥

كوچك صو بر بيوك نزهتكه كان صفا اولدى

١١٦٥

قصر همايون مذكور اره‌صيره تعمير اولنديغى كبى جنتمكان سلطان سليم خان ثالث وسلطان محمود خان عدلى زمان سلطنتلرنده دخى تجديداً تعمير اولنمشدر .

قصر همايون مذكور ١٢٧٣ سنه‌سى يعنى اواخر سلطنت عبدالمجيد خانيده مزين برصورتده يكيدن انشا اولنمش وزمان عبدالعزيز خانيده‌دخى مكمل صورتده تعمير ايدلمشدر .

قصرك شمالنده بولنان چشمه‌نك اوزرنده محكوك اولان تاريخ رعنا بروجه آتيدر .

كوشكه متوجه اولان جبهه اوزرنده‌كى ابيات شودر .

شهنشاه جهان سلطان سليم خان همايون فر
شعاع پرتو اجلالنه بيك ظفر ياور
فضاى سينه‌سى كلزار مضمون معانيدر
جهانه كلمامشدر بويله برشاه سخن پرور
نكاهى مايۀ اكسير جانبخش سعادتدر
كنوز جوهر الطافنك حسرتكشى قيصر
يدتسخيره آل شمدنكيروسن هفت اقاليمى
اولنجه رايت اقبالنه عون خدا رهبر

دكز جهتنه متوجه اولان جبهه اوزرنده‌كى ابيات شودر .

طلوع مهرشاندن كون كبى اول ماه غرانك
سپهر طالع مسعودينى رمز ايتدى شيخ اكبر
بوعالمده حباب آب لطفى اولسه كز اوزان
نه‌ممكندر دراهيم اوله اكا بحر ايله هم بر
بوجاى دلكشاده يادكار اولمق ايچون هر بار
درون انورنده خيلى مدتدر اولوب مضمر
ياپيلدى فى سبيل الله بو آثار جميل الحق
اوله خوشنود وراضى خدمتندن روح پيغمبر

كوشكك مقابل جهتنده يازيلى اولان ابيات شودر .

مثوبات جزيلك والده سلطان ذيشانه

هدايا ايتدى روح پاكينه شاه بلند اختر
تماشا ايلين زوار دعا وصاحب الخيره
همان الغاز ومعناسن صو كبى ايلسون ازبر
فراموش ايتدى دلدن چشمهٔ خورشيد ايله ماهى
بودلجو منبعى سير ايليوب چرخ ستم پرور
شهيدان غزاسن كربلايه ايليوب تبشير
ديدى رضوان جنت اشته مانوش ايله كل كوثر

٣٨٣

چارطرفنه متوجه اولان جبهه اوزرنده‌كى ابيات شودر .

نكات لفظ شيرينى چكركن سطر املايه
چكلدى صوطونجه لذت وصفنده قندوتر
چيقوب كسديرمه يولدن رغبت ايتمزكن برازدويه
نه نام قيراط ايله بولمش صويك نومنبعن كوهر
صونجه وارمق ايستر ماجرامن بونده درشمدى
اولوب صحن چمنده سروقد نازنين بردلبر
بودلجو چشمه يه شايسته هاتف بويله برتاريخ
كوچك صو ويردى زيرقطعهٔ الماسه زيب وفر

١٢٢١

كوكصوده دستى فابريقه‌سى جوارنده بولنان چشمه اوزرنده يازيلى اولان عباره بروجه آتيدر .

[ماشاء الله تعالى صاحب الخيرات والحسنات بكى زاده احمد راشد افندى : ١١٩٥]

دكرمانك يقيننده بولنان چشمه اوزرنده محكوك عباره شودر .

صاحب الخيرات والحسنات ابوالفتح سلطان محمد خان غازى عليه الرحمة والغفران حضرتلريله غزايه كلان مجاهدين كرامدن صالح دده حضرتلرينه الفاتحه]

كوكصوده كائن جامع شريف جنتمكان سلطان محمود خان حضرتلرينك همم شاهانه‌لريله تجديداً انشا بيورلمشدر . طاق دركاهنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر .

مقتدای دین ودولت مبتنای سلطنت
پادشاه ملك وملت رکن دین احمدی
اول امیر المؤمنینك نیت خیریه‌سی
بندکانی سوقدر صوب صوابه مقصدی
ذکر حقه‌وارمنی کوکصوده‌ده تشویق ایچون
لطف ایدوب بو جامعی تجدیده فرمان ایلدی
حق مؤید ایلیوب توفیقنی ایتسون رفیق
امر نصرت توأم تدبیری اولسون سرمدی
سویلدم اتمامنه تاریخ تحسین تمام
خان محمود الفعال احیاقیلدی معبدی

۱۲۵۱

ینه اوجوارده بولنان برچشمه اوزرنده [صاحب الخیرات والحسنات بکلی زاده احمد راشد افندی ۱۲۰۱] عباره‌سی محکوکدر .

قره غولك قپوسی اوزرنده برطغرای عثمانی الت طرفنده وقت انشاسنی مبین [۱۲۵۱] تاریخ رقمیسی منقوشدر .

بوراده بولنان برتربه درونده مدفون اولان ذوات شونلردر

[طریقت علیهٔ رفاعیه مشایخ کرامندن صالح دده حضرتلرینك تربه داری مرحوم ومغفور الشیخ السید چناری مصطفی افندی ۱۳۰۱]

[فاتح ایله کلوب شهید اولانلردن صالح دده]

[طریقت نقشبندیه‌دن ملا احمد اغا ۱۲۳۱]

[طریقت نقشبندیه فقراسندن سفیان اغا ۱۲۲۸]

کوچك صوقرغولنك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ رعنا بروجه آتیدر .

شهنشاه کرمور حضرت عبد المجید خانك
جهانی ایلدی لطف وعطاسی سرتسر احیا
بتون دنیایی ایتدی سایهٔ شاهانه‌سی اعمار
خصوصا بواثرله اولدی کوکصو ناحیه‌سی بالا
سزادر چشمهٔ خورشیده نار ایلرایسه سنکی

کوچك صو یه بیوك بر فخر اولور بو جای مستثنا
حساب ایتدم لبیابی بدل تاریخ دلجوسن
یاپیلدی کوکصوده والا قره غولخانهٔ زیبا

١٢٥٨

کوچك صو مزارلغی وارد خاطر اولنجه شاعر نزاهت بیما عطوفتلو اکرم بك افندی حضرتلرینك اوراده افول ایتمش اولان ثمرهٔ فؤادلریله اونیرعصمت حقنده‌کی تأثرات پدرانه‌لرینی مصور اثرجهان قیمت رقت کسترانه‌لری درحال اولانجه لطافت واحتشامیله، لوحهٔ مفکرده تجلی ایدر. رقیق برقلبك آجی کوز یاشلرندن عبارت بولنان بوقیمتدار اثری، مؤثرینك نام شاعرانه‌سنی تذکیر اتحاف اولنان روحی برفاتحه ایلو تطییب ایچون بروجه آتی درج ایدییورز.

پیرایه

زوالّی پیرایه‌جکم !.. سنی اونوتدم می ظن ایدرسك ؟..
چشم جانم کورمه‌ده شمدی یتشمش برنهال
کیم قار التنده قالان برکلبن نورس مثال
محتجب برسترهٔ بیضاده قد و یال وبال
دیده نملنمش !.. نظر محزون !.. اوچق رنك جمال
آه ! پیرایه‌م مکرکه سن سك اول نازك خیال

کویا که بو شعری بو کون اوقومق ایچون سویلمشم !.. آه ایشته ینه اوشکل شهیدانهٔ غریبانه‌که کوزمك اوکنه کلیوردك .

هیئتیله شاللره صارلمش باش طرفی برقرمزی دیوار ایله عروسانه بزنمش اولان برمجوهر چکمجه‌سی قدر تابوتك بیوك پدرینك اوپیر سفید ریش قد حمیده‌نك قولتوغی التنده خیلی شاعرانه، خیلی مؤثر برمنظره حاصل ایتمش ایدی کوزلریکزك نوری برکره‌جك اولسون یکدیکرینه مقابل کلمدن کوزلرندن ابدیاً نهان اولمغله کیتدیککك کنج بابانك یورکنده‌کی بارکران کدر کندیسنده مجال حرکت براقمامش ایدی‌که تابوتینده طاشیسون !.. خیر بوده دکل ! اویله یاقشدینی ایچون ملویله اولور !... آه !... هیچ اونوتمام: اوکون فصل حریفك الك کوزل الك لطیف کونلرندن بری ایدی. سنی برقایغه‌قویدق. کزمکه کوتورور کبی کوچك صو کوشکنك یانه چیقاردق .. اورادن یورویه‌رك دره‌نك صاغ جهتنه کچدك .. اوفاق قبرستانه داخل اولدق نیرعالمك جوشاجوش اولان ضیاسی

هر شیئه غلبه ایتمش طبیعی هیئتیله برسکوت وسکون عمیق ایچنه دوشورمش .. هوا، جریاندن دریا تلاطمدن، یاپراقلر حرکتدن قالمش .. قوشلر بیله زمزمه‌دن کسیلمش ایدی . لکن قبرستانك داخلنده‌کی حال ینه بشقه ایدی . جهان نه‌قدر نورانبساط ایچنده خندان ایسه اوراسی اودرجه اغبرار التده نمایان ایدی. ظن اولنیوردی‌که آخرتدن برپارچه روی ارضه دوشمش .. عالم حیاتی بر بهر متأثرانه ایله تماشایه طالمش ایدی . موقعه حاکم مطلق اولان سکونی وجودلریمزك حرکتی .. ایاقلریمزك سسی ایله اخلال ایتدیکمزدن طولایی طبیعتی بی حضور ایدییورز صانردم .

برتپه‌جك اوزرنده قازلمش اولان مزارك ایچنه تابوتی وضع ایتدك .. ارزینه آتیلان ایکی اوچ کورك طپراق واهمه‌مده بیودی بیودی برطاغ شکلنی آلدی اوطاغ یوکسلدی منتهاسنه کوز ایرشمز درجه‌ده کسب جسامت ایتدی. سنکله آره‌مزده پیدا اولان بوسد حائلی صاندم‌که تجسم ایتمش ابدیتدر .

ایش بتدکدن صکره برر آغاجك آلتنده مکث اولندی . بابام بر طور دندرانه .. برادای آخر تبینانه ایله جهراً تلاوت قرأنه باشلادی . اوکلام سماوینك اولحن اخروینك تأثیر غریبیله غشی اولدم . هفته‌لرجه بینم او یوشوق قالدی جریحهٔ قلبمدن هیچ بر آغری حس ایتمدم .

عطوفتلو اکرم بك افندی حضرتلرینك مذکور قبرستانده برمخدومی دها مدفوندرکه مرحوم مومی الیهك سنك مزارینه بدرکدردیده‌لری طرفندن یازیلان منظومهٔ غرا ، دها طوغریسی واویلای آتشین بروجه آتیدر .

زائر اوقو کتابهٔ سنك مزارمی
کور صورت تجلیٔ نا بختیارمی
«امجد» بونامی بیلملیسین ایلد کسه کر
تحقیق واطلاع فحاویٔ هر اثر
زیرا « تفکر »نده اب درد پرورم
جکمشدی بحثه حالت عمر مکدرم
برکودك سه ماهه ایکن خالق قضا
برداء بی دوایه بنی قیلدی مبتلا
برداء بی دواکه کیدردی حضورمی

محو ایتدی قابلیت فکرو شعورمی
برداء بی دواکه آلوب ناطقیتم
الامی براقدی تقریره قدرتم
بی‌مشیٔ و نطق بی‌حرکت‌خوار و بی‌مدار
بی کریهٔ تأثر وبی خندهٔ مسار
عشرین سنه‌اسیر فراش اولدم ایکلدم
بر بهت‌ایچنده‌هپ کلهٔ روحی دیکله‌دم
درك‌ایتمدن‌حیاتمی چکدم نیجه عذاب
قورتاردی اول عذابدن آخرینی تراب
راحت هنوز بولمدی جسمم‌بوخوابدن
حالا عظامم اغریمه‌ده اضطرابدن
تشریح ذی حیات اوبندم اوبن دریغ
براستخوان ییغنتیسی قالمشدی تن دریغ
تشخیص ایدردی شکل‌هیولانی‌صورتم
برحال دهشت آوره کیرمشدی هیئتم
غسالدن بنم ایچون عار ایتدی والدین
تقدیر حقدن آدمه لازم کلیرمی شین
ایتدم نه برثواب دخی نه بر کناه
حیران‌کلوب جهانه سراسیمه کیتدم آه
یارب ندر ندر بکا بیلدیر قباحتم
بادیٔ علتم سبب ذل خلقتم
بربی کناهه بونجه عذاب واذیتك
البته اجرینی ویره‌جکدر عدالتك
دستمله ایلیوب کفنم شویله چاك چاك
درکاهنه یتشمك ایچون زار وکریه‌ناك
کوسترمك اوزره بن دخی برکره قامتم
موقوف انتظار قیام قیامتم

صنع‌الله اجدبن محمود اکرم رجائی‌زاده

اناطولی حصاری

قره‌دکز بوغازینك اك طار محلنده واناطولی ساحلنده اسکی برحصاردرکه قسطنطینیه‌نك محاصره وضبطنی تسهیل مقصدیله ٧٩٨ تاریخ هجریسنده جنتمکان یلدیرم بایزید خان حضرتلری طرفندن بنااولنمشدر. اصل اسمی [کوزلجه‌حصار]در بوتقدیرجه اناطولی حصاری استانبولدن [٥٩] سنه اول فتح اولنمش دیمك اولور.

اناطولی حصاری قاکلیجه‌نك جنوبنده کائن کورفزدن بدأ ایله شمالدن جنوبه طوغری ممتد اولان ساحل اوزرنده برصیره یالیلرله کوکصودره‌سنك بوغازه منصب اولدیغی محلده کائن لطیف المنظر برکویدر .

قریهٔ مذکوره [کوزتپه] و [قواجق] دن کلان صاغرینك شرق یماجی اوزرینه مبنی اولدیغندن برقسمی بایر اوزرنده‌در . قربنده وشرق طرفنده بولنان کوکصو وجنوبنده بولنان کوچك صوبوغاز ایچنك لطیف برمسیره‌سیدر .

کوچك صودره‌سیله کوکصودره‌سنك آره‌سنده بولنان مقوس برصاغرینك شمال غربی قسمی یعنی کوچك صوچایرینه منتهی اولان جهتی صاحبی طرفندن بالتقسیم فروخت ایدلمکله بورالره یاپیلان ابنیه‌لر اناطولی حصارینك توسعنه خدمت ایلمش وبوجهتله دها زیاده ترقی ایده‌جکی مظنون بولنمشدر .

بوراده‌کی حصار ایله روم ایلی ساحلنده‌کی حصار [اشبو حصار جنتمکان ابوالفتح محمدخان ثانی حضرتلری طرفندن بنا اولنمشدر] اره‌سی بوغازك اك طار محلی اولوب تقریباً [٧٠٠] مترویی متجاوزدر اناطولی حصارینك ارقه‌طرفی طاغ بولندیغی جهتله پویرازه معروض اولمدیغندن ولدوسه ناظر اوله‌رق شمس آباد وهواسی معتدل برقریه ایسه‌ده منحط وساحل جهتلری باخصوص موسم شتاده زیاده رطوبتلیدر .

اناطولی حصاری برمحله‌دن عبارتدر . قلعه‌نك اوکنده‌دریایه ناظر برجامع شریفی ایله برمسجدی ویدی عدد چشمه‌سی وورومی محمد افندینك اثرخیری اولان نقشی تکیه‌سی موجوددر .

جامع شریف مذکور فوقانی اوله‌رق جنتمکان سلطان محمدخان ثانی حضرتلری طرفندن بنا بیورلمشدر . وقوعبولان برحریقده خراب اولمش و ١٣٠١ سنه‌سی شوکتلو غازی عبدالحمید خان ثانی افندمز حضرتلری طرفندن تجدید اولنمش وقپوسی بالاسنه تاریخ آتی تسطیر قیلنمشدر .

بوجامع قدسی اساس نارقضادن ناکهان
یانوب بولنجه اندراس خاطر حزین اولدی جهان
شوکوی جناب فاتحه اولمغله فتحه فاتحه
بوجایکاه راجحه ویرمشدی بوجامعله شان
چونکه یانوب اولدی خراب احیاسنه قیلدی شتاب
سلطان فاروقی جناب عبدالحمید خان زمان
قیلدقجه مؤمنلر نماز ایتدکجه عاشقلر نیاز
عمرهمایونن دراز قیلسون خدای مستعان
مختار تسعید ایلدی تاریخ معجم سویلدی
لطف ایتدی تجدید ایلدی بوجامعی شاه جهان

١٣٠١

جامعك مقابلنده کائن مکتبی (یاسمین) اسمنده صاحبة الخیرات برخاتون بنا ایلمشدر . کندیسی دخی انده مدفونه در. چارشو ایچنده واقع چفته حمام الیوم معطلدر وقاکلیجه ده کائن تك حمام وحصارك پازار قاپیی بوخاتونك وقفیدر.

موقعه متصل درت موصلقی حاوی اولان صوخزینه سی ١٣١٢ سنه سی زاغرەلی مصطفی اغاطرفندن خیرات ایدلمشدر.

بوقاروکی مسجد قاضی بیضاوی تفسیر شریفنه حاشیه سی اولان اماسیه لی سنان الدین یوسف افندینك بنا کرده سیدر . مومالیه (٩٣) یاشنده وفات ایدوب پایلا جامعی دیمکله معروف کندی اثر خیری اولان جامع شریفی خطیره سنده دفین خاك اولمشدر.

مسجد مزبور عادله سلطان حضرتلرینك دختر پاکیزه سی مرحومه سلطان طرفندن مجدداً تعمیر ایدلمشدر .

قلعه نك میداننده برنمازکاه واردر . قاکلیجه ایله حصار آره سنده وبهائی کورفزی قربنده کذلك مرحوم سنان الدین افندی حضرتلری طرفندن بناوانشا ایدلمش برمسجد کائندر . اشبو مسجدك الیوم یالکز خرابه سی کورولمکده در.

بوكورفزده [مير آباد] اسمنده برنزهتكاه واردركه دور محمودخان اولده برمحل معتبر اولمغله تشريف شاهانه‌لرى ومشار اليهدن صوكره دخى زيور افزاى سلطنت عظمى اولان پادشاهان ذيشانك دخى جابجا تشريفلرى وقوعبولمشدر .
ومحل مزبورك ارقه‌سى اولان طاغك ذروه‌سى [قواجق] ناميله ياد اولنور بر مسيره‌در. آيازمه‌ده‌كى چشمه [١١٢٣] ده‌خيرات ايدلمشدر اوزرنده بر بسمله‌ٔ شريف مسطوردر.

[بوقريه‌ده مدفون ذوات مشهوره]

مصطفى بن يوسف — بر خطاط خوشنويسدر ١٠٨٥ تاريخ هجريسنده وفات ايتمش وحصار مقبره‌سنه دفن ايدلمشدر.

امين محمد افندى — بروسه‌لى موسى افنديك مخدوميدر . مدرس ، منلا اولدى بعده اختيار تقاعد ايله اناطولى حصارنده ساكن اولمشدر ١٠٧٦ ده ارتحال ايلدى سنى يتمشى متجاوز اولوب برشاعر آتش زبان ايدى .

قاكليجه

قاكليجه قريه‌سى سراى بروندن [٥,٨] ميل مسافه‌ده و اناطولى ساحلنده برقريه اولوب روم ايلى ساحلنده كائن بوياجى كوى وميركونك قارشوسنده در . قاكليجه ايله بوياجى كوى آره‌سنده‌كى بوغازك عرضى [٩٠٠] مترو قدردر .
اشبو قريه جنوبدن شماله طوغرى ممتد برمحدب ساحل ايله محدوداولديغى كبى جنوبنده قاكليجه كورفزى ويا كورفز نامنده برقوى بولنوركه اشبو قريه بلبل دره‌سى نامنده و [١٩٠٠] متره طولنده برخط اجتماع مياه منتهى اولور .
قريهٔ مذكوره‌يى محيط اولان اتكلر طبقى اناطولى حصارى تپه‌لرينك اتكلرى كبى اغاجلق ومنظره‌سى پك شريندر .
كورفزدن بدأ ايله تاچبوقلى قريه‌سنه قدر سواحل الك معتنا وظريف ياليلرله مستور ومزين اولوب جنوبدن شماله ممتد اولان ساحل قاكليجه بروندن صوكره بر زاويهٔ قائمه تشكيل ايده‌رك غربدن شرقه امتداد ايدر وبواستقامتده چبوقلى ناحيه‌سنه منتهى اولور .
قريهٔ مذكوره‌ده برجامع شريف ايله برحمام وبرمدرسه وقربنده برباب

مکتب ابتدائی وملکیه رشدیه‌سی واردر . جامع شریف جنتمکان سلطان سلیمان خان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده بغداد والیسی بولنان اسکندر پاشا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر .

طاق بالاسنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

قال رضوان العلی تاریخه

قلنا بسم الله الرحمن الرحیم

٩٨٧

جامع شریفك حولیسنده اوچ طرفی پنجره‌لی برتربهٔ مخصوصه درونده جامعك بانیسی اولان اسکندر پاشا ایله اوغلی احمد پاشا مدفوندر سنك مزاری تاریخدن عاریدر . یالکز غازی اسکندر پاشا عباره‌سی یازیلیدر .

جامعك صاغ طرفنده شیخ الاسلام یکی شهرلی عبدالله افندیله اسکدار قضاسندن معزول بروسه‌لی محمد امین افندی مدفوندر . بوقریه‌نك بازار قایغی جامع شریفك وقفیدر .

قریهٔ مذکوره ایله چبوقلی آره‌سنده اسبق مالیه ناظری محمود پاشانك ساحلخانه‌لری اتصالنده بولنان چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

کوثر کتوردی همنام حیدر
خوشنودی اولسون آل پیمبر
سربریدر شاه جهانك
سلمان صداقت اول پاك کوهر
یاپدی چبوقلی راهنده چشمه
بار آور اولوی سرخشك وهر تر
احسانی آقدی شمدی بوصویه
دولتله باری قیلسون معمر
دلجو دکلمی تاریخ عزت
عین علیدر ایچ همچو کوثر

١٢٣٨

قریهٔ مذکوره‌ده طریقت نقشیه‌دن شیخ عطاءالله افندی درکاهی کائندر .

بوقریه‌ده مدفون ذوات مشهوره

اسکندر پاشا — بستانجی باشی و بعدالعزل قپوجی باشی اولدی ٩٦٢ ده یکیچری اغاسی اولوب بعده وزیر اولدی ٩٦٣ ده مصر والیسی اولوب ٩٦٦ ده عزل بعده بودین والیسی اولوب ٧٢ ده ینه عزل ایله اناطولی والیسی اولدی ٩٧٤ ده پادشاه حضرتلری [سکتواره] عزیمت همایونلرنده استانبول قائممقامی اولدی واردوی همایونك عودتنده قبریسده ماغوسه فتحنه مأمور اولدی فتحدن ایکی کون صکره کوکس خسته‌لغندن ارتحال ایلدی قاکلیجه جامعنه دفن ایدلدی . مخدومی محمد پاشادر .

اسکندر پاشا — چرکس اولوب قبارطای نسلندندر دیاربکر والیسی خسرو پاشا کوله‌سیدر . بالتفیض قپوجی باشی وصوکره چاوشباشی وبعد العزل حلب دفترداری بعده اناطولی دفترداری اولدی ٩٥٥ ده وان قلعه‌سنده قالمق غایت احترازلی اولمغله کیمسه طالب اولمامشیکن اوخدمتی رضاسیله درعهده ایتمشدر . وبکلربکیلك پایه‌سیله قالوب ایرانیلره عظیم خسار ویرمشدر . بورادن ارضروم بکلربکیسی اولوب ایران شاهنك مخدومنی منهزم ایلمشدر ٩٥٨ ده دیاربکر والیسی اولوب ٩٧٢ ده عزل و ٩٧٤ ده بغداد والیسی اوله‌رق عربانی اطاعت ایتدیرمشدر ٩٧٧ ده ارتحال داربقا ایدوب قاکلیجه جامعنه دفن ایدلمشدر جامع اتصالنده مدرسه ، مکتب ، حمام انشا ایلمشدر . عاقل ، کامل ، صالح ، محق ، عادل ؛ شجیع ایدی مخدومی احمد پاشادر مشارالیهك بغدادده‌دخی برجامعی واردر .

عبدالله افندی — یکیشهرلیدر چتالجه‌لی علی افندی منسوبانندن اولوب مدرس و ١١١٧ شوالنده حلب و ٢٣ ذی القعده‌سنده بروسه و ٢٦ ده موره اردوسنه قاضی اولوب ٢٨ ده قاضیعسکری اولدی بعده روم ایلی پایه‌سی ویریلوب ٣٠ ده شیخ الاسلام اولدی ٤٣ ده حجه کیدوب ٥٥ ده عودت ایله قاکلیجه‌ده ساحلخانه‌لرنده اقامت ایتدی ٥٦ ده وفات ایدوب قاکلیجه جامعنه دفن ایدلدی کتب فقهیه‌دن باشقه کتبك طبعنه رخصت ویرن بوذاتدر بهجة الفتاوی‌یی تألیف ایتمشدر زوجه‌سی عفیفه خانم حسین پاشا مسجدینه منبر وضع ایتمشدر .

محمد امین افندی — عن اصل بروسه‌لی اولوب ١١٧٦ ده وفات ایده‌رك قاکلیجه جامعنه دفن ایدلمشدر وفاتنه [عرض دعا] لفظی تاریخ دوشمشدر

مرحومك بعض آثاری ومرتب ديوان واشعاری واردر اشعارندن نمونه اولەرق تبركاً شو بيتی يازيلمشدر.

هرطفل نوآموزه كوكل باغلمـه زنهار
عشق اوغلان اوينجاغی دكلدر صقين‌ای يار

•وماليه مظنه‌دن برذات ستوده صفات اولوب قبرشريفلری دخی مستجاب الدعوه ديو شهرت بولمشدر .

چبوقلی

چبوقلی قريه‌سی قاكليجه ايله پاشـا باغچه‌سی آره‌سنده وچبوقلی نامنده‌كی برمسيره‌نك قربنده‌در . مسيرهٔ مذكوره قربنده رفعت پاشامرحومك عائله‌سنه منسوب وبوغاز ايچنك اك دلنشين ياليلری موجوددر . چبوقلی مسـيره‌سی ايله مذكور ياليلر آره‌سنده وبابر اوزرنده مرحوم مشاراليهك محضااورالرك اعماری مقصديله مجاناً اعطـا ايلديكی اراضی‌يه منسوباتندن برطاقم كسـان خانه‌لر انشا ايتديرمشلر ايسه‌ده پويرازه قارشی بولنمسی وبناءً عليه موسم شتاده اقامتك مشكل اولمسی اشبو قريه‌نك توسعدن منع ايلمشدر .

ايشته قريهٔ مذكوره‌يه بوسببدن رفعت پاشا محله‌سی دنيلمش ايسه‌ده شمديكی حالده ينه نام قديمی اولان چبوقلی اسمنی آلمشدر .

چبوقلی جوارنده قديم برزماندن برو ايشلر بيوك كيرج اوجاقلری واردر . اشبو قريه‌نك قاكليجه جهتنده وبيوك دره‌يه طوغری مدافعه‌يه پك مساعد اولان [چقال برونی] نامنده‌كی محلده چقال برونی قره‌غولخانه‌سی واردر قريهٔ مذكوره‌ده بولنان حوض ايله ستون وچشمه سلطان احمد خان ثالث حضرتلرينك داماد اكرمی اولان ابراهيم پاشانك اثر خيريدر .

حوض تقريباً اون بش متره قدر عرضنده در يانی باشـنده مركوز اولان ستون وهبی السيد حسين افنديك سويلمش اولديغی تاريخ رعنا ايله مزيندر .

حضرت شهريار هفت اقليم
قطب عالم خد يوكسری داد
يعنی سلطـان احمـد ثالث
ياور اولـون اكا جهار اوتاد
اويله بر پادشـاه غازی كيم

بازبد اندن ایلر استرشاد
اولدی دعوات دولت وجاهی
قد سیانه ضمیمهٔ اوراد
بروزیره موفق ایتدی انی
کرمی بی دریغ رب عباد
مرحمتکار مکرمت پیشه
جود اندیشه آصف استعداد
صهر اعظم یکانهٔ عالم
منبع علم وحلم ورشد وسداد
صدر خاتم نهاد ابراهیم
بحر کف آصف کرم معتاد
چونکه ابربهار لطفندن
باغ عالمده بنده وآزاد
قیلدی همت چبوقلیده یعنی
یاپدردی عین پاك وصاف نهاد
حبذا جلوه کاه بی همتا
غبط فرمای خلخ ونوشاد
ایتدی برحوض ایله ینه‌شمدی
رونقین اول مسیره‌نك مزداد
حوض اما که بحیرهٔ قلزم
حوض اما که حوض جوی نژاد
برکون اول کوهسار والایه
کلدی دولتله هزبر جهاد
سیره اقبال ایدوب سعادتله
سرحوضه اولنجه پای نهاد
دیدی اول صدربیقرا جا کر
فیض اقدسدن ایدوب استسعاد

بعدازين بومسيرهٔ خاصك
نامی اولسون جهانده فيض اباد
بيقرا تاجن آتدی شوقندن
سال تاريخن ايلدم تعداد
اولدی حقاكه بی بدل تاريخ
جای دلجو مقام فيض اباد

١١٣٤

مذكور حوضه قريب ديكر برچشمه دها واردركه بونه صدر مشار اليهك آثار خيريه‌سندندر . تاريخی بنه مومااليه وهبی افنديكدر .

خديوجم حشم سلطان احمد غازی كيم
نظيری كلدی دهره ملوك كشور آراده
وزير اعظم صدر الصدوره عمدة الملكی
مكرم صهر خاصی محرمی صورتده معناده
كرمكار اولدقسه چوق كريم وكامران كوردك
عديلك كورمدك ظاهرده دوشده ماليخولياده
خراب آباد كونی همتيله ايلدی معمور
نجه آثار يابدی هر مفرح جای زيباده
اولوب كويا وزيری قطعه برمجموعه بوموقع
نظير اولدی بومفرد شاه بيت خسرو آباده
زياده بركوزل تاريخ تحرير ايله ای وهبی
صوين بولدی چبقلی دور ابراهيم پاشاده

١١٣٣

قريهٔ مذكوره‌ده بولنان مسجد شريف وقتيله مسيره كاهده بولنان قشله‌نك جامعيدر منبری بوستانجی باشيلردن اغابابامی خليل اغانامنده برذات وضع ايلمشدر .

پاشا باغچه‌سی — و — انجير كويی

استانبول بوغازينك اناطولی ياقه‌سنده‌كی قريه‌لردن برجفت قريه اولوب چبوقلی ايله بكقوز قريه‌لری آره‌سنده وروم ايلی ساحلنده كی ينی كويك قارشوسنده برقويك ايچنده كائندر .

صيفيه‌دن معدود يالی وكوشكاری وبعض كويلی خانه‌لرينی وبرده مكمل برشيشه فابريقه‌سنی جامعدر .

قریۂ مذکوره قربنده وچبوقلی جهتنده مساکندن عاری وساحل دریاده غازی یاغلرینه مخصوص اون اوچ قدر کارکیر دپولر واردر .
قره‌یه‌تین مذکوره‌تیندن انجیرکویی اسلام و پاشا باغچه‌سی خرستیان اهالی ایله مسکوندر . پاشا باغچه‌سنده‌کی جامع شریف ۱۱۱۷ سنه‌سی سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلری طرفندن بنا وانشا قیلنمشدر .

بو قریه‌نك برحمامی وبرچشمه‌سی وبرمکتب ابتدائیسی ایله چارشوسی وچارشونك نهایتنده لطیف برحوض ویاننده چقور برچشمه‌سی واردر . مذکور جامع شریف الیوم نماز قیلنمیه‌جق درجه‌ده خرابدر .
سلطانیه قرب وجوارنده اولان انجیرکویی جامع شریفی فوقانی اوله‌رق سربوستانیاندن سنان اغانام ذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مذکور اغانك قبری جامعك مقابلنده اولان مزارستانده‌در . جامع شریف مرور زمان ایله خرابه یوز طوتدیغندن ینه بوستانجی باشی اغالرندن ایکن کتخدای صدر اعظمی اولان حسین اغا ۱۱۷۹ سنه‌سی تجدیداً تعمیر ایله التنه دخی برمکتب علاوه ایتمشدر مومالیهك وفاتنه [کوثرجنت : ۱۱۷۹] ترکیبی تاریخ دوشمشدر اسکدارده قره‌جه احمد جوارنده مدفوندر . قریۂ مذکوره‌ده [آیه‌قسطنطین] نامنده روملرك برکلیساسی واردر .
پاشا باغچه‌سیله بکقوز آره‌سنده مریم زاده مسجدی کائندر که بانیسی حج یولنده وفات ایدن محمد افندیدر .

بکقوز

بکقوز قصبه‌سی بوغازك صول ساحلنده شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه ممتد ساحلك وسطنده بولنوب مرکز قضادر . قصبۂ مذکوره بکقوز ویالی کوی نامیله ایکی قسمه آیریلور .
شمال طرفنده واقع بکقوز چایری دینمکله شهرتشعار اولان چایر باخصوص بهار موسمنده استانبول مسیره‌لرینك اك کوزلیدر
ارنبودکویی ، دره‌سکی وآق بابا طرفلرندن کلن صو ایله توقاد قصر همایونی دره‌سندن کلان توقادصویی برلشه‌رك مذکور چایر داخلندن شمالدن جنوبه بردره‌که اقار اشبودره دکزه منصب اولمدن برزاویۂ قائمه تشکیلیله خنکار اسکله‌سنه قدر غربدن شرقه جاری اولوب بوراده بوغازه منصب اولور .

اشبو قسمده درەنك صاغ طرفنده جسيم واك صوك اصولده برکاغد فابریقەسی اعمال اولنوب بوخصوصده انشا ایدیلان جسیم حوضلر مذکور درەنك سويله اداره ایدلدکدن صوكره صويك قسم کلیسی نهره منصب اولور.

قصبۀ مذکوره جوارندەکی صولرك کثرتی سببیله محل مذکور بالجمله مراکب بحریه ایچون صومحلی در . درون قصبەده اسحق اغا چشمەسی دنيلان چشمەغایت مشهور وکثرت مائی سببیله مشتهردر هواسی جنوب روزکارلرینه قارشو بولنمسندن ایام صیفده تحمل فرسا ایسەده موسم شتاده لطیفدر . فقط یالی کوینك ارقەسندەکی صرتده بنا اولنان ابنیه هم دکز همده بکقوز چایری جهتنه ناظر اولمغله موسم صیفده هواسی لطیف اولوب قیشلك سرتدر . متعدد یالی وکوشکلریله خیلی کویلی خانەلرینی جامع اولوب ایکی عدد قصر همایونی برعسکری دباغخانەسی وبرده قشلەسی واردر. بکقوزده اوچ تکیه اوچ جامعشریف وبرده مسجد وبر موقتخانه والتی عدد بیوك چشمه واردر .

بکقوز جامع شریفنك بانیسی سربوستانیان خاصەدن مصطفی اغادر . اتصالنده اولان مکتب بوستانجی باشیلردن احمد اغا نام صاحب خیر طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . بکقوزك بازار قایغی دخی مومااليهك وقفندندر . محل مذکورده بولنان بیوك چشمه استانبولده اوطه باشی چارشوسنده جامعی اولان بهروز اغانك اثرخیریدر . جوارنده کی حمام چشمەنك مسقفاتندندر مرور زمان ایله چشمه خرابه یوزطوتدیغندن سلطان محمود خان اول حضرتلرینك امری اوزره اوزمان کمرك امینی بولنان السید اسحق اغانك نظارتی التنده پك رعنا برصورتده تجدیداً بنا قیلنمشدر .

تجدیدینه نورس افندی تاریخ آتی يی سويلمشدر .

چشمه سار معدلت دریای جود مکرمت
آبروی سلطنت دهرك خدیو اعدلی
حضرت سلطان محمود همایون فالکیم
جبهەسنده برق اورر فیض خفی نورجلی

طبعی بر آیینهٔ کیتینمادر کیم مدام
خانهٔ آیینهٔ خورشیدی ایلر منجلی
داور عدل آزماداد آور ممدوح کیم
ذاتینه خصیصه‌در عدل عمر جود علی
برق وباران کبی ویردی لطف وقهرك حکمتی
بر الی شمشیرده هردم کرمده بر الی
خادم درکاهنه شهلر کمر خنجر ویرر
قوت الظهر خلاقتدر اوزور آور بلی
بری بحر بیکنار ایلر خروش لطفله
بحری برایلر خدا حفظ ایلیه قهری ولی
قلزم تیار اولوب عهدنده امواج سراب
طوتدی دنیایی سراسر عین جود اشملی
بر کون ازجمله چکلمشدی صوبی بوچشمه‌نك
اولمشیدی خشك لب دلتشنه‌لر مستقلی
شویله محو اولمشیدی آبی کیم بیلنمزدی انك
نه ایاغی نه باشی نه اخری نه اولی
بوله مزدی کوزلرین عین حیات آسا اکر
اولسه اسکندر النده آفتابك مشعلی
آزقالمشدیکه نامن قوری چشمه قویه‌لر
برمصور قبه‌لی برقاج مجسم لوله‌لی
حق تعالی پادشاهك عمرین افزون ایلیوب
دشمنن هرقنده وارسه ایلسون مستأصلی
همت ایله ایلدی اولکیدن اعلا بنا
مهملی اولدی مکمل هم مفصل مجملی
شویله رعنا یاپدی کیم کوزلر نظیرین کورمدی
آسیاب تند چرخ آسمان دور ایده‌لی
مأبردی شویله کیم ایام تابستانده
بکقوز اهلی غالبادر پیش ایدرلر منقلی

چشمهٔ حیوان ایدی کویا ظلام خاکده
بولدی خضر همتیله انی محمود خان ولی
کوریجك حسن ختامن دیدیلر تاریخنی
دهرك ارباب سخن عصرك رجال اکملی
بنده تحسین ایلیوب اك صوکره تحریر ایلدم
نورسا بربیت پاکیله دوتاریخ جلی
بکقوزك بولدی صویك یاپدی بودلکش چشمه‌یی
۱۱۵۹
شاه بالا منزلت سلطان محمود ولی
۱۱۵۹

چشمه‌لردن بریسی قبیزه بکاربکیسی ایکن ۱۰۱۷ تاریخنده وفات ایدن احمد پاشانك اثر خیریدر .

بکقوز قشله‌سنك متناظر اولان قپولری اوزرنده کی تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

شهنشاه جهان عبدالعزیز آسمان پایه
سراپا همتی معطوفدر اسباب عمرانه
خصوصاً عسکری ایچون بر قلوره خانه انشاسی
اولنجه یمن ایله سانح فؤاد شاه دورانه
دیدی اکماله تاریخ تامین چاکری حالت
کزیده نورسیم بالا بنا اولدی دیکمخانه
۱۲۸۰
بوقلوره خانه‌یی یاپدی شهنشاه جهان
عسکر شاهانه‌سی هر بوزدن ایتسون افتخار
عرض ایدر اتمامنه اشرف قولی بو بیتی کیم
مصرعینك هر بری تاریخدر کوهر نثار
بك متین یاپدی بوقلوره خانه‌یی عبدالعزیز
شاه دوران قیلدی هر صورتله کمال استوار
۱۲۸۰

ساحل بحرده‌کی سرای معلانك طاقنده اولان تاریخ رعنا شودر .

اوج علای سلطنت اوزره شه عالم پناه
عبدالمجید خانی خدا قیلمش کونش کبی بدید
بیت الشرف اولسه سزا اول آفتاب شوکته
ایتدکجه نور معتدی بوقصر وکاخ مستفید
اقلیم مصرك آصفی مرحوم علی پاشا کاوب
وضع اساس قصر ایچون ایتمشدی تنبیه اکید
نجل سعیدی والئ مصر اول سعید پاشا زهی
اتمامنه همت ایدوب بنیانن ایتدی بی ندید
اول پادشاهك شوکتی آفاقه ویردی شهرتی
قیلدی او آصف خدمتی یاپلدی بوقصر جدید
بنیانی غایتله نفیس اولدیغنی هر بر کورن
تحسین ایدوب اول شاه ایچون ایلر ثنای بی عدید
بوقصر والایه شرف ویردکجه خیر مقدمی
اولسون الهی اول شهك اقبال ایله عمری مزید
جوهر پری پریسی تام زیور ایکی تاریخ ایله
تبریك قیلسون مقدم شاهانه سین مانند عید
بوکاخ بالا دائما عبد المجیـد خانه ابد
یارب با جلال وفرح اولسون سعید اندر سعید

١٢٧١

خنکار اسکله‌سی مسجدی

اشبو محل فرحفزاده قره‌غول افرادینك بش وقتده نماز قیلملری ایچون منار‌ه‌سز اوله‌رق برمسجد شریف بنـا اولنمشدر وینه یقیننده صو دکرمانلری یاننده برمناره‌سز مسجد دها واردر .

یالی کویی مسجدی

خنکار اسکله‌سی قرب وجوارنده اولان اشبو مسجد شریفك بانیسی

سربوستانیان خاصه‌دن مصطفی اغادرکه بکقوز جامعی دخی موما الیهک اثر خیریدر. منبرینی عزت پاشا وضع ایلمشدر. قربنده کائن حمام ایله دکرمان مسجدک وقفیدر. محل مذکور مقبره‌سنده مدفون [غازی یونس] نام ذات استانبول فتحنده بولنان غازیلردندر.

دره‌سکی قریه‌سی

دره‌سکی قریه‌سی قره قولاق صرتلرندن بدأ ایله غربه طوغری جریان ایدن بردره‌نك منبعی جهتنده ایکی صیره اولردن عبارت اوفاق برقریه‌در. قریهٔ مذکوره‌نك غرب طرفنده وشمالدن جنوبه طوغری کلان خط اجتماع میاهك قره قولاقدن کلان دره ایله برلشدیکی نقطه‌دن شماله طوغری ایکی صیره اولردن مرکب و آق بابا نامنده‌کی کوی اراضیسی طاغلق واورمانلق ودیك بایرلردن عبارت اولوب زراعة قابلیتلی ترلالر یوق ایسه‌ده فقط میوه‌سیله صولریله اشتهار ایتمشدر.

بوقریه‌ده بولنان مسجدك بانیسی شیخ‌الاسلام ملا فناری محمد افندیدر. وفاتنه [عزت‌الموت : ٩٥٤] ترکیبی تاریخ دشمشدر. مسجدك منبرینی بورنار ابراهیم اغا نامنده برصاحب خیر وضع ایلمشدر. اشبو قریه‌نك فندق اغاجلری وبلبلی غایت چوقدر. قربنده وبرباغ ایچنده قره قولاق صوبی دینمکله مشهور برمأجادی واردر. حد ذاتنده براعلا صو اولدیغندن دور سلیم خان ثالثده والده سلطان کتخداسی کریدی یوسف اغامرمرطاشلر ایله یاپدیروب وبرارسلان اغزی لوله‌دن جریان ایتدیروب ایکی طرفه دخی برر کوشك بنا وانشا ایتمشدر.

آق بابا کویی

یوشع طاغی قرب وجوارنده اولان اشبو کویده سلطان احمد خان اول حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده حرم همایونده کتخدا قادین اولان جانفدا خاتون طرفندن بنا وانشا ایدلمش برجامع شریف کائندر. استانبولده قره‌کمرکده برجامعی وسراجخانه قربنده بردەسبیلی واردر. بوقریه‌نك قربنده برمرقدعظیم اولوب سنك مزاری تاریخدن عاریدر. روایت اولندیغنه نظراً موما الیه جنتمکان ابوالفتح سلطان محمدخان ثانی حضرتلریله برابر کلان غزاة مسلمیندندر. بوقریه‌نك برده حمامی واردر.

جبل یوشع

اشبو جبل بکقوزك شمالنده کائن و[۱۹۵]متره ارتفاعنده برتپه اولوب اوزرنده برجامع شریف ایله حضرت یوشعك قبری واردر. ذروهٔ جبلدن قره دکز ایله بوغاز کاملاً لطیف برپانوروما حالنده مرئیدر. مذکور جبلك شرق اتکنده آب حیات نامنده برمنبع واردر شمال غربی اتکنده وساحل بحرده مجار طابیه‌سی بولندیغی کبی اناطولی قواغیده شمالنده‌کائندر. بکقوزچارندن یورویه‌رك برساعتده اوزرینه چیقیله بیلور.

بوراده بولنان مسجد جنتمکان سلطان عثمان خان ثالث حضرتلری صدر اعظملرندن محمد سعید پاشا طرفندن بنا وانشا ایدلمشدر. طاق درکاهنده اولان تاریخ تشریفاتی محمد بك افندینکدر.

خداوند جهان سلطان عثمان خان ذیشانك
همایون ذاتیدر دنیاده انجق شمدی ظل‌الله
خدادن برنفس اولمز جدا اول ظل یزدانی
اولور البته تابع سایه صاحب سایه‌یه بالله
کرامات همایونینه بوشاهد یتیشمزمی
که صدر اعظمیده خیره مائل حسبةً‌لله
جناب شیخ محمد بن مراد نقشبندینك
مبارك نطقی بادی اولدی بوخیره باذن‌الله
کلوب‌هپ‌قدسیان‌عاکف‌دیدی‌بومصرع‌تاریخ
سعید پاشا مقام یوشعی یاپدی لوجه‌الله

۱۱٦۹

اوصیره‌ده یوشع نام ذات شریفك قبری اطرافنه کارکیر بردیواربنا ایله‌مستقل تربه‌دار وایقاد قنادیل ایچون خدمه وحجره‌لر بنا ایدوب‌مخصوص برپوست نشین دخی تعیین ایلمشدر.

بوراده مدفون اولان ذات شریف یوشع علیه‌السلام دیه معروف ایسه‌ده یوشع پیغمبر حضرت موسی علیه‌السلامك همشیره زاده‌سی یوشع بن نون بن افرائیم بن‌یوسف بن‌یعقوب علیهم‌السلامدر. اسم‌سعادتلری یشوع اولوب صوکره

یوشع تسمیه اولنمشدر. مشار الیه حضرتلری بوطرفه کلیه‌رك حضرت موسی دار بقایه حین تشریفلرنده یوزیاشنده ایکن یکرمی یدی سنه خلافتده بولنوب بعده میلاددن ۱۵۸۰ سنه اول وفات ایتمشدر. کرچه بویله ایسه‌ده اصل یوشع علیه السلام ایچون فاتحه اوقنوب زیارت اولندیغندن مثاب اوله‌جغی درکار وزیارتی فوائد عظیمه‌دن خالی اولمیه‌جغی بدیداردر.

ذات شریفك یاندیغی محلده بولنان بر لوحه اوزرنده مسطور تاریخ بروجه آتیدر.

هم مفرح هم مقدسدر بوکهسار بلند
باغ جنتدر مقام یوشع بن النوندر
ذاتی ایتمش نبوتله مبجل کبریا
قبر حضرتدر مقام یوشع بن النوندر
واصل مقصود اولور البت توسل ایلیان
جای وصلتدر مقام یوشع بن النوندر
بومحل اقدسی قابلمی توصیف ایلمك
عین نعمتدر مقام یوشع بن النوندر.
سعدیا تعظیم ایله ایله زیارت دائما
محض رحمتدر مقام یوشع بن النوندر

۱۲۱۰

جامع شریف دور عبدالعزیز خانیده یکیدن تعمیر اولنمش وطاقنه تاریخ آتی تسطیر قیلنمشدر.

ضیای شمع محراب خلافت جامع شوکت
امام المؤمنین عبدالعزیز خان کرم معتاد
بو والا معبدی نار حریق ایتمش ایکن سوزان
اوبانئ اساس دین ودولت ایلدی آباد
مؤذنلر صلا ایتسون نعما بویله تاریخن
نه زیبا قیلدی خان عبدالعزیز بوجامعی بنیاد

۱۲۸۰

جامعك اللی ادیم ایلروسنده برطاتلی صوقویوسی ایله یانی باشنده ابدست المغه مخصوص

بو صلقلری حاوی برصو خزینه‌سی واردرکه اوزرنده عباره آتیه محکوکدر. [صاحب الخیرات والحسنات سرقرنای حضرت شهریاری سابق احمد بکك بنده‌لری یوسف اغا ۱۲۷۸] جامعك یاننده بولنان قپونك طاشی اوزرنده محکوك اولان عباره شودر. [زیارت ایدنلر فی سبیل الله صولنمق اوزره خیراتدر ۱۲۸۰] بکقوزدن زیارت محلنه قدر کیتمکه مساعد برعربه یولی واردر.

طاغك التنده توقادباغچه‌سی دینمکله مشهور قصرهمایون وحوض کبیر وسلسبیل بی نظیر واردرکه برنزهتگاه عالیدر.

توقاد اسمیله مسمی اولمسنك اسبابی جنتمکان ابوالفتح سلطان محمد خان حضرتلری استانبولی فتح ایتدکدن بش سنه صوکره اناطولی ممالکندن توقاد شهرینك ید مخالفیندن تخلیصی مژده‌سی مشار الیه حضرتلرینه بومحلده واصل اولدیغندن بوراسنك دخی توقاد تسمیه اولنمسنه ومستقل برنزهتگاه اوله‌رق بینش محلی قیلنمسنه ارادۂ پادشاهیلری شرف صادر اولمشدر.

مشار الیهدن صوکره بورالری هرنقدر اعتباردن ساقط اولمش ایسه‌ده سلطان محمود خان اول حضرتلری بوراسنك تکرار معمور اولمسنی ارزو بیورملریله غایت تکلفلی بنا وانشا اولنمشدر. حتی اوزمان شعراسندن نورس افندی بوتاریخی سویلمشدر.

داور جد بجند اسکندر گردون مسند
خان محمود فلك بارکه پاك نهاد
اوجهان کرمك میمنت سلطنتی
ایلدی عالمی رشك ارم ذات عماد
درکه دولتنك بندۂ جاروب کشیدر
کی اسکندر وجمشید وفریدون وقباد
فتنه امنیت ایله ایلدی صلح جاوید
واردی آسایش وآرامه زماننده فساد
چوق ییقلمش دلی معمور ایدوب اماقتی چوق
عهد عدلنده ییقلدی دل ارباب عناد
جای سیران ایکن ازجمله ملوك سلفه
بو بهین جلوه که پاك مفرح بنیاد

شویله ویرانکده ایتمشدی سپهر غدار
که ایده‌مز ایدی معمار تصور آباد
آبدن دیدهٔ تصویر کبی حوض تهی
خامهٔ مو کبی افسرده ایدی اده عماد
یاپدی بر کونه که تحسین ضروری ایدرك
عقل کل نام قودی اکه همایون آباد
پیشکاهی چمنستان جنانك عینی
یره کچسون بوکا بکزرمی سرای شداد
فرح آباده عجب سیر و تماشا دیر خلق
هله سیر ایله بوقنده نه‌ده سعد آباد
رسم مطبوعنه دلشیفته معمار خرد
نقش رنکین نو ایجادینه حیران بهزاد
ساده‌در سقفنه نسبتله سپهر اطلس
تنکدر صحن بسیطینه نظر دشت تناد
رشك شام ایلدی توقادی بو قصر نو ایله
خان سلیمانك ایدوب روحنی شاد آدینی یاد
سطوت کوکبهٔ دولت روز افزونن
عمر ایله دولت ایله ایلیه الله زیاد
ایریجك حسن ختامه دیدم ایکی مصرع
شویله کیم ایلیه ارباب نزاکت تعداد
مستقل هر بری تاریخ ایدوکندن بشقه
لفظ ومعناسی دلاشوب نه نقصان نه زیاد
مصرعن هر بری ایتدکجه‌ده تاریخ چیقار
آخره نقل مأت وعشرات وآحاد
هشت اولور جمله‌سی تفصیله نه‌حاجت نورس
فهم ایدر ضابطهٔ حلنی ارباب رشاد
دریکم اشته بوتاریخ دلارا درکیم
ایلمز لوحه یازلسه شعرا استبعاد

بارك‌الله عجب كاخ مزين بنيـاد

۱۱۵۹

دلكشـا پاك سراى قصر همـايون آباد

۱۱۵۹

اشبو قصرك يقيننده [مأجارى] باغچه‌سى ناميله برمسيره كائندركه اليوم غلط اوله‌رق لسان عوامده [مجار باغچه‌سى] دينلمكده‌در.

سلطانيه

بكقوز قربنـده اولان اشبو نزهتكاهك منـاره‌سز برمسجدى واردر. [كموش صويى] دينمكله شهير آب لذيذ بومحله قريب طاغده‌در. وزرادن پير مصطفى پاشانك مخدوملرى محمد بك بوراده برچشمه خيرات ايلمش واوزمان شعراسندن فيضى نام شاعر تاريخ آتى‌يى سويلمشدر.

سمى فخر عالم زادهٔ پير مصطفى پاشـا
امير محـترم برنشئه درنسـلى معظمدر
مصفا آب پاكى قيلدى سلطانيه‌ده اجرا
محمد مصطفى عشقنه ايچ ماعين زمزمدر
زبان لوله‌سى عطشانه فيضى ديدى تاريخن
زلال آقدى ايچك بوچشمهٔ مير مكرمدر

۱۱۷۷

دورسليم خانيده نشان طاشى وضع اولنوب سدلردخى تعمير وچشمه تجديد اولنمشدر.

حضرت يوشعك بولنديغى تپه‌يه قريب [آب حيات] اسمنده برمأ جارى واردر. يانى باشنده مركوز برمرمر ستون اوزرنده محكوك اولان ابيـات بروجه آتيدر.

منبع جود وهمت برذات عاليبخت ايله
قويدى برخوش رسمه اشبو جاى والادلكشا
سويلدم تاريخنى ايت سيره چيقوب چاركوشه‌سك
ايچ بو زيبا چشمه‌دن آب حياتى بول شفا

۱۲۹۱

سودليجه وامور يرى

بكقوزك اوست ساحلنده يعنى اناطولى قواغى ساحلى جهتنده وبكقوزه اوچ چاريكلك برمسافه‌ده كائن اوفاق بر قويدر. بوراده طاش وكيرچ اوجاقلرنده مستخدم عمله‌نك اقامه‌سنه مخصوص برقاچ خانه واردر. اشبو كوى يلكن كميلرينك بارنمسنه مساعد برحالده‌در مجار طابيه‌سى ايله اناطولى قواغى اراسنده واقع سودليجه موقعى استانبول مسيره‌لرندن بريدر. غايت لذيذ وصغوق صويى بولنان برچشمه‌سى ايله برطاقم طاش اوجاقلرينى حاويدر.

اشبو قريه‌ده طريقت سعديه‌يه منسوب حصيرى زاده تكيه‌سى واردر .

اناطولى قواغى

قره دكز بوغازينك مدخلنده يعنى طارلاشمغه باشلاديغى محلده اناطولى ساحلنده كائن برقريه‌دركه استانبولك [۱۷] ميل مسافه‌سنده بولنمغله صيفيه اتخاذ اولنان ياليلرى وبعض كويلى خانى‌لرينى جامع اولوب روم ايلى قواغنڭ قارشوسنده‌در. قره دكز بوغازينى محافظه ايدن استحكامات اناطولى وروم ايلى قواغنده اولوب بحرسياه بوغازى محافظلك اقامتكاهى روم‌ايلى قواغنده‌در.

ادارجه بكقوز قائممقاملغنه تابعدر. اناطولى قواغى مير شاه محمد افندى ، طولاى، ايازمه، طاشلق، چشمه نام محله‌لره تقسيم اولنمشدر.

ميرشاه محمد افندى

بومحله‌ده اهالئ خيتمندانك اعانه‌سيله ۱۲٤٥ ده بنا اولنمش برمسجد ايله اتصالنده براناث مكتبى وبرده حمامى واردر.

۱۰۰۱ تاريخنده مدلايلى حاجى على رئيسك اثر خيرى اولان جامع شريف دخى بومحله‌ده اولوب موما اليه جامعنك باغچه‌سنده مدفوندر.

قواق قلعه‌سى روم‌ايلى قواغى قلعه‌سيله برابر ۱۰۳۳ تاريخ هجريسنده بنا وانشا اولنمشدر.

آيازمه

بومحله‌ده بر آيازمه بولنديغندن بونام ايله ياد اولنمقده‌در. اشبو محله‌ده يالكز تاريخدن عارى برچشمه واردر.

اناطولی قواغنك اولدقجه بیوجك برچارشوسی اولوب داخلنده جسیم بر چشمه ایله ١٢٧٨ ده وزنه‌دار علی‌بك طرفندن خیرات ایدلمش بر زنجیرلی قیووار در.

جنویز قلعه‌سی

جبل یوشع و اناطولی قواغنك شمالنده وقواغك اوستنده جنویز قلعه‌سی نامیله شهر تشعار کار قدیم برقلعه بولنوب بوغازك قره دکز قسمیله بیوکدره اوکلرینه حاکم برموضعده غایت رصین بر استحکامدر. نام قدیمی [یوروس] در.

قواق قربنده اولان اشبو موقعده جنتمکان سلطان بایزید خان ولی حضرتلری طرفندن فوقانی اوله‌رق برمسجد شریف بنا ایدلمشدر.

وقتیله درون قلعه‌ده برچشمه ایله برحمام وار ایمش فقط الیوم بونلرك یالکز خرابه‌سی کورلمکده‌در. مذکور قلعه جوارنده [خضر طاشی] دینمکله مشهور برطاش موجوددرکه زیارتکاه انامدر. اشبو طاش تقریباً ایکی متره ارتفاعنده و قوجاقلنمیه‌جق درجه‌ده جسیم اولوب یالکز رأسلرندن بری یره مستند اولدیغی حالده طورمقده‌در.

طاشلق

اشبو محله‌ده (١٢٩٢) ده بنا وانشا اولنمش بری بیوك ودیکری کوچوك اولمق اوزره ایکی عدد چشمه واردر. بیوکنك اوزرنده ابیات آتیه محکوکدر.

احمد عالی همم — قیلدی بوخیری کرم
اوله همان محترم — فیض احد عشقنه
والد خیر اتسام — یعنی محمد مدام
جنتی ایده مقام — سر محمد عشقنه
یك قلم اولدی روان — اولدی بو تاریخ عیان
چشمه‌دن آب روان — ایچ محمد عشقنه

١٢٩٢

چشمه

بومحله‌ده (١٢٧٠) تاریخنده بنا ایدلمش بربیوك چشمه واردر. بوراده بولنان جامع شریف کوسم والده دینمکله شهرتشعار [ماه پیکر] سلطانك اثر خیریدر. فوقانی اوله‌رق بنا قلنمشدر.

قلعه جوارنده بولنان اشبو جامع الیوم بکلك جامعی نامیله معروفدور. اتصالنده ذکوره مخصوص برمکتب ابتدائیسی واردر. جامع ١٢٤٥ سنه‌سی جنتمکان سلطان محمود خان حضرتلری طرفندن مکمل صورتده تجدیداً تعمیر اولنمشدر.

اناطولی فناری

اشبو قریه [یوم] برونی نام دیکرله [بیوك برون] پویراز طابیه‌سی آره‌سنده [شقال] لیمانی [قباقوز] لیمانی بیننده کائن ساحلی، قسم محدبی شرقه متوجه برقوسدن متشکل برقریه‌ددر

اشبو قریه‌دن ساحلی تعقیباً [دیوه] یه طوغری بریول کیتدیکی کبی جنوبه طوغری ابراهام پاشا منتظم جاده‌سی باشلایه‌رق آق بابانك شرقنده‌کی مزارلق قربنده آق‌بابادن دره‌سکی وقره قولاغه کیدن یول ایله برلشور .

رومایلی فناری

اشبو قریه [پاپاز برونیله] رومایلی فناری قلعه‌سی آره‌سنده واناطولی فنارینك شمال غربی استقامتنده واناطولی فنارینك ٣٦٠٠ متره بعدنده کائندر. اشبو ایکی فنار بوغازك مدخلی اعتبار اولنوب قره‌دکزك امواج شدیده‌سنه معروضدر اهالیسنك قسم اعظمنك تجارتی بالقجیلقدر . هواسی غایتله سرتدر.

رومایلی قواغی

روم ایلی قواغی روم ایلی ساحلنده واناطولی قواغنك شمال غربیسنده واستانبولك [١٧] میل مسافه‌سنده کائن برقریه‌در. وضعیتی ایسه شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه ممتد برساحل اوزرنده بولندیغی جهتله پویرازه موازیدر فقط پویراز روزکاری بورالرده تمامیله حکمنی اجرا ایدر.

اشبو قریه جوارنده بری شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه دیکری غربدن شرقه جاری ایکی قولدن متشکل بردره واردرکه برنجی قول تقریباً [٢٤٠٠] متره طولنده وایکنجی قول ایسه [٢٠٠٠] متره امتدادنده‌در .

مذكور قريه چاير محله‌سی، حمام زقاقی، دره محله‌سی، يوقاری محله ناملريله
درت محله‌يه تقسيم اولنمشدر. اولدقجه بيوجك برچارشوسی واردر. يوقاری محله‌ده
١٢٩١ سنه‌سی اهالئ حميتمندانك اعانه‌سيله بنا و انشا ايدلمش برجامع شريف
كائندركه يوقاری جامع ناميله ياد اولنمقده‌در.

چارشونك اورته‌سنده بولنان جامع شريف سلطان محمد خان حضرتلرينك
والدۀ محترمه‌لری ترخان خديجه سلطان حضرتلری طرفندن بناوانشا اولنمشدر.
استانبولده واقع يكی جامع ديمكله شهرتشعار جامع كبير دخی مشار اليهانكدر.
مذكور جامع شريف جنتمكان سلطان محمود خان حضرتلرينك همم شاهانه‌لريله
مجدداً تعمير اولنمشدر.

اتصالنده ١٣٠٦ ده بنا اولنان مكتب ابتدائی خديجه والده سلطان
حضرتلرينك اثر خيريدر. وينه قربنده ١١٣٣ سنه‌سی روز نامه‌جی ابراهيم
اغا طرفندن خيرات ايدلمش برچشمه واردر.

قريۀ مذكوره‌ده نمازكاه نام محلده كائن چشمه طوپخانۀ عامره كتبه‌سندن
مرحوم ميرلوا حسين پاشا زاده حسن بك طرفندن مجدداً انشا اولنمشدر.
بو قريه يدنجی دائرۀ بلديه‌يه مربوطدر.

بوندن باشقه ژاندارمه اقامه‌سنه مخصوص برباب قره‌غولخانه ايله اماكن
ميريه‌دن برفرون ، مرانغوزخانه، دميرخانه، طوپجی قشله‌سی ، خسته‌خانه،
وبرده تلغرافخانه واردر.

١٣٠٧ سنه سی نهايتنده غايت جسيم ومتين اوله‌رق انشا اولنمش برطابيه‌يی
حاويدر.

صاری يار

اشبو قريه بوغاز ايچنك روم ايلی ساحلنده وسرای بروندن [١٥] كيلو
متره مسافه‌ده لطافت هواسی وصولری ايله مشهور و تقريباً [٥] كيلو
متره امتدادنده بردره‌نك منصبنده اولوب شمالنده يكی محله نام قريه واردر.

صاری يارقريه‌سنك اسكله‌سی موقعنده وقتيله واليوم‌اهاليسنجه معلوم برمزار
اولديغندن اشبو محله [مزار برونی] ديمكده ايمش . فقط مزارك صغوق
كورونمسندنمی وياخود بعض ادبا وظرفانك ظرافت فروشلغی آثارندنميدر.

والحاصل مزار لفظی [مسار] لفظنه بوزولمش وشایان زیارت اولان برمحلی اخلافه اونوتدره‌رق برموقع عیش وطرب حالنه قونمشدر.

صاری یار دره‌سی شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه جاری‌اولوب‌صول طرفندن ینه عینی استقامتده جاری بر اوفاق قول آلورکه برلشدکاری محل اورته چشمه نامیله برمسیره تشکیل ایدر.

صاری یار صولریله مشهور اولوب خنکار صویی. فندق، کستانه، چیرچیر، صولری برر مسیره حالنده‌در.

قریهٔ مذکوره‌مقر برساحل‌ایله‌محاط اولوب شمال‌جهتنده ساحل‌غربدن شرقه امتداد ایتدیکندن وباخصوص قریه‌نك شمالنده‌کی اراضی طاغلق بولندیغندن وضعیت جغرافیاسی حکمنجه قره دکز جهتی قپالو وبناءً علیه پویراز وبارد هوالره غیر معروض اولمق ایجاب ایده‌رك هواسی معتدل اولمق لازم کلورسه‌ده فقط اناطولی ساحلنده کائن جبل یوشع وسودلیجه جهتنده‌کی بایرلر واتکارك وضعیتی بورالره هبوب ایدن پویراز وسائر شمال روزکارلرینی تبدیل استقامت ایتدیره‌رك صاری یاره دوکمکده‌وبوسببله قریهٔ‌مذکوره‌نك‌هواسی سرتلشمکده‌در.

اشبو روزکارلر سرتجه اسدکلری زمان مسار برونی اسکله‌سنه شرکت خیریه واپورلری یناشه‌مدیغندن اعلاننامه‌لرنده دائما معذرتلر بیان اولنمقده‌در.

وکذا غرب طرفنده‌کی بایرلره دخی ریاح منعکسه کلدیکی جهتله صاری یارك وضعاً محفوظیتی بر معروضیت شدیده حالنه تحول ایلمشدر. لطافت هواسنه باخصوص موسم صیفده دیه‌جك یوقدر.

صاری یار یدنجی دائرهٔ بلدیه نظارتنده‌در. بوغاز ایچنك الك لطیف والك مفرح موقعلرندن بری اولدیغندن موسم صیفده مسیره‌لرك بریسیده بوراسیدر.

صاری یارك بللی باشلی محلاتی یوقدر. دره بویی عموماً محله صاییلور. بونکله برابر عرب، مهاجر محله‌لرینه انقسام ایدر ١٢٩٤ سنه‌سندنبری مهاجرلر مذکور محله‌یی عادتا برکوی حالنه قویدیلر هله شمدیلرده بك توسع ایتمشدر. بومحله‌ده اهالی‌یی اداره ایدجك قدر صویه مالك برچشمه وار ایسه‌ده صاحب خیراتی معلوم دکلدر. محل مذکوره تصادف ایدن مسیره‌لردن حاجی هدایتك باغچی پك مشهوردر.

جارشو جهتنه تصادف ایدن محله‌ده [صاری بابا] و [قره بابا] نامرنده ایکی ذات مدفوندر.

چارشو داخلنده حاجی صالح پاشا طرفندن خیرات ایدلمش برچشمه کائندر مذکور چشمه ١٢٣٨ سنه‌سی اصف ابراهیم پاشا طرفندن تعمیر اولنمشدر. اوزرنده ابیات آتیه محکوکدر.

مکرم کتخدای آصف ابراهیم پاشا کیم
عطا وجودده غالبکلور معین ایله جعفردن
رسومی همتی ایتمش تسلم لطفی واراولسون
ولی نعمتی دستور ذیشان کرموردن
خراب ایکن صو کبی خرج ایدوب سیم وزری
کتوردی فی سبیل الله آبك چوق کمرلردن
هم اولدی مفخر عالم محمد داور امجد
که ایتمش وایه منداله اخلاق تمیزدن
نیجه آثاری خیرات ایلدی ازجمله بوچشمه
که شیرین تردر آب چشمه خضر سکندردن
زبان لوله تاریخین اوقو عطشانه ای رحمی
محمد اسمنی یاد ایدوب ایچ بو آب کوثردن

١٢٣٨

صاری یارده برقاچ سنه‌دنبرو ایشلدیلمکده اولان برباقرمعدنی وارایدیسه‌ده شوکونلرده حال متروکیته‌دەدر.

طاش اسکله‌سنك وسطنده ودکزه ناظر بولنان چشمه ١٢٢٨ تاریخنده امام اول اولان وروم ایلی صدری پایه سنده بولنان حاجی حافظ احمد کاملی افندی طرفندن انشا اولنمشدر.

صاری یارده بولنان جامع شریف علی کتخدا نامنده برذات طرفندن بنا اولنمشدر. موما الیهك قبری معلوم دکلدر. داماد ابراهیم پاشانك صدارتی زماننده کتخدا بولنان محمد اغا جامعی تعمیر ایتدیردیکی صره‌ده برطوغله مناره دخی علاوه ایتمشدر. جامعك تاریخ بناسی ١١٣٣ در. جامع شریفك مقابلنده بولنان چشمه جنتمکان سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینك مصاحبلرندن مسعود اغا طرفندن بنا اولنمش وتاریخ بناسی بومصرع ایله ضبط ایدلمشدر.

چشمهٔ جودی بیك اللی بشده احیا ایلدی

١٠٥٥

اشبو چشمه‌نك قرب وجوارنده بولنان صفه‌ده واقع موصلقلر دارالسعاده اغالرندن بشیر اغانك اثر خیریدر.

بوقریه‌نك بازار قاینی جامعك وقفنه ملحق برخاتونك اثر خیریدر. قریهٔ مذکوره‌ده [آیه یانی] اسمنده رومِلرك بركلیساسی واردر.

١٣٠٩ سنه‌سی بازار باشنده مجدداً انشا اولنان عسکری قره‌غولخانه‌سنك قپوسی بالاسنه برآرمهٔ عثمانی ایله زیرینه عطوفتلو مختار بك افندی حضرتلرینك محصول خامهٔ شاعرانه‌لری اولان تاریخ رعنا نقش ایدلمشدر.

فخر الملوك حضرت عبدالحمید خان
خاقان داد پیشه خداوند لطف وجود
معموره‌زار امن وصلاح ایتدی ملکی هب
آسایش اولدی سایهٔ عدلنده رونمود
یاپیلدی پیاده‌یه قره‌غولخانهٔ نوین
اولدی بازارباشی یولی مأوای امن وسود
تاریخن عرض ایدر قولی مختار باادب
بالا یاپیلدی نو قره‌غولخانهٔ جود

١٣٠٩

فندق صوینده مرکوز اولان ستون اوزرنده‌کی ابیات شودر

نه خنکار ونه‌ده کستانه صویی دکل بویله‌برما
جمله صولر تختنده بولنمشدر مجدد اشبو ما
شرب اولنجه طعامی محو ایدوب صدره شفا
اسمی بوسته شربی‌دوسته‌صاحبی‌الحاج‌مصطفی

١٢٨٩

چیر چیر صوینده مرکوز ستونده محکوك تاریخ شودر.

حبذا چیر چیرصویی رنك‌لطافتده‌کهر
صاحبی الحاج راشد اغاخیرات‌اول اثر
برمجسم نوردر آب حیاتك‌عینیدر
ایچمیان حاجتندن لذتندن بی خبر
بر ایچم صودرلطافتده‌یاخوددروح‌روان

نوش ايدنلر ظن ايدر بودنياده كوثر ايچر
ايستر ايچ ايستر وضؤايت جسم جانه پازهر
لذتی كستانه‌دن خنكار صويندن معتبر
خسته‌كانك تشنه‌كانك جانه‌جانلر قاتار
اويله صافی خالصا قويمز كوكلرده كدر

١٣٠٧ سنه‌سی بردعواجيسی ظهور ايده‌رك نهايت دعوايی اسكی صاحبی قزانمش واوراده بولنان مرمره زيرده‌كی ابياتی نقش ايتديرمشدر.

دعوامی حق فصل ايلدی
حق حقی اظهار ايلدی
بو نطقی سعيد سويلدی
اخوانی ترغيب ايلدی
كل چيرچيره ايچ صويی
شيخ راشده ايله دعا
ماء الحياتدر قطره‌سی
هر درده بيك درلو دوا

١٣٠٨

كستانه صوينده مركوزاولان ستون اوزنده محكوك ابيات بروجه آتيدر.

سيد علی پاشاكه اوغازی قپوداندر
بوچشمه‌يی اطرافی ايله ايلين انشا
برنبذه اثرقيلدی جهانده صاری يارده
دلتشنه‌لری جودی ايله ايلدی اروا
ايچ آبك آلوب چشمهٔ دلجوده وضوئی
محراب نماز كاهنی قيل طاعة
دنياده نيجه خيره اولوب ذاتی موفق
عقباده مكافاتك ايده حضرت مولی
اژبرلدی بحری صوكبی نويلدی تاريخ
كستانه صوين ايلدی دلجوی علی پاشا

١٢٢٤

نردباندن اشاغی‌یه اینلدکده ینه کستانه صوینه منسوب برچشمه‌یه تصادف اولنورکه اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر.

آب فندق مأ کستانه دکل بر بویله‌ما
یعنی خنکار صوینه بوزصوبی قاتمغه سزا
ایشته برجای مفرح دلکشادر بو
ایچ بونو آب زلالی صدرینه‌ویرسون شفا
هم صوایچ هم ابدست آل ایلیوب فرضی ادا
جانب سبحانه ال قالدیروزك طوت قیل دعا
جیقدی اوچلر همتیله وصفیا تاریخ تام
ایتدی احمد بن علی بوموقعده چشمه بنا

١٢٦٧

زکریا قریه‌سی

بیوکدره چایرینك شمالنده وروم ایلی قواغنك شمال غربیسنده وصاری یاردن بدأ ایله بیوکدره استقامتنجه شرقدن غربه کیدن سلسلهٔ مرتفعه‌نك شمال طرفنده کائن دیکر برسلسله‌نك قره‌دکز سطح مائلی اوزرنده مبنی بر کویدر. بوکوی جوارنده بردره اخذ منبع ایدرك همان جنوبدن شماله جاری اوله‌رق کیلیوسك شرقنده کائن اسکی فنار برونك شرقنده برکورفزجکه منصب اولور. بودره شمال طرفندن قورشون صوبی نامنی الەرق غربدن کلان و [اسقومیری] کوینده ن کچن اسقومیری دره‌سنی اخذ ایتدن صوکره نامی دکیشه‌رك منصبنه قدر [سیمن دره] نامیله یاد اولنور

مسار برونتدن بدأ ایله معدنلرك بولندیغی تپه‌لری تعقیب ایدرك زکریاکوینه کیدر بریول واردر .

اشبو قریه ایله قریهٔ مذکوره‌ده بولنان جامع شریفی جلبی مفتی دینمکله مشهور شیخ الاسلام خواجه زاده محمد افندی بنا واحیا ایلمشدر . صاری یارده واقع چفته اشبو جامعك وقفیدر .

بیوکدره

استانبول بوغازینك روم ایلی ساحلنده وقره‌دکز بوغازی قربنده بیوك

برقریه اولوب درسعادت لیماننك [١٥] کیلو متره قدر شمال شرقیسنده کیرچ برونی کورفزیله صاری‌یار آره‌سنده وبکقوزك قارشوسنده واقعدر . یاننده بردره جریان ایتدیکی جهتله بواسمله تسمیه اولنمقده‌در. اسم قدیمی [باتیرباقس] یعنی درین دره‌در . الیوم روملر عندنده اسم حاضرینك ترجمه‌سی اولان [مغاروما] اسمیله معروفدر .

قریهٔ مذکوره‌نك کوزل یالی وکوشکلری بعض سفارتلرك صیفیه‌لرینی وبرقاج مسافرخانه‌یی حاوی اولوب ابنیه‌سی کوزل ودکز بوینجه اوزانان ریختمی مکملدر . قربنده مسیره اتخاذ اولنان صولر واردر .

بیوکدره ایکی محله‌دن عبارت اولوب بری نفس بیوکدره وایکنجیسی ایسه کفه‌لی قریه‌سیدر . بونکله برابر فستق صویی، دره ایچی اسلام ، دره ایچی خرستیان ، قلفات یری محله‌لریناملریله دردە انقسام ایدر . قریهٔ مذکوره‌ده ایکی عدد جامع شریف اولوب بری قپودان شهیر قلیج علی پاشا مرحومك توابعندن جراح محمود افندینك اثر خیریدر . جامعك طاقنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

شرعه تعظیم ایتمك ایچون اول همام
ایتدی تعمیر اولدی اعلا برمقام
قیلدی احسن احسن‌الله الیه
صاحب‌الخیر حاجی محمود بنام

مرحومك قبری شاهراهه ناظردر .

دیکری جنتمکان سلطان مصطفی خان ثانی حضرتلرینك ایام سلطنتنده صدراعظم کتخداسی اولان وقره کتخدا نامیله معروف بولنان محمد اغا نام ذاتك اثر خیریدر . جامعك حولیسنده کارکیر برباب مکتب ابتدائی واردر .

محل مذکورك بازار قاینی ١١٧٥ تاریخنده وفات ایدن وروم‌ایلی حصارنده مدفون بولنان مالیه قلمی خلفاسندن مصطفی افندینکدر .

قریهٔ مذکوره یدنجی دائرهٔ بلدیه مرکزی اولوب بوغاز قریه‌لرینك اك بیوکیدر تلغراف خانه‌سی، پوسته‌خانه‌سی ومنتظم برچارشوسی واردر . چایر جوارنده بولنان [هوتل لاپیر]ك قارشوسنده‌کی چشمه اوزرنده محکوك عباره شودر .

اشبو چشمه موسيو لابير ياپدی بونده براثر

١٢٦٩

چاير جامعی قربنده‌كی چشمه‌نك تعميرينه قپودان دريا حسن پاشا همت بيورمشلر وقپونك يانده‌كی صفحهٔ ديواره معلق اولان لوحه‌يه عبارهٔ آتيه‌يی يازديرمشلردر .

[حالا قپودان دريا جزايرلی غازی حسن پاشا حضرتلری اشبو چشمه‌نك ومألذيذك يوللرينك تعمير كلی ايله مجدداً تعمير وترميمنه موفق اولملريله نام مشيريلرينی خير ايله تذكير اولنمق نيازيله بومحله اشارت اولنمشدر ١١٩٧] جامعك داخلنده صوبی طاتلی برقيو واردر .

جامعك داخلنده آصيلی اولان ديكر برلوحه‌ده يازيلی ابيات بروجه آتيدر .

كوثر آقدی حسين عشقنه حمد ايله ايچوب
دوندی بيوك دره بومنبع ايله مأوايه
صفوته سويلدی برتشنهٔ دل تاريخك
چشمه ياپدردی دعا قيل حسن پاشايه

١١٩٧

١٢٦٦ سنه‌سی فتحی پاشانك كتخداسی طرفندن بنا ايديلان چشمه اوزرنده محكوك ابيات بروجه آتيدر .

ميرآخور باشیٔ عالم علی اغا كه آنك
كل كبی ايكی اكرم يكی ايرماغيدر
تشنكان عالمه برسلسبيل ايتدی سبيل
كيم اكا دكلدر نسبت آب حيوان ايچملی
چوق نشان ويردی بوچشمه كوثرفردوسدن
ديدی تاريخنی عرش كوثر عين علی

١٢٦٦

اسكله قربنده بولنان چشمه‌نك اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر .

ايتدی بوچشمه‌يی بنا علی بك
قودی دنياده نامكه بويله اثر
مأجاری ايله اولدی عين بشر

ثوابی روح پاك حسینه كیدر
ایچوب عطشانه دیدی بی بدل تاریخ
عین آب نمونهٔ كوثر

قریهٔ مذكورهده اولدقجه منتظم طوغله واسپرتو فابریقه‌لری ایله یلكن كمیلرینك تعمیرینه مخصوص برده قلفات محلی واردر . بیوكدره چایرنده بولنان ایكی بیوك چنار اغاجنك قبل الفتح لاتینلر طرفندن دیكلدیكی تاریخاً مثبتدر

بیوكدره‌ده روملرك [ایه پراشكوی] وارمنیلرك [سرب خریسجه] وارمنی قتولكلرینك [سرب بغوص] ناملریله بنام كلیسالر ایله یهودیلره مخصوص برعدد دخی [سناغوس] واردر .

كفه‌لی قریه‌سی

بیوكدره چایرینك ساحلنده واموریرینك غربنده كائن بركوی اولوب زكریا كوینك جنوب غربیسنده اخذ منبع ایده‌رك باغچه كوینك شرقنه قدر جنوب غربی‌یه جاری وبوكویك شرقندن بدأ ایله استقامتنی جنوبه توجیه وبعده جنوب شرقی‌یه طوغری امتداد ایده‌رك بیوكدره چایرینك ایچندن كچن دره بوكویده بوغازه دوكیلور .

اشبو قریه‌ده بولنان مسجد قپودان دریا اولوج حسن پاشا طرفندن بنا وانشا ایدلمشدر . مشارالیه ۹۹۸ تاریخنده وفات ایتمش واستانبولده كدك پاشا ایله آقار چشمه بیننده واقع ینه كندی اثر خیری اولان مكتب خطیره‌سنده دفن اولنمشدر . مشارالیهك اوق میداننده سنان پاشا جامعی قربنده برمكتبی واستانبولده قوم‌قپو خارجنده برجامع شریفی واردر . مسجدك منبری شیخ الاسلام داماد زاده ابوالخیر احمد افندی طرفندن وضع ایدلمشدر .

بلغراد

درسعادتك [۱۹] كیلو متره شمالنده وبیوك دره‌نك [۹] كیلو متره غربنده بیوجك برقریه اولوب اطرافنده‌كی اورمانلری وجوارنده‌كی صوبندلریله مشهور وپایتختك اك شایان تماشا مسیره‌لرندن معدوددر . بلغراد صرپ لساننده [آق حصار] دیمكدر .

بندلر

كاغدخانه دره‌سی جندره بوغازنده ایكی قوله تفریق اولنوب برقولی باغچه كوی جهتلرندن كلان صولردن متشكل شیطان دره‌سی اولوب آیاز اغادن مرور ایدر . دیكر قول پیرغوس یعنی كمر بورغاز طرفندن كلان كوكصو دره‌سیدر .

شیطان دره‌سنك منبعلری جهتندن وباغچه كوینك شمالنده صولراوكنه بندلر چكیلوب قپاتیلمش وكول حالنه افراغ ایدلمشدركه بونلردن بریسی باغچه كوی قربنده واقع اسكی سلطان محمود بندی ایله دها یوقاروده كائن یكی سلطان محمود ووالده [۱۳۷ مترو ارتفاعنده] بندلری بولنور .

جندره بوغازندن غربه آیریلان كوكصوقولی كمر بورغازك تقریباً جنوبنده شمالدن كلان پاشا دره‌سی صولرینی اخذ ایدركه بودره شیطان كمری نام محلده شرقی وغربی ایكی قوله آیریلوب غرب قولنك منبعنه قریب برمحلده كوچك بند واردر . شرقه آیریلان وقوری دره نامنده اولان قولك اوست طرفلرنده وبلغرادك جنوبنده بیوك بندواردر ، بیوك بنده جاری اولان خط اجتماع میاه [باله آخوری] دره‌سی اولوب بونك شمال جهتنده ینه بودره‌دن متشكل [قراكاق بند] بولنوركه بوكا [طوپوز بند] دخی دیرلر .

كمر بورغازك جنوبنده غربه طوغری آیریلان دره مذكور قریه‌یی كچه‌رك شمال طرفنده صولدن [آیواد ــ داود پاشا] دره‌سنی اخذ ایدركه بودره‌نك شمال طرفنده وتسویهٔ بحردن [۱۰۲] مترو ارتفاعنده آیواد بندی واردر . والده سلطان بندینك لوحه‌سی اوزرنده یازیلی اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

ومن الماء كل شئ حی

مآب وملجائی كونك ملوكك مایه الفخری
صواب اندیش شاهانك جهانك ظل یزدانی
مآرب منهل آمال صویی جودی ینبوعی
محیط معدلت سلطان سلیم خان جهانبانی
خروش بحر جوشا جوش وفیضا فیض الطافی
ایدر سرشار حوض نیلی كام ومایه جویانی

اب وجدینه رحمتلر اوقلزم شوکتك شمدی
زماننده صو بنده کیردی دولت بولدی سامانی
سراپا ذهنی خیره اولدیغیچون ما کبی مائل
زهی بر آب وتاب رونق افزا اولدی ازمانی
هله حق ایلدی سرچشمه‌سی اصحاب خیراتك
جناب والده‌سی مهرشاه سلطان ذیشانی
اوام المؤمنینك هب زلال مشرب صافی
رواندر سوبسو اجرای آثاره خرامانی
سرد ست عطاریزی زرمیزاب رأفتدر
که انك جدول سیمینی اغنا ایتدی دورانی
بودمده جوشش سال ومسار هفت پاکی
عظیم بند پاپدی دریا قیلدی سل وجویبارانی
صوکبی کنج مالا مال مالی دوکدی بذل ایتدی
زهی بر مجمع ماقیلدی انشا اول کرمکانی
روان آب بقا بولدی جهانه تازه جان ویردی
عزیز اولسون صوماننداول حیات روح انسانی
ضعیف زنجیر موج عاجز اولنجه ضبطدن مائی
مؤسس بند چکدی ایتدیکیچون بویله طغیانی
جوشار زبنده بند دلکشا سد سدیدالحق
علو طاقی بست ایتدی سمو چرخ کروانی
ایدوب هد سد اسکندری خلیج دکل صنعت
هنر بر بویله سدچکمکده پیش بحره آسانی
حلاوتده حیاتمده بر ایچم صودن اعز اولدی
بوخوش بند ودلپسند قند افشانی
ایکی سنه اول اولمشدی ضعیف مایه‌دن اول
شکر آب صورتنده بربرینه یوقدی درمانی
بونك شانی حسن قویدی باشنه هب سدلرین
یکدر انفس بر آب ایدی شهرتجه مجموع بندانی

ظهورات ایسته‌مز بومابلغدر وارداتی چوق
طاشوب ایلر دوبنـده بخش هوایی دریا بانی
یاپیلدی جیشه چون طوپخانه‌ده مشتاوسرما کاه
عساکرموج اوروب آقدی کلوب طولدردی هر یانی
تکثرایتدی رش‌وش ناس قسمت بولدی اول بلده
کوزل معمور اولدی لطف شهله چار ارکانی
قدیمی ما کفـایت ایتمـدی سـکانـه اما
انکچون مهد علیـا اولدی بوسـدی نو بانی
بوبنداروا ایدر طوپخـانه واستانبولی صـائمه
قیلار تاماواری نهره‌دك ریان عطشـانی
جهانده بعده ازین اولمازصدای العطش مسموعی
صوصوب هرکس صواویور کبی آسوده دل ومائی
بوبندك چاغلیان شیرین میـاهی سکر آسـادر
صورلسـون زمزمه بونده میدر پای جولانی
عین الیقین عین الحیـاتك عینیدر بوبنـد والا
روا حفر اولسه میدانی زهی مجرای نورانی
توکندی کیتدی آب ودانه‌سی اسکندرك یوقسه
کلوب اولوردی بوبندك صوباشیسی شتابانی
ایدوب درکاه عینی التفـات شاملن رضـوان
حمای بندك اولسـون سرقوروجی ونکهبانی
الهی آب روی سلطنت شـاه جهانبـانك
بوغولسون لجهٔ غمده سراپا اهل عـدوانی
خصوصا مقسم خیرات وآثار والده سـلطان
اوله دلسـیر عمرسرمـدی بافیض ربانی
قلم بنـده ایدنجه وصفنی بنـد جدیدك کوش
خبرك الدقده صولندی اغزم اولدی حیرانی
زلالی بارده دلتشنه آسا شـوق خواهشـله
دو آبش مصرع تاریخ انشـاد ایتدی شایانی

عجب دلجوتر اولدی هر بری عارف سلاست
بو انجق فیض باریدر دکلدر زیاده سخندانی
مثالیم ویرنجه والده سلطان احسانی
بو والاسد طوتوب بند ایتدی حقا آب حیوانی

جنتمکان سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینك انشا بیورمش اولدقلری بندك تاریخنی مبین لوحه اوزرنده مسطور اولان ابیات شودر .

موج آور بحر کرم سلطان محمود الشیم
بو خیر جاری ایله هب عطشانی دلشاد ایلدی
اولسه سیل لطفنه هادی اولوب فیضك روان
ایتدکجه راه آبدن دنیایی ارشاد ایلدی
بك قطرهٔ لطفی یدی بحر اوزره غالبدر دیو
اند ایچەرك اهل جهان دعواسن ایراد ایلدی
بو آب شیرین جلبنه صوکبی بذل ایدوب نقود
قلع جباله همتی فرهادی ارغاد ایلدی
اول شاه اسکندر همم مانند خضر زنده‌دم
آب حیاته سد نومشربجه بنیاد ایلدی
لایق اوشاهك حشره‌دك خیراتی اولسه جاریه
بو آب جان بخشا ایله احیای اجساد ایلدی
عمان فیض جودینه نسبتله چرخ اولمش حباب
بو وصفله انس وملك آثارینی یاد ایلدی
بوغاز ایچنده روم ایلی اطرافن احیا ایتمکه
بو بند دلجویی کوزل موقعده بنیاد ایلدی
اهل سواحل بك صوسز قالوردی وقت صیفده
اول صویی سیراب ایتمکه احسانی امداد ایلدی
بند جدیدك والده بند ندن اعلا یاپدیروب
بند عطشدن عالمی لطف ایتدی آزاد ایلدی
حق والدینك روحنی کوثرله سیراب ایلسون

حوض جنان امثالنی دنیاده ایجاد ایلدی
اول پادشاهك بندینك اتمامنه جوهر کبی
باقی بندەسی زیور ایکی تاریخ انشاد ایلدی
قیلسون بودهری حشرەدك ریان جوی شوکتی
خاقان دریا مکرمت صوبندنی ایجاد ایلدی

۱۲۵٤

چوبان چشمەسنده لوندچفتلیکنده انشا اولنان عساکر نظامیه قرەغولخانه‌سنه تاریخ :

تمام اولدقده اول عالی اثر غالب دیدم تاریخ
بودارالعسکری سلطان سلیم در ایلدی آباد

۱۲۰۹

کیرچ برونی

کیرچ برونی دینلان موقع بوغازك شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه ممتد برنجی قسمنك نهایتنده وروم ایلی ساحلنده وطرابیه ایله بیوکدره آرەسنده تقریباً اوتوز قرق خانه‌لی برمحله‌در .

آغاج آلتی نامیله کوزل برموقعی اولوب غایت لذیذ برآقارچشمەسی و برعدد واپور اسکله‌سی واردر . قره دکزدن قوپان شدتلی پوریازلرك هدفی اولدیغندن موسم صیفده یعنی حزیران ، تموز ، اغستوس آیلرنده هواسی غایت سرت ایسه‌ده ینه قابل سکنادر . شهور سائرده باخصوص موسم شتاده اوتورلمق همان غیر قابل اولدیغندن مسکون برحاله کله‌مامشدر . وقتیله ایدیلان تشویق ثمرەسیله ارباب ابنیه یاپیله بیلمش وشرکت خیریه طرفندن دخی براسکله انشا ایدلمش ایسه‌ده شمدی ترك اولنمشدر . کیرچ برونی استحکاماتنك ساحل بوینده‌کی قرەغولخانه اتصالنده کائن چشمەنك اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

صاغ طرفنده [وسقیهم ربهم شراباً طهورا ۱۲۳۷] وصول طرفنده دخی [عیناً فیها تسمی سلسبیلا] یازیلیدر

داور دریا نوال مشرب شاهانەسی

ایلمکدر خیرجا ریدن مثوبات اکتساب
محور بالای کردون اولسین مقیاسیدر
پرخروش اولدقجه نیل لطف شاه جهانتاب
اویله شه کیم آب لطفیله سرابی بحر ایدر
آتش قهریله ایسترسه ایدر بحری سراب
فخر ایدر اولسه طرابیه قریه سی صوباشیسی
یول بولوب نوش روان ایتسه اوشاهه انتساب
چشمه بنیاد ایلینجه اولشه قلزم عطا
شوقله کهساردن دوشدی یوله بو آب ناب
قیلدی استقبال اوشهد جنتی آب حیات
مزج اولوب بر برینه اولدی بوسویه راهیاب
بولدی خضر همتی ماءالحیوة انواعنی
ایلدی اسکندر دوران بو آبی انتخاب
ابر رحمتدر اوشاهك اوستمزده سایه سی
رشحهٔ باران کبی حق عمرین ایتسون بیحساب
مستور وادیٔ خذلان اولوب دشمنلری
ایلسونلر برایچم صوجستجو سیجون شتاب
تشنگانه مژده ایتدم عزتا تاریخ ایله
جودین اجرا ایلدی محمود خان مانند آب

طرابیه

کوی باشی نام محلده بروندن بدأ ایله ساحل جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه طوغری امداد ایدن کیرچ برونه قدر دوام ایدر . بو ساحل ایله استنیه ویکی کوی قریه لرینك بولندیغی ساحل بربرینه عمود اولدیغندن حاصل اولان برزاویهٔ قائمه نك آچیقلغی غربه وبناءً علیه قره یه ناظر اولدیغی زاویهٔ مذکوره نك رأس شرقه متوجهدر .

اشبو رأس اناطولی یاقه سنده کی بکقوز وانجیر کوی قوینه طوغری چیقمش بیوك بردیرسك حاصل ایدر

كوى باشى ايله طرابيه‌نك اراسنده قلندر نام قصر همايون واردركه بوكا محاور برمشجره قلندرنام مسيره‌يى تشكيل ايدر مسيره‌نك بولنديغى محل برساحل مقعر اولوب بكقوز ويالى كوى قارشوسنده‌در. قلندردن شماله طوغرى چيقلديغى كبى طرابيه‌يه واصل اولنور .

اشبو قريه‌ده دخى مثلث شكلنده برقوى اولوب ساحل جنوبيسى جنوب شرقيدن شمال غربى‌يه وساحل شماليسى شرقدن غربه ممتددر .

قريهٔ مذكوره‌ده بولنان جامع شريف تجاردن حاجى عثمان افندى نامنده برذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر اشبو جامع اولا مسجد اوله‌رق بنا اولنمش وصكره سلطان مصطفى خان حضرتلرينك ايام سلطنتلرنده الاجه‌جى حسين اغا نام ذات طرفندن برمنبر وضع ايديله‌رك جامع حالنه افراغ ايدلمشدر .

جامع مذكور ۱۲۴۴ سنه‌سى سلحدارشهريارى على اغا طرفندن مجدداً بنا وتوسيع قيلنمشدر .

بودفعه پادشاه تقوى شعار وشهنشاه قدسيت نثار غازى سلطان عبدالحميد خان ثانى افندمز حضرتلرينك امر وفرمان مكارم عنوان شهرياريلريله تجديداً تعمير اولنمشدر .

طاق بالاسنده محكوك اولان تاريخ رعنا عثمان جمعى بك افنديتكدر .

فروغ شمع محراب ورع عبدالحميد خانك
خدا اعمار خيرات ايله قيلمش طبعنى ايجاد
مطيع دين احمد پيشواى فرقهٔ اسلام
محب شرع غرا خير خواه مكرمت معتاد
بوزيبا معبدى تجديد ايدوب شمدى لوجه‌الله
معزز روحنى عثمان رئيسك ايلدى برشاد
مصليلر صلاة خمسه‌ده هرسجده ايتدكجه
قيله مولا امام المسلمينك عمرينى مزداد
گچوردم سمط نظمه سبحه تاريخنى جمعى
بودلبر جامعى عبدالحميد خان ايلدى بنياد
۱۳۱۰

طرابیه‌ده بیاسه جاده‌سنده جنتمکان سلطان محمود خان حضرتلرینک خیرا-
تندن اولوب بوکره صویوللری تعمیرایله رسم کشادی اجرا اولنان چشمهٔ رعنـا
کائندر .

قریهٔ مزبوره‌ده روملرك [آیه‌یورکی] وارمنی قتولکلرینك [سرپ اندون]
نامنده ایکی کلیسالرواردر. کوی ایچنـده بزم عالم والده سلطـان حضرتلرینـك
خیراتنـدن اولان چشمـه‌نك بوکره صـویوللری تعمیرایله مائی اجرا
ایدلمشدر .

استنیه [١] و یکی کوی

استنیه نام قریه‌روم ایلی ساحلنده میرکون ایله یکی کوی آره‌سنده‌در . اشبو
قریه ایله میرکون اراسنده استنیه قویی نامنده رقوی واردرکه جنوب شرقیدن
شمال غربی‌یه ممتددر . هرنه قدر شمال جهتی طاغلر ایله محـاط ایسـه‌ده قویه
منصـب اولان دره‌نك مرور ایلدیکی وادی‌یی غایت شـدید روزکارلر
دوکدیکندن شمـال روزکارلرنده قویك اغزلری غایت سرت روزکارلر حاصل
ایدر .

قویك اغزندن اعتبـاراً ساحل جنوب غربیدن شمال شرقی‌یه طوغری
کوی باشی نام محله قدر دوام ایدن قریه‌لرك قسم جنوبیسی اسـتنیه نامنده‌در
وشمالیسی یکی کویدر .

شرکت خیریه‌نك یکی کوی واپور اسکله‌سـیده کوی باشنده‌در . اشـبو
ساحل لطیف وظریف یالیلرله مزین اولوب باخصوص موسم شتاده دخی قابل
سکنادر .

قریهٔ مذکوره درویش رئیس ، کورکجی باشی ، محمودش چاو ، نسل شاه
سلطان نامیله درت محله‌یه منقسمدر .

درویش رئیس

بومحله‌ده بولنان مسجد سفینه‌رئیسلرندن درویش رئیس نام ذات طرفندن
بنا وانشا اولنمشدر . موما الیه مسجدینك محرابی اوکنده مدفوندر .

[١] فتح الف ایله استنیه بردیرك اسمیدرکه بانیسی اولان راهبك اسمیله
تسمیه اولنمشدر .

استنیه‌یه کیدن یول اوزرنده‌کی چشمه اوزرنده‌عبارهٔ آتیه محکوکدر[صاحب الخیرات والحسنات دولتلو عصمتلو مهرشاه والده سلطان علیة‌الشان حضرتلرینك آثار خیریه‌سیدر ١٢٢٠]

کورکجی باشی

اشبو محله‌ده جنتمکان سلطان سلیمان خان اول حضرتلرینك کورکجی باشیسی احمد بکك بنا ایلدیکی مسجد کائندر . موما الیهك استانبولده طوپ قپوسنده دخی برجامع شریفی ایله جراح پاشا قربنده برمسجدی واردر . قبری شامده‌در .

محمود چاوش

بومحله‌ده محمود چاوش نامنده برذاتك اثرخیری اولان مسجد کائندر . موماالیهك مدفنی تاریخ وفاتی معلوم دکلدر . مسجدفوقانی اوله‌رق بنا اولنمش وعثمان نامنده بر ذات منبر وضع ایلمشدر .

نسل شاه سلطان

بومحله‌ده بولنان مسجد نسل شاه سلطان علیة‌الشان حضرتلری طرفندن بنا اولنمشدر پدری محمد بك سلطان بایزید ولی حضرتلرینه داماد اولمشدر . مسجدك طاق درکاهنده اولان ابیاتك مصراع تاریخی شودر [للہ‌کان خیراً: ٩٤٧] بانیهٔ مشارالیهانك برجامعی دخی استانبولده ادرنه قپوسی جامعی قربنده‌در .

یکی کوی قریه‌سی عثمان رئیس ؛ علی پاشا ، ملاچلبی نامیله اوچ محله‌یه منقسمدر .

عثمان رئیس

بومحله‌ده دریا رئیسلرندن الحاج عثمان اغا طرفندن بنا اولنان جامع شریف کائندر . موما الیه جامعك جوارنده مدفوندر . سنك مزارنده اولان تاریخ ١٠٥٥ در . جامعك یاننده برده مکتبی واردر .

علی پاشا

بومحله‌ده صدور عظامدن چلبی علی پاشانك اثر خیری اولان جامع شریف کائندر مشار الیه یحیی افندی تربهٔ شریفی قربنده واقع تربه‌سنده مدفوندر وفاتنه [ثقلت] لفظی تاریخ دوشمشدر .

جامع مذکور بر زمان محترق اولمش ومؤخراً اصحاب خیردن برکیمسه حسبة لله مجدداً بنا واحیا ایلمشدر .

ملاچلبی

بومحله‌ده شیخ الاسلام زنبیللی علی افندینك مخدومی فضیل افندینك اثر خیری اولان جامع شریف کائندر موما الیه ٩٩١ سنه‌سی وفات ایدوب پدری یاننه دفن اولنمشدر . آثار مشهوره‌سی شونلردر . تنویع الاصول فی علم الوصول وعین الفرائض فی علم الفرائض نام کتابلردر .

یکی کوی ایله طرابیه آره‌سنده وقلندر صیفیه‌سی دیواری خارجنده کائن چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

حضرت محمود خان فرمان ایدوب برآب صاف
قیلدی ارواح شاهراهی ایچ حسینك عشقنه
نامداش سبط اعظم بهر اولاد رسول
ایلدی اجرا میاهی ایچ حسینك عشقنه
قیل شاه جهانه چوق دعا حق ایده عمرین فزون
ایلیوب حمد الهی ایچ حسینك عشقنه
سویلدی عزت کلوب برتشنه‌لب تاریخنی
آقدی آب لطیف شاهی ایچ حسینك عشقنه

١٢٤١

یکی کویده طریقت خلوتیه‌یه منسوب شیخ اسماعیل افندی درکاهی واردر . اشبو درکاهك واقفی اناطولی صدرندن معزول محمد امین عاطف افندیدر . قریهٔ مذکوره‌ده روملرك [آیه استراتی] واستنیه‌ده [آیه‌یانی] اسملرنده وارمنیلرك [استنیه‌ده سرپ قره‌بت] ویکی کویده [مریم انا] و [اوخانس قربت] نامارنده‌کی کلیسالریله برده سناغوس واردر .

ملاچاپی جامعی قربنده واقع چفته حمام قاکلیجه‌ده کندی جامعنده مدفون اولان اسکندر پاشا وقفندندر.

﴿ امیرکون {۱} ﴾

قاکلیجه‌نك قارشوسنده بولنوب بویاجی کوی ایله برابر بالطه لیمانندن بدأ ایله استنیه قوینك جنوب اغزینه قدر دوام ایدن ساحلك شمال غربیسنده مبنی ایکی کویدر . اشبو قریه هواسنك لطافتی ومحلنك نظافتیله شهرتشعاردر .
ساحلك شمال قسمنی خدیو یالیلری تشکیل ایتدیکی کبی جنوب قسمنی کبرایه مخصوص یالیلر تزیین ایدر .
قریهٔ مذکوره‌نك بواسمله‌اشتهارینه‌سبب‌ایرانطرفنده[اریوان] والیسی اولان میرکونه‌درمومالیه‌ایرانه‌قارشوبرچوق‌خدمتلرده‌بولنمش‌ومؤخرا آدرسعادته‌کتیریلوب پادشاهك‌اخص‌رجالندن‌اولمغله‌بك‌چوق‌انعام‌واحسانلره‌نائل‌اولمشیدی بوغاز ایچنده الیوم اسمیله مسمی اولان میرکون قریه‌سنده بیوك وغایت مزین بر کوشك یاپدیروب اره صیره کندیسنی زیارت ایدن پادشاه مشار الیهه مخصوص برتخت دخی‌قورمشیدی. قصر مذکور سلطان‌ابراهیم‌خان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده قره مصطفی پاشایه احسان بیورلمشدر قریهٔ مذکوره‌ده وساحل بحرده بولنان جامع شریف سلطان عبدالحمید خان اول حضرتلرینك امرهمایونیله بنا وانشا قیلنمشدر . طاق معلاسنده محکوك اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

امام جامع امت خطیب منبر ایمان
امیرالمؤمنین عبدالحمید خان ملك عنوان
امیرکون‌ساحه‌سن خالی‌کوروب آثارعمراندن
ولیکن هرمحلن النفات ورغبة شایان
هماشاه قادین اول کیم مادر سلطان محمددر
بامرالله ایدنجه هرری عزم ره رضوان

[۱] اسم قدیمی | کیارودی‌ده بیزانتین | اولوب مؤخرا فریدون‌پاشاباغچه‌سی‌نامیله مسمی ایدی

زهی شفقت مروت کیم محبت ایتدیکی ذاتی
وفات ایلرسه‌ده ایتمز فراموش اول شه ذیشان
سریر سلطنتده پادشاهی حق ایدوب دائم
ویره شهزادکان ودختران عمر بی پایان
دعای خیری خلقه بش وقتده فرض عین اولدی
نجه اوقاف وخیراته موفق ایلمش یزدان
مکمل جامع وحمام ومنزلك بناسیله
نکیدن برکوزل شهر دلارا ایلدی بنیان
ایدوب انلاره بونو جامعی ابداع ثوابیله
ایکیسننده روح پر فتوحن ایلدی شادان
نه جامع کیم مصلیلر اولوب مستغرق انوار
ایدرلر روزنندن کلستان جنتی سیران
دیدی تاریخ اتمامن کمینه بنده‌سی توفیق
یاپیلدی معبدنوحق ایده اجروثواب احسان

١١٩٦

جامعك قارشیسنده بولنان چشمه ینه پادشاه مشار الیه حضرتلرینکدر .

برنجی یوزنده

عیناً فیها تسمی سلسبیلا

کزیده منبع جود وعطا سر چشمهٔ احسان
سحاب عاطفت ظل ظلیل خالق ذوالمن
شهنشاه جهان عبدالحمید خان عداالتکار
اولور وصف جمیلنده زبان ناطقه الکن

١١٧٩

ایکنجی یوزنده

ومن الماء کل شیٔ حی

بوزیبا چشمه‌نك هر قطره آبی حسابنجه
ویره باری خدا روز جزاده اجر مستحسن
زبان لوله‌سی عطشانه دیر تاریخنی توفیق

محمد عشقنه كل ايچ صو بو نوعين صافيدن

١١٩٧

اوچنجی یوزنده

ربنا آتنا من لدنك رحمة وهئ لنا من امرنا رشدا

دردنجی یوزنده

هبه ايتدى بوچشمه اجرينى انلاره جامع وش
اوله ارواحی شاد وجنت اوله كوشهٔ مدفن
صفاى قلب ايله حق پادشاهى ايليوب دائم
كوزدن آزاد اولهلر شهزادكان ودختران آمين

١١٩٧

بشنجی یوزنده

وسقيهم ربهم شراباً طهورا

التنجی یوزنده

فيها عين جاريه

يدنجی یوزنده

بنا ايتدى بوزيبا چشمه سار نور بخشايى
آقتدى آب نابى تا اوله كنجيدهٔ مخزن
بفرمان خدا شهزادهسى سلطان محمدله
هما شاه والده قادين چون ايتدى جنتى مسكن

جامعك موقتی اوزرنده محكوك اولان ابيات بروجه آتيدر.

دمادم مهر شوكت حضرت عبدالحميدخانك
نمايان ارتفاع نور شرف اوج اعلاده
فلككلر اولهلى الآن چرخ ساعت عالم
ايدر اعلان زمان طول عدلنى ملك دنياده
معتدلدر نهار عهدينى خورشيد اقبالى
اولوب چوق صبح روشن نور حكيمى جمله الكاده
بوموقعده موقتخانه طرحن ايدىجك فرمان
اولدى اسعد ساعتده تخت وضع بناده

جهانده تا اوله ساعت دقيقه ثانيه بارى
ايده هر آنى مرهون فوز يمن واسعاده
منبهدر اذان نظمه زيور جوهرين تاريخ
ياپيلدى بوموقتخانهٔ زيبا نزد درياده

مرحوم رشيد پاشانك اثر خيرى اولان چشمه اوزرنده محكوك ابيات ظريفه شودر.

ملك فانيده ايدوب صولركبى صرف نقود
وقف صدر اسبقى ايتمكدهدر اولادى شن
ايشته بو عين اولدى دلجو نومحله چشمهسى
اكسون اولصدر رشيدى خيرايله آبن ايچن
جلب رحمت ايلسونلر روزوشب اول آصفه
وار ايدوب جمله مخاديم كرامن ذوالمنن
يازدى صفوت قطرهٔ كوثرله تاريخن اوقو
شاد اوله روح رشيد پاشا بوعالى چشمهدن

١٢٧٧

قورو طرفندهكى چشمه اوزرنده محكوك اولان عباره بروجه آتيدر.

وسقيهم ربهم شرابا طهورا

[صاحب الخيرات والحسنات فاطمه عليه خانم روحنه فاتحه]

وينه سلطان حميد اول وقفندن برچشمه ايله برده حصكى قادين سرايى ناميله معروف برخانهيه متصل ينه حميد اول وقفندن بر چشمه دها موجود ايسهده تاريخدن عاريدر.

بوقريهده بولنان برتربه درونده طريقت عليهٔ قادريه مشايخندن امين افندى ايله مخدومى مدفوندرلر. اشبو تربه مصر والئ اسبقى محمد على پاشا حضرتلرينك مخدوم مكرملرى محمد على پاشانك والدهٔ محترمهلرى عصمتلو زيبا قادين طرفندن بنا ايدلمشدر.

مكمل وكاركير برابت رشديه مكتبى ايله خديواسبق مرحوم اسماعيل پاشا حضرتلرينك انشا واحيا كردهسى اولان مكتب خيريه نام ابتدائى مكتبى موجوددركه تاريخ بناسى ١٢٩١ در. خفاف حسين افندى دركاهنده فاتح حضرتلرينك يمنى جيسى مدفوندر.

بویاجی کوی

بویاجی کوی امیر کونك جنوبنده وقاکلیجه نك قارشوسنده کائن برقریه اولوب سکنه سی خرستیاندر. هواسی ومنظره سی پك لطیفدر. بوراده شایان تذکار بر شیٔ یوقدر یالکز ژاندارمه وپولیس اقامه سنه مخصوص برباب قره غولخانه ایله قره غولك ایلروسنده غایت جسیم اوچ یوزلی برچشمه واردرکه اوك جبهه سنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر.

پادشاه جم شیم خاقان اسکندر علم
داور دارا حشم شاهنشه صاحبقران
حضرت سلطان محمود خان غازی کیم اودر
ملجأ جمله انام ومفخر دور وزمان
جویبار قدرتی جاری جهانه سوبسو
آفتاب رأفتی شامل بفرق انس وجان
بحر جودندن بولندی کوهر انیده کام
یمن عهدندن قیلندی معنیٔ امن وامان
سایه سنده اهل اسلام ورعایا جملة
اولدی دلسیر نعم سیراب لطفی رایکان
ایشته اجرا ایلیوب بوقریه یه مأمعین
اولدی هب ریان احسان همایون تشنکان
عمر وشان وشوکتی افزون اولوب کوندن کونه
تاابد اولسون سریر سلطنتده کامران
عاکفا تاریخ انشاسن ایدرکن جستجو
نسخهٔ افکارده بافیض رب مستعان
صوکبی بر مصرع برجسته آقدی خامه دن
یایدی بو چشمهٔ پاکیزه یی محمود خان

١٢٥٤ یساری زاده مصطفی عزت

بر آز دها ایلروده وفستقلی نام محله نك بقوشی باشنده بولنان چشمه اوزرنده محکوك ابیات بروجه آتیدر.

حضرت سلطان محمود عنایت پرورك
قیلدی دهری کوثر لطفی جنات عالیات
اولشهك عبدالحمید خان والد ذیشانیدر
روحنی احیایه جاری اولدی بوعین‌الحیات
اولشهك امریله اقدام ایلیوب اتمامنه
قیلدی مملوکیت اجرا آصف خسرو صفات
والدی اولدقجه غرق رحمت حق اولشهك
شوکتی سیراب قیلسون دهری مانند فرات
صو کبی ازبرله زیور کوهرین تاریخنی
یایدی بوعین حیاتی شاه اسکندر سمات

١٢٥٤

فستقلی نام محله‌ده دخی تاریخدن عاری درت یوزلی برچشمه‌واردر.

بالطه لیمانی [١]

بالطه‌لیمانی بویاجی کوینك قسم جنوبیسنده‌بوغازه منصب‌اولان بردره‌نك آغزی بولندیغی کبی جوانب‌ده بالطه لیمانی نامیله یاد اولنور برسیره‌در.

روم ایلی حصارندن بویاجی کوینه کیدن وساحلی تعقیب ایلیان جاده دره‌نك منصبی قربنده دره‌یی کارکیر برکوپری ایله کچر. کوپری باشنده‌ودره‌نك صاغ جهتنده برقره‌غولخانه واردر.

بالطه‌لیمانی دره‌سی واردجناحلری صرپ صاغریلردن متشکل بردره‌اولوب بریسی غربدن شرقه‌ودیکری جنوب شرقیدن شمال غربی‌یه جاری ایکی دره‌دن متشکل اولدیغی کبی ایکی دره‌نك برلشدیکی نقطه‌دن اعتباراً عموم دره [١٦٠٠] متره قدر مسافه‌ده ومنصبندن تقریباً [٣٠٠] متره ایچروده جنوب غربیدن شمال شرقی‌یه جاری بردره دها آلور. اشبواوچ قولده اجتماع ایدرلر .

اشبو کوچك لیمانك اسم قدیمی [فیدالیا] اولوب استانبولك اثنای فتحنده دولت عثمانیه‌نك قپودان دریاسی بولنان بالطه‌جی اوغلی سلیمان‌بك‌دونمای همایونی اوراده استحضار ایتدیکندن بونام‌ایله‌تسمیه اولنمشدر.

[١] نام قدیمی [ژیناقون پارتوس] در

بعض مورخلر كميلرك اورادن براً كاغدخانه خليجنه سوق اولنديغنى يازمشلر ايسه‌ده بومسافه اوزون اولديغندن بحراً بشكطاشه‌واورادن خليج مذكوره سوق اولنملرى روايتى صحته دها قريبدر.

سليمان بك دولت عليهٔ عثمانيه‌نك برنجى قپودان درياسى اولوب مدللى اطه‌سنى وبعده قالونه قصبه‌سنى ضبط ايتمش وابوالفتح سلطان محمد خان ثانى حضرتلرى استانبولك فتحنه عزيمت بيوردقلرنده بالطه‌جى اوغلى دخى كليبوليدن [٤٢٠] كوچك كميدن عبارت بر عثمانلى دونماسنى اليوم بوغاز ايچنك اسميله مسمى اولان بالطه ليمانه سوق ايتمش ايدى يدى سنه قدر قپودان درياقده بولنمشدر.

اشبو قريه‌ده فوقانى اوله‌رق بنا اولنان وپشماقجى شجاع الدين نام ذاتك اثر خيرى اولان مسجد كائندر. موما اليه دخى مسجدنده مدفوندر . مسجدك منبرينى ١١٤١ ده سلطان احمد خان ثالثك امامارندن حاجى امام ديمكله معروف السيد محمد افندى وضع ايلمشدر.

مسجد مذكور ١٢٤٢ تاريخنده مجدداً تعمير ايدلمش وقپوسى بالاسنه تاريخ آتى نقش اولنمشدر.

كسب ذخر آخرت قيلدى ذخيره ناظرى
ايليوب مولى حديث من بنى نك واقفى
بالطه ليمانده قيلدى يعنى برجامع بنا
اول مقامك اولسه احرا در ملائك طائفى
هذه جنات عدن فادخلوها خالدين
آيتن يازسه سزا توصيف ايدركن واصفى
اويله پر انواردر صحن جنان ماندى كيم
اولسه ارواح رجال الله لايق عاكفى
اسعدا تاريخنى قيلسون مصليلر صلا
معبد پاكى بنا ايتدى رجالك عارفى

١٢٤٢

جامعك التنده ابدست المغه مخصوص موصلقلر واردر.

قربنده زمان عبدالمجيدخانيده بنا وانشا اولنمش اولان بر باب قره‌غولخانه ايله اكا

متصل معطل چشمهٔ دلکش احمد پاشا بولنورکه یانی باشنده قره‌غول افرادینك
ابدست الملرینه مخصوص غایت رعنا برصورتده قبارتمه‌لی برصو خزینه‌سی واردر.
حصار ایله بالطه لیمانی آره‌سنده بولنان برچشمه اوزرنده عبارهٔ آتیه یازیلیدر.
[بوچشمه‌یی حالا مطبخ عامره امینی الحاج خلیل افندی احیا ایلیوب فی
سبیل‌الله برماصوره‌صو وقف ایدوب دعا نیاز ایدر ۱۱۳۱]
کمر التنده کوزل برقورنه‌یی حاوی معطل برچشمه‌وشیطان اقندیسی قربنده
ینه‌معطل وتاریخدن برعاری چشمه‌وار درساحل بحرده‌وزقاغنك‌ایچنده ۱۱٤٦ تاریخنده
خیرات ایدلمش برچشمه کائندرکه اوزرنده [ومن‌الماء کل شیٔ حی] آیت
کریمه‌سی محکوکدر. بوجوارده اوفاق برمقبره‌ده بریارمقلق درونده ۱۱۷٦
تاریخنده ارتحال دار بقا ایلیان مرحوم‌ومغفور شیخ زاده درویش عبدالحلیم
افندینك قبری واردر کندوسی طریقت نقشبندیه‌یه منسوبدر. بوراده ۱۰۰۳
تاریخنده خیرات ایدلمش برچشمه اوزرنده [وسقیهم ربهم شراباً طهورا] آیت
کریمه‌سی محکوکدر. اشبو چشمه الیوم معطلدر.
قریهٔ مزبوره‌ده هزار پاره احمد پاشا مرحومك اثر خیری اولان چشمه
کائندر.
جنتمکان سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده بولیمانك
مدخلنده منتظم برکوشك وار ایدی.
مذکور لیمانده‌کی طابیه سلطان محمود خان عدلی زماننده انشا اولنمشدر.

روم ایلی حصار

روم ایلی حصاری اناطولی حصارینك قارشیسنده وروم‌ایلی‌ساحلنده کائن
برقریه اولوب ببك ایله بالطه لیمانی آره‌سنده اصل قریه ایله برساحل محدب
اوزرینه مبنی صیفیه‌لردن متشکل اولدقجه واسع برمحلدر.
اشبو قریه‌نك جنوبنده روم ایلی حصاری نام قلعه بولنور. مذکور قلعه
بوغازه کاملاً حاکم برموقعده اصول مدافعهٔ قدیمه موجبنجه انشا ایدلمش
بولندیغندن اسمنه [بوغاز کسن] حصاری دنیلمشدر.
اشبو حصار جنتمکان سلطان محمد خان ثانی حضرتلری طرفندن
استانبولك ضبطنی تهوین وتسهیل ایچون یومیه التی بیك عمله چالشمق اوزره

اللی برکون ظرفنده وجوده کلمش برهیکل معظمدر. اشبو حصارك قویه طوغری جیقمسی وبوسببله بوغازك جنوب وشماله طوغری بولنان نظارتی بك کوزل اولوب ایجادیه تپه‌سندن صوکره بوغاز ایجنك منظره ولطافتجه برنجی موقعیدر.

حصارك شکلی فاتح مرحومك اسمی اولان محمد رسمنده‌در. وقتیله پك متین وبوغازك محافظه‌سنه کافی ایدیسه‌ده الیوم اسلحهٔ جدیده‌نك تأثیرات مخربه‌سنه نظراً اهمیتدن ساقط اولمشدر.

بیك قویی کجدکدن صکره ساحل اولان شمال شرقی‌یه بعده شماله وصوکره شمال غربی‌یه متوجه اوله‌رق برمنحنئ محدب تشکیل ایدرکه عادتا نصف دائره شکلنده‌در. شهیدلك تپه‌سی بوقوسك مرکزی کیدر. ساحلك قسم جنوبیسی قیالر دنیلان محل اولوب قبرستان مسلمین اولمغله مشرفدر. قوس مذکورك وسطنه قریب برمحلده وشماله متوجه مناسب برنقطه‌ده برفنار واردر.

روم ایلی حصاری غایت سرت روزکارلره متوجه وهواسی غایت لطیف ایسه‌ده نحیف المزاج اولانلره مساعد دکلدر. وبرده ابنیه‌لر غایت دیك بایرلر اوزرنده بولندیغندن اراضی طار ومنتظم باغچه‌لر تشکیلنه غیر مساعددر. روم ایلی حصاری حاجی کمال الدین، علی پرتك، علی طورلاق، اربه امینی، قلعه ایچی میدان محله‌لری نامیله التی محله‌یه تقسیم اولنمشدر.

حاجی کمال الدین

بومحله‌یه اسکله محله‌سی دخی دینور بونام ایله اشتهارینه سبب حاجی کمال الدین نامنده برذاتك ۱۱۵۹ سنه‌سی برمسجد بنا ایتمش اولمسندن ایلری کلمشدر. بانئ مزبورك قبری دخی آنده‌در.

مسجد مذکور جنتمکان سلطان محمود خان اول حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده محترق اولمغله ارادهٔ شهنشاهیلری اوزره فوقانی اوله‌رق برجامع شریف بنا اولنوب محفل همایون ومنبر دخی احداث ایله محل مذکور شرف بولمشدر. جامعك ایکی قپوسی اولوب بیوك قپونك طاقنده محکوك اولان تاریخ زوجه آتیدر.

پادشاه یم همم سلطان بالا منزلت
صفدر وداد اور واسکندر سامی مکان

اول امام ملك وملت پادشاه عالمك
بر وجودی يمنله آفاقه ويردی زيب وشان
ايليوب احيا لوجه حق نيجه خير جزيل
سيما بری بو والا جامع قدس آستان
طرحی دلكش چون من الباب الی المحراب كيم
بركورن ساباش ايله ديديكه‌ا دلجو حسن وآن
لامع انوار هر جام ياور روزنی
روشنا افزای ماه اولدی چو مهر آسمان
اركعوا بی واسجدوا بی واعبدوا بی كالك تر
طاقنه اخلاص ايله يازدی دعا ايدوب همان
حق خطاسز ايده دائم اول جهانبانك فلك
حكمنی اجرا ايده تاكه طوره بو آسمان
نعمتا تاريخ هر مصرعی بی ريب شك
او بهين خير نو ايجاده آيا معجز بيان
زير سمده پركهر فص نكين اولدی همين
جامع والای سلطان زمان محمود خان

۱۱۵۹

محفل همايون ايچون نورس افنديك سويلمش اولديغی تاريخدر.

سرمايهٔ كون امان پيرايهٔ نام شهان
شاه جهان قطب زمان سلطان فريدون همم
ايتدی بو والا محفلی دلكش بو بالا جامعی
چون صفهٔ قصر سما محسود بنياد حرم
محرابی ابروی ملك منبر طباق نه فلك
ياپلمامش بو آنه‌دك بويله دوبالا برارم
نورس بونك تاريخ‌ا اولور هر مصرعن يك ايت حساب
اجرای اعجاز ايتدی بو الحق مسيحای قلم
ايتدی بنا بو جامع پاك وبو دلكش محفلی
داد آور روی زمان سلطان محمود الشيم

۱۱۵۹

جامعك منارەسی ایچون سویلنان تاریخ شودر

یاپوب بو جامعی سلطان محمود

منارین ایلدی چرخه برابر

سزادر نورسا یازلسه تاریخ

تعالی بشانه الله اکبر

١١٥٩

قرەغولك درونندە کسیك باش نامندە برذات مدفوندر بوکرەعباس پاشانك والدەسی والدە پاشا طرفندن تربەسی تعمیر اولنمشدر. قره غولك اتصالندە تاریخدن عاری برچشمه واردر. بوقریەنك پازار قاینی اسکله جامعنك وقفیدر.

علی پرتك

بومحلەدە امرای دریادن پرتك علی بکك بنا کردەسی اولان مسجد شریف کائندر. اشبو مسجد شریف [حمام مسجدی] نامیله یاد اولنور. منبرینی بیرام پاشا وضع ایلمشدر. بوراده بولنان چفته حمام سلطان بایزید خان وقفندر. قربندە اولان کارکیر مکتب چوبان مصطفی پاشانك اثر خیریدر.

جامعك محرابی دیواری کوشەسندەکی چشمه سلطان محمودخان ثانی وزراسندن راقم پاشا پدری ابراهیم پاشانك روحی ایچون بنا اولنمشدر. اوزرندە مصرع آتی مسطوردر.

همچو زمزم نوش قیل ماءین ابراهیمدن

١١٨٢

قلعه درونی

اشبو محلەدە اسلاف مشایخ اسلامیەدن ملافناری حضرتلرینك بنا ایتدیکی مسجد شریف کائندر. [بومسجد الیوم خراب اولمش ویالکز اقاضندن منارەسی قالمشدر] بومحلەدە عرصه حالندە بولنان نعلبورزادە محمد افندی درکاهی کائندر کندوسیله حرمنك تربەسی واردر.

﴿ ارپه امینی ﴾

بومحله‌ده دفتردار مصطفی افندینك ٩٤٧ سنه‌سنده بنا واحیا ایتمش اولدیغی مسجد شریف کائندر. بوذاتك استانبولده طوپ قپو داخلنده دخی امین جو دینمکله معروف براثر خیری اولان مسجد دها واردر. قبری استانبولده قلندرخانه قپوسنده واقع طاش مکتب دینمکله شهیر مکتبك باغچه‌سی درونده‌در وفاتنه [وکفر عنا سیأتنا] آیتی تاریخ دوشمشدر ٩٤٩

﴿ علی طورلاق ﴾

بومحله‌ده علی دده نامنده برصاحب خیر طرفندن فوقانی اوله‌رق بر مسجد بنا اولنمشدر. محلهٔ مذکوره‌ده طریقت خلوتیه‌یه منسوب وفاتح حضرتلرینك خواجه‌لرندن قرمباش ولی تکیه‌سی واردرکه کندوسی دخی تکیه‌نك درونده مدفوندر.

قریهٔ مذکوره‌نك برچارشوسی ودرونده بکلی زاده احمد راشد افندی طرفندن ١١٩١ ده خیرات ایدلمش برچشمه واردر. اوزرنده عبارهٔ آتیه محکوکدر .

ماشاالله

[صاحب‌الخیرات والحسنات بکلی زاده احمد راشد افندی ١١٩١]

روم ایلی حصاری موقتی سلطان مصطفی خان ثالثك کریمهٔ عفت وسیمه‌لری بیکخان سلطان حضرتلرینك اثر خیریدر.

روم ایلی حصارنده برتلغرافخانه وطریقت خلوتیه‌یه منسوب طورمش دده درکاهی واردر. ارمنی محله‌سنده اعانه ایله یاپیلمش اولان [سرپ صانتوخر] نامنده برکلیسا ایله مزارلقده بودفعه مجدداً تعمیر اولنان طریقت خلوتیه‌دن جزمه‌جی احمد افندی درکاهی وشهیدلکده نافع بابانك زیر اداره‌سنده بولنان بربکتاشی تکیه‌سی وبونك قربنده [روبر قولچ] اسمنده بر خصوصی مکتب واردر.

حصارك اوچ قپوسی واردر. بریسی کمرك قربنده‌کی دریاقپوسیدر. دیکری بیوك قلعه اتصالنده قره جانبنده کائندرکه شهیدلك نام محله کیدن یوله ناظردر. اوبر قپو ایسه معطلدر .

حصارك بناسنه [بنیان محمد : ۸۵۶] ترکیبی تاریخ دوشمشدر. حصارك وسطنده‌کی جامع شریف فاتح حضرتلرینك یادکاریدر. آثار عتیقهٔ عثمانیه‌نك باشلیجه‌لرندن اولان دیبك طاشی روم ایلی حصاری درونند‌ه‌در.

بو قریه‌ده مدفون اولان ذوات مشهوره

طورمش دده — بوذات مجاذیب الهیه‌دن اولوب اقکرمان نام بلده‌ده ساکن ایکن برکون کمیلرك بریله استانبوله کلوب روم ایلی حصارنده وقیالر مزارستانی نهایتنده‌کی زاویه‌ده همشهریلرندن علی بابا نام ذات زاویه دار اولمغله بودخی یانـنده اسکان ایتمشدی. مرور و عبور ایدن سفینه صاحبلرندن بعضلری بونی طانیدقلرندن هدایا مثللو ذخیره دائر شیلر اعطاسیله استجلاب دعای خیر ایتملر ایله بالجمله اصحاب سفائنه بو عادت اوله‌رق الی الآن نذورات اکسیك دکلدر. موما الیه ۱۰۲۵ تاریخنده ارتحال دار بقا ایلمشدر.

زاویه‌نك خارجنده دفین خاك اولمغله بعده محبلرندن بریسی اوزرینه برخشبی تربه بنا ایلمشدر. تربه‌سی دیوارنده مسطور اولان بیت شودر.

خاکپای اولیایه یوزنی سورمش دده
بوحصارك قطبی اولمش حضرت طورمش دده

اشبو زاویه‌نك بانیسی حسن ظریفی افندیدر. موما الیه ابراهیم کلشنی خلفا- سندن ایمش بو مصرع وفاتنه تاریخ دوشمشدر.

ظریفك دریغا کیتدی روحی
۹۷۷

احمد وفیق پاشا — فضلای اسلامیه وقدمای وزرای سلطنت سنیه‌دندر ۱۲۳۳ ده استانبولده تولد ایده‌رك ۱۶ یاشنده ایکن صدر اسبق رشید پاشا مرحوم ایله برلکده لاجل التحصیل پارسه کیتمش واوراده [سن لوئی] مکتب عالیسندن دیپلوما الدقدن صکره عودتله باب عالی ترجمه اوطه‌سنه مأمور اولمشدر. صره‌سیله مملکتین قومیسرلکی، طهران سفارت سنیه‌سی، ملغا دعاوی نظارتی پارس سفارت سنیه‌سی، اناطولی مفتشلکی، صدر عالی مستشارلغی معارف واوقاف همایون نظارتلری، رسومات امانتی، خدوندکار والیلکی کبی خدمات مهمه‌ده بولنه‌رق ٦٤ ده رتبهٔ سامیهٔ وزارتی وایکی دفعه مقام سامی صدارتی احراز

ایلمشدر. اڭ صوڭ مأموریتی خداوندکار والیلکی ایدی. ١٣٠٨ سنه‌سی شعبانڭ یکرمی برنجی چهارشنبه کونی ارتحال ایتمش ووصیتی موجبنجه روم ایلی حصاری مقبره‌سنه دفن ایدلمشدر.

مشار الیه معلومات شامله اصحابندن وبالخاصه علم السنه وتاریخ منتسبلرندن اولدیغی کبی اوروپاده دخی برقاچ اقاده‌مینك اعضای فخریه‌سندن ایدی. برجلدی ترکجه دیکری عربی وفارسی کلماتی حاوی لهجهٔ عثمانی نامنده‌کی لغاتی وفذلکهٔ تاریخ عثمانی‌سی مشهور ومتداولدر. بونلردن ماعدا تألیف وترجمه اوله‌رق مطبوع وغیر مطبوع برقاچ آثاری دها واردر.

١٢٦٣ ده ایلك دفعه اوله‌رق نشر اولنان سالنامهٔ رسمی‌یی مشار الیه ترتیب ایتمشدر. اسلوب افاده‌سی پك عجیب وهمان کندینه مخصوص کبی اولوب ترتیب کلامه واصول تنقیده دخی رعایتی اولمدیغندن تألیفاتی هله لهجه‌یی اوقویوب معنا چیقاره بیلمك اواسلوب ایله کمال ائتلافه منوطدر.

تاریخ طبیعیدن وبالتخصیص علم حیواناتدن دخی بهره‌سی وار ایدی. ارتحا- لندن ایکی سنه صوکره برخیلی کتب نفیسه ونادره سنك بر دفتری تنظیم ونشر ایدلمش وتقریبا اثمانی اوچ بیك لیرایی تجاوز ایتمشدر.

مصطفی بن عبدالرحیم — خطاطین مشهوره دندر. اقسرائی کاتب زاده‌در. ١١٧٣ ده وفات ایتمش وقیالر مزارستاننه دفن ایدلمشدر.

عثمان راشد پاشا — مکتوبی زاده قپان نائبی ٢٥٠ ده میری کاتبی ومخلفات قسامی اولوب ٢٥٢ ده ازمیر منلاسی اولدی بعده طریق ملکی‌یه النوب آیدین قائمقامی اولدی ٦٧ ده طربزون مفتشی ٦٩ ده لازستان متصرفی ٧٠ ده ذممات قومیسیونی رئیسی ٧١ ده ضبطیه معاونی اولوب بعده عزل و ٧٢ ده ذخیره مدیری اولوب اوسنه ذی‌القعده‌سنده اولی صنف اولی اولمش ٧٣ ده شهرامینی ٧٤ مجلس والا اعضاسی اولدی ٧٦ شوالنده تنظیمات اعضاسی ٧٧ محرمنده وزارتله ازمیر والیسی اولمش و ٧٨ ده عزل ایله ١٢٧٩ رمضاننده بحر سفید والیسی اولوب ینه عزل اولندی ١٢٩٧ محرمنك دردنده وفات ایدوب حصارده قیالر نام قبرستاننده مدفوندر. سیماسی وکلامی ملیح، قصه خوان ومجلس آرا اولوب ادارهٔ اموره حالی وسط ایدی.

محمد وفا — حصاریدر. حصارده محی الدین فناری جامعی حولیسنده مدفوندر. برخطاط خوشنویسدر.

عثمان افندی — اناطولی قضاسندندر. وفاتی ۱۲۵۰ مدفنی روم‌ایلی حصاری مزارستانیدر. حسن خطیله مشهوردر.

احمد پاشا — باش اغا زاده‌در. ترسانه‌لی اولوب بالتفیض ریاله پطرونه‌لیمان رئیسی وقپودانئ همایون اولوب بعده متقاعد اولدی ۱۲۸۲ ده ارتحال دار بقا ایلدی حصارده شهیدلکده مدفوندر.

اسماعیل افندی — اوغلان شیخ — طریقت بیرامیه‌دن پیر علی افندی صلبندن ۹۱۴ ده تولد ایلدی استانبوله کلوب جوامعده وعظ وتذکیر ایلدی عسکریدن برچوق مریدی وار ایدی خلقك سؤتوجهنی قزانمشدر روم ایلی حصارنده قیالرده مدفوندر.

عاکف خلیل پاشا — صدوردن اغریبوزلی محمد بکك مخدومیدر. روم‌ایلی بکلر بکی پایه‌سنه قدر ارتقا ایتمش صاحب‌ثروت برذات‌اولوب ۱۲۷۶ ذی‌القعده‌سی غره‌سنده وفات ایلدی روم ایلی حصارنده قیالرده مدفوندر.

جنتمکان سلطان محمود خان طاب ثراه حضرتلرینك دامادی قپودان دریا مرحوم خلیل پاشا حفیده‌سی وکبار اولیاءاللهدن قوجه مصطفی پاشاده مدفون حضرت سنبل سنان افندمزك احفادندن عدلیه‌ناظری اسبق سرور پاشا کریمه‌سی وداماد حضرت پادشاهی دولتلو عطوفتلو محمود جلال‌الدین پاشا حضرتلرینك یکنلری عزیزه خانمك سنك مزارنده منقوش اولان تاریخ قیمتدار شاعرهٔ شهیره عفتلو نکار خانم افندی حضرتلرینکدر.

تخطرکله کوکلر غریب ونالاندر
بتون سنی طانیانلر بوکون پریشاندر
بهار خاکه‌سرلدی،عدم‌ظهورایتدی
بوحال حکمة شمدی شباب کریاندر
ضیاع مدهشنه حیرتندن عقل قصیر
عمیق یأس ایله الان خراب نالاندر
سنك افولکه ای‌ماه الیشمق‌امرمحال
کوکل بوحالتی یاد ایتمه‌دن هراساندر
عزیز موقعك اولدی‌جنان لکن آه
بزمده موقعمز حسرتکله نیراندر
فی ۱۱ کانون ثانی سنه ۳۱۲

مشار اليها حسن عالم بهاسيله برابر نوادر مخدرات اسلاميه‌دن اولوب فرط نزاكت، حب معالی؛ تمامیٔ تربيه؛ ذوق سليم فكر دراك ايله تميز ايتمشدر. صنايع نفيسه‌يه اولان رغبت وقابليتی نمونهٔ امتثال ومدار افتخار اوله‌جق درجه‌ده ايدی . مرحومهٔ مشار اليها ديندار؛ تقوی شعار؛ فقرا پرور ، خلوق حساس؛ متبسم؛ ساده ايدی .

اجل ! آه، ای نحوست مبرمه ... ای وسيلهٔ سياهپوش افتراق! بونی‌وبونك كبی نوادری براووج طوپراق التنده صاقلامقدن، او هربری برر كنجينهٔ‌عصمت ونزاهت اولان قيمتلی وجودلری آعوش خشيتناك ترابده بی نام و نشان ايتمكدن نه حظ آليرسك ؟

خير! خير! تقديرات‌آلهيه‌يه كردنداهٔ‌رضااولمق‌لازمدر. فقط، بونلر اولمليميدی؟ بونلر يوق اولماليميدی ؟ آه! لكن، شمدی موجوديت معنويه‌لرندن برطاش ؛ قسوتلره برونمش ؛ يالكزلقلر اچنده قالمش برطاش پارچه‌سی خبر ويرييور.

والی الله ترجع كل الامور

﴿ ببك نام ديكرله همايون آباد ﴾

ببك نام قريه ارنبودكوی ايله روم ايلی حصاری ميانده وشمالده‌كی محله‌يه ببك وجنوبده‌كنه بيوك ببك دينلور . ايكی محله‌يی حاويدر . نصف دائره شكلنده بولنان روم ايلی حصاری وقيالر ساحلی بردن بره شرقدن غربه طوغری امتداد ايده‌رك برساحل‌مستقيم تشكيل‌ايدركه بوساحلده ببك قريه‌سنه منسوب ساحلخانه‌لر ايله شركت خيريه‌نك واپور اسكله‌سی واردر .

يالیلر ساحلی خط مستقيم ايله ختام بولدقدن صوكره ساحل كوچك ببكدن بدأ ايله تاارنبود كوينده‌كی آفندی برونی جوارينه قدر برمقعراق پيدا ايدركه بوقسمده‌ده ساحلخانه‌لر ايله برده سرای واردر . بناء عليه ببك ساحلی بر خط مستقيم ايله برقوسدن مركب اولوب اشبو قطعهٔ مقعره بحره طوغری اناطولی ساحلنده كائن قنديللی برونی ايچه ايلرولمش‌اولمغله ببك قويی دينلان محل كوزل‌ولطيف المنظر وساكن‌وهرنوع روزكاردن محفوظ بر حوض حكمنده قالمشدر .

چونکه ییلدیز وقره‌یل روزکارلریله شهیدلك تپه‌سی سپر اولدیغی کبی پویراز روزکارینه ایسه اناطولی حصاری ارقه‌سنده‌کی طاغلر سپر اولدیغندن بوروزکارلر بوحوالیده حکمنی تماميله اجرا ایده‌مز . فقط بوحکم دکز سطحنه اولان تأثیرلری جهتیله‌در . یوقسه آقندی برونه طوغری جنوبه ایلرولدکجه ریاح شدیده‌نك تأثیری اولقدر تکثر ایدرکه عادتا قوتلی بر آدمی یوررکن بعضاً توقفه مجبور قیلار . هله آقندی‌یه اولان تأثیری بردرجه‌ده‌درکه شدتلی روزکارلرده واپورلرك بیله حرکتنه کلی بطائت عارض اولور . چونکه قندیللی آقندیسی کمال دهشتیله ببك قریه‌سنك ساحل جنوبیسنه چارپه‌رق باخصوص سلطان سرایلری اوکنده ساحلنه عموده قریب مصادمه ایتمکله ریختمه اولان مصادمه‌دن متحصل چرپندی کلان کچن یولجیلر ایله قایقلری آقندی برونی نام محل قندیللی آقدیسنه اولدرجه مانع بر وضعیتده بولنورکه بوبرون [٢٠ الی ٣٠] مترو قدر کیروده بولنسه قوری چشمه ساحل مستقمی بوینجه شدید آقندیلر پیدا اولمق ایجاب ایدرکن بوبرونك خیلولتی آقندی‌یی تکرار اناطولی ساحلنه قیره‌رق وانی کوبی وقله‌لی میانده‌کی [مسقره آقندیسی] دینلان برونده بتکرار حکم‌شدیدینی اجراايله بورادن بکلربکنه واورادن ساحلی تعقیباً سرای برونه قدر جریان ایدر .

ایشته بوعظیم صویك تبدیل استقامتی خصوصنده الك بیوك سبب آقندی برونیدر . وکذا آقندینك اناطولی ساحلنه تبدیل استقامت ایتمسی استانبولدن دفتردار برونه قدر روم ایلی سواحلی صولرینك تشکیل ایتدیکی انافورلری دفتردار برونندن آقندی برونه قدر دوا مه سبب ینه آقندی برونیدر .

ببك قوینك وسطی استقامتده ودکزك صیغ برمحلنده اورته‌ده مخروطی الشکل بر طاش اولوب اوزرنده کیجه‌لری فنار ایقاد اولنور .

اشبو قریه‌نك همایون آباد تسمیه‌سنه سبب جامع‌شریفك اتصالنده بواسطه برکوشکك بنا ایدلمش اولمسندن ایدوکمشدر . فقط الیوم السنهٔ عوامده ببك کوشکی دینمکله مشهوردر .

ببك تسمیه‌سنه سبب بوقریه‌ده ضابط اولمق اوزره سلطان محمود خان حضرتلرینك تعیین ایتدیکی بلوك باشی ببك دینمکله معروف اولدیغندن قریهٔ مزبوره دخی بونك اسمیله مشتهر اولمشدر .

بوقریه‌نك اسم قدیمی [کلائه] در . ایکی جامع شریفی بر کلیساسی ایله ایکی تکیه‌سی واردر .

جامع شریف فوقانی اوله‌رق بنا وانشا اولنمشدر بانیسی سلطان احمد خان ثالث حضرتلریدر . مناره‌سنك التنده برچشمه‌واردر اوزرنده [ومن الماء کل شیء حی] آیتی ایله التنده وقت انشاسنی مبین ۱۱۳۸ تاریخ رقمیسی واردر . جامعك وقفی ارناوود کوینده‌کی جامعك وقفنه مربوطدر . جامع شریف قربنده اولان قره‌غوللك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

ایلدی انشا مجدد لطف ایله بوموقعی
حضرت عبدالحمید ثانی بخم سپاه
بابنی تاریخ جوهردار ایله زین ایلدم
بوقره‌غولخانه‌یی یاپدیردی الحق پادشاه

۱۳۰۶

قره‌غوله متصل چشمه اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

کدخدابك کعبهٔ کوینده ابراهیم وش
مأزمزم آبه قاندردی عطاش عالمی
سو بسو خیر ایله تنویر ایتدی فیض مقدمی
لوله‌سندن آب جوهر آقدی تاریخن دیدم
عین جود کتخدابك قیلدی اجرا زمزمی

۱۲۱۹

قیالر مسجدی

ببك واپور اسکله‌سی قرب جوارنده اولان اشبو مسجد دور محمد خان رابعده نشانجی باشی بولنان صدقی احمد افندی نامنده برذات طرفندن فوقانی اوله‌رق بنا اولنمشدر [شهر محرم الحرام : ۱۰۷۳] ترکیبی وفاتنه تاریخ دوشمشدر . مسجدك التنده برایازمه‌سی واردر . قپوسی اتصالنده اوفاق برچشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

بولندی یوم عاشوره‌ده چرخك طبع ناشادی

زمین و آسمانك بو حزنیله دریای نیل اولدی
سماوات اهلینك کوز یاشیدر باران ظن ایتمه
شهید کربلانك روح پاکی ایچون سبیل اولدی
۱۳۱٦

التنده عبارهٔ آتیه یازیلیدر .

[صاحبة الخیرات والمبرات ام الحفید مرحومه حاجه زینب خانون روحنه الفاتحه ۱۲۰۸] اشبو مسجدده آیین قادریه اجرا اولنور .

ساحل دریاده اولان چشمه ۱۱۷۷ تاریخنده طاووقجی رئیس دیمکله مشهور رئیس الکتاب مصطفی افندی طرفندن خیرات ایدلمشدر .

مسجدك قربنده بانیٔ ثانیسی اولان الحاج محمد نیازی افندینك قبری بولنورکه باشی اوجنه موضوع اولان طاش اوزرنده ابیات آتیه محکوکدر .

اولوب بر بانیٔ ثانی عنایت ایلیوب سبحان
خرابه یوزچویرمشکن بو درگاهی ایدوب انشا
اسامی شیخ الحاج محمد هم نیازیدر
بوار مردکاندر کرك ظاهر کرك باطنا
دخی هم بندهٔ آل عباحب صادقدر
اوشاهلر شاهنه اقرار ویروب جان ایلمش اهدا
امام علی موسی الرضا درهم جدوالامی
که آل احمد مختار امام مؤمنین حقا
بوذات محترم قرق اوچ سنه هم پوست نشین اولمش
اولوب برهادیٔ رهی حقیقت اول دل دانا
جهان قطبنه پك اقراب اولوب اول بزم وحدتده
یدندن جام وحدت نوش ایدنلر اولدیلر احیا
نهایت کوشنه چکدی خطاب ارجعی ایردی
اودم روحی ایدوب پرواز اولوبدر واصل مولا
حقیقت صاف جوهرله دیدم تاریخك ای مبنی
خدا قبرینی ایلسون سرای جنت المأوی
۱۳۱٤

ارنبود کویی

ارناوود کویی ببك ایله قوری چشمه‌نك آره‌سنده ودفتردار برونندن بدأ ایله جنوب شرقیدن شمال وشمال غربی‌یه ممتد ساحلك منتهاسنده برقریه اولوب بروادی داخلنه مبنیدر . بناءً علیه قریهٔ مذکوره بردره ایله مفرز ایکی مجاور سطح مقعردن متشکلدر . آقندی برونی ایلرویه طوغری چیقه‌رق پویراز روزکارینی کسدیکی جهتله هواسی سرت اولمیوب موسم شتاده بیله اوتوریله‌بیلور .

اصل قریه بردره‌نك ایچنده اولدیغندن هواسی پك ایی دکلسه‌ده غرب جنوبی طرفندن تپه‌لرده بولنان بعض کوشکلر ویالیلرك هواسی معتدل وآقندی برونندن یوقاری اوله‌رق شرق شمال طرفنده بولنان یالیلر ایسه بوسبتون پویرازه قارشی اولمغله هوالری سرتدر .

ارنبود کوینك اولدقجه چارشوسی وهر اصنافك دکان ومغازه‌لری وکوزلجه برجامع شریفی ایله درت روم کلیساسی واوچ صبیان مکتبی وبربیوك قره‌غولی واردر . آقندیسی غایت شدتلی اولوب آقندی برونندن یوقاری بیکه قدر منتظم برریختمی وریختمك اوزرنده برچوق قهوه خانه وغازینولری بولنمغله یازین برتفرجکاهدر .

بوریختمك اوزرنده براسکی سرایك خرابه‌لری وبرسلطان ساحلخانه‌سی بولنور . ارنبود کوینك اکثر اهالیسی روم اولوب خیلی اسلام وارمنی دخی بولنور . بوقریه‌نك تقریباً ٢٥٠٠ خانه‌سی و ٧٥٠٠ قدر نفوسی واردر . جوارینك چیلکی پك مشهوردر .

ارنبودکویی ایانوفزی ، کلیسا میدانی ، بیوك آیازمه ، یکی محله ، پلاس ، دره‌محله‌سی ، باغ خانه نامریله یدی بیوك محله‌یه تقسیم اولنمشدر .

اشبو محله‌لردن بیوك وکوچك آیازمه‌لر ارنبود کوینك سیر محللریدر . کوچك آیازمه‌ده جنتمکان سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینك ١٢١٩ سنهٔ هجریه‌سنده بنا ایتمش اولدیغی چشمه کائندر اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

آب روی سلطنت سلطان سلیمك ذاتنی

صوكبی قیلمش عزیز ومحترم پروردکار
طبع صافی‌روی خیره میل ایدوب صولركبی
صویرینه ایتدی بوخیراته سیم وزر نثار
١٢١٩

بیوك آیازمه‌ده [آیه‌استراتی] نامنده بركلیسا اولدیغی كبی كلیسا میدانـنـده دخی موسوروس پاشـانك ١٢٧٨ سنه‌سنده خیرات ایتمش اولدیغی چشمه كائندر .

اشبو چشمه منشور مربعی شكلنده اولوب بریوزنده انسان هیكلی واردر . دره محله‌سنده شایان تذكار برشی یوقدر یالكز وسـطندن بردره كچدیكی ایچـون بونام ایله یاد اولنمقده‌در .

سـاحل بحره قریب وتوفیقیـه نامیله مشهور اولان جامع شریف جنتمكان غازی سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینـك یادكار بجمیدر . طـاق بالاسنده منقوش اولان تاریخ بروجه آتیدر .

پادشـاه دین پرور سایهٔ رب العباد
حضرت سلطان محمود شریعت اقتدا
لطفی دریاوش روان اولدی بوزینته
عسكری منصورینه برقشله یاپدی ابتدا
بویله منقاد شریعت برشهنشاه جهان
كلمدی بوملك دنیـایه بحـق كبریا
یاپدی هر جانبده جامع اول امام المسلمین
ایلمكده هر طرفدن روز وشب جلب دعا
قیلدی برجامع دخی انشا كه جند مؤمنین
ایلسونلر انده اخلاص ایله بش وقتی ادا
اول خداوند جلیل الشان عسكر پرورك
عمرین افزون ایلیوب نصرت ایده حق دائما
یازدی رفعت بنده‌سی تاریخ مستثناسنی
قیلدی خان محمود عدلی جامعی بالا بنا
١٢٤٨

جامعك دكزه قارشو اولان صاغ قپوسی اوزرنده محكوك تاريخ نفيس بروجه آتيدر .

شمع محراب كرم حضرت محمود خانك
قيلدی نورحسناتيله جهان كسب ضيا
شرفه ايردی متاع كرمندن علم
نوراحسان ايله اولدی منور دنيا
فخرايدرسه نوله ارواح سلاطين سلف
جمله‌يه خير خلفدر اوشه عدل آرا
والد امجدينك روحنی شادان ايتدی
قيلدی بوجامعی جنت كبی پرزيب وصفا
حشره‌دك بحق قناديل مه ومهر فلك
محفل شوكتنی روشن ايده صبح ومسا
كعبه آسامتوجه اوشهنشاه جهان
دركهی قبلهٔ شاهان اولسه سزا
محفل آرای سخا جامع خيروحسنات
بانئ لطف وكرم واقف حال ضعفا
والد امجدينك قرهٔ عينيدر اوشه
قيلدی چشم اشرف الدينه بخش عطا
هپ ديسون كوكده جماعتله ملائك آمين
اول امام صفا شاهانه دلا ايله دعا
ديدی زيور قولی تاريخ مجوهر كوريجك
ايتدی خاقان بدری معبدين احيا والا
١٢٥٤

دكزه ناظر اولان صول طرفده‌كی قپو اوزرنده منقوش تاريخ شودر .

شاهنشاه دنيا ودين سلطان محمود الزمان
الحق امام‌المسلمين اولدر سوزده يوق يالان
قنديل محراب كرم قور منادات همم

زیب عبادات امم اول پادشهدرنی کمان
بو جامعك تجدیدینه اسبابنك تمهیدینه
بنیانك تشییدینه لطف ایتدی اول صاحبقران
اول پادشاهك نصرتن مزداد عمر وشوکتن
تابنده نورفرقتین قیلسون خدای مستعان
معبدگزین معدلت محفل نشین سلطنت
شاه خلافت منقبت فخر آور اسلامیان
احسانی مزداد ایلدی جامعلر آباد ایلدی
اسلامی دلشاد ایلدی اولشه خیریت نشان
یاپدی قدیمندن گوزل قیلدی بناسن بی خلل
اولدی بو جامع بی بدل اولسون جماعت شادمان
زیور ایدوب فکر متین تاریخم ایتدم جوهرین
بو معبدی قیلدی گزین انشا شهنشاه جهان
١٢٥٤

ریختیم اوزرنده بولنان چشمه جنتمکان بیجان سلطان حضرتلری طرفندن بنا وانشا ایدلمشدر . اوزرنده محکوك اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر.

آب روی سلطنت سلطان سلیمك ذاتی
صو کبی قیلمش عزیز ومحترم پروردکار
دولتیله ایلدی انشا بو دلجو چشمه‌یی
حضرت بیجان سلطان کبی بر عالی تبار
مابه‌المقصوده شان شمشیره شاه جهان
مایه بخش بحروکان سلطان احسان اشتهار
طبع صافی روی خیره میل ایدوب جولر کبی
صو یرینه ایتدی بو خیرانه سیم وزر نثار
ایلیوب بو جویی دلجو حوض کوثردن
کویا ویرمش کلوب سوی آقندیده قرار
واصفا شایسته تحریر ایلسم تاریخ تمام
یاپدی بیجان سلطان اعلا طرح دلجو چشمه‌سار
١٢١٩

دفتردار برونی جامعی

بوراده بولنان جامع شریفك بانیسی دفتردار ابراهیم پاشادر. اتصالندهبولنان ساحلسرایك دخی ابتدا بانیسی مشار الیهدر) جامعك محفل همایونی واردر. اشبو محله زمان سلطان احمد خان ثالثده برخلوت سرا بنا اولنوب اسمنه [نشاد آباد] دینلمشدر.

قوری چشمه

قوری چشمه ارنبود کوینك جنوبنده شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه ممتد ساحل اوزرنده‌کی یالیلرله قوری چشمه دنیلان کویدن متشکلدر.

اشبو ساحل آقندی برونی مناسبتیله پویراز طرفندن کلان روزکارك شدتنه معروض اولمدیغندن هواسی لطیف وموسم شتاده دخی اقامته صالح وبرطاقم خستکانه مساعددر.

قریهٔ مذکوره بولنان جامع شریف جنتمکان سلطان محمود خان خضرتلرینك تذکره‌جیسی عثمان افندینك اثر خیریدر.

بوقریه‌ده صدر اعظم ابراهیم پاشانك همشیره‌سی خانمك آثار خیریه‌سندن بر چشمه کائندراوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

حضرت همشیرهٔ صدر جهان
ایلمش حق دولتیله کامیاب
ساعیٔ خیرات اولوب ایتمکده‌در
بذل مقدورین انك خیلی صواب
اشبو جای جوشکی احیا ایلدی
آقد قده بوچشمهٔ پاکیزهٔ آب
تشنکان هرایچشده بوچشمه‌دن
بوله جانی مفرح آب وناب
خیرینی باری تعالی ایلسون
جاودان باحرمتی ام الکتاب
دوشدی برتاریخ رعنا بهجتی

چشمهٔ دلجو کوزل عین ثواب

١٠٩٣

بوقریه‌ده بولنان برچشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

حضرت یحیان سلطانی خدا
صوکبی ایتسون عزیز وفیضدار
صو بولنی بولدی قوری چشمه‌نك
ابر احسانی اولنجه قطره بار
محـلهٔ عطشـان زبانی ایلدی
فیض لطفی میل ابر نو بهـار
چیقدی خضر لوله‌دن تاریخ تام
ایچ بو زیبا چشمه‌دن خوشکوار

١٢٣٦

بوقریه‌ده سرای همایون اغالرندن احمد اغا نام ذاتك برمکتب ابتدائیسی واردر. مذکور قریه‌نك قوری چشمه نامیله اشتهارینه سبب ایلك دفعه اوله‌رق خیرات ایدیلان چشمه‌نك مدت مدیده صوسز قالمسندن ایلری کلمشدر. مؤخراً هرنقدر کوپریلی محمد پاشا کریمه‌سی صو کتورتمش وحتی ابراهیم پاشا چشمه‌سی قربنده برده چشمه انشا ایلمش ایسه‌ده بردرلو بونام ازاله ایدیله‌مامشدر.

اورته کوی

اورته کوی قریه‌سی دفتردار برونـدن بدأ ایله طولمه باغچه‌یه قدر ممتد سـاحلك شمال طرفنه مبنی برقریه‌در. کندیسی بردره ایچـنده وباخصوص شمال شرقی وشمال غربی طرفلری تپه‌لرله مستور اولوب شمال روزکارلریـنه معروضدر.

اشبو تپه‌لر مناسبتیله معروض بولندیغی جنوب روزکارلرینك شدتندن دخی محفوظ قالوب موسم صیفده اوتورلمز درجه‌ده هواسی آغردر.

قریهٔ مذکوره‌ده بولنان جامع شریف بدایتده محمود اغا نامنده برصاحب خـیر طرفـدن فوقانی اوله‌رق بنـا اولنمـشدر. جامع بعـد زمان مشرف خراب اولمغله زمان سلطان احمد خان ثالثده داماد حضرت شهریاری اولان ابراهیم

پاشانك صدارتلرنده دولت كتخدالغى عنوانيله كسب شرف ايدن محمد اغا [كه محمد كتخدا ديمكله شهير ايدى] برمناره و محفل همايون علاوه‌سيله يكيدن انشا ايلمشدر.

جامعك طاق دركاهنده اولان تاريخ شاعر مشهور وهبى السيدحسين افنديك در

طراز حطهٔ اجلال سلطان احمد غازى
كه ايتمش قبله‌كاه پادشاهان دركهن مولا
او سلطان جهانك صهر خاصى صدر ممتازى
ابوالخير آصف ابراهيم پاشاى كرم پيرا
زمان شوكتنده ايليوب دنيايى خير آباد
جهان كهنه‌ده قالمادى معمور اولمدق برجا
فقط بر موقع دلكشده كيم وارايدى برمسجد
من الباب الى المحراب اولمشدى خراب اما
ايدوب اطرافن اول چرك كفر و شركدن تنظيف
بيورديكم اينده ايده‌لر برجامع پاكيزه ترآسا
مكرم كتخداسى نصب عينى صهر ذيشانى
محمد نام محمود الشمائل حضرت اغا
اوده بيك شوق ايله تكبيره بند افتتاح اولدى
خلوص نيت ايله ياپدى بويله جامع رعنا
نه جامع اورته كوى انكله ممتازقرا اولدى
بيلندى نكتهٔ لاخير الا فى الوسط حالا
خديو عالم و صدر كريم صاحب الخيرى
بوكونه نيجه آثاره موفق ايلدى مولا
تمام اولدقده وهبى بلبل قدسى ديدى تاريخ
ياپدى اورته كويده كل كبى بر معبد زيبا
۱۱۳۴

مذكور جامع مرور زمان ايله مشرف خراب اولدقده جنتمكان سلطان عبدالمجيد خان طاب ثراه حضرتلرينك همم شاهانه‌لريله توسيعاً وتجديداً تعمير اولنمش وبرو شرفه‌لى ايكى منارهٔ رعنا دخى علاوه قيلنمشدر جامعك قپوسى اوزرنده محكوك اولان تاريخ بروجه آتيدر.

ساحل جودين غريق لجـهٔ آمال هپ
ايلمش عبدالمجيد خانك مقامى بى عديل
يايدى اولكندن اعلا هم نفيس وهم متين
اولەمز بوجامعك وصفنده اصلا قال و قيل
نسخهٔ كـبرايى ذاتى جامع الخـيراتيـدر
اول شهك عمرين فزون ايتسون خداوند جليل
زيور اوچ تاريخ ايكى مصرع حدوذ نظمده
كوستر و بحر رملده عرض بيتى عرض ميل
همت عبدالمجيد خان واقف خـيرالامور
اورته كويده جامعى آباد ايتدى بى بديل
١٢٧٠

جامع شريفك مقابلنده درت يوزلى برچشمه واردر. اشبو چشمه‌نك يالكز جامعه قارشو متوجه بولنان وجهنده بر بيوك موصلق ايله طرفيننده ايكى عدد كوچك موصلقى واردر. بوچشمه ١١٣٦ تاريخنده صـدر اعظم ابراهيم پاشـا طرفندن ياپديرلمشدر. جامعه مقابل بولنان يوزنده تاريخ آتى محكوكدر.

حضرت سلطان احمد خان صاحب معدلت
كيم اودر زيب سرير سلطنت ظل خـدا
برشهنشـاه معظم دركه آباد ايلـدى
ملت اسـلام عدل وداد ايله سرتا بپـا
محرم خاص نظام الملكى صـدر اعظمى
يعنى ابراهيم پاشـاى عنـايت انتمـا
شهريار عالمـه جلب دعاى خـير ايچـون
نيجه خـيرات ايلدى اول منبع رشـد وذكا
دختر سعد اختر عصمت سميرى كورديكم
والد ذيشـانى چشمه سـاز ايلر بنـا
اولدخى بر چشـمه بنيـادينه نيت ايلدى
سر والددن النجـه فيض والطاف وعطـا
شو هر سـامى مكانى كتخداسى آصـفى

یعنی همنام محمد صهر صدر پر سخا
ایلیوب بوقریه‌یی منظور عین‌التفات
قیلدی هم جامع بنا هم چشمه ساردلکشا
پادشاه عالم آرا ایله صدر اعظمی
بر برندن ایتمیه تا حشره دك مولا جدا
شاکرا دیدم لب آداب ایله تاریخنی
ایچ بو زیبا چشمه‌دن عین حیات جانفزا

١١٣٦

تاریخدن عاری ١٢١٢ ده خیرات ایدلمش برچشمه دها واردرکه الیوم معطلدر قریهٔ مذکوره‌ده برباب ژاندارمه اقامه‌سنه مخصوص قره غولخانه ایله ١٨٧٥ سنهٔ میلادیسنده بنا وانشا اولنمش ذکور واناث روم مکتبی‌وبرعدد دخی ارمنی قتولیك مکتبی‌واردر.

مجیدیه جامعی

اشبو مع فیوضات لامعك بانیسی جنتمکان سلطان‌عبدالمجیدخان‌حضرتلریدر بك دلنشین صورتده بنا وانشا ایدلمش اولان بوجامعك منبری‌صوماکی‌طاشدندر طاق درکاهنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر.

صاحب زمان سلطنت خاقان عهد معدلت
یاپدی سرایی نزدینه بر جامع والا زهی
بنیانی تحسین ایدوب زیور دیدی تاریخنی
عبدالمجید خان جامع عالی بنا قیلدی بری

١٢٦٥

جامع شریفك مقابلنده بولنان عسکری قره غولی ینه پادشاه مشار الیه حضرتلری طرفندن بنا وانشا اولنمشدر. مجیدیه قره غولی نامیله معروفدر .

یحیی افندی درکاهی

بودرکاهك بانیسی کندیسیدر. مشار الیه حضرتلری ٩٠ تاریخ هجریسنده طربزونده دنیایه کلوب سن تمیزه بالغ اولدقدن صوکره درعلیه‌یه هجرت ایلمشدر. [٩٧٧] ذی‌الحجه‌سنده عالم قدسه پروازایلیوب سلیمانیه‌جامع‌شریفنده

جنازه نمازینی عید اضحی نمازی ادا اولندقدن صوکره شیخ‌الاسلام وقت اولان ابوالسعود افندی قیلەرق حالا زیارتگاه اولان محله دفن اولنمش وارادهٔ حضرت سلطان سلیم خان ثانی ایله اوزرینه برتربهٔ عالیه بنا قیلنمشدر. شیخ مشار الیه اکرام ضیوف واطعام فقرایه فوق‌العاده مائل برذات ستوده صفات ایمش علوم ظاهریه‌دن فنون متنوعه‌یه آشنا خصوصیله فن طب وعلم حکمت وعلم هندسه‌ده صاحب ید طولا ایمش . واقف اسرار حقیقت اولدقلرندن بعضاً عالم‌استغراقلرنده بی اختیار لسان شریفلرندن حکمت آمیز موزون سوزلر ظهور ایدر ایمش . واکثریا اشبو [یا اهل‌الوادی هل لکم من‌الهادی] کلامنی تکرار ایدر ایمش مرحوم مشار الیهك مرتب دیوانی واردر .

درون تربه‌ده وصول طرفده‌کی صندوقه‌ده مخدوم مکرملری شیخ ابراهیم افندی وانکده صول طرفنده والدهٔ مکرمه‌لری عفیفه خاتون وینه صولنده‌کی صندوقه‌ده اولاد معنویه‌سی وقانونی سلطان سلیمان حضرتلرینك کریمهٔ عفت وسیمه‌لری [طاسه‌سز راضیه] سلطان وایاق‌اوجنك صولنده حرم عالیهٔ مستو-ره‌لری [شریفه] خاتون وانکده صولنده کوچك مخدوملری شیخ علی افندی مدفوندرلر .

وینه صول طرفده کرامات باهره‌لریله مشهور مخلص‌بنده‌سی اولان درویش علی افندی مدفوندر.

یحیی افندینك باش اوجنده‌کی برلوحه‌ده شو منظومه یازیلیدر.

مرشده ایر مرشده سن
کوره‌سین خالق احسن
قالقسون اغیار جمله برتن
کوره‌سین خالق احسن
حقدن ایدرسن سوأل
جمله عالم ظل وخیال
خیالله کل اولمه ملال
کوره‌سین خالق احسن
حق کورن خلقی نیلر
وارمی بر حق سوزك دکلر

نور يا كفنيم سويلر
كورەسين خالق احسن

صاغ طرفنده بولنان لوحەده يازيلى اولان بيت شودر .

چاكرى را بيشمار عصيان بود
داورى‌را صد هزار احسان بود

دركاه شريفك طيش قپوسى اوزرندەكى تاريخ بروجه آتيدر .

والده سلطان خان عبدالعزيز كيم ذاتى
خير ايچون خلق ايلمش خلاق بيچون وچرا
ايتدى انشا برسبيل ومكتب وجامع خلق
ضو ايچه علم اوكرەنه قبله نماز ايده دعا
برده حوض بى بدل ياپدرديكم ترسانەده
آنده ايندى بحره بر زرهلى سفينه ابتدا
روحنى خوشنود ايچون يحيى افندينك دخى
قيلدى احيا تربۀ پاك شريفن بى ريا
اويله خيرات وعمارات ايتدى او سلطان كيم
شبهەسز راضيدر اندن روح پاك مصطفى
يا الهى عمرنى حددن فزون قيل كيم انك
همتيله عالمى معمور ايده سرتا بپا
خيرى كلديلر يديلر ديديلر تاريخنى
ايتدى بوباب شريفى والده سلطان بنا

۱۲۹۰

بورادەكى مسجدك منبرنى ولى زاده احمد افندى نامندە برصاحب خيروضع ايلمشدر . مذكور تكيه جنتمكان سلطان محمود خان حضرتلرينك همت شاهانەلريله تعمير وتزيين اولنديغى صيرەده حجرات دخى ضم وعلاوه اولنەرق توسيع قيلنمشدر . شيخ حضرتلرينك پدر عاليلرى شامشريفده مدفون اولوب اسمى عمر افنديدر . مخدومينك ولادتنده طربزونده قاضى بولنمغله اوزمان والئ مملكت اولان سليم خان اول حضرتلرينك شهزادەلرى سليمان خان غازى‌يه بونك والدەسنك سود ويرديكى مرويدر .

مولانای مشار الیهك مخلصی مدرس اولوب ملا شیخ زاده دیمکله دخی السنهٔ خلقده مشهور ایدی . بشکطاشده خانه‌لرینك یقیننده برچشمهٔ آب حیات انشا بیوردقلرنده تاریخ آتی‌یی سویلمشدر .

سبیل اوزره بنام ایتدم بوعینی
اوله کیم سلسبیلك اوله عینی
طریق اوزره کمر ایچنده بو آب
جهانك کنجنه فتح ایلدی باب
کلان آرام قیلسون بوکمرده
آچوب عبرت کوزین باقسونکه مرده
بنا تاریخی بوانشالر اولسون
قونوب ایچنلره صفالر اولسون

۹٤٥ .

بشکطاشده تمکین بیوردقلرینی ایما ایدر بوقطعه‌یی سویلمشدر .

جهانك زخر فنه الدانوب خلق
قزل یشلجه پیراغیله اوینار
فقیری طغله دونمشدر اراده
بشیك طاشنده طبراغیله اوینار

درون درکاهده مدفون ذوات مشهوره

یوسف سنان رحیقی — مرحوم شیخك آزاد کرده‌سی اولوب برسن صاحی طبیب یوسف سنان رحیقی دیه مشهوردر. رحیقی تسمیه‌سنك سببی انواع مکیفاته مبتلا اولدیغندن ایلری کلمشدر. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب پك چوق اشعاری واردر .

ابراهیم اغا — طوپجی اوجاغندن یتیشوب طوپجی باشی اولمش و برخیلی مدت بوخدمتده بولنه‌رق ۱۱۳۷ جماذی‌الآخره‌سنده وفات ایدوب یحیی افندی تربه‌سنه دفن ایدلمشدر. احوال اوجاغه واقف صاحب حمیت برذات ایدی .

شکری محمد افندی — افیونی زاده در. واقسرایلیدر حافظ اولمش وسسی غایت کوزلی اولدیغندن سرای همایونه آلنوب ۱۲٦۸ ده امام ثانئ پادشاهی

ومدرس اولدی ١٢٦٩ جماذی‌الاولسنده امام اول اولدی ربیع‌الاخرنده ازمیر پایه‌سی ٧٤ ربیع‌الاخرنده مکه و ٧٦ ده‌استانبول‌پایه‌سی‌اولدی ٢٧٧ نها - یتلرنده امامت سلطانیدن‌عزل اولندی ١٢٧٨ صفرنده اناطولی پایه‌سی اولوب ١٢٨١ رمضاننك یکرمی یدیسنده ارتحال ایدوب یحیی افندی تکیه‌سنه دفن ایدلمشدر.

کوزلجه علی پاشا — چلبی — تونس بکلر بکیسی استانکویلی احمد پاشانك مخدومیدر. پدرینك‌وفاتنده وکنجلکده والی اولوب بعض اشراینی‌تأدیب ایتدی اون بش سنه والی قالدقدن صوکره بالدعوة درسعادته کتوریلوب یمن بکلکی ویرلدیسه‌ده عفونتی طلبله قبریس والیسی اولدی بعدالعزل تکرار تونس‌والیسی اولوب بودفعه ایکی سنه اوتوروب برجامع دخی انشا ایتدی بعده ینه قبریسه‌والی اولدی ١٠٢٨ ده قپودان دریا و ١٠٢٩ محرمنك اون التیسنده صدر اعظم اولدی لهستان سفرینه باعث اولوب عزیمت اوزره ایکن ١٠٣٠ ربیع‌الاخرینك اون بشنده وفات ایدوب یحیی افندی تربه‌سی جوارنده مدفوندر. قرق بش یاشنده ایدی استانبولده یکی کویده وساقزده برمسجدی واردر. قاسم پاشاده امیر افندی زاویه‌سنه صو کتورتدی مدبر، عاقل ایدی .

علی پاشا — حسام بك زاده — امرای بحریه‌دن حسام بکك مخدومیدر. ردوسده تولد ایلدی بوده ترسانه‌دن تفیضله ردوس متصرفی اولدی ١٠٦٠ شوالنك بشنده قپودان دریا اولدی ٦١ صفرنده وزرات ویریلوب ٦٢ شوالی اواخرنده بالعزل ٧٠ شعباننده ثانیاً قپودان دریا اولدی ٧٢ جماذی‌الاخرنده وفات ایدوب یحیی افندی تربه‌سنه دفن ایدلمشدر. معلومات بحریه‌سی مکمل ایدی مخدومی عبدالقادر پاشادر.

علی اغا — امرای دریادن وچکدیری بکلرندن اولوب ١٠٧٨ ده وفات ایدوب یحیی افندی تربه‌سنه دفن ایدلمشدر.

ملك پاشا زاده علی حیدر بك — عبدالقادر بکك مخدومیدر . مدرس ١٢٥٩ شوالنده‌غلطه قاضیسی ٢٦٨ محرمنده فلبه منلاسی ٧١ ده مکه و ٧٩ ده استانبول پایه‌سی و٨٤ شوالی غره‌سنده استانبول قاضیسی اولوب ١٢٨٧ ده وفات ایده‌رك یحیی افندی تربه‌سنه دفن‌ایدلمشدر. متواضع ، حلیم ، لاابالی مشرب ایدی تعلیق خطنده مهارت فوق‌العاده‌سی وار ایدی .

الحاج علی رضا افندی — یوزغادلیدر مکتب اعدادیٔ حربیه خواجه‌سی ومدرس ایدی بالترقی غلطه منلاسی وبعده مغنیا ومدینهٔ منوره نائبی ومکه‌پایه‌سی اولوب ۱۳۰٤ رجبنك سکزنده وفات ایدوب یحیی افندی‌تکیه‌سنه دفن ایدلمشدر. فضلادن ایدی .

حسین پاشا — اوخریلیدر سپاهیلکدن بالتفیض بستانجی‌باشی‌اولوب ۱۰۲٥ده یکیچری اغاسی وبعـده وزیر اولدی ۱۰۳۰ ده صـدر اعظم اولدی ولهستان سفرینه کیتدی اوسنه رمضاننده عزل ایله وزیر ثانی نصب ایدلدی ۱۰۳۱ ده وفات ایدوب یحیی افندی درکاهنه دفن ایدلمشدر. بشکطاشده برمولویخانه یاپوب ۱۰۳۱ ده ختام بولمشدر. غیور،مدبر ایدی

السید خلیل پاشا — خاصه جر احلرندن‌اولوب میر لواقله سرجراح‌اوله‌رق ۱۳۰۰ ربیع‌الاخرینك یکرمی ایکنجی کونی وفات ایلدی یحیی افندی تربه‌سنده مدفوندر.

شب آهنك قادین — قدیم برسرایلیدر. سلطان سلیم خان ثالث عصرینك یادکاری اولوب ۱۲۹۷ ذی‌القعده‌سی اون بشنده ارتحال ایلمشدر. طقسان بش یاشنده ایدی یحیی افندی تکیه‌سنه دفن اولنمشدر. یانـنـه ۱۲۹۹ ده وفات ایدن خزینه‌دار [دلبروزه] اوسته دفن ایدلمشدر .

الحاج ادریس اغا — سرای همایونده بالترقی مصـاحب پادشاهی اولدی . بعده ایفای حج ایله عودت ایلمش و ۱۲٥٤ رمضاننك یکرمی یدیسنده وفات ایدوب یحیی افندی تربه‌سنه دفن ایدلمشدر.

احمد ادیب بك — سردار عبدی پاشـا دامادیدر. میرالای اولوب آتدن دوشه‌رك ۱۳۰۲ ده وفات ایلدی یحیی افندی تربه‌سنه دفن ایدلدی .

الحاج امین بك — چورلیلی علی پاشـانك‌احفـادندندر. مالیه‌دن یتیشوب دفتردارلقله طشره‌ده کزدی ۱۲۷٦ رجبنده سرکی محاسـبه‌جیسی اولوب ۱۸ ذی‌الحجه‌سنده دیوان محاسبات‌اعضاسی‌اولدی ۱۲۸٤ده وفات ایلدی یحیی افندی تکیه‌سنه دفن ایدلمشدر.

علی محوی‌افندی — اون قپـانده برقوری قهوه‌جیـنك اوغلیدر. علوم عربیه وخصوصاً لسان فارسی‌یی تحصیل ایله فارسـیده اولان بضاعهٔ کلیه‌سـندن [عجم] لقبی ویرلدی اندرون همایونه فارسی خواجه اولوب صـوکره شهزادکان

حضراتی فارسی خواجه‌سی دخی اولمشیدی جلوس همایوندن صوكره حق تعلیمه مكافاةً مدرس، منلا وبعده بالترقی مكه واستانبول واناطولی وروم ایلی پایه‌لرینی احراز ایتمش و ١٣٠٠ شعباننك اون دردنده ارتحال دار بقا ایلمشدر. یحیی افندی تكیه‌سنده مدفوندر. عالم، متواضع، حلیم، ظریف، شاعر ایدی.

راسم محمد اغا — سرای همایوندن مفیض اولوب خزینه وكیلی و ١٢٧٣ جماذی الاخرنده دارالسعاده اغاسی اولوب ذی الحجه‌سی غره‌سنده بالانفصال چاملیجه‌ده كوشكنده مقیم ایكن ١٢٩١ شوالنك اون بشنده وفات ایده‌رك یحیی افندی تكیه‌سنده مدفوندر. اهل ثروت، صاحب تمكین برذات ایدی

عبدالله بك — میرالای اولوب مكتب اعدادی مدیری ایدی ١٣٠٠ سنه‌سی وفات ایدوب یحیی افندی درگاهنه دفن ایدلمشدر برپیر محترم ایدی.

بشكطاش

بوقریهٔ دلكشا استانبول بوغازینك روم ایلی ساحلنده اوله‌رق طولمه باغچه ایله اورته كوی آره‌سنده كائندر. وبرقاچ پادشاه ذیشانك رغبت دلپذیرلرینی جالب اولمغله بی نظیر سرای معلالر ایله مزین اولوب استانبول شهر شهیرینك برقسم مهمیدر.

ابنیه‌سی یالكز دكز ساحلنجه یالیلردن عبارت اولمیوب اوستنده‌كی تپه‌لره طوغری ممتد اولور. ماچقه، حصكی ترلاسی، یكی محله، قلیج علی كبی بر چوق معمور محله‌لری واردر.

برچارشویی، اوچ حمامی، یكرمی قدر جامع ومسجدی حاوی اولوب عسكری وملكی رشدیه مكتبلری ایله حامیٔ معارف اولان پادشاهمز افندمز حضرتلرینك آثار خیریه‌سندن اولان حمیدیه نامیله برده مكتب ابتدائیسی واردر. بومكتبك درسلری یكی اصولده ترتیب اولنمش اولدیغندن اطفال اهالی اضاعهٔ وقت ایتمیه‌رك پك چوق استفاده ایتمكده‌در.

بشكطاشك غرب جهتنده طولمه باغچه سرای همایونی واردر ماچقه‌ده سلاحخانه نامیله غایت كوزل برقیشله ومتعدد قره‌غول خانه‌لر واردر متعددتكایا وتربه‌لردخی بولنوب مشهور خیرالدین

بارباروسك تربه‌سی و نامیله یاد اولنان محله‌ده بنا کرده‌سی بولنان جامع شریف کائندر .

جوامع شریفه‌نك اك بیوکی قانونی سلطان سلیمان خان طاب ثراه زماننده صدر اعظم بولنمش اولان رستم پاشانك برادری سنان پاشا طرفندن بنا وانشا ایدلمش اولان بشکطاش جامع شریفی اولوب اشبو عصر جلیل حضرت عبدالحمید خان ثانیده دخی یلدیز سرای همایونی جوارنده تأسیس بیوریلان اورخانیه ، ارطغرل ، وحمیدیه جوامعی غایت لطیف ودلنشین برطرزده‌در .

قبل الفتح بشکطاش دخی بوغاز ایچنك سائر جهتلری کبی کوچك برقریه حالنده ایدی .

جنتمکان سلطان محمدخان ثانی حضرتلری استانبولك فتحنده دونماسنی بورایه یناشدیروب کمیلری اورادن برآکاغدخانه‌یه نقل بیورمشلر ایدی وبرر واتیه کوره مرحوم خیرالدین پاشا آق دکزه عزیمت ایده‌جکی زمان کمیلری بومحله لنکرانداز ایتمك ایچون خلاطلری باغلامق اوزره ساحل بحره بش عدد طاش دیرك وضع ایلمش وبرچوق وقت کمیلر اول دیرکلره باغلنه‌رق ضبط اولندیغندن قریهٔ مذکوره [بش طاش] نامیله یاد اولنورکن مرور زمان ایله بش طاش [بشکطاشه] مبدل اولمغله محل مذکور حالا بشکطاش عنوانیله مشهوردر .

اوزونجه اووه‌ده روم علی محله‌سی

اشبو محله‌نك بونام ایله یاد اولنمسنه سبب جاده اوزرنده روم علی اغانامنده برذاتك برجامع شریف بنا وانشا ایتمش اولمسندن ایلری کلمشدر .

مومااليهك قبری معلوم دکلدر . جامعك باغچه‌سنده جنتمکان سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینك طوزجی باشیسی بولنان کبار اولیاٴ اللهدن [طوز بابا] نام ذات مدفوندر .

محله درونده سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینك ۱۲۰۵ تاریخنده بنا بیورمش اولدقلری چشمه کائندر . اوزرنده محکوك اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

آب روی شان دولت سرور دریا نوال
شه سلیم خان عدالت پیشهٔ صاحب کمال

جود لطفی اولدی جاری سوبسو بو عالمه
نیجه خیرانه موفق قیلدی حی لایزال
جای بی آب ایدی عیون اجرا ایدوب
اولدی بو اهل محله سوبسو آسوده حال
آچ دعایه دستنی ایچدکجه آبی چشمه‌دن
ایله دعوات شهنشاهی‌یی هر روزولیال
بویله اشراب ایله ذهنی تام تاریخین انك
چشمه سار رسم دلجو آب صافئ زلال
۱۲۰۵

عباس اغا محله‌سی

بومحله‌ده دارالسعاده اغالرندن عباس اغانك [۱۰۶۷] تاریخ هجریسنده بنا ایلمش اولدیغی جامع شریف کائندر. بناسنه [بیت معمور جامع اقصی] ترکیبی تاریخ دوشمشدر. کندوسی مصرده امام شافعی حضرتلرینك جوارنده مدفوندر. محل همایون ایله مذکور واناثه مخصوص مکتب ابتدائیسی واستانبول جهتنده اون ایکی محلده واسکدارده ایکی یرده چشمه‌سی واردر. بونلردن بشقه استانبول جهتنده لاله‌لی نام محلده چفته حمامی ونوبت خانه قربنده دخی برتك حمامی وقربنده مکتبی وسبیلی الیوم موجوددر.

جامعك التنده برمتین صهرنجی دخی وار ایدیسه‌ده مؤخراً پادشاهان عظام علیین مقام حضراتنك عنایات همایونلریله یکیدن بند یاپیلوب اوطرفلرده بك چوق چشمه‌لر بنا قلنمش اولدیغندن یاغمور صوینه احتیاج قالمامشدر.

جامعك اتصالنده کی چشمه اوزرنده یازیلی اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر.

دیدی دارالسعاده حضرت عباس اغا یارب
حسبةً لله ایچوندر هب بوسعیم روز وشب
جمله حالم سکا معلوم سن بیلورسك لایزال
جرم عصیانمه باقمه اول حبیبك حرمتی

یا الهی رحمتك اظهار ایدوب کوستر جمال
ال آچوب درکاهنه کلدم سکادر منتم
ایله خیراتمی مقبول یا کریم ذوالجلال
رحمت اولسون جاننه هرکیم اوقورسه فاتحه
روحمی شاد ایلین هیچ اولمیه کندم ملال
سویلدم بوتاریخی دلتشنه‌لر بولسون حیات

۱۰۸۰

بوندن باشقه عاشقلر میدانی اسکی قبرستان ایله اتصالنده ۱۳۰۰ ده یاپیلمش ترقوس قومپانیه‌سنك برچشمه‌سی واردر. کذلك ۱۸۶۸ سنهٔ میلادیسنده بازوتجی باشی اراکل افندینك ذکوره مخصوص برمکتبی ایله ۱۸۳۸ ده بنا اولنمش ارمنیلرك [مریم انا — جرجیس] نام کلیسا ایله ۱۸۶۸ ده بنا اولنمش روملرك [پنانیه] کلیساسی واردر.

حسن پاشا دره‌سی

اشبو جوارده [۱۳۰۶] سنهٔ هجریسنده طرف اشرف حضرت خلافتپناهیدن انشا بیورلمش برژندارمه قره‌غولی موجوددر. قپوسی اوزرنده یازیلی اولان تاریخ رعنا بودر.

لطفکله حضرت سلطان حمید غازی
ملك شاهانه‌سنی ایتمه‌ده هر آن آباد
یاپدی بوپاك اثری سویلدی عصمت تاریخ
قره‌غولخانه‌سی موقع اولدی ایجاد

۱۳۰۶

وبرده [۱۲٤۱] ده یاپیلمش برچشمه کاشندرکه یکی چشمه نامیله مشهوردر.

یکی محله

بومحله‌ده شایان تذکار [۱۲۵۲] تاریخ هجریسنده محمد علی بك طرفندن

انشا ایدلمش درت یوزلی برچشمه کائندر. برنجی یوزنده برطغرای عثمانی ایله الت طرفنده :

بسم الله الرحمن الرحیم
وسقیهم ربهم شراباً طهوراً

ایکنجی یوزنده

برحدیث شریف ایله شو بیتلر واردر [۱]

حضرت شاه جهانك هر مقرب بنده‌سی
سر بلند اولسه سزا در مشرب فرزانه‌ده
بری ازجمله علی بك کیم علو نام ایله
کوهر شهواره بکزر نیجهٔ شیرانه‌دن

اوچنجی یوزنده

کذا بر حدیث شریف ایله شو بیتلر محرردر

فی سبیل الله یاپدیردی بوعالی چشمه‌یی
کلسون ایچسونلر صلا حیوانه‌ده انسانه‌ده
سایهٔ شاهنشه دریا همه‌ده دائما
جویبار خیر وجود اجرا ایده هریانه‌ده

دردنجی یوزنده

ینه برحدیث شریف ایله شو بیتلر محکوکدر

صنعت تاریخه پرتو ایلر زکای هوس
کرچه یوقدر قابلیت طبع نا چیزانه‌ده
کلدی صو تاریخ دلجو اولدی طولدی طاشدی آب
چشمه یاپدردی علی بك سایهٔ شاهانه‌ده

حصکی ترلاسی

اشبو محله‌ده اوچ باب قره‌غولخانه وتشویقیه نامنده برجامع شریف ایله اجلالیه نامنده برمسجد وایکی چشمه کائندر.

[۱] احادیث نبویه یاکلش قرائتدن متولد مسئولیتك ازاله‌سی ایچون نقل ایدلمامشدر

تشویقیه جامع شریفی ۱۲۷۰ تاریخ هجریسنده جنتمکان سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینک انشا کرده‌لریدر. دخول همایونه مخصوص بولنان قپونک بالاسنده مسطور اولان تاریخ رعنا شودر.

شه عالی همم بوسمتی احیا ایلیوب قیلدی
اهالیسی ایچون بو جامع زیبایی نوبنیاد
دوام شوکتی ایچون ایلیوب خیر دعا ایتدی
ایکی تاریخ جوهر مایه‌ئی زیور قولی انشاد
کوزل جامع که تشویقیه نامیله شرفور
اثر زیب جهان عبدالمجید خان ایلدی ایجاد

۱۲۷۰

جامع شریف مذکورک باغچه‌سنده ایکی عدد مرمر ستوندن نشان طاشلری مرکوز درکه بونلردن بری جنتمکان سلطان سلیم خان ثالث و دیکری سلطان محمود خان عدلی حضراتنکدر.

سلطان سلیمک نشان طاشی اوزرنده یازیلی اولان ابیات ظریفه بروجه آتیدر.

شاهنشه پای وکدا سلطان کروبی لقا
دارندهٔ فیض خدا فرمان روای بحر و بر
سلطان سلیم کامران ظل جناب مستعان
شایسته‌در خاقانیان اولسه آکا دربان در
هم پادشاه جد بجد هم داور عالی پسند
اوصافنه یوق حد وعد خرج ایلسوندر کهر
اشبو محل جانفزا تشویقنه اولدی سزا
اول داور رستم وغا هم پرتو شمس وقمر
اول پادشه بن پادشه شاهنشه انجم سپه
اشبو درختی جلوه که ایتدکده چون نور بصر
طبع همایونی همان میل ایتدی قویسون بر نشان
قیلدی تفنك زر نشان دست شریفك چون مقر
بیك ایکیوز التمش عدد کز منزلی بولدقده حد

ایتدی تفنکین زیب ید اقبال ایله با کرو فر
اولدی تفنك آتش فشان مانندهٔ برق جهان
اوردی سبوبی بیکمان اولدی همان زیر وزبر
شاعر لکن کلدی یری صرف ایله درو کوهری
بر تعمیه قیل کلك تری بیك یلده اولماز بواثر
یازدی قلم غایت غرق احسانه اولدی مستحق
تاریخی یاز با فیض حق ساباش ایده اهل هنر
آتدی تفنکین ضربیله اهل هنر تا کیم بیله
اوردی سبوبی حرب ایله سلطان سلیم نامور

۱۲۰۵

جنتمکان سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینك نشان طاشی اوزرنده یازیلی اولان ابیات نفیسه بروجه آتیدر .

شهنشاه جهانبان حضرت محمود شه دوران
سزادر خسرو و دارا درنده اولسه‌لر دربان
خدا سرینه مظهر ایلمش ذات همایونك
بولدی جهان آن بآن بحق ایزد یزدان
همان هر نکته‌یی ذکر امله اولور بینا
سلم دور معارفده بولنمز وصفنه پایان
یانده‌در برچفت تفنك انداز لق فنی
که زیرا تا بقاف اورر کورنجه سایهٔ مرغان
انك تفنکنه قوش قونمز اولیدی عنقاوش
صدای قورشونی قلهٔ قافی ایلیه لرزان
که از جمله بوجای دلفزایه کلدی سیر ایچون
یاقوب بالای کوهدن کوردی سنك قورشون اندازان
چیقوب اوچلر مجوهرله دیدیلر علویا تاریخ
سبونك آب رویك دوکدی پنج قورشونده محمود خان

۱۲۲۶

جامع شریفك قربنده برعدد چشمه موجود اولوب اوزرنده یازیلی اولان تاریخ شودر .

جوهرين تاريخنى زيور ايدر ناسـه بيان
ياپدى بالا عينى تشـويقيه‌ده شـاه زمان
١٢٧١

اجلاليه مسجدى شريفى

اشبو مسجد ١٢٩٣ تاريخ هجريسنده حاجى محمد رائف اغا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر. جامع مذكور ١٣٠٩ سـنه‌سى شهنشـاه عدالتمندمز غازى عبدالحميد خان ثانى افندمز حضرتلرينك امر خسروانه‌لريله پك رعنا برصورتده تعمير وتوسيع قلنمشدر. وكذا نشان طاشنده [١٣١٣] سنه‌سى مجدداً بر جامع شريف انشـاسنى اراده بيورمشـلردر. جامعـك طاق دركاهنده تاريخ آتى مسطوردر.

[نام شوكت اتسام جناب جهانبانى‌يه انتساب ايله مزين اولان اشبو حميديه جامع شريفى بتوفيقه تعالى بيك اوچيوز اون اوچ سنه‌سى جماذى‌الاولى‌سنده شورسم بهين وطرز دلنشينده مجدداً بنا بيورلمشدر : ١٣١٣]

جامعك اتصالنده بولنان چشمه‌نك اوزرنده يازيلى اولان تاريخ بروجه آتيدر.

حضرت عبدالعزيز خان خاقان اسكندرتوان
عدل ودادى دمبدم اولمشدر عالمده نشـان
سـايهٔ لطـفنده برجامع بنـاسن ايليوب
شب قـناديل ايله هر سـو اولمـكان
داوريله والدنى روحلرى خـندان اوله
كل بوخيرات ايچره اجرا ايت صلاتى كل آن
سـنك مرمرده قازلدى تاريخ آب حـيات
تشنكانه واردى صو نجه آقوب بولدى مكان
هم دخى صبيان ايچون مكتب دخى اولدى نصيب
دفتر اعماله رحمت يازلـون هر زمان
مسجـد اجلاليه تاريخنى سـويلر نظيف
اولدى محمد رائفينى مأجورك مولا همـان

جامع شریفه قریب اولان قره‌غول جنتمکان سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینک زمان سلطنتلرنده بنا وانشا اولنمشدر .

جامعك اوکندن کچن نزهتیه جاده‌سی آرقه‌سنده‌کی دوتلق نامیله مشهور اولان محلده [١٣٠٤] تاریخنده غازی سلطان عبدالحمید خان ثانی افندمز حضرتلرینک جملهٔ مؤسساتلرندن اولان قره‌غولخانه‌نك قپوسی اوزرنده‌کی تاریخ بروجه آتیدر.

ظل حق شاه حمید الشیم عدل آرا
قیلدی اشبو قره‌غولخانه‌یی تأسیس وبنا
کاك زرین ایله تاریخنی یازدی مختار
بارك الله قره‌غولخانهٔ مکتب بنا

١٣٠٤

مذکور جاده‌نك اوزرنده تشویقیه محله‌سنك اسمنی مشعر تقریبا بر برندن ایکیوز خطوه مسافه‌ده مرمردن درت کوشه‌لی ایکی عدد ستون مرکوزدرکه اوزرلرنده شو بیت منقوشدر.

اثر عواطف مجیدیه
محلهٔ جدیدهٔ تشویقیه

نزهتیه جاده‌سنك صاغ طرفنده‌کی صحراده بولنان نشان طاشنك اوزرنده مسطور اولان تاریخ شودر .

شهنشاه معارف پیشه کیم سلطان محمود خان
اولور هر بر نکاهندن نیجه یوزبیك اثر پیدا
شجاعتده سخاوتده هنرده جمله‌دن یکتادر
سزا باروت قهریله ایدرسه دشمنی افنا
فتیل آلدی عد و بی دانه سربی صداسندن
خدا بد خواهنه قیلسون جحیم ودوزخی مأوا
کلوب بوموضعه شوکتایله خاطر نشان اولدی
شترمرغ بیضه‌سین وضع ایلیوب قیرمق سبو آسا
طقوزیوز یکرمی بش کز کلدی تعداد ایتدیلر بر بر
قیروب شش حمله‌ده ششخانه حقك ایلدی اجرا

شتر مرغنی معتاد ایدنلر ایلسون خشیت
که اصل ونسلنی قطع ایتمکی ایلر بوحال ایما
خدایا تخت عالیبخت مسعودنده دائم قیل
نیجه دل مرده‌لر ظل ظلیلنده اوله احیا
دعاگوی قدیمی بنده‌سی شاکر دخی هردم
زماننده مبراته نیجه تاریخ ایده انشا
دیدی تاریخنی قلب احددن ایدوب استمداد
تفنك شاه محموده هدف جان ودل اعدا

۱۲۲٦

مذکور محله یقیننده اخلامور مسیره‌سی کائندر. اشبو مسیرده پك رعنا برصورتده یاپیلمش بر کوشك ایله برده باغچه کائندر.
محل مذکورده الیوم زیارتکاه عد اولنان [نور دده]حضرتلرینك مدفن مبارکلری واردر. کذلك نشان طاشنده ارمنی قتولکلرینك [مریم انا] نامنده برده کلیسالری واردر.

ماچقه‌ده شنلك دده محله‌سی

بشکطاش جوارنده کائن شنلك دده مسجدی فوقانی اوله‌رق بنا اولنمشدر. مرقدی مسجد مزبورك اتصالنده‌در. مسجدك منبرینی صاحبهٔ خیر شریفه رابعه خاتون وضع ایلمشدر. محرابه تعلیق ایدلمش اولان برلوحه‌ده ابیات آتیه مسطوردر.

صلاتکده تکاسلدن قوسه‌ك تعدیل ارکانی
سکا اثبات ایدر اولدم محقق ضعف ایمانی
نمازده غافل اولمقلق بلادر امر مشکلدر
قوی اول طاعت ایچنده بولاسین درده‌درمانی

مقابلنده‌کی زاویه‌نك بانیسی قسطمونیلی شیخ شعبان‌افندی خلفاسندن الشیخ مصطفی افندیدر. زاویهٔ مزبورده‌ده واقع تربهٔ مخصوصه‌سنده مدفوندر. شعرادن صبری مرحوم وفاتنه بوتاریخی سویلمشدر.

مرك جامن ابجدی درویش مصطفا

١١٢٢

زاویه‌نك مقـابلنده واقع چشمه سلیمان اغانك اثر خیریدر. تاریخ بنـاسی ١١٦٤ در.

ماچقه‌ده‌کی بیوك چشـمه جنتمکان سلطـان عبدالمجید خان حضرتلری طرفندن بنا اولنمشدر. اوزرنده‌برطغرای غرای عثمانی ایله بسمله‌ٔ شریف نقش اولنمشدر.

عقارات سنیه قربنده‌کی صفه‌ده مدفون ذواتك مزارطاشلری اوزرنده محکوك اولان تواریخ بروجه آتیدر.

نظیفا کلدی تاریخن ، یدیلر دیدیلر کیتدی
اوله هب بزم جنت مرقد پاك محمـد میر

١٢٥٣

صفیه سلطان زاده محمد صادق بك افندی

١١٩٤

صفیه سلـطان زاده اسماعیل بك افـندی
صفیه سلطان زاده عبدالله بك

١٢١١

نخل پاك صفیه سلطـان محمـد بك دریغ
قیلدی رحلت ایلدی اولاد واحبابن حزین
دوشـدی یکپاره بومصرع فوتنه تاریخ تام
اوله یارب قبر سطان زاده بك عـدن برین

§

ای زائر ! شو مرکز سـکوندن اوقدر سرعتله چوب کیتمکه چالشمه زیرا هر آدیمك سنی بور ایه تقریبدن باشقه برفائده حاصل ایده‌مز. آلام عالمی ترك ایله شو حفرهٔ آرامه التجا ایدن سلطان زاده عزیزه خانمك کریمه‌سی مرحومه بسیمه خانمك روحنی برفاتحه ایله‌شاد ایله که‌هپمزك قرارکاهی شمدی هیچ اهمیت ویرمیه‌رك چیکنه‌یوب چیدیکمز شو قره طوپراقلرك التنده بویله برچقور اوله‌جقدر.

١٢٩٨

سلطان زاده محمد دانش بكك مخدومى محمود بك

۱۲۷٦

صفيه سلطان زاده محمد صادق بكك كوچوك مخدومى شاكر محمد بك

پرصفا قادين

۱۱٦۱

زينت قادين

۱۱٦٤

صفيه سلطان زاده عبدى بك

۱۲۲۷

صفيه سلطان زاده بكر بك

۱۱٦٤

صفيه سلطان زاده محمد صادق افنديننك حليلهسى مخدوملرينك والده سرايلى فاطمه خاتون ۱۱۸۷

صفيه سلطان زاده محمد صادق افنديننك كريمهٔ مكرمهسى فاطمه خانم

۱۱۷٦

سابقا اناطولى محاسبهجيسى صفيه سلطان زاده محمد صادق افنديننك حليلهسى سرايلى نظيره خاتون ۱۱۹۲

مزارلغك قارشوسندهكى مكتبك قپوسى اوزرنده يازيلى اولان تاريخ شودر.

بانئ خيره دعا ايدوب ديدم تاريخنى
قلدى احيا بو مزين مكتبى رامى قادين

۱۱٦٤

والده چشمهسى

اشبو محلهده جنتمكان والده سلطان حضرتلرينك منشور متوازى المستطيلات شكلنده پك رعنا برصورتده ياپيلمش بر چشمه كائندركه درت يوزى آتيده ذكر اولنهجق احاديث شريفه وابيات لطيفه وظريفه ايله تزيين قلنمشدر.

برنجی یوزنده

برطغرای غرای ایله ابیات آتیه مسطوردر.

کوردی عالم بحر غمده تشنه دل قالمشدی چون
چار جبیندن اوعالی بذل احسان ایلدی
صرف ایدوب زردین نقودین حسبةً لله همان
محض جودندن طراوتیاب عطشان ایلدی
خان مجیدك مادر سر تاج یکتا کوهری
پر فتوح روح محمود خانی شادان ایلدی
شکریا تاریخنی آل کل صدایی آبدن
لولهدن بو کوثر آبی کلدی جویان ایلدی

۱۲۵۵

ایکنجی یوزنده

ینه بر طغرای غرا ایله ابیات آتیه یازیلیدر.

جناب والده سلطان الحق منبع الطاف
ایدر سیراب احسان سزه البت اول کرم معتاد
دعا الدیرمسیچون ایلدی بوچشمهیی بنیاد
الهی مادر فیض آوریله اول شهنشاهی
زلال عمر اقبال ایله سیراب ایلدم قیل شاد
مجوهر تام ایکی تاریخ بربیت ایچره باق چیقدی
اوشاهك چاکری زیور نظمنی ایدیجك انشاد
روان قیلسون شو افاقه جوی نصرتن سبحان
بوسمتی والده سلطان قیلدی آب ایله دلشاد

۱۲۵۵

اوچنجی یوزنده برحدیث شریف

دردنجی یوزنده

قال الله تعالی وجعلنا من الماء کل شئ حی

آیت کریمهسی محرردر.

اتمكجی باشی علی اغا محله‌سی

بومحله‌ده سلطان سراينك اغالر دائره‌سی اتصالنده كائن برچشمه ایله برباب قره‌غولخانه ويعقوب دده نامنده برذاتك تربه‌سی موجوددر.

بومحله‌ده‌كی مسجد شريف جنتمكان سلطان محمد خان حضرتلرينك اتمكجی باشیسی علی اغا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر. مرقدی معلوم دكلدر. درون جامعده ابدست المغه مخصوص اولان موصلقلر قير شهرلی حاجی رشدی افندی ایله حليله‌سی رفيعه خانمك خيراتيدر.

ويشنه زاده محله‌سی

بومحله‌ده شايان تذكار ويشنه زاده محمد افنديك ١٠٧٥ تاريخنده بنا ایتمش اولدقلری مسجد كائندر. ابدست المغه مخصوص اولان موصلقلرك صويی سر بوستانجی خليل اغا نام صاحب الخير طرفندن اجرا ايدلمشدر. موما اليه ١٠٩٧ تاريخنده وفات ایتمش ووفاتنه شيخ ناجی احمد دده نام ذات مصرع آتی‌یی سويلمشدر.

عزتی كيتدی جهانك حيفا

بومحله‌ده احمد طرانی نام ذات شريفك قبريله آلتنده برده آيازمه‌موجوددر ترلا باشنده برنمازكاه‌موجوداولديغی كبی ابدست آلمق ايچون برده قيو طلومبه‌سی واردركه اوزرنده ابيات آتيه مسطوردر.

بولدی بو برده برآب
لطف حقك مظهری عالی جناب
صاحب الخيرات رأفت قادينك
جنة المأوی اوله مرجع مآب

١٢١٧

سنان پاشای عتیق

بو محله‌ده بشکطاش جامع کبیری کائندرکه بانیسی قپودان دریا سنان پاشادر. مشار الیه مهرماه سلطان بنت سلطان سلیمان خانك زوجی ورستم پاشانك برادریدر ٩٥٩ ده قپودان دریا اولمشدر. محل مزبورده جامع ومدرسه بناسنه صرف همت ایدوب لکن تکمیل اولمازدن ایکی سنه اول رحمت حقه واصل اولوب اسکدار اسکله‌سنده واقع مهر ماه سلطان جامع شریفنك محرابی اوکنده مدفوندر. ٩٦١ تاریخ وفاتیدر.

جامعك محفل همایونی ومدرسهٔ عالیه‌سی وخارجنده فوقانی مکتبی ومدرسه‌سی میداننده یکپاره برمرمردن چار کوشه برشادروان واردرکه اطرافنده منقوش اولان تاریخ بروجه آتیدر.

بر کریم ایدی سبیل اللهده
قیلدی مالن مأ جاری وش سبیل
برنیجه خیره سبب اولدی بوکون
اکه رحمت ایلیه یارین جلیل
اهل جنتدر دنیلسه حقدرر
اولدی آثاری آکا چون کیم دلیل
قپودان دریا میر میران ایدی هم
قیلمش ایدی کافری غایت ذلیل
یوسف ثانی دیسم نوله اکا
که اندەدر خلق حسن حسن جلیل
مروه حقیچون دیه اهل صفا
کعبه‌ده زمزم سبیل ایتدی خلیل
سحریا هاتف دیدی تاریخنی
چشمهٔ آب حیات سلسبیل

٩٦٣

مدرسه‌نك صول طرفنده‌کی صوفه‌ده واقع ابدست موصلقلرینك بانیسی دارالسعاده اغاسی وشیخ الحرم حاجی بشیر اغادر.

جامعك حرم قپوسی اوزرنده [بسم الله الرحمن الرحيم سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اكبر ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظيم] والت طرفندن دخی [بنی هذا الجامع الشريف المرحوم سنان پاشا ٩٦٣] محكوكدر .

جامعك صول طرفنده اولان مقبره‌ده ترسانه كتخداسی فرنك مصطفی پاشا زاده عبدالقادر پاشا مدفوندر مرحوم جانم خواجه محمد پاشايه داماد اولمشدر . ردوس محافظی و ترسانه كتخداسی اولوب ١١٦٣ ده وفات ايدوب مذكور مقبره‌يه دفن ايدلمشدر مخدومی حسام الدين پاشادر .

بشكطاش اسكله‌سی مسجدی

اشبو مسجدی مكتوبی قلمی خلفاسندن محمد صادق افندی فوقانی اوله‌رق بنا ايتمشلردر موما اليه‌ دور سلطان عبدالحميد خان اول اوائلنه يتشمشدر اسكدارده مدفوندر .

خيرالدين اسكله‌سی مسجدی

مذكور مسجدك بانيسی قپودان دريا مشهور خيرالدين پاشای غازيدر . مشار اليه دولت عليهٔ عثمانيه‌يه پك بيوك خدمتلر كورمش اولديغندن ترجمهٔ حالنك مختصراً اشبو محله تسطيری مناسب كورلمشدر .

عثمانلی بحر يوننك الك مشهوری اولوب اعاظم غزاة اسلاميه‌دن معدوددر عن اصل مدللیلی اولوب ٨٧٨ تاريخنده طوغمش و بيوك برادری اوروج ايله برابر كميجيلكه سلوك ايدوب مرور زمان ايله بو صنعتده فوق العاده مهارت و اقتدار كسب ايتمكله برابر جسارت و شجاعت فطريه‌لرينك دخی انضماميله آق دكزده قورصانلقله شهرت بولمشلر ايدی اوصره‌ده دكزده اك قوتلی دولت اسپانيه ايله ونديك اولوب اسپانياليلر اندلس اهل اسلامی حقنده‌كی معاملات داخراشلريله اكتفا ايتميه‌رك آفريقاده بولنان ممالك اسلاميه‌يه مسلط اولدقلرندن بو ايكی برادر تونسده‌كی بنی حفص ملوكی طرفندن امداده دعوت اولنه‌رق اسپانيا دونمانه‌سنه برقاچ دفعه ميدان اوقومش و نهايت جزايری اسپانيالك يد غصبندن قورتاره‌رق بر حكومت اسلاميه تشكيل ايتمشلر ايدی .

اوروج رئيس ۹۲٤ ده شهيداً وفات ايتمكله جزاير حكومتی خيرالدينه قالوب كنديسی ياوز سلطان سليم خان حضرتلرينه عرض اطاعتله جزايری ممالك عثمانيه يه ضم والحاق ايتديكندن پاشالق عنوانيله برابر جزاير واليلكی عهده سنده ابقا اولنمشيدی ۱۹ سنه قدر جزاير واليسی بولنوب آق دكزده اوروپا دونمالرينی لرزه ناك خوف ودهشت وبردرجه دها اكتساب صيت وشهرت ايتدكدن صكره [۹٤۱] تاريخنده قانونی سلطان سليمان خان حضرتلری طرفندن درسعادته جلب اولنه رق قپودان دريا تعيين بيورلمشدی . اون سنه بومقامده قالوب دولت عليۀ عثمانيه يه قوۀ بحريه ده دخی برنجيلكی قزاندرمش وآق دكزده برچوق فتوحاته نائل اولوب يونان جزايرينك اكثريسيله قنديه يی ومسينايی وسائر بعض ايتاليا سواحلنی ضبط ووندیك جمهوريتنك اك مشهور قپودانی اولان [اندريا دوريا] يی پروزه اوكنده كلياً مغلوب ودونماسنی غرق ايتمش وفرانسه قرالی برنجی فرانسوانك سلطان سليم خانه وقوعبولان مراجعتی اوزرينه دونما ايله [نيسه] كيدوب شهر مذكوری ضبط وفرانسزلره تسليم ايله [شارل كنك] دونماسنی كلياً منهزم وپريشان ايده رك فرانسوايی بونك اسارتندن قورتاره رق فرانسه تختنه اعاده واقعاد ايلمشدر.

عمرينی بويله شانلی موفقيات وفتوحات ايله امرار ايتدكدن صكره [۹۵۲] تاريخنده ارتحال ايدوب بشكطاشده ناميله معروف محله ده تربۀ مخصوصه سنده مدفوندر .

اوروپالولر طرفندن بوايكی برادره ويريلان [باربادوس] اسمی صقاللرينك قرمزی اولمسی مناسبتيله تعيين ايدلمش اولديغی مظنون ايسه ده بواسمك ايكی برادردن بيوكنه علم اولان [بابا اوروج] دن غلط اولمسی احتمالی عقله دها قريبدر.

حماست فوق العاده، مكارم اخلاق، علو جناب ، شدت عزم ومكانت ، فرط فعاليت كبی مزيات عاليه ايله متحلی برمبارز بی نظير ايدی نه وقت دريايه چيقسه شارل كنلر، اندريالر، اسپانيوللر، ونديكليلر، جنويزلر كبی برطاقم اقوام خوف هجومندن حمای محرقه يه طوتلمش مريض نا اميد كبی تترمكه باشلار ايدی . بناءً عليه بويله سنه لرجه عالم اسلاميق بحق محروس ايتديكيچون نام جلادت اتسامی الی الابد كمال حرمت وتبجيل ايله ياد اولنور.

(مات رئيس البحر)

ترکیبی تاریخ وفاتیدر. تربه‌سنك قپوسی اوزرنده عبارهٔ آتیه محکوکدر .

(اللهم افتح له ابواب رحمتك)

[هذا تربهٔ فاتح جزایر وتونس مرحوم غازی قپودان دریا خیرالدین پاشا رحمة الله علیه ٩٤٨]

تربه قپوسی یانندهکی چشمه اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر.

حضرت سلطان عثمان خان صافی مشرب
عین عدلندن ظربدر چار باغ شش جهات
اول خدیوك دولتنده حاجی احمد اغا
خدمت دارالسعادیله ایدوب تحصیل ذات
تشنه وش قطره‌یه محتاج ایکن بوچشمه
بسط ایدوب معمار تر دست سخاوتله قنات
کل کبی شاداب ایدوب لبٔ تشنکانی ایلدی
سکریله رطب اللسان چون موجهٔ جوی فرصت
ویر اکا یارب شهید کربلانك عشقنه
اول وآخرده طوفان حوادثدن نجات
لوله صو کبی اوقور تاریخ جوهر ترسا
چشمهٔ دلجودن اوله نوش جان ما الحیات

١١٦٥

درون تربه‌ده برلوحه اوزرنده یازیلی اولان بیت شودر.

کسدی صندك کوکنی ذکری مجوهر تاریخ ایت
توله خیرالدین بحر لطف حقده السه نام

٩٤٨

شوکتلو پادشاهمز غازی سلطان عبدالحمید خان ثانی افندمز حضرتلرینك مؤسسات خیریهٔ همایونلرندن بولنان چشمه‌نك اوزرنده محکوك اولان ابیات شودر.

آب روی سلطنت ینبوع جوی مرحمت
آب تاب ملك دولت شاه اسکندر حشم
حضرت عبدالحمید خان کیم زلال رافتی

ایتدی خلق عالمی شاداب الطاف کرم
چشمه یاپدی عسکره مختار تاریخن دیدی
قیلدی شاه عبدالحمید اجرای شهداب نعم
اویله پرنور چشمه ساز دلنشین ابدار
ایلدی کویا تجلی بونده تسنیم ارم
سو بسو هر لوله‌سندندر روان آب حیات
ایچسه اسکندر حیات بولوردی لاجرم
بی بدل تاریخم اولدی مژده بخش تشنکان
ایلدی ما الحیات اجراسنه عالی علم
آبیاری عدالتله او خاقان کریم
قیلدی ملکن سو بسو کلزار عمران وسلم
قالمدی عهدنده برصحنیاره دار اعتساف
جام لطف و عدلنن دلتشنه‌سیدر روح جم
قیل نظر تاریخمه ایستر وضوء آل ایستراییج
زمزم اجرا ایلدی شاهنشه دارا همم
اول شهك جاری اوله هر سویه حکمی صوکبی
جیش طوفان جوسنی قیلسون دشمنن غرق الم
اولسون ایام حیاتی رحمت آسا بی حساب
تخت شوکتنده شاداب فیض دمبدم
اشبو تاریخم ایدر بر رشحهٔ لطف بیان
جندینه بوچشمه‌یی یاپدی شه دریا کرم

١٣٠٦

سلاحخانه‌نك طاقنده یازیلی اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

یاپدی دارالاسلحه عبدالحمید خان کریم
قیلدی تأیید اساس حکمت صلح و صلاح
باش اکر تاریخنه مختار اهل ابتصار
مجمع اسباب سطوتدر بونو دارالسلاح

١٣٠٦

شاذلی درگاه شریفنك محفل همایونی قپوسی اوزرنده محکوك اولان ابیات شودر .

امیر المؤمنین عبدالحمید خان خدا آگاه
طریق حقرسان شاذلی‌یه یاپدی نو درگاه
محقق روح پاك شاذلی قرب الهیده
بقا جوی کمالی شوکت و اجلالیدر هرگاه
گهر تاریخنی نظم ایلدی کمترقولی مختار
بودر کهدر تجلیگاه فیض حضرت‌الله

درگاهك دیگر قپوسی اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

خداوند جهان عبدالحمید خان خدا سایه
بو درگاه حقیقت اکتناهی ایلدی انشا
محقق روح پاك شاذلی قرب الهیده
اولور اول شاه ایچون توفیق نصرت مولا
گهر تاریخنی نظم ایلدی کمتر قولی مختار
بودرکهدر تجلیگاه فیض عالم اعلا
۱۳۰۵

درون درگهده‌کی سبیلك اوزرنده محکوك اولان ابیات شودر .

ینبوع جود رحمت عبدالحمید خانك
سیراب لطفیدر هپ خلق جهان سراپا
درگاه شاذلی‌یه صو ایلدی اساله
یاپدی بو سلسبیلی اول شاه عالم آرا
مختار بالبداهه تاریخن ایتدم انشاد
سلطان حمید ایتدی ماء حیات اجرا
۱۳۰۵

ییلدیز سرای شوکت احتوای حضرت پادشاهی پیشگاه عالیسنده انشا اولنان جامع شریفه سویلنان تاریخدر .

شاهنشه عالی همم شوکتلو خان عبدالحمید
اولسون شکوه وشان ایله تخت خلافتده مکین
خلق ایلمش رب کریم اول پادشاهی اعظمی

هم واقف خیرالامور، هم حامیٔ دین مبین
آثاری شاهد نو بنو نیات خیر آیاتنه
ایتدی لوجه الله بنا بو معبد پاکی متین
اول بانیٔ ذی شوکتك دعواتن ایتسونلر ادا
قیلدقجه ایفای صلات آنده همیشه مؤمنین
تاریخ اتمامن جلال نظم ایلدم بالافتخار
قیلدی بو رعنا جامعی انشا امام المسلمین
١٣٠٢

عساکر منصوره‌لرینك اقامه‌سنه مخصوص انشا ایدیلان قشله‌نك قپوسی بالاسنده محکوك اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر.

شاه سلیمان حشمتك حکم بدیع الحکمتی
معموره‌زار انتظام ایتدی بو ملك ودولتی
ایتدی بونو سطوت برا تاریخیدر جوهر نما
سلطان حمید ایتدی بنا دارالجیوش نصرتی
١٣٠٦

ساعت قله‌سی

جملهٔ مؤسسات دیانت غایات جناب ظل اللهیدن اولان حمیدیه جامع مبارکی باغچه‌سی بیوك قپوسنك اتصالنده‌کی قله‌نك درونی اوچ کتبخانه‌یی حاوی اولوب خارجی مارسلیا طوپروغی دنیلان طاشدن وداخلی دخی طوغله‌دن انشا قلنه‌رق برلون سفید رنك ایله تلوین و آلافرانغه و آلاتورقه ساعتلر ومیزان الهوا ایله میزان الحراره وبرباراتونر وبرده مقیاس الریاح آلتی وضعیله تزیین قلنمشدر.

اشبو قله‌نك الت قاتنك ارتفاعی ٥ مترو ٤٠ سانتیمترو وایکنجیسنك ٥ مترو واوچنجیسنك ٤ مترو ٨٠ سانتیمترو اولوب ساعتلرك موضوع بولندیغی محللرینك بالاسنك ارتفاعی دخی ٤ مترودر.

قله‌نك بالاسنه صعود ایتمك ایچون انشا قلنان مدور نردبان دیش بوداق اغاجندن معمول اولوب الت قاتنده جویزدن معمول نفیس دولابلر جلب انظار

ایلمکده‌در. قله‌نك اطراف اربعه‌سنده آب زرین ایله نقش ایدلمش اولان درت قطعه تاریخ رعنا بروجه آتیدر.

برنجی جبهه‌ده

شهنشاه جهان عبدالحمید خان ایلدی انشا
مکمل قلهٔ ساعت بو مبنای رفیع اوزره
تماشا ایلیوب تاریخنی یازدی قولی مختار
یاپیلدی قلهٔ ساعت بو نو طرز بدیع اوزره

١٣٠٨

ایکنجی جبهه‌ده

اولور هرساعت مسعود عهدنده حمیدخانك
طنین انداز آذان جهان اوازهٔ شوکت
بوصیقات بدیعك یازدی تاریخن دیدی مختار
یاپیلدی طرز عالیده مصنع قلهٔ ساعت

١٣٠٨

اوچنجی جبهه‌ده

طرح علوئ شهنشاهی اولان بوقله‌ده
اولدی میزان هوا حکمت نمای اعتلا
نقش اولنسون طاقنه مختار بو تاریخ تام
قلهٔ ساعت نواز نکاه میزان‌الحراره

١٣٠٨

دردنجی جبهه‌ده

خاقان قوت بخش دین یاپدی بوساعت قله‌سن
اعلان ایچون اسلامه هب اوقات خمس طاعتی
تاریخنه مختار ایدر اهل تماشا سر فرو
سلطان حمید ایتدی بنا بو جلوه کاه ساعتی

١٣٠٨

قلینج علی پاشا

بشکطاش قربنده بولنان اشبو محله‌ده طوبخانه‌ده واقع جامع شریفك صاحبی اولان

مشهور قپودان دریا قلیـنج علی پاشانك اثر خیری اولان جامع شریف کائندر . جامع مذکور سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینك دامادی ابراهیم پاشانك همتیله مجدداً بنا وانشا اولنمشدر .

عرب اسکله‌سی مسجدی

بومسجدك بانیسی تکرلك مصطفی افندیدر. موما الیه مسجدینـك محرابی اوکنده مدفوندر. قربنده فوقانی برمکتبی واردر. سلطـان احمـد خان ثالث حضرتلری بردفعه علی الغفله بومسجدده صلاة جمعه اداسی مرادهمایونلری اولمغله درعقب برمنبر وضع اولنوب ومؤذن محفلنك نصفنه دخی برقفس احداثیـله محفل همایون دخی علاوه قلنمشدر. برمدت صکره مسجدی تعمیر ایله یکیدن احیا بیورمشلردر. ۱۱۶۱ ده چینلی کوشك دخی تعمیر وتزیین اولنمش واطرافنه ابیات آتیه تسطیر قلنمشدر .

نعمتا قصر کلام ایله قصورك ظاهر
نظمك اولورسه‌ده رشك آور ابن‌عباد
یمنله زیور برج شرف و شوکت ایده
مهر ذاتیله بو نو قصر ابد رب عباد
سایه انداز اولوب اقبال‌وسعادتله مدام
اوله اول پادشهك ذوق وصفاسی‌مزداد
مندر جدر ایکی تاریخ بو بیت پاکه
مصرعینی بری برینه ایدنجـه امداد
جای نودر اوله شوق آورسلطان‌محمود
بی بها قصر بشکطاش همایون آباد

۱۱۶۱

بشکطاش قصرینك انشاسنه تاریخ شودر .

نظم آسـا بوقصر بی قصورك بزه تاریخن
دیدی مأوای بو الفتح جهان سلطان‌محمددر

۱۰۹۰

سنان پاشا

اشبو محله‌ده قپودان دریا سنان پاشانك بنا کرده‌سی اولان مسجد شریف کائندر. مسجدك منبرینی چوملکجی زاده محمد افندی وضع ایلمشدر. حوالیسنده واقع مکتب کوسم والده دینمکله شهیره ماه پیکر سلطان حضرتلرینك اثر خیریدر بناسنه [غنا ١٠٥١] لفظی تاریخ واقع اولمشدر. بوندن باشقه خانم قادین نامنده بر صاحبة الخیراتك دخی بر مسجدی وار ایدی. موما الیهانك وفاتنه [وقت موت: ٩٩٢] ترکیبی تاریخ دوشمشدر. الیوم مسجد موجود دکلدر. جوارنده مصر تجارندن اغریبوزلی الحاج احمد اغا طرفندن فوقانی اوله‌رق بنا اولنمش بر مکتب واردر.

غزالی مسجدی

بشکطاش قرب وجوارنده اولان اشبو مسجدك بانیسی زمرهٔ قضاتدن دلی برادر نامیله بنام بروسه‌لی محمد افندی درکه شعرا وظرفادن برکیمسه اولوب بونام ایله شهرتنه سبب موما الیهك سویلمش اولدیغی شو بیتدر.

مجنون که بلا دشتنی کشت ایتدی سراسر
غمخـانه‌مه کلدی دیدی حالك نه برادر

مغنیساده ایکن شهزاده سلطان قورقود ابن سلطان بایزید خان حضرتلرینك ندمای بزم آرالرندن ایمش دافع الغموم ورافع الهموم رساله‌سنی شهزادهٔ مشـار الیه ایچون ترتیب ایلمـشدر. کیکلو بابا درکاهنه شیخ تعیین اولندقده اشبو بیتی سویلمشدر.

خیال چشم آهولرله هر بار
کیکلو بابایه دوندك بی یار

سغر بحصار و آق شهر نیابتنده دخی بولنمش وبعده کف یدایده‌رك عواطف پادشاهیدن شهریه بیك اقچه علوفه ایله قناعت ایتمش وبشکطاشـده بر زاویه ایله برحمام بنا ایلمشدر. او اثناده اشبو بومطلعی

چونکه میر مجردان اولدم

بکانه بو بر کرك امیرانه

قصیده‌سنی بالانشاد وزیر اعظم اولان ابراهیم پاشا واسطه‌سیله سلطان سلیمان خان حضرتلرندن وارباب دیوانك جمله‌سندن عطیه‌لر تحصیل ایتمش وحتی ادرنه قربنده کوپری انشا ایتمکده اولان مصطفی پاشا عطیه‌سنی ویرمزدن اول وفات ایتدیکندن مخلفاتندن ورثه‌سی اون بیك اقچـه اعطا ایتمشلردر. بعده مذکور کوپرینك ختامنده برتاریخ سویلیوب پاشای مشار الیهك حلیلهٔ محترمه‌لری سلطان حضرتلرینه تقدیم ایتمکله تکرار یوز التون احسان ایلمشدر .

کوپری حقنده سویلدیکی تاریخ بروجه آتیدر.

بیلدی مرحوم مصطفی پاشا
کـوپریدر فی‌الحقیقه بودنیـا
یاپدی برکوپری خرج ایدوب وارن
ایده تاکیم بو معـنایه ایمـا
دخی کوپری تمـام اولمـادن
ایتـدی اکا هجوم سیل فنـا
کچدی مرحوم دیدیلر تاریخ
کوپریدن کچدی مصطفی پاشـا

شیخ موما الیه زاویه‌سنی آتشی نام بردرویشه فراغت ایدرك کندیسی حج شریفه عزیمت ایدوب کاه مکهٔ مکرمه‌ده وکاه مدینـهٔ منوره‌ده آرام ایله امرار اوقات ایلمش وکعبهٔ معظمه‌ده دخی برمسجد شریف ایله برده باغچهٔ لطیف بنا ایدوب شو تاریخی سویلمشدر .

بتوفیق الهی این بنـارا
بنا کردم درین بالای دکه
بنام حضرت سلطان سلیمان
زدم مانند زر بر سنك سکه
بکفتم بهراو تاریخ بادا
تفرجکاه بی مانـند مکه

تاریخ دیکر

قد بنی العبد مسجـداً لله

حامداً شاكراً على نعماه
قال وقت التمام تاريخاً
مسجداً خالصاً لوجه الله
٩٤٠

كندوسی ٩٤١ سنه‌سی عازم دار بقا اولوب اثر خیری اولان مسجد خطیره‌سنه دفن ایدلمشدر. مرتب دیوانی واردر . مخلصی غزالیدر . سنی یتمشی تجاوز ایتمشدر.

اشبو قریه‌ده طریقت شعبانیه‌یه منسوب فخرالدین افندی درگاه شریفیله نقشبندیه‌دن دولکرزاده تکیه‌سی موجوددر.

طوله باغچه

اسکدارک قارشیسنده و بشکطاش ایله بزم عالم والده سلطان جامع شریفی اره‌سنده کائن شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه ممتد برساحل اوزرنده مبنی برسرای همایوندرکه اوك طرفی دکیز وارقه طرفی بشکطاشه کیدن جاده وجنوب غربی جبهه‌سی برمیدان ایله محاطدر . اشبو میدان سرای همایون اصطبل عامره والده جامعی اره‌سنده مستطیل الشکل برمحل اولوب درونده برساعت قله‌سی ایله برقره‌غول وسرایك قربنده‌کی قسمده کوزل برباغچه واردر اشبو باغچه ١١٢٣ رجب شریفنده سلطان احمد خان اول حضرتلرینك امرهمایونلری اوزره طولدیرلمشدر خلیل پاشانك ایکنجی دفعه‌کی صدارتنده بشکطاش ایله قره‌بالی باغچه‌لری بینی طولدیریلوب حدائق سلطانیه‌دن قیلندی .

بزم عالم والده سلطان حضرتلرینك آثار خیریه‌سندن اولان جامع شریفك قپوسی بالاسنده محکوك بولنان تاریخ رعنا بروجه آتیدر .

مقام والده سلطان بزم عالم عقبا
ایدنجه معبدینك یاپمش ایدی چار دیوارین
تمام ایتدی انك عبدالمجید خان جمله بنیانن
زهی اکمال قیلدی بوبهین خیر پرانوارین
غریق نور رحمت اوله تاریخم مادری یارب
جهاندن ایتمه برآن دوراوشاهك مهر دیدارین
اذان وقت تاریخ اولدی زیور صیت اوج اوزره

بو معبد اولدی جامع والده سلطانك آثاری

١٢٧٠

اصطبل عامره قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ رعنا بروجه آتیدر .

صاحبقران عالم شاهنشه یگانه
محمود خان اعظم اسکندر زمانه
سلطان دین ودنیا خاقان بحر و بر
قیلمش اوشاهی مولا مظهر بونام وشانه
لطفی سحابه غالب حکمی شهاب ثاقب
رأیی سهام صاحب توفیق حق نشانه
طبعنده فیض مکنون تجدید رسم وقانون
ذاتنده وضع بیچون طور مجد دانه
لطفیله کون مملو معموره زار هرسو
ازجمله اولدی دلجو بونو تفنکخانه
اولدی صنوف عسکر حسن نظام یکسر
اولدی فنون دیکر طوب وتفنك ودانه
اقبالی سرمد اولسون عمری مزید اولسون
دائم مؤید اولسون بولسون ظفر جهانه
پرتو بوطرح بالا رسم وبناسی والا
تاریخ تامی اعلا دلجو تفنکخانه

١٢٤٩

کموش صویی خسته خانه سی

اشبو قشله ١٢٧٨ سنه سی پك رعنا برصورتده انشا اولنمش واتمامنه تاریخ آتی سویلنمشدر .

تخت اجلاله جلوسندنبرو اقدام ایله
ملکن اعمار ایتمده شاه جهان عبدالعزیز

ایلیوب انشا کومش صوینده بونو قشله‌یی
نقدجودین عسکره قیلدی روان عبدالعزیز
ملك وملت سایهٔ لطفنده کورسون راحتی
پادشاه عالم اولسون هرزمان عبدالعزیز
سویلدی تاریخ معجم بندهٔ خاصی ضیا
موقعنده قشله‌یی یاپدیردی خان عبدالعزیز

۱۲۷۸

کموش صویی چشمه‌سی ایچون یازیلان تاریخدر .

شاه دوران حضرت عبدالعزیزك سوبسو
جویبار لطفنك سیرابی اولدی کائنات
ابرجودی ایلدی احیا ریاض دولتی
خضر ایرشدی ملکه اول خاقان اسکندر صفات
نقد لطفن صرف ایدوب یاپدی بوزرین چشمه‌یی
بولدی ضجرتدن کومش صو تشنکانی هب نجات
اول شه دریا دلك حق دائم ایتسون شوکتن
روی ارضه فیض بخش اولدقجه جیحون وفرات
ایلدم تبشیر عطشانه ضیا تاریخنی
اولدی جاری کل کومش صوینده ایچ اب حیات

۱۲۷۸

طولمه باغچه مسجدی

اشبو مسجد شریفك بانیسی چاقرده‌در قبری قبرستانك اورته یرنده در سنك مزارنده تاریخ یوقدر . بعده بخار زاده الشیخ مصطفی رضاءالدین افندینك خلیفه‌سی زمانه‌سنك خواجهٔ عطاری وقاسم پاشا جامع کبیری جمعه واعظی عطار زاده الشیخ مصطفی افندی مسجدك التنه توحید خانه بنا انشاسیله مشیخت وضع ایلمشدر . ارتحالنه تاریخ آتی سوباشمشدر .

شیخ مصطفی افندی که کامل وجود ایدی
بل باغلمشدی راه فنا ایچره خدمته
اخذ ایتمش ایدی شیخ رضادن طریقنی

برمرد یکه تازایدی راه حقیقته
غیب عالمدن ایلمشیدی قلبه نقشبند
مرآت بی نقوش سوا ایدی وحدته
کمراه عشقه هردم اولور ایدی دسترس
درمانده‌یه وسیله ارار ایدی همته
ترك ایتدی کیتدی بیك ایکیوز بشده عالمی
شیخ مصطفی افندی صفای جنان ایله‌جنته

١٢٠٥

زاویهٔ مذکوره‌ده تربهٔ مخصوصه‌ده مخدومی وکریمه‌سیله دفین خاك عطرناك درلر. مرور زمان ایله مشرف خراب اولدقده جنتمکان سلطان محمود خان عدلی حضرتلری ١٢٥٤ تاریخنده درکاه مذکوری تجدید واحیا بیورمشلردر. بعده محتاج تعمیر اولدیغی حالده بوکره سایهٔ هما وایهٔ جناب ملوکانه‌ده بنا وانشا اولنه‌رق خزینهٔ خاصهٔ شاهانه‌دن دخی تفریشاتنه ارادهٔ سنیهٔ جناب خلافتپناهی شرفسنوح بیورلمشدر.

مقابلنده سلطان سلیمان خان غازی‌یه رجا ایله بشکطاش قربنده سلیمانیه‌جامع شریفنی بنا ایتدیرن طریق بکتاشیه‌دن قره‌عبالی محمد بابا مدفوندرکه بزم عالم والده سلطان جامع شریفی بنا قلندیغی زمان اطرافنه بر پارمقلق چویرلمشدر.

اتصالنده‌کی سبیل‌ایله چشمه سپاهیان اغالغندن معزول حاجی محمد امین اغانك اثر خیریدر. سبیل‌ایله چشمه‌نك اتمامنه سویلنان تاریخ قدری نام شاعرکدر.

سمی فخر موجودات امین اغای عالیشان
سپاه اغاسی ایکن ایتدی بر بویله اثر پیدا
تمام اولدقده قدری تشنکانه دیدی تاریخن
سبیل وچشمه‌دن آب حیات افزا ایچك صحا

١١٥٤

مومی‌الیه ١١٥٦ ده وفات ایدوب سبیل مذکور داخلنه دفن ایدلمشدر.

مخدوم ثانیلری حسین اغا دخی رجال دولت علیه‌دن اولوب مکرراً ترسانه امانتی ووزیر کتخدالغی مناصب جلیله‌لریله کامیاب اولمشدر. پدری خیراتنه منضم اولمق اوزره اتصالنده برمکتب ایله سبیل مذکورده یکپاره مرمردن شادروان بنا ایتمشدر. الیوم مکتب خانه‌یه تبدیل ایدلمشدر. وفاتنده پدری

خیری ایله کندی خیری آره‌سنده اولان مقبره‌یه دفن اولنمشدر. وفاتنه [ختام عمل = ١١٨١] ترکیبی تاریخ دوشمشدر. چشمه اوزرنده بربسملهٔ شریفه واَلت طرفنده [ومن الماء کل شیٔ حی] آیت کریمه‌سی محکوك اولوب الت طرفنده دخی ابیات آتیه واردر.

ضابط جند سپاه طایف بیت اله
عمرهٔ اصحاب جاه یعنی محمد امین
ایتدی برنده اثر نائل اجر ایلیوب
ایلیه سعیین خدا حسن قبوله قرین
شاکر اوقور تشنکان صو کبی تاریخنی
چشمهٔ عین الحیات یابدی محمد امین

١١٥٣

سبیل اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر :

جناب صاحب خیرات امین محمد اغا
کیم اولدر السنه‌ده بذل جودیله مشهور
درونی منبع آب زلال خیر واحسان
برونی مصدر برنوال نامحصور
امید اجر رجای قبول ایلیه حقدن
بو آبی ایلدی اجرایه کوشش موفور
خلوص ونیت وصدق درونی عبدالله
برنده بویله برعالی اثر اوله منظور
توسل ایتدی رضای خدای بچونه
سبیلی یابدی ایدوب بذل وسعت مقدور
سبیل پاکنك آب حیات
آب حیاتدر قطره‌سی مسرور
عطاشی ایلدی اروا سبیل وچشمهٔ پاکی
انیده ایکی جهانده خدا ایده مسرور
امید صادق اودر خاندان اقبالن
زمان حشره‌دك عون اله ایدر معمور

ادای خدمت تاریخی بیت واحد ایله
عجبمی شاکر اولورسه بووجهله مسطور
سبیل پاکی بوسوده بنا ایله‌ین یارب
بحق جاه محمد امین اوله مأجور

١١٥٣

سبیلك دیکر قپوسی اوزرنده ینه بربسملهٔ شریفه ایله (وسقیهم ربهم شراباً طهوراً) آیت کریمه‌سی والت طرفنده دخی ابیات آتیه مسطوردر .

قپو سا که آچلدی ای سبیل پاك وبیهمتا
عطاشی سنده قیل آب‌روان افزا ایله اروا
برایچم صویك اما حقی واردر اولمیوب منکر
دعای خیر بانی‌سیله اولسون نوش ایدن کویا
کل ای لب تشنکان ایشته سبیل وچشمه‌سار ایشته
هپ ابنای سبیله عافیتله نوش ایدك صحا

تربه‌نك جاده‌یه ناظر اولان جبهه‌سی اوزرنده جلی خطایله عشرهٔ مبشره اسامیسی مسطوردر .

طوله باغچه ایله قباطاش اره‌سنده ویقوشك باشنده یك سدعنابر صورتده یاپیلمش برچشمه اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر .

پادشاه دین ودولت حضرت عبدالحمید
تخت وبخت وشوکتك سلطان صاحب افسری
سر بسر سیراب آب جوی جودی کائنات
سر بسر طولدردی صیت عدلی ایله کشوری
غالب اولسون دشمن دین مبینه دائما
کورمسون فوز وفلاح آنك عدوی کمتری
حق مظفر ایلیه دائم لوای شوکتن
ناصری اه اوله توفیق باری یاوری
ایلیه اولاد وانساب کرامن حشره دك
ذاتی وسن مولا بو دین دولتك شان وفری
هم سلاحداری انك یحیی افندی محترم
سایهٔ لطفنده اولدی نیجه خیرك مظهری

هب دعای ناسی جلب ایتمکده شـاه عالمه
هب وجوه بره صرف ایتمکده طبع انوری
سوق ایدوب از جمله حسبی بومعلا چشمه‌یی
دفتر اعمال خیره ویردی زیب وزیوری
دلکشـا بر طرح نوزیبا ادادر حق بوکیم
برطرب ایلر کورنجه رسم وطرزی دلاری
بر قفسله مرغ خوش اندامه بکزر کویا
جانب دریایه آچمش شـوقله بال و پری
تشـنه‌لر ایچدکجه آبندن حیـات مستعان
ایده شـاد ارواح سبط حضرت پیغمبری
یاز ادیبـا شوقله تاریخ تامن سن دخی
منبع صـاف مصفی‌در ایچن کلـین بری
١٢٠٣

قباطاش

طوله باغچه میداندن بدء ایله شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه طوغری ممتد جاده ویاخود ساحلك قره جهتنده کائن فندقلی‌یه قدر اولان محله‌لردن عبـارت بر سمتدر. بوراده شرکت خیریه وابورلرینه مخصوص اولمق اوزره بر اسـکله بولندیغی کبی لدوس روزکارلرینه معروض اولدیغی جهتله غایت متین وریختم ایله احاطه اولنمش مستطیل الشکل بر قایق لیمـانی ولیمانك ریختمی اوزرنده کوزل برچشمه‌سی وبر باب قره غولخـانه‌سی ایله آرابه واپورینه مخصوص بر اسکله‌سی واردر . صوك بهارده بورایه بك چوق بال قباغی کتیریلور .

بوراده بولنان ومحل مذکورك سبب تسمیه‌سی اولان طاش رجال دولت علیه‌دن کوسه کتخدا دینلمکله‌شهر تشـعارمصطفی نجیب چلبی افندی طرفندن کوزلجه یونتدیریلوب براسکله حالنه افراغ ایدلمشدر . یقین‌وقته قدر اوراده کورلمکده ایدیسـه‌ده شیمدیکی حالده اوراده‌انشاولنان برکلبه‌یه تخللك وظیفه‌سنی ایفا ایتمکده‌در .

قباطاش جامع شریفی

جامع مذکورك بانیسی نشانجیلق پایه‌سیله متقاعد اولان رئیسی ارباب عرفان،

خواجۀ جهان معانی وبیان منشئ بی مدانی ثانئ بدیع همدانی عمر عونی افندی ابن مصطفی اغا عنوانیله مقیددر. تاریخ بناسی ١٠٦٢ در قپوسی اوستنه مبنی مکتب صبیانی‌ایله یانی باشنده برده چشمه‌سی واردر. مومی‌الیه جامعنك محرابی اوکنده مدفوندر .

چشمه اوزرنده تاریخ آتی محکوکدر .

[صاحب الخیرات والحسنات وراغب الجنة والدرجات مرحوم ومغفور المحتاج الی رحمة ربه الغفور طوپخانه‌لی الحاج محمد اغا ١١٩٦]

قارشوسنده بولنان مزارلغك دیواری اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر :

هم نام فخر عالم مطبخ امینی یعنی
ارجعی امری ایله ایلدی عزم بقا
ترك ایتدی منزلت وجاه جهان اول‌ذات
دعوت ایدنجه آنی دار نعیمه مولا
زائر قبری اولان اخواندن مرجودر کیم
فاتحه ایله ایده‌لر روحنه خیر دعا
تاریخ فوتی ایچون احبابی دیدی انك
مأوایی قیلدی منزل حاجی محمد اغا

١٢٠٠

قبا طاش قره‌غولنك اوست طرفنده بولنان جسیم چشمه صدر اعظم حکیم زاده علی پاشا مرحومك ایلك دفعه‌کی صدارتنده ایکی یوزلی اوله‌رق برطرز دلنشینده بنا وانشا اولنمشدر . مذکور چشمه‌نك صویی طوپخانه صویندن افراز ایدلمشدر . دکزه ناظر جبهه‌سی اوزرنده محکوك اولان تاریخ اوزمان شعراسنك منتخبی بولنان قبا طاشلی السید حسین وهبی افندینکدر .

وزیران جهانك آب روی مسعدت جودی
وکیل سلطنت صدر جمیل سایۀ مولا
بنان دستی عین نیل ایدوب لؤلؤ مقسمدن
عطاشی بحر وبرده مأجودی ایلدی اروا
بواحیا ایلدی ساقئ آب کوثرك نامن
علی پاشا یوزی صوینه کل آب حیات ایچما

جهانه عدلی‌ساری آب‌جودی دهرمجاریدر
اوصدر اعظمی مولا معمر ایده نوح آسا
حساب‌اولسه‌چیقارهرمصرعندن وهیبا تاریخ
قلمله‌سنك مرمرده قازدك سكبی حالا
محمد مصطفی روحینه بوآب حیات اقدی
نه دلجو چشمه یابدی فی سبیل‌اه علی پاشا

١١٤٥

دیکر جبهه‌سنده محکوك اولان تاریخ شاکر حسین افندینکدر :

شه ستوده سیر خسرو سلیمان فر
جناب حضرت محمود خان ملك آرا
او آب روی سلاطین‌له ایکی اوچ شهرك
عطاش تشنه لبن ایتدی سوبسو اروا
محط عدهٔ شوکت غلاطه وطوبخانه
مراسیٔ سفن نصر اولان قاسم پاشا
برینی والده سلطان برین او شاه جهان
سبیل وچشمه بناسیله ایتدیلر احیا
انا صویندن ایدوب اهل دولته تقسیم
قصور یرلرده‌ده اولدی نجه چشمه بنا
فقط بو موضع خالی‌یه اولمیوب همت
براز آز ایدی در پیش ایکن ایکی دریا
اکاده خضر ایریشوب همت علیه ایله
سمی ساقیٔ کوثر کزیدهٔ وزرا
بوهمت علوی بو سخای مرتضوی
بو اعتقاد قوی بو نوازش ضعفا
بو نظم دولت و بو عفت ودیانت ایله
او صدر محترمك مثلی کلمدی حقا
وزیرلر آراسنده نجه مسلم ایسه
بوچشمه ساریده اولدی اونکلو مستثنا

خدا مقام شریفنده ایلیوب دائم
نیجه مآثره توفیق ایلیه مولا
یازیله طاقنه شایسته واقفا تاریخ
یرنده اولدی بنا چشمهٔ علی پاشا
١١٣٥

اشبو چشمه قربنده جزمه‌جی باشی بدرالدین محمود اغا طرفندن فوقانی اوله‌رق بنا اولنمش تکیه مسجدی کائندر. مومی‌الیه درکاهك قپوسی پیشگاهنده مدفوندر. بر بیوك طاشك اوزرنده رئیس الجر موقیـان دیو مفصل ومشروح ترجمهٔ حالی مسطوردر . زاویه ومسجدك اتمامنه [خیر عزیز = ٩٠٤] ترکیبی تاریخ دوشمشدر. مع‌التأسف بوکونکی کونده مسجد شریف مذکوردن بر اثر قالمامشدر. عرصه‌سنك بر قسمی جاده‌یه کتمش وقسم دیکری دخی معدن کموری دپوسی اتخاذ اولنمشدر .

بازرکان مسجدی

قپاطاشدن کموش صویی خسته خانه‌سنه چیقان یقوشده‌و آجی چشمه نامیله معروف اولان چشمه‌نك قارشیسنده‌در . بانیسی بازارکان علی افندی اولوب الیوم مسجد موجود دکلدر . یالکز بانیسنك تربه‌سی بولنمقده‌در . سنك مزاری تاریخدن عاریدر .

قنطارلی بابا درکاهی

قپا طاشده کموش صوینده واقع اولوب طریقت سعدیه‌یه منسوبدر . درکاه ١١٩٥ تاریخ هجریسنده‌بنا اولنمش‌در. بانیسی قنطارجی‌بابا نامیله معروف بر ذاتدر . مومااليه ١٢٦٠ تاریخنده وفات ایدوب تکیه‌نك باغچه‌سنه دفن دفن ایدلمشدر .

حاجه فاطمه خاتون محله‌سی

قپاطاش قربنده کموش صویی خسته خانه‌سی جوارنده دباغ اوطه‌لری زقاغنده

كائن اشبو محله‌عن اصل باشلی باشنه برمحله اولدیغی حالده بالآخره وقوعبولان
برحریق مدهشده اكثر خانه‌لرینك احتراقی حسبیله حین تحریر عتیقده موقعٔ
قبا طاشده كائن عمرعونی افندی محله‌سنه الحاق اولنمش وبرخیلی سنه‌لر قیودات
ومعاملات رسمیه او یولده جریان ایتمكده بولنمش ایكن اخیراً نامنه مضاف
مسجد شریفك تعمیر ایدلمسندن وبرخیلی خانه‌لر انشاسیله سایهٔ معموریتوایهٔ
جناب پادشاهیده شرفیاب اعمار وانتظام اولدیغندن محله‌لرینك سالف‌الذكر
عونی افندی محله‌سندن فك ارتباط وتفریقنه مساعده اولنمسی اهالیٔ محله
وارزوی عمومی‌اوزرینه امامتی دخی طرفندن مستقلاً اداره اولنمسی مسجدشریف
مذكور امامی حافظ حسین افندی طرفندن مضبطه‌واستدعا اولندقده اول‌امرده
اوقاف همایون نظارت جلیله‌سندن استفسار كیفیت اولنمش وبالحواله مسجد مذكورك
باشقه‌جه محله‌سی اولدیغی سندات وتمسكات وبونلرك محفوظ ومضبوط بولنان
قیوداتیله رهین مرتبهٔ حقیقت واثبات ایدوكی سندات عمومیه ادارهٔ بهیه‌سنك
اعلام جوابیسنه عطفاً محكمهٔ تفتیش اوقاف همایون مستشارلغی جانب
عالیسندن بیلدیرلمسیله برابر سجل نفوس اداره‌سندن دخی‌لدی‌الاستفسار صورت
معروضه تأیید وبیان قلنمش اولمسنه وقبا طاش یعنی عونی افندی محله‌سنك ایسه
ایكی یوزه قریب خانه‌یی شامل اولمق مناسبتیله بروجه عدل وحقانیت از هرجهت
قابل تقسیم وتفریق بولندیغی بالتحقیق اكلاشلمسنه مبنی خصوص مذكور حقنده
دوائر جلیله بیننده ایكی سنه قدر برمدت دوام وجریان ایدن مخابرات رسمیه
وتدقیقات عمیقه نتیجه‌سنده ذكر اولنان حاجه فاطمه خاتون محله‌سنك یوز خانه
اعتباریله بالتفریق باشلوباشنه مومی‌الیه حافظ حسین افندی طرفندن‌اداره اولنمسنه
ومحله‌جه تنسیب قلنه‌جق ارباب حسن حالدن ایكی مختار ایله برابر امامته عائد مهر
رسمیلرك باالحك یدلرینه تسلیم قلنمسنه مجلس اماتجه قرار ویرلمش وتعیین حدود
خریطه‌سی بالتنظیم شهر امانت‌جلیله‌سندن بانذكره داخلیه نظارت جلیله‌سنه‌ترسیل
وتسبیل ایدلمش وسایهٔ تسهیلاتوایهٔ جناب پادشاهیده ساحه آرای وجود اولان
لایعد ولایحصی اجراآت محاسن غایات ترقیپرورانهٔ عصریه‌یه انضمام ایدن‌خصوص
مذكوردن طولایی اهالیٔ محلیه طرفندن ادعیهٔ مفروضهٔ تاجدار اعظمی باكمال
اخلاص آوردهٔ زبان شكران وثنا ایدلمش وامام مومی‌الیهك سنه‌لرجه تعقیب كیفیت
واللی سنه‌لك بروقف جلیل وجمیلك شوصورتله ظاهره اخراجنه خدمت‌وحسن
موفقیتدن ناشی كندیسی جداً مظهر تقدیر پیروبرنا اولمشدر. حاجه فاطمه‌خاتون

سابقاً ترسانهٔ عامره امینی حسین افندی مرحومك نجل نجیبه‌سی والماس محمد پاشانك امامی ابراهیم افندی مرحومك حلیلهٔ محترمه‌سیدر مسجدك اتمامنه [باغ قدس ـ ۱۱۱۷] ترکیبی تاریخ دوشمشدر. فی‌الاصل بنا اخشاب ایکن وفاتندن مقدم طوغله‌یه تبدیل اولنمشدر. بانیهٔ مزبوره‌نك قبری اسکدارده‌در .

مسجد مرور ازمنه ایله خرابه یوز طوتمش و ۱۲۵۵ تاریخنده قپودان دریا بولنان محمد علی پاشا طرفندن تجدیداً تعمیر اولنمش وقپوسی بالاسنه تاریخ آتی تسطیر قلنمشدر .

حق محمد علی پاشانی موفق ایتدی
مسجد فاطمه خاتونی کوزل ایلدی بنا
شاه مغفوره اولان خدمت والاسیچون
قیلدی سلطان جهانبان فریق شورا
دل عاشق کبی یانمشدی بو معبد خانه
قیلدی معمور یکیدن او سخاوت پیرا
من بنی مسجدی عالم اولان عارف اکلر
شك سز اول ذاته ویرر مثلنی جنتده خدا
یازسه صفوت نوله جوهرکبی باریق تاریخ
محترق مسجدی ایتدی علی پاشا احیا

۱۲۵۵

ریختم اوزرنده مرکوز اولان طاشده محکوك تاریخ بروجه آتیدر :

شه‌دیارك نوال سلطنت عبدالمجید خاندر
ایدن فیض جوادی برو بحره هرزمان اجرا
بوصولردن کچنجه فورتنه هنکامی قایقلر
خطرخوفی ایله ناسه کلوردی دهشت عظما
بولمیانی اوجوهر ریز احسان ایدیجك ایجاد
قباطاش اولدی کوهر پارهٔ امنیت دریا
رها بولدقجه تندبادن زورقجه‌لر بونده
اوشاهی روزکارك فتنه‌سندن صاقلسون مولا
سزا ترجیع ایدرسه‌سنك تاریخك قلم زیور

بولیمان رصینی قیلدی خان عبدالمجید انشا

١٢٦٧

دکزه ناظر اولان جبهه‌سی اوزرنده محکوك ابیات بروجه آتیدر .

جهانکیر زمان معدلت عبدالمجید خانك
نسیم لطفی بحرینه ویردن جنبش اقبال
نظامی ایلدی بحر و بری مأوای امنیت
اولور امواج عدلندن جهان دریای امنیت
سریرنده خدا اول شهریاری ایلسون دائم
جهانده قیلدی چوق خیراتله ابقای امنیت
بومنظومه ایله زیور تام اولورسه نوله تاریخم
قباطاش اولدی بولیمان ایله باقی جای امنیت

١٢٦٧

قباطاش واپور اسکله‌سی اوکنده ١٢١٣ ده خیرات ایدلمش معطل بر چشمه کائندر .

قباطاش قره غولنه متصل اولان نمازکاه‌ده مرکوز طاشده محکوك عباره بروجه آتیدر :

[جنتمکان فردوس آشیان ابوالفتح سلطان محمد خان حضرتلرینك جزمه‌جی باشیسی محمود بدرالدین اغانك طقوز یوز درت تاریخنده وقف ایتمش اولدیغی اشبو نمازکاه عرصه‌سی بوکره تعمیر اولنمشدر ١٢٨٩]

قره غولك قارشیسنده الیوم اودون دپوسی اتخاذ ایدیلان محلده مدفون بر ذاتك باشی اوجنه موضوع بر چشمه طاشی اوزرنده ابیات آتیه محکوکدر .

ایریشه روحنه آثار رحمت
بو آبی اوغلو ایچون ایتدی اجرا
بوله نوش ایدن دلتشنه راحت
دیدی هاتف مثال ما جنت

١٠٦٦

علی اسپر

قباطاش قرب وجوارنده اولان اشبو محلده الحاج علی اغا طرفندن بنا

واحیا قیلنمش برمسجد شریف واردر . موما الیه مسجدنده مدفوندر . بو محله‌نك بو نام ایله اشتهارینه سبب مسجدك امامارندن بری علی اسپر دیمکله شهرتشعار اولمسندن‌ایلری کلمشدر .

فندقلی

قباطاشك جنوب غربیسنده برطرفی ساحل وتراموای جاده‌سیله احاطه اولنمش برسمت اولوب شمال غربیده براوجی تقسیمه متصل جنوب غربیسی طوبخانه سمتنه بتیشیك برسمتدر .

فندقلی جامع شریفی

ساحل بحرده وجاده‌یه ناظر اولان اشبو جامع شریف اناطولی قاضیعسکر-لکندن معزول محمد وصولی‌افندی طرفدن بنا وانشا اولنمشدر . موما الیه مصاحبهٔ حضرت سلطانی حبی عائشه خاتونی تزوج ایتمش اولمغله حبی منلاسی عنوانیله دخی شهرت آلمشدر .

٩٩٨ سنه‌سی ترك عالم فانی ایلمش وایوب سلطانده محل مخصوصنه دفن ایدلمشدر. قربنده مستقل زاویه‌سی واردر. حبی عائشه خاتون دخی یقیننده وبر تربهٔ مخصوصه‌ده مدفونه‌در .

جامعك قربنده اولان مکتب ایله حمام مرحومك وقفیدر ١١٦١ تاریخنده استانبول قاضیسی ایکن جامع مزبورك وقفنك تزییدینه خدمت ایدن چلبی زاده اسماعیل عاصم افندیدر. ١٢٣٨ سنه‌سی وقوعبولان برحریقده جامعك اطرافی رخنه‌دار اولمش ویکیدن تعمیر ایله محفل همایونی دخی توسیع قیلنمشدر . جامع شریفه متصل سبیل اوزرنده محکوك تاریخ شودر .

شهنشاه جهان عبدالحمید خان ابن احمد خان
همیشه مظهر فیض جنان کبریادر بو
انك عصر همایونده بولمشدر جهان زینت
هر اطوارنده نقد ساز سلفدن دریادر بو

خصوصا قیل نظر خیرانه دستور ذیشانك
موفق اولدی آثاره اکا حقدن عطادر بو
محلنده عجب برك کرم صرف همم قیلدی
خلوصیدر انك باالله توفیق خدادر بو
بوجمعیتلو رعنا جای بیل کیم یوغیکن الحال
بحمدالله که نقدر شك رضوان صفادر بو
آقدی سلسبیل اعنی ما کوثر ملکه جنتدن
حیات اولسون عبادالله کیم عین الشفادر بو
بوسمتك ایلیوب وردی حقا آصف یکتا
شرفله صاچلدی فندقلی مجراسنه روادربو
زلال آسا ایچك ای تشنکان آب مصفادن
یوسف پاشای برلب صو مدحه سزادر بو
وکیل مطلق شاه معظمدر صداقتله
دعاسی واجب هر عهدهٔ وکلادر بو
نجه خیر ایله نام شریفین یازدی مرمرده
خدای مغفرتسازه کمال التجادر بو
دکلدر زینت صوری جهانه منحصر ملکه
لوجه اه اثردر نوشهٔ یوم بقادر بو
ایدوب روح روان آثارکه تحفهٔ ناچیز
شفاعت جوبی باب حبیب مجتبادر بو
ادیباسنده یاز اتمامنه تاریخ زیباسن
سوز اولمازطرحنه‌اعلا سلسبیل دلکشادر بو

۱۲۰۱

جامعك مقبره‌سنه حسین پاشا زاده روز نامچهٔ اول الحاج محمد بك طرفندن بر دیوار چکلمش واوزرینه موضوع برطاشه ابیات آتیه حك اولنمشدر .

محمد بك افندی ابن الحاج حسین پاشا
کوچوب بو دهر دوندن قیلدی عزم عالم بالا
همیشه پیشه اوراد ایله اذکار ایدی اول ذاتك

شب وروز ایلدی تحصیل زاد عالم احیا
کراراً حج ایله تعمیر ایتدی چوق خدمت
شفیع اوله اکا روز جزاده کعبهٔ علیا
اگرچه جانب دولتدن اولمشدی اکا مأمور
بجای آوردهٔ خدمت اولوب سعی ایلدی حقا
تهی دستانه انعام ایتمکی معتاد ایدنمشدی
تصدق ایتمه‌ده اهمال وامساك ایتمدی اصلا
نیجه دفعه اولوب روزنامچهٔ اول ینه اخر
قپاندی دفتر اعمالی ایتدی ذمت ابرا
میر آمد اولمشیکن خواجکان دولت ایچنده
قودی بالین خشت لحده سر قبری ایدوب مأوا
اولوب طی کردهٔ دست اجل روزنامچهٔ عمری
چو نقش صورت عالم ایدر تحویل استدعا
صلاح اوزره مرور ایتمشدی اوقاتی بو عالمده
ایده عقباده باری جایکاهن جنت اعلا
کلوب برداعیٔ اخلاص مشید دیدی تاریخین
محمد بك افندی ایلیه رحمت سکا مولا

بو مزارلقده مدفون صادق افندینك سنك مزاری تاریخی بودر .

حضرت صادق افندی رحمة الله علیه
ایتدی عزم ساحهٔ دار السلام
اول سمی فخر عالم فاضل تقوی پناه
اولمشیدی ایکی دفعه عز ایله مفتی الانام
مهبط انوار اوله قبری الی یوم القیام
لحده اولنجه نهاده پا دیدم تاریخنی
جنت المأوی اوله صادق افندی‌یه مقام

فندقلی جامعنده مدفون ذوات مشهوره

صدرالدین زاده صادق محمد افندی ـ مدرس فیض‌اه افندی صلبندن ١٠٤٠ جماذی‌الاولنك اون التیسنده تولدایلمشدر . مدرس ، منلا اولوب ١١٠٣ محرمنده استانبول پایه‌سی و٤ ده صدر اناطولی و٥ شوالنده‌صدر روم ایلی اولوب ذی‌القعده‌سنده شیخ‌الاسلام اولدی ١١١٩ ذی‌القعده‌سنده‌شیخوختی اکلاشیلوب انفصال‌ایتمش و ١١٢٠ رمضانك‌یدیسنده‌وفات‌ایتمش‌وفندقلی جامع‌شریفی اوکنه دفن ایدلمشدر . عالم ، ادیب حسیب اولوب السنهٔ ثلاثه‌ده شاعردر .

صدرالدین زاده عبدالرحمن افندی ـــ شیخ الاسلام صادق‌افندینك اوغلیدر . مدرس ومدت مدیده مکتوبیٔ‌فتوا اولدی‌بونك اولادینه [مکتوبی زاده] دینلدی ١١٣٤ ده یکیشهر منلاسی وبعده شام منلاسی و٤٢ ده مکهٔ مکرمه منلاسی ٤٣ ذی‌القعده‌سنك یکرمیسنده استانبول‌قاضیسی اولوب سنه‌سنده عزل اولندی ٥٠ ذی‌الحجه‌سنده قسطمونی‌یه کوندریلوب بعده انا طولی پایه‌سی اولدی ١١٦٠ رجبك یکرمی بشنده وفات ایله فندقلی جامعنه دفن اولنمشدر . علم وکتابتی جامع برذات ایدی . مخدومی زین‌العابدین محمد افندی کندوسندن یکرمی کون اول وفات ایتمشدر یانده‌مدفوندر .

فندقلی تکیه ومسجدی

اشبو تکیه حضرت سنبل سنان طریقنه منسوب اولوب امرای‌دریادن‌عرب احمد پاشانك زوجهٔ محترمه‌سی سرایلی پری زاد خاتون طرفندن بنا و انشا ایدلمشدر . زوجی ایله برابر مسجد مذکور قربنده واقع تربه‌ده مدفوندرلر . مقابلنده واقع چشمه مشار الیه پاشانکدر . اوزرنده محکوك تاریخك تاریخ مصرعی شودر .

سلسبیل اولدی ایچك چشمهٔ احمد پاشا

٩٨٣

وقفیه‌سنه [حسنات فتاح = ١٠٠٨] ترکیبی تاریخ دوشمشدر . مذکور تکیه ١٢٣٨ جماذی‌الاخره‌سنده وقوعبولان طوبخانه حریق کبیرنده محترق

اولمش ومؤخراً قپودان دریا خسرو محمد پاشا طرفندن مجدداً بنا وانشا ایدلمشدر .

چشمه‌نك اوزرنده ایکی حدیث شریف واردر .

درون تکیه‌ده مدفون اولان مشایخ

زاویۀ مذکوره‌یه ابتدا شیخ حسن افندی شیخ اولمشدر . مومااليهك وفاتنده یرینه الشیخ السید جعفر کشفی افندی شیخ اولمش و۱۰۵۳ تاریخ هجریسنده وفات ایدوب جامعك مقابلنده واقع کوشه‌یه دفن ایدلمشدر. وفاتنه مصراع آتی تاریخ دوشمشدر .

هودیوب جعفر افندی عزم فردوس ایلدی

یرینه شیخ رجب افندی پوست نشین اولوب بودخی ۱۰۵۵ ده وفات ایلدکده یرینه فضل‌اه افندی شیخ اولمشدر ، ۱۰۶۵ ده وفات ایدوب یرینه اعمی حسین افندی زاویه‌دار اولوب ۱۱۱۸ سنه‌سنه قدر ۵۳ سنه مشیختده بولنوب بونکده وفاتنده مصطفی افندی شیخ اولمش و۱۱۴۰ ده بودخی وفات ایتمکله یرینه محمد افندی شیخ اولمشدر بودخی ۱۱۴۹ ده وفات ایدوب یرینه ابراهیم افندی شیخ اولمش بودخی ۱۱۷۸ سنه‌سی وفاتنده السید محمد نبی افندی پوست نشین اولوب ۱۱۸۹ سنه‌سی وفات ایتمکله یرینه شیخ احمد افندی وانك ده وفاتنده حافظ افندی جانشین اولمش و۱۲۳۴ سنه‌سی ارتحال دار بقا ایلدکده یرینه بو تکیه‌نك صوك مشایخندن [یونس افندی] شیخ نصب اولنمش وخیلیجه

شهرت آلمشدر. بونکده وفاتنده شیخ حافظ احمد افندی شیخ اولوب بودخی ۱۳۰۱ ذی‌الحجه‌سنده جده‌ده ارتحال داربقا ایتمکله یرینه مخدومی شیخ قدرت افندی شیخ اولمش ایسه صغر سنی حسبیله الیوم وکالتی رشادتلو شیخ حافظ محمد شوکت افندی اجرا ایلمکده‌در .

تکیه‌ده مسافرهً بولنوب ۱۲٤۵ سنه‌سی وفات ایدن شیخ عبدالرحمن افندینک سنک مزارنده محکوک اولان تاریخدر .

محو اولوب عشق ایله درگاه وصاله یورودی
سید سالك حق حضرت عبدالرحمن
شاذلی ، قادری ، نقشی وفارعی ایدی هم
قطب یکتا ایدی آداب طریقنده همان
شانه دینسه دخی عارف یاه سزا
واقف سر ملامت ایدی اول پیر جهان
جانی ایتدی فدا ذوق جماله کیتدی
روحنی رحمت ایله شاد ایده رب یزدان
کوجدی برعاشق دیدی آغله اوقو تاریخك
هو دیدی ترك فنا ایلدی عبدالرحمن

۱۲٤۵

تکیه‌نك یقیننده کی اولان چشمه ایله اوزرنده اولان مکتبی سلطان عثمان خان ثالث حضرتلرینك سلحدارلغندن صدارت عظمی ایله چراغ بیوریلان بیقلی علی پاشا بنا ایلمشدر حتی ۱۱٦۹ ده وفات ایتدیکی زمان خیرات مذکوره ناتمام قالدیغندن پادشاه مشار الیه حضرتلرینك قادینلرندن اوچنجی ذوقی قادین حضرتلری طرفندن اکمال ایدیلوب وظائفی دخی نور عثمانی جامع شریفی وقفنه الحاق ایدلمشدر . مرور زمان ایله چشمه‌نك صو یوللری خراب اولمغله امناء ترسانه‌دن حسین افندی نام ذات یکیدن صو کتوروب چشمه‌یی دخی تعمیر واحیا ایلمشدر .

فندقلی جامع شریفی قربنده وجاده اوزرنده بولنان حمامك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر :

دیدیلر حضرت منلا افندی یاپدی بر حمام

نظیرین کورمدی عالمده ارباب نظر آنوك
صوینی نوله آقتسه آینه صاف مشربلر
که زیرا شمدی اولدر آبرویی صحن دنیانوك
کورنلر اول مقام دلکشا انك دیدی تاریخن
لب دریاده سیران ایله حمامی منلا نوك

حمامك ایلریسنده وجاده اوزرنده معطل برچشمه کائندرکه اوزرنده عبارهٔ آتیه محکوکدر .

[صاحب الخیرات والحسنات سابقاً اغا کتخداسی مرحوم ومغفور خرپوتلی مصطفی اغانك چشمه‌سی ١١٧٥]

قزغانجی باشی

فندقلی قربنده اولان اشبو محله‌ده قزغانجی باشی الحاج علی اغا طرفندن بنا وانشا اولنمش جامع شریف کائندر. مومی الیه جامعك یقیننده کائن ابدست الغه مخصوص موصلقلر جوارنده مدفوندر. سنك مزارنده اولان تاریخ ١٠٦٨ در. بعده متولیلردن الحاج ابراهیم اغا طوغله‌دن بر مناره ایله برمکتب ووظیفه ضمیله اول محلی احیا ایدوب واقف ثانی اولمغله وفاتنده جامعك محرابی اوکنه دفن اولنمشدر. ومزاری طاشنه متولیٔ ثانی دیو تحریر ایدلمشدر. جامعك قارشوسنده کوشه‌ده بولنان کارکیر وبیوجك چشمه کوپریلی زاده احمد پاشا طرفندن ١١٤٥ ده بنا اولنمشدر .

جامع شریفك دیواری اوزرنده محکوك اولان تاریخ بر وجه آتیدر :

شوق ومهتاب عبادتله فتیلی آلدی
طوپجی غازیلرینك شجیعی احمد پاشا
محترق جامعی یاپدی قزاندی اجرین
خیر ایله روحنی قزغانجینك ایتدی احیا
قیلدی بو بیته خدا بانیٔ ثانی ذاتن
بش وقت ایچره جماعت ایدر البته دعا
ایلیوب سعینی مشکور بحق کعبه

سیأتن ایده رحمت ایلیه ربم امحا
یازدی تاریخنی صفوت اوقوسون مؤمنلر
یاپدی اخلاصله بومسجدی احمد پاشا

مشارالیهك چشمه‌سی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر :

مادر سلطان محمود خان خیر النسا
تاج عصمت درة العفت سلاطین عفاف
جوش ایدوب دریای خیری تشنکان عالمی
ایلدی سیراب ویان چون بقدر اکتفاف
بوکرمدن حصه‌دار اعلا وادنی سوبسو
اولدی مستغرق یم احسانه خلق بی‌خلاف
قباطاش طوپخانه قاسم پاشا معمور اولدیلر
بویله خیرات عظیم الشانله قیل اعتراف
هر رجال دولته بر چشمه احسان ایلیوب
ایلدی احمد پاشایه‌ده بو خیره مضاف
اویله احمد پاشا کیم خاندان دولتك
بنده‌سیدر اول وزیر ابن وزیر اهل صاف
پادشاه ربع مسکونك نشان عدلنه
اولدی توقیعی زمان عدلی ویردی انکشاف
حضرت سلطان محمود ابن سلطان مصطفی
خلداه عمره سلطانه بالاکتناف
خان ابن خان آل عثمان مالك روی زمین
اعظم خاقان شهنشاه جهان صاحب سیاف
چاکر ادناسیدر کیخسروو دارا وجم
آستان دولتیدر جمله برجای مطاف
والده سلطان برخیره موفق اولدی کیم
دولت اولده مسبوق اولمدی بی‌اختلاف
درکهکده قیل قبول خیر جلیل‌الشانی
بخشا یوم‌القیام یاربنا مما نخاف

بهجتی عطشانه تاریخ ختامن سویلدم
چشمهٔ احمدپاشا اولدی جاری آب صاف
١١٤٥

جامع شریفه متصل اولان اوفاق بر مزارلقده مدفوندر . سنك مزارنده تاریخ آتی یازیلیدر .

آتمه‌دن طوپی بقا ملكنی فتح یالیتنا
آلور البته قبل اجل جیش فنا
اشته حق ایلیه عفویله فریق جنت
کوچدی بر پیر مجاهد ایدی احمد پاشا
دین‌ودولت اوغرنده چالیشوب ازدل‌وجان
آلدی چوق نام صلاتایله اول مرد غزا
روحنی رحمت واخلاص ایله تلطیف ایده‌نه
یوم محشرده شفاعت ایده محبوب خدا
یازدی تاریخنی صفوت ایده‌رك حقه نیاز
حلم ایله رحمته نائل اوله احمد پاشا
١١٦٨

جامعك قارشوسنده ابدست آلمغه مخصوص اوفاق بر شادروانی واردر .

سلیمه خاتون

فندقلی دره‌سی داخلنده‌اولان‌اشبو جامع شریف قیلیج علی‌پاشا مرحومك زوجه‌لرندن سلیمه خاتون طرفندن فوقانی اوله‌رق بنا قیلنمشدر . موما الیها کمیده وفات ایتمش وبرجزیره‌یه دفن ایدلمشدر . جامع مذکوره بوکره تجدیداً تعمیر اولنمشدر . الت طرفنده اوفاق قورنه‌لی برچشمه ایله یقوشك باشنده بیوجك ومعطل وتاریخدن عاری برچشمه دها واردر .

پشمانیه جامع شریفی

فندقلی قربنده بولنان بوجامع شریف بروسه مولویتندن‌معزول‌عبداه‌افندی

طرفندن فوقانی اوله‌رق بنا قیلنمشدر . موما الیه جامعنـك التنده مدفوندر . سنك مزارنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

صرف مقدور ایلیوب قیلدی بنا بو جامعی
ایده مقبول قرین انی خدای مستعان
گوش جاننه ایریشنجه خطاب ارجعی
روح پاکی ایلدی عزم بهشت جاودان
قالدیروب دستی دعایه دیدیلر تاریخنی
دار جنت اوله عبداه افندی‌یه مکان
١١٠١

پرتلاش حسن افندی

فندقلی قربنده بولنان اشبو محله‌ده پرتلاش حسن افندی طرفندن بنا وانشا اولنمش بر مسجد شریف کائندر. مومی‌الیه طوپخانه‌ده قلیچ علی پاشا جامع شریفی بنا اولنورکن کتابت خدمتنده استخدام اولنمشدر. مسجدنده مدفوندر سنك مزاری تاریخدن عاریدر. بو مسجد الچق دام مسجدی نامیله شهرتشعاردر. مذکور محله‌ده سعداه افندی نامنده برصاحب خیر طرفندن برچشمه خیرات ایدلمشدرکه اوزرنده تاریخ آتی محکوکدر .

مکارم پیشه خیر اندیشه سعداه افندی کیم
موفق ایلمش خیرات واحسانه انی مولا
ایدوب تشمیر ساق همت وسعین ره خیره
جهانده دمبدم آثارنو ایتمکده‌در پیدا
بنا ایدوب بودلجو چشمه ساری فی سبیل‌اه
یکیدن عین خضرك ایلدی نامك ینه احیا
حرارتدن جگرسوزان گوروب فندقلینك خلقن
زلال شفقتدن تشنگانك ایلدی اروا
سراجی سویلدم تبشیر ایدوب عطشانه تاریخن
گل ایچ صو چشمه سارپاك سعداللهدن محا
١١٣٦

وینه بوجوارده بولنان برچشمه اوزرنده عبارهٔ آتیه محکوکدر .
[مهد علیا سلطنت دولتلو والده سلطان علیة‌الشان حضرتلرینک کیلارجی اوسته‌سی صاحبة‌الخیرات مرحوم دلداده اوسته روحنه الفاتحه = ١٢١٩

حاجی رجب

فندقلی قربنده بولنان اشبو محله‌ده حاجی رجب اغا نامنده برذات طرفندن فوقانی اوله‌رق برمسجد شریف بنا وانشا اولنمشدر خشبی برمناره‌سی واردر التی اناث مکتبی در . قربنده وجاده‌یه ناظر ١١٠١ ده وفات‌ایدن صوفی بابانك قبری موجوددر . قربنده حاجی بشیر اغاطرفندن خیرات ایدلمش برچشمه واردر .

چویجی لیمانی مسجدی

صالی بازاری قربنده و نصرتیه‌جامعشریفی‌اوست‌طرفنده بولنان اشبومسجد شریف محمود چاوش نامنده‌برذات‌طرفندن بنا وانشااولنمشدر . مسجد بعد زمان محترق اولمغله ١١٥٣ سنه‌سی تحویل قلمی کیسه‌داری عذاری الحاج محمد افندی طرفندن کارکیر اوله‌رق فوقانی بنا واحیا اولنمش ومنبر دخی وضع ایدلمشدر . مومی‌الیه مسجدك التنده مدفوندر. وفاتنه [اثر حکمت ١١٦٩] ترکیبی تاریخ دوشمشدر .

جانفدا خاتون ــ نوربانو سلطان حضرتلرینك اك مقبل جاریه‌سی اولمغله مشارالیها حین احتضارنده مخدوم عالیشانه حسن‌توصیه ایتمش وکندی وفاتنده حرمسرای همایونه ناظر اولمسنی وصیت ایلمشدر. بناء علیه کتخدا خاتونلق مقامنده شهرت بولمشدر. عصر سلطان محمد خان ثالثده سرای عتیقده انزوا ایدوب‌مستوفی تقاعدلك معاشی‌ویریلوب سرایلیلرك تزوبجنه مأمور اولدی‌صکره وظیفه‌سی بر مثلی تزیید اولندی معززاً ارتحال ایلمشدر مدبره وعاقله ایدی بری آق بابادہ دیکری کمرك اوکنده ایکی مسجدی و آق باباده حمام وسبیلی واردر. فندقلیده دره ایچی محله‌سی زقاقی آغزنده جاده‌یه ناظر تربه‌ده‌مدفونه‌در.

امیر امام مسجدی

فندقلی قرب وجوارنده اولان اشبو مسجد شریف سید یحیی افندی نامنده بر ذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر. مومیالیهك مدفنی معلوم دکلدر. مسجدك منارهسی ١٢٩٩ سنهسی حافظ بهرام اغا طرفندن تجدید قلنمشدر. منارهنك الت طرفنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر :

صاحب الخیرات زهی دارالسعاده اغاسی
حافظ قرآن اکرم جامع لطف وعطا
خیره صرف ایلر همیشه فکرومال نقدینی
طولدی خیراتیله عالم اول کریمك جابجا
تاریخ جوهرله اعلان ایتدی توفیق بندهسی
قیلدی بنیان بومنارهیی تجدید بهرام اغا

١٢٩٩

مسجدك شادروانی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر :

[رحمت حقه ارتحال ایدن بهیجه سلطان علیها الرحمة والغفران حضرتلریله لالهسی مرحوم ومغفور حافظ ریحان اغانك روح شریفلرینه حاصل اولان ثوابی هدیه اولمق اوزره حرم همایون اغالرندن تاج الدین اغا حضرتلری اشبو موصلقلری رضاءالله تعالی بنا وماءجاری اجرا ایتدیروب عباد مسلمین ابدست آلدقجه اخلاص وفاتحه خوان ایله متوفای مشار الیهك ومرحوم حافظ ریحان اغانك روحلرینی شاد وبانیسنی دخی خیردعا ایله یاد وتذکاره همتلری مسترحمدر ١٢٩٩]

مسجدك ارقه طرفنده بولنان ایکی اوطهنك قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

[اشبو ایکی عدد اوطهلرك ایجارندن حاصل اولان اقچهدن جامع شریفده موقوف اجزاء شریفهلردن بهرماه برختم شریف اوقوتمق ولاسیما شادروان وابدستخانه صو یوللرینك تعمیراتنه صرف اولنمق شرطیله مذکور اوطهلری رضاءالله تعالی حرم همایون حصهلی اغالرندن تاج الدین اغا انشاسنه موفق اولمشدر ١٣١٠]

قربنده وجاده اوزرنده بولنان برچشمه اوزرنده محكوك اولان تاريخ شودر :

[لااله‌الاالله محمدرسول‌الله صاحب الخيرات والحسنات سلحدار شهر يارى فندقليلى محمد اغا روحيچون الفاتحه ١١٣٨]

سهيل بك جامع شريفى

صالى بازارنده اولان بوجامع شريفك بانيسى امراى دريادن سهيل بك نام ذاتدر .

مذكور جامع جنتمكان سلطان عبدالعزيزخان حضرتلرينك زمان سلطنتلرنده برطرز دلنشين اوزره تعمير وتوسيع ايدلمش والتنه‌برده چشمه انشا قيلنمشدر . چشمه‌نك اوزرنده محكوك اولان تاريخ شودر .

حضرت عبدالعزيز خانك يم لطفى خدا
ايلمش سيرابساز كشت امن كائنات
طرز توسيع طريقن بوسهيل بك جامعك
يابديروب نوطرز ايله اول داور شوكتسمات
قيلدى تختنده بودلجو چشمه‌يى اجرا ايله
بومحله خلقنى سيراب شهد التفات
صفوت آبن كوروب اولورزلال
رشك شيرين طعمندن اوپر قند نبات
فتحيا احياى عطشانه روان تاريخ تام
كل بووالا چشمهٔ شاهيدن ايچ آب حيات

١٢٩٠

ساحل بحره قريب اولان مكتب ١٣٠٣ سنه‌سى غازى سلطان عبدالحميد خان ثانى افندمز حضرتلرينك عنايات ومبرات جليلهٔ شاهانه‌لرى سايه‌سنده مجدداً تعمير زرينه ابيات آتيه تسطير قيلنمشدر .

شهنشاه جهان عبدالحميدك دور اقبالى
زمان امن وآسايش دم عمران عالمدر

ثمالك سايه‌سنده بهره‌دار علم اولدی
كواه صحت كفتار ایسه وجدان عالمدر
باقك میر سهیلك ایتدی احیا دار تعلیمین
بو لطفك شاكری پیران ایله صبیان عالمدر
حسن نافع افندی خواجه‌نك‌ده حسن نیتله
كمال غیرتی مستلزم شكران عالمدر
بولندی حین اتمامنده حمدی بركهر تاریخ
شو نافع مكتبی انشا ایدن سلطان عالمدر
۱۳۰۳

جهانكیر

طوپخانه‌نك شمال غربیسنده كائن برسمت اولوب بك اوغلنه متصل نظارتی دكز جهتنه فوق‌العاده‌در . هواسی لطیف ایسه‌ده طوپخانه جهتندن كلان یوللر فوق‌العاده دیك بولندیغی جهتله مرور وعبور مشكل اولدیغندن بك اوغلی ایله اولان مناسبتی دها زیاده‌در .

جهانكیر جامع شریفی

جامع شریف مذكورك بانیسی قانونی سلطان سلیمان حضرتلریدر كه شهزاده‌لری سلطان جهانكیرك روحی ایچون ۹٦۷ تاریخ هجریسنده بنا وانشا بیورمشلردر . مشار الیه شهزاده حضرتلری ۹٦۰ سنه‌سی حلب‌الشهباده وفات ایتمش ونعشی درسعادته كتیریلوب برادر اكبرلری سلطان محمد روحیچون بنا اولنان شهزاده جامع شریفی قربنده برادرلری تربه‌سنه دفن ایدلمشدر .
وفاتنه شو مصرع تاریخ دوشمشدر .

فردوس ایده مقام جهانكیری اول جلیل

جامعك محفل همایونی ومكتب صبیانی واردر . طوپخانه حریق كبیرنده یعنی ۱۲۳۸ سنه‌سی محترق اولمش واوزمان صدر اعظم بولنان سلحدار علی

پاشا طرفندن مجدداً بنا وتوسیع قیلنمش ایسه‌ده مرور زمان ایله ینه مشرف خراب اولمش وشوکتلو غازی عبدالحمید خان ثانی افندمز حضرتلرینك همم شاهانه‌لریله برطرز دلنشینده تجدیداً تعمیر اولنمش وقپوسی بالاسنه تاریخ آتی تسطیر قیلنمشدر .

ابو الفتوح سلیمان خان قانونی
ایدوب بو معبدی شهزاده‌سی ایچون انشا
اوشاهزاده‌نك اسم شریفنه نسبت
قونلدی نامی جهانگیر جامعی حتی
جناب شیخ مکرم حسن افندی کیم
یگانه پیر رشادت سمیری ایدی حقا
ویروب بوجایه شرف بیك یکرمی سالنده
مقامن ایتدی تمام اللی درت ییل احیا
طریق فیض اثر خلوتیدن ارشادی
نیجه مریده ویردی نصاف عزوعلا
محل ذکر وعبادت ایکن بوجای لطیف
گچوب سنین ایدوب اول ذات اکمل عزم بقا
زمان زمان دخی بش دفعه محترق اولدی
خدایه شکر بوکره ینه اولندی بنا
باق ایشته سایهٔ عبدالحمید خانیده
عماری اسکیلرندنده اولدی چوق اعلا
صلاة خمسه‌ده هرذکر حق عقبنده
ایدلسون اول شه ذیشانه بونده خیر دعا
شیخ شیمدی شوالتنجیدر دیدم تاریخ
بجا یاپیلدی متین اشبو جامع رعنا

١٣٠٧

جامعك قپوسی اتصالنده کی چشمه اوزرنده [ومن الماء کل شیٔ حی] آیت کریمه‌سی محکوکدر .

وقتیله بوزاویه‌ده شیخ اولان حسن افندی جامع شریف قربنده مدفوندر . مشارالیه ١٠٧٤ سنه‌سی ارتحال دار بقا ایتمش وشعرای زمانه‌سندن رشدی

اولمسه برا کسکی تاریخ کامل فوتنه
رشدیا اولور ایدی قدمات مولی‌العارفین

سنی طقسانه قریب ایمش‌یرینه خلیفه‌سی اولوب کندینك هم آزادکرده‌سی وهمده دامادی بولنان فتح‌اه افندی شیخ اولمشدر. موما الیه ۱۱۱۵ تاریخنده وفات ایدوب شیخی یانته دفن اولنمشدر.

حسن افندینك سنك مزارنده محکوك اولان عباره بروجه آتیدر.

[قطب‌العارفین جهانکیری مرحوم الشیخ حسن افندی قدس‌اه روحه ونفعناه بشفاعته‌الفاتحه ۱۰۷٤]

ابدست‌المغه مخصوص اولان موصلقلر اوزرنده‌محکوك ابیات بروجه آتیدر.

زهی خیر جمیل بی ریا شایستهٔ تحسین
کیم اهل صلاحه ایلمش اعطا واهب مطلق
وضوء ساز اولمغه اهل صلاته یاپدی‌دلکش‌جا
ویروبدر جامع پاك جهانکیره کوزدریق
ایدوبدر ماء موصوله هر لوله‌سن کویا
ضمیری جمله‌یه راجع‌غرض خیردعا انجق
ایده شاداب کوثر روزمحشر حضرت باری
قیله اصحاب ابرار کرامه روحنی ملحق
اولور باعث انی اذکار خیره شهر یاتاریخ
بوآثار جهانده ایلدی حاجی حسین الحق

۱۱۲۲

اقرجه مسجدی

جهانکیر قرب وجوارنده اولان اشبو مسجد شریف قالیونجیلر دفترداری اولان الیاس بك طرفندن بنا وانشا قیلنمشدر. موماالیهك‌قبری مسجدنده‌در. بانی باشنده قاسم باشاده کائن پیاله پاشا جامعی قربنده معبر زاویه‌سنده شیخ ایکن‌وفات ایدن علی واحدی افندی مدفوندر بوراسی زاویه‌در.

قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه‌آتیدر:

جناب بانئ خیرات دفتردار الیاس بك

يايوب كيتمشيدى بيت اوسن برمنزل توحيد
مؤخرده على واحديله مصطفى آسا
بك چوق ذاتلر بودار فيضى ايلمش تسعيد
مرور ازمنه هر وجهله ويران ايتمشيكن
بودفعه سقفى اركانى منارى اولدى نو تأييد
امامى بولنان خواجه فؤادك حسن اقدامى
قلوب اهل ايمانى بويولده ايلدى تشييد
ديدم اسلامه تبشير ايله تاريخنى عصمت
بواعلا مسجدى ايتدى اهالى سعى ايله تجديد

۱۳۰۶

زقاغك ايچنه تصادف ايدن ديوارى اوزرنده [كلمهٔ توحيد ايله مرحوم ومغفور الشيخ احمد افندى الامام روحنه] عبارەسى محكوكدر .

كتانجى زاده عمر پاشا مسجدى

جهانكير قربنده اولان اشبو مسجد شريف بغداد واليلكنده بولنان منوغاتلى عمر پاشا طرفندن بنا وانشا قيلنمشدر . مشار اليه خيراته مائل اولد - يغندن امام اعظم حضرتلرينك تربهٔ شريفلرينى تعمير وامام ابى يوسف حضر - تلرينك مرقدلرينه مجدداً برقبهٔ عاليه بنا واحداث وبرچوق وظائف تعيين ايلمشدر . بغدادده جامع قريه قربنده برده مدرسەسى واردر . ديوان كاتبى اولان طيبى مرحومك تعميه طريقى اوزره سويلديكى تاريخ بروجه آتيدر .

ايرشدى كوشمه اوازه شش جهتدن كيم
بودار علمى بنا ايلدى عمر پاشا

۱۰۹۱

امام اعظم جوارنده اولان سد كبيرى تعمير ايلدكده موما اليه طيبى افندى تاريخ آتى‌يى سويلمشدر .

طيبى بنده سويلدى تاريخ سالنى
سدكزين خير جديدى محمدى

۱۰۹۲

بهروز قلعه‌سی ایله بغداد قلعه‌سی اره‌سنده اولان بیوك برخانك بناسی ختامنده نظمی زاده‌نك سویلدیکی تاریخ بروجه آتیدر .

شه‌والامکان سلطان سلیمان خان خاقانك
وزیر مشتری رأیی عمر پاشای عالی جاه
اولوب اوچ دفعه برج اولیایه والی‌وحامی
بهشت آبادی قیلدی نیجه خیریله مسرتکاه
امین ایتدی طریق مسلمینی‌ایلیوب کوشش
بنا قیلدی مراد اوزره بوخانی حسبة لله
رباط کهنه‌در بودار دنیا هر قونان کوچر
همان باقی جهانده بویله برخیرات خاطره‌خواه
چیقوب بر بندهٔ داعی دیدی بنیادینه تاریخ
بنا قیلدی عمر پاشا بوخانی فی سبیل‌الله

١١٠٠

مشار الیه المالی قضاسنده‌بنا ایتدیکی جامع‌شریفده مدفوندر . طوبخانه‌ده‌کی جامعنك منبرینی طوبجی باشی عبدالکریم اغا وضع ایلمشدر . جوارنده‌کی حمام بومسجدك وقفیدر . یقوشك باشنده اولان عبارهٔ آتیه محکوکدر .
[زمان سلطان محمود خان غازیده بنایه‌موفق اولدی سر خلیفهٔ روزنامجهٔ اول احمد افندی تاریخله تعمیره همت اهالیٔ محله ١٢١٨]
جهانکیره قریب ورخانه‌نك کوشه‌سنده مدفون اولان ذاتك سنك مزارنده محکوك اولان عباره شودر . [قدانتقل‌المرحوم المغفور محمد چلبی فی شهر شوال سنه الف]

فیروز اغا

جهانکیر ایله بك‌اوغلی‌وطوبخانه آره‌سنده کائن برمحله‌اولوب بك اوغلی جهتنه ناظر اولدیغندن دکز جهتی نظارتی مفقوددر .

فیروزاغا مسجدی

طوبخانه قرب وجوارنده اولان اشبو مسجد شریف سرای همایون اغالرندن فیروز اغا نام ذات طرفندن بنا وانشا قیلنمشدر. منبرینی صاحبة الخیرات والحسنات امینه خاتون وضع ایلمشدر.

مذکور جامع جنتمکان سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینک زمان سلطنتلرنده تجدید اولنمش وقپوسی بالاسنه تاریخ آتی تسطیر قیلنمشدر.

جامع آثار نصرت حافظ ارکان دین
خان محمود مظفر ناصر شرع متین
مهبط فیض خدا سرتاج شاهان جهان
مقتدای اهل سنت پیشوای مؤمنین
خطبه‌سن نامیز عرش اوزره‌یازمش قدسیان
زیب محراب خلافت آیت فتح مبین
اولدی یاور بخت فیروزی بو عالی نك
روح صاحب خیری احیا ایلدی شاه کزین
شیمدی پرتولندی تاب لطف شاهنشاه ایله
یاندیغنه یانمسون بومعبد فرحت رهین
چار مذهبده مسلمدر بنای دلکشی
درت یول اغزنده نه زیبادر شمدی بوجای بهین
تا بحشر ایلمسون ملجأ اوشاه عالمك
اهل توحیده همایون سایه‌سن رب المعین
سجدهٔ شکران ایده‌رك یازدم لبیب تاریخنی
یابدی جامع خان محمود امام المسلمین

١٢٣٩

جامع فوقانی‌در

بومحله‌ده برچشمه اوزرنده موضوع بولنان برطاشده محکوك عباره بروجه آتیدر.

[رضوان محمد چاوشك وقفیدر.

بو موصلقلر وراسنده بئر مائی قصاب دکانی اتصالنده محو اولمش بونك اب کشی راهی بونی دخی احیا ایلیوب احمد پاشا اولدی بانیٔ ثانی هم تاریخ احداث ١٠٥٧] وتاریخ تعمیر ١٢٦٨ در .

آلت طرفنده محکوك اولان ابیات ظریفه بر وجه آتیدر .

بك موقعنده یاپمش بو زیبا چشمه‌یی
کوثر کبی ایچ صویی بانیسنه ایله دعا
لکن مرور وقت ایله کهنه پذیر اولمش ایدی
تجدیده نقد همتی صرف ایلدی طوپجی پاشا
عرض ایلدم تاریخنی چون دانهٔ کوهر اریب
یاپدی کوزل بو چشمه‌یی احمد پاشای پرسخا

١٢٦٨

قربنده اولان مکتب ابتدائینك قپوسی اوزرنده بولنان طاشده محکوك ابیات بروجه آتیدر .

بنا ایتمش ایدی بو مکتبی فیروز اغا مرحوم
رماد اولمش طوپخانه حریقنده یانوب ایواه
کورن مؤمنلر عرصه قالمه‌سین هیچ ایتمیوب تجویز
قورارلردی کوکلدن سرتسر بنیادینی هرکاه
یکیدن یاپدیلر ایسنك ایله بالاتفاق الحق
محله خلقنه مولا ایدوب توفیقنی همراه
اوقو تاریخن انشا ایتدی صفوت الف الجدله
بو صبیان مکتبین یاپدی اهالی حسبة لله

قپوسی اتصالنده وبر برمقلق درونده مشاهیر علمادن یاغلقجی خواجه نام ذات مدفوندر . فیروز اغا حامی جوارنده محمد امین اغا مکتب ابتدائیسی کائندر . قپوسی اوزرنده جلی خط ایله بر کلمهٔ توحید محکوکدر . مکتبك

باغچه‌سی اوفاق بر مقبره‌در . بانیسنك سنك مزارنده عبارهٔ آتیه محکوکدر .
[صاحب الخیرات مرحوم ومغفور السید الحاج محمد امین اغا ١١٩٢]

طوپخانه جامع شریفی جوارنده وجهانکیره چیقان طلومبه یقوشی باشنده کائن اوفاق بر چشمه اوزرنده محکوك اولان عباره بر وجه آتیدر . [صاحب الخیرات والحسنات ابه زاده حاجی فاطمه خانم حسبة لله اشبو چشمه‌یی احیا واجرا ایتمشدر ١٢٨٩] اشبو چشمه الیوم معطلدر .

نصرتیه جامع شریفی

جامع مذکورك اصل بانیسی جنتمکان سلطان سلیم خان ثالث حضرتلریدر. فقط ١٢٣٨ سنه‌سی جماذی‌الاخره‌نك اون ایکنجی جمعه ایرتسی کونی ساعت اوچده طوپخانه قربندن ظهور ایدن آتش اطرافنه سرایتله فرداسی کونی ساعت یدی بچغه قدر دوام ایتمش وبومدت ظرفنده طوله باغچه یقینه‌دك ایلروله‌مش و ٤٨ عدد جامع شریف ایله آرابه‌جیلر قشله‌سی وطوپخانه قشله‌لرینك ایکیسی وبك‌چوق خانه ودکان محترق اولدیغی صیره‌ده بوجامع شریف ایله طوپجی قشله‌سنده اولان مسجد شریف دخی محترق اولمشدر . جامع شریف مذکور جنتمکان سلطان محمود خان عدلی حضرتلری طرفندن اولکندن اعلاالیوم موجود اولان رسم بیهمتاسی اوزره بنا اولنمشدر . قپوسی اوزرنده‌محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

طوبدن طوپخانه‌یی آباد قیلدی پادشاه
مصرعیله ایلمشیدم وصف آثار بهین
جامعی قالمشدی انجق آنیده تکمیل ایدوب
سجدهٔ شکرایتدی مولایه جنود مسلمین
کورمدك مثلن برب‌الکعبه بو نوجامعك
اشته دنیا اشته آثار سلاطین کزین
وارسه چرخك بیت معموری بوده ثانیسیدر
بعدازین افلاکه فخر ایتسه نوله روی زمین

ایلدی محرابنه چاك كريبان آسمان
اولدی ماننـد شفيق اول مطلع نور مبين
منبر اولدی عرش رحمانه معلی نردبان
كلسه شایاندر خطابت ایتمكه روح الامین
اولدی هر بر نجم زركاری برر مهر فلك
زينت كرسيسيدر رشك سپهر چارمين
ایكی سروباغ دين اولدی منارين بلند
سرنكون رشكيدر طوبای فردوس برين
جامع نصرت اوله نامی بو والا معبدك
ایلیه بانيسنی منصور رب العالمين
حشره دك دركاهنی ذاتيله مولا ايلسون
قبلهٔ اكمال عالم مقتدای اهل دين
وقتی خير وغزايه صرفدن دور اولمدی
قشله‌ده بومعبدندن فرق ايدر اهل يقين
عزت اول بيت خدانك سويلدم تاريخنی
جامع محمود خان اولدی مطاف مؤمنين

١٢٤١

قپوسنك صاغ طرفی ديوارنده

برحديث شريف اولديغی كبی

صول طرفی ديوارنده

كذا برحديث شريف

مسطوردر .

جامعك موقتی اوزرنده محكوك اولان ابيات بديعه بروجه آتيدر .

بورصد كاه جهانه نجم بخت خسروان
ايستمم شهنامه كزبن دكله‌م افسانه‌یی

غیرتندن دین اوغرنده ایدر جان فدا
فرویزلدن کورمدی محمود خانك شوکتن
کیم آچار عنقایا نشده ما کیانك صحبتن
دین اوغرنده کورن اول شهریارك غیرتن
ارتفاع منزلت کسب ایتدی صادق قوللری
سایه وش یرلرده قالدی بیلمینلر نعمتن
براوجاغی قالدیروب یوزبیك اوجاغی قیلدی شن
دست دشمندن خلاص ایتدی محمد امتن
یولنه ایتمزمی دنیا طوبدن ایثار جان
ماثری کوردکجه طوبجی قوللرینه رغبتن
شانه لایقمیدر طوبخانه یاپدردی دیمك
ایلدی احیا اوخاقان آل‌عثمان دولتن
وارمدن اوج ماهه منصور اولدی‌عون حقله
جامع طوبخانه‌نك قویمشدی نام نصرتن
بیلمین وار ایسه‌صاحب وقتی ایلسون بعدازین
بوموفتخانه ایماایتدی شان وشهرتن
لطفنك بنده‌سی بتون دنیایه‌نصف فضله‌سی
جیب احساندن اکمزمی موقت قسمتن
کفچهٔ میقاتی توبیخ ایتمکه باش صالر
بادشاهان زمان بیلسون عیار سطوتن
آصلوردی بو موقتکاهه میقات فلك
کورسه ماه روزه ده طوبخانه‌نك جمعیتن
یول‌ویررسه حق تجر خورشید برسور اخدن
آنی رمز ایلر یازانلر ارتفاعك حکمتن
ایتسه چوقمی مهر رأیی قافدن قافه کذار
برشهنشاهك که مولی بسط ایدنجه قدرتك
خیطی تحریك ایده‌مز باد مخالف بعدازین
ربع مسکون جکمز ارتق روزکارك محنتن

بیلمین صائم صانور کونلر قصالدی روزه‌ده
خلقه افطارك فلك چکدرمز اولدی حسرتن
توبه ایتدی دور ناهموارینه کردون دخی
قورقودن ترك ایلدی هرکس مخالف عادتن
باشنه دونسون دونرسه بویله خورشید افسرك
عقلی وار ایسه فلك بیلسون اوشاهك قیمتن
لایقیله پادشاهه شرطنجه ظل اللهدر
کون بکون مزداد ایده الله ظل رأفتن
ایکی تاریخ مجوهر عرض ایدر هر کون فلك
بیلسه عزت ساکه اول مهر جهانك همتن
داور دوران یاپدردی موقتخانه‌یی
ملکی احیا ایتمه‌نك اول شاه بولدی سطوتن

١٢٤١

جامعك سبیلی اوزرنده محکوك اولان ابیات ظریفه بر وجه آتیدر .

قیلدی حیاض منته شاه جهان اجرا سبیل
یاپدی ریاض نصرته بر کل کبی رضا سبیل
آب روانی بندینك وسم لطیفی کندینك
شیرین عالم قندینك اولمزمی یا اعلی سبیل
یوقدر جهانده سو بسو بوش بوشنه بر قطره صو
اول خسرو خیرات جویا جشمه یاپدی یا سبیل
ای کاسهٔ خورشید بوش کچمه بو آبی ایله نوش
طوبخانه‌ده قیلدی خوش ماندهٔ دریا سبیل
اولدی او شاهك بنده‌لر سیراب لطفی سر بسر
بر قطره ایچمم بایسه کز اسکندر ودار اسبیل
یوق حد نوال جودینه غایت کمال جودینه
یتمزمی زلال جودینه کر اولسه بودنیا سبیل

جودين كورن انس وملك دريا قياس ايتمك كرك
امواج لطفندن فلك كنديىن صانور كويا سبيل
شك ايلمم كيم شاه جم ايتمزدى ميله دفع غم
پايلمش اولسيدى اودم بويله نشاطافزا سبيل
ايكيسنك بر صفوتى بيلكم مرجح لذتى
آب حياته شركتى ايتمزمى يا دعوى سبيل
تشبيه اولندى يكسره زر طاسلر طالبلره
ويرمكده نصن كوثره تفسير ايله معنى سبيل
شيرين زباندر لوله‌سى عزب البياندر لوله‌سى
كويا لساندر لوله‌سى عطشانه دير كيم ماسبيل
جامعكه برفردوس اوله امتكاوب صف صف طوله
بولسه جوارنده نوله سيمدن مجرا سبيل
باقمه زلالك لافنه بكزرمى آب صافنه
غايت بودر اوصافنه اصلى سبيل اعلى سبيل
مادام اقسه عالمده ما بولدقچه بو كلشن نما
آب بستانى دائما شاهه ايده مولى سبيل
معبدله عزت اول زمان تاريخين ايتمشدم بيان
ياپدى جوار جامعه محمود خان ماءسبيل

۱۲٤۲

طوپخانه جامع شريفى

اشبو جامع شريفك بانيسى قليچ على پاشادر. طولى عرضندن زياده‌جه‌ده اوله‌رق بنا اولنمش وفوقانى برمحفل همايونى واوچ قپوسى وصوك جماعت يرى وحوليسنده شادروان وموصلقلر وحرم قپولرينك برنده سبيلى واردر. مشار اليهك مكتب، مدرسه وحمامى دخى واردر. كنديسى جامع شريفى اتصالنده‌كى مستقل تربه‌ده مدفوندر.

طوبخانه جهتنه ناظر اولان قپونك اوزرنده محكوك تاريخ بروجه آتيدر .

اول پادشاهك دولتنده عدلله
حمدلله بولدی عالم انتظام
عزت رفعتده در هر بنده‌سی
نجه معمور اولمسون هر برمقام
جهد ايدوب ياپدی بوزيبا جامعی
شير ميدان اول علی پاشا بنام
اهل دللر ديديلر تاريخنی
اولدی اعلی جامعك بيت الحرام

۹۸۸

قلينج علی پاشا مرحومك تربه‌سی قپوسی اوزرنده محكوك اولان عباره شودر .

[صاحب الخيرات قلينج علی پاشای غازی مرحومك تربهٔ شريفه‌لريدر ۹۹۵]

بوراده مدفون ذوات

[علی پاشا ــ قلينج] طورغود پاشا ادمی اولوب [اولوج] ديرلر ايدی ۹۶۱ ده ترسانه قپودانلغی ويرلدی ۹۷۹ جمادی الاخرنده چشمه حربی متعاقب قپودان دريا اولدی ۹۹۵ رجبينك اون بشنجی كونی كندی جامعنده نماز قيلوب اقشامی وفات ايتدی اقدمجه يكرمی كون قدر خسته اولديسه‌ده ايولشمش ايدی سنی طقسانی متجاوزدر . غازی ، مجاهد اولوب قپودانلغی سنه‌سی مجدداً بردونانما وجوده كتوروب صوقللی محمد پاشا ايله همتلری باعث ستايشدر .

اولادی ووارثی اولمامغله مالی خيراتی وقفنه ضم اولنمسی فرمان بيورلمشدر . ساده نقودی التمش بيك كيسه اقچه ايدی . زوجه‌سی [سليمه خاتون] دريا سفرنده ايكن وفات ايلدی . مرحومه‌نكده فندقليده دره ايچی محله‌سنده بر مسجدی واردر .

اولوج حسن پاشا — عن اصل بوسنه‌لیدر ٨٩٦ ده جزایرك بکلر بکی ایکن جسارت وشجاعته مبنی جلب ایله قپودان دریا نصب اولنمشدر .
٩٩٨ ده وفات ایدوب تربه‌یه دفن اولنمشدر .

خلیل ابراهیم پاشا — قسطمونیده طاش کوپریلیدر. مهندسخانه خلفاسندن اوله‌رق ١٢٤٨ ده میرآلای اولوب فابریقه ایشلرنده کسب مهارت ایلمسندن طولایی فابریقه‌لر واعمالات ناظری اولوب لوا وفریق اولدی ٧٦ ده طوپخانه مجلس رئیسی ورجبینك اون برنده وزارتله طوپخانه مشیری اولوب ذی‌الحجه‌سنده سرعسکر قائمقاملغی ضمیمه ایدلدی . ومهمات حربیه ناظری اولدی ٨٠ صفرنده طوپخانه مشیرلکندن غیری مسندلرندن عزل اولدی و ٨٢ محرمنده طوپخانه اعمالات نظارتی ضمیمهٔ قپودان دریا اولدی ذی‌الحجه‌سنده قپودانلقدن عزل اولنوب ٨٣ محرمنده طوپخانه اعمالات نظارتندن استعفا ایلدی . اوسنه صفرنده نافعه وهفته‌سنده تجارت ناظری اولوب ٨٤ محرمنده اعمالات حربیه نظارتی عنوانیله طوپخانه‌یه تعیین و ٨٨ رجبینك اون طقوزنده طربزون والیسی اولوب برهفته مرورنده ٨٩ ده مکتب صنایع ناظری وینه اوسنه ثالثاً طوپخانه مشیری اولدی ١٢٩٠ ربیع‌الاولینك یکرمی التنجی کونی متمادیاً دولکرچیقمیان خانه‌سنده دیوار یاپدیررکن اوزرینه دیوار ییقیلوب اوآنده وفات ایتدی . قلینج علی پاشا جامع شریفی باغچه‌سنده مدفوندر . طوپخانهٔ عامره‌نك ترقیاتنه چالشمش ومکتب فیضیه وعقاراتی وجوده کتیرمشدر. مستقیم ، صادق ، غیور ، قوی‌البنیه ایدی حتی طوپخانه‌دن زیتون برونه قدر پیاده کیدر ایدی .

آتش محمد پاشا — متأخرین مشیران بحریه‌دن اولوب سلك مذکورده قطع مراتبله جنت مکان سلطان عبدالعزیز خان دورنده ١٢٧٩ ده بحریه ناظری اولمش وایکی سنه ترسانهٔ عامره‌یی اداره ایتمشدر. بحریه فریقان کرامندن ویاوران حضرت شهریاریدن عارف پاشا حضرتلرینك پدریدر.

چارشوطرفنه ناظر اولان قپوسی اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر .

میر بحر اعنی علی پاشا قپودان زمان
یاپدی چون بوجامعی اوله اوی دارالسلام

هاتف قدسی كوروب علوی دیدی تاریخنی
اهل ایمانه عبادتكاه اولسون بو مقام

٩٨٨

حرم قپولرینك بریسی اوزرنده [قال الله تبارك وتعالی حافظوا علی الصلوات والصلوة الوسطی وقوموا لله قانتین صدق الله العزیز الجبار] آیت كریمه‌سی محكوكدر.

بیوك قپوسی اوزرنده [هو الله الخالق البارئ المصور له الاسماء الحسنی یسبح له مافی السموات والارض وهو العزیز الحكیم] آیت كریمه‌سی محكوكدر.

اوست طرفنده دخی [والذین هم علی صلاتهم یحافظون اولئك فی جنات مكرمون صدق الوهاب] آیت كریمه‌سی محكوكدر.

جامعك سبیلی مقابلنده واقع چشمه وسبیل سلحدار خاقانی اولوب اوچ توغله چراغ بیوریلان مصطفی پاشانك اثر خیریدر. بناسنه جوری نام شاعرك سویلدیكی تاریخ بروجه آتیدر.

دلكشا عین حیات جانفزا
١٠٤٦
منبع كوثر سبیل آب ناب
١٠٤٦

جامعك قارشوسنده وطوبخانه اسكله‌سی زقاغی كوشه‌سنده بر هیكل معظم دینمكه سزا اولان دورت یوزلی چشمه كائندركه سلطان محمود خان اول حضرتلری طرفندن ١١٤٥ تاریخنده مجدداً بنا واحیا بیورلمشدر. بالاسنده نحیفی نام شاعرك اشبو تاریخی مسطوردر.

دیدی بو چشمهٔ زیبایه نحیفی تاریخ
راه حقده حسنات ایلدی سلطان محمود

يازيله محكوك ابيات بروجه آتيدر .

چشمه‌لر بنياد ايدوب كوشه بكوشه سوبسو
ايلدى طوپخانه‌يى شاداب فيض خرمى
صو يرينه فى سبيل الله ايدوب بذل نقود
ايلدى اجرا بو دلجو چشمه سار محكمى
حبذا سر چشمهٔ صاف ولطيف وخوشگوار
عينيدر آب حياتك منبع مستحكمى
رحمى رعنا موقعى زيبا بناسى دلكشا
هر كيم باقدقجه دفع ايلر كوكللردن غمى
ممكن اولسه ايلسهم بركره رضوانه سؤال
حوض كوثردنميدر بو آب نابك مقدمى
تشنگانه رحميا تاريخن اشراب ايلدم
سعى ايدوب سلطان محمود ايتدى اجرا زمزمى

جلى خط ايله محكوك اولان ابيات بروجه آتيدر .

شاه فرخنده علم سرور محمود شيم
داور سيف وقلم صاحب بخت مسعود
ايده توفيق خدا اول شه عاليشانك
كوكب كوكبه سن عون ظفرله مرصود
فر واجلالى اولوب مغتنم بخت سعيد
عز واقبالى اوله متصف يمن وسعود
نو بهار طرب افزا كبى نقش ازهار
صفحهٔ صاف رخامنده بديدار شهود
بر ايدر سامعه‌يى زمزمهٔ حمد وثنا
وارد وصادر ايدوب شكر وسپاس ايله سرود

امر واجبدر او سلطان جليل الشانه
ايده‌لر خير دعا ايتمه‌ده بذل مجهود
دولت وسلطنت وعمرينى افزون ايتسون
مالك الملك حقيقى او خداى معبود
صحت وعافيت احسان ايدوب اول رب كريم
ايليه حفظ وامانن او شهه حرز وجود
بارك الله زهى اقدم خير و حسنات
خير جارئ ابد عين ثواب موعود
قيلدى حق خاصهٔ مابى حيات اشيا
ايتدى مفهومى انك نظم كريمنده ورود
ايليوب همت او شاهنشه ملك اسلام
قيلدى بو چشمهٔ زيبنده بى عين موررود
يالكز جانب طوبخانه دكل چار جهت
اولدى سيراب زلال كرم نا محدود
هر برى چشمه‌لرك اولدى لطافتله روان
رشحهٔ لطفى ويروب آتش عطشانه جهود
جمله‌دن اولدى بو سر چشمه مقامنده بديد
طرز والاى ملوكانه سى پيرايه نمود
زاده الله زهى همت سلطان جهان
ايلدى تشنه دلانه كرم و رأفت وجود
شمس ذاتن افق سلطنته دائر ايدوب
ايده تأييد خدا ظل ظليل ممدود
خيرخواهانى بولوب نشو ونماى جاويد
اوله بدخواهلرى سيل عدمده نابود
عزت و رفعت ايله نصرت بى غايت ايله
قدرت و شوكتنى دائم ايده رب ودود
موقعنده ايدوب اجرا بو زلال پاكى
سو بسو اولدى روان نيجه عيون بهبود
مشرب صافى كبى هركسه ايلنى جارى
حسن اوصافى كبى صفوت آبى مودود

بولدی بو چشمه ایله رونق وفر طوپخانه
اولدی سکانی نوا سنج تحیات و دود
تا هبوط ایده زمینه قطرات امطار
ایده کلبانك ثنا خیر دعا چرخه صعود
ذاتی حق ایده مظهر دعوات خیره
ذکر خیر وحسناتی اوله موقوف خلود
دیدی بو چشمهٔ زیبایه نجیبی تاریخ
راه حقده حسنات ایلدی سلطان محمود
١١٣٥

بوستان ایچی مسجدی

مسجد مذکورك بانیسی ترسانه کتخدالرندن صفر کتخدادر . موما الیه کوچك پیاله‌پاشا محله‌سنده کائن کندی بنا ایتدیکی مکتبی ساحه‌سنده مدفوندر . مسجدك دیوارنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

شیخ طوپجیان حالا عبدالفتاح کریم
دائما اندیشه‌سی احیای اوقاف ایتمه‌در
اشته برخیری بو مسجد کم بنای اولك
خیرواحسان‌ایتمده قیلدی اکا حق فتح باب
صاحب همت مکارم پیشه عالیجناب
ایلمش ایدی‌صفر کحیا ایدوب هم‌صرف‌تاب
لیك‌چوق‌ایام‌مرور ایتمکله‌اول‌مسجدشریف
تولیتله بهره ور اولدقده شیخ کامکار

ایلیوب توسیع دیوار ویردی سقفه ارتفاع
قلب عاشق کبی هپ ارکانی اولمشدی خراب
کندی مالك صرف ایدوب خیره اولدی کامیاب
وضع منبر ایله قیلدی جامع عالی نصاب
یاپدی برکوپری ممر ناسه پیشه مسجده
فی سبیل بوخیره بانئ ثانی اولوب
دیدی برمصرع جوهرایله تاریخ نکاه
نوراولورظهرصراط اوزره بوده بی ارتیاب
اسمنی مرمرده قازدی تاب ایام حساب
جامع فتحیه حقانور میزان ثواب

١٢١٢

مسجدك قپوسی اتصالنده برچشمه سی وقپوسنك ایچ طرفی بالاسنده بر آرمهٔ عثمانی ایله التنده [ماشا الله فتبارك الله لاحول ولاقوة الا بالله] یازیلیدر .

قره باش تکیه سی مسجدی

طوپخانه قربنده بولنان اشبو مسجد شریفك بانیسی دور سلطان سلیمان خان اولده باب السعاده اغاسی بولنان قره باش مصطفی ابن قور قود بکدر . مومالیه ٩٣٧ ده وفات ایدوب مسجدینه دفن ایدلمشدر . وفاتنه [خانقاه — ٩٣٧] لفظی تاریخ دوشمشدر . منبرینی ابتدا عایشه خانون نامنده برصاحبهٔ خیر وضع ایلمشدر . ١١٩٣ ده میرزازاده عبدالله اغانك حرمی شریفه فاطمه خانم طرفندن تجدید ایله وظیفه دخی تعیین ایدلمشدر . مسجدك حولیسنده برمکتب ابتدائیه سی وابدست المغه مخصوص موصلقلری و اکا متصل اطرافی پارمقلقلی اوفاق بر

باغچه درونده ۱۲۵۸ ده وفات ایدن اسیرجی علی جان اغا ایله ۱۲۲۰ ده وفات ایدن کنج ارسلان بك ومفخرالسالکین عارف باالله قلەوز الشیخ درویش محمد دده مدفوندر . مسجدك اوك طرفندەکی باغچەده مدفون بولنان ذواتك سنك مزارلرنده محکوك تواریخ بروجه آتیدر .

(مجاهد فی طریق الله الشیخ قره باش اسکندر ۱۰۷۷) دیکر (مفخرالسالکین الحاج الشیخ حسین خلوتی ۱۲۶۹) دیکر (مفخر الواعظین حسین افندی زاده الحاج الشیخ نور احمد افندی ۱۱۷۸) دیکر (قره باش مصطفی اغا ۹۳۷) دیکر (قدوةالمشایخ الشیخ حسین افندی ۱۱۸۰) دیکر (مکاشف افندی خلیفەسی شیخ عبدالله) دیکر (طریق سنبلیدن مفخرالسالکین الشیخ السیدنبی افندی خلیفەسی مرحوم قره باش شیخی السیدالشیخ مصطفی افندی ۱۲۲۲) دیکر (سنبل افندی پیرداشی شیخ محمد خلوتی) دیکر (حاجی عبدالله ۱۱۹۹) دیکر (قره باش تکیەسی شیخی السید احمد افندی ۱۲۴۷) دیکر (خطاط تیمورجی قولی الحاج یوسف افندی ۱۰۲۰) مرحوم قره حصارقولندندر طوپخانه اوجاغنده مستخدم تیمورجی اغالرندن برینك عبد مملوکی وازادکردەسی اولدیغندن بواسمله شهرت بولمشدر . سلطان محمد خان جامع شریفنك قیم خانه پنجرەسی خارجنده دیوارده واقع حدیث شریف ایله قاسم پاشاده کوچك پیاله پاشا محلەسنده واقع مکتب صاحبی صفرکتخدانك قبری پنجرەلرنده اولان جلی خطلر بونکدر . قلینج علی پاشاجامع شریفنك یازیلری دخی مومالیهکدر .

مسجد مذکور جوارنده موجود اولان طولبه وموصلقلر صویولجی ابرهیم اغانك اثرخیریدر . دیوارده محکوك تاریخ بروجه آتیدر .

جولان ایدوب بومقامه ایلدی نقل مکان
نابود ایکن قیلدی احبا بئر مائی سلیمان

بختنه اولمق تعرض خیراتدر یار و اغیاره
حق تعالی رحمت ایلسون معماری آبدن

۱۲۹٤

آلت طرفنده دخی عبارهٔ آتیه محکوکدر. (صاحب الخیرات الحاج صویولجی ابراهیم اغانك روحیچون فاتحه — ۱۱۷۰) قربنده اولان حمامك قپوسی یاننده علی عبدالله اغانك قبری واردر . تاریخ وفاتی ۸۹۹ در یمالی بابا نامیله بنامدر .

دفتردار جامع شریفی

طوپخانه قرب وجوارنده اولان بو جامع شریف دور سلطان سلیمان خان اولده دفتردار بولنان بتلیسلی ادریس افندینك مخدومی ابو الفضل محمد افندی طرفندن فوقانی اولەرق بنا وانشا قیلنمشدر . موما الیهك قبری جامعك پیشگاهنده شهراهه ناظردر . سنك مزاری تاریخدن عاریدر . یالکز عالی مصطفی افندی مرحومك وفاتی [فضلی اولدی ۹۷۱] ترکیبیله بیان ایتمشدر .

فضلی مخلصیله اشعاری اولوب پدرینك [هشت بهشت] تاریخنی ذیل وحسین واعظ تفسیرینی ترجمه واسماء انبیایی جمع واخلاق محسنی یی وذخیرهٔ خوارزم شاهی ترجمه ایلمش وحافظ شیرازی مرحومك دیوانه غزل بغزل نظیره یازمشدر . ایوب سلطان قربنده مشهور کوشك جوارنده اولان چشمه پدرینك اثر خیریدر .

جامعك قپوسی اوزرنده عبارهٔ آتیه محکوکدر . [بسعاد مولانا السلطان ابن السلطان ابوالمظفر سلیمان خان بن سلطان سلیم خان] ابدست المغه مخصوص

موصلقلر اوزرنده محكوك اولان عباره بر وجه آتيدر . [صاحب الخيرات والحسنات وراغبة الجنة والدرجات زينب منلا خاتون ١٣١١] جامع شريفه متصل چفته چشمه‌لر اوزرنده محكوك اولان ابيات ظريفه بر وجه آتيدر .

حضرت محمود افندی کم کمال فضلله
ایتدی اجرا ایکی عین ظاهری مثل فرات

تشنکان جهانی سقی ایچون سعی ایلیوب
بو علی بانیسیدر د انشکسهٔ دهرك او ذات

نوش ایدوب بو عین پاك صافدن تاریخ ایچون
دیدی رابط بارك الله چشمهٔ ماْحیات

دیکری اوزرنده محکوك اولان ابیات بروجه آتیدر .

حضرت سلطان محمود خان اسکندرظفر
اولیجق ماْالحیات لطفی جاری هریکا

امروفرمان ایلدی نوچشمه‌لر بنیا دینه
طاس کردونی پر ایتدی صیت تحسین ودعا

داعئ دیرینهٔ دولت امین دفتری
قیلدی اولداخی محلنده زهی چشمه‌بنا

دیر زبان لوله‌سن تاریخ اتمامن نجیب
اب‌پاك ایچ کورمدکسه چشمهٔ فردوس‌ما

١١٢٥

طوپخانۀ عامره

فندقلیدن بدءایدرك شمال غربی استقامتنده بولنمق اوزره غلطه‌یه قدر ممتد اولان ساحل اوزرنده‌کی محلاتك هیأت عمومیه‌سنه « طوپخانه » نامی ویرلمکده در. سبب تسمیه ایسه بوساحل اوزرنده طوپخانۀ عامره‌دائرۀ بسالت انتماسی‌ایله فابریقۀ همایونك عرض وجود احتشام ومکملیت ایتمه‌سیدر .

طوپخانۀ عامره ، دوائر متعدده‌دن متشکل اولوب عمومیت اعتباریله ایکی قسمه منقسم بولنمقده‌در . برنجی قسم ، ساحل بحرده بولناندرکه فابریقه‌لردن وسائر تفرعاتدن عبارتدر . ایکنجی قسم دخی مشیریت جلیله دائره‌سی ایله افرادك وصنایع الایلرینك قغوشلریدر. بوقسم طوپخانه‌جاده‌سیله برنجی‌قسمدن تفریق ایدلمشدر .

طوپخانه‌نك تأسس وانشاسی حقنده‌کی معلومات تاریخیه پك مختلفدر . زماندن زمانه انتقال ایتمك اوزره اکتساب ایتدیکی تکملك ادواری بردرجه‌یه قدر اکلاشلمقده ایدیسه‌ده بنه معلومات صحیحه‌یه‌دسترس اولنه مامقده‌در . شوقدر وارکه :

نه‌محکم اولدی طوپخانه ایدوب سلطان سلیم آباد

مصرعی، بنای عالئ مذکورك [١٢٠٥]تاریخنده وزمان‌سلطان سلیم خانیده انشا ایدلدیکنی اشراب ایلمکده‌در . فقط بونك‌ده وضع اساسی تاریخی اولوب اولمادیغی مشکوکدر . چونکه طوپخانۀ عامره‌نك بر روایته کوره قبل‌الفتح موجود اولدیغی وبر روایته نظرآده بعدالفتح انشا واعمار ایدلدیکی متواتردر. بناءً علیه ابنیۀ عتیقه‌دن بولندیغی کرك طرز معماریسندن وکرك بعض آثارندن بللی اولمقده‌در .

طوپخانۀ عامره ، سلاطین عظام‌حضراتنك همهمات شاهانۀ عمران پرورانه لریله توسع ایده‌رك اکتساب مکملیت ایله‌مشدر . صنایع وافواه ناریه‌نك هردرلوسنی اعمال‌ایده‌جك دستکاهلرله مملوفابریقه‌لر وجوده کتیرلمش وطوپجیلغه

متعلق هردرلو احتیاجات برطرف ایدلمشـدر . هله عهـدمیامن وفد حضرت سلطان عبدالحمیدخان ثانیده باجمله نواقص اکمال ایدلمکله بوکون بیوك ، کچوك هرنوع طوپ اصاغه ایدیلوب تجهیزاتی تهیه اولنمقده‌در .

طوپخـانك دکزطرفندن منظره‌سی پك شریـندر . ایکی طرفی فابریقه‌لرله محصور ، برطرفی دمیر پارمقلقلی ارتفاعی آزبر دیوار واسطه‌سیله تفریق ایدلمش بولندیغی جاده ایله‌محدودمربع‌الشـکل واسع برمیدان رونمای سطوت اولور . میدانك وسطنه‌قریب برمحلنده یوکسه‌لن ساعت قله‌سی ، برستون ظفر وبسالت شکلنده جلب انظار ایدر .

جاده‌یه قریب بولنـوب طرز انشـاسنده ظرافت ومکملیت ایله بومیدانك لطـافتنی برقاتدها تزیید ایدن کوشك ، عثمانلی ترقیات معماریه‌سـنه برانموذج اکملدر . میدانده عرض وجود احتشـام ایدن طوپارلاقلر وطوپ آرابه‌لریله طوپلر نظر یار واغیاره عثمانلی شوکت وسطوتنی کوسترمکده‌در .

فابریقهٔ همایونلرقپولری اوزرلرنده محکوك اولان تواریخ بروجه آتیدر .

معارف اهلنی‌ایتمکده‌دراحسان ایله تلطیف

عنایت پیشه خان عبدالعزیز معدلت معتاد
طوتار آفاقی نور ماهتاب شـانی سرعتـله
بیاپی دوکدیروب ششخانه طوپله‌کله وبولاد
جهاده همتی شـایستهٔ تحسـیندر الحـق
زلال غیرتی ارواح اسـلافی ایدر دلشـاد
سزادرطوپجیلر بیك‌ایشاچاغره‌همیشه‌عسـکر
دعای امتـداد عمر و اقبالك ایدوب اوراد
بوالزم دار اعمالاتی طوپدن ایلدی اعمـار

۱۲۸۱

ایدرسـی وفیر اعمـال انواع مهمـاته
زماننده اولور آلات حربك جمله نوایجاد
الایلر ایلیوب ترتیب تحصیل صنایعچون

دوائریابدی اول سلطان صاحب داد
نفرلر ایلیوب کسب مهارت ظل لطفنده
اولورلر آز وقتده فن جنك وحربده استاد
مولابنیه‌نك توسیع وتجدیچون ای صفوت
بجادر شوایکی تاریخ اولنسه بابنه انشاد
ایدر دنیایی بویله حکم خان عبدالعزیز آباد

١٢٨١

قوردون قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

خان محمود البشر شاه کروبی سیر
داور کردون اثر عالیهمم خورشید شان
تیغ قهرندن لجوب بر بر پلانن بولدیلر
طاغیان وباغیان سرخران ورومیان
یابدی ازجمله بووالا قشله‌یی کردون مثال
اولدیلر دورنده احیا جند کردونه نشان
جنتی دنیاده سیرایتسون غزاة مسلمین
داخل اولدقجه سکزدار قپوسندن همان
عینیا بن قلزم طبعمدن استمزاج ایدوب
بوایکی تاریخ کوهر بارمی ایتدم بیان
مشتری طالع عطارد منقبت بهرام جنك
مهر فرمهکوکبهٔ انجم چرخ آشیان
جامع و تکیه قلاع وچشمه‌لر بنیادایدوب
قیلدی زهاد وجنود تشنکانی شادمان
اشته بودرگاه‌رفعت دستکاهه رشك ایدر
آسماندن سیر ایدوب طاق بلندن قدسیان
براجلالی ویرسون شرق وغربه شعشعه
مهرومهله روزوشب دوندکجه چرخ آسمان

مژده کردونه نشانك بتدی عالی قشله‌سی
طـاق والاقشـله یاپدی خان محمودالزمان

١٢٣٩

یساری زاده مطفی عزت

طوپخانه اوجاغی مسجدی

مسجد مذکور طوپخانه صنایع افرادینك اقامه‌سنه مخصوص قشلهٔ همایون داخلنده‌در . بانیسی جنتمکان سلطان سلیمان حضرتلریدر . بوجوارده وقوعبولان برحریقده محترق اولمش وزمان سلطان مصطفی خان ثالثده مجدداً بنا وانشـا اولنمشـدر . مناره‌سی اوتوز سـنه قدر طوپجی باشیلقده بولنان حاجی محمد اغا نامنده برذات طرفندن برطرز دلنشینده یاپیلمش ودور سلیم خان ثالثده اشبو قشله‌لر تجدید وتوسیع قیلنمشدر . مناره‌سنك دیوارنده ابیات آتیه مسطوردر .

بو اوجاغ طوپجیان ایچره محمد کتخدا
خیریله کیتدی ولی نعمتك یادایت دلا
آصف ابراهیم پاشـانك چراغی ایدیلر
بر اثر ایتدیکم عالم آکه تحسین ایتدیلر
آنده اوچلر یدیلر قرقلر برابر ایدیلر
برمنـاره یاپدی کیم الله اکبر دیدیلر

١١٨٣

آرالق مسجدی

چوبجی لیمانی قربنده اولان اشبو مسجد شریف اسـتانبولده کمرك کبیر قربنده کائن یکی جامع شریفك بانیه‌سی والده سـلطانك برادری اولان یوسف اغادر . وقفیه‌سـنك تاریخی ١٠٩٠ در . مذکور مسجد سـد کنارنده واقع

اولمغله برطرفی فوقانی اولوب طرف اخری قایقخانه‌لردر ، ١١٨٤ سنه‌سی وقوع بولان حریق کبیرده مسجد کاملاً محترق اولمش واوائل زمان سلطان عبدالحمید خانیده طوپخانه ناظری بولنان احمد اغا طرفندن مجدداً بنـا وتوسیع قیلنمش ایسه‌ده الیوم بومسجد موجود دکلدر .

طوپجی اوطه‌لری مسجدی

جهانکیره قریب اولان بومسـجد طوپجی باشی الحاج علی اغا طرفـدن ١٠٨٦ تاریخنده بنا وانشا اولنمشدر . کندیسی روم ایلی سفرلرندن برنده وفات ایلمشدر . اشبو مسجد الیوم موجود دکلدر .

جهانکیرده مشرق فیوضات نام خصوصی مکتبی ایله یانی باشـنده تاریخدن عاری جسیم برچشمه واردر .

قاضی مسجدی

فندقلی قرب وجوارنده اولان اشبو مسجد شریف اسـتانبول قاضیلغنی احراز ایدن قطب ابراهیم افندی طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . سنك مزارنده اولان تاریخ رقیسی [مغلوب — ١٠٧٨] عددنجه‌در . مسجدك منبرینی الحاج عبدی افندی نامنده برذات وضع ایلمشدر .

یکی محله مسجدی

طوپخانه قرب وجوارنده اولان بومسـجد شریف کاتب مصطفی افندی طرفندن بنا و انشـا اولنمشدر . بقیننده بولنان شیخ الحرم حسـین اغا جامعنك حین انشاسنده خدمت کتابتده استخدام اولنمشدر . مومی الیه مصطفی افندی فیروز اغا جامع شریفی قارشوسنده کوشه‌ده کندی اثر خیر اولان فوقانی مکتبك التنده مدفوندر .

خندق مسجدی

طوپخانه قرب وجوارنده اولان اشبو مسجدك بانیسی خواجه علی قپودان نام ذاتدر. مومی الیهك قبری دخی آنده‌در. مسجدك اوك طرفنده بولنان چشمه اوزرنده تاریخ آتی محکوکدر.

مهر برج معدلت خورشید اوج سلطنت
ظل حق محمود خان شاهنشه عالم پناه
ایلیوب طوپخانه‌یی احیا نوال همتی
سایه صالدی برج آییده مثال مهروماه
همتیله ملك آثارینه سالك اولوب
صاحب الخیر بانویان عصمت دستگاه
مهر شه قادین دخی لله بوعین دلکشی
قیلدی احیا ایتدی راه حقده اجرا میاه
کلدی برلب تشنه ای وهبی دیدی تاریخنی
اولدی بوعین صفا احیا برای مهرشاه

١١٢٥

خندق محله‌سنده‌کی نمازگاهه متصل چشمه اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر:

عنایت منبعی سلطان سلیمك صفوت طبعی
عباد درکهن جمله رضاجوی خدا قیلدی
خصوصا کیم علی پاشا اب همت بلال اغا
امورنده امام المسلمینه اقتدا ایتدی
وکیل مسعدت مند خزینه اول عطاپرور
نقود کنج لطفی صوکبی صرف رضا قیلدی
روانه ایلیوب خندق باشندن آب دلجویی

بورعنا چشمه‌يى طوپخانه صوينده بناقيلدى
آقوب زر نادان كعبه آسا لولهٔ فيض
كموش صوين بووادىلرده بى‌قدروبهاقيلدى
اوقويانك اذانيله كهروش وهيبا تاريخ
بلال اغا كل ايچ زمزم ديوب ناسه صلاقيلدى

١٢١١

قربنده بولنان برخراب چشمه اوزرنده محكوك تاريخ بروجه آتيدر :

ياپوب بو چشمهٔ پاكى جهانه
صفالر بخش ايدوبن تشنكانه
عجب سارى محل منبعندن
كتوردى ازينه‌وش هم كامرانه
بونك شاربلرى قيلسون دعالر
كه شايسته اولوبدر شاكردانه
ايدوب سعى قالپاقجى صاحبى احمد
كه حسبى ايلدى بر نشانه
عجايب بر اثر قويدى جهانه
رفيق حور وغلماندر جنانه

ينه بو چشمه‌يه قريب بر خراب چشمه اوزرنده محكوك اولان عباره شودر .

[صاحب الخيرات والحسنات سابقاً طوپجى باشى مرحوم ومغفور المحتاج الى ربه الغفور الحاج محمد اغانك روحنه فى سبيل الله رضاءً لله تعالى الفاتحه ١١٨٨]

چبوقچيلر جاده‌سنده الحاج محمد اغا طرفندن بنا اولنمش برباب مكتب ابتدائى ايله اتصالنده بربيوجك مقبره واردر . بوراده مدفون حسن دده نام ذاتك سنك مزارنده تاريخ آتى مسطوردر .

ايله حسن اغايه احسان هرآن
مرقدين بيت روضهٔ دارجنان

رحمت دریاسنه اوله غریق
نور ذاتن ایلمه آندن نهان
قصر عزیله دینلدی تاریخی
جنت فردوسده قیل اکا مکان

۱۱۰٦

اشبو مقبره‌یه متصل سرایلی شکر پاره خانمك چشمه‌سی کائندرکه اوزرنده شوبیت محکوکدر .

گچمه ایچ آب زلالدن
شفادر یار واغیاره

قادریخانه مسجد شریفی

طوپخانه جوارنده قادریخانه دینمکله شهیر مقام عالینك بانیسی الشیخ اسماعیل الرومی حضرتلری فی الاصل طوسیه جوارنده [بادین] نام قریه‌دندر . امرغوث اعظمله عزم بغداد ایلیوب اولزمان مقام غوث کیلانیده صاحب ارشاد بولنان الشیخ فیض الله افندی حضرتلرینه ملاقی وظاهر وباطن پرصفا اولدقده [پیر ثانی] کنیه‌سیله ارشاده مأمور بیوریله‌رق برچوق شهر وقصبه‌لر کشت وکذار طوسیه،قسطمونیده،ادرنه‌ده، تکفورطاغنده،بروسه‌ده،مصرده‌سیروزده وسائر تمام قرق محلده برر تکیه کشاد ایلدکدن صکره ۱۰۲۰ تاریخلرنده درسعادته تشریف وحالا دفین خاك عطرناك اولدقلری مقام مذکوری حاجی پیری نام صاحب الخیر ظرفندن ترك وتبرع اولنه‌رق بنا وانشا ایدوب الك اول بوبلدهٔ طیبه‌ده ارکان طریق قادریه‌یی نشره موفق اولدقلری ایچون [رومی] لقبیله تخلص بیورلمشلردر پیر مشار الیهك ارتحالنه شوتاریخ سویلنمشدر .

دیدیلر تاریخ نقلی پیر صاحب عزته
بو آن اسماعیل رومی کوچدی بزم وحدته

۱۰٤۱

خانقاه مذكورده سقفی كشاده برنج شبكه تربهٔ مخصوصه‌ده زيارتكاهدر . تربهٔ مذكورك بالاسنده شو بيت محكوكدر .

بيلورسين روح اهل اللهی كيم صاحب تصرفدر
بو اسماعيل رومی مشهديدر ايله استمداد

قبرستان ديوارنده طاش اوزرينه حك اولنمش شو بيت موضوعدر .

مداوادر بهربر ذره‌سی بيك دردة بی شبهه
زيارت قيل كل اسماعيل رومی مرقدين عاشق

تكيه‌نك درونده‌كی چشمه ايچون وقعه نويس سيد محمد افندينك سويلديكی تاريخ نفيس بروجه آتيدر .

آب بی رنك اولمغيله مظهر سر حيات
اولدی بومجرايه منبع اسم حی لايزال
اولديغيچون حب ذاتندن تجلی عالمه
طوتدی اقليم شئونی سراسر نور جمال
رشحهٔ عين عطايای زلال همتی
تشنكان وصلته بحر معاطیٔ نوال
چشمهٔ فيض درعطشانه سرقادری
حشره‌دك سيراب اولور فيض ايله ارباب حال
صوكبی از برلدم بوچشمهٔ دلجوسنه
برمجوهر بيت كلدی طبع خاكم بيمثال
عين زمزم كبی جاری اولدی امر حق ايله
خانقاه قادريده ماء صافیٔ زلال

١١٧٧

بعده پير مشار اليهك خليفه‌سی مدينهٔ طاهره اهاليسندن شريف عرب خليل افندی‌يه ١٠٣٥ تاريخنده خدمت مشيختی تفويض ايلمشدر . وفاتنه جودی افندی تاريخ آتی‌يی سويلمشدر .

زمان فوتنه تاریخ ایچون دیدی جوری
شریف افندی کوچوب جنت حقده قیلدی محل

١٠٦٩

صکره مخدوملری سید فاضل محمدافندی جانشین اولوب ١٠٩٩ تاریخنده وفات ایلمشدر .

بعده شریف عبدالرحمن افندی پوست نشین اولوب حضرت امی سنان زاده جد حسن افندی حضرتلرینه داماد اولمشدر ١١٢٣ تاریخنده وفات ایلمشدر . وفاتنه نحیفی مرحوم تاریخ آتی یی سویلمشدر .

انتقالك نقل ایدوب هاتف دیدی تاریخنی
ایلدی عزم بقا یاهودیوب روح شریف

١١٢٣

مومی الیهك زوجه سی جد حسن افندینك کریمه سی آسیه خانم که وفاتنه سویلنان تاریخ شودر .

تاریخ سال فوتنی حافظ بورسمه سنده یاز
سورنبیدن آسیه بولا صفای جنتی

١١٣١

ایکیسی دخی خانقاه مذکور حظیره سنده مدفوندرلر . بعده مخدوملری الشیخ حسین افندی جانشین پدر اولوب ١١٢٦ تاریخنده ارتحال ایلمشدر.

ناوك آه ایله تاریخین دعا ایدوب دیدم
جنة المأوی اوله یارب حسینك مسکنی

١١٢٦

بعده برادری الشیخ خلیل افندی شیخ اولمشدر ١١٤٥ تاریخنده طریق قادریه مشایخ عظامندن الشیخ علی الواحدی افندی یی وکیل براقه رق حج شریفه

عزیمت ایلیوب مدینهٔ منورهده وفات ایلمشدر . وفاتنه سویلنان تاریخ بروجه آتیدر .

اولوب مصرع اول سادهاخرجوهری حافظ
ایکی مصرعلرینی ایلدم تاریخ نوانشا
کوجوب روح شریف باسروری شهر بطحاده
خلیل ابن الشریفه حجرهٔ فردوس اوله مأوی

١١٤٥

برینه مخدوملری الشیخ محمد افندی شیخ اولدقدن صکره حج شریف نیتیله و پدرینی زیارت مقصدیله جانب حجه عزیمت و بعدالحج عودتده شام شریفده ١٠٢١ تاریخنده وفات ایلمشدر . مستقیم زادهنك سویلدیکی تاریخ بروجه آتیدر .

قیلدی چون شام بهشتی جسدی جای مزار
رضی الله عنه اوقنه تاریخ وفات

١٠٢١

بو اثناده قطب العارفین اشرف زاده الشیخ عبدالله رومی اولادندن بروسهده زاویهٔ اشرفیهده سجاده پیرای مشیخت اوزره بولنان الشیخ عزالدین افندی درسعادتی تشریف وقادریخانه درکاهنده مسافرةً ساکن ایکن ١١٥٣ تاریخنده ارتحال داربقا ایلمش وشاعر شیرین زبان وحی افندینك سویلدیکی تاریخ سنك مزارینه تحریر اولنمشدر .

کوچدی اشرف زاده عزالدین افندی قطب ایکن

١١٥٣

مشارالیهك [انیس الجنان] اسمده تفسیر شریفیله [مشوق العشاق] نام موعظهسی و [عزی] مخلصیله بعض نطق والهیاتی واردر . خانقاه مذکور حضیرهسنده محل مخصوصنده مدفوندر . حالا بعضاً حالاتی ظهوره کلمکدهدر . مریدانندن

تنوری‌زاده‌مصطفی افندی عزیز مشار الیهك کرامات عدیده‌سنی [هدیةالفقرا] اسمنده‌کی رساله‌سنده بر تفصیل سلك تحریر ایلمشدر . طولمه‌باغچه‌سیلنده‌مدفون سپاهیلر اغاسی محمد امین اغادرکاه مذکوره مجدداً بر مناره یاپدرمشدر .
بعده مشار الیه شیخ محمد افندینك برادی الشیخ شریف احمد افندی پوست نشین اولمشدر . مشار الیهك متصوفانه مرتب دیوانی‌وبسته لمنمش نطق والهیاتی واردر . الشیخ شریف افندینك مسند آرای مشیخت اولدیغنه دائر عرب جامع شریفی امام اولی سید احیا افندینك سویلدیکی تاریخ بروجه آتیدر .

جهانك‌غوثی‌اسماعیل‌رومی حضرتی اولکم
کل دستار پیرای شرفدر اهل عرفانه
طریق قادریده رهنمای عالم لاهوت
فضای علم ربانی‌ده هادئ کوی ایقانه
دلی کنجینهٔ پرکوهر اسرار سبحانی
که‌اولور اندن غنای طبع حاصل مستعدانه
شفا خانه اولالدن کورمدی انك کبی عالم
طبیب چاره ساز علت قلب مریدانه
چیقوب شوق ایله برج اولیادن اول‌ولی‌الله
جهانی دورایدوب‌دوندی‌فلکده مهر رخشانه
توجه ایلدی باامر حق کشت ایتدی افاقی
قدومیله شرفبخشا اولوب امصار وبلدانه
اناطولی رومایلی‌هرسویه‌اولدمکم‌روان اولدی
مثال ابررحمت فیض باران اولدی یارانه
ایدوب اجرا طریق قادری‌یی جویبار آسا
اقتدی چوق سکندر رومه نهرفیض مردانه
درونه کشف اولندقجه محلنده بنا قلدی
بر دركاه عالی باقیادی یابانه عمرانه
تماماً قرق سکز نوخانقاهی یاپدی همتله
که‌انك هربری سرمایهٔ فخر اولدی دورانه

منور هر بری نور ذکرالله ایله جقاکیم
مطاف قدسیان اولمقده دوندی عرش ورحمانه
ویرمش اکا شرف بنیادی اول سلطان اهل الله
اویوزدن چونکه احیا بولدی رفعت سمت طوپخانه
اقامت ایلرکن انده امر ارجعی کلدی
همان الله اکبر سجدهٔ فکر ایتدی یزدانه
کمندجذبهٔ عشق ایله اول قطب جهان اخر
چکلدی سوی حقه سری باقی قالدی اخوانه
مبارك مرقدی حالا زیارتکاه عالمدر
ایرر درمان فیض انده دمادم مستخدانه
اولوالابصاره روحانیتی هردم مشاهددر
دکل مخفی بصیرت اهلنه ارباب امعانه
زماننده کلنجه تابو آنه جانشین اولدی
مقام حضرت شیخه مشایخدن سکزدانه
که انك هر بری ارشاد ایله رکن رکین اولدی
سرای دینه دولتخانهٔ عرفان وایمانه
شریف احمد افندی مظهر الطاف یزدانی
که اولدر پیشمین شیخ طریقت شمدی الآنه
مشام جانه سرمن عرف دن بوی بخشادر
لبی چوق غنجهٔ رشك آوردر ازهار کلستانه
شرفبخش مقام حضرت شیخ اولدیغك حالا
محب کمتر احیا کوش ایدنجه کلدی میدانه
همان دم الدی نامی خوشنوای خامه سین دسته
بر آز تقسیم ایدوب ارقام تاریخین لوندانه
درونه کلدی بردن بر مجوهر مصرع تاریخ
شریف احمد افندی مرشد اولدی شمدی دورانه

١٢٠١

شيخ مشاراليه دخی ١٢١٦ تاریخنده ارتحال ایدوب درکاه مذکور خطیره سنده مدفوندر . بعده مخدومی الشیخ محمد سری افندی شیخ اولوب ١٢٢٢ تاریخنده وفات ایدوب تکیه ده مدفوندر . یرینه دامادی امین افندی شیخ اولمشدر بو دخی ١٢٦١ تاریخنده وفات ایدوب قبرستانده مدفوندر .

١٢٣٨ تاریخنده طوبخانه حریق کبیرنده تکیه دخی محترق اولەرق جنتمکان سلطان محمود عدلی حضرتلرینك همم شاهانه لریله بنا و انشا اولنمغله شاعر صفوت افندینك تجدیدینه سویلمش اولدیغی تاریخ درکاهك جمله قپوسی درونده صاغ طرفده دیواره مربوط طاشده محرردر .

مظهر عدل ومعین ضعفاخان محمود
دائما ایتمکده در جلب قلوب آگاه
کشف ایدوب قیلدی نیجه جامع وتکیه معمور
ملکت ظاهر وباطنده اودر شاهنشاه
قادری خانه یی ده گل گبی ایتدی بنیاد
دل بلبل گبی ایتمش ایدی احراق تباه
شیخ و درویشنه دوران سزك دینسه سزا
چرخ والایه نظیر اولدی بو عالی درگاه
یازدی صفوت بری معجم ایکی تاریخ گهر
حضرت مرشد رومیدن اولوب همت خواه
یاپدی بوخانقهی قطب جهان شه محمود
قادری خانه یاپلدی نه گوزل ایوالله

١٢٣٩

بعده الشیخ شریف احمدافندینك کریمه زاده سی الشیخ عبدالشکور افندی پوست نشین اولمشدر بونلر دخی ١٢٧٧ تاریخنده وفات ایدوب مخدوملری محمدشرف الدین افندی جانشین اولمشدر . مومی الیه ایازمه جامعنده خطابتی ومولدخوان شهریاری وقاسم پاشا جامع کبیری جمعه واغظلکی عهده سنده ایکن ١٢٩١ سنه سی پایهٔ مولویتله امام شهریاری خدمتیله بکام اولدقده خدمت

مشیختی مخدومی الشیخ شریف احمد محی الدین افندی یه توجیه اولنمغله شاعر شیرین کهر نیل بك افندی تاریخ آتی یی سویلمشدر .

شیخ شرف الدین افندیء ولایت رتبتك
علمنه عرفانه تسلیم ایدر پای وکدا
مرشد عالمدر الحق کندیسی بی اشتباه
پیر اسماعیل رومی درکهنده سیما
شمدی مخدوم نجابت سیرتن تلطیف ایچون
کیدیروب تاج خلافت ایلدی خیر دعا
غنچهٔ گلزار وحدتدن قونولمش کل دیو
زینت ارای هویتدر باش اوزره دائما
بازالاشهب بنده‌سی ایمز حضیض انفسه
چون هماوش قاف تسلیمدن اولورلر پرکشا
والد خویشان ایله قیلسون صباح حشره‌دك
پوست ارشادنده دوران واصول اولیا
چیقدی برار سویلدی اجلاسنه تاریخ نیل
واقف پیران ایده احمد افندی‌یی خدا

١٢٩٢

پدرلری شرف الدین افندی باالاخره مکهٔ مکرمه قاضیسی اولدیغی حالده ١٣٠٢ محرمنده اورادە ارتحال داربقا ایدوب جنة المعلاده مدفوندر .
مرور ایام ایله خانقاه مذکور محتاج تعمیر اولدیغندن ولی نعمت عالم سلطان المعظم غازی عبدالحمید خان ثانی افندیمز حضرتلرینك سایهٔ شاهانه‌لرنده مکملاً تعمیر وتجدیدینه فرمان همایون بیورلمغله اولا مطبخ ایله غایت واسع برطعام خانه بنا وانشا اولنه‌رق کفوی تکیه‌سی شیخی ادیب شهیر شیخ وصفی افندینك سویلدیکی تاریخ رعنا طعامخانه قپوسنه آویخته قیلنمشدر .

حمد ایدوب ای بنده‌کان اولیا
ایلیك سلطانه خیر ایله دعا

یاپدی بو دارلطعامی بی بدل
اول شهنشاه کرامت انتما
پیر اسماعیل رومینك دخی
روحنی تقدیس ایدك صبح ومسا
ذکرحقله نور ایدك هرلقمه‌یی
کوکلکز اولسون دمادم پرصفا
یازدی برتاریخ وصفی جوهرین
خوان احسان خدایه هوصلا

١٣١١

بکلر بکلی حمدی افندینك سویلمش اولدیغی دیکر تاریخ نفیس بروجه آتیدر .
کلنجه فکره برتاریخ رعنا یازدم ای حمدی
طعامخانه یاپلدی آچ صلاقیل لقمه‌یه یاهو

١٣١١

خانقاه مذکورك تعمیر وتجدیدینه‌دخی مومی الیه شیخ وصفی افندینك سویلمش اولدیغی تاریخ رعنا درکاه شریفك جمله قپوسی اوزرنده محکوکدر .
حضرت عبدالحمیدخان کرامت پیشه‌نك
سایه‌سنده اولمده معمور پك چوق خانقاه
درکه والاسنی ازجمله تجدید ایلدی
شیخ اسماعیل رومینك اوشاه دین پناه
سالکانی ایلیوب دلسیر انواع نعم
ایلدی خوشنود غوث اعظمی بی اشتباه
فیض بخش سلطنت اولسون وجود اقدسی
حلقهٔ توحیده فرویردکجه اذکار آله
شیخ احمد قادری یی ایله یارب کامران
جلب دعوات ایلیور شاهنشهه اول مردراه
جوهرین تاریخ یازدم وصفیا اتمامنه
آستان قادری یی ایتدی احیا پادشاه

١٣١٢

مالیه کتبه‌سندن احمد بهائی افندینك قادریخانه تجدیدینه نظم ایلدیکی تاریخ سماعخانه قپوسی دیوارینه تعلیق اولنمشدر .

سایهٔ فیض خدا حضرت قطب عالم
سر فراز خلفا شـاه دیانت پیرا
یعنی خاقان جهان حضرت سلطان حمید
ایتدی الطاف وعنایات ایله ملکی احیا
باخصوص ایشته بو درگاه جلیل القدری
پك خراب اولمش ایکن قیلدی مجددا انشا
محرم سر خدا حضرت اسماعیلك
روضـهٔ پاکنی‌ده یاپدی علی الاعلا
پیر ثانئ طریقتـدر اوذات اقدس
قطب رومی دیه یاد ایلرانی هپ عرفا
حضرتك روحنی شاد ایلدی سلطان زمان
عمر واقبالنی تزییـد ایده رب یکتا
تا که ذاکرلر ایده حضرت حقی توحید
پایدار ایلیـه تختنده جنـاب مولا
پیر روشن دل ایده باعث انشاسی اولان
شیخ درگاه شریف احمد افندی‌یی خدا
شوق ایله یازدی بهائی قولی تاریخ گهر
قادریخانه‌یی سلطان حمید ایتدی بنا

١٣١٢

درون درگهده مدفون ذوات مشهوره

قاضی عسکر مصطفی عزت — یساری زاده] یساری محمد اسعد افندینك مخدومیدر . مدرس ، منلا ١٢٤٢ ده مکه پایه‌سی و ٤٥ ده استانبول پایه‌سی

٥٣ ده اناطولی پایه‌سی ٥٥ رجبنده صـدر اناطولی و ٥٦ ده روم ایلی پایه‌سی و٥٨ ذی‌القعده‌سنده تقویم خانه ناظری اولوب ٥٩ ده عزل اولنـدی ١٢٦٢ صفرنده روم ایلی قاضیعسکری اولدی بعدالعزل ١٢٨٩ شعبانٔنك ایکیسنده وفات ایلدی .

مشارالیه هنر ومعرفت اربابنـدن ومهرهٔ خطاطیندن اولوب موسـقیده خواجهٔ زمان حسن خط ثلثده شیخ ثانی وخط تعلیقـده عماد ایرانی‌ایدی. یلانی حقنده [یمین ایتسه یساری زاده کرچکدر یلان سویلر] دینمشدر . اون بر قطعه مصحف شریف یازمشدر . اون قدر دلائل ٢٠٠ قدر حلیهٔ شریف ٣٠ قدر انعام ایله چند قطعه مرقع وایا صوفیه جامعنده‌کی کبیر جهاریان کزین اسامیسی وقبه‌سنده نور آیت کریمه‌سی وعتیق علی پاشـا نام محلده واقع خرقهٔ سـعادت جامع شریفی وحولیسی قپـولری خطوطیله بشکطاش سمتنده‌کی یحیی افندی جامعی قبه‌سنده کذلك نور آیت کریمه‌سی ومصرده محمد علی پاشا تربه‌ـ سنده سورهٔ دهر ایله تعلیـق تاریخ و بروسـه جامع کبیرنده ایکی عدد لوحه استانبولده سرعسکر قپوسی درونده‌کی خط تعلیق ایله باب مذکورك تاریخی مشارالیهکدر . بوبیت زادهٔ طبعیدر .

چشم عبرتله نکاه ایت زاهدا اشیایه سن
معنئ صنع‌الهیده نه سـن وارسین نه بن

رفعت پاشا — طشره‌لیدر برخیـلی مدت طوپخانه مشیرلرینه یاور اولمش وصکره میرالای ومیرلوا اوله‌رق بر مدت بحر سیاه بوغازی محافظلغنده بولنمش وبعده فریقلك ایله بحر سفید محـافظی اولوب یاور حرب فخری دخی اولمش و ١٣٠٥ ده معزولاً وفات ایتمشدر . سنی یتمش بشـه واصـل اولمش مقدم وغیرتلی ایدی .

علی نامق پاشا — عن اصل آتنه‌لیدر وشیخ مصری حضرتلری خلفاـ سندن اولوب ١٢٥٣ تاریخ هجریسـنده وفات ایلمشدر .

الشیخ علی بابا — مومی الیه طریق قادریه‌نك زنجیری قولندن اولوب ١١٨١ تاریخ هجریسنده وفات ایلمشدر .

عبدالله افندی ـ البصانلی سلیمان پاشا زاده‌در ١٢١٠ سنه‌سی وفات ایلمشدر .

محمد شاکرده ـ طرابلس مولویخانه‌سی شیخی مصطفی زاده‌در ١٢٣٢ سنه‌سی ارتحال ایلمشدر .

اتمکجی باشی مسجدی

قادریخانه درگاه شریفی قارشیسنده‌کی زقاغك ایچریسنده بولنان بومسجد شریف اتمکجی باشی علی اغا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مسجدك خشبی برمناره‌سی ویانی باشنده اوفاق برمقبره‌سی واردر. قپونك صاغ طرفنده برقیوسی موجوددر .

قره‌باش محله‌سنده برچشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر:

حضرت سلطان محمود خان عادل کیم اودر
آب روی سلطنت شاهان دهرك مفخری
حوی شیر ایتدی روان معمور ایلیوب مأمور اکا
مردم دانشوری
حاجیٔ بیت شریف احمد اغای پرهمم
کمرك شهرستانبولك امین داوری
امتثال امر وفرمان ایلیوب الله ایچون
صدقه ایتدی ادا بو خدمت مشکلتری
چونکه تکمیل ایتدی مأموریتن اخلاص ایله
یاپدی بو نو چشمه صاف واطافت گستری
بارك الله چشمه سار دلکشا کیم صاحبن
ایلسون باری خدا صبر جزیلك مظهری
کلسه برلب تشنه‌رحمی لوله دیر تاریخ ایچون
منبع دلجوی احمددن آل ایچ ما کوثری
١١٣٥

طم طم مسجدی

طوپخانه قرب وجوارنده ویکی چارشو جاده‌سی اوزرنده بولنان اشبو مسجدك بانیسی دریا قپودانلرندن محمد اغا نام ذاتدر . سد کنارنده بنا اولنمش اولدیغندن برطرفی فوقانیدر . مرحومك قبری معلوم دکلدر . بومسجدك بونام ایله اشتهارینه سبب ۱۱۲۳ سنه‌سی وفات ایدن وعلم موسیقید استادصاحب بسته بولنان طم‌طم عبداه افندینك خیلی زمان مسجد ده امامت ایتمسی اولمشـدر. مسجدك التنده اولان مکتب طوبجی باشیلرندن بالی اغا نام ذاتکدر . مناره‌سی تخته ایکن صاحبة‌الخیرات فاطمه خاتون طرفندن ۱۱۷۳ ده طوغله‌دن بنا ایدلمشدر .

قپوسی بالاسنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر :

قیلدی بزه ذات معلاقـدر بر جامع بنـا
بیکه واردقده سـنین هجرت فخر انام
اسمی اول ذاتك محمد هم‌قپودان رتبه‌سی
اولدی اندن بویله بوحال ومحل طم طم بنـا
قالدی اما حیف برچوق وقت متروك وخراب
ایتـدیلر تعمیر ینـه اهل محـله اهتمام
حسـبةً لله حسن همت جـیران ایله
بیك ایکییوزطقسان التی اولدی تعمیری تمام

یانی باشنده تاریخدن عاری جسیم برچشمه ایله قپوسی یاننده اوفاق برموصلقلی چشمه‌سی واردر.

مسجده قریب وجاده اوزرنده بولنـان برچشمه‌ده محکوك اولان عبـاره بروجه آتیدر :

[طریقت علیه مشایخ کرامنـدن [کل بابا] حضرتلرینـك تربهٔ شریفی اتصالنده اجی چشمه‌یی اقدمجه ۱۲۸۵ سنه‌سی تاریخنده تربه‌داری بولنان مرحوم پرنجی طاهر افندی نامنه بنا وانشاسنه موفق اولوب ومأخراً دخی مرور زمان

جهتیله چشمهٔ مذکور خراب ومائل تراب اولدیغندن تربه‌دار مومی الیهك مخدومی پرنجی ابراهیم افندی بذل همت ایدرك مجدداً بنا واحیا ایلدیکی خیراندر .

۱۲۸۱

چقور جمعه جامع شریفی

فیروز اغا قرب وجوارنده اولان بوجامع شریف اسلاف مشایخ اسلامیه‌دن محی‌الدین منلا فناری حضرتلری طرفندن بنا وانشا ایدلمشدر. جدلری اعاظم علمای عثمانیه‌دن اولوب دولت عثمانیه‌ده الك اول شیخ‌الاسلام اولان شمس‌الدین محمد بن حمزه‌در .

مومی الیه ۸۳٤ سنهٔ هجریه‌سنده ارتحال دار بقا ایتمش وبروسه‌ده بنا کرده‌سی اولان جامع شریفی خطیره‌سنه دفن ایدلمشدر . اتصالنده بر ابتدائی مکتبی وقارشوسنده برچشمه‌سی واردر . اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر .

صاحب الخیرات عمر اغا که حق
ذات پاکن ایتدی ممدوح الصفات
خازن سلطان محمود خان اولوب
خیره مائل حقه قائل در اوذات
شیمدی انشا ایلیوب بوچشمه یی
ایتدی سقی مؤمنین ومؤمنات
اذن سلطانیله بر خیر ایتدی کیم
حق ویره اکا جنان عالیات
حق قبول ایدوب بونی خیر ایله
مظهر [والباقیات الصالحات]
دیدیلر اهل سخن تاریخنی
روح افزا چشمهٔ مأ الحیات

جامعك مقابلنده برشادروانی ویانی باشنده بر اوفاق قورنەلی چشمەسی واردر .

صورمه کیر

فیروز اغا قرب وجوارنده بولنان بومحلەده چشمی حسین افندینك بناوانشا ایلمش اولدیغی جامع شریف کائندر. اتمامنه [شرف استکمال ۱۱۳۲] ترکیبی تاریخ دوشمشدر .
مومی الیه ۱۱۳۵ ده صرهٔ همایون امینی اولمش واوسنه حجازده وفات ایتمشدر. خطاط شهیر حافظ عثمان افندینك شاکردیدر. کندی خطیله برمصحف شریف یازوب جامعكدور خوانلرینه وقف ایلمشدر. اوکنده اهالیٔ محله طرفندن یاپدیرلمش برصو طلومبەسی وقارشوسنده ۱۱۳۲ سنەسی یعنی عهد سلطان احمدخان ثالثده چشمی حسین افندی طرفندن خیرات ایدلمش برچشمه واردر. چشمەنك یانندەکی اوفاق برمقبرەده جامعك بانیٔ ثانیسی بولنان متولیه بیوك فاطمه خانمك قبری کائندر .
صورمه کیر جامع شریفی قربنده بولنان چشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ شودر :

شهنشاه جهان سلطان سلیم خان فلك جاهك
خیر کنجـك حالا خزینەدار اوسـتاسی
صـداقتله سخاوتله هم عصمت اسـتقامتله
جناب مهد علیانك مشرب‌در یکتـاسی
ایدوب برچشمه اجرا ثوابن ایلیوب اهـدا
لالا محمود بكك روحی ایچوندر بونك انشاسی
قـدیمی بندەلردندر بولرشـاه جـهانبانه
بری عزت ایله دادی بری دولتله لالاسی
مقدم کد خدای والدەسلطان ایکن ناکهاه
ایدوب رحلت بودنیادن جنان اولدی مأواسی

فراموش ایتمیوب روحن حقوق سابقه‌مبنی
زهی رسم وفاداری‌که حیران ایلدی ناسی
ایچوب صوین آلان ابدست آب ناز پروردن
دعادر روحنه محمود بکك سزدن تمناسی
انیسی حورعین اولسون لالا محمودبکك هردم
زلال وصلن ایچورسون اکا جنتده مولاسی

۱۲۱۱

صورمه‌کیر جامع شریفی قربنده دیکر برچشمه اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

حضرت سلطان محمودخانك اولدی همتی
ایلدی طوپخانه‌یی منظور عین التفات
بنده کانندن سماحت پیشه حاجی مصطفی
حالیا مطبخ امینی ذوالهمم سکر صفات
پادشاه ذوالکرم امریله بنیاد ایلدی
بانیسین بوچشمه‌سارك حق ایده عالی تبار
حسبة‌لله سعی ایتدی همان اتمامنه
بوخیره صرف مال ایتدی خلوصیله اوذات
اولدی ریان مأصافیله همه دلتشنه‌لر
فی سبیل‌الله زوارن اولدی مانند فرات
طوغریسی حسنا ایرشدی بومحله چشمه‌سی
ویردی رونق خوبتر کیم آبی قند نبات
بر اثر قودی دعاء خیره تذکیر اولمغه
قیله محشرده شفاعت اکه فخر کائنات
دولت دارینه مظهر ایده هرمقصودینی
حق اکا اعطا قیله جنتده قصر عالیات
ذات پاکن حق خطالردن امین ایده‌نك

بوله يارب دنيـوى عقباده اول دائم نجات
برالف قامت كلوب بنيـاد تاريخن ديدى
آب جويى اى امين بوچشمه‌نك قندحيات

۱۱۳۳

قول اوغلى مسجدى

فيروز اغا ايله حمامى آره‌سنده بولنان اشبو مسجد جامه‌شويجى باشى مصطفى بك طرفندن بنا وانشا ايدلمشـدر . [اعظم ـ ۱۰۱۱] لفظى وقفيه قيدينه تاريخ دوشمشدر . وقفـنك اتمامنه معمره‌اسمنده برخاتون سـعى ايتمش وشرفنى احيايه خدمت ايلمشدر . وفاتنده مسـجدك باغچه‌سـنه دفن ايلمشدر . اليوم بومسجد خرابدر يالكز مناره‌سـلك نصفى كورلمده‌در . عرصه‌سى اطرافـنه برتيمور پارماقلق چكيلمشدر .

قربنده اولان چشمه والده سلطان كدخداسى طرفندن خيرات ايدلمشدر . اوزرنده اولان تاريخ بيتى بروجه آتيدر .

اولدى برتاريخ لايح وهبيا
كل ايچ عين عليدن كوثرى

۱۱۳۵

بوجوارده ۱۳۰۵ ده انشا اولنمش برباب عسـكرى قره غولخانه‌سى واردر يقيننده بولنـان صو طلومبه‌سـنه متصـل اوفاق برمقبره‌ده ۱۱۴۵ تاريخنده وفات ايدن امام محمد افندى مدفوندر .

راست محمد اغا

طوپخانه قرب وجوارنده اولان بومسـجد ارباب معارفدن سـپاهى زاده

محمد اغا طرفندن بنا وانشا قیلنمشدر . مومی الیهك قبری دخی اندەدر . سنك مزارنده محكوك اولان تاریخ بر رجه آتیدر.

تاریخدر وفاتنه بومصرع ایت دعا
كلزار جنت ایله مقام محمدی

١٠٤٠

همشیرەسی فاطمه خاتون وقفنی تزیید ایتمش، امام ومؤذننه بر رخانه مشروطه قیلمشدر . مومی الیها دخی بوراده مدفونەدر . قربنده بولنان حمامك بانیسی دارالسعاده اغالرندن یعقوب اغادر

سركه جی باشی

فیروز اغا قرب وجوارنده اولان بومحلەده سركه‌جی باشی مصطفی اغانك بنا كردەسی اولان مسجد شریف كائندر. منبرینی دور سلطان مصطفی خان ثالثده اربه امینی بولنان علی اغا نام ذات وضع ایلمشدر. مسجد مذكور ١٢٤٧ سنەسی مجدداً تعمیر قلنمشدر. درونده مكتب ابتدائیسی، مسجده متصل اوفاق برمقبرەده ١٢٠٠ ده وفات ایدن الحاج خلیل افندی ایله ١١٧٥ ده وفات ایدن حرمی مدفوندرلر. مسجدك منارەسی دیوارنده محكوك اولان تاریخ بروجه آتیدر.

امام ملت اسلام سلیم خان جهانبانك
حرم بانوی خاص واقبالی مغفور لهاحسنا
ایدنجه عزم جنت روح پاكی چون الك باالخیر
همان بوسركه جینك مسجدی اولدی خوش احیا
خرابه مشرف اولمشدی بومسجد خیلی مدتدر
اولوب تعمیر یكیدن برمناره اولدی هم انشا
الهی روحنی شادان قیل مرحومه حسنانك
قیلندقجه صلاة اولدقجه تسبیح ودعالرتا

زهی خیرات اجرافزا که عارف سویلدم تاریخ
بومعبد اولدی تعمیر ایله احسن جامع والا

١٢١١

قارشوسنده پاشا بابادرکاهی کائندر. قپوسنك صولنده بولنان چشمه اوزرنده تاریخ آتی محکوکدر.

نوش ایدوب آبن عزیزم سویلدی تاریخنی
مأزمزم ایچ امامین عشقنه بوچشمه‌دن

١٢٦٧

یانی باشنده تاریخدن عاری بیوك برچشمه واردر.
تقسیم قربنده قیو زقاغنده بولنان برچشمه اوزرنده محکوك ابیات بروجه آتیدر.

حضرت سلطان محمود عدالت سیرتك
فیض احسانیله ریان اولدی جمله کائنات
اویله شه کیم پای سرو عدلنه رومال ایدر
نیل مصر قاهره‌یله جدول نهر فرات
دور جودنده جبه‌جی باشی عبداه اغا
یاپدی بونو چشمه‌یی اولدی قرین التفات
آب وتاب دولتن ممدود ایده رب الانام
زیب طاق آسمان اولدقجه نقش ثابتات
شهریا تاریخنی اشراب ایچون دیر لوله‌سی
جانفزادر عین عبداه ایچك مأالحیات

١١٣٠

غلطه وبك اوغلى وحواليسنك احوال طبعيه‌سی

بك اوغلى پايتخت دولت عثمانيه اولان استانبول شهرينك بربيوك محله‌سی اولوب نفس استانبولك قارشيسنده وشمال جهتنده واقع اولمغله آره‌لرنده كاغدخانه خليجی بولنيور . نفس استانبوله ايكی كوپری ايله مربوطدر .
اكثر خانه‌لری كاركير ومجدد اولمغله دكيزدن منظره‌سی پك كوزل ايسه‌ده زقاقلرينك برچوغی اليوم طار وطولاشيقلی اولديغندن داخلاً اوقدر كوزل دكلدر . اليوم متصرفلق مركزی بورا‌ده‌در .

مكتب سلطانی‌نك بولنديغی محلك غلطه سرای دنيلديكنه باقيلير سه اوقتلرده غلطه اسمنك يوقاريلره قدر شمولی اولوب شمدی بك اوغلی دنيلن محله‌نك‌ده اشاغی طرفی غلطه ناميله ياد اولنور ايدی .

غلطه تجارت محلی اولوب علی الخصوص اوروپا تجارتی باشليجه بو محله‌ده اجرا اولنور . غلطه ايمپراطور [يوستيانوس] طرفندن قسطنطينيه‌يه ربط والحاق اولنه‌رق ۱۲۱۶ تاريخ ميلاديسنده [جنويز] لردن برفرقهٔ مهاجرين غلطه‌يی اشغال ايله آيريجه برقصبه صورتنده قويوب قسطنطينيه‌يه قارشی رقابته چاليشيرلردی . جنتمكان سلطان محمد خان ثانی حضرتلری استانبولدن اول غلطه‌يی فتح ايتمكله جنويزلرك حكمی منقضی اولمش ايسه‌ده ينه غلطه فرنك محله‌سی قالوب اجنبيلر اوراده اسكان وتجارت ايده‌كلمشلردر .

اون اوچنجی قرن ميلاديده [جنويز] لر طرفندن بنا اولنمش يوكسك بر قله‌سی واردركه يانغين قله‌سی ناميله معروفدر . ابنيهٔ سائره‌سنك الك جسيمی اخيراً انشا اولنان عثمانلی بانقه‌سی دائره‌سيدر . اشاغيسنده وقتيله عربلر طرفندن بامعاهده ياپديرلمش واليوم عرب جامعی ديمكله شهير برجامع شريف موجوددر . سائر جوامعنك الك بيوكی يكی جامع اولوب متعدد كليسالری دخی واردر . غلطه اسمی لسان روميده [سوت كارخانه‌سی] ديمك اولوب اول امرده استانبوله سوت ويرمك اوزره اينك وقيون بسلريبرقاچ قلبه‌دن عبارت بركوی حالنده بولنمش اولمسی محتملدر .

روم ايلی ساحلنه موازاتاً كلن سلسله شيشلی دن بدأ ايله شمالدن جنوبه قدر دوام ايله جسرين بيننده خليج درسعادتده منتهی اولور .

بو صرت صاغ طرفدن مكتب حربيه اوكلرندن باشلايه‌رق شمال غربيدن جنوب شرقي‌يه متوجهاً جريان ايدن وكوچك چفتلكدن كچه‌رك طولمه‌باغچه‌ده منصب اولان دره ايله‌ينه‌فري كوى حذالرندن بدأ ايله شمالدن جنوبه جريان ايدرك قاسم پاشاده خليجه منصب اولان دره بيننده‌كى قطعه‌دن عبارتدركه غلطه، طوپخانه، فندقلى، قباطاش، بك اوغلى، تقسيم، طاطاوله، پانغالتى سمتلرينى مشتملدر.

بو سمتلردن غلطه وبك اوغلى جهتلرينه قارشى تعبير اولنوركه استانبولك قارشيسنده بولنديغندن كنايه اوله‌رق قبل الفتح روملر طرفندن قوللانيلمش اولان [په‌را] لفظنك ترجمه‌سندن عبارتدر. فرنكلرك بو سمته [په‌را] ديمه‌لرى ينه لفظ مذكور مأخوذدر

اشبو صرتك غرب طرفنده ينه برى برينه موازى اولمق اوزره بريسى فرى كوينده بدأ ايله شمالدن جنوبه طوغرى ديكرى فرى كوينك غربندن اعتباراً ديكرينه موازى ايكى صرت دها واردركه بو ايكى صرت برنجى صرتك همان نصفى قدردر . اوچنجى صرتك غربنده شمال غربيدن جنوب شرقي‌يه ممتد اوق ميدانى ايله قاسم پاشانك قولاقسز سمتندن كچه‌رك ديوانخانه قربنده قاسم پاشايه منتهى دردنجى برصرت دها واردر .

بو صرتك جهت شرقيسنده قاسم پاشا بولنديغى كبى جهت جنوبيه‌سنى ترسانهٔ عامره فابقه‌لرى اشغال ايدر. قسم غربيسنده خاصكوى بولنمقده‌در. دردنجى صرتك غربنده شمال شرقيدن جنوب غربي‌يه ممتد بشنجى برصرت دها واردركه بورانك جنوب قسمنده پيرى پاشا، خاليجى اوغلى ، سودليجه سمتلرى بولنديغى كبى غربنده قره اغاج كائندر .

برنجى ايله ايكنجى ، ايكنجى ايله اوچنجى واوچنجى ايله دردنجى صرتلر ميانلرنده اوچ خط اجتماع مياه موجوددركه بونلر همان برى برينه موازى اولمق اوزره شمالدن جنوبه جارى اولوب اولا طاطاوله‌نك غربنده برنجى ايله ايكنجى برلشور بعده بو ايكيسنك اجتماعندن حاصل اولان دره غلطه سراينك غرب حذاسنده اوچنجى ايله برلشه‌رك جمله‌سى بردره حالنده ديوانخانه‌نك شرقنده خليجه منصب اولور .

ايكنجى دره‌يه بلبل دره‌سى وپياله پاشا طرفندن كلان اوچنجى دره‌يه قاسم پاشادره‌سى دينيلور برنجى دره ايله بلبل دره‌سى بيننده‌كى ايكنجى صاغرينك اوزرلرينه

ابنیه‌لر یاپیله‌رق بر سمت حالنه ارجاع اولنمقده‌درکه بونك جنوب قسمنه [ایادیمتری] تعبیر اولنور .

دردنجی صرت ایله بشنجی صرت بری برندن کذلك بردره ایله آیرلمشدرکه بونك صولری خاصکوی ایله پیری پاشا آره‌سنده خلیجه منصبدر .

غلطه و بك اوغلنك بولندیغی صرتك جنوبنده یعنی جسر جدیدك شمال اوجندن باشلایان جاده [قره کوی] ده تشعب ایده‌رك بریسی غربه متوجهاً عزب قپوسنده منتهی اولور .

دیکری شمال شرقی‌یه متوجهاً طوپخانه ، فندقلی ، قباطاش ، بشکطاش جهتلرندن مرور ایده‌رك بوغازك روم ایلی ساحلنی تعقیباً کیدر .

اوچنجی قول ایسه برنجی صرتك خط تقسیم میاه عمومیسنی تعقیباً بك اوغلی ، تقسیم ، پانغالتی ، [فری کوی] دن بالمرور شیشلی‌یه واصل اولور .

بورادن تکرار خط تقسیم میاهی براقیه‌رق زنجیرلی قیو ، مصلق جهتندن بیوکدره چایرینه واصل و بوراده ساحلی تعقیباً کلان یول ایله برلشور .

طولمه باغچه سرای همایونك جنوب غربی جهتندن باشلایه‌رق طریق آز بر مسافه قطع ایتدکدن صکره ایکی‌یه ایریله‌رق بریسی غربه توجهله کموش صویی و مجیدیه قشلهٔ همایونلری آره‌سندن کچه‌رك تقسیم باغچه‌سی آلتنده بك اوغلو جادهٔ کبیرینه منتهی اولور .

دیکری شماله توجه ایده‌رك ماچقه سلاحخانه‌سنك جنوبنده بشکطاشدن کلان خط ایله برلشدکدن صکره ینه شماله طوغری چیقه‌رق بعده غربه توجه ایله فری کوینده بیوك جاده ایله برلشیر .

کذا طولمه باغچه‌ده آیریلان دیکر برطریق کموش صویی قشلهٔ همایونك جنوبندن و آلمانیا سفارتخانه‌سنك شمالندن کچه‌رك تقسیمده بیوك جاده‌یه منتهی اولور .

عزب قپوسندن بدأ ایله بك اوغلنه کیدن دیکر برطریق دها واردرکه شیشخانه قره‌قولندن کچه‌رك آلتنجی دائرهٔ بلدیه‌یه واصل اولور . بورادن شماله توجه ایله بك اوغلی جاده کبیرینه موازاتاً ایلرولیه‌رك تپه باشی بلدیه باغچه‌سی اوکندن بالمرور انکلتره سفارتخانه‌سی حذاسنده صاغه دونه‌رك غلطه سراینده بیوك جاده ایله برلشیر .

شیشخانه قره‌غولندن بدأ ایله بانق عثمانی اوکندن کچن برطریق [ویوده] قره‌غولنده بك اوغلی جاده‌سیله التصاق پیدا ایدر .

قره کوی‌دن بدأ ایله شماله کیدن بك اوغلی جادهٔ کبیری مکتب فنون حربیهٔ شاهانه اوکنه قدر صرتك خط اجتماع میاهنی تعقیب ایتدیکندن مذکور جاده‌نك شرق جهتی قسماً بوغازه قدر وقسماً کچوك چفتلکدن کلان دره‌یه طوغری برطاقم بایرلر تشکیل ایتدیکی کبی بوجاده‌نك غرب جهتی قاسم پاشا وآیا دیمتری جهتلرینه طوغری کذلك سطوح مائله تشکیل ایدر .

غلطه مولویخانه‌سندن بدأ ایدن بك اوغلی جهتی بوندن تقریبا بر عصر مقدم عادتاباغلق وباغچه‌لق اولوب هرکس بوحوالی‌یه تبدیل هوا ایچونکلیرایمش. بوندن ایلریسی ابنیه‌دن عاری اولمغله برابر جسیم اغاجلر ایله مستور ایدی .

بك اوغلندن شماله طوغری کیدن جاده‌لر

[۱] بك اوغلندن بیوکدره‌یه کیدن طریقدرکه تقسیمدن بدأایله‌فری کوینden کچه‌رك شیشلی‌یه واصل اولور . بورادن صوله کاغدخانه طریقی آیریلور . شیشلیدن صاغ‌طرفه توجه ایدن بیوکدره جاده‌سی زنجیرلی قیودن بالمرور مصلق قره‌غولنه طوغری قسم محدبی غربه توجه ایدن برقوس تشکیل ایدر . مصلقدن بدأ ایله یول شماله توجه ایده‌رك حمیدیه کوشکندن بیوکدره چایرینه اینر . بوچایردن یول ایکی‌یه آیریلوب بریسی ساحلی تعقیباً یکی محله‌ده پازار باشی موقعنه قدر امتداد ایدر .

دیکری بیوکدره چایرندن بدأ ایله شمال غربی‌یه طوغری بیوکدره صوینك صولنجه چیقارق جنتمکان سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینك کمری التندن مرور ایدر. بورادن یول ینه ایکی‌یه آیریلوب صولده‌کی کمورجی کوینه قدر امتداد ایتدیکی کبی صاغده‌کی والده سلطان بندینه قدر دوام ایدر .

[۲] شیشلیدن کاغدخانه‌یه طوغری کیدن یول کاغدخانه کویی قربنده کاغدخانه دره‌سنه اینر وبورادن صاغه وصوله توجه ایدر . صولده‌کی قول کاغدخانه دره‌سنك شمال غربیدن جنوب شرقی‌یه اولان استقامتنده‌وصوینك صولنده بولنوب چاغلیانلرك آلت باشنده برکوپری ایله دره‌یی‌قطع وبعده صوینك

صاغنجه واستقامتنجه سنت كوپریسنه قدر دوام ایدر . وبورادن شمال شرقی‌یه توجهله طوغری سلحدار اغا كوپریسنی كچه‌رك بهاریه طریقیله ایوبه واصل اولور .

[۳] كاغدخانه كویندن صاغه آیریلان طریق كاغدخانه دره‌سنك صولنجه یوقاری چیقه‌رق آیاز اغا جوارندن مرور ایدر ومصلق قره‌غولنك جنوب غربیسنده بیوكدره جاده‌سنه التحاق ایلر .

مصلق قره‌غولنك شرق طرفنده برشعبه آیریلوب شرقه توجه ایدر وخدیو اسبق مرحوم اسماعیل پاشا اراضیسنده بوشعبه ایكی‌یه آیریله‌رق بریسی استینه قوینه ودیكری امیركونه مواصلت ایلر . زنجیرلی قیو جوارنده شرق طرفنه برشعبه آیریلوب بوشعبه اول امرده صوله توجه ایدرك بالطه لیمانی دره‌سی طریقیله بالطه لیمانه ایتر . وینه صاغه توجه ایدن قسم شرقه طوغری برآز كیتدكدن صكره جنوب شرقی‌یه توجهله ارناؤد كوینه واصل اولور .

زنجیرلی قیودن برشعبه جنوبه توجه ایده‌رك برقسمی سرای همایون اوكندن بالمرور بشكطاشه ایندیكی كبی دیكر قسمی دخی اورته كویه منتهی اولور .

دمیر یوللری

قارشی جهتنده برقومپانیانك اداره‌سنده اولمق اوزره ایكی ترامواى خطی واردركه بونلردن بریسی عزب قپوسندن بدأ ایله قره‌كوی، طوپخانه، فندقلی، قباطاش، طوله‌باغچه ، بشكطاشدن بالمرور اورته كویده نهایت بولور بوخط افقی اولوب آخورلری بشكطاشده‌در .

ایكنجیسی ویووده قره‌غولی، بانق عثمانی، شیشخانه قره‌غولی، التنجی‌دائره بلدیه باغچه‌سی اوكندن كچن جاده‌یی تعقیب ایده‌رك غلطه سراینه وبورادن تقسیم ، پانغالتی، فری‌كویندن كچه‌رك شیشلی‌یه واصل اولور بوخط . ظاروچفت برخطدركه افقی قسمی غلطه سرایی ایله تقسیم میانده‌كی مسافه‌دن عبارتدر . بوخطك‌ده آخورلری شیشلیده‌در .

غلطه‌دن بك اوغلنه قدر دیكر برقومپانیه اداره‌سنده و ١٢٩٠ سنه‌سی انشا اولنمش بر [تونل] واردركه بوتونل چفت خطلی اولوب اوست‌باشنده واقع برماكنه ایله ایشلمكده‌در .

غلطه مولویخانه‌سی

اشبو تكیه‌نك بانیسی بوسنه‌ده مدفون اولان وسلطان محمد خان ثانی حضرتلرینك غلمان خاصه‌لرندن بولنان اسكندر پاشادر. بناسنه [الرسوخ ٨٩٧] لفظی تاریخ واقع اولمشدر.

درگاه بعد زمان خراب اوله‌رق خالی قالمش وبرمدت صكره خلوتی زاویه‌سی اولمش ایسه‌ده قاسم پاشا مولویخانه‌سی بانیسی بولنان سری عبدی دده افندی محل مذكورك مولویخانه‌اولدیغنی اثبات ایتمكله كندیلرینه‌توجیه‌اولنمشدر. وفاتنده یرینه مثنویخوان محمود دده افندی ٩٥٥ ده پوست نشین اولمشدر . مشار الیه جزایرده مدفوندر . محمود دده‌دن صكره اسماعیل دده افندی شیخ اولدی ١٠٤١ ده وفات ایدوب دركاهه دفن ایدلمشدر. وفاتنه مصرع آتی تاریخ دوشمشدر .

سوندی جامعك روشن چراغی

بعده آدم دده افندی شیخ اولوب حجازه كیتمش وعودتنده مصرده وفات ایتمشدر. وفاتنه مستقیم زاده بوتاریخی سویلمشدر.

آدم دده رقص ایلیه‌رك ایردی جنانه

انك یرینه عرضی محمد دده افندی شیخ اولمشدر . اوزمان شعراسندن نثاری مرحوم تاریخ آتی‌یی سویلمشدر.

دكلدر دور آدمكجدی بودور محمددر

مشار الیه ١٠٧٥ ده وفات ایدوب دركاهده مستقل‌بر تربه‌یه‌دفن ایدلمشدر. وفاتنه مستقیم زاده‌تاریخ آتی‌یی‌سویلمشدر.

سلفدن امتیازین فكرایدركن دل دیدی‌تاریخ
تقربده وصال حضرته عرضی بش ارتقدر

يرينه بندارى ناجى احمد دده شيخ اولمشدر. احمد دده شيخ آدم افنديدن انابت و تكميل دأب طريقت ايليوب شيخى ايله برابر حج شريفه كيدوب عودتده مصرده آدم دده افنديك رحلتنده استانبوله كلهرك عرضى محمد دده افندى خدمتنده بولنوب ١٠٧١ سنه‌سى بشكطاش مولوبخانه‌سنه شيخ اولمش و ١٠٧٣ تاريخنده قريم جانبنه سياحت ايتمكله مشيختى يوسف دده‌يه ويرلمشدر بعده ١٠٧٥ سنه‌سى استانبوله كلوب درويش چلبى يرينه غلطه شيخى اولمش و يدى سنه صكره مشيختى رفع اولنمش ويرينه اولاد مولانادن چلبى درويش افندى شيخ اولمشدر. برسنه صكره اردوى همايون قانيژه‌سفرينه مأموراً كيدركن حاجى اوغلى بازارى نام محلده وفات ايتمشدر.

بعده‌مشيخت‌غوثى‌احمددده‌افندى‌يه‌توجيه‌اولنمشدر. بوذات‌احمديجان‌نسلندندر وفاتنده ناظم مرحوم تاريخ آتى يى سويلمشدر.

احمد اوله عازم خلدبرين

١١٠٩

يرينه دامادى منظومهٔ معراجيه صاحبى نايى عثمان دده افندى شيخ اولمشدر . موماليه ١١٤٢سنه‌سى وفات ايتمش ووفاتنه‌وهبى افندى‌مرحوم تاريخ آتى‌يى سويلمشدر .

شيخ غلطه نايى دوكندى دمنى
ايتدى متسلى ولد عشاقى
وهبى ديدى‌تاريخين انك ملهم‌غيب
عثمان دده كوچدى اوله سرى باقى

١١٤٢

ديكر تاريخ معجم

دكشدى باقى ايله دور فانى‌يى دده عثمان

١١٤٢

يرينه مخدوملری عبدالباقی دده افندی کچمشدر. وفاتنده تاتار رحمی مصطفی افندی بو تاریخی سویلمشدر.

جهاندن کیتدی سری آدی باقی قالدی دنیاده

١١٦٤

دیکر

باقی دده دور ایلیه‌رك کتدی بقایه

١١٦٤

پدری ایله جدی یاننده مدفوندر . یرینه قاسم پاشا زاویه‌سی شیخی ایکن یکی قپو مولویخانه‌سنه نقل اولنان شیخ موسی دده‌نك یرینه شیخ اولان مخدوملری محمد شمس‌الدین دده افندی شیخ اولوب بعده حج شریفه عزیمت و عودتلرنده یولده ارتحال دار بقا ایلدی . ١١٧٤

یرینه برادرلری عیسی دده طریق قضایی ترك ایله شیخ اولمشدر. بونلرك زماننده اشبو تکیه محترق اولمغله ١١٧٩ سنه‌سی سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلرینك همت شاهانه‌لریله یکی شهرلی عثمان افندی بنا امینی نصب اولنه‌رق اوسنه شعباننده عبدالقادر رومی تکیه‌سی‌ایله برابر تجدید و تکمیل اولنمشدر. عیسی افندی اون سنه قدر مشیختده بولنوب ١١٨٥ سنه‌سی ارتحال ایدوب درکاه مذکوره دفن ایدلمشدر . وفاتنه مستقیم زاده مرحوم تاریخ آتی یی سویله‌مشدر .

ناسه تاریخین ایدراملا مسیحادم قلم
دونه‌دونه‌واردی‌روحانیلره‌عیسی‌دده

١١٨٥

یرینه انشته‌ی سلیم دده کچمشدر. ١١٩١ سنه‌سنده وفات ایتمش و درکاهه دفن اولنمشدر .

یرینه محمد صادق دده افندی قاسم پاشا درگاهندن نقل اولنوب بر سنه صوکره طاعوندن وفات ایتمشدر. یرینه عبدالقادر چلبی مصر مشیختندن نقل اولنمشدر وفاتنده ۱۱۹۷ ده بقال زاده شیخ اولمشدر. موما الیه قونیه‌ده بر بقال اوغلی اولوب اسمی علی افندی در .

۱۲۰۱ سنه‌سنده مشیختی رفع اولنوب یرینه اسکدار مولویخانه‌سنك بانیسی بولنان نعمان بك شیخ اولمشدر . بعده نعمان بك غلطه مشیختنی ترك ایتمکله عبداه دده نامیله بر کیمسه‌یه توجیه اولنوب استانبوله‌کلیرکن یولده وفات ایتمش و مشیخت ینه بقال زاده‌یه توجیه اولنمشدر . ۱۲۰۵ شوالنك طقوزنجی کونی شیخ غالب افندینك فضل وکمالی خلد آشیان سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینك معلوم همایونلری اولدقده موماالیه مشیخت مذکوره ایله تکریم اولنمشدر او زمان شعراسندن دباغ زاده محمد رشید افندی بو جوهر تاریخی سویله‌مشدر.

اختلف الناس فی مشیخة وجلس الغالب محققاً

۱۲۰۵

موما الیه اصحاب کمالدن اولوب بر مرتب دیوانی واردر . وفاتنده تکیه‌یه دفن اولنمشدر. وسط القامه ظریف و صبیح الوجه بر ذات ایدی .

بعده قونیه‌دن الشیخ روحی دده پوست نشین اولمشدر. بو ذات کتبه‌دن اولوب ترك ماسوی و محبت درگاه حضرت مولانه ایله غلطه مشیختنه نائل و مدت وفیره درگاه مذکورده ارشاد وسالکینه واصل اولدیلر . وفاتنده درگاهه دفن اولنمشدر. اشعاری دخی واردر.

بعده بشکطاش مولویخانه‌سی شیخی الشیخ یوسف افندینك اقرباسندن اولوب موما الیهك دامادی بولنان الشیخ محمود امید دده افندی‌یه توجیه اولنمشدر کندیسی شام طرابلس اهالیسندن بولنمقله برابر علم وکماله کمال درجه مغرور بر ذات اولوب ۱۲۳۲ سنه‌سنده قاین پدری اولان بشکطاش مولویخانه‌سی شیخی یوسف دده افندینك وفاتنده غلطه درگاهنی ترك ایله موما الیهك یرینه شیخ اولمشدر. بونك یرینه‌ده او سنه رجب شریفی اواسطنده قدرة الله افندی مقیم اولمشدر یکی قپو تکیه‌سی آشجی باشیسی اولوب قربنده کائن مزارستانده مدفون

اولان السيد صحيح دده‌نك اوغليدر . مرحوم ايچون حالت افندی مستقل بر تربه بنا ايتدرمشدر .

١٢٨٨ سنه‌سی رجب شريفك يكرمی ايكنجی جمعه ايرتسی كونی قدرةالله افندی عازم كلشنسرای جنان اولمغله مخدومی بولنان عطاء الله دده افندی تكيۀ مذكوره‌يه شيخ اولمشدر. مولويخانه‌ده اليوم پوست نشين ارشاد بولنان مشاراليه حضرتلريدر مشاراليه اخلاق حميده و سجايای علويۀ انسانيه ايله متحلی ارباب فضل و كمالدن اولوب علوم و فنون حاضره‌يه واقفدر . لسان آشنا اولديغی كبی شعر و انشاده دخی مهارت كامله‌سی بولنديغندن وجوديله افتخار اولنور اجلۀ فضلادندر .

مذكور تكيه ١٢٠٦ سنه‌سنده جنتمكان سلطان سليم خان ثالث حضرتلری طرفندن تجديد ايديله‌رك سماعخانه مطبخ و حجراتك دخی يرلری تبديل اولنمشدر . فی‌الاصل سماعخانه شيخلرك اقامتنه مخصوص اولان محلده ايمش . تكيه‌نك تجديدی حقنده سويله‌نيلن تاريخ خارجی قپونك ايچ طرفی بالاسنه نقش ايدلمشدر .

ماه عالمتاب اوج سلطنت
داور دور زمان سلطان سليم
كيم آنك ذات بلنديدر هنوز
مركز پركار چرخ مستقيم
ركن ديندر اول اساس معدلت
فكر نو ايجاديدر عرش قديم
منتظردر اهل دل تشريفنه
كلدی دين ودولته هم چو سليم
حق بودر بولمشدی اركانی خلل
ايلدی تنظيمنه سعی عظيم
حبذا ارواح اهل اللهدن
اولدی تأييد آلهی مستديم
باشلادی تجديد عدل و رأفته

قویدی رأی خاصی بنیاد قدیم
حضرت منلای رومه حرمةً
قیلدی درویشانه احسان عمیم
کوردیکم بو خانقاه اولمش خراب
مُستعد احیایه چوق عظم رمیم
لُطف ایدوب یاپدی کیم یاپسون آنك
کافی آمالك خداوند علیم
باغ فردوس برین وسن بی قصور
اولدی حقا سقفی زر دیواری سیم
بر نظارده ایتدی اول کان کرم
سنکی جوهر طوپراغی عنبر شمیم
کوستروب کویا کرامت عالمه
قدرت اظهار ایتدی اول شاه کریم
اندن آلدی فیض ارباب سلوك
قالمسون ناقصلرك اطواری نیم
ظاهر و باطنده شاه اولدرکه جان
بردوام ایتسون انی رب الرحیم
لفظاً ومعناً دیدی تاریخنی
شیخ غالب عبد داعئ قدیم
یاپدی بودرکاه پاك وهم جدید
بیك ایکی یوز آلتیده سلطان سلیم

١٢٠٦

مذکور تکیه جنتمکان سلطان محمود خان ثانی حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده دخی مجدداً تعمیر اولنمش وطیدش قپوسی اوزرینه تاریخ آتی تسطیر قیلنمشدر .

همت محمود خان بودرکهی
ایلدی آباد شوکتله همان

سايهٔ عـدلنده معمور اولمه‌ده
سو بسو هب جلوه كاه عاشقان
حق تعالى ايلسون اول داورى
بيت تاريخن لبيب ايتدى بيان
بر حسابده دوشدى معنا لفظ ايله
بيك ايكى يوز اللى‌ده محمود خان

١٢٥٠

درون تكيه‌ده بولنان چشمه‌نك اوزرنده محكوك اولان تاريخ نفيس بروجه آتيدر .

فائض العـين عنـايت منبع الانهـار جود
ابروى معدلت شـاه جهـان عبدالمجيد
عالمى فيـض زلال عـدلله احيـا ايدر
اوله‌لى مأالحيـات شـوكتى هر آن مزيد
مطبخ امينى حسن اغا ياپوب بوچشمه‌يى
ايكيوز سال اقدم ايتمشدى بوجايى مستفيد
صكره راهى بوزيلوب آقزدى صو بووقته‌دك
خير جارى صاحبن ايلردى درويشان اميد
حمدلله اول شهنشاه جهـان بوچشمه‌نك
لطف ايدوب صوين آقتدى اولدى نوفيض بديد
ايلسون حق تا ابد سيراب فيض سـلطنت
حشره‌دك اولسون اوخاقان واصل عمر مديد
ايكى تاريخ گهر فربولدى زيور صـوينى
اوله‌لى بحر رملده ذرهٔ نظم مزيد
باق حسن اغاى زمان ايلدى اجرا ايله جود
چشمه‌سينه صو آقتدى لطف خان عبدالمجيد

١٢٦٨

سماعخانه قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

لفظا ومعنا ایکی مصرعده اوچ تاریخله
اوچلر آسا قطب دورانی ایدر زیورثنا
بیك ایکی یوز یتمش التی سالی ایچنده بهین
قیلدی بو درکاهی شه عبدالمجید اعلی بنا

١٢٧٦

مطبخك اوجاغی اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

« یا حضرت آتشبار ولی »
روز و شب کلبانك خیری چکیلور
شاه عالم ایتدی تجدید بنا
پراولورلر لطف مولانا ایله
کاسه خوار شاه اولان بونجه کدا
سعی ایدوب اشجی دده اکمالنه
سویلدی تاریخنی درویش ضیا
سر عشقی عاشقان طاتمق ایچون
مطبخ منلا کشاد اولدی صلا

١٢٦٩

الفقیر درویش محمد عطااه

غوثی دده نك صندوقه سی اوزرنده مسطور اولان تاریخ بروجه آتیدر .

غوثی دده اول بدرقهٔ راه هدایت
سالکلرینی تکیهٔ غمده قودی بی کیف
روحینی آنك زاویهٔ دارنعیمه
اعزاز ایله حق دعوت ایدوب ایلدی هم ضیف

كورنسه نوله برك خزان صورت منكر
آيينهٔ پرجوهر ايدی سينه‌سی چون سيف
كوش ايليجك رحلتن اول غوث انامك
هاتف ديدی تاريخنی فكر ايلر ايكن طيف
فكر ايتمه كه دون قطب جهان سويلدی تاريخ
دوران قودی احمد دده‌سز تكيه‌مزی حيف

١١٠٩

درون تكيه‌ده مدفون ذوات مشهوره

عينی — محمود بدرالدين] علمای حنفيه‌دندر ١١٧٠ تاريخ هجريسنده عنتابده تولد ايلمشدر . باب عالی خواجه‌سی اولمش ايدی .

عينی‌يه عمری كلدی لمح بصر قدر

مصرعنك ناطق اولديغی اوزره تاريخ وفاتی ١٢٥٤ در . مولوی ايدی . مطبوع ديوانی واردر .

غالب — شيخ محمد اسعدده] عثمانلی شاعرلرينك مدار افتخاری‌در . [اثر عشق] تركيبنك كوستردیكی اوزره ١١٧١ ده يكی قپو مولويخانه‌سی جوارنده ساكن كتبه‌دن مصطفی رشيد افنديك صلبندن دنيايه كلمشدر . والده‌سی امينه خاتوندر برمدت ديوان همايون قلمنه دوامدن صكره طريقت مذكوره‌يه انتسابله قونيه‌يه عزيمت ايده‌رك اوراده واستانبولده‌يكی قپو مولويخانه‌سنده چله‌سنی اكمال ايتمش ومرور زمان ايله مشيخت مذكوره‌يه نائل اولمش ايدی. ديوانی مطبوعدر . ضروب امثال صيره‌سنه كچمش اولان

كامل خطا ايدركه انی جاهل ايلمز

مصرعی مشار اليهكدر . اشهر آثاری اولان [حسن وعشق] منظومه‌سنی

٢٦ یاشنده ایکن یازمشدر . لسانمزده مثنوی طرزنده یازلمش اشعاری اسلافك الك كوزللرندن معدوددر . برشاعر نادرالوجود اولان مشار الیه‌سرورینك

کچدی غالب دده جاندن یاهو

مصرعندن آكلاشیلان ١٢١٣ ده ارتحال ایلمشدر . غلطه مولویخانه‌سنده تربه‌ده مدفوندر . صبیح‌اللقا برذات ملکسمات ایدی . قونیه‌ده مدفون اولان احمدده نام ذاتك [التحفةالبهیة فی طریقةالمولویة] نامنده‌كی اثرینی [الصحبةالصافیة] عنوانیله ترجمه وشرح ایتمشدرشومقطع جملهٔ اشعارندندر .

کیم قادر علاج ایلمکه حکم قدردر
تاریخی ایمش غالب زارك اثر عشق

باشی اوجنده موضع اولان لوحه‌ده مسطور ابیات بروجه آتیدر .

چرخ کجر وغلطه دوشدی ینه
قیدی اهل دله آه اول بدخو
جور دردیله خموش اولدی دریغ
غلطه شیخی کبی نادره کو
غالب مطلق اولوردی سوزده
ایتسه مردان سخن آکه غلو
قلدی افلاکه ایدوب روحی عروج
شب معراجده عزم مینو
مثلنی زیر فلکده بولمز
ایتسون یوق یره دوران تك وپو
جلهٔ لحدده چکلدی کیتدی
اربعین ایچره اومرد نیکو
آه سردیله دیدم تاریخن
کچدی غالب دده جاندن یاهو

١٢١٣

غوثی دده — احمد] محمدیه صاحبی یازیجی اوغلی محمد افندینك برادری احمد بی جانك احفادندن برشاعر مولویدر . برقاچ سنه بروسه‌ده صالح دده‌نك خدمتنده بولندقدن صکره آستانهٔ حضرت پیره یوز سورمك شرفنه نائل اولمق اوزره قونیه‌یه گیتمش ایدی برزمان صکره استانبوله گله‌رك غلطه مولویخانه‌سنده مثنوی خوان اولمشدر نهایت غلطه درگاهی مشیختنه نائل اوله‌رق ۲۱ سنه علی التوالی او مقامده بولنمشدر. علم وعرفان ایله متصف بر ذات ایدی ، ۱۱۰۹ ده ارتحال ایلدی .

شارح مثنوی اسماعیل دده] انقره‌لیدر . درسعادتده گلوب ومولوی اولوب بر ارالق غلطه مولویخانه‌سنده مثنوی خوان اولدی بعده عبدی دده یرینه اورایه شیخ اولمشدر . ۱۰۴۰ تاریخ هجریسنده وفات ایتدی.

حصه‌دار معارف ، متشرع ، متورع ، درویش وادیب ایدی ۱۰۳۰ ده ظهور ایدن مثنوینك یدنجی جلدی بونلرك تصدیقیله رواج بولمشدر. مثنوئ شریفی شرح ایتدیکیچون شارح نامنی قزانمشدر .

باشی اوجنه موضوع برلوحه‌ده مسطور اولان ابیات بروجه آتیدر .

ای کاشف اسرار نهان حضرت شارح
روپوش تجلی عیان حضرت شارح
یانوریقین سالك اطوار حقیقت
صاحب قدم کشف بیان حضرت شارح
اولمش لقبك علم لدنیده رسوخی
عرفان ایله ممدوح جهان حضرت شارح
همنام ذبیح اولدیغکی ایلدی اجرا
زمزم کبی بونطق روان حضرت شارح
وارایسه سنك جوهر تحقیقلرکدر
رشك آوریم غبطهٔ کان حضرت شارح
تأویلکه توفیقکه حیران اولور آدم
پرفیض وهنر نادره دان حضرت شارح
حقاکه شریعتده طریقتده مثلدر
ایتمك ایله دفع خلجان حضرت شارح

هر بيت برو مهر وانك پرتوى شرحك
ايلر نيجه دلده لمعان حضرت شارح
مشكل قوميوب مثنوىٔ پرده حقا
حل ايلدى بى ريب وكمان حضرت شارح
باشدن باشه ياقوت وزمردايله قومشدر
جان كعبه سنه سنك نشان حضرت شارح
كچدى نيجه دوران دخى الآن ينه سن سين
سر قافلهٔ نكته وران حضرت شارح
تفصيل ايدن اجمالكى تفصيل ايدر الحق
اكلار بونى زمدان زمان حضرت شارح
سلطان سماعينك ايدوب دركهن احيا
تاعرشده ايتدى دوران حضرت شارح
اسكندر وخضر آب حيات ايستين عاشق
كل بونده در ايتمه جولان حضرت شارح
غالب سكا بربندهٔ ناجيزدر الحق
ارشادكه اولمش نكران حضرت شارح
لطف ايله اومحجوبى براقمه نظركدن
اى كاشف اسرار نهان حضرت شارح

ديكر برلوحه اوزنده يازيلى اولان ابيات شودر .

يوز سووروب مرقد همنام ذبيح اللهه
آچ كوزك صدقله طوت كوش صيدى انابه
نى كبى آه ايده رك يارهكى شرح ايت ليلا
شارح مثنوىٔ حضرت مولانايه

ديكر برلوحه ده مسطور اولان ابيات بروجه آتيدر .

اى حضرت منلادن اولان همت
سرچشمهٔ تحقيق بولوب ايله وضو

کرطالب الورسك انشراح صدره
ادابله کل مرقد شارحدر بو

دیکر برلوحه‌ده یازیلان ابیات شودر .

وار ایسه دلده اکر شائبهٔ عرفانك
سمع جان‌ایله ایشیت‌خوشجه صداسن نایك
مردم چشمه چکوب روضه‌سی‌خاکن ثابت
شارح مثنویٔ حضرت مولانانك

١٣٠٣

دیکر برلوحه‌ده یازیلی اولان ابیات بروجه آتیدر .

بوذات ذوالمعارف مثنوی معنویٔ شرحن
ایدنجه اولدی رومنه منتشر اسرار مولانا
مقدس تربهٔ علیاسنی زیور زیارت قیل
که بونده شمس وش اولدی عیان انوارمولانا

تربه‌نك‌یانده‌کی قپو اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

راه مولاناده ای غالب بودر شیخ‌الشیوخ
حضرت شارح رسوخی قدوهٔ اهل‌رسوخ

١٢٢٧

فصیح دده] استانبولده یتیشمش فصحای شعرادن وعرفای مولویه‌دندر . جذبه دار ایدی . غلطه مولویخانه‌سنده بر حجره‌ده اوتورردی . حسن‌خطی مشهور اولدیغندن یازی یازمغله تعیش ایدردی . شاعر مشهور شهرینك .

مسکنك جنت ایده فصیحك مولا

مصراعندن اکلاشلدیغی اوزره ١١١١ ده ارتحال ایلمشدر. مرتب دیواننده

باشقه [کل ومل ، خسرو وشرین ، محمود وایاز] نامليله اوچ منظـومه‌سی وادر .

اسرار دده] استانبولده یتیشمش شعرادندر. غلطه مولویخـانه‌سی حجره نشینلرندن ایدی . شیخ غالب ایله بینلرنده مخادنت فوق‌العاده‌اولدیغندن برلکده پك کوزل وقت کچیررلردی. اشعارنده‌دقت‌واردر. دیوانی‌مطبوعدر. سروریـنك

حیفلر کوز یوموب اسرار دده سر اولدی

مصرعندن اکلاشیلان ۱۲۱۱ ده وفات ایلمشدر .

الشیخ مصطفی دده] بوذات وفاتی التی کون اول بیت آتی ایله رفیقلرینه خبر ویرمشدر .

کندی تاریخ ذهابم سویلدم
شقلبانی کیتدی درکهدن دیدم

قبری معین دکلدر. مرحومك [عقبات سبعه مع‌المیسره] نامیله منظوم بر اثری واردرکه ۱۰۵۵ ده اکمال اولنمشدر . الیوم غلطه مولویخانه‌سی کتبخانسنده محفوظدر .

شیدا دده] مولوی اولوب ۱۱٤۰ تاریخ هجریسـنده وفات ایتمش‌در . مظنه‌دن ایدی .

نایزن باشی اق ملا عمر افندی] بوذات شیخ مراد تکیه‌سی شیخی سری علی افندینك خلیفه‌سیدر ۱۱۹۱ ده وفات ایتمشدر.

حالی دوریش محمـد دده] مومی‌الیـه نایزن باشی اولوب تاریخ وفاتی معلوم .

حالت افندی — محمد سعید] اشراف قضـاتدن قریمی حسین افندینـك اوغلیدر. رئیس‌الکتاب محمد راشد افندینك ریاستنده مهردار بیاقلی ایدرکن او خدمتی ترك ایدرك نائب کتخدامی نامیله یکی شهر فنـاره کیتمش ایدی . عودتنده دوائر کبری‌ده کتابلك ایتمکه باشلادی . برآره‌لق بکلکجی کیسه‌داری معاونلکنه مأموراً سلك خواجکانی‌یه ادخال وبرازصکره ایلچیلکله پارسه اسبال

اولندی ١٢٢٢ ده دیوان همایون بکلکجیلکی مسندینه وایکی آی صکره رکاب همایون ریاستنه تعیین قلندی بوسالك اواخرنده کوتاهیه‌یه کوندرلدی ایسه‌ده برسنه صکره ینه برمأموریت مهمه ایله بغداده کوندرلدی عودتنده مکافاةً عهده‌سنه رکاب همایون کتخدالغی ویرلدی برقاچ سنه صکره توقیعیٔ دیوان همایون اولدی نفوذینی سؤ استعمال ایدردی ١٢٣٨ ده قونیه‌ده وفات ایتدی . یحیی افندی درکاهنده مدفوندر جاده‌یه‌ناظر تربه‌ده مقامی‌واردر . سنك مزارنده بندکانندن اولان عزت ملانك شو بیتی کوریلور.

عزت بومصرع تام تاریخ ماتم اولسون
حالت سعید افندی پیرانه همدم اولسون

مشار الیه شیخ غالب افندی مرحومك انابت کرده‌سی اولوب طرق علیه فقراسنه وبالخاصه طریقت مولویه‌یه منسوب بولنانلره پك چوق التفات واکرام ایدرمش تکیهٔ مزبورك قپوسی اتصالنه برسبیل واوزرینه عالی برکتبخانه بنا ایدوب تکیه‌نك حولیسنی دخی مرمر طاش ایله دوشتدیرمشدر . مجاذیبدن اولان برادری دخی تکیهٔ مذکور صفه‌سنده‌مدفوندر. کتبخانه‌ده‌موقوف‌اولان کتابلرك کافه‌سی اوزرنده بیت آتی یازیلیدر .

الهی جمع کتب کرده اهل وحدت را
بده بدست یمینش کتاب حالت را

احمد پاشا — واردا قوسطا] مشار الیه افرنجی‌الاصل‌اولوب‌اهتدا ایتمشدر غیر وخدماتنه مکافاةً قپوجی باشی ومیر میران اولمشدر . بعده ودین محاربه‌سنه مأمور اولدی ١٢١٠ ده الدیغی جریحه‌دن وفات ایتمشدر. فن موسیقیده مهارت کامله‌سی وار ایدی پك چوق شرقیلر بسته‌لمشدر .

احمد اغا - ازمیدلیدر. اندرون همایونده بالتفیض ١٢١٠ جماذی‌الاخرنده دلبند اغاسی وبعده رکابدار وچوقدار شهریاری وصکره مصاحب دخی اولمشدر ١٢١١ ذی‌الحجه‌سنده شهاب‌الدین تولیتی‌ایله‌اخراج‌ایدلدی ١٢١٨ ذی‌القعده‌سنك اون بشنده ارتحال ایلمشدر .

غلطه قله‌سی

غلطه قله‌سی ، روما شرق ایمپراطورلرندن [آنسطاس ده‌قوس] طرفندن کمیلرك لیمانه دخول وخروجلرینی تسهیل ایتمك مقصدینه مبنی برنوع فنار قله‌سی اولمق اوزره انشا ایتدیرلمشدر. ابتداسنده اوفق برقله حالنده انشا ایتدیرلمش اولان بوبنایی ٨٥٠ سنهٔ هجریه‌سنده قدیم فنکه‌لیلر کی هرطرفده تجارتکاهلری بولنان جنویزلر [١] توسیع ایتدیرمشلردر. مؤخراً جنتمکان سلطان سلیم خان ثانی حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده بعض تعدیلات اجرا ایدلمك شرطیله توسیعاً تعمیر اولنمشدر. اوست قسمنك مذکور تاریخده کوریلن حاله افراغ ایدلدیکی‌ده مرویدر .

غلطه قله‌سی ؛ قرق مترو ارتفاعنده یوکسك ، قبا وارتفاعیله عرضی غیر متناسب بربنادر . مبنی بولندیغی صیرتك ارتفاعی نظر اعتبار آلندیغی تقدیرده زروه‌سی ١٥٠ متروددر. بوحالده مذکور قله یوز اللی متروالق برمسافه‌دن دکزه حاکمدر . داخلاً مازغال دلیکلرندن باشقه‌هیچ برمنفذی‌اولمایوب‌تکمیل‌چوره‌سی ارتفاعنك‌ثلثندن‌اعتباراًاوست‌اوسته‌اولمق اوزره‌ایکی‌صیره‌پنجره‌لرله‌محاطدر.پنجره‌لرك آلتیسی‌بیوك اولوب آلت، اون ایکیسی‌ده کچوك اولوب اوست قاتده‌در .

قله‌بدن دیوارینك اوزرینه آز ایچرلك اولمق اوزره ینه کارکیر اوله‌رق انشا ایدلمش برقات موجود اولوب بیوك برصالون حالنده‌در . بوراده اون دورت عدد بیوك پنجره واردر . پنجره‌لرك طول وعرضی داخلاً آزو خارجاً چوق اولدیغندن وکمری نصف دائره شکلنده بولندیغندن انظاره عرض ایتدیکی منظره‌هم‌لطیف‌هم‌ده‌مهیبدر. بوقسمك‌ارتفاعی‌دورت‌متروددر.مذکورقسمك اوزرنده آخشاب اوله‌رق انشا ایدلمش ایکی قات دها واردرکه بونلر . بری برندن کچوك اولوب مثمن منتظم شکلنده‌در هرسطحده بر پنجره موجوددر.

[١] بونلر عن اصل « جنوه‌لی » اولووب بین‌العوام تلفظی تحریف ایدلمش وبوحاله کتیرلمشدر.

ارتفاعلری اوچر مترو بولنان مذکور قاتلرك قسم فوقانیسنه بر دیرك رکز ایدلمشدر . بورایه ایام رسمیه ایله جمعه کونلری عثمانلی سنجاغی کشیده ایدلدیکی کبی بعضاً ده ترسانهٔ عامره ایله مخابره ایچون اشارات لازمه‌یی مشعر بایراقلر آصیلمقده‌در .

قله‌نك بیوك بوش براسطوانه‌یه مشابه اولان داخلنه ، جبههٔ جنوبیسنده آچلمش طار برقپودن کیریلیر . بوقاپی‌یه خارجدن اون بصاماقلی برمردیون واسطه‌سیله چیقیلیر داخلاً بش عدد آخشاب مردیونی حاویدر . مذکور مردیونلر قله‌نك صاغ جهتنده اولوب بری بری اوزرینه صاللاندیرلمش بولنان صحانلقلره مربوطدر . مردیوه‌نك خط هلزونیسی قله محیطنك یالکز اوچده بری داخلنده چوره‌نیر . بوجهتله مردیونلرك برندن دیکرینه کچمك ایچون صحانلقلری طولاشمق ایجاب ایدر . مذکور صحانلقلردن بری اکسیله‌جك اولورسه یوقاری قات ایله اشاغیده‌کی ارتباط تمامیله منقطع اولور . بوصورتله مردیونلر بش قاته منقسم اولوب طقسان آلتی بصاماقدن مرکبدر . برنجی قاته طاش مردیون واسطه‌سیله چیقیلیر . یانغینی موقعنی تعیین واخباره مأمور اولان نوبتجی‌یه تخصیص ایدیلن صالونه وصول ایچون برقاچ اوفق تفك مردیونده‌ها واردر . مذکور صاله وصول ایچون هیأت عمومیه‌سی اعتباریله ۱٤۱ بصاماق یوکسلمك لازمدر .

یانغین نوبتجیسنه مخصوص اولان صالونك اطرافی یوکسکجه بردوشه‌مه تخته‌سیله محاطدر. صالونك اورته‌سنده قرق بصاماقلی هلزونی برمردیون موجود اولوب الك اوست قاتده نهایت بولور بوراده عصر قدیم وآیا صوفیه جامع شریفی یادکارلرندن برساعت واردر . تمامیله بوش طوران بوقاتك وظیفه‌سی ، زواری اطرافی دمیر پارمقلقله محاط بولنان دهلیزه ایصالدن عبارتدر . اورته‌دن یکرمی بر آدیم هلزونی برمردیونله کوکرجینلکه مشابه کوشکه صعود ایدیلیر لکن بورایه چیقماغه نوبتجیلرك مساعده‌سی یوقدر ، چیقلسه بیله روزکارك شدت وزانی انسانی بی‌حضور ایدرك اینلمکه مجبور براقیر .

استانبولك منظرهٔ عمومیه‌سی بیوك صالونده سیروتماشا ایدلمکده‌در .

اوندرت پنجره ایله تنویر ایدلمش بولنان بوصالوندن تماشا ایدیلن لوحـهٔ حیرتزای طبیعتك برمثلی دنیاده دكل ، بلكه خیلخانهٔ ابداعده بیله كورلهمز . ساعتلرجه ، كونلرجه تماشایه معطوف بولنان نظار ، هرآنده بیك درلو لطافت وخارقه قارشیسنده مسحور اولور . احتشام طبیعتك الواح دلفریبانهسنی طـویه طویه تماشایه مساعد اولان بوصالونك پنجرهلری ایچنه برر صاندالیه قونولمشدركه بوسایهده انسان راحتسز اولمهدن سیركائنات ایله متلذذ اولور .

اون درت پنجرهدن هربرینك كندینه مخصـوص منظره ولطافتی واردر . مردیونك منتهاسی اوزرندهكی پنجره مبدأ اتخاذ ایدیلهرك صولدن صاغه طوغری حركت اولنوب اطرف تماشا ایدیلهجك اولورسه هر پنجرهنك زیر نظارت وتماشاسنده بولنان الواح بروجه آتیدر :

برنجی پنجره

[شمال غربی]

برنجی پلانی تشكیل ایدن وغلطهنك سطح مائل غربیسندن بولنان خانهلرك اوزرندن قاسم پاشاقوییله جبههسنك ظریف ، نظر ربا تزییناتی ونادرن ستونلریله خلیجك راكد صولرینه منعكس دیوانخانهنك لطیف بناسی مشـاهده اولنور . جنوب شرقی جهتنده صوله طوغری آچیقجه برمنحنی حصوله كتیرن سـاحل بوینده‌كی ترسانهٔ عامرهنك حاووضلریله دستگاه ، فابریقه وتفرعات سائرهسی عرض چهرهٔ تمدن ایدر . صاغ طرفده ودیوانخانهنك اوستنده كائن اولوب مقدما مكتب ایكن الیوم بحریه خستهخانهسی اتخاذ ایدلمش بولنان موقع ، مربعی الشـكل ایكی قاتلی ظریف قلهلریله جالب انظار تقدیر اولور . بوبنـا ، غایت هیبتلی وظریف برطرزده انشا اولنمشدر . آرقه پلانی تشكیل ایدن وماویلكلر ایچنده كورنن جسیم آغاجلرك اوزرنده خلیج صولرینـك غائب اولدیغی اراضی كورولوركه مذكور آراضینك ایلك نظرده صـاغه طوغری بوكولوب كیتـدیكی ظن اولنور . عثمان

اوراجقده وساحلك قارشى ياقه‌سنده سوله طوغرى طالغه‌لانه‌رق تدريجاً تمايل وامتداد ايدن آراضى اوستنده ايوب سلطان مزارلغنك آغاجلريله سرويلرى نمايان اولور . بايرك اتكنى ستر ايدن يشيللكلر آره‌سندن ايوب سلطان جامع شريفك قبه‌سيله چيفته شرفه‌لى مناره‌لرى كورولور . دائماعين جهتدن خليجك بوساحلى تعقيب اولنورسه ايوب واوتەجيلرك باغچه‌لرى ، خانه‌لرى مشاهده اولنور . موقعاً بونلره حاكم بولنان «صالح محمود پاشا» جامع شريفى ايوبك وسطنى اظهار ايدر . خليجك اورته‌سنه طوغرى ايلرله‌ين برون ، آيوان سراى محله‌سيدر . ايوب ساحليله برقوى تشكيل ايدن بوبرونك نهايتنده دفتردار اسكله‌سى ومحله‌سى ، يقيننده فس فابريقهٔ همايونى منظور اولور . عين استقامتده اولمق اوزره افقى تحديد ايدن صيرتلرك اوزرينه‌عطف اولنان انظار ، عالم عاليىنه طوغرى كمال احتشام وسطوت ايله يوكسه‌لوب سحابهٔ اعتلايه بورونيور كبى كورونن رامى قشلهٔ همايوننك تشكيل ايلديكى منظرهٔ ساحرانه قارشيسنده مبهوت قالير . بولوحه‌نى مثالى تماشا ، روحه كشايش‌بخش صفا اولور .

ايكنجى پنجره

[شمال ، شمال غربى]

برنجى پلانده برقاچ‌سنه اول لهيب حانمانسوزك سيلوب سپورديكى يانغين خرابه‌سنك بعدالاعمار تشكيل ايتديكى حال ايله اكلى ومنتظم برصورتده وجوده كتيريلن صوقاق و ايكنجى پلانده ايسه مذكور صوقاغك جسيم سرويلكلرك قويو يشيللكلرى آره‌سنده حاصل ايتديكى لطيف منظره مشاهده اولنور . بوجاده ، بيوك خندق جاده‌سيدركه قله‌نك يانندن بدأ ايدوب شيشخانه قره‌غولى جوارنده نهايت بولور . بيوك سرويلرك سايهٔ لطيفنده يكى افراز وكشاد اولنان يوللرك تقسيم ايتديكى مزارلقلر حال حاضرده متروكدر . قاسم پاشا دره‌سنك تشكيل ايتديكى اوچنجى پلانده سرويلرك

اوزرندن ترسانه جامع شریفنك بیاض قبه‌سیله غایت لطیف وظریف اوله‌رق فنارشکلنده انشا ایدلمش شرفه‌لرله مزین مناره‌لری تماشـا اولنور . دردنجی پلانده ایسه قاسم پاشاهیأت عمومیه‌سیله‌عرض اندام ایدر . تدریجاً آلچه‌له‌رق ترسانه دارالمهماتنه قدر ایلرله‌ین بایرلرك تپه‌سنده محتشم سرویلرك‌سایهٔ‌سکون فرماسنه التجا ایتمش کوی مزارلغی موجـوددرکه اوراده‌کی تکیه مناره‌سنك سرویلرایچنـده عرض ایتدیکی منظره جداً شایان تماشـادر . برصـورتده‌که موقعك هیأت آخرت کسترانه‌سی ایچنده برسینای مغفرتك تجلی‌ایتمکده بولندیغی ظن اولنور . تپه‌نك اورته‌سـنده بولنان سرویلرك صاغ وصـول جهتلرنده اوق میداننك واسع اووه‌سی کورونور . بورایه جملهٔ مبرات خیریت آیات جناب خلافتپناهیدن اولمق اوزره برصورت مکمله‌ومنتظمه‌ده [حمیـدیه اطفال خسته خانه‌سی] انشا ایدلمشدرکه موقعك لطافت‌وجیادتیله خسته‌خانه‌نك‌ظرافت‌ونفاستی الحق سزاوار تذکاردر . اوق میداننك خلیجه طوغری اولان سـطح مائلی اوزرنده [خاصـکوی]محله‌سی واردر . آز اوته‌ده ودها مرتفع بر موقعده صاغ طرفی یهودی مزارلغیله مسدود [سودلیجه] و [خالیجی اوغلی] محله لرینك خانه‌لری فرق اولنور . کاغدخانه‌مسیرهٔ‌دلاراسی بوکویك آرقه جهتنه تصادف ایدر . لکن کاغدخانه سیرانکاهی منحط بر وادیده بولندیغندن قله‌دن تماشاسی ممکن دکلدر .

اوچنجی پنجره

شمال

برنجی پلانده بك اوغلنك خانه‌لری آره‌سـندن یوکسه‌لن تونلك اوجاغی ، ایکنجی پلانده ایسه طاطاوله‌یه قارشی اولان یوقوشـك اوزرنده‌کی خانه‌لرك داملری اوزرندن « سن دیمتری »محله‌سی تماشا اولنمقده‌در . سن دیمتری محله‌سنده بونام ایله مسمی برکلیسا موجود اولوب موقعنك مرتفع بولنمه‌سی حسبیله

درحال نظر تماشایه مصادف اولور . بونك اوزرندن دخی زمردین برسترهٔ شاعرانه‌یه برونه‌رك قاسم پاشا و اوق میدانی بایرلرینك آره‌سنه صیقیشمش اولان درجگك اورته‌سنده‌کی پیاله پاشا جامع شریفی ایله مناره‌سی نظره اصابت ایدر .

دردنجی پنجره

شمال — شمال شرقی

دردنجی پنجره قارشیسنده تجلی ایدن منظره ، برچوق اماکن جسیمه ایله انظاری جلب ایتدیکندن تماشاسی حیرت فرمادر . برنجی پلانده قله دیبندن باشلایوب صاغه صوله میل ایده‌رك ایلرله‌ین بیوك جاده موجود اولوب جاده‌نك اطرافنی محیط بولنان خانه‌لرك اوزرندن بك اوغلی تکیه‌سنك سال دیده اشجاری منظور اولور . صاغ طرفده (اسوچ) ، برآز دها اوته‌ده (هوللاندا) و آز اشاغیسنده (فرانسه) سفارتخانه‌لری موجوددر . روسیه سفارتخانه‌سی مارالذکر سفارتخانه‌لری ستر ایدرکبی برحالده منظور اولوب مذکور سفارتخانه‌نك آلت طرفنده «چارشی» تسمیه اولنان محله‌نك خانه‌لریله مستور (آوستریا) سفارتخانه‌سی کائندر . صاغ طرفده یکی چارشی ایله طوپخانه آره‌سنده‌کی درجگك مبدأنده بولنان عرصه‌یه مبنی مکتب سلطانی اولانجه لطافت و احتشامیله عرض وجود ایدر . بوشایان تذکار اولان عالی بنانك آلت طرفندن تمامیله اوزاقلرده بولنان پانغالتی وشیشلی مشاهده اولنور . غلطه سرایی قدر برمسافه‌ده بولنان (انکلتره) سفارتخانه‌سنك اوزرندن فری کوینك خراب وکچوك خانه‌لری کورنمکده‌در .

بشنجی پنجره

شمال شرقی

یکی چارشی محله‌سنك خانه‌لری اره‌سنده [غوتیك] طرز معماریسنده انشا

ایدلمش اولان انکلیز پروتستان کلیساو متعدد قاتلی جسیم بناسیله اطرافده‌کی اماکنه حاکم بولنان بر آپارتمان طوپخانه استقامتنده منظور اولوب محل مذکورك وضعیتنی تعیین ایدر . بر آز اوزاقده یوکسکجه برصیرتك بوکومی اوزرینه‌مبنی فندقلی محله‌سنك بری برینه متصل خانه‌لری، سالف‌الذکر کلیسانك استقامتنده وفندقلی صیرتنده آلمانیا خسته خانه‌سی وخسته خانه‌نك صاغ جهتنده اولمغله برابر بر آز اوزاقجه بولنان (پروسیا) سفارتخانه‌سی جالب انظار دقت اولور . سفارتخانه‌نك صاغندن وطولمه باغچه ایله بشکطاش صیرتلرینی ستر ایدن فندقلی اولرینك اوزندن اورته کویه حاکم تپه‌لره مبنی‌سوسلی صفیه‌لرك آنجق داملریله برر قسملری کورلمکده‌در . آلمانیا خسته خانه‌سنك صولنده‌کی بنالرك آره‌سندن ییلدیز سرای مسعدت احتوای ذی‌احتشامی‌چهره‌نمای عظمت‌اولور .

بو استقامتده سلاحخانه اتخاذ ایدیلن ماجقه قشلهٔ همایونیله بیوك مزارلقلر و مرتفع سرویلر وتقسیمده کائن اولوب متعدد قبه وچان قله‌لرینی حاوی اولان [سنت تریاد] نامنده‌کی روم کلیساسی و طرز انشاسنك ظرافتیله شهر تشعار طوپجی نمونه قشلهٔ همایونی مشاهده اولنور.

آلتنجی پنجره

شرق - شمال شرقی

یکی چارشی ، طوپخانه و فندقلی محله‌لرینك اوزرندن بوغاز ایچنك ماوی صولری مشاهده اولنور . ایلك نظره اصابت ایدن پلان طوپخانه قره‌غوللی جامعیدرکه مستطیل الشکل طامی و قورشونله مستور بر صیره قبه‌لریله برده مناره‌سی انظاری جلب ایدر . صاغ طرفده یکی چارشی و طوپخانه بیوك جاده‌سنده کائن طوپخانهٔ عامره مشیریت جلیله‌سنك مقام سامیٔ رسمیسی بولنان دائره ایله ایکیشر شرفه‌لی ایکی جسیم مناره‌یی حاوی طوپخانه جامع شریفی مشهود اولور . بو جامع شریف، فرانسه ایمپراطورانی زماننده‌کی

مسلك معماری‌یه توفیقاً سلطان محمود خان ثانی حضرتلری طرفندن انشا ایتدیرلمش و بوكا اضافتله [محمودیه] نامی ویرلمشدر . جامعك ارقه جهتنده واسع طوپ فابریقه‌لریله طوپ دوكمخانه‌لری وجبهه‌ده ایسه خنكار كوشكنه قدر دوام ایدن پارمقلق داخلنده طوپارلاقلر و طوپ قونداقلریله مستور واسع بر زمین كورولور . پارماقلغك صاغ طرفی تعقیب اولنورسه كوشكه مائل بر وضعیتده بولنان طوپخانه چشمه‌سی موجوددركه مربعی الشكلدر. صاغ جهتده‌كی طاملرك اوزرندن طوپخانه ساعت قله‌سنك قسم فوقانیسی كورونمكده‌در . ینه صاغ طرفده بر مناره ایله كچوك قبه‌لری حاوی قلنج علی پاشا جامع شریفی موجوددر . صول طرفده ایسه سلطان سلیمان خان اول حضرتلرینك ١٥٣٣ تاریخنده حلبده‌ودیعهٔ خاك رحمت اولان مخدوم مكرملرینه مخطره اوله‌رق بنا ایتدیردیكی جهانكیر جامع شریفی واردر. بوغاز ایچنك آناطولی ساحلنده بولنان وانی كویندن بداء ایله چنكل كوی و بكلربكنه قدر تماشا اولنان مناظرده، قله‌لیده كائن مكتب اعدادیٔ حربی و مكتب اعدادیٔ طبیٔ شاهانه‌نك صاری و یوكسك بنالریله غایت مصنع و دلفریب بر صورتده انشا ایدلمش بكلربكی ساحلسرای همایونی مشهوداولور . بو نقطه‌نك صاغ جناحی تعقیب اولندقده اسكداره‌قدرامتدادایدن استاوروز ، قوزغنجق اولری معین بر صورتده مشاهده اولنور. بكلربكی جامع شریفی بو ساحل اوزرنده شایان قید و اشعار اماكن عالیه ومقدسه‌دندر .

یدنجی پنجره

شرق — جنوب شرقی

برنجی پلانده غلطه‌نك اشاغی محله‌لرینك خانه‌لری ، ایكنجی پلانده ایسه آنلرك بلریسنده لیمانده لنكر انداز اولان سفینه‌لرایله بوغازك بر قسمی انعطافگاه عیون اولور . قارشی جهتده كورونن آناطولی اقسامی پك شاعرانه‌بك خارقه كوستر- نه‌در. صول طرفده یوكسه‌لن بلغورلینك طاتلی میللری اوزرینه مبنی بولنان

اسکدار شهر شهر تشعاری ساحله طوغری تمایل و امتدادایدر. صاغده متعدد کچوك مناره لر آراسنده یکی جامعك قبه سیله چفته شرفه لی مناره لری ، اوزاقده اسکدار بروتی [شمسی پاشا] محیط بولنان یشیللکلر ایچنده خوش منظره لی آیازمه جامعی بونك یاننده زمردین آغاجلرك آرقه سندن اسکی والده جامع شریفی مناره لری، کافه سنك اوکنده ده بوغازك آب خوشروانی اوزرنده یوزر کبی طوران وظرافت و لطافتیله شهر شهیر مزه باشقه بر جذبهٔ پرستش آفرینانه بخش ایدن قیز قله سی مشاهده اولنور . تمامیله صاغده اوچوروم شکلنده کی قیالغك بر ضلعی اوزرنده بولنان خانه لرك تماملری اوزرندن قره جه احمد قبرستانی سرویلری ایله دها اوزاقده باشنده افسر سیمین اولدیغی حالده بروقار غرام انتما ایله ماوی توللره برونه رك تبسم نمای لطافت و احتشام اولان کشیش طاغلری زواری ساعتلرجه مستغرق براقیر. هله بونلرك مرمره حوضه سنه دوشن سایهٔ روحنواز شاعرانه سی اوقدر لطیف ، او درجه وجدبخشا درکه انکشت براب استغراق اولمامق احتمالی یوقدر.

سکزنجی پنجره

جنوب شرقی

برنجی پلانده غلطه نك خانه لری و آشاغی قسم محله لری ایله [سن ما ی دو قفغا] نامنده کی روم کلیساسی؛ ایکنجی پلانده دخی بو کلیسانك آلچق طامی اوزرندن ایکی قاتلی و مربعی الشکل اسکی قله، مراکب صغیره و کبیره سنك کثرتیله حیرت فرمای انظار اولان بیوك لیمان تماشا اولنور . بونلرك آرقه سنده دنیانك هیچ بر طرفنده کورولمك احتمالی اولمایان و احتشام سحارانه سی بتون انظار تماشایی وقفه کیر حیرت و استغراق براقان بوغاز ایچنك بر قسمی عرض جبههٔ لطافت ایدر. آسیا جهتنده ایسه سلیمیه نك چفته مناره لی جامع شریفی ایله بونك همان صاغنده بیوك کیله شهر آشمار و درت عدد بیوك قله سیله سطوت فرمای انظار اولان سلیمیه قشله ٔ همایونی تجلی ایده رك منظره نك لطافتی اکمال ایدر . بونلرك بنه صاغ

طرفنده واسع بر میدان ، ترقیات عثمانیه‌نك تمثال ذی انتباهی اولمق اوزره پادشاه عالیجاه افندمز حضرتلرینك سایهٔ عمرانوایهٔ ملوکانه‌لرنده کمال اهتمام و دقت ایله دردست انشا بولنان مکتب طبیهٔ شاهانه ، بر آز اوته‌ده حیدر پاشا خسته‌خانه‌سی و همان یانی باشنده انکلیز مزارلغیله انکلیزلرك قریم محاربه‌سنده نابود اولان عسکرلرینك خاطره‌سی اولمق اوزره انشا ایتدیردیکلری ستون سیرینه طویولمز بر لوحهٔ بی مثال حصوله کتیرر . تمامیله صاغده ایسه قاضی کوینك سویملی منظره‌سی عرض اندام عمران ایدر .

طقوزنجی پنجره

جنوب — جنوب شرقی

غلطه خانه‌لرینك دامانده کبی کورونن بر جامع شریف قبه‌سی نظره اصابت ایدرکه بو جامع [کماننکش قره مصطفی پاشا جامعی] نامیله یاد اولنمقده‌در . صولده وساحل بحرده غلطه رسومات دائره‌سیله جامع مذکورك صاغ طرفنده صحیه دائره‌سی منظور اولور . بو ایکی دائره‌نك رایات ظفرایات عثمانینك توجنه خادم برر سنجاق دیرکی واردر . بونلری متعاقب خلیجك بوغاز ایله اولان تلاقیکاهی تماشا اولنور . سرای برونی اوزرنده نظر ربا بر کوشك موجوددرکه الیوم ارزاق عسکریه انباری اتخاذ ایدلمشدر . صاغه طوغری انعطاف ایدن نظر، بری برینی متعاقباً اودون قپوسنی ، قلعه دیوارینه مستند صوندیرمه حالنده بولنان سرای قایقخانه‌لرینی «سپتجیلر» کوشکی نامیله معروف اولان یوکسك بنایی ، روم ایلی شمندوفر موقع و فابریقه‌لرینی ، مکتب طبیهٔ شاهانه ایله خسته‌خانه‌یی ، طوپ قپو سرای مسعدت احتوای همایونی بغداد کوشکنی ، یالی کوشکی استقامتنده دخی موزه خانه اتخاذ ایدیلن چینیلی کوشکی کورر . سرای برونی ایله مهردار برونی استقامتنه تمدید نظر ایدلدیکی حالده فنار باغچه‌سیله بورایه سبب تسمیه اولان فنار، بارلاق بر صورتده تجلی

ایدر . بر از اوتەدە قارتال وقارتال بورننە قارشی [قیزیل آطەلر] دینلمکلە معروف اولان آطەلرك صول جناحنە مصادف اولوب اك مشهوری بولنان بیوك آطە بو لوحۀ والهانەنك اك صوك پلاننی تشکیل ایدن خداوندکار طاغلریلە قارشیلاشیر .

اوننجی پنجرە

جنوب غربی

قلە دیبندە غلطە خانەلرینك آرەسندن جنویز شهری بقیەسندن اولوب الیوم اقامتکاهە تبدیل اولنان برقاچ عدد مربع قلعەلر . آلت طرفندە خلیج درسعادتك مبدأی ، واستانبول ایلە قارشی یاقە آرەسندە کی رابطۀ مواصلاتی تأمین وتسهیل ایدن جسر جدید برنجی پلاننی اکمال ایلر . کوپرونك صول طرفی حذاسندە ویرنجی تپەنك زروەسندە حسابسز باجەلریلە ضرب خانۀ عامرە ، طوپ قاپی سرای همایونی باغچەلرینك آغاچلری آرەسندە عرض چهرۀ مهابت ایدر . بر آز اوتەدە درت عدد منارەسی ومنظرۀ قدسیت پیماسیلە آیاصوفیە جامع نورلامی ، آرقە جهتندە دخی یالکز برقسمی کورولە بیلن عدلیە دائرەسنك جسیم بناسی والتی منارەلی سلطان احمد جامع شریفی نظرە مصادف اولور . خلیجك مبدأ ندن اعتباراً صاغە طوغری امالۀ نکاه ایلدکدە روم ایلی شمن دفرینك یولجی غاری ، ایلریسندە مرکزی ستونلریلە مزین اولان باب عالینك عظیم ومحتشم بناسی ، ایران سفارتخانەسی ، دیون عمومیە مرتفع محلدە باب ضبطیە وبر آز دها صاغە تمایل ایدیلرسە نور عثمانیە . عتیق علی پاشا جامع شریفلریلە برچوق قبەلریلە مجهز بولنان وزیر خانی وبوخانك اوزرندن بیوك برباجە کبی یوکسەلن چنبرلی طاش رؤیت اولنور . بروجە معروض تپەنك خلیج اوزرندە بولنان قسمندە اوچر شرفەلی جفتە منارەلری وبری بری اوزرینە بیغلمش کبی کورونن متعدد بیوك وکوچوك قبەلری ایلە حرم شکلندە تابن اولان یکی جامع شریف موجود

اولوب قاریشیق برصورتده کورونن بالق بازاری ساحلی اشغال ایدر . اشبو تپه‌نك آرقه‌سنده مجلا بر آیینه کبی تجلی ایدن مرمره و آنی محیط بولنان بروسه طاغلری لوحه‌نك لطافتنی اکماله خدمت ایله‌مکده‌در .

اون برنجی پنجره

جنوب — جنوب غربی

برنجی پلانده غلطه نك قسماً اخشاب خانه‌لری ، ایکنجی پلانده دخی خلیجك جسر جدید ایله اون قپانی کوپریسی آرسنده بولنوب برتجارت لیمانی وظیفه وخدمتنی ایفا ایدن پارچه‌سی نظره اصابت ایلر . ساحلك استانبول جهتنده ویکی جامعك صاغ طرفنده مصر چارشیسی ، بر سوری کچوك قبه‌لریله منظور اولور . اوست طرفنده یالکز بر یوزی مشاهده اولنه بیلن والده خانی عرض چهرهٔ هیبت ایدرکه بو بنانك منظره‌سی غایت غریبدر . بنانك واسع جبهه‌سی برقاچ صیره پنجره‌سیله جسیم برقلعه منظره‌سی عرض ایتدیکی کبی همان هر برطرفندن یوکسه‌لن اوجاق باجه وصوبه بوریلری قره اورمانی تنظیر ایدرجه‌سنه برحال کسب ایلمشدر . خانك صاغ طرفنده متعدد قبه‌لرله مستور اولان بزاستان ، قالین وسیاه دیوارلریله صوله طوغری ایلرلر . صیرتك اوزرنده بزاستاندن بدء ایله صاغدن صوله طوغری نکاه ایدلدکده چیفته مناره‌لی بایزید جامعی ، بریده ودوز برعرصه‌ده مبنی بولنان باب والای سرعسکری وبونلرك آره‌سندن برستون لطافت افزون حالنده تجلی ایدن یانغین قله‌سی و اوحوالیده چارشوی کبیرك هیأت عمومیه‌سیله آلت طرفده تحته قلعه خانه‌لری و بومیانده قورشونی رنکلی وتك مناره‌لی [رستم پاشا] جامعی کورونور .

اون ایکینجی پنجره

جنوب غربی

غلطه خانه‌لرینك اوزرندن اون قپانی کوپریسی ایله حوالیسی مشاهد اولنوب بکلك دکرمنك قره‌قره بلوطلر تشکیل ایدن مرتفع باجه‌سی لوحه‌نك لطافتنی ارتدیرر . نظر واسع برپا رومایه تصادف ایدرکه بوراده استانبولك اوچنجی ویدنجی تپه‌لری بری بری اوزرینه مرتسم دوشمش ویاخود یغیلمش کبی منظور اولور . برنجی تپه اوزرنده باب سرعسکرینك اطفائیه آلایلرینه مخصوص اولان دائره‌سی ، یانی باشنده عثمانلی صنایع نفیسهٔ معماریه‌سنك انموذج ذی نباهتی بولنان سلیمانیه جامع شریفی ، ایکیسی اوچر وایکیسی ده ایکیشر شرفه ایله مجهز اوله‌رق بانیسنك سلاطین عظامك اونجیسی بولندیغنی اشراب واعلان ایله بن مناره‌لری ، عظمت انکیز قبه‌سنی انظار حیرته عرض ایدر . صول طرفنده شهزاده جامع شریفنك برمناره‌سی ویقیننده یوکسك بر سد اوزرینه بنا ایدلمش اولان شیخ الاسلام دائره‌سی منظور اولور . یدنجی تپه‌ده ایسه شهزاده جامعی استقامتنده داوود پاشا جامع شریفی مشاهده اولنوب استقامتنده یدی قله‌وآنی متاقباً مرمره‌نك واقع حوضه‌سی انظاری جذب ایدر . لوحه‌نك ایکنجی پلاننده بولنان بوزلاغان کمری منظرهٔ عمومیه‌یه باشقه‌جه بر لطافت ویرمکده‌در .

اون اوچنجی پنجره

غرب ـ جنوب غربی

غلطه‌نك قسم سفلاسنده مبنی بولنان خانه‌لرك آره‌سندن عرب جامع

شریفنك سیوری ومخروطی طامی ومناره‌سی ایله آنك ایلریسنده خلیجك ایشلك برقسمی وقارشی یاننه ساحلی استقامتنده‌کی تپه اوزرنده غبطه فرمای جهان اولان شهر شهیرمزك فاتحی سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینك کندی نام ظفر انسام شاهانه‌لرینه اضافتله تسمیه ایدیلن جامع شریف ومعارفك ترقیسی مقصدینه مبنی فاتح مشارالیه حضرتلری طرفندن انشا ایتدیریلن مدارسك قورشونلی قبه‌لری مشاهده اولنور . صوك پلانده ایسه ماوی سما آلتنده لطامت نمای استغراق اولان زمردین برفسحت ، نظر تماشانك جولانکاهی اولور .

اون دردنجی پنجره

غرب — شمال غربی

برنجی پلانی تشکیل ایدن اسکی سور نشانه‌لری آره‌سندن وغلطه‌نك جهت غربیسنده مبنی بولنان خانه‌لرك اوزرندن خلیجك قسم دیکرلریله قارشی ساحل بوینده فنار وبلاط محله‌لری مشاهده اولنور . فنار استقامتنده‌کی صیرتك اوزرنده سلطان سلیم جامع نورلامعی ، یقیننده دارالشفقه مکتب فیض مکسبی ، اشاغیسنده وصاغ طرفنده فنار مکتب وکلیساسی ، خلیج ساحلنه طوغری [پاتریارقان] ك یکی مکتبی وساحل اوزرنده دخی کاملاً دمیردن اوله‌رق انشا ایدیلن بلغار کلیساسی جالب انظار تماشا اولور . سلطان سلیم وفنار محله‌لرینك آره‌سندن کورولن ادرنه قپوجامعی ، بلوطلره قاریشه‌جق کبی غایت مرتفع بر منظره عرض ایدر . جامع مذکورك مبنی بولندیغی صیرتك صاغه طوغری برمیل ایله اینن قسمنده قلعه دیوارلری ، [تکفور سرایی] نامیله مشهور اولان زمان قدیم سرایلرندن « [هبدومون] Hebdomon ویاخود [به‌لیزر] — Bélisère » سرایی خرابه‌لری ، دها آشاغیده ایسه آیوان سرای محله‌سی لوحه‌نك نقصانی اکمال ایدر .

قلعه‌نك قپوسی بالاسنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

نظام دین‌ودولت حضرت سلطان محمودخان
قیام ملك وملت کهف عابد سایهٔ یزدان
علوهمتیدر اول شهنشاه دل آکاهك
ایدر ساعت بساعت آن بآن دنیای آبادان
بوقله ازقضا یانمشدی یاپدی اسکیدن اعلا
کوروب بغری یانقلرایلمش شوقله‌یی احسان
بوقله زینت شهرستانبول اولسه شایسته
منار قلهٔ اقبال شوکت دینلسه هم شایان
بوکا رفعت ویرن بورتبه فیض استقامتدر
اولور عبرت شناسان ارتفاع بامنه صیران
جهانی سایهٔ لطفنده قیلسون سرتسر معمور
دل حاسددن اوزکه قالمسون هیچ کلبهٔ ویران
سزا پرتوکهرله زین اولنسه سنك تاریخی
بوقله پك متین اولدی پك اعلا یاپدی محمودخان

١٢٤٨

قمر خاتون محله‌سی

بك اوغلنده کائن اشبو محله‌ده قمرخاتونك اثر خیری اولان مسجد شریف کائندر . مومی الیها مسجدینك محرابی اوکنده مدفونه‌در . قربنده واقع چشمه یکیچری اغالرندن اولوب مؤخراً رتبهٔ صدارتی احراز ایدن کورجی اسماعیل پاشانك یادکاریدرکه الیوم اینه‌لی چشمه نامیله بنامدر .

صاری لطفی

بك اوغلنده اولان اشبو محله‌نك بانیسی سلطان بایزید خان‌ولی حضرتلری علماسندن منلا لطفی‌اه توقادیدر. مشار الیهك وفاتنه :

ولقدمت شهيداً — ٩٠٠
خلاف واقع بود — ٩٠٠

تركيبلرى تاريخ دوشمشدر . مولاناى مشار اليهك شرح مطالعه دقايق كثيره‌يى حاوى برحاشيه‌سى ايله سيد شريفك شرح مفتاحنه حاشيه‌سى واقسام علوم رساله‌سى وسائر كتبه وتعليقاتى واردر .

شاه قولى مسجدى

قله قپوسى جوارنده اولان اشبو مسجدك بانيسى جنتمكان سلطان محمد خان ثالث حضرتلرينك ندماسندن محمد چلبيدر . موما اليه شيخ وفاقربنده واقع دفتردار اسبق عاطف افندى مرحومك كتبخانه‌سنك مقابلنده واقع سبيلك اتصالنده بنا ايلديكى مكتبى باغچه‌سنده مدفوندر . پرمق قپوده برده مدرسه‌سى واردركه سنكلى مدرسه ناميله معروفدر . مسجدك منبرينى سراج سليمان اغا نامنده بر ذات وضع ايلمشدر . جامع مذكور محترق اولدقده يكيدن تعمير وتجديد اولنمش وقپوسى بالاسنه تاريخ آتى تسطير قيلنمشدر .

پادشاه نيردين حضرت عبدالعزيز
شمس لطفى قيلدى تنوير عالمى مثل شفق
مشرق ومغرب دمادم اولمه‌ده معمور نو
ظل يزدان سايه صالدى عالمه بومتفق
چونكه تجديده دلالت قيلدى برصاحب همم
والدين ارواحنى شاد ايليه رب الفلق
مولوى شيخى عطاالله افندى سعى ايدوب
اولدى تجديد چون بوجامع يامش ايدى ماسبق

ويووده يقوشى باشنده اوفاق برمقبره ايله يانى باشنده برچشمه موجوددر . اوزرنده [وسقيهم ربهم شراباً طهورا] آيت كريمه‌سى محكوكدر . سوقاغك آغزنده بولنان چشمه اوزرنده محكوك اولان تاريخك تاريخ بيتى بودر .

ديدى تاريخنى بوچشمهٔ خيرك جورى
حق قبول ايده زهى عين لطيف آب ثواب

١١٥٩ .

آصمه‌لى مسجد

قلفاتجى باشى يونس اغا

بك اوغلنده درت يول اغزينى تشكيل ايدن سوقاغك بريدركه تپه باشنك بر از التنه ايتر بوسوقاغه بونامى قزانديران مسجددن اليوم نشان يوقدر بوراده يالكز برمزار كورولمكده‌در .

غلطه سرايى

اشبو سرايك يرى فى الاصل بركليسا محلى اولوب جنتمكان سلطان بايزيد خان ولى حضرتلرى بورايه بر سراى عالى بنا و انشا بيورديغى صيره‌ده درونه برده مسجد شريف علاوه ايتمشلردر. زمان سلطان سليم خان ثانيده مدرسه و ١١٢٧ محرمنده موره فاتحى شهيدعلى پاشانك همتيله تكرار بر سراى معلا بنا اولنوب مسجد شريف دخى مكمل صورتده تعمير اولنمشدر . حتى اوزمان شعراسندن نحرى مرحومك سويلديكى تاريخ نفيس برلوحه‌يه تسطير ايله حضرت پادشاهه تقديم قلنمشدر .

حضرت سلطان احمد بن محمدشاه دين
تخت عثمانيده شوكتله اولالر برقرار
پادشاه بحروبر اول سايهٔ رب الانام
سلطنتله شاه عالم قيلدى انى كردكار
شرق وغرب وبروبحره حكمك اجرا ايلوب
مه جبيننده كوروندى قدرت حق آشكار
حق تعالى باشنه قويدى سعادت تاجنى
عزو دولتله جهان ايجره اولوبدر تاجدار
امرينه منقاد اولوب جمله سراپا اهل دين
هب مسخردر اكا جمله صغاريله كبار
شرع پاك مصطفايه قلديغيچون احترام
بر نفس آه ايتمكه هيچ قالمامشدى اقتدار
قرق سنه كامل معطل قپانوب قالدى خراب
هدم اولوب هرجانبى قالمشدى انجق برديوار
اربعين ايجره رياضتله نه غربتلر چكوب
تا اينجه وقت معمورينه دك بو انتظار
اربعينى چون تمام اولدى آچيلدى طالعى
كشف اولوب هرمشكلاتى بركامل انسان وار
پادشاه عالمك حق قلبنه الهام ايدوب
اچيلوب معمور اوله ديو بيوردى شهريار
بايزيد خان وليئنك اوجاغى احيا اولوب
كشف اولوب ايشده بودمده ايلديكى يادكار
برسببله بوسرايه كلدى خوش قيلدى نقل
صاحب الدوله على پاشا وزير كامكار
برنظرله بويله احيا ايتمكه همت ايدوب
بارك اه كندى اول باب همايون آچار
پادشاه عالمك چونكيم نظر كاهى اولوب
لطفه مظهر دوشدى كوندن كونه بولدى اعتبار

پس کمال لطف وجودندن ایرشدی همتی
همت عالیلری تجدیدینه ویردی قرار
اول وزیر کامکاره امروفرمان ایلیوب
کشف اوله بنیاداچون جمع اوله استاد قنده وار
قالمیه اسلام ایچنده کفر وشرکدن براثر
کافرستانی ایچره اولسون دین احمد آشکار
آستان دولت عزتمأبه یوز سوروب
بیك خجالتله دوشوب خاکه اولالر شرمسار
حق تعالی پادشاهك عمرین افزون ایلسون
کیم زمان دولتنده بوله شنلك بیقرار
شرع پاك احمدیله ایده هردم عدل وداد
عدل ودادیله اوله عالم سراپا پایدار
دمبدم توفیق حق اولسون رفیق وهمدمی
همت صاحبدلان اولسون اکا هم یارغار
ایده‌لر عدلیله معمور اهل اسلام ایللرین
تازه‌لنسون کلشن عالم مثال نوبهار
حمدلله نیجه خالی یرلری معمور ایدوب
خوش نظر برله عنایت قیلدی اول صاحب وقار
با خصوص اولمشدی خالی بو سرای غلطه
اول لسان حال ایله ایلردی دائم آه وزار
نیجه ییللر بومه مسکن اولمشیدی بوسرای
عمرین افزون ایلسون دولتله اول پروردکار
قنده عزم ایلر ایسه حق ایلیه اوغرین کشاد
قهر ایدوب اعداء دینی ایده جمله خاکسار
دین احمد دولتنده دائما بولسون شرف
سیف قدرتله همیشه ایده اعداسن شکار
انبیا واولیانك همتی همراه اوله

هر طرفـدن ایره نصرتله موافق روزکار
دین اعدا کورەلر هب دین اسلام شوکتك
فتح و نصرتله همیشه الده اولسون ذوالفقار
پیشرو اوله الـهی چاریار باصـفا
نیجه یرلر فتحیله کافرلر اولسون تارمار
معجزات احمدیله فتح اولنسون هرطرف
شویله کیم هیچ کفر ایچنده قالمیه دار ودیار
جمله کافرلر فرار ایتسون طولنسون مغربه
تاقیامت حشر اولنجـه ایدەلر آهیله زار
نصرتباری ایله جمـله جـنود مـؤمنین
صید ایده دشمنلری سیفی ایله هرقنده وار
امروفرمانیله بونده هب کلوب جمع اولدیلر
قنده وار استادکل اهل مهندس ایشکذار
درعـقب بنیادینه هب قیلدیلر جمله شروع
سعی واقدام ایتدیلر اتمـامنه لیل ونهـار
حمدلله حـق میسر قیلدی اتمـامك انك
بانیسنك مسـکنی یارب اوله دارالقرار
بارك اه بویله برعالی بنـا خیر جـلیل
قالدی سلطان احمدخانك جهانده یادکار
نه سـعادت بویله برخیره دلالت ایلیـوب
صدرعالیدن دخی قالسون بوکونه برکذار
اولشه عالیجنابه چـونکه داماد اولدیلر
التفـات شهر یاریله بولوبدر اشـتهار
ویردی چون حق بوسرای کلشنه برزیب وفر
هرکورن دائم انی خیر دعالرله اکار
بوسرای ایچره قو احواله ویری خوش نظام
اول نظـامیله ایدر اهلی دامادم افتخـار
همدیه دولت مأبیـنه قـیلوب عالی نظر

التفات ایدوب یاننده اقیدوب بر چشمه سار
خوش مفرح قیلدیلر بورسمه توسیع ایتدیلر
همشه عالم ایچون یاپلدی قصر کلعزار
بوسرایی امر سلطانیله معمور ایلیوب
یولنه وافر مصارف صرف ایدوب ایتدی نثار
اولدی مقبول همایون بوسرای دلکشا
قیلدیلر تحسین اکا لطف ایلیوب اول کامکار
حمدلله بوقصیده یازیلوب اولدی تمام
کیم کورنلر اوقوب اوله سوزمدن حصه دار
یاالهی دائم اولسون آل عثمان دولتی
دولت وعزو سعادتله اوله لر برقرار
هب بوله ارکان دولت سایه سنده رفعتی
التفاتیله مکرم اوله لر لیل ونهار
بوسرای دلکشایه ایکی تاریخ دیمه لم
بریسی لفظاً بریسی بعض حرفدن چیقار
بحر یا بو مصرعمدن چیقاروب بوتاریخی
واو ایله کاف اولدی تاریخ قافه ایردکده هزار
یوز یکرمی التی تاریخ اولیدر الفاله
لفظاً ومعناً ایکی تاریخ اولدی اوقو وار

١١٢٦

سرای مذکورك بیوك قپوسی بالاسنده محکوك اولان تاریخ شعرادن رحیمی نام ذاتکدر .

زهی اقبال دولت محض لطف حضرت باری
که توفیق ایتدی بوکار صوابه شاه دورانی
او سلطان جهانبان سریر آرای شوکت کیم
اصابتدر همیشه ایتدیکی هررای وفرمانی

خراب آباد عالم اولدی آبادان دورنده
یکیدن بولدی استحکام اساسی ملك عثمانی
جناب حضرت خان احمد غازی‌که دادندن
ستم نابود وغم نابود ونایپدا پریشانی
بوده توفیق ربانی دکلمی اول شهنشاهه
کشاده ایلیوب تعمیر ایده بر بویله ایوانی
غلط بینان بیشین صورت‌حقی ایدوب روپوش
خراب ایتمشلر ایدی‌حیف کیم بویله‌دبستانی
هنر تحصیلی بونده کسب علم ومعرفت بونده
سلوك زهد آداب ملوککدر بودرکانی
سزامی آشیان بولوب اول لانهٔ عنقا
روامی اوله دزبسته بوایوان سلیمانی
نکاه ایت دیدهٔ عبرتله بوفتح جدید اولدی
خراب ایلر بونك تعمیری زیرا کافرستانی
خدا تاروز محشر ایلیوب معمور وابادان
همیشه داعیان دولت ایله پرایده آنی
شهنشاه جهانی حق معمر ایده دولتله
سرور وذوق وبهجتله صفاده اوله هر آنی
دیدی تاریخ تعمیرین رحیا هاتف غیبی
اچلدی بوسرای میمنت افزای سلطانی

اتصالنده اولان چشمه جنتمکان سلطان احمد خان غازی حضرتلرینك آثارخیریه‌لرندندر . اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

حضرت شهریار دریا دل
قیلدی اجرای صرف همم
اعنی سلطان خان احمد غازی
اول همایون بخت عیسی دم

ایتـدی احیای عالمه همت
کورر ایدی لوازمك اقدم
اول جهانکیر حضرت وقت اولدی
سوق خیر ایله آصف اعظم
هرنه رأی ایتسه عین حکمتدر
بوعلی نام اولان ستوده شیم
سـایهٔ لطف پادشـا هیده
اولسون آسوده جمله عالم
قلب صـفوت نمای سلطانی
اولدی بر بویله خیریله ملهم
یاپدی بوچشمه سار جانبخشی
فی سبیل‌اللّٰه ایتدی بذل نعم
صوین بولدی شبهه‌سز غلطه
کرچه دلتشنه ایدی برنیجه دم
دیدی اکـار حـیا تاریخ
آثر جـود آسـمان کرم

١١٢٦

١١٦٧ سنه‌سی اواخرنده انشا اولنان کتبخانك اتمامنه سـویلنان تاریخ شعرادن سید محمد حاکم افندینکدر .

حاکم قد ابدع التاریخ سطراً فاکتبوا
دار کتب قد بنی السلطان محمود الندا

مذکور سرای ١٢٣٥ سنه‌سی جنتمکان سـلطان محمود خان عدلی حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده مجدداً تعمیر اولندیغی کبی زمان عبدالعزیز خانیده دخی مجدداً تعمیر اولنمش وطیش قپوسی بالاسنه خط تعلیق ایله تاریخ آنی تسطیر قیلنمشدر .

اچیلدقجه بوبالا قشـلهٔ عدلیه‌نك بابی
ایدرالقش عساکر حضرت عبدالعزیزخانه
بویولده نوبنو آثاری کامل شاهد اولمازمی
ترقیٔ شکوه وشوکت عبدالعزیز خانه

اغا جامع شریفی

اشبو جامع شریف ۱۰۰۳ تاریخنده ارتحال داربقا ایدن حسین اغا طرفندن بناوانشا اولنمشدر . مومی‌الیه غلطه سرایی اغاسیدر . شیخ‌الحرم رتبه‌سنی احراز ایلمش واوراده وفات ایتمشدر . جامع مذکور ایکی دفعه جنتمکان سلطان‌محمود خان عدلی حضرتلری‌طرفندن تجدیداً تعمیر اولنمشدر جامعك‌ایچ‌قپوسی اوزنده محکوك تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

چون تمام اولدی دیدم جرأت ایدوب تاریخن
جامع اشراف ومأوی عبیـد الاصـلاح

جاده‌یه ناظر اولان طیش قپوسی اوزرنده محکوك تاریخ شودر .

شاه شاهان زمان حضرت سـلطان محمود
تخت دولتده مؤبد اوله طوردقجه جهان
اول ایتمش ایدی بوجامعی اول شـه تجدید
بقضـا اولوب اطرافده صکره سـوزان
ینـه انشـاسنی امر ایلدی اول ظل آله
یایدی جنت کبی بومعبـد والایی همان
سویلدم بنـده مجـبوهرله رفقیـا تاریخ
یاپیلوب اولدی اغا جامعی مانـندجنان

۱۲۵۵

تقسيم

بك اوغلی جادهٔ کبیرینك منتهاسی واك مرتفع برنقطه‌سیدر . قبا طاشـك تمامیله غربنه دوشر . شمال طرفنده طوپجی نمونه الایی قشله‌سیله بونك واسع برتعلیمخانه‌سی واردر . تقسیم طوبخانه وفیروز اغادن کلان جاده ایله بك اوغلی جادهٔ کبیرینك محل تلاقیسنده کائندر .

بوراده بولنان چشمه‌اوزرنده محکوك ابیات بروجه اتیدر.

شهنشاه‌جهان محمود خانك کوثر لطفی
بومقسمدن‌ایدرعطشانه‌اروای‌فرحزایی
زهی‌بومقسم آب‌حیات افزا که‌مخبردر
بودلجو بیتك هرمصرعی تاریخ غرایی
جهاندار همم‌سلطان‌محمودایتدی‌نوبنیاد
بوآبی مقسم آب زلال کوثر آسـایی

١١٣٠

تقسیمده یکی بولده قرا کلق‌مزارلغك‌اوکنده موجودعثمان پاشا قره‌غوله‌خانه‌سی قپوسی‌اوزنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

اعمار لطیفك‌کوره‌حمید خان کریمك
هپ ملك ملوکانه‌سی‌معموره‌سزادر

تأمين ايچون اسايش خلقى بومحلده
يايدى قره‌غولخانهٔ نوشكره سزادر
تاريخ كهر بارينى نظم ايلدى مختار
اشبو قره‌غولخانه‌يى كورمدحه سزادر

١٣٠٤

﴿ تقسيم مقبره‌سنده مدفون ذوات مشهوره ﴾

خليل رفعت پاشا ــ مشيران دولت عثمانيه‌دن اولوب خسرو پاشانك كوله‌لرندندر . وعن اصل چركسدر ١٢٥٢ ده خسرو پاشادن صكره سرعسكر اولمش وبعده عزل اولنوب ١٢٥٥ ده جلوس عبدالمجيد خانيده ثانياً سرعسكر اولمش ومؤخراً مجلس والاى احكام عدليه اعضالغنه وبعده رياستنه تعيين بيورلمش و٥٩ ده ثانياً قپودان دريا و ٧٠ ده رابعاً قپودان دريا اولمشدر وطوپخانه مشيرلكنده دخى دفعاتله بولنوب كنديسى غيور وفعال برذات اولمغله كرك ترسانه وكرك طوپخانه‌ده بولنوب برچوق اصلاحات وانشاآته موفق اولمشدر ١٢٧٢ ده ارتحال داربقا ايتمشدر .

احمد پاشا ــ كل] طوپجى امراسندن اولوب ١٢٤٦ ده ميرميرانلقله بحرسياه محافظى اولدى بعده ميرلوا اوله‌رق طوپخانه‌ده استخدام ايدلدى صكره غلطه ضابطه مأمورى ١٢٦٠ ده مسن اولمغله منفصل اولدى ١٢٦٨ رمضاننك اون

ایکیسنده وفات ایلدی تقسیمده بر جامعی تجدیداً اعمارایله اورایه دفن ایدلمشدر .

چلبی امام ــ مشاهیر خطاطیندن سید علی بن صالح که چلبی امام نامیله یاد اولنور ایمش مومی الیه ۱۱۷۱ ده وفات ایدوب غلطه مولویخانه‌سی قربنده‌درت یول اغزی تعبیر اولنان محلده صیرمه‌جی چشمه‌سی قربنده مدفوندر .

استرجی زاده ــ اصل اسمی محمد شهری پدرینك اسمی اسماعیلدر . برخطاط خوشنویس اولوب اوچ مصحف شریف یازمشدر . ۱۱۳۵ ده وفات ایتمشدر .

حافظ محمد رشدی ــ برخطاط خوشنویس اولوب ۱۲۷۳ تاریخ هجریسنده وفات ایلمشدر .

حافظ بهرام اغا ــ سرای همایون اغالرندن اولوب باش مصاحب وبعده خزینه دار شهریاری اولمش و۱۲۹۷ ده نورالدین اغانك وفاتنده دارالسعادةالشریفه اغاسی اولوب ۱۳۰۵ اواسطنده ارتحال داربقا ایلمشدر . نشان طاشنده مدفوندر .

حکاك زاده ــ مصطفی حلمی ــ سلطان محمدده والده مکتبنك بعده چنبرلی طاشده‌کی والده سلطان مکتبنك معلم ثانیسی اولوب سلطان محمود خان حضرتلرینك منظور نظر التفاتی اولمغین اوچ قطعه مصحف شریف بامرعالی یازدقدن ماعدا ایکیوز قدر مصحف یادکار براقشدر . رسم عثمانی اوزره برقطعه کلام قدیملری سلطان محمود تربه‌سنده موجوددر . وفاتی ۱۲۶۸ مدفنی تقسیم جاده‌سنده بك اوغلو مزارستانده‌در .

تقسيمده كائن طوپجى قشـله‌سى قپوسى اوزرنده محكوك اولان تاريخ نفيس بروجه آتيدر :

پادشـاه بحر وبر كهف امان عبـدالعزيز
سايهٔ يزدان شهنشـاه جهان عبدالعزيز
نيجه يرلر ياپغه قيلسـون موفق حق انى
ياشاسون طوردقجه طورسون آسمان عبدالعزيز
همتن آثار خير ابقاسـنه حصر ايلمش
اوله دهر اولدقجه ظل مستعان عبدالعزيز
شـوكت واجلال ايله تختـه جلوسـندنبرو
جسم ملك وملته بخش ايتدى خان عبدالعزيز
اشبو طوپجى قشلهٔ دلجوسنى انشـا ايچون
ايلدى درياى احسـانن روان عبـدالعزيز
سويله‌دى نورس قولى تاريخ جوهردراينى
قشله ياپدى جنديه الطاف خان عبدالعزيز

پانغالتى

بك اوغلنده شيشلى‌يه كيدن جاده‌نك طوله باغچه‌دن كلان يول ايله اتصالندن

بده وشماله طوغری ممتد اولان برسمتدر. بوراده برارمنی قبرستانی ایله برخیراتخانه‌سی وراهبه‌لر اداره‌سنده منتظم برقیز مکتبی واردر .

مکتب حربیه

اشبو مکتب فیض مکسب جنتمکان سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینك همم شاهانه‌لریله ۱۲۵۰ ده ماچقه قشله‌سنده تأسس ایتمشدر. بعده ابنیه‌سی برقاتلی اولان طوپخانهٔ عامره خسته خانه‌سی که [الیوم مکتب حربیه] دراورایه نقل ایدلمشدر.
ماچقه قشلهٔ همایوننك دخی مکملاً تعمیر وتجدیدیله مکتب اعدادی اتخاذ قلنمشدر ۱۲۶۰ ده عتیق طوله باغچه سرای همایوننك تفرعاتندن اولان [چینیلی کوشك] نام محله نقل اولنمش و۱۲۶۳ تاریخ هجریسنده بنا وانشا اولنمش اولان مکتب حربیه‌یه نقل ایدلمشدر . ۱۲۶۹ ده دولت علیه ایله روسیه دولتی بیننده وقوعبولان اعلان حربده دول متفقه عساکرینی اقامه ایلمك اقتضا ایتدیکندن ۱۲۷۰ ده ابتدا ماچقه‌ده‌کی مکتب اعدادیه وبرآی صکره مکتب حربیه تخلیه ایدیله‌رك درونه فرانسه دولت فخیمه‌سی پیاده عسکری اقامه ایتدیرلمش واوصره‌ده حربیه شاکردانی باب والای سرعسکریده کائن طاش قشله‌یه واعدادیه طلبه‌سی دخی اسکدارده یکی محله‌ده کائن برمکتبه نقل ولنمشدر .

محاربه‌نك ختامنه طوغری قشله محترق اولمش ودور عبدالمجید خانیده انشاسنه مباشرت اولنمش ایسه‌ده جنتمکان سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده اكمال ایدلمشدر . قپوسی بالاسنده محکوك اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر :

مکتب حربیه یاپمش‌دی قضاءً بروقت
یاپدی همت ایلیوب شاه زمان عبدالعزیز
ملکی احیا ایتمه‌ده ویرمکده جنده اهتمام
هر جهتله مفخر عثمانیان عبدالعزیز
قیلدی هریوزدن مکمل جیشنك احوالنی
بیلدیروب عسکرلکی هم‌ویردی‌شان عبدالعزیز
پادشاهم چوق یشا کلبانك لطیفیدر
اولدی هر آن عسکره وردزبان عبدالعزیز
یازدی سرعسکر ایکن جوهرله تاریخن فؤاد
یاپدی حرب ایچون جندینه خان عبدالعزیز

مکتب مذکور ١٢٥٠ تاریخ هجریسنده ماچقه‌ده تأسیس اولنمش وحتی اووقتلر تقویم‌الوقایع ناظری بولنان بلغای صدوردن اسعد افندی تاریخ آتی‌یی سویلمشدر .

اقتضای علم وعرفان ایله خاقان زمان
عسکرینه قیلدی تبیین مطلب حربیه‌یی
یك قلمده چیقدی اسعد اشبو تاریخ متین
یاپدی شه محمود عدلی مکتب حربیه‌یی

١٢٥٠

مکتبك طعام‌صالونی قپوسی اوزرنده محکوك اولان تاریخ نفیس بروجه اتیدر :

حمیدخان کریمك نعمت شیرین لطفندن
ایدر بومکتبی دلسیر واحیا نوطعامخانه
چیقوب بالاسنه بردن دیدم تاریخنی مختار
یاپیلدی طرز اعلاده نه‌بالا نوطعامخانه

١٣٠٥

مکتب حربیه‌نك ابتدای تأسسندن بری صیره‌سیله مقام نظارته کلان ذوات معارفسماتك اسامیسی بروجه اتیدر .

برنجی ناظر — مظهر بك] سیروزلی یوسف پاشا مرحومك مخدومیدر. ١٢٥٠ ده میرالایلق رتبه‌سیله ایلك دفعه اوله‌رق بوذات تعیین اولنمشدر .

ایکنجی ناظر — عزمی بك] ١٢٥٢ جماذی‌الاخرنده میرالایلق رتبه‌سیله تعیین اولنمشدر .

اوچنجی ناظر — سلیم ساطع پاشا] ١٢٥٣ ده تعیین اولنمشدر .

دردنجی ناظر — امین پاشا] ١٢٥٧ ده میرلوالق رتبه‌سی ایله تعیین اولنمشدر .

بشنجی ناظر — رفعت پاشا] ١٢٦٢ ده تعیین اولنمشدر .

التنجی ناظر — عبدالکریم پاشا] ١٢٦٤ ده تعیین اولنمش واوچ ای قدر بوموقعده بولنمشدر .

یدنجی ناظر — مشیر احمد پاشا] ١٢٦٤ تعیین اولنمش و ١٢٦٩ دهانفصال ایلمشدر .

سکزنجی ناظر — کیمیاکردرویش پاشا]١٢٦٩ دهتعییناولنمش و١٢٧٦ده انفصال ایلمشدر .

طقوزنجی ناظر — صفوت پاشا] ١٢٧٧ اواسطنده میرلوالق رتبهسیله تعیین اولنمشدر .

اوننجی ناظر — غالب پاشا] ١٢٨٠ ده تعیین اولنمشدر .

اونبرنجی ناظر — سلیم پاشا] ١٢٨٧ تاریخلرنده مهندسخانه طلبهسی حربیهیه نقل اولندیغی زمان ایکی مکتبه بردن نظارت ایتمشدر .

اون ایکنجی ناظر — شوکت پاشا] ١٢٨٨ ده فریقلك رتبهسیله تعیین اولنمشدر. مرحوم قبریسلی محمد پاشانك دامادی واوکی اوغلیدر .

اون اوچنجی ناظر — حسین فوزی پاشا] ١٢٨٩ ده تعیین اولنمشدر .

اون دردنجی ناظر — سلیمان پاشا] ١٢٩٠ ده تعیین اولنمشدر .

اون بشنجی ناظر — سعید پاشا] ١٢٩٢ ده مابین همایون مشیرلکی دخی عهدهسنده اولهرق عموممکاتب عسکریهیهناظر تعیین اولنمشدر .

اون التنجی ناظر — ادهم پاشا] ١٢٩٤ دن ١٣٠٠ سنه‌سنه قدر مکاتب عسکریه نظارتنده بولنمشدر.

اون یدنجی ناظر — مصطفی زکی پاشا] ١٣٠٠ ده میرلوالقله تعیین بیوریلوب الیوم طوپخانه مشیریت جلیله‌سیله موقع مذکوره شرفبخشا مشیر دولتلو زکی پاشادر .

ماچقه‌ده انشا اولنان دارالاسلحه‌یه سویلنان تاریخ نفیس بروجه آتیدر .

شهریار بی معادل عادل شاهنشهان
پادشاه اعظم وافخم مراحم اکتناه
حضرت عبدالعزیز خان کیم خدای مستعان
آستانن ایلمش شاهان دنیایه پناه
جوهر سیفنده طاهر آیت نصر عزیز
وارمیدر عالمده منصور اولدیغنده اشتباه
اولا هریرده والا قشله‌لر بنیاد ایدوب
ایلدی ملکنده تأسیس مبانئ رفاه
طوپدن طوپخانه‌یی هرسویدن ترسانه‌یی
قیلدی احیا اول شهنشاه خلافت دستگاه
یاپدیغی آلات حرب ایله طوناتدی لشکری
اولشه صاحبقران خاقان گردون بارگاه
بویله بر گنجینهٔ سطوت نمانك مثلنی
طرح وایجاده موفق اولمدی بر پادشاه
سویلدی محمود قولی بربیت ایله تاریخنی

ایلوب بنیان عالمانه عطف نگاه
باعث آسایش کون ومکان کهف الامان
مطلع شمس خلافت مظهر فیض الله
عکس تیغن کوستروب آیینهٔ مریخده
قدرت شاهانه سن تصویر ایلر مهروماه
دولت عثمانیان بولدی شکوه وشوکتی
اولدیغی کوندنبرو پیرایه بخش تختگاه
همت مخصوصه‌سیله عسکره کلدی نظام
پیك فوز ونصرته آچدی بویوزدن شاهراه
یوغیکن امثالی ایجاد ایلدی طوپ وتفنك
شهسوار عرصهٔ شوکت شه انجم سپاه
ایشته بو بنیادی اول آثاره تخصیص ایلدی
مرغ نصرت بولدی عصرنده مزین لانگاه
دانهٔ انجم آتلدقجه تفنك چرخدن
عمر واجلال همایونن فزون ایتسون الله
یاپدی بودارالسلاحی جنده خان عبدالعزیز

١٢٩١

قیلدی دارالاسلحه انشا معلاپادشاه

١٢٩١

یازیجی جامع شریفی

غلطه‌ده شاه قولی جامع شریفی قربنده بولنان بوجامع شریف مؤیدزاده‌لردن محمد افندی نام ذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مومی الیه قضاتندر. جامعك مقابلنده‌کی مزارستان ایچنده واقع کارکیر قبه‌ده مدفون اولان میت زاده‌در . مؤید زاده دیدکلری غلطدر . حتی روایته نظراً بومیت زاده‌نك پدری سلطان محمدخان ثالثله ١٠٠٤ سنه‌سی اکری سفرینه کیدرکن زوجه‌سی حامله ایمش عودتده وفات ایتمش اولمغله بامر عالی قبری اچیلوب چوجغی حیاتده اوله‌رق بولدیغندن بونام ایله اشتهار ایتمشدر .

بعض تاریخلر یازیجی محمد افندینك جامعده مدخلی اولمدیغنی ویالکز جوارنده برمکتب ایله برحمام بنا ایتدیکندن زمنه اسناد اولندیغنی کوستریبور. قاسم پاشاده چوروکلکده مدفوندر.

قاراکلق مسجدی

غلطه قرب وجوارنده اولان اشبو مسجد الحاج ممی چلبی نام ذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مومی الیه جهانکیر جامع شریفی قربنده کائن اقارجه مسجدینك بانیسی اولان الیاس افندینك برادریدر. کندیسی محراب اوکنده مدفوندر. یقیننده بولنان مکتب ١٢٥٣ ده وفات ایدن عینی حسن افندینکدر .

مناستر مسجدی

اشبو مسجد فی الاصل کلیسا اولوب بعده مسجده تحویل اولنمشدر . واقفی شیخ الاسلام ملا کورانی شمس الدین احمد افندی حضرتلریدر . بومسجد عرب جامع شریفی جوارنده اولوب الیوم مسجددن اثر قالمامشدر .

بوزاجی زقاقی مسجدی

اشبو مسجدمقری زاده الحاج حسین ابن مصطفی طرفندن بنا وانشا اولنمشدر مومی الیه ١١٢١ تاریخنده وفات ایدوب مکتبك قارشوسنده‌کی مقبره‌ده برپارمقلق داخلنده مدفوندر . کوشه‌ده بولنان مکتب ایله چشمه ١١٦٦ ده وفات ایدن مطبخ امینی اسبق حسین اغانك اثرخیریدرکه کندیسی دخی مکتبنده مدفوندر .

یرالتی جامع شریفی — قورشونلی مخزن

اشبوجامع شریف هجرت نبویه‌نك بوزنجی سنه‌سنده‌که استانبولك غلطه جهتی فتح اولندیغی زمان فرائض خمسه‌یی ادا ایچون بنا اولنمش وعسکر اسلام یدی سنه قدر بوراده قالدقدن صکره شامه عودت ایتمشلر ایدی . اثنای عودتده بعض اشیالرینی جامعك داخلنه قویه‌رق قپوسنی دخی کوزلجه سد ایله قورشون آقتمش اولدقلرندن بونام ایله اشتهارینه سبب اولمشدر .

جامع مذکور دور محمود خان اولده تعمیر وتزیین ایدلدیکی صیره‌ده منبرومحفل همایون دخی بنا وغلطه قله‌لرندن بری‌ده مناره مقامنده مدت مدیده استعمال اولنمشدر . بعده وقوعبولان برزلزله‌ده قله منهدم اولمغله یرینه مجدداً برمناره بنا وانشا اولنمشدر . جامعك واقفی اوچ دفعه موقع صدارتی احراز ایدن و ١١٧٠ سنه‌سنده مدلیده وفات ایدن مصطفی پاشادر. طاق درکاهنده محکوك اولان تاریخ نفیس بروجه آتیدر :

شهنشاه جهان سلطان محمود خان غازی کیم
جهانی پرتو آثار خیری ایتمه‌ده تنویر
ایدنجه همت شاهانه‌سین اجرا بوموقعده
بودلجو جامع اصحابی قیلدی بی بدل تاریخ
موفق اولمدی بر پادشاه معدلت پیرا

اکرچه خیره ساق اهتمامی قیلدیلر تشمیر
بودخی قوت بخت شهنشاه جهاندر کیم
اوله عصرنده بویله خیره نائل اجره عالمکیر
خدا قیلسون همیشه ذات پاکن مظهر توفیق
سکندر کبی سرتاسر جهانی ایلسون تسخیر
دیدم بومصرع غرا ایله عبدی اکا تاریخ
بوز یبا جامعی سلطان محمود ایلدی تعمیر

١١٦٦

مصرع آتی دخی جامع شریفك اتمامنه تاریخ دوشمشدر .

پاك وز یبا جامع سلطان محمود الخصال

١١٦٦

جامعك درت قپوسی اولوب ایکیسی دریا طرفنه ودیکر ایکیسی دخی قره طرفنه آچیلورکه بونلردن نردبان ایله اینیلور . بونلردن بشقه محفل همایوندخی مخصوص برقپو واردر . حولیسنده ابدست المغه مخصوص موصلقلری وقپوسی خارجنده برعالی چشمه‌سی واردر . درون جامعده اوچ قبر موجود اولوب بریسی مستقل تربه شکلنده وایکیسی دخی اخر محلده برپارمقلق ایله طرح اولنمشدر . دکز جهتنه ناظر اولان قپوسی اوزرنده جلی خط ایله آتیده ترجمهٔ حاللری مختصراً بیان اولنه‌جق ذواتك اسامیسی محکوکدر .

عمرو بن العاص

(ابو عبداه بن وائل بن هاشم بن سعید بن سهم بن عمرو بن هصیص بن کعب بن لوئی القرشی السهمی) صحابه‌دن اولوب قبل الاسلام کفار قریش طرفندن حبشده‌کی مهاجرین اسلامی تسلیم ایتمسنی تکلیف ایچون نجاشینك یانته کوندرلمش

ونجاشی بو تکلیفی تعییب ایتدیکندن عمر وبن‌العاص حبشده ایکن اسلامه کلوب اورادن مدینهٔ منوره‌یه هجرت ایتمش وبر روایتده سکزنجی سال هجریده وفتح مکه‌دن‌التی آی‌مقدم اسلامه کلمشدر. خالدبن ولید وعثمان‌بن طلحة‌العبدری ایله برلکده مدینهٔ منوره‌یه کیدرك کچمش حرکاتی عفو بیورلمق رجاسیله اهتدا ایتمشدر. متعاقباً جانب نبویدن برسریه ایله غزایه‌اعزام‌بیوریله‌رق ذات‌السلاسل موقعنه وارنجه استمداد ایتمکله ابو عبیده بن‌الجراحك تحت قیادتنده وحضرت ابو بکر وعمر رضی‌اه عنهما دخی داخل اولمق اوزره‌قدمای مهاجریندن مرکب بر سریه امداده اعزام بیورلمشیدی. بعده عمانه عامل اولوب ارتحال جناب نبویه‌دك اوراده قالمش وجناب صدیقك زماننده شام فتوحاتنه مأمور اولوب خلافت جناب فاروقیده فلسطین والیلکنه نصب وبعده خطهٔ مصریه‌نك فتحنه مأمور بیورلمش ایدی. مصری فتح ایتمکله اورانك والیلکنه تعیین اولندقدن صکره عزل اولنمغله‌فلسطینه‌چکیلوب آره صره مدینه‌یه کیدردی. حضرت عثمانك شهادتندن صکره شامده حضرت معاویه‌نك یانته کیتمش وصفین محاربه‌سنده بولنمشدر. جانب مرتضویدن مصر والیسی بولنان محمد ابن ابی بکر اخراجله مصری تحت اداره‌سنه آلمغه حضرت معاویه طرفندن مأمور اولوب اخر عمرینه‌دك بو والیلکده قالمشدر. وفاتنده اوغلی عبداه خلفی اولمش ایسه‌ده متعاقباً حضرت معاویه عزل ایدوب کندی برادری عتبه بن ابی سفیانی نصب ایتمشدی. عمرو بن‌العاص‌قیصه بویلی جسور دهاتدن عد اولنه‌جق درجه‌ده‌ذکی شاعر ایدی.

سفیان بن عیینه

ابو محمد سفیان بن‌عیینة‌الهلالی — قدمای‌علما وائمهٔ حدیثدن زاهدومتورع بر ذات اولوب ۱۰۷ تاریخ هجریسنده کوفه‌ده طوغمش وپدری طرفندن مکهٔ مکرمه‌یه نقل اولنمش ایدی. یتمش دفعه ایفای حج شریف ایتمشدر. زهری وابو اسحق سبیعی وعمروبن دینار وسائر مشاهیر علمادن روایت‌ایدوب

كنديسندن دخی بر چوق ذوات وازان جمله امام شافعی حضرتلری روایت ایتمشلردر . حضرت ([*] امام اعظم ابو حنيفه) ايله دخی ملاقات ایتمشدر.

کمانکش مصطفی پاشا

غلطه‌ده قورشونلی مخزن جامع شریفی جوارنده بولنان اشبو جامع شریف فی‌الاصل کلیسا اولوب کمانکش مصطفی پاشانك همتیله جامعه تحویل اولنمشدر . مشارالیه ١٠٥٣ سنه‌سی وفات ایدوب استانبولده دیوان یولنده مستقل تربه‌سنده مدفوندر . وفاتنه (مصطفی پاشایه جنت اولا) مصراعی تاریخ دوشمشدر. جامعه متصل مدرسه‌سی وقپوسی اوکنده کوزل بر چشمه‌سی واردر .

یقیننده (قوبا لامبروس) قومپانیه اجنته‌سی اتخاذ اولنمش اولان محلك قپوسی اوزرنده محکوك اولان بیت بر وجه آتیدر .

یا حضرت پیر مظهر ولی قدس سره
مجلس عرفانه برشب موم اولان اهل هنر
محوایدر کندوبی اماصوب مقصوده ایرر

١٢٦٩

سلطان بايزيد

غلطه‌ده کائن بو محله‌ده خلد آشیان سلطان بایزید خان ولی حضرتلری طرفندن بنا وانشا اولنمش برمسجد شریف کائندر. مسجدك منبرینی دارالسعاده اغاسی وشیخ الحرم حاجی بشیر اغا وضع ایلمشدر . بو جوارده وقوع بولان بر حریقده مسجد محترق اولمش ومؤخراً اهالیٔ حمیتمندان طرفندن تجدیداً تعمیر اولنمشدر . قپوسی اوزرنده تاريخ آتی محکوکدر .

[*] اصل اسمی نعمان پدرينك اسمی ثابتدر .

بايزيد جامعنى محو ايتمش ايدى شدت نار
نيجه اصحاب حميت سعى ايله قيلدى اعمار

١٢٩٢

قپومى اتصالندەكى چشمه اوزرنده اتيدەكى بيت محكوكدر .

ايچمه ايچ آب زلالدن شفادر يار واغياره
چشمه‌نك بانيسى سرايلى شكر پاره

غلطه‌ده شيشلى ترامواينك طورديغى يرده بولنان بر چشمه اوزرندەكى تاريخ شودر :

حضرت عثمان خان اول شاه ظل‌اله كيم
ياپديروب بوچشمه‌يى قيلدى بويولده‌چون سبيل
رحمت حقيله پر نور اوله دائم مرقدى
عدن اعلاسنده كوثر ويره اكا اول جليل

١٠٣١

غلطه يكى جامعى

والده جامعى ديمكله شهير بوجامع شريفك بانيسى سلطان محمد خان رابع حضرتلرينك قادينلرندن وسلطان مصطفاى ثالث وسلطان احمد خان ثالث حضرتلرينك والده‌لرى بولنان كلنوش امةالله سلطان حضرتلريدر . مشار اليها اسكدارده مدفونه‌در . جامعك يرنده بدايتده بركليسا موجوداولوب برحريقده محترق اولمش و١١٠٩ ده اشبو جامع بنا اولنمشدر . جامعك اتمامنه مصرع آتى تاريخ دوشمشدر.

معبد والده سلطان اوله دارالحسنات

١١٠٩

جامعك محفل همايونى وحوليسنده ابدست المغه مخصوص موصلقلرى واردر مقابلنده‌كى مدرسه مشار اليهانك كدخداسى اولوب بعده رتبهٔ وزارتى احراز ايدن واسكدارده مدفون اولان محمد پاشا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر .

جامعك طيش قپوسى اوزرنده محكوك اولان ابيات بروجه آتيدر:

آب روى مملكت فخر سراى سلطنت
ملجأ دولت پناه حامئ شرع مبين
والده سلطان عاليشان و الا رتبه كيم
ايلمشدر فيض احسانى جهانى كامين
ايليوب بوجامع زيبنده اسلوبى بنا
دولت دارينى احراز ايلدى حق‌اليقين
بومحل دير كهن بنيان پراوساخ ايكن

نشانجى مسجدى

مسجد مذكورك بانيسى ٨٨٢ تاريخ هجريسنده مسند صدارتى احراز ايدن نشانجى محمد پاشادر . مشار اليهك قبرى استانبولده يكى نشانجى ديمكله معروف جامع شريفى دروننددر . قربنده برده مكتبى واردر. منبرينى مواليدن شكرى افندى نامنده برذات وضع ايلمشدر . اشبو مسجد فوقانى اوله‌رق بنا وانشا قيلنمشدر . اليوم مسجدك نشانى يوقدر .

سلطان بايزيد خان‌ولى مسجدى

قله قپوسى جوارنده اولان اشبو مسجد شريف خداوندكار مشا اليه حضرتلرى طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . منبرينى ١١٢٩ سنه‌سى دارالسعادة‌الشريفه اغالغى احراز ايدن الحاج بشيراغا وضع ايلمشدر .

میت اسکله‌سی مسجدی

مسجد مذکور چوبجی موسی چلبی نامنده برذات طرفندن فوقانی اوله‌رق بنا وانشا قیلنمشدر. فی الاصل نمازکاه اولمغله ترسانه امینلرینك بریسی باذن شرعی مالك اولوب بنا ایلمشدر. بومسجد الیوم موجود اولمیوب ترسانهٔ عامره‌نك حین توسیعنده داخله آلنمشدر.

یاغ قپانی جامع شریفی

جامع مذکور فوقانی اوله‌رق صدراعظم قره مصطفی پاشا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مشارالیهك استانبولده برمدرسه‌سی ومناره‌سز مسجدی واردر.

بکتاش افندی مسجدی

اشبو مسجد صندقجیلر باشنده واقع حمام مقابلنده فوقانی اوله‌رق بنا وانشا اولنمشدر . بانیسی ایوانسرای خارجنده خدیجه سلطان جامع شریفی قارشیسنده مستقل برتربه‌ده مدفون اولان وجنتمکان سلطان سلیمان خان حضرتلرینك امامی واستاذی بولنان حاجی بکتاش افندی نام ذاتدر .

شهسوار بك مسجدی

غلطه‌ده‌یکی محله‌ده کائن اولان مسجدمذکورك بانیسی نعم الجیشدندر. فوقانی اوله‌رق بنا وانشا قیلنمشدر . مومی الیهك امورمهمهٔ دریاده پك چوق خدمتی سبق ایتمشدر . قبری معلوم دکلدر .

برکت زاده مسجدی

غلطه‌ده قله دیبنده کائن بو مسجدشریف اثنای فتحده دزدارلق منصبیله چراغ بیورلمش اولان الحاج علی بن حسن نامنده برذات طرفندن بنا وانشا قیلنمشدر . مومی الیهك سنك مزاری تاریخدن عاریدر .

عزب قپوسی چشمه‌سی

سلطان احمد چشمه‌سی ایله عین زمانده انشا ایدلمش اولان بوچشمه، چشمه طرز معماریسنك هرایکیسنی‌ده جامعدر. شوقدرکه بولندیغی موقعك طار ومناسبتسز بولنمسی شکل خارجیسنجه معماریسی بعض تعدیلاته مجبور قیلمشدر.

چشمه اساساً شکل مربعده انشا ایدلمش برهیکل نفیس اولوب آرقه طرفنه تصادف ایدن قسمنده آلتی سقفلی برسبیل بولنور . جملهٔ تزییناتندن اولان آلتی (استالا قتیت) ستون ظریفك مذهب پارمقلغی یپراق وگل شکلنی ارائه ایدر،

سبیلك ایکی مقابلنده سلطان احمد چشمه‌سنه مشابه ایکی چشمه واردر . بوچشمه‌نك مرمرلری سلطان احمدکی کبی عرب طرز معماریسی ایله نقش ایدلمشدر . نقوشك بوقدر نظر فریبنه، بوقدر کثرتنه دیگر برچشمه‌ده تصادف اولنه‌ماز .

سقفی برقاچ دفعه تعمیر وتجدید ایدلمش وهردفعه‌کی تعمیرنده کرك شکلی وکرك مزیناتی تعدیل وتغییر ایدلمشدر .

اوزرنده محکوك اولان ابیات ظریفه بروجه آتیدر :

حضرت والده سلطان یعنی
مادر حضرت سلطان محمود
مطلع شمس خلافتکه آنك

فرعيدر سايهٔ خلاق ودود
عمل صالحه در سعی مدام
لازم ايسه اكر اتيان شهود
نيجه كز ياندی ياقلدی غلطه
كوستروب تاب عطش آتش ودود
كيمسه صوسمدی الا كرمی
قومدی تشنه‌لب تاب آلود
حاجی اعمی دنيلن سمته ايدوب
چشمه اچمغله علاج بهبود
اول برخيره موفق كه اولور
اجری جنتده‌كی حوض مورود
حوض همت كرمندن مملو
فيض رأفت اثرندن مشهود
هم انك همشبه دور انك اوله
عمر حضريله زمانی ممدود
اولدی تاريخه سزا ای وهبی
چشمهٔ والدهٔ خان محمود

١١٤٥

والده سلطان عاليشان همت مشربك
عين جودندن كل ای لب تشنه شيروشكر اچ
دوادر اولسه اسكندرده خضر ديردی كوستروب
اشته مأ عين الحياتی بولدم ای اسكندر اچ
طفل كودك لوله سن ويرمزدی ثدی دايه‌يه
ديسه‌لر ايستر صو اچ ايسترسه شير مادر اچ
سوبسوكو يا لبيبان لوله ايله چشمه‌لر
چاغليوب سرت بنقروشان كبی ديرلر عنبر اچ
صاحب الخيرك دعاسن صو كبی ازبرله‌ده

اشته‌صو اشته‌سبیل ایستر وضؤایت ایستر ایچ
وهیبا تاریخن اشراب ایت عطاش امته
کل سبیل والده سلطاندن آب کوثر ایچ

یانی باشنده‌کی جبهه‌ده محکوك اولان ابیات بر وجه آتیدر .

منبع آب زلال مرحمت
لجهٔ پر جوش احسان وسخا
دوحهٔ پر برك وبار سلطنت
شمس عصمت مادر ظل خدا
والده سلطان که ایتمش عالمه
دست جودین مقسم آب عطا
ذکر وفکری باقیات صالحات
کاری خیرات حسابدر دائما
فی سبیل‌اه نیجه آثار ایدوب
ایلدی کسب رضای کبریا
اشته‌از جمله‌بودلجو چشمه‌کیم
تشنه‌لبدر خضر واسکندر اکا
جاری حافظلر کبی هرلوله‌سی
سورهٔ کوثر اوقور صبح ومسا
ماحصل بو آب جانبخشا ایله
اولدی شادان روح پاك مصطفا
باری بر ممتاز تاریخ ایلیوب
والده‌سلطانك ایچ خیرینه ما

اتصالنده‌کی مکتبك اوزرنده محکوك اولان تاریخ بروجه آتیدر .

اثر والدهٔ سلطاندر بو
بی‌بدل مکتب دلکش بنیان

کویبا کلشن رحمتدر کیم
یاوری سیللر ایچنده صبیان

یلکنجی خانی مسجدی

اشبو مسجد خانك درونده وفوقانی اوله‌رق کانکش صدراعظم مصطفی پاشا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . خان بومسجدك وقفیدر .

اشبو خان قربنده وساحل بحرده بولنان برچشمه اوزرنده محکوك تاریخ بروجه آتیدر .

حضرت سلطان محمود آب روی سلطنت
منبع عین عدالت خیرو صاحب حسنات
صوبرینه بذل اموال فراون ایلیوب
بولنده اولدی سیراب عنایت کائنات
حصه‌مند خیر ایدنجه هب رجال دولتك
اولدی آواز جود ورأفتیله شش جهات
آصف دوران علی پاشای ذیشانك دخی
کتخدای اکرمن قیلدی سزای التفات
کتخدای صدراعظم حضرت یحیی اغا
مائل آمال اوله اول ذات ممدوح الصفات
بومعلا چشمه‌یه طرح افکن بنیاد اولوب
خیر جاری یه موفق اولدی حقا کیم او ذات
دیدی شاکر بنده‌سی تاریخ اتمامن انك
لطف یحیی چشمهٔ نومنبع آب حیات

۱۱۳۵

چشمه معطل اولوب یانی باشنده احتیاجه کافی برصو طلومبه‌سی واردر .

کورکجیلر مسجدی

یلکنجی خانی قربنده بولنان بومسجد کورکجی اصنافندن علی اغا نامنده بر صاحب خیر طرفندن بنا وانشا ایدلمشدر . اشبو مسجدك الیوم نشانی یوقدر.

اوقجی مسجدی

غلطه‌ده پنجشنبه بازارنده وبك‌اوغلو تراموای جاده‌سی اوزرنده واقع اشبو مسجد اوقجی باشی موسی اغا نام‌ذات طرفندن بنا وانشا ایدلمشدر . موسی‌الیهك قبری دخی انده‌در .

غلطه‌ده عرب جامع شریفی قربنده کائن کیك سوقاغنده بولنان بر چشمه اوزرنده محکوك تاریخ بر وجه آتیدر .

آصف سلطان سلیم خان کزین
بر محمد نام محمود جهان
فی سبیل‌اه خیر ایلدی
چشمهٔ آب حیات جاودان
سحری دل تشنه‌در تاریخنه
چشمه‌دن ایچملك کرك آب روان

٩٧٦

ارقه طرفنده برباب مکتب ابتدائی واردر .

یولجی زاده مسجدی

غلطه‌ده چشمه میدانی نام محل قربنده کائن اشبو مسجد الحاج عمر افندی

نامنده بر صاحب خیر طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مومی الیهك قبری دخی انده‌در .

امك یمز مسجدی

غلطه‌ده صغوق چشمه نام محلده واقع اولان بو مسجد حسام الدین افندی نامنده بر ذات طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مومی الیهك قبری دخی انده‌در .

الاجه مسجد

غلطه‌ده چشمه میدانی نام محلده وجاده اوزرنده واقع اشبو مسجد شیخ الاسلام زنبیللی علی افندی طرفندن بنا وانشا اولنمشدر . مشارالیهك وفاتنه [وفات عالم ربانی] ترکیبی تاریخ دوشمدر . کندیسی زیرك باشنده‌کی مکتبی قربنه مدفوندر. منبرینی قاسم پاشا جامع شریفنك جمعه واعظی وبومسجدك امامی اولان شیخ حسین افندی وضع ایلمشدر،

حاجی اعور مسجدی

غلطه‌ده چشمه میدانی نام محلده واقع بومسجد بریکچشم طرفندن بناوانشا اولنمش اولدیغندن بونام ایله شهرت بولمشدر . مومی الیهك اسمی وقبری معلوم دکلدر . منبرینی رجال دولت علیه‌دن محمد طاهر اغا نام ذات وضع ایلمشدر. اشبو مسجد الیوم موجود اولمیوب عرصه‌سی ترسانهٔ عامره داخلنده قالمشدر.

اسکی یاغ قپانی جامعی

غلطه‌ده یلکنجی خانی قرب وجوارنده واقع بوجامع شریف ٩٤٢ سنه‌سی

وفات ایدن وترسانه‌اردنده جانفزا زاویه‌سی دیمکله معروف محلده مستقل بر صفه‌ده مدفون اولان ابراهیم پاشا طرفندن بنا وانشا اولنمشدر. مشار الیهك سلانیكده ایاصوفیه جامعی ایله قواله‌ده وهزارغرادده جامعلری وسائر خیراتی واردر. جامع فوقانی اولوب صوك جماعت یرنده اوفاق بر صو خزینه‌سی واردركه اوزرنده عبارهٔ آتیه محكوكدر [صاحب الخیرات والحسنات مصطفی علمدار اغا ١٢٣٦] جامعك اوك طرفنده وساحل بحرده اوزری اورتولی واون عدد موصلغی حاوی بر صو خزینه‌سی واردر .

عرب جامع شریفی

غلطه‌ده وعزب قپوسنه از بر مسافه‌ده بولنان بو بنای عالی ایچون بعضیلری بیزانسك اسکی کلیساسی دیمکده ایسه‌لرده معلومات صحیحهٔ تاریخیه‌یه کوره جنویزلر طرفندن قتولیك کلیساسی اولمق اوزره انشا ایدلدیکی شبهه‌سزدر . فقط نه نام ایله مشهور اولدیغی بیانه‌مامکده‌در . هجرت نبویه‌نك طقسان یدنجی ومیلادك اون برنجی عصرنده سلاطین دولت امویه‌دن (مسلمة بن عبدالملك) حضرتلری طرفندن جامع شریفه تحویل ایدلمشدر . تاریخ مذکورده مشارالیه حضرتلری کلیبولی معبرندن بالعبور سلانیك وادرنه حوالیسنی فتح وضبط بیوردقدن صکره استانبولی محاصره ایتمشلردی . برادرلری سلیمان حضرتلری دخی بحراً دونما ایله کلمکله استانبولك فتحی قوهٔ قریبه‌یه کلمشکن بلغارلرك معاونتی وقحط وغلانك روتما اولمسی حسبیله مصالحه‌یه قرار ویرلمشدر. ایشته بو صره‌ده اوله غلطه‌نك فتحی میسر اولدیغندن بنای مذکور درعقب کلیسادن جامع شریفه تحویل ایدلمش وبو صورتله سطوت اسلامیان اثبات واعلا اولنمشدر . بنای مذکور خارجاً مستطیل الشکل اوله‌رق عادی طاشدن انشا ایدلمش واوزری بشیك اورتوسی بر سقف ایله اورتولمشدر . دیوارلری ایوینك طرز معماریسنده یاپیلمش ستونلرله مزین ومجهز اولوب مذکور ستونلرك آره‌سندن پنجره‌لر آچیلمشدر . سوقاقدن حولی‌یه مدخل بونان قپونك جهت شرقیسنده منشور

مربعی شکلنده واوزری اهرام بر چاتی ایله مستور بر قله موجوددر که الیوم مناره وظیفه‌سنی ایفا ایتمکده‌در . حوالیسنده بر چوق بیوك آغاچلر واردر . بومیانده مثمن الزاویه شکلنده بولنان بر کوشکك التده‌کی واسع حوضلی شادروان انظار تماشایی جلب ایدر .

جامع شریف مذکورك ترتیبات وتزیینات داخلیه‌سی پك ساده اولوب تفرعاتی وحتی دهلیزلری ودیرکلری کاملاً اخشابدر .

جنتمکان سلطان محمود خان اولك والده‌لری صالحه سلطان عزب قپوسی داخلنده سبیل وچشمه وفوقنده مکتب مثللو بعض آثار خیریه بنا بیوردقلری صیره‌ده بوجامع شریفی دخی تجدید وتوسیع ایلیوب خدمهٔ معاشلرینه ضم ایله مولد شریف واجزاء شریف قرائتی ایچون وقف تعیین بیورمشلردر .

شادروانی اطرافنده بوتاریخ یازیلیدر .

دیدیلر هر بری تحسین ایدوب تاریخ اتمامن
بو احسن جامعی توسیع قیلدی والده سلطان

١١٤٧

جامع مذکور ١٢٢٢ جماذی الاولنك سکزنجی کونی وقوع بولان بر حریقده محترق اولمغله تکرار تجدید اولنمشدر ١٢٨٥ سنه‌سی جنتمکان سلطان محمود خان عدلی طابثراه حضرتلرینك کریمهٔ عفت وسیمه‌لری مرحومه ومغفوره عادله سلطان حضرتلری طرفندن برمکمل صهریج انشا اولندیغی کبی برده شادروانی تجدید قیلنمش وابیات اتیه اوزرینه تسطیر قیلنمشدر .

هر مصرع تاریخ اتمامن ایدر اعلان
صهریج متین قیلدی بنا عادله سلطان
دولتده محمد علی پاشا یکانه
ضربخانه وطوبخانه ومابین مشیری
چون منصبی احرازایله بولدی شرف وشان

3 1761 06982616 2